Karl May

WINNETOU

apród.hu

ELSŐ RÉSZ
OLD SHATTERHAND

I. A ZÖLDFÜLŰ
II. A BÖLCS SÁPADTARCÚ
III. A MEGKÖTÖZÖTT FOGOLY
IV. KÉT PÁRVIADAL ÉLETRE-HALÁLRA
V. "SZÉP NAP"
VI. SAM KISZABADÍTÁSA

MÁSODIK RÉSZ
OLD DEATH

VII. MIÉRT CSAPTAM FEL DETEKTÍVNEK?
VIII. A KUKLUXOSOK
IX. A HATÁRON INNEN
X. A HATÁRON TÚL

HARMADIK RÉSZ
OLD FIREHAND

XI. HARRY
XII. A SZIKLAVÁR
XIII. A KALMÁR
XIV. VASÚTI KALAND
XV. A CÖLÖPTOLOGATÓK
XVI. KOMANCSOK KÖZÖTT

NEGYEDIK RÉSZ
WINNETOU

XVII. KIRÁNDULÁS KALIFORNIÁBA
XVIII. SÖTÉT SZÁRNYAK SUHOGÁSA
XIX. WINNETOU VÉGRENDELETE

KARL MAY

ELSŐ RÉSZ
OLD SHATTERHAND

I. A ZÖLDFÜLŰ

Nem akarom részletesen elmesélni, mi késztetett arra, hogy szász hazámat fiatalon elhagyjam; és Amerikába menjek szerencsét próbálni.

A szülői ház nyomasztó szegénysége, az akkori politikai viszonyok - mindez érthetővé teszi, hogy-nem volt kedvem otthon maradni, de mi tagadás, része volt benne a fiatalos kalandvágynak is. Elég az hozzá, hogy még húszéves sem voltam, amikor nagy reményekkel, de üres zsebbel megérkeztem New Yorkba, s onnan a Mississippi partjára, Saint Louisba. Itt végre sikerült munkát kapnom egy kedves családnál, mely felfogadott nevelőnek és házitanítónak. Kenyerem egyelőre biztosítva volt, sőt fizetésemből arra is futotta, hogy kiruházkodjam.

Már az első héten bemutattak Mr. Henrynek, aki a család régi ismerőse volt, és gyakran megfordult a házukban. Megtudtam, hogy ez a pirospozsgás arcú, őszhajú ember a város egyik nevezetessége. Puskaműves és feltaláló volt. Nagyon szerette a mesterségét; újításokat eszelt ki, s a keze alól kikerült fegyverek háromszoros áron keltek el. Nyers, kurta-furcsa modora miatt mindenki azt mondta rá : különc. Sok tekintetben igazuk lehetett, de nekem szerencsém volt vele: már az első percben megkedvelt, és nemsokára minden okom megvolt rá, hogy atyai jó barátomnak tekintsem.

Amikor először meglátott, meghökkenve nézett rám, aztán lehorgasztotta fejét; és valamit mormogott magában. Jó fülem van - erre és éles szememre mindig büszke voltam. Ha nem is értettem tisztán, mit dünnyög, ezt a két szót véltem felismerni:

- Micsoda hasonlatosság!

Nem értettem, mire gondol. Csak később tudtam meg, hogy nagy bánat nyomja a lelkét: feleségét és egyetlen fiát egyszerre vesztette el.

Indiánok ölték meg őket sok évvel azelőtt, amikor farmját távollétében megtámadták. Mr. Henry búskomorsága és zárkózottsága akkor kezdődött.

A városba költözött, és visszatért eredeti mesterségéhez, melyet valóságos művészetté fejlesztett. Munkájában keresett feledést és vigasztalást. Életkorom, arcom és termetem; úgy látszik; fiára emlékeztette.

Mindjárt meg is hívott, látogassam meg a műhelyében. Természetesen megígértem.

- Mikor jön el? - kérdezte.

- Talán holnap este.

- Várom.

De csak három nap múlva állítottam be hozzá. Első szava ez volt:

- Hol járt tegnap, fiatalember?

- Dolgom volt.

- És tegnapelőtt?

- Nem értem rá...

- Nem ért rá! Hát nem ígérte meg, hogy felkeres?

- Nem gondoltam, hogy olyan fontos.

- Fontos hát! Nem is annyira nekem; mint inkább önnek, fiatalúr!

- Miért?

- Majd meglátja. Egyelőre foglaljon helyet. Beszélgessünk egy kicsit.

Valósággal kivallatott. Tudni akarta, mit tanultam, milyen pályára készültem, mivel töltöttem az időmet, mielőtt Amerikába jöttem. Kérdéseire teljes nyíltsággal válaszoltam. Elmondtam, hogy tanító akartam lenni, de kénytelen voltam az iskolából kimaradni; hogy mindenfélével próbálkoztam, amivel becsületes úton pénzt lehet keresni s hogy legkedvesebb időtöltésem a sport, melynek minden ágát eredményesen gyakoroltam.

- A puskához is ért?

- Azt hiszem, elég jól.

- Elég jól? Ilyen elbizakodott csak egy zöldfülű lehet! Átlapozott néhány könyvet, és azt gondolja, kanállal ette a tudományt. Úszkált egy kicsit, birkózott, talán az ökölvívást is gyakorolta, és már nagy sportembernek tartja magát. De az élet iskolája sokkal nehezebb, mint az, amit eddig kijárt. Az őserdőben meg a prérin egészen más dolgokat kell tudni. Itt a sport nem játék - a birkózás nem babra megy, hanem életre-halálra.

Mintha úgy érezte volna, hogy túl sokat beszélt; hirtelen elhallgatott.

Tárcájából szivart vett elő és rágyújtott. Legalább tízpercnyi hallgatás következett. Nem akartam gondolataiban megzavarni, és én is hallgattam.

Végül újra odalépett a satuasztalhoz; és kezébe vett egy puskacsövet, amelyen megérkezésemkor éppen dolgozott. A cső végét a világosság felé tartotta, belenézett, és hosszasan vizsgálgatta.

- Szóval azt állítja, hogy ért a puskához. No, akassza le azt a fegyvert, amely ott lóg a falon, a keze ügyében! Mutassa meg, hogyan célozna vele. Kissé nehéz fegyver - medveölő -; de jobbat kívánni sem lehet.

Leakasztottam a puskát, szabályosan vállamba szorítottam, és lövésre készen tartottam.

- Ejha! - kiáltott fel Mr. Henry csodálkozva. - Úgy kapta fel, mintha valami sétapálca volna. Nem is látszik meg magán, hogy ilyen izmos. Bizonyára ért a súlyemeléshez, mi?

Válasz helyett odaléptem hozzá, megragadtam derékszíjánál, és fél kézzel a fejem fölé emeltem.

- A teremtését! - kiáltotta, lábával kalimpálva. - Eresszen el! Tegyen le tüstént!

Újra talpra állítottam, és bocsánatot kértem tőle az elhamarkodott tréfáért.

- Nem tesz semmit - mondta. - Látom, éppen olyan bivalyereje van, mint az én Charlie-mnak volt.

Nem akartam tőle megkérdezni; kiről beszél, csak csendesen megjegyeztem:

- Az én nevem is Charlie.

- Persze; persze - mondta. - És a szeme is olyan acélkék. . . No de hagyjuk ezt! Térjünk vissza a puskára. Szeretném látni; tud-e célozni vele. Van egy bekerített telkem a közelben, ahol az új puskáimat szoktam belőni. Holnap is kimegyek oda. Nem kísérne el?

- Örömmel, Mr. Henry. Hány órakor?

- Maga nyolckor kezd tanítani, ugye? Akkor jöjjön értem hat órakor.

- Pont hatkor itt leszek.

Mr. Henry félretette a puskacsövet, a szekrényből egy sokszögű vasdarabot vett elő, és csiszolgatni kezdte. Úgy elmerült a munkájában, mintha ott se lennék. Időnként megvizsgálta a vasdarabot; s ilyenkor elmélyedt figyelemmel, szinte szeretettel nézegette. Ez a vasdarab, úgy látszik, sokat jelentett számára.

- Ebből puskaalkatrész lesz, Mr. Henry? - kérdeztem kíváncsian.

- Remélem - felelte, s úgy nézett rám; mintha csak most venne észre.

Megfigyeltem, hogy a sokszögű vasdarab minden oldalába egy-egy lyukat fúrtak.

- Már többféle puska volt a kezemben - mondtam -, de ilyen alkatrészt még egyikben sem láttam. Milyen rendszerű fegyverbe való?

- Ilyen szerkezet még nincs - felelte -, csak lesz.

- Az ön találmánya?

- Az bizony.

- Akkor bocsánatot kérek a kíváncsiskodásért. Tudom, az ilyesmi titok.

Sorra belenézett a lyukakba, majd a vasdarabot ahhoz a puskacsőhöz illesztette, amelyet az imént a kezében forgatott.

- Igen; titok - mondta -, de ön előtt nem rejtegetem. Ha zöldfülű is, úgy látom, tud hallgatni; ha kell. Egy egészen újfajta ismétlőkarabélyon dolgozom, amelyből huszonöt lövést lehet leadni.

- Olyan tár nincs, amely huszonöt töltényt tudna befogadni - jegyeztem meg kételkedve.

- Ez a szögletes vasdarab, tárolja majd a töltényeket, és juttatja egyenként a csőbe. Huszonöt lyuk van rajta, ugyanannyi töltény számára. A szerkezete még nem kész. Évek óta töröm rajta a fejemet, de most már közel vagyok a megoldáshoz.

Amikor elbúcsúztam a derék puskaművestől, nem is sejtettem, hogy a nehéz "medveölőnek"; amelyet a falról leakasztottam; és a Henri-féle karabélynak, mely szinte a szemem láttára született meg, milyen nagy szerepe lesz még az életemben.

Másnap reggel, pontosan a megbeszélt időben újra beállítottam Mr. Henry műhelyébe.

- Jól van, fiatal barátom - mondta. - Már indulhatunk is. ön vigye magával a medveölőt; én meg egy könnyebb puskát akasztok a vállamra.

Tízperces séta után megérkeztünk a telekre, amelyet Mr. Henry szabályos kis lőtérnek rendezett be. Most megtöltötte mindkét fegyvert.

Előbb ő adott le néhány lövést, aztán intett nekem; foglaljam el helyemet a lövőpadon. Mivel a medveölőt még nem ismertem, első lövésem nem volt tökéletes, de a második már a céltábla kellős közepét találta el; következő golyóim pedig pontosan abba a lyukba repültek; amelyet a második golyó ütött.

Mr. Henry nagyot nézett, de csak ennyit mondott:

- Szép. . .; sőt meglepő ahhoz képest, hogy - zöldfülű.

Kezembe adta a másik puskát; hogy próbáljam ki azt is. Az ötödik vagy hatodik találat után így szólt:

- Nagyon jó. Mesterlövésztől sem lehet többet kívánni. Ha még lovagolni is tudna, azt mondanám, pár év múlva olyan ember lesz; aki a

Vadnyugaton is megállja a helyét. Mi a véleménye a lovaglásról?

- Nem nagy dolog - feleltem. - Csak a felkapaszkodás nehéz. Ha már a nyeregben ülök, a többi gyerekjáték.

Fürkészően nézett rám. Nem tudta, tréfálok-e, vagy komolyan beszélek. De olyan bárgyú arcot vágtam, hogy nem gyanakodott tovább.

- Igaza van - mondta. - A felszállás egy kis erőfeszítést kíván. A leszállás könnyebb, mert a ló is segít.

- Úgy gondolja, hogy ledobja az embert? - kérdeztem.

- A legjobb lovassal is megesik.

- Velem ugyan nem - jelentettem ki büszkén. - Nincs olyan ló, amely engem levetne a hátáról.

- Csináljunk egy próbát? - kérdezte Mr. Henry.

- Szívesen - feleltem.

Mr. Henry az órájára pillantott.

- Futja az időből - mondta. - Elmegyünk Jim Cornerhoz, a lókereskedőhöz. Van egy pejkója, amin még nem tudott túladni. Kissé makrancos, tudja?

- Nézzük meg - mondtam.

Jim Corner háza mögött óriási udvar terült el, amelyet istállók vettek körül. A lókereskedő, úgy láttam, régi ismerőse volt Mr. Henrynek. Barátságosan fogadott bennünket, és megkérdezte, miben lehet a szolgálatunkra.

- Ez a fiatalember azt állítja; hogy nincs olyan ló; amely le tudná vetni a hátáról. - mondta Mr. Henry. - Eszembe jutott a maga pejkója. Mit szól hozzá, Mr. Corner?

A lókereskedő alaposan szemügyre vett, elégedetten bólintott, aztán így szólt:

- Úgy látom, elég izmos, és a csontozata is megfelelő. Ha meg akar próbálkozni a pejkómmal, semmi kifogásom ellene.

Parancsára két lovász nemsokára előhozta a megnyergelt pejkót az istállóból. A ló nagyon idegesen viselkedett. Mr. Henry hirtelen megbánta, hogy idehozott, s most már lebeszélt a kísérletről. Ám én nem osztottam aggodalmát, s hallani sem akartam arról, hogy meghátráljak.

Csak egy lovaglóostort kértem és egy pár sarkantyút. Felcsatoltam, aztán felpattantam a nyeregbe. Ez persze nem ment olyan simán, s csak több eredménytelen kísérlet után sikerült, mert a ló mindent elkövetett, hogy szándékomtól eltérítsen. Amikor már a nyeregben ültem, mind a négy lábát megfeszítve felugrott a magasba; majd oldalt hajolva igyekezett tőlem megszabadulni. De én sem hagytam magam, pedig a lábam még nem volt a kengyelben. Amikor ez is megtörtént, a ló úgy felágaskodott, hogy a két lovász ijedten félrehúzódott. Még mindig tartottam magam a nyeregben. Ekkor az okos állat az egyik falhoz szaladt és oda akart nyomni, de az ostorom észre térítette. Akkor még nem voltam gyakorlott lovas, és az ügyesség hiányát combjaim erejével igyekeztem pótolni. A kemény szorítás arra kényszerítette a pejkót, hogy törődjék bele a helyzetbe. Nagy erőlködésembe került, de győztem. Amikor leugrottam a nyeregből, lábam erősen remegett, a pejkót meg egészen ellepte a veríték; szája is csupa tajték volt.

Mr. Corner megparancsolta, hogy három pokrócot terítsenek rá, és lassan sétáltassák, míg le nem hűl.

- No, ezt nem gondoltam volna, fiatalember! - fordult hozzám a lókereskedő.

- Biztosra vettem, hogy már az első percben kirepül a nyeregből. Egy centet sem kell fizetnie, uram, az magától értetődik. Sőt megkérném arra, ha van egy kis ideje, jöjjön el újra, és törje be ezt a bestiát. Azt se bánom, ha tíz dollárt számít fel érte. A pejkót elég drágán vásároltam, és csak akkor tudom eladni, ha kezesebb lesz.

Mr. Henry csak most tért magához ijedtségéből, és boldogan rázogatta a kezemet.

- Ha tudná, mennyire örülök! - mondta. - Hisz maga nagyszerűen ért a lovakhoz! Hol tanulta ezt, hol gyakorolta?

- A véletlennek köszönhetem - feleltem. - Egyszer egy tüzes magyar ló került a kezembe. A végtelen puszta volt a hazája, és nem tűrt meg senkit a hátán. Hetekig tartott, amíg engedelmességre szoktattam. Nehéz küzdelem

volt, de azóta a legmakacsabb lótól sem riadok vissza. Csakhogy most már sietnem kell; mert elkésem az órámat!

Amikor útjaink elváltak, Mr. Henry kezet szorított velem, és megkérdezte, mikor lesz egy szabad délutánom.

- Mához egy hétre - feleltem.

- Akkor ne menjen el hazulról; hanem várjon meg - mondta Mr. Henry. - Viszonozni szeretném a látogatását.

A megbeszélt napon beállított hozzám. Meg akartam kínálni valamivel, de le se ült.

- Csak azért jöttem, hogy magammal vigyem - mondta.

- Hova? - kérdeztem.

Egy úriemberhez, aki nagyon szeretné megismerni magát - felelte.

Láttam, megint valami meglepetést tartogat számomra, s nem ellenkeztem.

Rövid séta után megálltunk egy nagy ház előtt, melynek földszintjét valami iroda foglalta el. Mr. Henry karon fogott, és valósággal betuszkolt. Még annyi időm sem volt; hogy elolvassam az aranyozott betűket az üvegajtón. Valami mérnöki tervezőiroda lehetett.

Odabenn három úr fogadott bennünket. Mr. Henry bemutatott nekik. Hellyel kínáltak, és leplezetlen kíváncsisággal meresztették rám a szemüket. Úgy látszik, Mr. Henry már beszélt nekik rólam.

Körülnéztem. Rajztáblákat láttam és mindenféle műszereket. Most már igazán kíváncsi voltam, mit akarhatnak tőlem.

A beszélgetés közömbös dolgokkal kezdődött. Érdeklődtek, hogy érzem magam Saint Louisban.

- Szép város - feleltem -, de én tulajdonképpen nem szeretem a városi életet.

- Igaza van - felelte a három úr egyike -, ha fiatalabb volnék, én se csücsülnék egy ilyen irodában.

Őszes hajú, idősebb ember volt, és aranykeretes pápaszemet viselt.

Néhány pillanatig elgondolkodva dobolt ujjaival az íróasztalon, aztán minden átmenet nélkül megkérdezte:

- Mondja csak, szereti a matematikát?

- Mindig szerettem, de nem volt időm alaposabban foglalkozni vele.

- És a geometriát?

- Ahhoz már konyítok egy keveset. Egy nyári szünidőben pénzt akartam keresni, és két hónapig dolgoztam egy földméréstani intézetben. Belejöttem egy kicsit a geodéziába.

A három úr összenézett. A legidősebbik megigazította orrán a szemüvegét.

- Ge-o-dé-zi-a? - mondta tagoltan. - De hiszen mi is ezzel a tudománnyal foglalkozunk, persze gyakorlati célból. Amikor megláttam önt, azt gondoltam, nagyon rokonszenves fiatalember, de esküdni mertem volna rá, hogy azt sem tudja, mi fán terem a geodézia. Nézze csak ezt a műszert - látott már ilyet?

- Hogyne láttam volna. - feleltem. - Teodolit. Már dolgoztam is vele.

Ezután már csak úgy záporoztak a kérdések felém. Szinte az volt az érzésem, hogy vizsgáztatnak. Távcső; lánc, acélszalag; szögtükör, trigonometriai magasságmérés; szintezés - minden szóba került. A három úr sűrűn bólogatott, és Mr. Henry kezeit dörzsölgette.

Eleinte mulattatott a dolog, de később már bosszantott. Úgy látszik, Mr. Henry eldicsekedett velem a barátai előtt, és meg akarta mutatni, milyen

csodagyerek vagyok. Köszönöm szépen - gondoltam -, nekem elég volt.

- Nem akarom az urakat tovább feltartóztatni - mondtam és felálltam.

A szívélyes búcsú után kint az utcán Mr. Henry megállt, vállamra tette kezét, és sugárzó arccal kijelentette:

- Hát ez nagyszerű volt! Tudtam, hogy nem vallok szégyent magával, de ilyen sikerre nem számítottam!

- Sikerre? Nem vagyok én színész, sem valami csodabogár, akit mutogatni kell. Igazán nem tudom, mire volt jó az egész.

- Nono, fiatal barátom! Nem árt az emberek közt forgolódni. Csak nem sajnálja tőlem azt a kis örömet, hogy az útját egyengetem? Ha már a saját fiammal nem tehetem.

Megbántam türelmetlenségemet. Igazán nem akartam bánatára emlékeztetni. Hogy másra tereljem a szót; megjegyeztem:

- Tudja-e, hogy az a pejkó már egészen megszelídült?

- Micsoda? Újra felkereste Jim Cornert?

- Nem is egyszer. Reggelenként elmentem hozzá egy kicsit lovagolni. Jólesett - nem is szólva arról, hogy tíz dollárt kerestem vele.

- Derék dolog! És Jim is jól járt; kíváncsi vagyok, mennyit kér most azért a lóért. No, isten vele! Nemsokára találkozunk!

Körülbelül három hétre rá tanítványaim édesanyja azt mondta, ma este ne menjek el hazulról, hanem vacsorázzam náluk. Hozzáfűzte, hogy Mr. Henry is itt lesz, azonkívül Sam Hawkins is - a híres vadász, akinek a nevét a Vadnyugaton mindenki ismeri. Hallottam már róla?

Mentegetőztem, hogy még csak rövid időt töltöttem itt, és nagyon tájékozatlan vagyok.

Valamivel korábban mentem be az ebédlőbe. Kis tanítványom, az ötéves Emmyke a terített asztal körül sürgölődött. Amikor meglátott, odaszaladt hozzám, és a fülembe súgta:

- Búcsúvacsora lesz! A tanító bácsit búcsúztatjuk.

Nem értettem a dolgot.

- Miért? - kérdeztem csodálkozva.

- Titok - felelte a kis szöszke; és ujját ajkához emelte.

Még ha akartam volna, sem faggathattam tovább, mert már hangokat hallottam az előszoba felől. A vendégek megérkeztek. Mr. Henry két urat hozott magával.

- Ez itt Mr. Black - mondta -; ez pedig Sam Hawkins.

Hogy Mr. Black kicsoda; pillanatnyilag nem érdekelt. Minden figyelmemet Sam Hawkins kötötte le. Alig vártam már, hogy egy igazi vadnyugati vadásszal kerüljek szembe. Első benyomásom a csalódás volt - nem ilyennek képzeltem.

Sam Hawkins alacsony, szinte vézna kis ember volt - nem széles vállú, atlétatermetű óriás. Arca pufók és barátságos - csöppet sem marcona. Apró szeme élénken csillogott, és nyughatatlanul járt ide-oda; figyelmét nyilván nem kerülte el semmi. Bizonyára okos ember volt; és kiváló képességekkel rendelkezett; bátorsága, leleményessége; lélekjelenléte már sok nehéz helyzetben kiállhatta a próbát; erő és szívósság dolgában sem lehetett utolsó - de külseje mindebből nem árult el semmit.

Az érdeklődés kölcsönös volt, ő is erősen szemügyre vett, aztán Mr. Henryhez fordulva megkérdezte:

- Ez hát az a zöldfülű, akiről annyit mesélt nekem?

- Ez bizony - felelte Mr. Henry -; vagy talán nem tetszik önnek?

- Sőt ellenkezőleg, nagyon meg vagyok vele elégedve - felelte Hawkins.

- Remélem, neki sem lesz kifogása ellenem; hihihi!

Hangja feltűnően vékony volt, különösen ha nevetett. Ezt a furcsa nevetést akkor hallottam először, s még nem tudtam kellőképpen értékelni.

Pedig hányszor tartotta bennem a lelket később; olyan körülmények között; amikor senki másnak nem volt kedve nevetni!

- Asszonyom - fordult Sam Hawkins a ház úrnőjéhez, és szeme ravaszul felcsillant -, azt hiszem, most már megmondhatjuk fiatal barátunknak; hogy miről van szó.

A hölgy bólintott; aztán így szólt hozzám:

- Aki ön mellett áll, Mr. Black. A gyerekek új házitanítója - vagyis az ön utódja.

- Az én. . . utódom? - dadogtam, és éreztem, hogy nagyon bárgyú képet vágok most.

- Igen. Miután ma elbúcsúzunk öntől, kénytelen voltam új házitanító után nézni. Tulajdonképpen ragaszkodnom kellett volna a felmondási időhöz, de nem akartam boldogulása útjába állni. Sajnálattal válunk el öntől; hiszen már szinte családtagnak tekintettük, de mit tehetünk; ha már holnap elutazik?

- Holnap... elutazom? - hebegtem. - Hova?

Ekkor Sam Hawkins; aki mellettem állt; a vállamra csapott, s nevetve felelte:

- Velem, a Vadnyugatra. Hiszen kitűnően vizsgázott, hihihi! Az egész terepmérő társaság holnap indul útnak, s ön sem maradhat le. Én leszek a

vezetője két jó barátommal együtt, az egyik Dick Stone; a másik Will Parker. Utunk a Canadian River mentén vezet Új-Mexikó felé. Ott majd hamarosan elfelejti, hogy zöldfülű is volt.

Most aztán megértettem mindent. Ezek a jó emberek összefogtak az érdekemben, anélkül, hogy tervükbe engem is beavattak volna. Kedves meglepetésnek szánták. Földmérő leszek a Vadnyugaton - egy nagy vasútépítés előőrse! Érdekes munka; és éppen nekem való!

Most Mr. Henry vette át a szót.

- Ön itt egy nagyon kedves családhoz került; de rögtön láttam, hogy a szíve máshová vonzza. Az őserdő, a préri, a váratlan kalandok, sóvárgását meg tudom érteni. Ezért fordultam az Atlantic Pacific vasútépítő társasághoz, és felajánlottam nekik az ön szolgálatait. Le is vizsgáztatták, mégpedig az ön tudta nélkül. A vizsga kitűnően sikerült; és most elhoztam a kinevezését.

Zsebéből összehajtott papírlapot vett elő, és a kezembe adta. Nevemre szóló, úgynevezett "akceptálólevél" volt. Gyorsan átfutottam a tartalmát. Amikor a megállapított fizetéshez értem, nem hittem a szememnek.

Olyan összeg volt, melyre legmerészebb álmomban sem számítottam. Mr. Henry mosolyogva nézett rám, és így folytatta.

- Lóháton teszi meg az utat; tehát egy jó lóra van szüksége. Megvásároltam a pejkót, amelyet ön tört be. Ez lesz az én ajándékom. De fegyver nélkül nem kelhet útra. Megkapja tőlem a medveölőt. Nos, mit szól hozzá, fiatalember?

Nem tudtam szólni, csak megragadtam a kezét, és úgy megszorítottam, hogy felszisszent. Zavaromból a ház asszonya segített ki, mert elfoglalta helyét az asztalfőn, és nekünk is az asztalhoz kellett ülnünk.

A vacsora elkezdődött; és szerénytelenség lett volna magánügyeimmel előhozakodnom. Inkább hallgattam, és minden figyelmemet a kitűnő vacsorának szenteltem.

Korán köszöntem el a háziaktól, mert másnap hajnalban kellett felkelnem, hogy csomagoljak, és a legszükségesebbeket elintézzem. Mr. Henryt is fel akartam keresni még egyszer, hogy jóságát megköszönjem.

Másnap, amikor beállítottam hozzá, Sam Hawkinst is ott találtam.

Végre sikerült megtudnom egyet mást arról, ami rám várt. Az említett társaság hatalmas vállalkozásba kezdett. Olyan vasútvonalat akart építeni; mely Saint Louisból indul ki; s az indián területiumon, új-Mexikón, Arizonán és Kalifornián át a Csendes-Óceán partjáig halad.

A tervezett útvonalat szakaszokra osztották, és mindenütt egyszerre kezdik el a felmérési munkálatokat. Az a szakasz, ahová engem osztottak be, a Canadian Rivertől a Pecos folyó forrásvidékéig terjedt. Az én részlegem főnöke Bancroft főmérnök lesz; és rajtam kívül még három "geodéta" tartozik hozzá - így hívták azokat, akikre a terepfelvételi, földmérési és térképészeti munkát bízták. A helyszínre Sam Hawkins, Dick Stone és Will Parker vezet bennünket. Ott már egész csapat vadnyugati vadász vár ránk, akik biztonságunkról gondoskodnak; azon kívül számíthatunk a katonai erődök segítségére is.

Miután mindezt közölték velem, elérkezett a búcsú pillanata.

- Magam sem tudom, Mr. Henry - kezdtem -, hogyan köszönjem meg önnek azt a sok jót. . .

- Micsoda? - vágott a szavamba. - Talán csak nem akar hálálkodni? Mit szól hozzá, Sam? Mégiscsak zöldfülű; nem?

Jól hátba vágott, kezet szorított velem, aztán gyorsan elfordította fejét.

Észrevettem, hogy szeme könnybe lábadt. Szerettem volna még valamit mondani; de nem tudtam. Úgy éreztem, mintha gombóc lenne a torkomban.

II. A BÖLCS SÁPADTARCÚ

A pompás észak amerikai ősz a vége felé járt. Már három hónapja tevékenykedtünk ezen a vidéken; de feladatunkat még félig-meddig sem oldottuk meg, míg a szomszédos részlegek már körülbelül elkészültek a munkájukkal. Lemaradásunknak két oka volt.

Először is igen nehéz terep jutott nekünk. A tervezett vasútvonal a Canadian River mentén haladt az őserdőn és prérin át Új-Mexikó felé, de a pontos irányt magunknak kellett felfedeznünk. Ez sok fárasztó lovaglást és számos összehasonlító magasságmérést igényelt, még mielőtt a tulajdonképpeni munkát megkezdhettük volna. Azonkívül szüntelenül résen kellett lennünk, mert a környéken indiánok kóboroltak - kajovák; komancsok és apacsok, akik munkánkat ellenséges szemmel nézték. Még attól is óvakodnunk kellett, hogy vadászgassunk; és konyhánkat friss hússal lássuk el, mert különben az indiánok könnyen nyomunkra akadtak volna. Mindazt, amire szükségünk volt; Santa Féből kaptuk, ökrös szekérrel küldték utánunk.

A másik ok; amely munkánkat hátráltatta, abban rejlett, hogy a társaság összetétele nem volt megfelelő. A részleg csupa léha alakból állt, aki könnyen és gyorsan akart pénzt keresni, de dolgozni nem szeretett.

Teljesen hiányzott belőlük a felelősségérzet. Csakhamar kiderült, hogy a részlegben én vagyok az egyetlen ember, aki a kötelességét komolyan veszi. Rám is hagytak mindent, és gúnyos megvetéssel nézték; hogy helyettük is dolgozom.

Mr. Bancroft, a főmérnök; értett volna a dolgához, de megrögzött alkoholista volt. Hordószámra hozatta Santa Féből a pálinkát; mely jobban érdekelte; mint valamennyi műszere együttvéve. Néha egész nap részegen hevert a fűben. Miután az egész élelmezési számlát közösen fizettük, a másik három geodéta - Riggs, Marey és Wheeler - gondosan ügyelt rá, hogy kivegye részét a pálinkából; s versenyt ittak a főmérnökkel. Ami engem illet, világéletemben utáltam az alkoholt, s ezért még külön is megvetettek.

Amikor munkánk színhelyére megérkeztünk, már ott találtuk a vadnyugati vadászokat, akiket előzőleg szerződtettek. Az ő feladatuk lett volna, hogy munkánkat mindenben elősegítsék. Nem kellett sok idő ahhoz, hogy rájöjjek: ezektől ugyan nem várhatok semmit. Csupa kalandor volt, a

Vadnyugat söpredéke. Mondanom sem kell, hogy ilyen körülmények közt a munkafegyelem ismeretlen fogalom volt.

Névleg Bancroft volt a főnök és parancsnok; de a kutya sem engedelmeskedett neki. Rendelkezéseit egyszerűen kinevették. Erre káromkodott egyet, aztán a pálinkás hordócskához lépett, hogy lelki egyensúlyát helyreállítsa. Lassanként én lettem a tényleges munkavezető. Ügyesen és óvatosan kellett eljárnom - körülbelül úgy, mint egy okos asszony, aki részeges férjét kordába fogja anélkül, hogy az észrevenné. Helyzetem egészen vigasztalan lett volna, ha nem áll mellettem Sam Hawkins és a két másik erdei vezető: Dick Stone meg Will Parker.

Ez a három derék, becsületes ember még hamarabb felismerte a helyzetet, mint én; és pártfogásába vett. Hallgatólagosan véd- és dacszövetséget kötöttünk a többiekkel szemben. Mint tapasztalt emberek tudták, hogy nyíltan nem húzhatnak ujjat az egész züllött bandával, de éreztették velem, hogy számíthatok rájuk. Különösen Sam Hawkinsnak tartoztam hálával. Ő volt első tanítómesterem azokban a dolgokban, amiket a Vadnyugaton tudni kell. Első gondja volt, hogy megtanított a legjobb és legveszedelmesebb fegyver - a lasszó - kezelésére. Napról napra, órákon át gyakorolta velem a lasszóvetést ez a kis ember. Lova volt a cél. Nem nyugodott, amíg el nem érte, hogy minden dobásom száguldás közben is biztos legyen. Mindig volt hozzám egy-két elismerő szava.

- Ez már tűrhető, fiatalúr! - mondta kötekedő jóindulattal. - Persze ne képzelje; hogy már mindent tud. Még sokat kell tanulnia. De ha így halad, egy-két év múlva nem lesz többé zöldfülű, hihihi!

A részlegünk számára kijelölt feladattal mégiscsak előbbre jutottunk valahogy. Magam csodálkoztam rajta a legjobban, de így volt. Bancroft kijelentette, hogy nemsokára átlovagol a szomszédos részleghez, és tájékoztatja őket "eredményeinkről". A részlegeknek ugyanis utasításuk volt arra, hogy tartsák egymással a kapcsolatot. Hozzánk is érkeztek időnként küldöncök a szomszédos részlegektől. Így szereztem tudomást arról, hogy az előttünk dolgozó csoport munkája nagyon szépen halad.

Bancroft vasárnap reggel akart ellovagolni. Előbb természetesen búcsúpoharat kellett üríteni; az ivászatra mindenkit meghívtak, csak engem nem. Hawkinst, Stone-t és Parkert is meghívták, ők azonban valami ürüggyel távol tartották magukat. Egyik pohár a másikat követte; a vége az volt, hogy Bancroft már támolyogni se tudott. Arról szó sem lehetett, hogy ma nyeregbe üljön. Előre sejtettem, hogy így lesz.

Undorodom a részeg emberektől. Hogy ne is lássam őket, sétálni mentem az erdőbe. Még negyedórányira sem távolodtam el a táborunktól, amikor két lovast pillantottam meg. Az egyik egy öregebb erdei vezető volt; aki néhányszor már járt nálunk; a másik pedig rendkívül értelmes és erélyes arcú fiatal férfi - meglátszott rajta, hogy tanult ember.

Amint a közelembe ért, természetesen megszólított. Megkérdezte, ki vagyok, s mihelyt a nevemet meghallotta, felkiáltott:

- Ahá, tudom már! Ön az a fiatal gentleman, aki olyan lelkiismeretesen dolgozik társai helyett is. Híre már hozzánk is eljutott. Engedje meg, hogy bemutatkozzam: White főmérnök vagyok.

A tőlünk nyugatra eső részleg főnöke volt, akihez Bancroft ma át akart lovagolni. Nem tudtam, miért előzte meg, de nyilván oka volt rá.

- Szeretnék önnel kicsit elbeszélgetni - mondta. Leszállt a lováról, és hozzám csatlakozott; visszasétáltam vele a táborunk felé. Még ki sem léptünk a fák közül, amikor megpillantotta a pálinkás hordót és a körülötte heverő részeg embereket.

- Így állunk hát? - kérdezte. - Szép dolog, mondhatom!

- A munkánk legnehezebb része elkészült - feleltem -, s ennek örömére koccintani kellett. Mr. Bancroft éppen ma akart átmenni önhöz. Mindjárt felébresztem.

- Ne zavarja. Hadd aludja ki a mámorát! Jobb is; ha inkább önnel beszélek. Ki az a három ember, aki ott áll a tisztás szélén, külön a többitől?

- Sam Hawkins, Will Parker és Dick Stone. A három legmegbízhatóbb kísérőnk.

- Ah, Hawkins! Az a fura kis emberke! Pompás fickó, már sok jót hallottam felőle. Hívja ide őket.

Intettem nekik, és amikor odajöttek hozzánk, megkérdeztem White főmérnököt:

- Valami baj van talán, hogy átfáradt hozzánk, Mr. White?

- Semmi, semmi, csak körül akartam nézni egy kicsit. Az önök munkája összefügg a miénkkel. Ha lemaradnak, mi sem tudunk tovább menni.

Mentegetni próbáltam társaimat. Felemlegettem a nehéz terepviszonyokat és egyéb akadályokat.

- Tudom, tudom - vágott a szavamba. - Ha ön nem dolgozott volna három ember helyett is, Bancroft még ott tartana, ahol elkezdte.

- Nem tudom, honnan veszi ezt, Mr. White. Biztosíthatom; hogy az egész részleg igyekezett, és. . .

- Ugyan; ugyan! Küldönceim többször megfordultak itt, és megfigyelték a dolgokat. Nagyon szép öntől, hogy szerénykedik, és védi a főnökét, de majd megkérdezünk valaki mást is, például a kitűnő Mr. Hawkinst. Üljünk csak le valahol.

Letelepedtünk sátram előtt a fűbe. Alaposan kifaggatta Hawkinst,

Stone-t és Parkert, akik mindent őszintén elmondtak, hiába igyekeztem közbeszólni és enyhítő körülményekre utalni. Végül a főmérnök felszólított, mutassam meg részlegünk térképvázlatait és munkanaplóját.

Erre nem lettem volna köteles; de megtettem, mert nem akartam megbántani; s láttam, hogy csak jót akar. Mindent figyelmesen megvizsgált, aztán így szólt:

- Nyilvánvaló, hogy a feljegyzéseket és a rajzokat egyetlen ember készítette, és ez ön. A többiek egyetlen betűvel; egyetlen vonallal sem járultak hozzá.

Erre már nem tudtam válaszolni.

- A napló - folytatta Mr. White - nem tűnteti fel; hogy az elkészült munkából ki mennyit végzett el. Az összetartás dicséretes dolog, de ön túlzásba viszi.

Hawkins ravasz arcot vágott és megjegyezte:

- Nyúljon csak a fiatalember belső zsebébe, Mr. White! Egy bádogdobozt talál ott, amely valamikor szardíniákat tartalmazott. A halakat megették, az olaj megszáradt, és a dobozban most valami írás van.

Naplónak is nevezhetném, titkos naplónak. Bizonyára többet árul el, mint a hivatalos napló, mely a tisztelt urak lustaságát palástolni igyekszik.

Sam tudta, hogy naplót vezetek, s egy bádogdobozban mindig magamnál hordom. Bosszantott, hogy elárulta; de most már kénytelen voltam megmutatni. Mr. White átnézte, és azt mondta:

- Ezeket a lapokat tulajdonképpen fel kellene küldenem vállalatunk igazgatóságához. Az ön kollégái naplopók, és nem érdemlik meg a fizetésüket, önnek viszont háromszoros fizetést kellene kapnia. De csináljon, amit akar. Csak egyre figyelmeztetem: gondosan őrizze meg a feljegyzéseit, valamikor még hasznukat veheti. Most pedig keltsük fel ezt a jeles társaságot.

Felállt, és kiabálni kezdett. A "tisztelt urak" feltápászkodtak, és bárgyú arccal bámultak ránk. Bancroft káromkodva méltatlankodott, hogy fel mertük verni álmából. De amikor megtudta, hogy vendégeket kaptunk, udvariasabb hangot ütött meg. Első dolga volt a másik főmérnököt egy pohár pálinkával megkínálni.

- Helyes - mondta Mr. White. - Mindketten egyenrangúak vagyunk, és én nem parancsolhatok önnek. Tizenhat ember hever itt részegen a pálinkás hordó körül - pontosan megszámoltam. Ön azt mondja, semmi közöm hozzá, igaz? De nem tilthatja meg, hogy az igazgatóságnak beszámoljak arról, amit itt két órán keresztül megfigyeltem.

- Két órán keresztül? - hüledezett Bancroft. - Már két órája van itt?

- Körülbelül - felelte Mr. White. Volt időm tájékozódni. Megtudtam; hogy az egész társaság úgy él itt, mint valami üdülőhelyen. Csak egy ember dolgozik, méghozzá a legfiatalabb.

Bancroft odaugrott hozzám, és az arcomba sziszegett.

- Ezt maga mesélte neki, mi? Aljas fickó! Alattomos, hazug rágalmazó!

- Téved - kiáltott rá Mr. White. - Fiatal kollégája igazi gentleman módjára viselkedett. Egyetlen szóval se panaszkodott önre, sőt mentegetni igyekezett. Nyugodtan bocsánatot kérhet tőle!

- Bocsánatot kérni? Tőle? Még mit nem - kacagott Bancroft gúnyosan.

- Ez egy tapasztalatlan zöldfülű! Egy háromszöget sem tud egy négyszögtől megkülönböztetni, és már geodétának nevezi magát!

Már régen elkészültünk volna a munkánkkal, ha ez a hülye nem lábatlankodik itt, és nem tetézi egyik hibát a ...

Nem bírtam tovább hallgatni. Hónapokon át némán tűrtem a gazságait, de most betelt a pohár.

Vállon ragadtam; és úgy megráztam, hogy nem tudta a megkezdett mondatot befejezni.

- A pálinka beszél önből; Mr. Bancroft! - mondtam. - Ha nem venném tekintetbe, hogy tökrészeg, torkára forrasztanám gyalázatos szavait!

Nem volt gyáva ember, de most megszeppent. Olyan arcot vághattam, hogy megijedt tőle. De a következő percben magához tért, és társaihoz fordult segítségért.

- Mr. Rattler! - kiáltotta első testőrének. Maga, és emberei azért vannak itt, hogy megvédjenek! Némán tűri, hogy ez az ember rám támadjon?

Rattler magas termetű, széles vállú, durva fickó volt - valóságos orángután. Erejéről csodákat meséltek; és azért is féltek tőle, mert a főmérnök ivócimborája volt. Már régen görbe szemmel nézett rám; és örült az alkalomnak, hogy most belém köthet. Odaállt elém, és így szólt:

- Nem; Mr. Bancroft, egy percig sem tűröm tovább! Ez a tacskó még gyerekcipőben jár, és felnőtt emberekkel mer ujjat húzni? Majd én elveszem a kedvét attól, hogy hazudjon és rágalmazzon! Ereszted el tüstént a főmérnök urat; te zöldfülű?

Ez persze nekem szólt. Meg is ragadta a karomat, és megszorította.

Most már nem törődtem a főmérnökkel - ha két ellenfél közt kell választanom, inkább az erősebbel számolok le. Egy mozdulattal kirántottam a karomat vasmarkából.

- Tacskónak nevez? Hazug rágalmazónak? Tüstént vonja vissza; Mr. Rattler, különben megkeserüli!

- Hallották ezt? - rikácsolta Rattler. - Tisztára hülye, nem?

A következő pillanatban öklömmel úgy halántékon csaptam, hogy elterült, mint egy zsák. Egy percig mély csend uralkodott; aztán Rattler egyik társa elordította magát:

- Cimborák! Csak nem nézzük tétlenül; hogy ez a pimasz kölyök a vezérünk nyakára taposson? Üssük agyon a nyomorultat!

Nekemugrott, kellőképpen fogadtam: hatalmas rúgással a gyomrába. Elég jó védekezés, de csak akkor; ha az ember jól megtudja vetni a másik lábát.

Az én mozgásom sikerült - ellenfelem összebicsaklott. A következő percben már a mellén térdeltem, és szorgalmasan öklöztem.

Elkábult. Gyorsan felugrottam; előrántottam övemből mindkét revolveremet, és elkiáltottam magam:

- jöhet a következő!

Rattler bandájának nagy kedve volt két pórul járt cimboráját megbosszulni, de egyelőre tétovázva néztek egymásra. Jónak láttam figyelmeztetni őket.

- Ide hallgassatok! Aki csak egy lépést tesz felém, vagy fegyvere után nyúl, tüstént golyót kap a fejébe!

Ekkor Sam Hawkins odaállt mellém, és kijelentette:

- Az én revolverem is elsülhet, ha minden kötél szakad. Vegyétek tudomásul; hogy ez a zöldfülű az én védelmem alatt áll. Aki csak egy ujjal is hozzá nyúl, szitává lövöm! Komolyan beszélek, hihihi!

Most már Dick Stone és Will Parker is odaállt mellénk, jelezve, hogy nem hagyják cserben Sam Hawkinst. Ettől a négyes fogattól alaposan megszeppentek. Káromkodva elfordultak tőlünk, és úgy tettek, mintha nem történt volna semmi. Bancroft jónak látta sátrába visszahúzódni.

White csodálkozva meresztette rám szemét.

- Ez hihetetlen, uram! Nem is képzeltem volna, hogy ilyen hatalmas ökle van. Nem csodálnám, ha ennek híre menne, és önt ezentúl Shatterhandnek neveznék.

A kis Hawkinsnak roppantul megtetszett ez az ötlet.

- Nagyszerű nevet adott önnek! - kiáltott fel lelkesen. - Shatterhand, hihihi! Egy ember, akinek ökle pozdorjává zúz! Találóbbat ki sem eszelhetett volna! Ha Sam Hawkins hóna alá nyúlt egy zöldfülűnek, abból aztán lesz

valaki? Shatterhand, Old Shatterhand. A híres Old Firehand mintájára; akinek már nem is tudják az igazi nevét, mert csak így emlegeti mindenki.

Még az "Old" szóval is megtoldotta új nevemet, pedig igazán nem voltam öreg. De hát ez is a becézéshez tartozik. Így lett belőlem "jó öreg Shatterhand".

White megragadta a karomat; félrevont, és így szólt:

- Ön nagyon tetszik nekem; uram. Nem lenne kedve átjönni az én részlegembe?

- Kedvem lenne hozzá, de nem tehetem.

- Miért?

- Mert a kötelességem ide köt.

- Ugyan! Majd én tartom a hátamat!

- Nem, Mr. White. Ha elmegyek innen, akkor ennek a részlegnek a munkája kiesik.

- Mit törődik vele? Itt annyi ellenséget szerzett magának, hogy úgyse lesz maradása.

- Én csak védekeztem. Egyébként nem félek tőlük. Az a két ökölcsapás csak tekintélyt szerzett nekem. Ezentúl meggondolják, mielőtt belém kötnek.

- Jól van, fiatal barátom. Az ember akarata szabad. Bizonyos mértékben tőle függ, hogy az élete paradicsom lesz-e vagy pokol. Attól félek, ön a poklot választotta. De egy darabig elkísér, nem?

- Már vissza akar menni, Mr. White?

- Amit látni akartam, láttam. Semmi kedvem tovább itt maradni.

- Nem eszik valamit velünk, mielőtt elindul?

- Majd útközben. A nyeregtáskámban van elég elemózsia.

- Bancrofttól nem búcsúzik el?

- Semmi kedvem hozzá.

- Nem akart megbeszélni vele valamit?

- De igen. Csakhogy azt önnek is megmondhatom. Figyelmeztetni akartam, hogy egyre több indián ólálkodik itt.

- Látta őket?

- Csak a nyomaikat. Ez az az időszak; amikor a bölények és vadlovak dél felé vonulnak. Az indiánok ilyenkor otthagyják falvaikat, és megkezdik a vadászatot. A kajováktól nem kell félni; tolvaj népség, de megegyeztünk velük, és megígérték, hogy nem akadályozzák meg a vasútépítést. Viszont a komancsok és az apacsok hallani sem akarnak róla. Engem ez már nem érdekel, mert maholnap befejezem a munkámat; és más vidékre vonulok. Jó lesz, ha önök is igyekeznek! A talaj itt napról napra forróbb lesz. Most kérem, nyergeljen, és kérdezze meg Sam Hawkinst, nincs-e kedve velünk tartani.

Samnek, mondanom sem kell, kedve volt hozzá. Bementem Bancrofthoz a sátrába, és közöltem vele; hogy Sammel együtt elkísérjük

White főmérnököt egy darabig. Engedélyt nem kellett kérnem tőle, mert vasárnap volt.

- Törjétek ki a nyakatokat, ahányan vagytok! - felelte udvariasan, és hátat fordított nekem.

Pejkóm vidáman felnyerített; amikor megnyergeltem. Amióta megszelidítettem, jó barátok voltunk.

Vidáman kocogtunk az erdőben a szép őszi reggelen. Déltájban egy forrásra bukkantunk. Itt megpihentünk és falatoztunk. Tovább már nem is kísértük a főmérnököt, aki emberével együtt ellovagolt, míg mi kissé még heverésztünk a fűben.

Mielőtt felcihelődtünk volna, hogy táborunkba visszatérjünk, a forrás fölé hajoltam; s tenyeremmel vizet merítettem - még egyszer inni akartam a kristálytiszta forrásvízből. Ekkor észrevettem valamit a földön: olyan volt; mint egy emberi lábnyom. Rögtön felhívtam rá Sam figyelmét. Hosszasan vizsgálgatta, aztán így szólt:

- Mr. White tudta; mit beszél, amikor azt mondta, indián támadásra is fel kell készülnünk.

- Azt hiszi, Sam, ez egy indián lábnyom?

- Igen. Határozottan fel lehet ismerni az indián mokasszin körvonalait. Nos, hogy érzi magát; fiatalember?

- Kitűnően!

- Nem fél?

- Van eszemben!

- Nem is aggódik?

- Nem én!

- Látszik, nem volt még dolga indiánokkal!

- Annál kíváncsibb vagyok rájuk! Bizonyára ugyanolyan emberek, mint mi: szeretik a barátaikat, és gyűlölik az ellenségeiket. Mivel soha életemben nem ártottam nekik, és nem is akarok ártani, semmi okom tőlük tartani.

- Így beszél egy zöldfülű, hihihi! - csúfolódott Sam.

- Mit gondol - kérdeztem -, mikor járt itt ennek a mokasszinnak a gazdája?

- Lehet már két napja. Bizonyára meglátjuk még a nyomait odébb is, hacsak a fű fel nem egyenesedett közben.

- Kém volt talán?

- Igen, bölények után kémkedett. Mert jelenleg nincs háború az itteni törzsek közt, tehát katonai felderítőket nem küldenek ki. Ez itt bizonyára egy fiatal indián volt.

- Miből gondolja?

- Tapasztalt harcos nem lép be a vízbe, ahogy ez tette; mert akkor szembetűnő nyomokat hagy maga után. No de menjünk tovább. Az se baj, ha szembekerülünk ezzel az indián zöldfülűvel. Legfeljebb elbeszélgetünk vele, ha minden kötél szakad.

Vigyorogva nézett rám, de nem sikerült felbosszantania. Tudtam, mi rejlik a szavai mögött. A jó Sam csak azért ugrat, mert így akarja kifejezni, hogy jól megértjük egymást.

Tulajdonképpen vissza kellett volna fordulnunk abba az irányba, ahonnan jöttünk. De mint jó geodéta, tanulmányozni akartam egy kicsit a terepet, és nagyobb kerülőtől sem riadtam vissza.

Nemsokára egy szép völgybe érkeztünk, mely szinte nyílegyenesen húzódott észak felé. Rövid poroszkálás után Sam megállította lovát, és kezét szeme fölé ernyőzve, figyelmesen nézett a távolba.

- Ejha! - kiáltott fel. - Itt vannak; csakugyan!

- Kik? - kérdeztem kíváncsian. Én is kimeresztettem a szememet, és húsz-huszonöt lassan mozgó pontot fedeztem fel a láthatáron.

- Őzek talán? - találgattam.

- Őzek, hihihi! - nevetett. - Őzek a Canadian River mellett! Nem járatos az állattanban, mondhatom! Azt is tudhatná, hogy őzek ilyen távolságból még pontoknak sem tűnnének fel. Jóval nagyobb állatok ezek.

- Csak nem bölények?

- Az ám! Bölények, vadbivalyok, bisonok [Ejtsd: bájzon (angol)] - nevezze, ahogy tetszik!

Megkezdték vonulásukat. Ezek az első példányok, amelyek ideérkeztek.

Mr. White-nak ebben is igaza volt. No, mihez kezd most, fiatal ember?

- Közelebb megyünk hozzájuk.

- És aztán?

- Megfigyeljük őket! - feleltem. - Még sohasem láttam bölényt, most megnézem közelebbről.

- Megnézi; ha minden kötél szakad, hihihi! Elég szerény kívánság, de én nem érem be ezzel. Nem nézni akarom őket, hanem elejteni.

Elkövettem azt az ostobaságot, hogy megkérdeztem: minek.

- Minek? Hát nem tudja, hogy a bölénypecsenye milyen finom falat?

Mi a manna vagy az ambrózia hozzá képest! Én ma vesepecsenyét fogok enni akkor is, ha az életembe kerül! A szél szembefúj - ez nagyon jó.

A völgy egyik- oldala napos, a másik árnyékos. Meghúzódunk az árnyékban, nehogy a kelleténél hamarabb észrevegyenek bennünket.

Gyerünk!

Előbb még megvizsgálta kétcsöves puskáját, amelyet "Liddy"-nek becézett, és lóra pattanva elnyargalt a völgy árnyékos oldalán. Én is megvizsgáltam

medveölőmet, aztán Sam után iramodtam. Amikor észrevette, bevárt és megkérdezte:

- Csak nem akar részt venni a bölényvadászaton, uram?

- De mennyire!

- Nem tanácsolom. A bölény nem kanárimadárka, amely a tenyerünkről csipegeti a kendermagot. Észre se veszi, és már péppé taposták, érti?

- Majd meglátjuk.

- Csend legyen! - rivallt rám Sam olyan erélyesen, mint még soha.

- Nem akarom, hogy halála az én lelkemen száradjon. Máskor csináljon; amit akar, de most engedelmességet követelek!

- Tudomásul vettem - feleltem mosolyogva.

- Vagy húsz darab lehet, ha jól látom - folytatta Sam. - De máskor ezrével vonulnak a prérin keresztül. Láttam már olyan csordát is, mely tízezer főből állt. Valamikor ez volt az indiánok kenyere, de a fehérek ettől is megfosztották őket. Az indián kímélte a vadat - mindig csak annyit ejtett el, amennyire szüksége volt. De a fehérek szörnyű mészárlást vittek végbe köztük, esztelenül, minden ok nélkül. A vége az lesz, hogy a bölények kipusztulnak. Sajnos, ugyanígy lesz a vadlovakkal is.

Valamikor ezernyi musztáng száguldott itt, most meg szerencsénk van, ha százat látunk egy csomóban.

Most már óvatosabban közeledtünk a bölénycsordához, amely nemsokára alig négyszáz lépésnyire volt tőlünk. Újra megálltunk. A bölények legelészve ballagtak a völgyben felfelé. Élükön egy öreg bika haladt

- Olyan óriási, hogy nem győztem csodálni. Két méter magas lehetett, és a hossza talán három. Akkor még nem tudtam egy ilyen bölény súlyát felbecsülni. Mai szemmel nézve, ez a bika harminc mázsát is nyomhatott -

bámulatos hús- és csonttömeg! Egy pocsolyához ért és belefeküdt. Boldogan hempergett a sárban.

- Ez a vezérbika - súgta Sam. - A társaság legveszélyesebb tagja.

Nem tanácsos belekötni. Én azt a fiatal tehenet veszem célba, mögötte jobbra. Figyelje csak; hova célzok. A vállcsontja alá, akkor a golyó ferdén a szívébe hatol. Ez a legjobb, sőt az egyetlen biztos lövés, hacsak nem találjuk el a szeme között. De ki lesz olyan őrült, hogy egy bölényt szemtől szembe vegyen célba? Húzódjék meg a lovával a bokrok mögött. Akkor szépen végignézheti az egészet. De az istenért, eszébe ne jusson előbújni; amíg nem hívom!

Mi tagadás, kissé izgatott voltam, ha nem is mutattam. Lovam annál jobban elárulta nyugtalanságát. Bölényt még ő sem látott soha, és rúgkapált félelmében. Legjobban szeretett volna eliramodni, s csak nagy üggyel-bajjal tudtam visszatartani.

Sam közben vagy háromszáz lépésnyire közelítette meg a bölényeket. Ekkor megsarkantyúzta lovát, és elnyargalt a vezérbika mellett; a kiszemelt tehén felé. Ez megriadt; de már nem volt ideje elszaladni.

Láttam, hogy Sam vágta közben célba veszi és lő. A tehén megrázkódott, de azt már nem tudtam megfigyelni, hogy összeesett-e. Figyelmemet sokkal izgalmasabb látvány kötötte le.

Az óriási bika felugrott; és Sam Hawkinsra meresztette a szemét. Micsoda hatalmas állat! Vaskos feje, széles homloka, rövid, de erős; felfelé görbülő szarvai, sűrű, csapzott bozontja a mellén és a nyaka körül. Veszedelmes állat annyi bizonyos, de szinte ingerelte a vadászt arra, hogy összemérje vele az erejét.

Engem is a dac indított arra, hogy elhagyjam búvóhelyemet? Vagy pejkóm türelmetlenségében szökkent ki a bozótból? Nem tudom. Egyszerre csak azon vettem magam észre, hogy egyenesen a vezérbika felé vágtatok. Meghallotta közeledésünket, és felém fordult, aztán leszegte a fejét; hogy szarvaival felnyársaljon. Még hallottam, hogy Sam rémülten kiált felém

valamit; de nem tudtam megérteni. Ahhoz nem volt időm, hogy fegyveremet lövésre emeljem és célozzak. Örültem; hogy egy gyors fordulattal kitérhettem a támadás elől. A bika szarvai nem sértették meg a lovamat, de hajszálnyira suhantak el a lábam mellett.

Lovam nagyot ugrott, aztán belezuhant annak a pocsolyának a közepébe, ahonnan a bika csak az imént tápászkodott fel. Nem tudom; hogyan történhetett - alighanem szerencsém volt, mert idejében le tudtam ugrani a nyeregből, és a következő pillanatban ott álltam lovam mellett puskámmal a kezemben. A bika utánunk eredt, s közben oldalát felém fordította. Céloztam - ez volt az első eset, hogy a nehéz medveölő megmentette az életemet. Megnyomtam a ravaszt. A bika hirtelen megtorpant. Pillanatnyi tétovázás nélkül beléeresztettem a második golyót is.

Lassan felemelte fejét, úgy elbődült, hogy minden porcikám beleremegett, néhányszor jobbra-balra tántorgott, aztán összerogyott.

Majdnem örömrivalgásban törtem ki, de ráeszméltem arra, hogy fontosabb dolgom van. Lovam közben kikecmergett a pocsolyából; és elszaladt. Egyelőre nem törődtem vele, inkább Sam Hawkinsért aggódtam.

Már meg is pillantottam, amint felfelé nyargalt a völgy lankáján, nyomában egy bikával; mely nem volt sokkal kisebb, mint az enyém.

Tudni kell, hogy a bölény, ha felingerelték, makacsul üldözi ellenségét, és gyorsaság dolgában a legjobb lóval is felveszi a versenyt. Sam bizonyára észrevette, hogy egyre csökken a távolság közte és üldözője közt. Folyton irányt változtatott, hogy a bikát megtévessze, de ezek a hirtelen fordulatok lovát nagyon kifárasztották. Ideje volt, hogy segítségére siessek. Gyorsan megtöltöttem a medveölő két csövét, és hatalmas ugrásokkal rohantam a lankán felfelé. Sam észrevette, és közelebb akart jönni hozzám. Ez nagy hiba volt. A mögötte rohanó bikának így sikerült a lovat oldalba kapnia. Láttam; hogy szarvait leereszti. Hatalmas döféssel felemelte a lovat lovasával együtt a levegőbe. Amikor a földre zuhantak, bozontos fejét rázva tört rájuk, hogy agyontiporja őket. Sam rémülten felordított. Körülbelül százötven lépésnyire voltam tőle, és minden pillanat drága volt. Közelebbről biztosabban tudtam volna célozni, de láttam; hogy a legkisebb

tétovázás is Sam életébe kerülhet. Ha nem is találom el a bikát, talán puskám dörrenése eltéríti figyelmét áldozatáról. Megálltam hát; célba vettem a bika bal lapockáját, és lőttem. A bika felemelte fejét, aztán lassan megfordult. Meglátott, és felém rohant, de már kissé lassabban; ami lehetővé tette, hogy fegyveremet lázas sietséggel újra megtöltsem. A bika tőlem harminc lépésnyire megállt. Rám meresztette vérben forgó szemét; leszegte a fejét, és lassú léptekkel közeledett; mint a sötét végzet, mely elől nincs menekülés.

Letérdeltem, és puskám agyát vállamhoz szorítottam. Ez a mozdulat arra késztette a bölényt, hogy újra megálljon, és felemelje a fejét.

Alattomos, fenyegető szeme puskám csövével éppen egy vonalba került. Két lövést adtam le gyorsan egymás után. Az egyik golyó a bika balszemébe fúródott, a másik pontosan a jobbszemébe. Hatalmas teste megrázkódott, aztán lezuhant a földre.

Felugrottam, hogy megkeressem Sam Hawkinst, de már jött is felém.

- Hála istennek, él! - kiáltottam rá: - Nem-sérült meg?

- Egy kis zúzódás - felelte -, semmi az egész.

- És a lova?

- Szegénynek vége. Él még, de a bika teljesen felhasította az oldalát.

Mindjárt agyonlövöm, hogy ne szenvedjen tovább. Átkozott bikája. Alaposan megizzasztott!

- Mi jutott eszébe belekötni?

- Volt eszemben! Én a tehenet vettem célba és első lövésre el is ejtettem. Csak akkor vettem észre, hogy a bika utánam rohan. Gyorsan beleeresztettem a másik golyót, ami a Liddymben volt, de csak azt értem el vele, hogy még jobban felbőszült. Újra tölteni nem volt időm.

Kénytelen voltam Liddymet elhajítani, hogy mindkét kezem szabad legyen, és lovamat jobban tudjam kormányozni. A szegény pára meg is tette a magáét, de végül ő lett az áldozat.

- Mert túlságosan hirtelen fordult meg vele, Sam - mondtam. - Ha nagyobb ívben fordul, nincs semmi baj.

- Nézd csak a zöldfülűt! Még ő tanítja az öregebbet! De beismerem igaza van. Fogadja hálás köszönetemet.

- Ugyan; Sam, hagyjuk ezt! Nézzük meg a lovát.

Szomorú állapotban találtuk szegényt. Sam megkereste puskáját, megtöltötte; és megadta a kegyelemdöfést a derék; hű állatnak. Aztán leszedte róla a szerszámot és a nyerget.

- Most aztán cipelhetem magam - mondta bosszúsan. - Így jár a vadász, ha elragadja a hév.

- Hol szerez egy másik lovat?

- Ne legyen rá gondja! Majd befogok egy musztángot. Ha a bölények megkezdik vándorútjukat; a csorda nyomán csakhamar megjelennek a vadlovak is.

- Remélem; részt vehetek a musztángfogásban.

- Természetesen. Ezt is meg kell tanulnia. De most nézzük meg a vezérbikát. Talán ki se múlt még. Az ilyen öreg Matuzsálemnek szívós élete van.

Oda mentünk; ahol életem első bölényét elejtettem. Nem élt már.

Ahogy előttem feküdt, most láttam csak igazán; milyen kolosszus. Sam lehajolt, megvizsgálta; aztán megcsóválta a fejét.

- Hihetetlen! - mondta. - Pontosan ott találta el, ahol kell. Úgy célzott; mint egy tapasztalt vadász. De a dicsérethez egy kis fejmosás is jár. Hallatlan könnyelműség volt egy ilyen öreg bikával szembeszállni!

Mesélje csak el, hogy történt.

Részletesen beszámoltam neki a történtekről. Fejcsóválva hallgatta végig, aztán így szólt:

- Keresse meg a lovát; és hozza ide. Felrakjuk rá a zsákmány egy részét.

Mire a lovamat megtaláltam, Sam már az elejtett bölénytehén mellett térdelt a fűben; egyik combját nagy szakértelemmel lenyúzta, és kivágta a vesepecsenyét.

- Így ni! - mondta. - Ma pompás vacsoránk lesz. Ebből csak mi ketten eszünk, aztán Will és Dick. Ha a többiek is bölényhúst akarnak enni; jöjjenek ide érte.

- Ha ugyan a keselyűk meg nem előzik őket - jegyeztem meg nevetve.

- Igaza van. Majd ágakkal betakarjuk; és nagy köveket rakunk rá. Úgy is történt. A tehén tetemét egészen befedtük gallyakkal; és olyan nagy köveket raktunk rá, hogy legfeljebb egy medve tudta volna elmozdítani.

- És mi lesz a bikákkal? - kérdeztem.

- Mi legyen? Semmi - felelte Sam vállvonogatva. - Ilyen vén állat húsa olyan kemény; hogy ha napokig főzzük vagy sütjük, akkor sem élvezhető. Ne törődjünk vele. Menjünk haza.

Az út vissza a táborba elég soká tartott gyalogosan. Sam mellett baktattam, s kantárjánál fogva vezettem a lovamat, mely a húson kívül

Sam lovának a nyergét is cipelte.

Amikor megérkeztünk a táborba, társaink körülvettek, és elhalmoztak kérdésekkel.

- Hol csavarogtatok? És mi az, hogy csak egy lóval jöttök vissza?

Te hol hagytad a lovadat, Hawkins?

- Bölényekre vadásztunk, és az egyik bika felnyársalta - felelte Sam szomorúan.

A bölények említésére még többen csődültek körénk.

- Bölények? Hol? Merre?

- Egyórányira innen; ebben az irányban - mutatta Sam. - Egy tehenet elejtettünk. Csak egy részét hoztuk el, a többit otthagytuk. Érte mehettek; ha akartok.

- Persze, hogy elhozzuk! - kiáltott fel Rattler. - De mi az, hogy az egész csordából egyetlen tehenet lőttetek le? Nagy vadászok vagytok, mondhatom!

- Menjetek csak oda, találtok ott mást is - felelte Sam. - Ez a fiatalember elejtett két bikát is. Az egyik legalább húszéves. Elég veszedelmes dög volt. A másik meg éppen rám pályázott. Nem sok hiányzott hozzá, hogy felökleljen. Ez a zöldfülű az utolsó pillanatban mentette meg az életemet. De ha húst akartok enni, menjetek máris, mert már alkonyodik - a sötétben nem találjátok meg.

Rattler cimboráival ellovagolt. Sam intett Parkernak és Stonenak, hogy maradjanak vissza. Négyen nekiláttunk a vacsora elkészítésének.

Közben valami dolgom akadt a sátramban, s magukra hagytam őket. Visszafelé jövet hallottam, hogy rólam beszélnek. A kíváncsiság arra késztetett, hogy meglapuljak egy bokor mögött, és hallgatózzam egy kicsit.

- Csakugyan egymaga ejtette el a két bikát? - kérdezte Parker.

- Magam is csodálkoztam rajta - felelte Sam. - Meglátjátok, ebből a fiúból olyan vadász lesz, akinek a Vadnyugaton is alig akad párja! Az ereje egyszerűen bámulatos.

- Tudom - bólintott Stone. - A múlt héten, a nagy eső után, játszva kihúzott egy megrakott szekeret a kátyúból. Te meg- mindig korholod és bírálgatod.

- Mert nem akarom, hogy fejébe szálljon a dicsőség - felelte Sam. -

Jó anyag, kitűnő anyag, de még sokat kell rajta csiszolni. Az elbizakodottság megártana neki. Büszke akarok lenni a tanítványomra.

- De néha egy-egy dicsérő szó is helyén lenne - vélte Parker.

- Majd annak is eljön az ideje - nevetett Sam. - De ma este ő kapja a pecsenyéből a legszebb és legízletesebb darabot. Holnap meg elviszem musztángot fogni. Tudom; nagyobb örömet nem is szerezhetnék neki.

Előléptem a bokor mögül. Tüzet raktunk, és amikor már jól lobogott, jobbról-balról egy-egy villás ágat tűztünk mellé a földbe. Keresztbe raktuk a nyárs céljára szolgáló szép, egyenes husángot. Ráerősítettük a hatalmas húsdarabot. Sam Hawkins lassan, türelmesen és művészi szakértelemmel forgatta a tűz fölött. Komoly arcán leírhatatlan gyönyörűség tükröződött. Csak azt nem tudtam; minek örül úgy: a pompás vacsorának-e vagy annak, hogy megmutathatja nekem, miképpen kell a tökéletes vadpecsenyét elkészíteni.

Valóban nekem vágta ki a legszebb darabot. Körülbelül három fontot nyomhatott, és egész jól megbirkóztam vele. De csak az tarthat falánk embernek, aki nem ismeri a vadnyugati vadászok életkörülményeit.

Az ember tápláléka egyebek közt bizonyos mennyiségű fehérjéből és szénhidrátból áll. A rendes konyha kellő arányban nyújtja mind a kettőt. De a vadnyugati prériken és erdőkben nincs más, csak hús. Ebből bizony jó sokat kell fogyasztania annak, aki reggeltől estig küzd a természet

viszontagságaival, éjszakáit is a szabadban tölti, és olyan erőfeszítésekre kényszerül, melyekről a városi embernek alig lehet fogalma.

Láttam egy öreg prémvadászt, aki nyolc font húst evett meg egy ültében, és amikor megkérdeztem tőle, jóllakott-e, mosolyogva felelte: "Mit csináljak, ha nincs több?"

Két óra múlva megérkezett a banda, és most ők láttak neki a sütésnek. Vacsorájuk nem folyt le olyan békés egyetértésben, mint a miénk.

Pedig jutott nekik is bőségesen; mégis összemarakodtak a jobb falatokért. Olyan éhesek voltak, hogy nem volt türelmük a húst annak rendje és módja szerint megsütni. Félig nyersen falták be, aztán siettek a pálinkás hordóhoz.

Másnap reggel úgy tettem, mintha neki akarnék látni a munkámnak, mint máskor; de Sam odalépett hozzám, és így szólt:

- Hagyja ma a műszereket, fiatalember! Nyergelje meg a lovát, és jöjjön velem egy kis kirándulásra!

- És mi lesz a munkával?

- Fütyüljön rá! Már eleget vesződött. Különben is, remélem, déltájban itthon leszünk megint. Annyit mérhet és számolhat még ma, mint a többiek együttvéve. Már szóltam a főmérnöknek; hogy magammal viszem. Semmi kifogása ellene.

Sam kölcsönkérte Stone lovát, én meg a pejkómat nyergeltem meg; és elporoszkáltunk. Megkérdeztem Hawkinst, hova megyünk, de titokzatosan mosolygott, és csak ennyit felelt:

- Majd meglátja. De jól nyissa ki a szemét!

Másfél órai lovaglás után egy prérire értünk; melyet elég széles patak szelt át. A patakon átkelve, Sam leugrott a nyeregből, és hosszasan vizsgálgatta a nyomokat a fűben. Aztán elégedetten füttyentett.

- Kövesse példámat, uracskám, és kösse lovát jó erősen egy fához!

Most várakozási álláspontra helyezkedünk.

- Miért kell a lovat megkötni? - kérdeztem; pedig nagyon jól tudtam; miről van szó.

- Nehogy búcsút mondjon önnek mindörökre - felelte. Ilyen esetekben könnyen megtörténhetik.

- Milyen esetekben? - komédiáztam tovább.

- Nem tudja?

- Honnan tudnám?

- Nem is sejti?

- Nem én.

- Hát minek jöttünk ide?

- Csak nem musztángot fogni? - kérdeztem együgyű arccal.

- Úgy bizony - felelte.

- Most már értem - bólintottam. Ilyen esetekben megtörténik, hogy lovainkat a musztángok magukkal ragadják.

- Hát ezt honnan tudja?

- Olvastam róla.

- Az ördög vigye önt és a könyveit! - fakadt ki bosszúsan. - Én meg azt hittem, hogy meglepetés lesz.

- Ne haragudjék, kedves Sam. Tegnap este hallgatóztam. Már akkor tudtam, mi vár rám ma. Mit olvasott ki a nyomokból?

- Hogy a musztángok már tegnap erre jártak. De ez csak az előcsapat volt. Mondhatnám, az előreküldött felderítők. Ezek a vadlovak hihetetlenül okosak. Kisebb csapatot küldenek előre és oldalra is mindkét irányban. Tisztjeik vannak, akárcsak a katonáknak. A fővezér mindig egy erős, bátor, tapasztalt csődör. Akár legelnek, akár vonulnak; a csapat minden oldalán a csődörök tartózkodnak. Közrefogják a kancákat és a csikókat, hogy szükség esetén megvédjék őket. Nemrég megtanítottam önt a lasszóvetésre. Remélem, nem felejtette el. Ma reggel alkalma lesz gyakorolni. Vizsgának is tekintheti.

- Állok elébe.

- Helyes. Nekem szükségem van egy lóra, és ma mindenesetre megszerzem.

Figyelmeztetem, hogy az a legnehezebb pillanat, amikor a kivetett lasszó megfeszül. Akkor erősen üljön a nyeregben, és ügyeljen rá; hogy a lova is jól megvesse a lábát, nehogy lasszóstul, mindenestül elsodorják. A prérin a gyalogos szánalmas figura. Nem szeretném, ha a végén két gyalogos állna itt.

Hirtelen elhallgatott, és kezével a préri északi végébe mutatott.

A préri abban az irányban lejtett, és északi végét néhány domb határolta. A dombok közül egy ló bukkant elő - egyetlen, magányos ló. Nem legelészett. Lassan kocogott az emelkedőn felfelé, s fejét hol jobbra; hol balra fordította, miközben kitágult orrlyukkal szimatolt.

- Látja? - súgta Sam egészen halkan, noha a ló még olyan messze volt, hogy nem hallhatta meg a hangját. - Ez az előőrs. Azért küldték előre, hogy a terepet felderítse. Okos csődör! Nézze csak; hogy figyel és szimatol minden irányban! Szerencsére arcunkba fúj a szél. Azért is választottam ezt a helyet.

A musztáng most ügetni kezdett - egy darabig előre, majd jobbra és balra, végül megfordult, és eltűnt a domb mögött, ahonnan jött.

- Pompás! - lelkesedett Sam. - Milyen ügyesen felhasznált minden bokrot és horpadást fedezékül, hogy ne vehessék észre! Egy indián felderítő sem csinálhatta volna ügyesebben.

- Miért fordult vissza?

- Hogy jelentse négylábú tábornokának: tiszta a levegő. De ez egyszer tévedett, hihihi! Fogadjunk, hogy tíz percen belül itt lesznek!

- Várom a parancsait, uram.

- Ön most nyargaljon fel a préri déli végébe, és rejtőzzék el ott. Én meg levágtatok a lejtőn, és a domb mögött bújok el, az erdőben. Ha jön a csapat, elengedem magam mellett, aztán hátulról kergetem őket.

Ha az ön közelébe érnek, támadjon rájuk, és kergesse őket vissza énhozzám.

Addig hajszoljuk a csapatot ide-oda; míg bele nem zavarodnak. Közben kiválasztjuk a két legszebb lovat, és elfogjuk.

- De, hiszen csak egy kell, nekem van lovam.

- Igaza van. Majd megnézzük, melyik a jobb, azt megtartom, a másikat meg szélnek eresztjük. De lássunk már hozzá, nehogy elszalasszuk a kedvező pillanatot!

Nyeregbe szálltunk, és elváltunk egymástól. Sam észak felé vágtatott, én meg az ellenkező irányba. Nehéz medveölőm kissé gátolt a mozgásban, és kedvem lett volna felakasztani egy fa ágára, hogy később érte jöjjek. De Sam már sokszor lelkemre kötötte; hogy az igazi vadnyugati vadász rövid időre sem válik meg fegyverétől. Így hát beértem azzal, hogy rövidebbre húztam a fegyver szíját; legalább nem csapkodta a hátamat.

Odafenn elrejtőztem a fák mögött, és lasszóm végét erősen odakötöttem a nyeregkápához. Magát a lasszót karikába hajtogatva magam elé tettem, hogy a kellő pillanatban kezem ügyében legyen. Izgatottan vártam a musztángok megjelenését.

Negyedóra múlva apró pontokat láttam a préri másik végében.

Szemlátomást növekedtek, amint közeledtek a lejtőn felfelé. Előbb vérebeknek néztem őket; aztán kutyáknak, majd borjaknak, végül teljes nagyságukban tűntek elém. Bizony a musztángok közeledtek vad száguldásban!

Micsoda látvány volt ez a pompás csapat! Sörényük lobogott a szélben, farkuk olyan volt, mint megannyi tollforgó. Legfeljebb háromszázan lehettek, a föld dübörgött patáik alatt. Egy szürke csődör vágtatott legelöl; gyönyörű állat volt, és talán nem is lett volna nehéz elfogni, de tudtam, hogy igazi prérivadásznak eszébe se jutna ilyen feltűnő színű lovat választani, mely már messziről elárulná ellenségeinek.

Ideje volt, hogy megmutatkozzam előttük. Lovammal kiugrottam a fák mögül. A szürke csődör abban a pillanatban visszahőkölt; mintha puskagolyó találta volna el. A vad ménes megállt, és hangosan felhorkant. Riadalmuk szemmel látható volt. Azután olyan hirtelen fordultak vissza, mintha ezt a vezényszót hallották volna: hátra arc! A szürke csődör a menekülő csapat élére vágtatott, és nemsokára valamennyien eltűntek a völgy alján, ahonnan jöttek.

Lassan követtem őket; tudtam; hogy Sam sem alszik, és nemsokára vissza irányítja a musztángokat. De valami szeget ütött a fejembe. Amikor a csapat megtorpant, úgy rémlett nekem, hogy egy öszvér is van köztük. Nem láttam tisztán, de mintha elütött volna a többitől. El is határoztam, hogy a következő alkalommal jobban szemügyre veszem.

Ez az állat az első sorban száguldott, közvetlenül a szürke csődör mögött.

Szinte az volt a benyomásom, hogy a musztángok a vezető helyettesének ismerték el.

Rövid idő múlva megismétlődött az iménti jelenet. A csapat megint felém rohant, fel az emelkedőn. Most jól megnéztem az "alvezért", s láttam, hogy szemem nem csalt: világosbarna öszvér volt, hátán sötétebb csíkokkal. Nagyon megtetszett nekem - nagy feje és hosszú fülei ellenére is szép állatnak volt mondható. Az öszvérek kisebb igényű állatok, mint a lovak, járásuk biztosabb, és nem szédülnek, ha szakadékhoz érnek. Csupa olyan előny, amit nem szabad lebecsülni. Persze meglehetősen makrancosak. Láttam már öszvért, amely megvetette a lábát, és egy tapodtat sem mozdult előre; még a korbácsnak sem engedelmeskedett, pedig az út jó volt, és rakománya könnyű. Úgy láttam, hogy ez az öszvér tüzesebb akármelyik musztángnál, szeme okosan csillog, és járása gyönyörű. Elhatároztam, hogy befogom.

Bizonyára volt már gazdája; alighanem egy elszáguldó musztángcsapat ragadta magával, és így került a vadlovak közé.

A csapat most harmadszor közeledett hozzám. Már láttam is Sam

Hawkinst, amint üldözi őket. A csapat most kétfelé oszlott, és jobbra-balra próbált menekülni. Az öszvér a nagyobbik osztagnál maradt, közvetlenül a szürke csődör mellett. Rendkívül gyors és kitartó állat volt. Lovammal a nagyobbik csapatot vettem űzőbe, és láttam, hogy Samnek is ez a szándéka.

Fogjuk közre őket; ön jobbról, én balról! - kiáltotta felém.

Megsarkantyúztuk lovainkat, és a musztángok közelébe jutottunk.

Mindketten közéjük vágtattunk. A musztángok minden irányba szétrebbentek, akár a csirkék, ha sólyom csap le rájuk. Az öszvér és a szürke csődör elszakadt társaitól, de együtt maradt. Láttam, hogy Sam már megforgatja lasszóját feje körül.

- A csődörre pályázik, zöldfülű? - kiáltotta felém. - Akkor én az öszvérre dobok!

Nem világosítottam fel tévedéséről - átengedtem neki az öszvért.

Sam már annyira megközelítette, hogy kivethette lasszóját. A dobás remekül sikerült, a hurok az öszvér nyakára szorult. Most Samnek azt kellett volna tennie, amire engem annyiszor oktatott: megállni, lovat hátrarántani, és minden erejét összeszedni, hogy a kifeszülő lasszó ki ne vesse a nyeregből. Mindezt meg is tette, csak egy pillanattal később, mint kellett volna. Kirepült a nyeregből; és nagy ívben lebukfencezett a földre. Lova is majdnem felbukott, de visszanyerte egyensúlyát és a nyeregkápára erősített lasszó rángatásának engedelmeskedve; az öszvér után rohant.

Samhez siettem, hogy megnézzem; nem törte-e magát össze. Már feltápászkodott, és elképedve bámult a szökevények után.

- Azt a keserves mindenit - káromkodott. - Most még Dick Stone lovát is elveszítem!

- Nem ütötte meg magát? - kérdeztem.

- Szálljon le gyorsan, és adja át a pejkót! - kiáltott rám válasz helyett.

- Minek?

- Hogy utánuk eredjek. No, szálljon már le!

- Van eszemben! - feleltem, és lovamat megsarkantyúzva, magam vettem űzőbe a két állatot. Kevés reményem volt; hogy utolérhetem őket; de a véletlen megsegített. A ló és az öszvér között nézeteltérés támadt.

Az egyik erre akart szaladni, a másik arra, de a lasszó összekapcsolta őket. Sikerült elkapnom ezt a lasszót, és néhányszor a kezemre csavartam, hogy az öszvért rövidebb pórázra fogjam. Egy darabig még futni engedtem, de egyre jobban visszahúztam, míg végre engednie kellett; különben megfulladt volna. Még egy erős rántás, és az állat lerogyott a fűbe.

- Csak addig tartsa, amíg odaérek, aztán engedje el! - kiáltotta Sam.

Az öszvér vadul rugdalózott; de Sam nem ijedt meg tőle, s egészen a közelébe került.

- Most eressze el! - mondta.

Elengedtem a lasszót. Az öszvér levegőhöz jutott és felugrott, de

Sam abban a pillanatban a hátára pattant. Erre néhány pillanatig mozdulatlanul állt, mintha megdermedt volna rémületében. Akkor aztán rugdalózni kezdett. Hol elöl, hol hátul ágaskodott a magasba, majd mind a négy lábát a levegőbe lökve oldalvást ugrott; úgy próbálta Samet ledobni a hátáról.

- Most már ugrálhatsz, komám - nevetett Sam. - Figyelje csak, öcsém!

Mindjárt elszáguld velem. Maga maradjon csak itt. Tíz perc múlva visszahozom. Akkor már olyan lesz; mint a füves bárány.

Csakhogy a jó Sam tévedett. Az öszvér egészen más taktikához folyamodott. Hirtelen lefeküdt, és hemperegni kezdett. Samnek éppen annyi ideje volt, hogy leugorjon róla, különben minden csontját összetörte volna. Magam is leugrottam a nyeregből, és felkaptam a földön heverő lasszót, aztán villámgyorsan rácsavartam egy közeli fa törzsére.

Az öszvér menekülni akart; a lasszó újra megfeszült - az állat megint lerogyott.

Sam Hawkins néhány lépést hátrált, megtapogatta bordáit, aztán olyan arcot vágott, mintha savanyú káposztát evett volna szilvalekvárral.

- Hagyjuk ezt a dögöt - mondta lemondóan. - Kár vesződni vele.

Olyan csökönyös, hogy nem megyünk vele semmire.

- No, még csak az kéne! Megszégyenítsen egy öszvér, melynek szamár volt a papája! Majd én megtanítom szót fogadni!

Legöngyöltem a lasszót a fa törzséről; és szétterpesztett lábakkal az öszvér fölé álltam. Mihelyt magához tért, felugrott, de én máris a hátán ültem. Tudtam, hogy most azon múlik minden, elég erősen tudom-e szorítani a combjaimmal. Az öszvér minden lehető módon igyekezett a hátáról ledobni, de most már a nyaka mögött fogtam a lasszót, egészen a huroknál. Valahányszor le akart dobni; meghúztam a hurkot, és értésére adtam az öszvérnek, hogy velem nem lehet kukoricázni. Valóságos birkózás folyt le köztünk - mindketten latba vetettük minden erőnket. Csurgott rólam a veríték; de az öszvérről még jobban; szája is csupa hab volt. Mozdulatai egyre inkább elgyengültek, dühös fújtatása alábbhagyott, végül kénytelen volt megadni magát. Mély lélegzetet vettem - magam is úgy éreztem, hogy erőm elfogyott. Minden izmom fájt, s mintha az inaimat is szétszaggatták volna.

- Micsoda ember! - kiáltott fel Sam őszinte elismeréssel. - Erősebb ennél az elvadult öszvérnél, és makacsabb is! Szeretném, ha most látná magát egy tükörben!

- Miért?

- A szeme kidülledt; ajka megdagadt, és az arca valósággal elkékült!

- Úgy kell a zöldfülűnek! - feleltem gúnyosan. - Aki nem hagyja magát ledobni egy öszvér hátáról, mint a tapasztaltabb vadászok!

- No; ezt megkaptam; hihihi! - vigyorgott Sam, én meg örültem magamban, hogy már kilábolt elkeseredéséből. - És hogy állunk, uracskám, bordák meg egyéb csontok dolgában? Megvan mind épségben?

- Egyelőre még nem tudom; majd később felveszem a látleletet.

Micsoda bestia! Remélem, sikerült észre térítenem.

- Egész biztos. Olyan bágyadtan fekszik itt; hogy megesik rajta a szívem. Akár meg is lehetne nyergelni. Mondhatom; irigyelem érte.

Sokkal jobban járt vele, mint a szürke csődörrel.

- A szürke csődör egy pillanatig sem érdekelt - feleltem. - Már az első percben ezt az öszvért szemeltem ki magamnak.

- Miért?

- Mert ha zöldfülű vagyok is, annyit tudok, hogy ez az öszvér többet ér egy szürke csődörnél.

- Teringettét! Ezt is könyvből tanulta?

- Eltalálta, Sam! De vigasztalódjék, az öszvért nem magamnak törtem be, hanem az én kedves mesteremnek szántam. Parancsoljon, vegye át.

Ketten talpra állítottuk a kimerült állatot. Csendesen állt, és minden tagja reszketett. Még akkor sem makrancoskodott, amikor rászíjaztuk a tartalék nyerget, amit magunkkal hoztunk. Sam felült rá, és az imént még oly vad öszvér minden mozdulatának engedelmeskedett.

- Volt már gazdája - jelentette ki Sam -, méghozzá egy kitűnő lovas, aki értett az idomításhoz. Nagyon örülök ennek az öszvérnek. Tudja, mi lesz a neve?

- Halljuk.

- Mary. Egyszer volt már egy- öszvérem; s Mary névre hallgatott. Így legalább nem kell új nevet kieszelnem.

- Szóval az öszvér Mary, és a puska Liddy. Nagyszerű! Örülök, hogy minden olyan jól végződött.

- Nem egészen. Ha odaát a táborban a banda megtudja, hogyan jutottam ehhez a Maryhez, lesz röhögés!

- Tőlem nem tudják meg - feleltem. - Kár is erre szót vesztegetni.

Csak nem fogom a mesteremet és a barátomat ostoba fickók csúfolódásának kitenni!

Sam apró, ravasz szeme megcsillant - szinte azzal gyanúsítottam, hogy könnyezik meghatottságában. Egyszerre nyújtottunk kezet egy másnak.

- Akkor semmi hiba - kiáltotta a kis Sam örvendezve. - Most már nyugodtan mehetünk haza. Indulás!

Dick Stone lovát lasszóval az enyémhez kötöttem, és elkocogtunk. Sam nem győzött csodálkozni Mary engedelmességén.

- Jó iskolája volt - hajtogatta útközben. - Nemcsak tanulékony állat, de jellemes is.

- Akárcsak én, igaz? - kérdeztem tréfálkozva.

- Van benne valami - felelte Sam komolyan. - Két rossz napom volt, de az ön számára nagyon tanulságos. Megismerkedett a bölényvadászattal és a musztángfogással is.

- Persze vannak veszedelmesebb feladatok is - vélekedtem. - Például a medvevadászat.

- A sárga orrú fekete medvére gondol?

- Nem én, hanem a hegyek királyára; a szürke medvére.

- Micsoda? Egy ilyen zöldfülűnek még gondolnia sem szabad rá!

A grizzly, ha felágaskodik, két lábbal magasabb, mint ön. Egyetlen harapással kásává őrli áldozata fejét. Legyőzhetetlen!

- Nincs olyan vadállat, amelyet az ember ne tudna legyőzni az eszével és az erejével - vitattam. - Persze embere válogatja. Aki bátor, szembeszáll vele. Aki gyáva, megfutamodik.

- A grizzly elől megfutni nem gyávaság. Ellenkezőleg: meg nem futni - kész öngyilkosság.

- De vannak esetek; amikor megfutamodásról szó sem lehet. Ha váratlanul lep meg; és nincs idő a menekülésre; kénytelen vagyok szembeszállni vele. És akkor nem szaladhatok el, ha egy barátomat támadta meg, és segítségére kell sietnem. Akkor aztán küzdeni kell életre-halálra. Annál jobban esik a győzelem.

- Nem is szólva a medvetalpról, amely a legpompásabb csemege a világon - tette hozzá Sam mosolyogva.

- Persze ez csak elméleti beszéd - mondtam. - Ezen a vidéken nincs szürke medve.

- Ezt is könyvekből tanulta? - nevetett Sam. - Tévedés! Grizzly itt is akad, a hegyek között. A folyót követve, néha bemerészkedik a prérire is. Nem is szeretek beszélni róla!

Egyikünk sem sejtette, hogy ez az "elméleti" beszélgetés már másnap hátborzongató valósággá válik. A vita különben is abbamaradt, mert már közeledtünk táborunkhoz. A társaság távollétünk alatt megemberelte magát. Bancroft, úgy látszik, meg akarta mutatni, hogy nélkülem is boldogul. Szép darabot haladtak, amíg mi a musztángok után jártunk.

- Nézzétek csak, milyen szép öszvért!- kiáltották többen is egyszerre, amikor megérkeztünk. - Hát ezt hol szerezted, Hawkins?

- Postán kaptam, ajánlott levélben - felelte Sam mogorván.

Volt, aki nevetett, volt, aki szitokkal válaszolt. De Sam elérte célját, nem faggatták tovább. Hogy mit mesélt Dick Stone-nak és Will Parkernak, nem tudom, mert tüstént hozzáláttam a mérési munkákhoz.

Estére olyan messze jutottunk; hogy láttam; holnap már abban a völgyben fogunk dolgozni, ahol a bivalyokkal találkoztunk.

A társaság másnap csakugyan felkerekedett, és mindenestül átköltözött a völgy felső részébe. Sam Hawkins csakhamar eltűnt, új öszvérét akarta nyereg alá szoktatni. Stone és Parker is elkísérte a prérire, ahol jól lehetett nyargalászni. Mi, geodéták, felállítottuk mérőrúdjainkat és a műszereinket. Munka közben eljutottunk arra a helyre, ahol a két bölényt elejtettem. Legnagyobb csodálkozásomra az- öreg bika tetemét nem találtam sehol. Széles nyom mutatta a fűben, hogy a bozótba hurcolták.

- Mi az ördög! Hát ez is lehetséges? - csodálkozott Rattler. - Úgy látszik, volt még benne annyi erő, hogy elvánszorogjon.

- Fenét! - feleltem. - Amikor utoljára láttam, nem volt benne élet.

Valaki elvonszolta.

- Azt a hatalmas, nehéz dögöt? Csak egy zöldfülű mondhat ilyen ostobaságot!

- förmedt rám Rattler gorombán.

Vállat vontam, és visszatértem munkámhoz. Rattler néhány emberével a nyomokat követte, és eltűnt a bozótban. Még negyedórát sem dolgozhattam; amikor rémült kiáltozást hallottam a sűrűből. Három lövés dördült el, majd felismertem Rattler hangját.

- Gyorsan fel a fákra, különben végünk van! - kiáltotta. - Még szerencse, hogy nem tud fára mászni.

- Kiről beszél - tűnődtem magamban, de nem volt kedvem munkámat abbahagyni. Ekkor Rattler egyik embere rohant elő a bozótból eszeveszett rémületben.

- Mi az? Mi történt? - kiáltottam felé.

- Egy medve! Egy óriási szürke medve! - felelte lihegve, és rohant tovább. A következő pillanatban velőtrázó sikoltást hallottam.

- Segítség! Jaj, végem van! Így csak akkor sikolt valaki; ha életét közvetlen veszedelem fenyegeti.

Nem tudtam kicsoda, de segíteni akartam rajta. Fegyveremet a sátramban hagytam, ami nem volt könnyelműség, hiszen azért voltak itt a vadászok, hogy megvédjenek bennünket, és mi, geodéták, nyugodtan dolgozhassunk. Nem volt nálam más, csak a vadászkésem és két revolver az övemben. Nevetséges fegyverek egy szürke medve ellen!

A grizzly a régen kihalt barlangi medve rokona, és tulajdonképpen az őskorhoz tartozik, nem a mi időnkhöz. Kilenc láb hosszú, és a súlya ugyanannyi mázsa. Ereje minden képzeletet felülmúl; játszva elvisz fogai közt egy szarvast vagy egy csikót. Még lóháton sem lehet menekülni előle, mert olyan gyorsan és kitartóan lohol, hogy minden lovat utolér. Nem csoda, hogy egy szürke medve elejtése még az indiánok szemében is nagy hőstett.

Az elhurcolt bölénybika nyomát követve, a bokrok közé rohantam.

A medve csak erre hurcolhatta a tetemet. Amilyen gyorsan csak tudtam, kézzel-lábbal törtem utat magamnak a sűrűben. Egyre közelebbről hallottam a kétségbeesett segélykiáltást. De ugyanakkor mást is hallottam: a medve hangját. Tulajdonképpen nincs is hangja; nem dörmög; mint a többi medvefajta; valami különös; fújtató szuszogással fejezi ki indulatait.

Végre odaértem. Előttem hevert a bölénybika széttépett teteme.

A fákon Rattler emberei kuporogtak az ágak közt. De egyikük ügyetlenül kezdett kapaszkodni, és a medve elkapta. Két karjával egy erős ágba csimpaszkodott, és felsőteste biztonságban volt, de lábait és combját a medve marcangolta szörnyű mancsaival és karmaival. A szerencsétlen ember sorsa meg volt pecsételve; senki a világon nem segíthetett rajta.

De nem tudtam pusztulását tétlenül végignézni. Gondolkodás nélkül felkaptam egy földön heverő fegyvert a csövénél fogva, s agyával - minden erőmet összeszedve - az óriási állat fejére sújtottam. Ám a fegyver pozdorjává tört azon a kemény koponyán. Csak azt értem el, hogy

eltereltem a fenevad figyelmét áldozatáról. Lassan hátrafordította fejét, nagyon lassan; mintha csodálkozva kérdezné; ki az az ostoba lény, aki meg meri támadni. S mintha egy percig azon töprengett volna, végezzen-e első áldozatával, vagy engem kapjon el. Ez a perc mentette meg egyelőre az életemet. Előrántottam egyik revolveremet; és odaugrottam a medve közvetlen közelébe. Háttal állt felém, de visszafordította a fejét, és négy golyót eresztettem a szemébe. Ez persze gyorsabban történt, mint ahogy elmondom. Utána félreugrottam, és kihúztam bowie késemet [*Hosszú, egyélű vadászkés, nyele és pengéje közt körös-körül négyszögletes fémlapocskával. Feltalálójáról, Bowie ezredesről nevezték el*].

Szerencsém volt; hogy ösztönösen félreugrottam. A megvakított fenevad gyorsan elfordult a fától, és rávetette magát arra a helyre, ahol az imént engem látott. Mivel csak a levegőbe markolt, eszeveszett-haraggal, lihegve és fújtatva keresni kezdett. Négy lábra ereszkedett, a földet csapkodta, fel is túrta karmaival. Talán tomboló dühe akadályozta meg; hogy inkább szaglására bízza magát. Végül a fájdalom arra késztette; hogy sebével foglalkozzék. Leült, és fogvicsorgatva hadonászott mancsaival a szeme körül. Ekkor odaugrottam, és kétszer egymás után bordái közé döftem a kést. Mire odakapott, már nem voltam a közelében.

Nem találtam el a szívét, és most még nagyobb haraggal csapkodott maga körül, topogott ide-oda, hogy támadóját megkeresse. Közben sok vért vesztett, és észrevehetően elbágyadt. Megint leült a földre, és a szemét dörzsölgette. Megragadtam az alkalmat, és késemet újra bele döftem.

- Hurrá! A bestia kimúlt! - kiáltott le Rattler a fa tetejéről. - Ezek aztán forró percek voltak!

- Nekem igen, de nem önnek! - feleltem dühösen. - Most már nyugodtan lejöhet.

- Még nem! Vizsgálja meg a medvét, hátha van még benne élet!

- Ez már nem bánt senkit.

- Nem biztos. Egy ilyen bestiának szívós élete van. Próbálja megfordítani!

- Fordítsa meg ön! Utóvégre ön a híres vadász, én csak egy zöldfülű vagyok!

Inkább az áldozathoz fordultam, aki még mindig az ágon lógott eltorzult arccal, és üveges szemmel meredt rám. Rettenetes állapotban volt. Már nem jajgatott, nem is rángatózott.

- Jöjjenek ide! - kiáltottam a vadászok felé. - Segítsenek lefektetni ezt a boldogtalant!

Senki se mozdult. A híres prérivadászok nem voltak hajlandóak menedéküket elhagyni, amíg a medvét néhányszor meg nem fordítottam, meggyőzve őket arról, hogy már nem kell tőle tartani. Akkor végre lejöttek, és segítettek leszedni a fáról pórul járt társukat. Olyan görcsösen markolta az ágat, hogy ujjait egyenként kellett lefejteni. A borzalmasan szétmarcangolt embert lefektettük a földre. Már nem élt.

Alig ismertem, mégis megilletődve álltam a halott mellett. Felháborított, hogy cimborái milyen közönyösen fordulnak el tőle. A medve körül csoportosultak, és Rattler kezeit dörzsölgette örömében.

- Most jön a jutalom! - kiáltotta. - Minket akart felfalni; most meg mi lakmározunk belőle! Leszedem az irháját egy darabon; hogy a sonkájához meg a talpaihoz férkőzzek.

Előhúzta kését, hogy szándékát megvalósítsa, de én útját álltam.

- Miért nem vette elő a kését, amíg élt? - kérdeztem ingerülten.

Mindenesetre dicsőbb lett volna. Most már semmi keresnivalója itt!

- Hogyan? Csak nem akarja megtiltani, hogy kivágjam belőle a részemet?

- De bizony megtiltom, Mr. Rattler!

- Milyen jogon?

- A vadász jogán, melyet senki sem vonhat kétségbe. A medve az enyém. Én ejtettem el.

- Nem igaz! Mit szóltok ehhez a zöldfülűhöz? - fordult társaihoz.

- El akarja hitetni velünk; hogy azzal a vacak bicskájával szúrta le! Mi lőttük le a fáról! Már alig volt benne élet, amikor ez a szájhős idetolakodott!

- Félre a kést, Mr. Rattler! - rivalltam rá. - És vigyázzon a nyelvére, mert megadja az árát!

- Még fenyegetőzni mer? Félre az utamból! Arcátlan fickó! - ordította Rattler.

Újra lehajolt, késsel a kezében, hogy a medve - az én medvém - irhájába döfje. A következő pillanatban két kézzel derékon kaptam, felemeltem a magasba; és úgy odavágtam a legközelebbi fához, hogy minden csontja ropogott. Azután, minden eshetőségre készen; előrántottam a másik, még megtöltött revolveremet. Rattler feltápászkodott. Vérben forgó szemmel nézett rám, és kését felém emelte.

- Ezért meglakolsz, te taknyos! - ordította. - Már kétszer emeltél kezet rám! Majd gondoskodom róla, hogy meg ne próbáld harmadszor is!

Késével hadonászva közeledett felém. Rászegeztem revolveremet, és ezt feleltem:

- Még egy lépés, és golyót röpítek a fejébe! Dobja el a kését, ha mondom! Hármat számolok, és ha nem fogad szót, úgy ellátom a baját, mint a medvéét! Egy, kettő, ...

Nem dobta el a kést, és azt hiszem, csakugyan rálőttem volna, ha nem is a fejébe, de a kezére mindenesetre, hiszen visszakozni már nem lehetett. De szerencsére nem került rá a sor, mert ebben a kritikus pillanatban megszólalt egy idegen hang a fák között:

- Megbolondultak, uraim? Ki hallott olyat, hogy az őserdőben egyik fehér ember a másiknak az életére törjön? Félre a fegyverekkel!

Mindnyájan a hang irányába fordultunk. Vézna, púpos kis ember lépett elő egy fa mögül. Ruhája és fegyvere olyan volt, mint az indiánoké. Az első pillanatban nem is tudtuk megállapítani, fehér ember-e vagy indián. Naptól cserzett arca mégis elárulta, hogy fehérnek született. Sötét haja a vállát verte. Indián bőrlegginget viselt, vadászinget és egyszerű mokasszint. Testi hibája ellenére sem volt nevetséges alak, rendkívül értelmes arca és szeme már az első pillanatban lenyűgözött.

Persze vannak ostoba fickók; akiket másnak a testi hibája röhögésre ingerel. Ezek közé tartozott Rattler.

- Nézzétek csak, ki jön itt! - kiáltotta. - Törpe vagy erdei manó? Ez aztán a torzszülött, hahaha!

Az idegen tetőtől talpig megvetően végignézett rajta, aztán nyugodtan felelte:

- Köszönje meg sorsának, hogy ép tagokkal született. De ez még nem minden. A szív és az ész fontosabb. Ha tudás; bátorság és jellem dolgában is vetekedni próbálna velem, mindenesetre többre becsülném.

Lábával megérintette a szürke medve tetemét, és így folytatta:

- Ez hát a zsákmány, melyet mi akartunk elejteni. Sajnos, későn érkeztünk!

- Találkoztak már vele? - kérdeztem csodálkozva.

- Csak a nyomait fedeztük fel tegnapelőtt. Azóta követtük árkon-bokron át, a legnehezebb terepen, s mire utolértük, más ejtette el.

- Többes számban beszél, uram. Hát nincs egyedül?

- Nem. Két kiváló barátom kíséretében jöttem.

- Kik azok?

- Előbb azt szeretném tudni, kicsodák önök.

- Geodéták vagyunk, uram - feleltem, s eszembe se jutott kételkedni, vajon ismeri-e ennek a szónak az értelmét. - Csoportunk egy főmérnök vezetése alatt négy földmérőből és három erdei vezetőből áll.

Azonkívül egy tucatnyi prérivadász vállalkozott védelmünkre. Parancsnokuk az a gentleman ott - mutattam Rattlerre.

- Gentleman? - ismételte az idegen furcsa hangsúllyal. - De úgy vettem észre, ön nem szorul védelemre. És miből áll a munkája, ha szabad kérdeznem? Minek méri fel a terepet?

- Egy építendő vasútvonal céljaira.

- Amely itt fog keresztülhaladni?

- Igen.

- Vagyis megvásárolták a területet? - kérdezte éles hangon.

- Erről nem tudok semmit - feleltem. - Megbízást kaptam a mérések elvégzésére, a többihez semmi közöm.

- Úgy? De bizonyára tudja, hogy ez a terület az indiánoké, pontosabban az apacs nemzeté, mely nem adta el, és senkinek sem engedte meg, hogy vasutat építsen rajta.

- Mit kuruttyol ott? - kiáltott rá Rattler. - Törődjön a saját dolgával!

- Éppen azt teszem, mert magam is apacs vagyok.

- Maga? Nevetséges! Hiszen az orráról látom, hogy sohasem volt indián!

- Fehérnek születtem, igaz. De az apacs nemzethez tartozom. Én

Kleki Petra vagyok.

Akkor még nem tudtam, hogy ez a két szó az apacsok nyelvén fehér atyát jelent. De Rattler, úgy látszik, már hallotta ezt a nevet, mert gúnyosan meghajolt:

- Ah, Kleki Petra, az apacsok híres tanítómestere! - mondta. - Örvendek a szerencsének!

- Nem fog soká örvendeni, különösen ha megtudja, kik a kísérőim - felelte Kleki Petra.

Indián nyelven valamit kiáltott, mire két férfi lépett ki az erdőből.

Lassú, méltóságteljes léptekkel közeledtek hozzánk. Két indián volt, és első pillantásra észrevettem, hogy apa és fia.

Az idősebbik közepes termetű, de rendkívül izmos alkatú férfi volt.

Arca jellegzetesen indián, de nem volt olyan éles vonású, mint a legtöbb rézbőrűé. Szeme is nyugodt volt; szinte szelíd. Nemes arca gondolkodást, elmélyedést, lelki életet árult el. Fekete haját sisakszerű üstökbe kötötte, s hatalmas sastoll állt ki belőle - a törzsfőnöki méltóság jelvénye. Hosszú lábszárvédőhöz hasonló, rojtos leggingje, mokasszinja; bőrzekéje egyszerű, de finom kidolgozású volt. Övébe vadászkést tűzött; de több zacskó is függött rajta, azokkal a dolgokkal, melyekre erdei úton szükség van. Úgynevezett "orvosságos zacskója" a nyakában függött, a békepipával együtt, melynek fejét a szent agyagból metszették. Kezében dupla csöves puskát tartott, melynek fából készült részeit apró ezüstszegekkel verték ki. Ezt a fegyvert később fia; Winnetou örökölte, és nem volt ember a Vadnyugaton; aki ne hallotta volna emlegetni a híres "ezüstpuskát".

Fia öltözéke majdnem ugyanolyan volt, csak díszesebb. Mokasszinját sündisznósörték ékesítették. Leggingje és sima bőrzekéje piros fonallal hímzett ábrákkal ékeskedett. Nyakában ő is orvosságos zacskót és kalumetet, vagyis békepipát viselt. Neki is volt vadászkése és dupla csövű

puskája. De legfeltűnőbb a haja volt, mely kékesen csillogó dús fekete hullámokban omlott a vállára. Sastollat nem tűzött belé.

Arca valamivel világosabb volt, mint az apjáé, tompa bronzszínű. Később megtudtam, hogy szinte napra egykórú velem. Már első pillantásra mély hatást tett rám. Éreztem, hogy rendkívül értelmes; nem mindennapi képességekkel megáldott ifjúval állok szemben. Ő is fürkészően nézett rám komoly, sötét, bársonyos fényű szemével; mely egy pillanatra felvillant, mintha barátságosan üdvözölne.

- Ez itt Incsu Csunna, az apacsok legősibb törzsének főnöke, akit az egész apacs nemzet fejének ismer el - mutatott Kleki Petra az idősebb indiánra. - Ez meg itt a fia, Winnetou, aki ifjú kora ellenére már sok olyan hőstettet hajtott végre, hogy az öreg harcosoknak is becsületére válnék.

A három idegen most a medve fölé hajolt és megvizsgálta.

- Kés végzett vele, nem golyó - jelentette ki Kleki Petra.

Winnetou a medve egyik véres sebére mutatott és megkérdezte:

- Kinek a kése ejtette ezt a sebet?

- Az enyém - feleltem.

- Fehér testvérem miért nem használta lőfegyverét?

- Nem volt nálam.

- Több puskát látok itt heverni.

- Nem az én puskáim. Gazdáik eldobták őket, s felmásztak a fára.

- Cserbenhagyták társukat, akit a medve utolért? - csodálkozott Winnetou. - Nem dicső dolog; mondhatom. Ifjú fehér testvéremnek több bátorsága volt. Miért csúfolják mégis zöldfülűnek?

- Mert nemrég érkeztem ide.

- A sápadtarcúak furcsa emberek. Mi igazságosabbak vagyunk.

Mi meg tudjuk különböztetni a bátorságot a gyávaságtól.

Majdnem tökéletesen beszélt angolul, és a kiejtése is kifogástalan volt.

- Ez a fiatal sápadtarcú nem gáncsot, hanem dicséretet érdemel - mondta az apja. - De nézzünk csak körül egy kicsit. Szeretném látni, mit csinálnak a sápadtarcúak a mi földünkön.

Büszke léptekkel indult el a tisztásra; ahol már letűztük mérőrúdjain kat.

- Mit akartok ezekkel a rudakkal? - kérdezte hozzám fordulva.

- Minek méritek fel a földet?

- Utat készítünk a tűzparipának - feleltem.

Szeme felvillant.

- Te is ezekhez az emberekhez tartozol? - kérdezte.

- Igen.

- Miért csinálod? Megfizetnek érte?

- Igen.

Megvető pillantással nézett végig, s hangja is megvető volt, amint Kleki Petrához fordult:

- A te tanításaid nagyon szépen hangzanak, de a tények sokszor mást mondanak. Itt van ez a bátor szívű; nyílt arcú, becsületes szemű sápadtarcú, akiről az ember azt hinné, hogy más, mint a többi. De maga sem tagadja, hogy pénzért minden gazságra kapható.

Szégyenkezve hallgattam, mert éreztem, hogy igaza van. Miféle erkölcsi elvre hivatkozhattam volna, hogy eljárásomat mentegessem?

A főmérnök előjött sátrából, nyomában a három másik geodétával.

Hüledezve nézte a hatalmas medve tetemét s a táborunk közelébe tévedt indiánokat.

De még mielőtt megkérdezhette volna, mi történt, Rattler elébe állt.

- Ma medvetalp lesz ebédre, és medvesonka vacsorára! Amint látja, nem mindennapi zsákmányt ejtettünk. Én lőttem le! - mondta.

A három idegen rám nézett, várva, mit felelek erre az arcátlan hazugságra.

- Egy szavát se higgye el, Mr. Bancroft - mondtam. - A medvét én szúrtam le. Ha Sam Hawkins visszajön, majd megállapítja, golyótól vagy késtől múlt-e ki. Azt hiszem, senki sem vonhatja kétségbe, hogy szakértő ilyen dolgokban.

- Fütyülök a szakértelmére! - kiáltotta Rattler. - A medve az enyém, és mindjárt lenyúzom az irháját!

- Jobban tenné, ha eltemetné a cimboráját, akit cserben hagyott - feleltem.

- Hogyan? A medve széttépett valakit? - kérdezte Bancroft rémülten.

- Igen, Rollins itt hagyta a fogát - felelte Rattler vállát vonogatva.

- Szegény ördög! Ennek az ostoba zöldfülűnek köszönheti pusztulását.

- Hogyan? Nem értem.

- Éppen fel akart mászni a fára, úgy, mint mi, az egyetlen okos dolog, amit tehettünk. Akkor odajött ez a tacskó, és felingerelte a medvét. Rollins volt

hozzá a legközelebb; hát elkapta és szétmarcangolta. Ő volt az oka! - mutatott rám karját kinyújtva.

- Szemenszedett hazugság! - kiáltottam rá felháborodva.

- Még sértegetni mersz? - sziszegte Rattler; hozzám közeledve.

- Megállj, ezt megkeserülöd!

Előrántotta revolverét; és dühében attól sem riadt volna vissza, hogy közvetlen közelből golyót eresszen belém. De idejében megelőztem.

Kiütöttem kezéből a fegyvert; és a következő pillanatban olyan hatalmas pofont mértem rá, hogy hatlépésnyire repült. Gyorsan feltápászkodott; és csak azt láttam, hogy késsel a kezében rohan rám. Egyetlen ökölcsapással leterítettem; s eszméletlenül terült el a lábam előtt.

- Uff, uff! - kiáltott fel Incsu Csunna elismerően, miközben az egyik geodéta ezt dünnyögte:

- Megérdemli a Shatterhand nevet!

- Arra kell kérnem; Mr. Bancroft, teremtsen rendet - fordultam a főmérnökhöz.

- Láthatta, mi történt itt. Most jogom lenne megölni a préri törvényei szerint. Aki késsel vagy pisztollyal tör rám; annak én sem vagyok köteles az életét megkímélni. De valami visszatart attól, hogy embert öljek. Csakhogy az én türelmemnek is vége szakad egy szer!

- Majd beszélek a fejével, ha magához tér - mondta a főmérnök kedvetlenül.

Incsu Csunna most a főmérnökhöz fordult:

- Úgy látom, te vagy a sápadtarcúak főnöke, igaz? - kérdezte.

- Igen - felelte a főmérnök.

- Akkor beszélnem kell veled.

- Halljuk!

- Így nem lehet. Mindnyájan állunk. Férfiak le szoktak ülni, ha tanácskozni akarnak.

- A vendégem akarsz lenni?

- Hogy lehetnék a te vendéged, amikor az én földemen; az én erdőmben; az én vadászmezőmön állunk. De megengedem, hogy leüljetek.

Kik azok a sápadtarcúak, akik ott jönnek?

- Ők is hozzánk tartoznak - felelte a főmérnök.

Ugyanis Sam Hawkins érkezett vissza Dick és Will társaságában.

Sam rögtön látta; hogy távollétében komoly dolgok történtek. Karon fogott és félrevont.

- Miféle indiánok ezek? - kérdezte.

- Az apacsok főnöke és a fia - feleltem.

- És a harmadik?

- Úgy hallom; Kleki Petrának hívják.

- Ah, Kleki Petra, az apacsok fehér tanítómestere! - bólintott Sam.

- Hisz ez nagyon híres ember, tudja-e? Sok év óta él az apacsok közt; és jobban tisztelik, mint a legnagyobb varázslót. És hogy került ide?

Néhány szóval elmondtam neki mindent, és megmutattam a szürke medve tetemét is.

- Ez aztán a grizzly! - füttyentett Sam. - Micsoda hatalmas példány!

Hogy mert szembeszállni vele, mondja?

- Nem volt más választásom - feleltem.

- Késsel egy grizzlyre! Hát minek hozta magával azt a nehéz medveölő puskát?

- Nem volt kéznél.

- Éppen a döntő pillanatban? Jegyezze meg, fiatalember, hogy igazi vadász egy pillanatra sem válik meg a puskájától! Jó lecke volt, még ha szerencsésen végződött is!

Közben a két indián és Kleki Petra letelepedett a fűbe. Bancroft főmérnök is leült velük szemben, de a tanácskozást még nem kezdték el.

Meg akarták várni Sam szakértői véleményét "a medve dolgában".

Sam nem sokáig váratott magára.

- Hallatlan ostobaság a medvére lőni, és a fára menekülni - mondta.

- Ha a vadász nem biztos benne, hogy halálosan eltalálja, nem szabad lőnie. A grizzly, ha békében hagyják, ritkán támadja meg az embert, inkább szépen továbbcammog. De ha feldühösítik, nem nyugszik, amíg ki nem tölti a bosszúját. Ki lőtt rá?

- Én! - kiáltott fel Rattler, aki már összeszedte magát, és odajött hozzánk, mintha mi sem történt volna.

- És hová célzott? - kérdezte Sam.

- A halántékára - felelte Rattler.

- Úgy is van - jelentette ki Sam. - Megtaláltam a golyó nyomát.

- Halljátok? - kiáltott fel Rattler diadalmasan. - A medve az enyém,

Sam Hawkins is megállapította, hogy eltaláltam!

- Várjunk csak - mondta Sam. - A golyó éppen a fülét horzsolta.

Ebbe csak belehal egy ilyen grizzly; hihihi! Nem, Mr. Rattler! Abba halt bele, hogy két szúrtak a szívébe. Ön a fa tetejéről bajosan szúrhatta szíven. Ki döfte belé a kést?

- Én - mondtam csendesen.

- Akkor a medve az öné. De a vadászillem megköveteli, hogy megossza zsákmányát társaival. A bundája önt illeti, a húsa közös. De önnek van joga megszabni, ki mennyit és milyen részt kapjon belőle. Így van, Mr. Rattler?

- Akassza fel magát! - mordult rá Rattler, és elindult a kocsi felé, ahol a pálinkás hordó állt. Tudtam, hogy most leissza magát a sárga földig.

Ezek után Bancroft felszólította az indián törzsfőnököt, adja elő kívánságát.

- Néhány kérdést szeretnék feltenni - kezdte Incsu Csunna. - Van fehér testvéremnek háza, ahol lakik?

- Van - felelte Bancroft.

- Kert is tartozik hozzá?

- Igen.

- És ha szomszédja utat akarna építeni azon a kerten keresztül, mit szólna hozzá?

- Nem tűrném el.

- Fehér testvérem helyesen válaszolt. Ez az egész táj a hegylánctól a Mississippi bal partjáig az apacs nemzeté. De jöttek a sápadtarcúak - aranyat kerestek a mi hegyeinkben és drágaköveket. Elűzték a musztángjainkat, lemészárolták a bölényeinket. Most meg utat építenek a tűzparipa számára, hogy még több sápadtarcút hozzon ide, akik elveszik azt a keveset is, amit a többiek eddig meghagytak. Igazságos ez?

Bancroft hallgatott.

- Nekünk talán nincs jogunk élni? - folytatta a törzsfőnök. - Ősi földünkről elkergettek bennünket, és hovatovább nem lesz hely, ahol álomra hajthatjuk a fejünket! Miért teszitek ezt? Talán nincs elég helyetek otthon? Kleki Petra, aki itt ül mellettem, sokat mesélt nekünk a ti szent könyvetekről, mely a szeretet törvényét hirdeti. Hát szeretet az, hogy pusztulásba kergettek minket? Törvény az, mely nem védi a gyengébbet? A ti törvényeteknek két arca van: nektek mindent megenged, nekünk semmit. Ez a föld a miénk. Ki engedte meg neked, hogy utat építs rajta?

A főmérnök nem tudott válaszolni. Zavarában hozzám fordult:

- Kérem, magyarázza meg neki, hogy nincs igaza, és mi jogosan járunk el!

- Ne kívánja tőlem, Mr. Bancroft - feleltem. - A munkát, amire vállalkoztam, elvégzem. De nem vagyok ügyvéd, és nem tudok beszédeket tartani.

- Beszédre nincs is szükség - jelentette ki Incsu Csunna határozott hangon. - Amit mondani akartam, megmondtam. Megtiltom, hogy itt utat építsenek. Most elmegyek, de egy óra múlva visszajövök. Addig gondolkodjatok szavaimon. Ha békésen elvonultok, testvérek maradunk. Ha erőszakoskodtok, kiássuk a csatabárdot. Uff, én beszéltem!

Felállt, Winnetou nyomban követte példáját. A két indián elindult a völgyön lefelé, és csakhamar eltűnt a fák mögött. Kleki Petra ülve maradt. Tenyerére hajtotta fejét, és gondolataiba merült.

- Hová mentek ezek? - kérdezte tőle a főmérnök.

- Lovaink után néznek - felelte a púpos kis ember.

- Hát lóháton jöttek?

- Természetesen. De amikor észrevettük, hogy utolértük a medvét, elrejtettük lovainkat. Egy grizzlyt nem lehet lóháton megközelíteni.

- Ön nem megy utánuk?

- De igen. Csak még egy utolsó kísérletet akarok tenni, hogy jobb belátásra bírjam. A törzsfőnök nem tréfál. Óva intem önöket attól, hogy szavait semmibe vegyék.

- Hogy képzeli ezt? Nekem szerződésem van egy hatalmas vállalattal. Csak nem hagyom veszni a pénzemet?!

- Inkább vérontásra kerüljön a sor? Térjen észre, amíg nem késő!

- Eh, ostobaság! - kiáltott fel Bancroft türelmetlenül. - Kár minden szóért!

- Akkor nem erőlködöm tovább - felelte a kis ember. - De a végső választ a törzsfőnöknek adja meg, majd ha visszajön.

Nagyot sóhajtott, és elindult társai után. Arcán végtelen szomorúság tükröződött. Valami arra késztetett, hogy utána siessek.

- Megengedi, hogy elkísérjem egy darabig? - kérdeztem.

- Nagyon örülök neki - felelte. - Már rég nem beszéltem fehér emberrel szívem szerint.

- Néha szégyellem magam, hogy fehér ember vagyok - mondtam.

- Látja, ez az. Éppen erre gondoltam én is. Úgy látszik; rokon lelkek vagyunk. De ön még útjának kezdetén tart, míg én már a vége felé járok.

- Szereti az indiánokat?

- Szeretem az embert. Szeretek benne mindent, ami szép; jó és nemes.

Ezt egyformán megtalálja minden fajban, minden népben. De sajnos, az ellenkezőjét is.

- Ön, látom, művelt ember - mondtam. - Hogy került a világnak erre a vad tájára?

- Fiatalkoromban forradalmár voltam. Sokat tanultam, hogy taníthassak. Menekülnöm kellett, és a véletlen ide sodort, Missouriba meg

Kansasba. Sok csalódás ért, és elhatároztam, hogy visszavonulok az őserdőbe.

Akkor már kerültem az embereket, remete módjára akartam élni, egyedül a vadonban, ami naiv elképzelés volt. Elpusztultam volna, ha nem kerülök az apacs indiánok kezébe. Nem bántottak, sőt befogadtak maguk közé. Húsz éve élek közöttük.

- Szinte indiánnak érzi magát köztük, ugye? - kérdeztem.

- Megvan rá minden okom. Jók voltak hozzám, bizalmukba fogadtak. Incsu Csunna megtisztelt barátságával. Incsu Csunna nagy főnök.

Természetes esze sok mindenre rávezette. Megértette, hogy az indián népnek tanulnia kell, ha fenn akar maradni. Engem szemelt ki arra, hogy népe felemelésében segítségére legyek. Amikor az apacs nyelvet megtanultam, kérdésekkel ostromolt. Meg akarta ismerni a fehér népek életét, terveit, szándékait. Aztán rám bízta fia nevelését. Olyan feladatot kaptam, mely örömmel és boldogsággal tölt el.

Winnetou nemes szívű, és nagyon tehetséges. Apja után ő lesz az apacs törzs vezére, de lehet, hogy valamennyi indián nemzeté. Úgy szeretem,

mintha a saját fiam volna, szívesen feláldoznám érte az életemet. Örülnék, ha közelebbről megismerné.

- Erre aligha kerülhet sor - mondtam sajnálkozva.

- Miért meséltem el mindezt önnek, hiszen ma láttam életemben először - folytatta a különös ember. - Úgy látszik, vannak pillanatok, amikor a kitárulkozás életszükséglet. Vagy úgy érzem talán, hogy ez az utolsó alkalom, amikor valakinek mindezt elmondhatom? Az öreg ember olyan, mint egy száraz levél, a legkisebb szél leszakítja fájáról, és elsodorja.. .

Még sokáig beszélgettünk így, ha ugyan beszélgetésnek lehet nevezni azt, ha valaki hangosan gondolkodik, a másik meg rokonszenvező tisztelettel hallgatja. Gyorsan telt az idő, és egyszerre csak észrevettük, hogy Incsu Csunna közeledik felénk fiával. Lóháton jöttek, Kleki Petra lovát Winnetou vezette kantáron a magáé mellett. Néhány szót váltottak, azután elindultak a táborunk felé. Elhaladtunk a kocsi mellett; ahol

Rattler ült. Arca vörös és puffadt volt, s vérben forgó szemmel bámult ránk. Önkéntelenül is a revolveremhez nyúltam - olyan alattomos és fenyegető volt ennek az elállatiasodott embernek a szeme.

A két indián leszállt lováról, és a tábor közepére lépett. A főmérnök már jött is elébük.

- Fehér testvéreim meggondolták-e a dolgot? - kérdezte Incsu Csunna.

A főmérnök kitérő választ adott.

- Nem dönthetünk egyedül - mondotta. - Holnap elküldök egy embert Santa Fébe, és utasítást kérek, hogy mit tegyek. A válasz itt lesz egy hét múlva.

- Addig nem várhatok. Fehér testvéreim mondják meg most mindjárt, mi a szándékuk.

- Egyelőre maradunk - felelte Bancroft.

- Akkor mi megyünk - mondta a törzsfőnök -, de a béke megszűnt közöttünk.

Ezzel elindultak lovaik felé. Ebben a pillanatban felcsattant a kocsi felől Rattler rekedt hangja:

- Pusztuljatok innen, vörös kutyák! De az egyiket - azt a fiatalt magam küldöm a pokolba!

Felkapott egy puskát, és csövét Winnetoura szegezte, aki legközelebb volt hozzá.

- Winnetou, vigyázz! - kiáltott fel Kleki Petra rémülten, s odaugrott az indián ifjú elé, karját széttárva, hogy saját testével védelmezze. A lövés eldördült. Kleki Petra a melléhez kapott, megtántorodott, és leroskadt a földre.

Mindez egy fél perc alatt játszódott le, olyan hirtelen és váratlanul, hogy a jelenlevők fel sem tudták fogni, szinte megdermedtek meglepetésükben.

A megdöbbenés csendjét aztán izgatott lárma; kiáltozás, szaladgálás követte. Csak a két indián hallgatott. Szótlanul letérdeltek barátjuk mellé, aki életét áldozta fel szeretett tanítványáért. Megvizsgálták sebét. A golyó a szív közvetlen közelében hatolt a mellkasba; a sebből nagy erővel lövellt ki a vér. Kleki Petra fölé hajoltam; csukott szemmel feküdt a földön; arca ijesztő gyorsasággal veszítette el élő színét - egészen beesett, és fakósárga volt.

- Vedd a fejét az öledbe - kértem Winnetout. - Ha még kinyitja a szemét, és megpillant, halála könnyebb lesz.

Az indián fiú nem felelt semmit, rám se nézett, de engedelmeskedett.

Egyetlen szempillája sem rezzent meg, amint leült a földre, mestere mellé, és gyengéd mozdulattal ölébe vette a fejét. A haldokló ekkor lassan kinyitotta szemét; meglátta Winnetout, amint fölé hajolt, s boldog mosoly suhant át elkínzott arcán.

- Winnetou. . ., édes fiam. . . - suttogta alig hallhatóan.

Szeme nyugtalanul megrebbent, mintha keresne valakit. Aztán tekintete megpihent az én arcomon, és ajka ezt rebegte:

- Maradjon Winnetou mellett. . ., legyen hű barátja. . ., vigyázzon rá helyettem!

Kissé felemelte remegő kezét. Megragadtam és átkulcsoltam.

- Úgy lesz, ahogy kívánja - mondtam -, megfogadom, megígérem!

Arca most már egészen felderült, és aggódó homloka is kisimult.

- A falevél. . . - suttogta - lehull. . ., sodorja a szél. . . Összekulcsolta kezét. Sebéből még egyszer, erős sugárban kiszökkent a vér, feje lehanyatlott - már nem élt.

Eszembe jutott a hosszú beszélgetés, amit vele folytattam. Azt mondta, szívesen feláldozná életét Winnetouért. Bizonyára nem gondolt arra, hogy ez ilyen hamar bekövetkezik. Vagy megsejtette - előre megérezte volna?

Winnetou lefektette a halott fejét a fűbe. Felállt, és a messzeségbe nézett.

Vajon mire gondolt - milyen vihar tombolt a szívében? Arca kőmerev volt, és nem árult el semmit. Odaléptem hozzá, és kezemet a vállára tettem.

- A barátod leszek, a testvéred! - tört ki ajkamon a szó. - Veletek megyek. Együtt bosszuljuk meg ezt a gyalázatos gyilkosságot!

Heves mozdulattal lerázta kezemet a válláról, és végtelen megvetéssel felelte:

- Bérenc! Te is a gyilkosok közé tartozol! Éppen olyan aljas vagy, mint azok, akik megfizetnek! Ne merészelj utánunk jönni, mert eltaposlak, mint

egy kígyót! Úgy éreztem, igazságtalanul sérteget. Senki mástól nem tűrtem volna el - de neki még felelni sem tudtam.

Társaim körülvettek bennünket, és várták, mit tesz most a két indián. De azok nem nyúltak fegyvereikhez, egy pillantásra sem méltattak bennünket. Odahozták lovaikat. Kleki Petra holttestét felemelték a földről, és lova hátára kötözték. Nem kiáltoztak, nem fenyegetőztek, nem fogadtak bosszút - de némaságuk ijesztőbb volt mindennél, amit tehettek volna. Aztán nyeregbe ültek, és a harmadik lovat meg a holttestet közrefogva, lassan elléptettek, és eltűntek a szemünk elől.

- Borzasztó! - súgta a fülembe Sam. - De a folytatása még borzasztóbb lesz, meglátja!

Nem feleltem neki. Megnyergeltem lovamat, és elvágtattam. Úgy éreztem, magányra van szükségem és gyors mozgásra, hogy lerázzam lelkemről az utolsó fél óra szívbe markoló élményeit. Csak késő este érkeztem vissza a táborba, holtfáradtan, testileg és lelkileg összetörve, elcsigázva.

III. A MEGKÖTÖZÖTT FOGOLY

Mint mondottam, késő este érkeztem vissza a táborba, de még mindenki ébren volt. Még le sem ugrottam a nyeregből, amikor Sam odaszaladt hozzám, és így szólt:

- Végre, hogy megjött, uram! Már türelmetlenül vártuk, medvepecsenyére éhesen. A grizzlyt bevonszoltuk a tábor közepébe, a tűz mellé.

Tíz ember kellett hozzá, olyan nehéz. A bundáját lenyúztam, de a húsához nem engedtem senkit az ön engedélye nélkül.

- Osszák el tetszésük szerint - mondtam. - A hús mindenkié.

- Helyes, uram. De a legjobb falat a talpa. Jobb csemege nincs a világon, hihihi! Tulajdonképpen rothasztani kellene egy ideig, úgy a legfinomabb. De nem várhatunk vele, mert könnyen lehet, hogy az apacsok visszajönnek,

és akkor fuccs a lakomának! Frissen is meg lehet enni, ha minden kötél szakad.

- Hát csak rajta!

Sam ügyesen lefejtette a medve talpait, és egyformán elosztotta mindnyájunk között. Az én részemet egy rongyba csavartam és félretettem; éhes voltam ugyan, de nem volt semmi étvágyam, akármilyen furcsán hangzik is. A többiek a tűz körül tolongtak, hogy adagjukat megsüssék.

Félrehúzódtam, leültem egy bokor alá, onnan bámultam a tűzbe.

Kleki Petrára gondoltam. Életének falevele nem magától hullott le, hanem leszakították. Gyilkosa pedig ott hever, még mindig részegen, szinte eszméletlenül. Mi tartott vissza attól, hogy odamenjek hozzá, és golyót eresszek a gyáva, alattomos gyilkos fejébe?! Mi tartott vissza?

Az undor, az utálat. Ez tükröződött a két indián arcán is a mélységes szomorúságon kívül. Különben is - mit értek volna vele, ha tüstént a gyilkosra vetik magukat? Cimborái segítségére siettek volna, és akkor megszaporodik az áldozatok száma. Okosan tették, hogy bosszújukat bámulatos önfegyelemmel elhalasztották.

Kleki Petra maga mondta nekem, hogy boldogan feláldozná életét tanítványáért. Ez be is következett. De miért kötötte lelkemre, hogy vigyázzak Winnetoura; és hű barátja legyek? Olyan jó emberismerő volt, hogy egyórai beszélgetés után már tudta: megbízhatik bennem, és utolsó kívánságát teljesíteni fogom? S miért intettem a haldoklónak, hogy legyen nyugodt, vállalom a megbizatást? Talán iránta érzett részvétből?

Vagy azért, mert Winnetout máris jó barátomnak, testvéremnek tekintettem? Komolysága, nyugalma, a szeméből sugárzó értelem és bátorság annyira lenyűgözött, hogy utolsó, sértő szavai sem keltettek bennem haragot ellene?

Tűnődésemből Sam riasztott fel, amikor leült mellém, és megkérdezte:

- Miért nem vacsorázik?

- Nincs kedvem enni.

- Inkább a fejét töri? Vagy búsul a történteken? Hiába, az ilyesmit meg kell szokni. A Vadnyugaton vagyunk, ahol olcsó az emberélet, és több a gazfickó, mint az erdei vad.

- Mit gondol, mi lesz most Rattlerrel? - kérdeztem.

- Legyen nyugodt, utoléri a büntetése.

- Nem nekünk kellene gondoskodni róla?

- Hogy képzeli azt? Tartóztassuk le, és szállítsuk Santa Fébe vagy San Franciscóba, és állítsuk bíróság elé?

- Mi is bíráskodhatunk fölötte.

- Megint úgy beszél, mint egy zöldfülű! Nem ismeri a préri törvényeit. Talán rokona Kleki Petrának, vagy közeli jó barátja?

- Nem.

- No, látja! Itt Nyugaton a megtámadott embernek joga van tüstént bosszút állni. Szemet szemért, fogat fogért, ahogy a bibliában olvastuk. Az áldozat közeli hozzátartozóinak is joguk van a bosszúra. De egy idegennek, aki alig ismerte? Ha szó nélkül megölné Rattlert, maga is beállna a véres kezű gyilkosok sorába.

- Ezek szerint szárazon megússza ezt az aljasságot?

- Nyugalom! Nem ússza meg. Bízza csak az apacsokra.

- És addig napról napra együtt legyek vele? Nem lehetne legalább elkergetni a táborból?

- Ahhoz sincs joga. De nem is lenne tanácsos megpróbálni. A vadászok legnagyobb része az ő pártjára állna, és ön húzná a rövidebbet. Nem is szólva arról, hogy jobb, ha Rattler itt van köztünk. Így legalább szemmel tarthatjuk.

- Okosan beszél - ismertem be. - De néha olyan nehéz az okos szóra hallgatni - tettem hozzá sóhajtva.

- Nem kell sokáig várnia - vigasztalt Sam. - Az apacsok bosszúja napok kérdése. De attól tartok, nem sok örömünk lesz belőle. Egy kalap alá vesznek minket is a Rattler-félékkel. A vasútépítés terve felbőszítette őket. Mindnyájunkat bitorlónak, területrablóknak tekintenek.

Legjobb lenne szépen meglépni innen.

- Hagyjuk itt a munkánkat befejezetlenül?

Sam elgondolkodott egy kicsit, majd megkérdezte:

- Mit gondol, hány nap kell ahhoz, hogy a felmérésnek ezzel a szakaszával elkészüljünk?

- Azt hiszem, öt nap alatt megleszünk vele.

- Tudtommal nincs apacs falu ezen a környéken. A legközelebbi településig talán háromnapi kemény lovaglás kell. Incsu Csunna és Winnetou bizonyára oda viszik halottjukat, aztán onnan hoznak segítséget, hogy végezzenek velünk. Egy hétnél előbb nem lehetnek itt. Ha öt nap alatt befejezzük ezt a szakaszt, már csak hűlt helyünket találják.

- És ha számítása téves? Hátha útközben egy apacs csapattal találkoznak, és tüstént visszafordulnak? A bölények vonulása megkezdődött.

Ez a vadászat ideje. Könnyen lehet, hogy Incsu Csunna és Winnetou is egy ilyen vadászcsapattal érkeztek ide, és már megállapodtak a találkozás helyében . . .

Sam Hawkins apró szeme felcsillant.

- Ördögadta! - kiáltotta. - Ez a zöldfülű nem is beszél csacsiságot!

Hiába, megesik, hogy a csibe tanítja a tyúkot! Igaz, igaz. Sokkal nagyobb óvatosságra van szükség, mint gondoltam volna. Tudja mit?

Holnap hajnalban kilovagolok, és körülnézek egy kicsit. Hátha sikerül valamit megtudnom.

- Helyes. Én is önnel tartok - mondtam.

- Jól van. Tüstént beszélek a főmérnökkel - bólintott Sam.

A dolog nem ment olyan simán. Bancroft helyeselte, hogy Sam terepszemlére induljon, mert ő is féltette a bőrét. De arról hallani sem akart, hogy Sam engem is magával vigyen. Arra gondolt persze, hogy akkor neki kell majd dolgoznia helyettem is, és mégsem jutnak előre.

- Lássa be, Mr. Bancroft, hogy így a legjobb - erősködött Sam. - Az út nem veszélytelen. Ha indiánokkal találkozom, könnyen fűbe haraphatok, és akkor nem lesz, aki hírt hozzon önnek, és figyelmeztesse a veszélyre.

- Ez igaz. De magával viheti Parkert vagy Stone-t is.

- Én is gondoltam erre, de nem jó - felelte Sam. - Először is olyan kísérőre van szükségem, aki nem ijed meg az árnyékától. Hogy ez a zöldfülű milyen erős, láthatta. De van itt még valami. Holnap, ha Rattler kialudta mámorát, alighanem összezördül Shatterhanddel, aki már régen a begyében van. Ez a két ember nem fér össze - vörös posztó egymás szemében. És ha összeverekednek, kinek lesz haszna belőle?

Legalább holnap tartsuk őket távol egymástól. Közben a dolgok elsimulnak, és akkor nem lesz semmi baj.

Ez az érv hatott. Sam visszajött hozzám, és örömmel jelentette, hogy sikerült a főmérnököt lehengerelnie.

- Holnap nehéz, fárasztó út vár ránk - mondta. - Feltétlenül egy kis erőt kell gyűjteni hozzá. Most megsütöm önnek a porcióját, és szépen bekebelezi, jó?

- Meg lehet próbálni - legyintettem.

- Megpróbálni, hihihi! - vigyorgott Sam. - Aki a medvetalpba belekóstol, különösen ha én készítettem el, az nem hagyja abba az utolsó porcikájáig! Ide azzal a csomaggal, amit félretett!

Be kell vallanom, hogy étvágytalanságom nem tartott sokáig. Minden úgy történt, ahogy Sam megjósolta. Először ettem medvetalpat életemben, de a kóstoló után híve lettem ennek a csemegének mindhalálig - vagy életfogytiglani rabja, ha úgy tetszik. Sam gyönyörűséggel nézte, hogyan falatozom.

- Látja, látja! - mondta kezét dörzsölgetve. - Még mindig jobb, ha mi esszük a grizzlyt, mintha ő falna fel minket. Most még levágok egy jó darabot a sonkájából is, megsütöm, és holnap magunkkal visszük útravalónak, hihihi! Most pedig térjünk nyugovóra, mert holnap korán kelűnk.

- Helyes. Csak azt mondja meg, melyik lovat viszi magával.

- Hogyhogy melyiket? Maryt, természetesen.

- Mary nem ló, hanem öszvér.

- Hát aztán? Mi kifogása van ellene?

- Csupán az, hogy még csak rövid ideje nyargalászik rajta. Mit csinálunk, ha hirtelen megbokrosodik, és nem akar továbbmenni - éppen a legveszélyesebb pillanatban? Felderítőúton olyan ló kell, amely feltétlenül megbízható.

- Úgy? És ezt honnan tudja? Szintén könyvekből?

- Természetesen.

- Mindjárt gondoltam. Kellemes lehet ilyen könyveket olvasni. Ha egyszer nyugalomba vonulok, magam is elnyúlok egy jó díványon, és indiánregényeket fogok olvasni. De csak azért, hogy röhögjek rajtuk!

- Miért?

- Mert az efféle könyveket olyan emberek írják, akik sohasem jártak az őserdőben, az indiánok közt, és ezt lépten-nyomon elárulják.

- No és ha akad valaki, aki hosszú ideig élt itt, és a saját élményeit írja meg?

- Olyan nincs. Először is az őserdő meg a préri olyan, mint a tenger.

Nem engedi el az embert. Én sem mondtam komolyan, amit a jó díványról fecsegtem. Aki megszokta a Vadnyugatot, nem leli többé a helyét máshol.

- Szóval magától nem várhatunk ilyen könyveket, Sam?

- Tőlem? Mi jut eszébe? Hiszen olvasni még tudok, de írásra már nem áll a kezem. Addig fogta a gyeplőt, forgatta a kést meg a lasszót, nyomta a puska ravaszát, hogy betűket már nem tud rajzolni. Örülök, ha néha megírok egy levelet, nem egy könyvet.

- Hát akkor megírja más.

- Kicsoda? Szeretném látni!

- Hát csak pislantson rám.

- Hogyan? Ön? És miért tenné azt?

- Több okból. Először is, hogy emlékeimet megörökítsem. Másodszor, hogy olvasóim tanuljanak belőle. Végül pedig - végül, de nem utolsósorban -, hogy pénzt keressek vele.

- Pénzt? Hát mibe kerül egy olyan könyv?

- Egy dollárba, kettőbe, esetleg háromba.

- No, látja! Ha felcsap vadásznak, a prémekért százszor annyit kaphat!

- Maga ezt nem érti, Sam. A könyveket nem én adnám el, hanem a kiadó.

- Kiadó? Kiadó házról már hallottam. Hát van másféle kiadó is?

- No, majd egyszer megmagyarázom, Sam. De vigyázzon magára.

Megtörténhetik, hogy egyszer kezébe kerül egy könyv, és saját magával találkozik benne.

- Hogy érti ezt? Rólam akar írni? Ezt az alattomosságot fel sem tételeztem önről! Egyszer s mindenkorra megtiltom! Kikérem magamnak! Nézze meg az ember!

A jó Sam valósággal dühbe gurult. Csak nehezen tudtam lecsillapítani.

Lassanként megértette, hogy egy könyvben szerepelni nem szégyen, sőt dicsőség is Lehet.

- Furcsa ember ön, mondhatom - dünnyögte végre megjuhászodva.

- Hát ezért jött a Vadnyugatra?

Megnyugtattam, hogy nemcsak ezért. Hogy én is szeretem ezt az életet, amelyért ő annyira lelkesedik. És csak később, jóval később, sok év múlva kerül sor arra, hogy őt egy könyvbe beletegyem. Ezzel aztán jó éjszakát is mondtunk egymásnak, s elbúcsúztunk másnap hajnalig.

Derék, jó Sam! Egyszerű lélek, de aranyszív, és igazi jó barát! Ő keltett fel hajnalban. Parker és Stone is talpon volt már, hogy segítsen a készülődésben. A többiek mind aludtak, Rattler a legmélyebben. Ettünk egy darab húst, vizet ittunk rá, lovainkat is elláttuk, aztán elindultunk. Előbb

még Sam félrevonta Willt és Dicket; utasítást adott nekik, hogyan viselkedjenek, ha távollétünkben Rattler beléjük akarna kötni.

A nap még nem emelkedett fel a keleti égboltozaton, amikor kilovagoltunk a táborból. Szívem kissé izgatottan vert. Az első igazi felderítőutam! Kíváncsi voltam, hogyan végződik majd. Később még sok ilyen út várt rám, s nemsokára úgy megszoktam, mint a városi ember a sétát.

Abban az irányban indultunk, amerre a két indián táborunkból távozott vagyis a völgyön le, észak felé. A táborunkat környező fák közül kikerülve, a prérire értünk.

- Furcsa, hogy erre indultak - mondta Sam. - Tudtommal az apacsok nagy faluja tőlünk délre van.

Az elmosódó nyomok csakhamar elkanyarodtak, és egy idő múlva már déli irányban folytatódtak.

- Megkerültek minket, hihihi! - mondta Sam. - Egyszerű indián csel, de még egy zöldfülűt sem téveszthetnek meg vele!

Már megint a zöldfülűt emlegeti ! Bosszankodtam egy kicsit, de nem szóltam semmit.

A préri kiszélesedett, s közepén most már világosan lehetett látni három ló patáinak nyomait egymás mellett. A nyomok nyílegyenesen haladtak déli irányban.

- Nem tetszik nekem a dolog - mondta Sam. - A nyomok túlságosan feltűnőek. Mintha szándékosan csinálták volna így.

- Hm . . . - dünnyögtem.

- Mit hümmög?! - fortyant fel Sam. - Persze nem érti a dolgot.

Majd ha annyi évet töltött a prérin, mint én, jobban felfigyel az ilyen apróságokra. Az indiánok kitűnően értenek ahhoz, hogy nyomaikat

eltüntessék. Miért mulasztották el most? Bizonyára tőrbe akarnak csalni minket. Megkönnyítették számunkra, hogy a csapdájukba szaladjunk.

- Ne haragudjon, Sam, de nem hiszek abban a csapdában.

- Úgy? Nem hisz benne! Talán meg is tudja okolni, hogy miért?

- Úgy gondolom, azért nem vesződtek a nyomok eltüntetésével, mert nagyon siettek. Minél előbb a falujukba akartak érni, hogy aztán egy nagyobb csapattal megtámadják táborunkat. Azonkívül egy halottat is visznek magukkal ebben a melegben.

- Olyan biztos, hogy magukkal viszik? Hátha eltemetik útközben?

- Nem hiszem. Kleki Petrát nagy tisztelet övezte. Nagy fehér bölcsnek, az apacs nép nagy tanítómesterének tekintették. Egy ilyen halottat az egész törzs jelenlétében, ünnepélyesen kell eltemetni. És a legméltóbb temetés az lenne, ha gyilkosát ugyanakkor halálra kínoznák, és ujjonganának, hogy nem sokkal élte túl áldozatát.

- Ebben van valami - bólintott Sam. - Úgy beszél, mintha már sok dolga lett volna indiánokkal. Honnan tudja mindezt?

- Olvastam. Azokban a könyvekben, amiket az én Sam Hawkins barátom annyira lenéz.

- No, legyen! - mondta. - Nyargaljunk tovább!

Fél óra múlva egy szavannára érkeztünk, ahol a fű bujább, mint a préri többi részén. A Canadian River és a Pecos folyó forrásvidékén sok ilyen szavanna akad. Itt még jobban láttuk a lovasok nyomait, mint eddig.

Hármas nyom volt, szinte olyan, mintha egy óriási, háromágú vasvillával húzták volna. Tehát a három ló itt még egymás mellett haladt.

Elég fárasztó lehetett a közrefogott ló hátán a holttestet egyenesen tartani, hogy le ne zuhanjon nyargalás közben. Erre gondoltam, miközben Sam

egész kis előadást tartott nekem a nyomok értelmezéséről.

Megmagyarázta, miből lehet felismerni, hogy a lovasok lépésben, ügetve vagy vágtatva haladtak-e. Okos volt, amit mondott, és jól megjegyeztem magamnak.

Most egy kis erdő vágta el a szavannát, mely bal felől szinte megkerülte az erdőt, úgy folytatódott.

- A fák sokkal sűrűbbek, semhogy gyorsan keresztül lehetne jutni ezen az erdőcskén - jegyezte meg Sam. - A mi indiánjaink nyilván megkerülték, tehát mi is balra tartunk. Persze azt is megtehetnénk, hogy átvágunk az erdőn, és aztán újra megkeressük a nyomokat, de a kerülő biztosabb.

Mielőtt az erdő elfogyott volna, egy kis tölgyest vettünk észre jobb kéz felől. Itt a füvet erősen letaposták, mintha pihenőt tartottak volna.

Mi is leugrottunk a nyeregből, és megvizsgáltuk a tölgyest. Elszórt friss ágakra bukkantunk. Úgy látszik; az indiánok itt vastag, erős tölgyfaágakat vágtak le, aztán lenyesték róluk a kisebb ágakat; azokat láttuk a földön heverni.

- Mit gondol, miért vágtak itt husángokat? - kérdezte Sam, miközben úgy nézett rám, mint a tanító a nebulóra, ha felelteti.

- Szánkót készítettek, hogy azon húzzák tovább a halottat.

- Honnan tudja?

- Gondolom, így könnyebben jutnak vele előre.

- Jól gondolta. Nehéz egy halottat lóháton szállítani. Most nézzük meg, hogy feltevésünk helyes-e.

- Ezt én is fontosnak tartom - mondtam. - Számításaim szerint ők már tegnap este elérték ezt a helyet. Nem közömbös számunkra, hogy

megtudjuk, itt éjszakáztak-e, vagy csak szántalpat készítettek, és máris folytatták útjukat.

Alaposan megvizsgáltuk a tölgyest, de semmi jelét sem láttuk annak, hogy itt sokáig elidőztek volna. Így hát újra lóra ültünk és továbbügettünk. A nyom most is háromágú volt, de egészen más, mint eddig.

Kétoldalt egy-egy vékony sáv húzódott a fűben, s köztük fedeztük fel a lovak patanyomait.

- A szántalp két vastag rúdból készült, ezekre meg keresztbe vékonyabb rudakat erősítettek, és azokra kötötték a holttestet - mondta

Sam. - Az egyik lovat befogták a rögtönzött szánkóba, aztán kötőféken vezették tovább.

- Hm . . . - dünnyögtem kételkedve.

- Már megint hümmög? Mit akar mondani? - mordult rám Sam.

- Csak annyit - feleltem -, hogy a két oldalsó nyom közt nincs elég hely három ló számára. A patanyomok a csapás közepén húzódnak, nem kétoldalt.

- Vagyis?

- Vagyis egy lovas haladt elöl, utána a ló a szánkóval, aztán a másik lovas.

- Szépen libasorban, hihihi! - gúnyolódott Sam. - Mi az isten csodájának?

- Bizonyára megvolt rá az okuk. Talán arra gondoltak, ha nem tudnak elég gyorsan haladni a halottal, akkor egyikük elnyargal a falujukba. Így időt nyer, hogy harcosait összeszedje, és minél előbb a nyakunkra hozza.

- A kakas csípje meg! Ez aztán kellemetlen lenne! - kiáltott fel Sam.

Nemsokára egy kiszáradt vízmosáshoz értünk. Meglehetősen széles, de nem túlságosan mély árok volt, mely tavasszal megtelik vízzel, de az év többi részén száraz. A nyomok egyenesen ide vezettek, tehát mi is átvágtunk a vízmosáson. Miközben a lovam patái alatt csikorgó kavicsot és murvát vizsgálgattam, arra gondoltam, hogy ha a két indián csakugyan el akart válni egymástól, ez a legalkalmasabb hely. A kavicsok nem veszik fel a nyomokat, tehát ha valaki követi őket, nem veszi észre, hogy itt elváltak.

Vagy száz lépés múlva újra füves terepre érkeztünk.

- Nézze csak, Sam! - kiáltottam fel. - Patanyomok!

- Hát aztán? - vonogatta vállát Sam. - Erre mentek tovább.

- Hm. . . - dünnyögtem, most már szándékosan.

- Ördög és pokol! - dühöngött Sam. - Torkig vagyok az ön hümmögésével! Mit akar már megint?

- Nem akarom bosszantani, kedves mesterem, de ha jobban megnézi, láthatja, hogy ezek a nyomok ritkábbak. Nem három ló taposta őket, csak egy.

- Hű, a mindenit, igaza van! Mit jelentsen ez?

- Menjünk csak vissza a kiszáradt patakhoz, és nézzünk jobban körül - javasoltam.

Visszafordultunk, és alaposan megvizsgáltuk a talajt. Megállapítottuk, hogy csak egy ló kelt át a vízmosáson. A másik kettő a meder partján folytatta útját.

- Úgy történt, ahogy mondtam - fordultam Samhez. - Egyikük rövidebb úton előrenyargalt a faluba. Alighanem Incsu Csunna volt.

Mint törzsfőnök összeszedi harcosait, s mire Winnetou megérkezik a halottal, a csapat már indulásra készen várja.

Sam sokáig szótlanul nézett rám.

- Mondja, kedves uram - fakadt ki végre -, miért akar engem lóvá tenni? Miért akarja elhitetni velem, hogy sohasem járt még a prérin?

Egy zöldfülűnek nem lehet ilyen éles szeme, és - mi tagadás? - ilyen éles esze sem! És még engem nevez mesterének? Isten bizony pirulnom kell!

Sokáig tűnődve bámult maga elé, aztán megszólalt:

- Azt még megértem, hogy a szeme jobb, mint az enyém, hiszen fiatalabb - mondta. - De hogy tudta kitalálni, mit csináltak ezek az indiánok?

- Logikai levezetés útján - feleltem mosolyogva.

- Hát az micsoda?

- Megmagyarázom egy példával. Hawk annyit tesz, mint sólyom.

A sólyom mezei egereket eszik. Hawkins - sólyomfajta. Tehát Sam Hawkins mezei egereket eszik.

Ezt az elmefuttatást tréfának szántam, de rosszul sült el. Sam komolyan megharagudott.

- Micsoda? Hogy én egereket eszem? Hazugság, rágalom! Nem is állok többet szóba magával!

Megsarkantyúzta lovát, és faképnél hagyott. Utána ugrattam, és némán ügettünk egymás mellett jó tíz percig. Sam konokul hallgatott. Elhatároztam, hogy megtöröm a jeget, és kibékítem.

- Sam - mondtam -, mi lett a grizzly Bundájával?

- Gondosan eltettem. Ha visszaérkezünk a táborba, megkapja. Önt illeti meg, és ne féljen, nem akarom eltulajdonítani.

- Én meg éppen most határoztam el, hogy magának ajándékozom - mondtam csendesen.

- Micsoda? Azt a gyönyörű irhát? Hát ennek igazán örülök! Köszönöm, Sir, szívből köszönöm! Tudja, mit varrok belőle?

- Nos?

- Egy olyan vadászbundát, hogy mindenki megbámulja! De a grizzly fogait és körmeit visszaadom önnek. Kevés vadász dicsekedhetik ilyen trófeával. Gyönyörű láncot készítek önnek belőle. Jól értek az ilyen munkához. Most már azt se bánom, ha azt állítja, hogy egereket eszem.

- Dehogy állítom, kedves Sam! Csak meg akartam magyarázni, mi a logikai levezetés. Mindjárt meg akartam mutatni, milyen könnyű téves következtetésre jutni.

- Akkor jó. Most már minden jó. Gyönyörű kabátom lesz, önnek meg gyönyörű nyaklánca, vadászdiadala emlékére.

Továbbügettünk. Egy óra múlva - már nem sok hiányzott a délhez

- Sam megállította lovát.

- Most már elég lesz- mondta. - Itt visszafordulunk. Annyit mindenesetre megállapítottunk, hogy nem éjszakáztak sehol; úgy siettek. Fel kell készülnünk a támadásra, még- hamarabb, mint gondoltuk.

Ilyen körülmények között a hazafelé vezető úton is erősen kellett igyekeznünk, de tüzes pejkómnak ez meg sem kottyant, Mary pedig, mint az öszvérek általában, kitűnően bírta a fáradságot. Félúton egy kisebb folyóhoz értünk. Itt megitattuk állatainkat, és elhatároztuk, hogy egyórai pihenőt tartunk. Leugrottunk a nyeregből, és elnyújtózkodtunk a puha fűben, a bokrok között.

Miközben az égre bámultam, Winnetoura gondoltam; nehéz volt elhinnem, pedig fölötte valószínű volt, hogy nemsokára harcba keveredem vele és apacsaival. Hogy Sam mire gondolt, nem tudom, mert amikor ránéztem - nyitott szájjal, édesdeden horkolt. Igaz, hogy az elmúlt éjjel keveset aludt, akárcsak jómagam. Miért ne pótolja egy kicsit most, amikor alkalma van rá, hiszen semmi okunk közeli veszélyre gyanakodni.

Az öszvér a bokrok sűrűjébe húzódott, és eltűnt a szemem elől; úgy látszik, nem volt társaságkedvelő lény, inkább a magányt szerette. Pejkóm néhány lépésnyire tőlem a füvet harapdálta éles fogaival.

Az öszvér most rövid, furcsa, mondhatnám figyelmeztető horkantást hallatott. Sam abban a pillanatban talpra ugrott.

- Mary mondani akar valamit - jelentette ki. - Hol van?

- A bokrok közt. Nézzük meg!

Bemásztunk a bozótba, és láttuk, hogy Mary figyelmesen néz valamit az ágakon keresztül. Füle élénken mozgott, és farkát felemelte meg lecsapta, mint egy jelzőzászlót. Amikor megpillantott bennünket, megnyugodott.

Megint meggyőződtem róla, hogy ez az öszvér kitűnő kezekben volt valamikor, és Sam örülhetett, hogy ilyen jól idomított állathoz jutott.

Mi is kikandikáltunk az ágak közt. Hat indiánt láttunk lóháton közeledni. Északról jöttek, és a mi nyomainkat követték, egyik a másik mögött.

Vezetőjük; egy köpcös, izmos indián, egy pillanatra sem fordította el szemét a nyomokról. Valamennyien bőrlegginget és sötétszürke gyapjúinget viseltek. Mindegyiknek volt puskája, kése és tomahawkja.

Arcuk zsírtól fénylett; jobbról-balról egy-egy kék és piros festékcsík virított rajta. Aggódva néztem Samre, de ő nagy csodálkozásomra hangosan felkiáltott:

- Micsoda szerencse! Ezek lesznek a megmentőink!

- Az istenért, csendesebben! - súgtam.

- Miért? Éppen azt akarom, hogy meghallják. Ezek kajovák. Aki elöl nyargal, Bao, ami az ő nyelvükön rókát jelent. Bátor és csalafinta fickó. A törzsfőnököt Tanguának hívják, ő is régi ismerősöm. Úgy látszik, hadiösvényre léptek, pedig nem tudok mostanában semmiféle háborúról. Ezek bizonyára a főcsapat előreküldött felderítői.

Nem ismertem még az indián törzseket, de annyit én is hallottam, hogy a kajovák nem örvendenek jó hírnévnek. Inkább tolvaj, mint rabló népség. Csak az szolgál mentségükre, hogy a fehérek züllesztették el jellemüket.

A hat indián a közelünkbe érkezett. Nem értettem Sam örömét. Hat indián könnyen végezhet velünk, de nem elég ahhoz, hogy megmentsen minket az apacsoktól. Sam kilépett a bokrok közül, és éles füttyjellel hívta magára Figyelmüket. Erre megsarkantyúzták lovaikat, mintha le akarnának gázolni minket. Mi nyugodtan vártunk. Egylépésnyire tőlünk hirtelen megálltak, leugrottak a nyeregből, és szabadjára engedték lovaikat.

- Fehér testvérem, Sam, hogy kerül ide? - kérdezte Bao.

- Vörös testvéreim ügyesen követték a nyomaimat - hangzott a kitérő válasz.

- Azt gondoltuk, apacs kutyák nyomai - mondta erre Bao.

- Mióta kutyák az apacsok? Talán viszály tört ki köztük és a bátor kajovák között?

- Kiástuk a csatabárdot, és ellátjuk a koszos prérifarkasok baját!

- Ezt örömmel hallom - mondta Sam. - Testvéreink üljenek le mellém, mert fontos dolgokat akarok mondani.

Bao fürkésző pillantást vetett rám.

- Ki ez a sápadtarcú? - kérdezte. - Még nem láttam soha. Fiatal még, de izmos - talán jó harcos lesz belőle.

Sam ünnepélyesen rám mutatott.

- Ez a fiatalember máris nagy harcos. Nemrég jött át a Nagy Vízen, és még sohasem látott bölényt vagy medvét azelőtt. De itt már két bölénybikát ejtett el, és késével szúrt le egy szürke medvét, hogy az életemet megmentse.

- Uff! Uff! - kiáltották a kajovák, és csodálkozva néztek rám, míg Sam így folytatta:

- Golyója mindig célba talál, és ökle olyan erős, hogy egyetlen csapással leteríti ellenségét. Ezért nevezik a fehér emberek Old Shatterhandnek.

Még nem szoktam meg, hogy hadinevemen emlegessenek, ami a Vadnyugaton nagy dicsőség. Sok híres vadászt csak így emlegetnek, s igazi nevét még a legjobb barátai sem ismerik.

Bao kezét nyújtotta, és barátságos hangon közölte velem:

- Akkor Old Shatterhand ezentúl a mi testvérünk. Szeretjük az ilyen embereket; és szívesen látjuk sátrainkban.

Habozás nélkül válaszoltam:

- Én is szeretem a vörös embereket, mert a Nagy Szellem gyermekei, éppen úgy, mint a sápadtarcúak is. Testvérek vagyunk, és együtt fogunk harcolni mindenki ellen, aki nem érdemli meg barátságunkat.

Bao zsírral és festékkel bekent arcán elégedett mosoly villant át.

- Old Shatterhand jól beszélt - mondta. - Elszívjuk vele a békepipát.

Letelepedtek mellénk a folyó partjára. Bao elővette pipáját, melynek szörnyű bűze abban a pillanatban megütötte orromat. Megtöltötte valami

keverékkel, amely meggyőződésem szerint apróra reszelt vadrépából, őrölt makkból, kenderkóróból és sóskalevelekből állt. Rágyújtott, nagyot húzott a pipából, majd füstjét előbb az ég, aztán a föld felé fújta, és így szólt:

- Odafenn lakik a Nagy Szellem, és idelenn nőnek a növények és állatok, amelyeket a Nagy Szellem a kajovák népének ajándékozott.

A következő füstgomolyagokat a négy világtáj felé fújta, és így szólt:

- Északon, délen, keleten és nyugaton testvéreink és ellenségeink élnek. Testvéreinket megsegítjük, ellenségeinket megskalpoljuk. Uff, beszéltem!

Azt hitte; gyönyörű szónoklatot vágott ki. De szavaiból kivilláglott, hogy az egész növény- és állatvilágot a kajovák kizárólagos tulajdonának tekinti, tehát ha elveszik, az nem lopás vagy rablás, hanem a legjogosabb eljárás. És én ezeknek a fickóknak a barátja legyek! De egyelőre bele kellett törődnöm.

Bao átnyújtotta a békepipát Samnek, aki derekasan megállta helyét: nagyot húzott belőle, és szétfújta a füstöt mind a hat irányban, majd így szólt:

- A Nagy Szellem nem az emberek színét, hanem a szívét nézi. A kajovák szíve bátor és hű. Én úgy ragaszkodom kajova testvéreimhez, mint öszvérem a fához, melyhez odakötötték. Még akkor is mellettük maradok, ha minden kötél szakad. Uff, én beszéltem!

Az ő szónoklata is tetszést aratott. Mosolyogva néztem rá, de jókedvem elpárolgott, amint kezembe nyomta azt a büdös agyagpipát. Nincs olyan kapadohány, amit szükség esetén el nem szívtam volna, de ez a kinnikinnik - ahogy az indiánok az ő förtelmes dohánykeveréküket nevezik - még az én bátorságomat is próbára tette. De nem tehettem mást; felálltam, szájamba dugtam a pipát, és húztam egyet. Rögtön láttam, hogy az előbb tévedtem; a felsorolás nem volt teljes; a keverék összetételéből kifelejtettem az ócska nemezpapucsot, melynek egy darabját minden bizonnyal beleőrölték. Mégis kifújtam a füstöt ég, föld és a négy égtáj felé, s a következő beszédet vágtam ki:

- Az égből jön az eső és a napsugár. A föld adja nekünk a bölényeket és a musztángokat, a medvét meg a szarvast, a tököt meg a kukoricát s azt a nagyszerű növényt, amelyből az okos vörös emberek a kinnikinniket készítik, hogy füstje a béke és testvériség jele legyen.

Az én szavaimat is tetszés fogadta. Bao kezemet szorongatta, és én siettem visszaadni pipáját. A békepipa elszívása általában fontos szertartás, csak komoly alkalommal kerül rá a sor, és következményeit is komolyan veszik. De ebben a szedett-vedett kajova társaságban komédiának éreztem az egészet. Hogy a pipa ízétől megszabaduljak, zsebemből szivart húztam elő és rágyújtottam. Bao sóvárgással nézte. Mivel Santa Féből ökrös szekéren kaptuk az utánpótlást, bővében voltam a szivaroknak.

Nem kerültek sokba, és míg társaim pálinkára költötték pénzüket, én inkább ennek a szenvedélynek hódoltam. Indulás előtt teletömtem a zsebemet szivarokkal, és most mindegyik kajovának átnyújtottam egyet-egyet. Arcukon, amikor rágyújtottak, mennyei boldogság tükröződött. Ajándékommal nagy tekintélyre tettem szert. Ezek után megkezdődött a tanácskozás.

- Mióta ásták ki testvéreim a csatabárdot? - kérdezte Sam.

- Az idő óta, amit a sápadtarcúak két hétnek neveznek.

- Tudtommal vörös testvéreim hosszú idő óta békességben élnek ezen a vidéken. Miért nyúltak most fegyverhez?

- Az apacs kutyák megölték négy harcosunkat.

- Hol?

- A Pecos folyónál.

- Ott állnak a kajova nép sátrai?

- Nem, az apacsok laknak ott.

- Akkor harcosaitok mit kerestek ott?

Bao rövid gondolkodás után őszintén megmondta:

- Néhány harcosunk egy éjjel rátört az apacs falura, hogy lovakat zsákmányoljon. De a rühes kutyák nyitva tartották szemüket, és megölték négy legbátrabb harcosunkat. Ezért ástuk ki a csatabárdot.

Szóval lovakat akartak lopni; és pórul jártak - gondoltam. - Ezért dühösek az apacsokra.

- Mi szükségetek volt idegen lovakra? - kérdeztem. - Hiszen a kajova törzs gazdag, úgy tudom, több lova van, mint harcosa.

Bao fölényes mosollyal felelte:

- Fiatal testvérem nemrég jött át a Nagy Vízen, és nem érti, mi a szokás errefelé. Elég lovúnk van, igaz. De sápadtarcú kereskedők jártak nálunk lovakat vásárolni. Odaadtuk, ami fölösleges volt. Azt mondták, még több kell. Azt mondtuk, nincs több. Azt mondták, szerezzünk az apacsoktól, és egy hordó tüzes vizet adnak érte. Így történt.

Igen, úgy történt; ahogy gondoltam. Kapzsi fehérek veszik rá az indiánokat minden gazságra.

- Tudják-e az apacsok, hogy a kajovák a hadiösvényre léptek? - kérdezte Sam.

- Nem vagyunk bolondok, hogy megüzenjük nekik - felelte Bao.

- Váratlanul törünk rájuk, megskalpoljuk őket, és elvisszük mindenüket.

- Vörös testvérem most felderítőúton van? - kérdezte Sam.

- Igen.

- És hol vannak a többiek?

- Egynapi lovaglásra mögöttünk.

- Ki vezeti őket?

- Maga Tangua, a nagy törzsfőnök.

- Hány harcosa van?

- Kétszer száz.

- És gondolod, hogy megleped az apacsokat?

- Lecsapunk rájuk, mint sasok a varjakra! - felelte Bao büszkén.

- Testvérem téved. Az apacsok már mindent tudnak.

- Hogyan?

- Incsu Csunna, az apacsok főnöke, nagyon okos ember. Amikor látta, hogy harcosai négy kajovát megöltek, tudta, hogy a bosszú nem marad el. Ezért felkerekedett, és idejött körülnézni.

- Ő maga?

- Csak a fiát, Winnetout hozta magával.

- Uff, uff! Azonnal vissza kell lovagolnunk Tangua törzsfőnökhöz, hogy megmondjuk neki! Ti is velünk jöttök.

- Nem úgy lesz - felelte Sam -, ti jöttök velünk.

- Nem hiszem!

- Akkor hallgass meg! Mit szólnátok ahhoz; ha élve fognátok el Incsu Csunnát?

- Uff! - kiáltott fel Bao fellelkesülten. - Winnetouval együtt?

- Úgy bizony!

- Lehetetlen!

- Elég régen ismersz. Tudod, hogy amit mondok, nem levegő.

Ezután elmesélte neki, hogy vasútépítésen dolgozunk, és a táborunk nincs túl messze innen. Elmesélte találkozásunkat az apacs törzsfőnökkel. Elmondott mindent.

- Eddig azt hittem - fűzte hozzá -, hogy a két apacs főnök bölényvadászatra indult, úgy került ide. Most már tudom, hogy sokkal komolyabb dologról van szó. Csak véletlenül tévedtek táborunkba, de hamarosan visszajönnek, hogy megbosszulják Kleki Petra halálát. Számításom szerint vagy ötven harcost hoznak magukkal, de ti kétszázan vagytok, és a mi táborunkban is van jó húsz ember. Természetesen segíteni fogunk nektek, hogy elfogjátok Incsu Csunnát és Winnetout. De akkor előbb velünk kell jönnötök, hogy tudjátok, hol van a táborunk, és később megtaláljátok.

- Akkor induljunk minél előbb - mondta Bao türelmetlenül.

Hüledezve hallgattam Sam aljas tervét. Tiltakozni akartam ellene, de máris felült Maryje hátára, és a kajovák élére ugratott, hogy vezesse őket. Kénytelen voltam velük tartani. Útközben többször megpróbáltam, hogy félrevonjam Samet, de a ravasz kis ember mindig kitért előlem. Szívem tele volt aggodalommal, amint arra gondoltam, hogy Winnetout, a nemes lelkű indián ifjút ilyen csúnyán tőrbe csalják.

Megállás nélkül tettük meg a hátralevő utat. A tábor az első percben megijedt, amikor az indiánok felbukkantak. Annál jobban örültek; amikor meghallották, hogy ezek a barátaink és szövetségeseink, akik megvédenek majd az apacsoktól. A kajovák ezután a legbarátságosabb bánásmódban részesültek, még a medvehúsból is kaptak bőségesen.

Nem sokáig időztek a táborban. Sietve ellovagoltak. Egész éjjel nyeregben lesznek - mondta Bao -, hogy minél előbb megvigyék a fontos hírt vezérüknek. Amikor elporzottak, Sam odajött hozzám.

- Nagyon durcás arcot vág, uram. Úgy látom, neheztel rám.

- A legnagyobb mértékben - feleltem mogorván.

- Nem árulná el az okát?

- Csodálnám, ha nem találná ki maga is - feleltem.

- Nekem tiszta a lelkiismeretem - jelentette ki Sam meglepő nyugalommal.

- Még akkor is, ha Incsu Csunna és Winnetou halálát okozta?

- Mi jut eszébe?! Nekem a két apacs vezér éppen olyan rokonszenves, mint önnek. Dehogy akarom, hogy bántódásuk Legyen!

- Hát nem elég, hogy fogságba esnek?

- Éppen az a jó! Ez az egyetlen módja annak, hogy ne öljenek meg minket, és ők is életben maradjanak.

- Figyelmeztetem, Sam - jelentettem ki, szavaira jóformán oda sem hallgatva -, ha Winnetout megtámadják, én mellé állok, és megvédem akár ön ellen is! Erre szavamat adtam egy haldoklónak, és rendes ember nem felejti el az ilyen ígéretet.

- Hát nem akar megérteni engem? - kapott a fejéhez Sam. - Én ugyanazt akarom, amit ön, de nem oktondi módra, hanem úgy, hogy sikerüljön. Az apacsok a nyakunkra jönnek, erről nem tehetek. Én meg szeretném úszni a dolgot, erről sem tehetek. Más nem segíthet rajtam, csak ezek a rongy kajovák. Ha kitör a ribillió, megölik a maga kedves Winnetouját az apjával együtt. Hát nem jobb, ha elfogják őket?

- Hogy jól megkínozzák; és végül megskalpolják, mi? - sziszegtem magamból kikelve, mégis óvatosan, nehogy a többiek meghallják.

- Ez már más kérdés - felelte Sam. - Abba már mi is beleszólunk.

A tervem az, hogy kiszabadítom és megszöktetem őket. Meg is teszem, különösen ha ön is segít. Számíthatunk még Willre és Dickre is. Mást nem avatunk be a titkunkba. Nos, mit szól ehhez, bősz uracskám?

Most már más pofája van a dolognak, nem?

Kezet nyújtottam neki, és így feleltem:

- Rendben van, kedves Sam. Ezt egészen jól kispekulálta.

- Láthatja, hogy Sam Hawkins olyan ember, akiről sok rosszat lehet mondani; még azt is, hogy egereket meg pockokat fogyaszt ebédre, de azért mégsem esett a feje lágyára, hihihi! Szent a barátság, Sir?

- Igen, öreg Sam.

- Hát akkor feküdjön nyugodtan a fülére, és aludjon egy jó nagyot, mert holnap sok dolgunk lesz.

Jó öreg Sam! - gondoltam magamban. Az "öreg" jelzőt persze nem kell szó szerint venni, hiszen nem volt több negyvenévesnél. A Vadnyugaton azt öregezték, akit szerettek és tiszteltek. Old Firehand, a híres vadász is így tett szert jelzőjére. Előbb csak Firehandnek, Tűzkezűnek nevezték, mert minden golyója célba talált. Aztán Old Firehand lett belőle. Engem az a kitüntetés ért, hogy mindjárt Old Shatterhandnek neveztek.

Nehezen aludtam el. Sam terve, mely első hallásra olyan jónak tetszett, most már aggodalommal töltött el. Vajon sikerül-e apát és fiát, ha a kajovák kezébe kerültek, kiszabadítanunk? És elképzelhető-e, hogy megadják magukat? Inkább ezer halált halnak. Hogyan akadályozhatnám meg, hogy az ütközetben hősi halált ne haljanak? Mindenesetre elhatároztam, hogy résen leszek.

Másnap az egész tábor lázasan dolgozott. Mindenki szeretett volna a kijelölt útszakasszal végezni. Úgy dolgoztak, mint még soha, valamennyien

- Rattler kivételével, aki nem volt ugyan részeg, mégis tétlenül lézengett. Mindenki barátságosan beszélt vele. Újra meggyőződtem róla, hogy ezek mind egy húron pendülnek. Ha még egyszer meggyűlik a bajom Rattlerrel, a magam erején kívül legfeljebb Samre, Willre és Dickre támaszkodhatom.

A rákövetkező nap szintén szorgos munkával kezdődött, de déltájban megérkeztek a kajovák. Táborunk ugyan már jóval messzebbre került előző helyétől - de hátrahagyott nyomaink után könnyen ránk találtak.

Kitűnően felfegyverzett, kemény fickók voltak a kajovák, számuk meghaladta a kétszázat. Vezérük félelmetes óriás volt, sötét arca és ragadozó állatra emlékeztető szeme nem sok jót ígért. Tanguának hívták, és ez a szó a kajovák nyelvén egyszerűen törzsfőnököt jelentett. Elszorult a szívem, ha arra gondoltam, hogy Incsu Csunna és Winnetou ennek a vadállatnak a mancsai közé kerül.

Mint barátunk és szövetségesünk jött hozzánk, de egyáltalán nem úgy viselkedett. Le se szállt lováról, amikor egy mozdulattal megparancsolta embereinek, hogy fogjanak körül minket. Aztán a kocsinkhoz ugratott, és felemelte a takaróponyvát. Amit a kocsiban látott, megtetszhetett neki, mert leugrott a nyeregből, hogy alaposabb szemlét tartson.

- Ohó! - súgta Sam, aki mellettem állt. - Ez, úgy látszik, a mi holminkat máris zsákmányának tekinti. Ehhez nekem is lesz egy-két sza vam.

- Csak óvatosan, Sam! - figyelmeztettem. - Kétszáz harcosa van.

- De esze annál kevesebb, hihihi! - felelte Sam. - Figyelje csak, hogyan csavarom mindjárt az ujjam köré.

Odalépett a kocsihoz, és aggódó hangon megkérdezte Tanguától:

- Miért akar a kajovák nagy főnöke ilyen fiatalon az örök vadászmezőkre költözni?

Tangua, aki háttal állt nekünk, a kocsiponyva alá hajolva, felegyenesedett, megfordult, és dühösen nézett Samre.

- Micsoda buta kérdés? Tangua még hosszú ideig vezeti népét csatákba és vadászatokra!

- És ha ez a hosszú idő csak egy perc lesz?

- Miért?

- Gyorsan gyere el a kocsitól, akkor megmondom!

- Itt maradok!

- Jó, akkor repülj a levegőbe!

Sam megfordult, és úgy tett, mintha menekülni akarna. Tangua egy ugrással utolérte, és megragadta a karját.

- Levegőbe repülni? Miért mondod ezt?

- Hogy figyelmeztesselek.

- Hogyan? A Halál a kocsiban van?

- Úgy bizony.

- Hol? Mutasd meg!

- Majd később. Hát nem mondták meg neked, miért vagyunk itt?

- Utat akartok építeni a tűzparipának, tudom.

- Igen. Az út hegyen-völgyön megy keresztül, és sziklákat kell robbantanunk. Tudod, mi az?

- Tudom. Mi közöm hozzá?

- Több, mint gondolnád! Hát nem hallottad még, hogyan robbantjuk a sziklákat a tűzparipa útjából? Egy kis fehér porral. De abban a porban több erő van, mint százszor száz puskában!

- Elhiszem. A sápadtarcúaknak sok varázsszerük van.

- Ezt a port tartjuk a kocsiban, csomagokban. De aki nem tudja, hogy kell egy ilyen csomagot megfogni, vigyázzon magára! Ha megérinti, felrobban, és százszor száz apró darabra tépi.

- Uff, uff! - kiáltott fel Tangua megrémülve. - Közel voltam azokhoz a csomagokhoz?

- Olyan közel, hogy ha nem sietek oda, már az örök vadászmezőkön lennél. De hogyan? Apró húscafatokban és csontdarabokban!

Még az orvosságos zacskód se lenne nálad.

Ennél ijesztőbbet nem is mondhatott volna. Tangua még messzebbre vonszolta Samet a veszedelmes kocsitól.

- Csak attól félek, hogy valamelyik harcosod kotorászni kezd a kocsiban

- mondta Sam. - Nagy baj lenne belőle.

- Mindjárt szólok nekik - felelte Tangua. - Megtiltom, hogy a kocsi közelébe menjenek.

- Láthatod, mennyire vigyázok rátok - mondta Sam. - Mert barátok és szövetségesek vagyunk. De ti nem viselkedtek úgy, mint szövetségesekhez illik.

- Majd erről is beszélek a harcosaimmal - felelte Tangua rövid habozás után.

Magához intette alvezéreit, és elvonult velük tanácskozni.

- Úgy tesz, mintha nem is forralna rosszat ellenünk - súgta nekem

Sam. - A legnagyobb lókötő a világon, és emberei is szemenszedett csirkefogók!

- És ki hozta őket a nyakunkra? - kérdeztem szemrehányó hangon.

- Várjuk csak be a végét - nyugtatott meg Sam.

A tanácskozás eredménye máris megmutatkozott: Bao parancsára a kajovák leugrottak lovaikról, és szerteszéledtek. A gyűrű, mely ellenségesen körülvett bennünket, felbomlott. Tangua nemsokára odajött hozzánk, és így szólt:

- Fehér testvéremnek nem lesz többé oka panaszra. Nemsokára haditanácsot tartunk, és megbeszéljük, hogyan fogadjuk az apacs kutyákat, ha ideérkeznek. Hárman közületek részt vehetnek a tanácskozásunkon. Az egyik te leszel. Hozd magaddal két társadat is.

Amikor magunkra maradtunk, Sam azt mondta, hogy Dick Stone-t és Will Parkert viszi magával a tanácskozásra.

- Miért nem engem? - kérdeztem megütközve.

- Jobb lesz így. Ön csak folytassa munkáját. Az apacsok megérkezéséig eltelhetik még néhány nap, azalatt el is készülhetünk a számunkra kijelölt szakasszal.

Ebben igazat adtam neki, és visszatértem műszereimhez. Munkám tulajdonképpen három részből állt. Méréseket kellett végeznem, munkanaplót vezetnem, és térképvázlatokat rajzolnom. Ezeket két példányban készítettem el. Az egyiket a főmérnöknek adtam át. A másolatot

azonban titokban magamhoz vettem és elrejtettem. Igazában nem is tudtam, mi a célom vele, de úgy gondoltam, még hasznát vehetem.

A tanácskozás, mint sejtettem, sokáig tartott. Utána lakmározás következett.

A medvehús még nem fogyott el, és a kajovák is hoztak magukkal szárított húst, ennivaló tehát- volt bőségesen. Sam Hawkins még pálinkával is megvendégelte a kajovákat - elosztotta köztük a félhordónyi maradékot. Rattler szerencsére félrevonult valahova, mert különben ebből is veszekedés támadt volna.

Alig vártam, hogy Sammel beszélhessek. Amikor leült mellém, hogy együtt költsük el vacsoránkat, első szava ez volt:

- Fölöslegesen aggódik, uram. A kedvenceinek nem lesz semmi bajuk, s ami szerintem még fontosabb, nekünk sem!

- Hogy képzeli a dolgot, Sam?

- Nagyon egyszerűen. A célom az, hogy a két derék apacs főnök életben maradjon, de mi is. Ez csak a kajovák segítségével érhető el. Az apacsoknak nem szabad megtudniuk, hogy a kajovák itt vannak. Jobb, ha azt hiszik, hogy csak velünk lesz dolguk. Én holnap elébük megyek.

Bizonyára felderítők előzik meg őket, s én azokkal szeretnék találkozni. Majd úgy intézem a dolgot, hogy a szemük elé kerüljek.

- Nem lesz veszélyes?

- Csöppet sem. Nem fognak bántani. Ha megpillantanak, azt gondolják, gyanútlanul sétálok az erdőben, míg társaim nyugodtan dolgoznak.

Ennek nagyon fognak örülni, hiszen a céljuk az, hogy váratlanul rohanják meg a táborunkat. Akkor aztán egyszerre végezhetnek velünk, ahányan csak vagyunk. Minek öljenek meg egy embert külön?

- Mi lesz aztán?

- A felderítők szépen visszatérnek a főcsapathoz, és jelentik, hogy minden rendben van. Mi közben jól felkészülünk az apacsok fogadására.

De nem itt, hanem valami alkalmasabb helyen. Munkánkat folytatva továbbvonulunk, és az apacsok természetesen utánunk jönnek.

- Hová?

- Azt még nem tudom. Mindenesetre olyan helyre, ahol a kajovák elrejtőzhetnek, és csak a kellő pillanatban bukkannak elő. Ezt már megbeszéltem Tanguával. Nagyon helyesli a tervemet.

- Nekem ez nem elég - mondtam fejcsóválva. - Én is szeretném helyeselni. Miből áll a terv?

- A lényege az, hogy új táborhelyünkön nagy tüzet rakunk, és valósággal odacsalogatjuk az apacsokat. Mire odajönnek, mit találnak ott?

A hűlt helyünket, hihihi! Mert az utolsó pillanatban mi is elbújunk.

- Alaposan megfordítjuk a dolgot. Az apacsok akarnak meglepni minket, de a vége az lesz, hogy mi lepjük meg őket. Érti?

- Nem.

- Majd megtud mindent idejében. Azt is, hogy mi lesz a feladata.

- És hogyan mentjük meg Winnetout?

- Bízza csak rám! Egyelőre aludjunk egyet.

Fontoskodása bosszantott, de nem faggattam tovább. Láttam, nem tehetek egyebet - be kell várnom az események alakulását.

Kellemetlen éjszaka volt. Viharos szél kerekedett, és reggelre úgy lehűlt a levegő, hogy szinte dideregtünk, ami nagy ritkaság ezen a tájon, hiszen a

szélességi kört tekintve, jóval délebbre voltunk, mint Szicília.

Sam reggel az eget kémlelte és megjegyezte:

- Eső lesz, és ez nekünk nagyon kedvező.

- Miért? Nem szeretek bőrig ázni.

- Igen, de eső után a letaposott fű felegyenesedik, s nem árulja el az apacsoknak, hogy több mint kétszáz ember tartózkodott itt.

Nem folytathattuk, mert Bao közeledett felénk. Tangua küldte

Samért. Rövid tanácskozás után a kajovák nyeregbe ültek és ellovagoltak.

Közülünk csak Samet, Stone-t és Parkert vitték magukkal. Tudtam, miben sántikálnak. Most szemelik ki a helyet, amely a legalkalmasabb arra, hogy az apacsokkal megütközzenek.

Déltájban megeredt az eső. Olyan felhőszakadás támadt, hogy azt hittem, a préri tengerré változik. A zápor kellős közepén érkezett vissza

Sam két barátjával, de az indiánok nélkül. Azonnal Bancrofthoz sietett, és megbeszélte vele a tennivalókat. Nekem csak annyit mondott, hogy még ma átköltözünk az új táborozóhelyre.

A zápor éppen olyan gyorsan ért véget, ahogy jött. Az ég csatornái bedugultak, és kisütött a nap. Csomagoltunk, és útra keltünk. A társaságot Parker és Stone vezette. Sam már előbb eltűnt. Még el sem állt az eső, amikor elindult második felderítőútjára, mégpedig gyalog, mert így könnyebben tudott elrejtőzni, minthogyha Maryjét is magával vitte volna.

Másfél órás út után egy hosszan elnyúló tisztásra értünk, melyet három oldalról erdő vett körül. Negyedik oldala egyre keskenyedett, és egy szűk földnyelvben végződött. Ez a földnyelv egyenesen egy patakhoz vezetett. Egyetlen lábnyomot sem láttam körös-körül, pedig a kajovák nagy csapata

is erre vonult még délelőtt. Sam Hawkinsnak igaza volt, amikor az eső után feléledő fűről beszélt.

A patak a záportól annyira felduzzadt, hogy a mellette elterülő horpadást is elöntötte. Itt valóságos tó keletkezett. Ebbe mélyen benyúlt az említett keskeny földnyelv, aztán kiszélesedett, és a tó közepén egy kis félszigetben végződött. Az egész olyan volt, mint egy nyeles serpenyő.

Hátrább, a patak mögött, az emelkedő terepet is sűrű erdő borította.

- Ez az a hely, melyet Sam kiválasztott - mondta nekem Stone.

- Jobbat nem is találhatott volna.

- És hol vannak a kajovák? - kérdeztem.

- Odaát az erdőben - felelte Dick. - Ügyesen elrejtőztek.

- Kíváncsi vagyok, mi lesz ebből - jegyeztem meg kedvetlenül.

- Hadd magyarázzam meg! - mondta Dick. - Tekintse ezt a félszigetet egy óriási egérfogónak. Becsaljuk az egereket, aztán a fejükre koppintunk.

A főmérnök is hozzánk csatlakozott, és aggodalmasan csóválgatta fejét.

- Csak ne koppintsanak ők a mi fejünkre - mondta. - Nekem csöppet sem tetszik a dolog. Belekeveredni egy indián csata kellős közepébe! Én bizony nem várom meg, hanem mentem az irhámat, ahogy lehet.

- Akkor egészen biztos, hogy az apacsok kezére kerül, Mr. Bancroft - felelte Dick. - Csak úgy úszhatja meg ép bőrrel, ha itt marad. Nem mondom, hogy helyzetünk irigylésre méltó, de reméljük a legjobbakat.

A kajovák elkergetik az apacsokat, és minket békében hagynak. Megfigyelőik ott gubbasztanak a legmagasabb fák tetején, s a kellő pillanatban megadják a jelet, hogy kezdődik a tánc.

- Szép kis tánc, mondhatom - zsörtölődött a főmérnök. - És mit érünk azzal, ha a kajovák odaát vannak az erdőben, túl a patakon? Mire ideérnek, nekünk lőttek.

- Ugyan, ugyan! Elbújunk a félsziget bokrai közt, de a földnyelvet előbb eltorlaszoljuk. Itt nem szélesebb harminc lépésnél.

- Mivel torlaszoljuk el?

- Lovakkal.

- Lovakkal? Ilyet se hallottam még!

- Nem is fogja hallani, csak látni. A lovakat odakötjük a fákhoz, szorosan egymás mellé. Mire az apacsok elkergetik őket az útjukból, a kajovák már itt lesznek a félszigeten.

- Félek, hogy néhány ember közülünk itt hagyja a fogát - sóhajtott a főmérnök.

- Az bizony megtörténhetik - felelte Dick. - Ne felejtse el, hogy a

Vadnyugaton vagyunk! De még ráér a fejét törni, Mr. Bancroft. Azt hiszem, az apacsok nem érnek ide holnap este előtt.

Ami engem illet, majdnem olyan ideges voltam, mint a főmérnök.

Nem mintha az életemet féltettem volna. Bíztam a szerencsémben és a bátorságomban, mely eddig is átsegített sok nehéz pillanaton. Csak Incsu Csunna és Winnetou miatt nyugtalankodtam. Bárcsak itt lenne már

Sam - gondoltam magamban -, talán tud valami biztatót mondani.

Ez a kívánságom csak másnap délután teljesült. Majdnem felkiáltottam örömömben, amikor Sam Hawkins előbukkant a fák közül. A kis ember szemmel láthatóan fáradt volt, de apró szeme vidáman csillogott.

- Jó híreket hozott, Sam? - kérdeztem.

- Honnan tudja? Az orromról olvasta le?

- Inkább a szeméből - feleltem.

- Szóval a szemem elárult. Jó, hogy tudom, legközelebb majd erre is ügyelek. Egyébként igaza van. Utam eredményes volt.

- Találkozott a felderítőkkel?

- Hogy találkoztam-e velük? Még utánuk is lopóztam. Meglestem a főcsapatot, és kihallgattam a beszélgetésüket. De most át kell mennem a kajovákhoz, hogy beszámoljak megfigyelésemről. Mindjárt visszajövök.

Legalább egy óra hosszat vártunk rá türelmetlenül, és egyszerre csak ott termett előttünk, mintha csak a földből pattant volna ki.

- Itt vagyok, uraim! - kiáltotta kezét dörzsölgetve. - Hát nem hallották meg a lépteimet? Nem vettek észre semmit? Erre büszke vagyok. Az apacsokat is így közelítettem meg.

- Halljuk, mi újság! - mordultam rá barátságtalanul.

- Előbb leülök, ha megengedi, Sir - felelte Sam, és letelepedett mellénk. - Sok mérföld van ma a lábamban. A nyeregben sohasem fáradok el, de a kutyagolás nincs ínyemre. A katonaságnál is előkelőbb dolog a lovassághoz tartozni, nem igaz?

- Mi újság? - ismételtem meg kérdésemet, most már igazán dühösen.

- Még ma éjjel túlesünk a dolgon - felelte Sam.

- Ilyen hamar? Azt hittem, csak holnap érnek ide.

- Én is azt hittem. De az apacs falvakban már tudják, hogy a kajovák mire készülődnek. Erős csapatot küldtek ki ellenük. Incsu Csunna félúton

találkozott velük. Ezért érkezett vissza hamarabb, mint számítottam.

- Mit tudott meg? - kérdeztem.

- Türelem, kedves uram, türelem, mindent szép sorjában. Előbb a régi táborunk közelében leselkedtem. Még jóformán körül se néztem, amikor három indiánt vettem észre. Mindjárt láttam, hogy az apacsok kémei. Gondoltam, megragadom az alkalmat, és megmutatom magamat nekik, teljes életnagyságban, ahogy eredetileg terveztem. Magam sem tudom, miért gondoltam meg, de mégiscsak meghúzódtam egy bokorban. Talán kíváncsi voltam, miben sántikálnak. Hát ott szaglásztak, szimatoltak az egykori táborunk mellett, lábnyomokat keresgéltek, aztán leültek egy fa alá, ahol a nagy zápor után is akadt száraz hely.

Erre én is letelepedtem egy fa alá, alig ötvenlépésnyire tőlük. Két óra hosszat ültek ott, és én se tehettem egyebet. Vártak, én is vártam. Egyszerre csak odaérkezett egy lovas csapat, arcuk hadiszínekre mázolva, élükön Incsu Csunna és Winnetou. Mindjárt megismertem őket.

- És aztán? - kérdeztem izgatottan.

- A kémek előbújtak, és jelentést tettek a két főnöknek. A csapat rövid pihenő után újra elindult, most már abban az irányban, amerre mi pár nappal ezelőtt elvonultunk. Az eső elmosta a nyomokat, mégis tisztában voltak mindennel. Öröm volt látni, milyen ügyesen tájékozódnak.

Mindig mondtam, hogy az apacs a legkiválóbb indián törzs. Vezéreik is pompás fickók. Milyen óvatosan vezették a csapatot! Egyetlen hangos szó sem hallatszott, csak jelekkel érintkeztek egymással. Mondanom sem kell, hogy utánuk osontam.

- Gyalog? A lovasok után? - csodálkoztam.

- Nagyon lassan léptettek, mert már esteledett, és nem akarták kitenni magukat valami kellemetlen meglepetésnek. Fáradtak is lehettek, mert jó nagy út állt mögöttük. Incsu Csunna körültekintően választotta meg a helyet, ahol éjszakára megpihentek. Őröket állítottak fel, de én kijátszottam

őket, és egészen a közelükbe férkőztem. Olyan óvatosak voltak, hogy nem raktak tüzet, de éppen ezzel könnyítették meg a dolgomat. Nem láttam őket, de ők sem láttak engem.

- Csak nem hallgatta ki a beszélgetésüket, Sam? - kérdeztem, elámulva vakmerőségén.

- Tudom, nem illik, de mit csináljak, ha megvan ez a rossz szokásom? - nevetett Sam. - Ha nem is beszélek jól apacs nyelven, de nagyjában megértettem őket. Kurtán beszéltek, indián módra, mindig csak a lényeget.

- És mi volt a lényeg, mit terveznek?

- Azt akarják, hogy élve kerüljünk a kezükre.

- Szép. Szóval nem akarnak megskalpolni?

- Egyelőre nem. Később persze halálra kínoznak, legalábbis ez a kedves szándékuk. A fő falujukban, ott a Pecos folyó partján talán már felállították a kínzócölöpöket, ahová jól odakötöznek, hogy kényelmesen megszurkálhassanak vagy megpörköljenek, ha minden kötél szakad. No de ahhoz még nekünk is lesz egy-két szavunk, hihihi!

Egy darabig mélán bámult maga elé, majd így folytatta:

- Különösen Rattlerre fenik a fogukat. Kleki Petra holttestét már átadták egy kiváló javasembernek, aki nagyszerűen ért a balzsamozáshoz.

Ebben az indiánok nagy művészek. A temetés nem sürgős. Megvárják, míg a gyilkos is részt vehet az ünnepségen. Mi tagadás, nem szeretnék Rattler bőrében lenni.

- Én sem - hagytam rá teljes meggyőződéssel.

- Megtudtam mást is - mondta Sam. - Az apacsok nagy sereggel indultak el a hadiösvényen a kajovák ellen. Incsu Csunna találkozott velük.

Kiválasztott ötven embert, hogy Rattlert kézre kerítsék. És vele együtt persze minket is. Ha ezzel a munkával végeztek, csatlakoznak a főseregh ez.

- Hol?

- Azt már nem tudom. Erről nem beszéltek. De mit érdekel minket a főse reg? Nekünk csak ezzel az ötven emberrel van dolgunk.

A jó Sam tévedett. A következő napok megmutatták, hogy a főseregh ez több közünk van, mint gondoltuk volna. No de ne vágjunk elébe az eseményeknek.

- Nagyjában megtudtam, amit tudni akartam - folytatta Sam -, s már szívesen visszahúzódtam volna, de nem mertem megmoccanni.

Kénytelen voltam jó búvóhelyemen gubbasztani hajnalig, amíg fel nem kerekedtek, és el nem indultak. Útirányuk ugyanaz volt, mint az enyém. Hat mérföldön át követtem őket, aztán nagy kerülővel eljutottam ide. Well, ez minden, amit mesélni tudok.

- Tehát nem mutatta meg magát az apacs felderítőknek? - kérdeztem kissé epésen. - Hisz azt mondta nekem, hogy. . .

- Tudom, tudom - vágott a szavamba -, de nem volt rá szükség. Az ember mindig alkalmazkodjék a körülményekhez. De különben is

- hohó! - figyeljünk csak!

Szavait különös hang szakította félbe - mintha egy sas vijjogott volna háromszor egymás után az erdő sűrűjében.

- A kajovák megfigyelői - mondta Sam. - Odaát kuksolnak a fák tetején. Ez a megbeszélt jel, ha megpillantják az apacsokat a tisztás másik végén. Jöjjön velem, uram! Kíváncsi vagyok, hogy annak a híres jó szemének hasznát tudja-e venni a sötétben is. Felállt és elindult. Megragadtam puskámat, hogy kövessem.

- A puskát hagyja itt - mondta Sam. - Általában jól teszi, ha egy percre sem válik meg a fegyverétől, de ez most kivételes helyzet. Az apacsok figyelnek bennünket. Hadd lássák, hogy rőzsét szedünk, és nincs gondunk semmi másra.

Kimerészkedtünk a nagy tisztásra, elég messzire. Egy-egy bokornál megálltunk, és kényelmesen tördeltük az ágakat.

- Lát valakit, Sam? - súgtam.

- Nem - felelte.

- Én sem.

Hiába meresztettük szemünket a sötétbe, semmi gyanúsat sem tudtunk felfedezni. Később maga Winnetou mesélte nekem, hogy ezekben a percekben alig ötvenlépésnyire volt tőlem ; egy bokor mögött hasalt a fűben, és minden mozdulatunkat megfigyelte. Az ilyesmihez nem elég az éles szem, gyakorlat is kell hozzá. Ma már észrevenném a leselkedőt

- a sötétben - ha másról nem hát felismerném a fölötte sűrűbben rajzó szúnyogok zümmögéséről.

Szorgalmasan hordtuk a rőzsét a félsziget közepére. Most már a többiek is segítettek, és nemsokára nagy halom száraz gally gyűlt össze.

Meggyújtottuk; és a vígan lobogó máglya bevilágította a környéket. "Milyen ostoba, tapasztalatlan emberek - gondolhatták az apacsok.

- Valósággal megvilágítják az utat az ellenség számára!"

Körülültük a tüzet, és nyugodtan megvacsoráztunk, mintha eszünkbe se jutna bármitől is tartani. De fegyvereinket úgy helyeztük el a közeli bokrok árnyékában, hogy bármely pillanatban kéznél legyenek.

Sam elosont. Egy óra múlva jött vissza, nesztelenül, mint egy árnyék.

- Két embert már előreküldtek - súgta. - Az egyik a tisztás jobb oldalán lopózik előre, a másik a bal oldalon. Bokorról bokorra lopakodnak, de észrevettem őket.

Leült mellénk, és mesélni kezdett valamit. Most már nem suttogott, sőt a kelleténél is hangosabban beszélt. Megértettük szándékát, és nagyokat kacagtunk, mintha valami mókás történetet hallgattunk volna.

Tudtuk, hogy a megfigyelőket csakhamar követi a főcsapat, és akkor megindul a támadás. Sam két kezéből tölcsért formálva olyan hangot hallatott, mely megtévesztésig hasonlított a kecskebéka kuruttyolásához.

Ez a kajováknak szólt, jelezve, hogy itt a kellő pillanat. Nem kelthetett gyanút, hiszen víz mellett voltunk, ahol sok béka tanyázott.

A kajovák már türelmetlenül lesték a jelet. Meg se várták, már előbb felsorakoztak az erdő szélén. Átugráltak a patakon, és ellepték a félszigetet. Kígyók módjára, nesztelenül suhantak előre, mindig a bokrok árnyékában. Negyedóra múlva rajtunk kívül kétszáz kajova indián volt a kis félszigeten, de olyan ügyesen lapultak, hogy nem lehetett őket észrevenni.

Múlt az idő, de a támadás nem indult meg. Az apacsok gyanút fogtak talán? Vagy az indiánok rendes szokását követve, arra vártak, hogy a tábor egészen elcsendesedjék, és álmunkban lepjenek meg minket?

- Ne rakjatok többet a tűzre - súgta Sam.

Félrehúztuk a megmaradt rőzsét - még jó sok volt -, és vártuk, hogy a máglya elhamvadjon. Közben folytattuk a komédiázást a biztonság kedvéért, hogy az apacsok gyanúját eloszlassuk. Igaz, hogy kétszáz kajova ólálkodott mellettünk, de ha kitör a csata, ki tudhatja, életben maradunk-e. Mégis olyan nyugodtan viselkedtünk, mintha a jól végzett munka és a kiadós vacsora után fél lábbal már Álomországban járnánk. Csak Rattleren látszott meg a félelem. Félrehúzódott, és fejét a fűbe fúrva úgy tett, mintha már elaludt volna. De nyugtalan forgolódása elárulta, hogy jeges ujjaival szívébe markolt a rettegés. Nem éreztünk szánalmat iránta. Négyen ültünk

egymás mellett - Sam Hawkins adomákat mesélt, Will Parker, Dick Stone meg én kacagva hallgattuk.

Végre Sam felállt, nagyot nyújtózkodott, és ásítva így szólt:

- Ma sokat szaladgáltam, kicsit fáradt vagyok. Az álom is kerülget már. Ne feküdjünk le?

- Bizony, ideje - feleltem. - Jó éjszakát!

- Jó éjszakát! - felelte Stone és Parker. Én meg Sam visszahúzódtunk a tűz mellől, és leheveredtünk egy sötét bokor tövében. Stone és Parker kis idő múlva utánunk osont, és lefeküdt mellénk a fűbe.

- Sam - súgtam halkan -, ha meg akarjuk menteni a két apacs főnök életét, meg kell előznünk az apacsokat.

- Helyes - suttogta Sam. - Mindjárt odacsúszunk a lovak közelébe, hogy mi legyünk legelöl.

- Én majd Winnetout veszem gondjaimba - folytattam -, ti hárman pedig végezzetek az apjával.

- Hárman egy ellen? - dünnyögte Sam. - No, jó, nem bánom. Már indulhatunk is.

Megragadtam fegyveremet, és négykézláb igyekeztem a félsziget bejáratához jutni. Sam mellettem kúszott nesztelenül, mögöttünk pedig

Stone és Parker. Éreztük, hogy már nem kell soká várnunk. De azt is tudtuk, hogy a támadást indián szokás szerint mindig valami harsány kiáltás előzi meg. A vezér adja meg a jelet, s ezt aztán fülsiketítő ordítozás követi, melynek az a célja, hogy megrémítse az ellenséget. Ezt a jelet lesték most a kajovák is, ugyanolyan izgatottan; mint mi.

- Hiiiiijjjjj! - hangzott fel hirtelen a vijjogásra hasonlító, sikoltó kiáltás, olyan magas és éles hangon, hogy a hátam borsódzott tőle. A velőtrázó

kiáltás nyomán olyan ordítozás tört ki, mintha ezer ördög tombolt és üvöltött volna. A lovak idegesen nyerítettek és kapálóztak. Hiába torlaszolták el a földnyelv szűk torkát, egy percre sem állíthatták meg az ellenséget.

Hirtelen csend lett, s ez talán még ijesztőbb volt, mint az imént a hátborzongató vijjogás. Még a légy zümmögését is hallani lehetett volna.

A kísérteties csendnek vezényszóra emlékeztető kurta parancs vetett véget.

- Ko! - kiáltotta valaki, és tüstént megismertem Incsu Csunna hang ját.

Ez a rövid szó tüzet jelent. A törzsfőnök azt akarta, hogy élesszék fel gyorsan a már-már kialudt máglya lángját. A fa ott hevert a közelben.

Az apacsok gyorsan engedelmeskedtek a parancsnak, és néhány perc múlva magasra csaptak a lángok, újra megvilágítva a félsziget közepét.

Láttam, hogy Incsu Csunna a félsziget bejáratánál áll, Winnetouval az oldalán. Néhány apacs harcos vette őket körül.

- Uff, uff, uff! - kiáltották csodálkozva, mert a tűz környékén egyetlen embert sem láttak. A fehérek az előzetes megbeszélés értelmében éppen úgy elrejtőztek, mint a kajovák.

Winnetou egy pillanat alatt felismerte a helyzetet.

- Vissza! - kiáltotta azzal a hidegvérű nyugalommal, melyet később annyiszor megcsodáltam benne.

Szívem nagyot dobbant. Láttam, hogy most kell közbelépnem, még mielőtt a kajovák előrohannak rejtekhelyükről, mert akkor megkezdődik a csata, és már nem lesz módomban Winnetout megvédelmezni.

Felugrottam, villámgyorsan félrelöktem az apacsokat, akik körülvették, és elálltam Winnetou útját. Egy pillanatig farkasszemet néztünk.

Winnetou a késéhez kapott, de megelőztem. Öklömmel homlokába csaptam, és ő szó nélkül lerogyott a földre. Ugyanakkor láttam, hogy

Sam, Will és Dick rávetik magukat Incsu Csunnára.

Az apacs harcosok felordítottak meglepetésükben. De dühös kiáltásukat elnyomta az előrohanó kajovák állati üvöltése.

Ami ezután történt, arról magamnak is alig tudok számot adni. Csak azt láttam, hogy apacs harcosok vesznek körül, és ott állok köztük egyedül. Minden erőmet összeszedtem, hogy lerázzam őket magamról.

Puszta ököllel harcoltam, mert nem akartam puskámat igénybe venni.

Egyiket sem kívántam megölni, még megsebezni sem. Körbeforogtam, mint egy pörgőcsiga, ökölcsapásokat osztogatva. Valamivel távolabb tőlem még nagyobb küzdelem tombolt. Ötven apacs védekezett kétszáz kajova ellen. Öt percig tartott az egész - mindössze öt percig.

De ilyen helyzetben öt perc órákkal ér fel!

Az apacsok hősiesen küzdöttek, de a túlerő, melyre nem számítottak, lehengerelte őket. Incsu Csunna, a törzsfőnök, megkötözve hevert a földön, mellette Winnetou eszméletlenül és szintén gúzsba kötve.

Egyetlen apacs harcosnak sem sikerült elmenekülnie, már azért sem, mert eszükbe sem jutott megfutni, és két főnöküket cserbenhagyni. Sokan közülük megsebesültek, de még többen a kajovák közül. Sajnos, nyolc halott is maradt a csatatéren - öt apacs és három kajova. Ezt mindenáron el szerettem volna kerülni, de nem rajtam múlt. Örülnöm kellett, hogy Winnetou és apja életben maradt.

A legyőzött apacsokat egytől egyig megkötözték. Hiába álltak ellen a végsőkig. Minden apacs harcosra négy ellenség esett, sőt ha a fehéreket is beszámítjuk, legalább öt. Minden foglyot három-négy kajova tartott szorosan, míg társuk megkötözte.

A halottakat elvonszolták, és egymás mellé fektették. A sebesült kajovákat társaik kötözték be, míg mi, fehérek, a sebesült apacsoknak nyújtottunk segítséget. Nagyon mogorván néztek ránk, egyik-másik meg se akarta engedni, hogy sebeit bekötözzük. Inkább elvéreztek volna büszkeségükben, semhogy ellenségüktől fogadjanak el segítséget.

Sebeik szerencsére nem voltak súlyosak.

Amikor ezzel végeztünk, megkérdeztem Samet, hol töltsék a foglyok az éjszakát. Könnyíteni szerettem volna sorsukon, amennyire lehet, de Tangua, a kajovák főnöke, rám rivallt:

- Ezek a kutyák az én foglyaim, és én szabom meg, mi történjék velük!

- És mi lesz az? - kérdeztem.

- Máskor otthon, a falunkban ítélkeznénk fölöttük. De most nincs erre idő. Itt kerülnek a kínzócölöpre.

- Mindnyájan?

- Egytől egyig.

- Az nem igazság! - kiáltottam.

- Mit beszélsz?

- A fogoly azé, aki legyőzte, és foglyul ejtette! Azokkal az apacsokkal, akiket ti fogtatok el, csinálhatsz, amit akarsz. De akit mi fogtunk el, azok fölött mi ítélkezünk!

- Uff, uff! De okosan beszélsz! Magadnak akarod megtartani Incsu Csunnát és Winnetout?

- Természetesen!

- Ide nézz! - felelte Tangua fenyegető hangon. Előhúzta kését, és markolatig döfte a földbe. - Ha hozzájuk mersz nyúlni - tette hozzá villámló szemmel -, olyan mélyen döföm szívedbe ezt a kést, mint most a földbe. Uff, én beszéltem!

Komoly fenyegetés volt, de nem ijedtem meg tőle. Indulatosan válaszoltam volna, ha Sam Hawkins fel nem emeli ujját, hogy óvatosságra intsen. Egyelőre hallgattam.

A megkötözött apacsok a tűz körül hevertek, és legegyszerűbb lett volna ott hagyni őket, ahol szem előtt is voltak. De Tangua meg akarta mutatni, hogy ő rendelkezik a foglyokkal, tetszése szerint. Ezért megparancsolta, hogy álló helyzetben kötözzék őket a közeli fákhoz.

Ez meg is történt, mégpedig a legdurvább módon: A kajovák nem kímélték foglyaikat, sőt igyekeztek minél nagyobb fájdalmat okozni nekik. Az apacsoknak azonban egyetlen arcizmuk sem rándult meg.

Gyermekkoruk óta hozzászoktatták őket, hogy minden gyötrelmet zokszó nélkül elviseljenek. A kajovák a két főnökkel bántak a legdurvábban.

Olyan kegyetlenül szorították meg kötelékeiket, hogy testükből több helyen kiserkent a vér.

Elképzelhetetlen volt, hogy a foglyok bármelyike is kiszabadíthassa tagjait, és megmenekülhessen. Tangua mégis őröket állított fel a tábor körül.

Tábortüzünket a földnyelv torkolatánál felélesztettük, és mellette hevertünk le. Úgy intéztük a dolgot, hogy egyetlen kajovának se maradjon helye mellettünk, mert ez a foglyok kiszabadítását megnehezítette, sőt lehetetlenné tette volna. Szerencsére nem is akartak hozzánk csatlakozni. Már első perctől kezdve barátságtalanul viselkedtek, és legutóbbi szóváltásom a főnökükkel még jobban felingerelte őket. Hideg, megvető pillantásuk nem sok jót ígért. Mindnyájan arra gondoltunk, hogy hálát adhatunk sorsunknak, ha sikerül "szövetségeseinktől" megszabadulnunk.

A tisztás felőli oldalon több tüzet raktak, és azok köré telepedtek le.

Az is gyanús volt, hogy most ősi nyelvükön beszélgettek, s nem azon a keverék indián-angol nyelven, amelyet sápadtarcúak társaságában használni szoktak. Érezték, hogy ők a helyzet urai, s körülbelül úgy viselkedtek velünk szemben, mint az állatsereglet oroszlánja, ha kegyesen megtűr egy-egy betanított kutyát maga mellett.

Tervünk megvalósítását az is megnehezítette, hogy csak négy embernek volt szabad tudnia róla - Sam Hawkinsnak, Dick Stone-nak,

Will Parkernek és nekem. A többieket már azért sem avathattuk be titkunkba, mert kézzel-lábbal tiltakoztak volna ellene, ha ugyan nem jelentik tüstént Tanguának. Miért is kockáztatták volna az életüket két nyavalyás indiánért? Mivel ott hevertek a közelünkben, meg kellett várnunk, hogy elaludjanak. Mi is úgy tettünk, mintha már bóbiskolnánk. Sam odasúgta nekem, hogy jó lenne csakugyan aludni egy kicsit, mert nehéz éjszakánk lesz. Elnyúlt a tűz közelében, és a következő percben már csakugyan horkolt. Olyan izgatott voltam, hogy azt hittem, nálam ilyesmiről szó sem lehet, mégis elnyomott az álom, és később éppen Sam keltett fel. Akkor még nem értettem hozzá, hogyan lehet az időt a csillagok állásából leolvasni - de körülbelül éjfél lehetett.

Társaink mélyen aludtak, és a tűz is kihamvadt. A kajovák csak egy máglyát tápláltak, a többi kialudt. Parker és Stone kötelességtudóan virrasztott.

- Mindenekelőtt - súgta Sam - döntsük el, ki próbálja meg. Két ember elég. Az egyik én leszek.

- A másik természetesen én - feleltem halkan, de határozottan.

- Lassan a testtel, fiatalúr! Életveszélyes vállalkozás.

- Nem érdekel!

- Helyén van a szíve, nem mondom. De hallgasson az eszére is. Nem kockáztathatjuk a sikert, mely amúgy is fölötte kétséges, az ön tapasztalatlanságával. Jobb lesz, ha Dick Stone-t viszem magammal.

- Soha! Ha nem bízik bennem, csináljunk egy próbát.

- Hogyan?

- Először is meg kell győződnünk róla, hogy Tangua alszik-e - feleltem.

- Ez életbe vágóan fontos, nem?

- Hát bizony.

- Nos, akkor odalopózom hozzá, és megnézem. Ha sikerül, és nem lesz semmi baj, kiálltam a próbát. Akkor rám bízhatja a nehezebb munkát is.

- Jó, nem bánom. De nagyon vigyázzon! Ha Tangua észreveszi, gyanút fog. Még ha nem is szól semmit, mihelyt Winnetou megszökik, önt fogja gyanúsítani azzal, hogy segítségére volt. Használjon fel minden fát és bokrot fedezékül. Kerülje azokat a helyeket, ahová a tűz fénye esik.

- Mindig sötétben maradok - feleltem.

- Legalább harminc kajova van még ébren, nem is szólva az őrökről.

Ha sikerül ez a kis vállalkozása, akkor magam is azt mondom, ebből a zöldfülűből idővel tapasztalt vadnyugati lesz, hihihi!

Jó mélyen bedugtam késemet és revolveremet az övembe, nehogy útközben elveszítsem, aztán elosontam a tűz mellől. Most, hogy elmesélem, látom csak igazán, milyen könnyelmű voltam akkor. Elhatároztam ugyanis, hogy nem is próbálok Tangua közelébe lopakodni - sokkal nagyobb fába vágtam a fejszémet.

Már többször említettem, hogy Winnetout a szívembe zártam. Még alig beszéltem vele, mégis úgy szerettem mint a testvéremet. Hogy

Dick Stone mentse meg az életét - még mit nem! Ez az én feladatom!

Egyenesen Winnetou felé osontam. Pedig ezzel nemcsak az én életemet tettem kockára, hanem társaimét is. Ha rajtakapnak, nekik is befellegzett. Ám akkor nem latolgattam semmit, csak Winnetoura gondoltam.

Lopva megközelíteni valakit - nehéz feladat, sőt valóságos művészet.

Már otthon is sokat olvastam róla, s amióta ide jöttem, sokat gyakoroltam. Ebben is Sam volt a mesterem.

Hasra feküdtem a fűben, és bemásztam a bokrok közé. Körülbelül ötven lépés választott el attól a helytől, ahol Incsu Csunna és Winnetou állt egymás mellett, egy-egy fához kötözve. Az utat úgy kellett volna megtennem, hogy csak tenyeremre és csizmám orrára támaszkodom, míg hasam nem is érinti a földet. Ehhez azonban olyan erő kell, melyre csak hosszas gyakorlattal lehet szert tenni. Ezért könyökömre és térdemre nehezedve másztam előre, mint egy négylábú állat. Mielőtt tenyeremet letettem valahova, óvatosan kitapogattam a helyet, nehogy egy korhadt gallyacska ropogásával elárulhasson. Amikor bokrok közt csúsztam előre, az ágakat nemcsak félretoltam, de gondosan összefontam, hogy simábban átbújhassak közöttük. Mindez lassan, nagyon lassan ment, mégis előbbre jutottam.

A foglyokat az ösvényszerű földnyelv két oldalán álló fákhoz kötözték. Egyik oldalon a két főnököt, tőlem balra, jobb kéz felől pedig a többit. Öt lépésre a két fogoly főnök előtt egy kajova őr ült, arcát feléjük fordítva. Ez bizony roppantul megnehezítette munkámat. Hogy tudnám az őr figyelmét legalább néhány percre elterelni? Ehhez kavicsok kellettek volna, de nem volt a közelemben egy sem.

Az út felét már megtettem, és ez fél órát vett igénybe. Képzeljék csak: huszonöt lépés fél óra alatt! Ekkor valami sárga tűnt a szemembe.

Odakúsztam, és egy kis földhorpadást vettem észre, amelyben szemcsés homok volt. Esős időben a horpadás vízzel telt meg, s később ezek a szemcsék ott maradtak. Gyorsan teletömtem velük az egyik zsebemet, és továbbkúsztam.

További jó fél óra múlva végre odajutottam Winnetou és apja mögé, talán négy lépésnyire tőlük. A fák, melyekhez háttal oda voltak kötözve, nem takarhattak el, ahhoz nem voltak elég vastagok. De szerencsére lombos bokor terpeszkedett e fák közelében. Kissé távolabb egy pöszmétecserje állt, melyet szintén számításba vettem.

Előbb Winnetou mögé kúsztam, és néhány percig mozdulatlanul feküdtem a fűben, hogy az őrt megfigyeljem. Fáradt lehetett, mert szeme becsukódott, és úgy nyitotta ki, mintha ez nagy erőfeszítésébe kerülne.

Ennek módfelett megörültem.

Első dolgom az volt, hogy megtudjam, milyen módon kötözték meg

Winnetout. Lassan, óvatosan körültapogattam a fa törzsét, s megérintettem Winnetou lábát. Ezt természetesen éreznie kellett, és attól féltem, hogy egy mozdulattal elárul. Ám sokkal okosabb volt, és nem vesztette el lélekjelenlétét. Megállapítottam, hogy lábait bokánál kötötték össze, s azonkívül egy szíjjal fűzték szorosan a fához. Tehát két késmozdulatra lesz szükség.

Most felpillantottam. A lobogó tűz fényénél mindjárt megláttam, hogy kezeit kétoldalt hátrafeszítették, és a fa mögött szíjjal kötötték össze. Itt egyetlen vágás is elég.

Ekkor eszembe jutott valami, amire eddig még nem gondoltam. Ha elvágom Winnetou kötelékeit, megtörténhetik, hogy abban a pillanatban megugrik, ami engem a legnagyobb veszélybe sodorna. Sokat törtem a fejemet, hogyan lehetne ezt elkerülni, de nem találtam semmiféle megoldást. Így hát vállalnom kellett a kockázatot, s ha Winnetou tüstént elszalad, én is gyorsan megpróbálom menteni az irhámat.

Milyen rosszul ítéltem meg Winnetout! Nem csoda, hiszen még alig ismertem. Később, amikor megszabadításáról beszélgettünk, elmondta nekem, mit gondolt abban a pillanatban. Amikor érezte, hogy valaki megérinti a lábát, azt hitte, egy apacs harcos kockáztatja az életét a megmentésére. Igaz ugyan, hogy a harcosok, akiket magával hozott,

valamennyien fogságba estek. De nem volt elképzelhetetlen, hogy a főseregből küldtek utána egy összekötőt vagy hírvivőt, s miután társai sorsáról értesült, ide osont. Winnetou akkor már biztosan számított a kiszabadulására, és nyugodtan várta, hogy az a láthatatlan kéz elvágja kötelékeit. Esze ágában sem volt megmozdulni, már csak azért sem, mert apja nélkül nem szökött volna meg, s természetesen megszabadítójára sem akart bajt hozni.

Előbb az alsó szíjakat vágtam el. A felsőt nem tudtam fekve elérni.

De még ha el is érem, vigyáznom kellett volna, nehogy Winnetou kezét megsebezzem. Fel kellett tehát állnom. Igen ám, de akkor majdnem bizonyos, hogy az őr észrevesz. Zsebemben azért hoztam el a homokot, hogy figyelmét eltereljem; apró kövek persze célravezetőbbek lettek volna. Zsebembe nyúltam, kivettem belőle egy kevés homokot, és a pöszmétecserjére dobtam. Ez persze egy kis zajjal járt. Az őr megfordult, és a cserjére nézett, de mindjárt megnyugodott. A második marék homok azonban felkeltette gyanúját. Hátha valami mérges kígyó rejtőzik a cserje alatt? Felállt, odament, és a bokrot figyelte, miközben hátat fordított nekünk. Villámgyorsan felálltam, és átvágtam a szíjat. Pillantásom ekkor Winnetou hajára tévedt, mely vállát verdeste. Bal kezemmel megfogtam egy vékony fürtjét, és jobb kezemmel levágtam. Utána tüstént újra elnyúltam a fűben.

Miért vágtam le azt a hajfürtöt? Hogy szükség esetén bizonyíték legyen a kezemben, mellyel igazolhatom, hogy én szabadítottam ki Win netout.

Legnagyobb örömömre Winnetou meg se moccant; úgy állt ott, mint egy szobor. A hajfürtöt ujjam köré csavartam, mint egy gyűrűt, és egyelőre zsebre dugtam. Ezután átkúsztam Incsu Csunna mögé, s megállapítottam, hogy ugyanúgy kötötték a fához, mint a fiát. Amikor ujjammal megérintettem, ő is mozdulatlan maradt. Először bokájánál vágtam el a szíjakat. Azután eltereltem az őr figyelmét, pontosan úgy, mint az előbb, s akkor sikerült a törzsfőnök kezeit is kiszabadítanom.

Most már nem csodálkoztam lélekjelenlétén, mellyel megőrizte addigi testtartását.

Ekkor eszembe jutott, hogy okosabb lesz, ha a földre hullott szíjakat nem hagyom itt. Ne tudják meg a kajovák, hogy foglyaikat milyen módon szabadították meg. Ha megtalálják a szíjakat, rögtön láthatják, hol vágták el, s akkor gyanújuk a sápadtarcúak ellen fordulhatna. Előbb tehát Incsu Csunna mellett szedtem fel a szíjakat, majd visszakúsztam Winnetouhoz. Az ő szíjait is zsebre vágtam, és megkezdtem utamat visszafelé.

Sietnem kellett. Ha a két főnök eltűnik, az őr tüstént lármát csap, s akkor nem szabad a közelében lennem. Előbb mélyen bemásztam a bozótba, ahol akkor sem láthatnak, ha felállok. Óvatosan felegyenesedtem, és visszaosontam Samhez. Most már jóval gyorsabban tettem meg az utat, mint az előbb. Az út vége felé megint le kellett hasalnom, és kúszva érkeztem meg társaimhoz. Sam fellélegzett, mikor megpillantott.

- Már aggódtunk önért, uram - súgta. - Tudja, mennyi ideig maradt el? Majdnem két óra hosszat!

- Magam is úgy számítom - feleltem. - Fél óra oda, fél óra vissza, és egy teljes óráig Tangua közelében leselkedtem.

- Mit csinált ott olyan sokáig?

- Figyeltem, hogy alszik-e.

- Hallottátok ezt, Dick, Will? Teljes órára volt szüksége ahhoz, hogy megállapítsa, alszik-e az a kajova gazfickó, vagy ébren van! Hát nem igazi zöldfülű? Mondja csak, uracskám, nem volt valami kis fahéncs a közelben?

- Volt bizony - feleltem. - Miért kérdezi?

- Hogy miért? Ha Tangua felé dobja, a neszre megmozdult volna.

Ha meg nem mocorog tőle, biztosan alszik. Ez se jutott eszébe? Inkább egy óráig figyelte, hihihi!

- Igaza van. De a próbát mégis kiállottam!

E szóváltás közben szemem feszült figyelemmel a két apacs főnökre tapadt. Csodálkoztam, hogy még mindig úgy állnak ott, mintha a fához volnának kötözve. Pedig már rég elillanhattak volna. Mozdulatlanságuknak egyszerű oka volt. Egyikük sem tudta, melyiket szabadítottam meg először. Valami jelre vártak sokáig, türelmesen. Amikor a fáradt őr megint behunyta szemét egy pillanatra, Winnetou kissé felemelte kezét, hogy apjának jelt adjon. Apja viszonozta a jelt; s most már tudták, hogy mindketten szabadok. Abban a pillanatban úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket.

- Igaz, a próbát megállta - ismerte el Sam vonakodva. - Sikerült észrevétlenül Tangua mellé osonnia, de . . .

- Semmi de. Együtt megyünk Winnetouhoz.

- Az már nehezebb dió. Nem látja, hogy egy őr ül velük szemben?

- Hogyne látnám!

- Éberségét kijátszani nehezebb feladat, mint képzeli. Ez még nem önnek való. Még azt sem tudom, vajon nekem sikerül-e. Nézzen csak oda, Sir! Szinte lehetetlen megközelíteni őket, és még akkor is. . .- Jóságos ég! Mit jelentsen ez?

Mialatt velem beszélt, szemét a két apacs főnökre függesztette, de ezek ebben a pillanatban rejtélyes módon eltűntek, mintha kámforrá változtak volna. Sam ezért hallgatott el hirtelen, még a szája is nyitva maradt csodálkozásában. Úgy tettem, mintha nem vettem volna észre semmit, és megkérdeztem:

- Mi történt? Miért nem folytatja, Sam?

- Nem értem! - felelte. - Talán a szemem káprázik? - Megdörzsölte szemét, majd izgatottan suttogta: - Istenemre, jól láttam! Dick! Will!

Nézzetek csak oda, ahol Winnetou és Incsu Csunna állt.

Arra fordultak, és alig bírták magukba fojtani a meglepetés hangos kiáltását. Az őr éppen ekkor vette észre a reá bízott foglyok eltűnését.

Felugrott, elképedve bámult a két üres fára, aztán elordította magát, felébresztve az alvókat. Az őr kajova nyelven kiáltozott valamit, mire leírhatatlan lárma és kavarodás keletkezett. Mindenki a fák felé rohant, még a fehérek is. Követtem őket, hiszen úgy kellett viselkednem, mintha nem tudnék semmiről. Közben kifordítottam azt a zsebemet, amiben a homok volt.

Kár, hogy csak Winnetout és Incsu Csunnát tudtam kiszabadítani!

Elszorult a szívem, amikor a többi fogoly várható sorsára gondoltam.

Több mint kétszáz ember tolongott a fák körül, ahol néhány perccel előbb még látni lehetett a foglyokat. A kajovák tomboltak dühükben, és ordítozásuk elárulta, hogy mit csinálnának velem, ha valami rám terelné gyanújukat. Végre Tangua csendet teremtett, és kiadta parancsait.

Embereinek fele szerteszéledt, hogy átkutassa a környéket, ami a sötétben nem sok eredményt ígért. Tangua toporzékolt haragjában. Öklével az őr arcába csapott, letépte nyakáról orvosságos zacskóját és rátaposott. Ezzel megfosztotta a szerencsétlen fickót becsületétől.

Ne gondoljuk, hogy az orvosságos zacskónak bármi köze is van holmi gyógyszerekhez. Az indiánok az "orvosság" szót a fehérektől vették át, de egészen más értelemben használták. A sápadtarcúak orvosságainak hatását varázslatnak tulajdonították; emberfölötti titoknak, félelmetes csodának. Ezért minden csodatevő tárgyat orvosságnak neveztek. Az orvosságos zacskó náluk annak felelt meg, amit mi amulettnek vagy talizmánnak szoktunk mondani.

Minden harcosnak, sőt minden felnőtt embernek van orvosságos zacskója. Az ifjú, mielőtt felveszik a harcosok sorába, néhány napra visszavonul a magányba, és böjtöl, még vizet sem iszik, csak jövőjére, terveire, kívánságaira és reményeire gondol. A böjtöléstől és töprengéstől elgyengülve kábulatba esik. S ha ebben az állapotában vagy álmában

valamely tárgyat lát, azt egész életén át a maga "orvosságának" tekinti. Az álmában látott tárgyat meg is szerzi - például nyúllábat vagy denevérszárnyat-, s elviszi a törzs varázslójához, aki azt megfelelő módon "kikészíti". Ettől kezdve az ifjú orvosságos zacskójában hordja magánál szüntelenül. Minden indián legdrágább kincsének tekinti az orvosságos zacskóját, s ha elveszíti, oda a becsülete.

Tangua pillantása véletlenül rám tévedt, és még jobban elöntötte a düh. Odalépett hozzám, és rám rivallt:

- Azt akartad, hogy ez a két fogoly a tied legyen! Szaladj hát a rühes kutyák után, és fogd el őket!

Nem tartottam tanácsosnak, hogy feleseljek vele. Szó nélkül vissza akartam húzódni, de karon ragadott; és a fülembe ordította:

- Nem hallottad, mit parancsoltam? Hozd vissza őket!

Leráztam magamról, és ezt feleltem:

- Nekem te nem parancsolsz!

- Ez a kajovák tábora! - kiáltotta. - Itt mindenkinek én parancsolok!

Előhúztam zsebemből a szardíniás dobozt, és az orra elé tartottam.

- Akarod, hogy a levegőbe röpítselek? Tudod, mi van ebben? A fehér por, mely erősebb minden orvosságnál!

Tangua hátraugrott.

- Uff, uff! - kiáltotta. - Pusztulj előlem az orvosságoddal együtt!

Ugyanolyan kutya vagy, mint az apacsok!

Más körülmények közt nem tűrtem volna el ezt a sértést, de most okosabb volt hallgatnom. Fehér társaimmal együtt visszatértem pihenőhelyünkre,

ahol mindenki izgatottan tárgyalta az eseményeket. Kíváncsian találgatták, hogyan sikerült a két apacs főnöknek megszöknie.

Mindenki összevissza beszélt, csak én hallgattam. Még Samnek, Dicknek és Willnek sem árultam el, hogy az én kezem van a dologban. Törjék csak a fejüket, hogy történt, mint történt - az a fő, hogy Winnetou szabad!

IV. KÉT PÁRVIADAL ÉLETRE-HALÁLRA

A kajovák szövetségeseink voltak, viselkedésük mégis aggodalommal töltött el bennünket. Ezért, amikor újra nyugovóra tértünk, elhatároztuk, hogy egyikünk mindig virrasztani fog - egymást felváltva láttuk el az őrséget. Az indiánok persze észrevették, és megsértődtek miatta. Ettől kezdve még barátságtalanabbul viselkedtek.

Hajnalban őrszemünk felébresztett bennünket. Láttuk, hogy a kajovák élénken sürgölődnek. Most akarták a szökevények üldözését megkezdeni, ami az éjszaka sötétjében céltalan lett volna. Megtalálták a két apacs főnök nyomait, és követték. Egy tisztásra jutottak, ahol az apacsok táborunk megtámadása előtt lovaikat a fákhoz kötötték. A két szökevény itt ült lóra, és vágtatott el. A többi lovat itt hagyták. Amikor mi is megtudtuk ezt, Sam Hawkins furfangos arcot vágott és megkérdezte:

- Mit gondol, miért hagyták itt a lovakat?

- Két oka is lehet - feleltem. - Talán nemsokára visszajönnek megfelelő erősítéssel a foglyok kiszabadítására. Ha sikerül, a foglyok lovai kéznél vannak. De tegyük fel, hogy a kajovák nem várják be őket, hanem visszatérnek falujukba. Akkor foglyaikat lóra ültethetik, és úgy hurcolhatják magukkal. Enélkül bizonyára lemészárolnák őket.

- Hm! Lehet, hogy igaza van. De el tudok képzelni egy harmadik esetet is. A kajovák megölhetik a foglyokat akkor is, ha megtalálták a lovaikat.

- Arról szó sem lehet! - feleltem indulatosan. - Nem nézném tétlenül.

- Elszánt fickó, hihihi! Egyedül szembeszáll kétszáz kajovával, és rájuk kényszeríti akaratát!

- Nem egyedül, hanem a barátaimmal - feleltem. - Számítok rá; hogy Sam Hawkins, Dick Stone és Will Parker is mellém áll. Ők sem tűrhetik a foglyok legyilkolását.

- Nem hagyjuk magára, Sir, annyi bizonyos - mondta Sam. - De hogy képzeli a dolgot? Old Shatterhand ököllel üt le kétszáz kajovát, szépen sorjában?

- Olyan ostoba nem vagyok! De csellel is elérhetünk valamit.

- Hát csak jól gondolja meg, Sir, mielőtt fejjel megy a falnak. A fal többnyire keményebb, mint az ember koponyája.

- Ha Tangua külön a kezembe kerülne - töprengtem félig hangosan -, ha szívének szegezném a kést, hiszen más fegyverről ez esetben szó sem lehet, akkor talán kényszeríthetném, hogy egyelőre ne bántsa a foglyokat.

Sam először ijedt, majd aggodalmaskodó arcot vágott, végül bólogatni kezdett.

- Hallja-e . . . ez képtelenség . . . nagyon kockázatos . . . de azért nem is olyan ostoba! Magam sem tudnék jobbat kieszelni. Alighanem ez az egyetlen, amit meg lehet próbálni. Számíthat ránk, Sir!

Ekkor odajött hozzám Bancroft, és felszólított, hogy folytassam a munkám. Igaza volt. Hozzá is láttam a másik három geodétával együtt, és délig szép darabot haladtunk előre. Akkor megkeresett Sam Hawkins, és a fülembe súgta:

- Baj van. A kajovák már készülődnek a foglyok megölésére.

- Akkor nincs veszteni való idő. Hol van Tangua?

- A harcosai közt.

Körülnéztem. A kajovák nem zavarták földmérő munkánkat, de utánunk jöttek. Egy erdőcske szélén telepedtek le, vagy háromszáz lépésnyire tőlünk. Rattler is ott ült embereivel. Köztünk és az erdőcske közt, éppen a félúton, egy kisebb bozót terült el. Ez nagyon kedvezett terveimnek, mert elzárta a kilátást a kajovák elől. Onnan, ahol ültek, nem láthatták, mi történik nálunk.

- Ide kellene csalni Tanguát - mondtam Samnek.

- Igen ám, de hogyan?

- Jelentse neki, hogy sürgős és fontos mondanivalóm van a számára, de nem hagyhatom itt a munkámat. Akkor talán átjön.

- És ha néhány emberét is magával hozza?

- Szerencsére itt van Stone és Parker is, ők majd ellátják a bajukat.

Tartsanak szíjakat készenlétben, hogy megkötözzük őket. Gyorsan és minden lárma nélkül kell dolgoznunk.

- Őrült vakmerőség, de egye fene! - mondta Sam elszántan. - Megyek Tanguáért!

Kollégáim tőlem elég távol dolgoztak, és nem hallhattak meg semmit.

Eszem ágába se jutott, hogy tervembe beavassam őket. Egész biztos, hogy elárultak volna. Saját életüket jobban féltették, mint a foglyokét. Kérdően néztem Dickre és Willre:

- Mit szólnak hozzá, uraim? Vakmerőség, mi?

- Az bizony, uram! - felelte Dick. - De ha Sam benne van; én is benne vagyok.

- Remélem, nem gondolják, hogy cserbenhagyom magukat - tette hozzá Will. - Akkor szép az élet, ha zajlik. De nini, már jönnek!

A bozót felé fordultam. Láttam, hogy Sam közeledik Tanguával. Sajnos, három kajova harcost is magukkal hoztak.

- Mindegyikünkre egy indián jut - súgtam. - Én a törzsfőnököt vállalom, maguk meg vegyék munkába a többit. Jól meg kell szorítani a gigájukat, nehogy kiabáljanak. De várják meg, míg én elkezdem.

Lassú léptekkel elindultam Tangua felé. Stone és Parker mögöttem ballagott. Úgy intéztem a dolgot, hogy a bozót közelében találkozzunk.

Ez lesz a spanyolfal - gondoltam magamban -, jól eltakar minket.

Tangua mogorván nézett rám.

- Nem tudod, hogy a kajovák főnöke vagyok? - kérdezte.

- Hogyne tudnám! - feleltem.

- Akkor neked kellett volna hozzám jönnöd, akármilyen sok dolgod van is. De tudom, nem rég vagy itt, és nem ismered a szokásainkat. Mit akarsz tőlem? Röviden beszélj, dolgom van.

- Mi dolgod lehet most?

- Majd meghallod, ha az apacs kutyák üvöltenek kínjukban. Mindjárt megbüntetjük őket.

- Miért olyan sürgős? Azt hittem, visszatértek wigwamjaitokba, és otthon kötözitek a foglyokat a kínzócölöphöz, hogy az asszonyok és a gyerekek is lássák.

- Jól gondoltad. Mi is ezt akartuk. De elfelejted, hogy hadiösvényre léptünk. Nem fordulhatunk vissza. Most kell megölnünk őket.

- Nagyon kérlek, ne tedd! - mondtam.

- Ne avatkozz a dolgomba! - rivallt rám.

- Én csak kértelek valamire.

- Csak nem gondolod, hogy egy sápadtarcú kedvéért megváltoztatom, amit elhatároztam?

- Ha harc közben ölöd meg őket, nem szólok semmit. De a legyőzött ellenséget lassan halálra kínozni - nem méltó hozzád! Tangua kihúzta magát, és megvetően felelte:

- Te mersz engem tanítani, te sápadtpofájú kutya! Hogy mer egy varangyos béka a szürke medve útjába állni?

Kiköpött előttem, és el akart fordulni. Öklöm nyomban lesújtott rá, és elterült a földön. De kemény koponyája volt, nem kábult el egészen, és megpróbált feltápászkodni. Lehajoltam, és még egyszer halántékon csaptam. Mire felegyenesedtem, láttam, hogy Sam Hawkins egy kajova harcoson térdel, és a torkát markolássza. Stone és Parker a másik harcost gyűrte le, de a harmadik üvöltözve elszaladt.

Egy perc se telt bele, és már jól megkötöztük a két kajova harcost.

- Miért hagytátok elszaladni a harmadikat? - kérdeztem.

- Buta dolog volt - felelte Parker. - Stone meg én ugyanarra a fickóra vetettük magunkat. Mire észrevettük, a társuk meglógott.

- Nem tesz semmit - vigasztalta Sam. - Legfeljebb hamarabb kezdődik a tánc.

Tanguát is megkötöztük, majd két harcosával együtt olyan helyre hurcoltuk, ahonnan jól láthattuk, ha valaki közeledik.

- Ki beszéljen velük, ha itt lesznek? - kérdeztem.

- Bízza csak rám - felelte Sam. - Csak arra figyeljen, hogy a megfelelő pillanatban a főnök fölé tartsa a kést, mintha le akarná szúrni.

Még ki se mondta, már hallottuk a kajovák dühös ordítozását. Néhány perc múlva elérték a bozótot, mely szinte függönyül szolgált nekünk.

Mindegyik meg akarta előzni társait, de a bozóton csak egyenként tudtak keresztülvergődni, ami nagyon kedvező volt számunkra.

Sam bátran elébük ment, és mindkét karját felemelve intett nekik, hogy álljanak meg. Valamit kiáltott is feléjük, de többször meg kellett ismételnie, míg végre megálltak. Sam most szaporán magyarázott nekik valamit, és közben többször felénk mutatott. Ekkor szóltam Stonenak és Parkernak, hogy az alélt törzsfőnököt emeljék fel, és tartsák álló helyzetben, én meg a késemet szegeztem neki. A kajovák felüvöltöttek rémületükben.

Sam egy ideig még beszélt, aztán láttam, hogy az egyik kajova kiválik társai közül, és Sammel együtt lassú, méltóságteljes léptekkel közeledik felénk. Valami alvezérféle lehetett. Sam a három fogolyra mutatott, és így szólt:

- Láthatod, hogy igazat mondtam. Teljesen a hatalmunkban vannak.

A kajova szeme a törzsfőnökre tapadt, és arca elkomorodott.

- Meghalt - mondta gyászos hangon.

- Nem halt meg. Nemsokára visszanyeri eszméletét. Ülj le és várd meg. Akkor aztán tanácskozunk. De ha valaki közületek fegyvert emel ránk, abban a pillanatban Tangua szívébe fúródik a kés!

Tanguát megint lefektették a fűbe. Kis idő múlva kinyitotta szemét, és sorra megnézett minket, mintha nem is tudná, hol van. Végül teljesen magához tért és felkiáltott:

- Uff, uff! Old Shatterhand leütött. . ., meg is kötöztek. Rögtön szedd le rólam ezeket a szíjakat, hallod-e? Megparancsolom!

- Az előbb nem hallgattál a kérésemre. Most nem hallgatok a parancsodra! - feleltem.

Tangua szeme gyűlölettől szikrázott.

- Széttaposlak! - sziszegte.

- Vigyázz a nyelvedre! - feleltem. - Az előbb fehér kutyának meg varangyos békának neveztél, azért ütöttelek le. Old Shatterhandet nem lehet büntetlenül megsérteni.

- Majd a harcosaim ízekre tépnek!

- Előbb te indulsz el az örök vadászmezőkre - feleltem. - Ha csak egyetlen ujjukat mozdítják meg, szívedbe döföm ezt a kést. Uff, én beszéltem!

Megértette, hogy a kezemben van. Hosszú csend következett. Tangua szeme vadul járt ide-oda, mint egy csapdába került vadállaté. Végre erőt vett haragján, és megkérdezte:

- Mit akarsz tőlem?

- Csak annyit, hogy ne öld meg az apacs foglyokat.

- Semmi közöd hozzájuk!

- Igaz - hagytam rá. - Később tehetsz velük, amit akarsz. De amíg mi itt vagyunk, hajuk szála sem görbülhet meg. Újabb hallgatás következett. Tangua harci színekre mázolt arca indulatosan megrándult - harag, gyűlölet, rettegés, majd kaján káröröm látszott rajta. Végül nagy csodálkozásomra nyugodt hangon így szólt:

- Legyen a kívánságod szerint. De csak akkor, ha elfogadod feltételeimet.

- Miről beszélsz?

- Előbb megmondom, hogy nem félek a késedtől. Ha leszúrsz, csak öt perccel élsz túl, mert harcosaim ízekre tépnek. Mégis megígérem, hogy a foglyoknak egy haja szála sem görbül meg. De csak akkor, ha megküzdesz értük életre-halálra.

- Kivel?

- Egy kajova harcossal, akit én fogok kijelölni.

- És milyen fegyverrel?

- Csak késsel. Ha leszúr téged, a foglyok is meghalnak. Ha te szúrod le őt, a foglyok életben maradnak.

Sejtettem, hogy csellel akar szorult helyzetéből szabadulni. Nyilván van egy harcosa, aki mester a késpárbajban. Mégis habozás nélkül rávágtam:

- Rendben van! Feltételeidet elfogadom.

- Nem engedhetem meg! - tiltakozott Sam rémülten. - Vívott már késpárbajt?

- Soha életemben - feleltem.

- Ellenfele viszont olyan fickó lesz, aki gyerekkora óta gyakorolta.

De még ha le is győzi, mit ér vele? Ezeknek az ígéretében nem lehet bízni.

Dick és Will is megpróbált lebeszélni, de hiába. Láttam, ezt a feszült helyzetet úgysem lehet sokáig fenntartani. Legfeljebb annyit tehettem, hogy igyekeztem a feltételeket tisztázni.

A következőkben állapodtunk meg. A legközelebbi kopár helyen nagy nyolcast rajzolunk a porba, vagyis két karikát egymással szemben. Én beállok az egyik karika közepébe, ellenfelem a másikba. Amíg a küzdelem tart, egyikünk sem léphet ki a maga karikájából. Kegyelem nincs - egyikünknek meg kell halnia.

Tangua mindenbe beleegyezett. Erre megszabadítottuk kötelékeitől, és a másik két foglyot is. Visszatértek társaikhoz azzal, hogy a küzdelem mindjárt megkezdődik.

- Meglátja, most megrohannak bennünket - aggodalmaskodott Sam.

- Nem hiszem - feleltem. - Tangua annyira biztos a dolgában, hogy nyugodtan állhatja szavát.

- Nemsokára fel is vonultak a kajovák. A foglyok mellé állított őrökön kívül valamennyien idejöttek, hogy tanúi legyenek a küzdelemnek. Majdnem teljesen körbefogtak minket. A nagy körnek csak egy részét hagyták szabadon, hogy ott a fehérek sorakozzanak fel. Így is történt.

Tangua intésére a kajovák sorából egy hatalmas termetű harcos lépett elő. Minden fegyverét lerakta, csak kését tartotta meg. Ezután derékig levetkőzött. Valóságos Herkules volt. Amikor dagadó izmait megláttuk, kissé elszontyolodtunk.

- Hajmeresztő könnyelműség volt ebbe belemenni - suttogta Sam maga elé.

Tangua diadalmas hangon kihirdette:

- Itt áll Metan Akva, a kajovák legerősebb harcosa! Parancsomra összeméri kését a legerősebb sápadtarcúval, Old Shatterhanddel.

- Micsoda Góliát! - mondtam csodálkozva.

- És bizonyára ért a késhez - csóválta fejét Sam. - Metan Akva annyit jelent, mint Villámló Kés.

- Állok elébe - feleltem.

- Mutassa csak a pulzusát - mondta Sam. Csuklómat odanyújtottam, és megszámolta érverésemet. - Hát ez csodálatos ! - kiáltott fel. - Hetven! Teljesen szabályos. Hát csöppet sem izgatott, Sir?

- Még csak az kéne! - feleltem. - Ilyen helyzetben a nyugalom a legfontosabb. Tudtam, hogy nehéz küzdelem vár rám. De elvállaltam, és megteszem, ami tőlem telik.

Suttogva váltottuk ezeket a szavakat, miközben én is derékig vetkőztem.

Ezt ugyan nem kötötték ki, de nem akartam, hogy azt gondolják: előnyt akarok szerezni magamnak azzal, hogy a ruha véd egy kissé.

Medveölő puskámat és revolveremet átadtam Samnek, aki jóval izgatottabb volt, mint én. Válságos helyzetekben mindig igyekeztem hidegvéremet megőrizni. Ha az ember nyugodt, és bízik a győzelmében, akkor több esélye van arra, hogy megállja a helyét.

Most egy tomahawk nyelével jó nagy nyolcast rajzoltak a homokba, és Tangua felszólította a két ellenfelet, hogy foglalja el a helyét. Metan

Akva megvető pillantással végigmért, és gúnyosan megjegyezte:

- Ez a sápadtarcú tartja magát erős embernek? Reszket, mint a falevél! Nem is mer beállni a körbe!

Még ki se mondta, és máris beugrottam a nyolcas dél felé eső körébe.

Két okom volt erre. Először is gyorsan meg akartam hazudtolni ellenfelem becsmérlő szavait. Másodszor pedig megragadtam az alkalmat, hogy a déli hurkot foglaljam el. Így a nap a hátam mögött volt, ellenfelem pedig szembekerült vele. Nem állítom, hogy egészen becsületesen jártam el. De Tangua viselkedése olyan alattomos volt, hogy ostobaság lett volna egy kis cseltől visszariadni. Különben is az életemről volt szó. Valakit megölni - egy embert az életétől megfosztani - borzasztó dolog, de az én életem is kockán forgott, s elhatároztam, hogy nem adom olcsón. A küzdelem egyenlőtlennek látszott. Jó vívónak tartottam magam, de késsel még sohasem párbajoztam.

- Mégis volt mersze kiállni! - kacagott Metan Akva. - A Nagy Szellem megfosztotta eszétől. Késem hamar végez vele!

Az indiánoknál szokás az ilyen hetvenkedés. Ha nem viszonzom hasonlóval, gyávának tartottak volna.

- Eleget szájaskodtál! - kiáltottam rá. - Foglald el a helyedet, ha nem félsz!

Egyetlen ugrással a másik hurok közepében termett, és fogait vicsorította.

- Ha nem félek? - üvöltötte. - Tőled féljek talán? Te felfuvalkodott béka! Hallottátok ezt, kajova harcosok? Nézzétek csak, hogy szúrom le ezt a kutyát!

- Te szájhős! - kiáltottam vissza. - Mutasd meg végre, mit tudsz!

- Hallottátok? Ez a sápadtpofájú kutya sértegetni merészel! Lesz örömük a keselyűknek, ha a belein lakmároznak!

Becsmérlésnek és fenyegetésnek szánta; de utolsó szavaival nagy ostobaságot követett el. Akaratlanul is elárulta, hogyan kívánja kését használni. A beleimet emlegette. Bizonyára az a terve, hogy nem a szívemet veszi célba; hanem alulról felfelé szúr, és így végez velem.

Olyan közel álltunk egymáshoz, hogy csak előre kellett hajolnom, és késemmel már elérhettem. Merőn nézett rám, jobb karját lelógatva.

Kését hegyével felfelé szorongatta öklében. Tehát a döfés irányát már ismertem. Most az volt a fontos, hogy időpontját is tüstént felismerjem.

Tudtam, hogy ilyenkor a támadó szeme felvillan, talán meg is rándul egy kicsit. Félig behunytam a szememet, de pilláimon keresztül annál élesebben figyeltem.

- Szúrj már, te kutya! - kiáltott rám.

- Cselekedj már végre, te gyáva! - feleltem.

Reméltem, hogy ettől a sértéstől felforr a vére, és nem vár tovább. Így is történt. Pupillája kitágult, s a következő pillanatban megvillant kezében a kés. Jobbjával előre- és felfelé döfött. Ha nem számítok erre, akkor végem van. Ám felkészültem rá, és úgy védekeztem, hogy késemet egy szempillantás alatt felső karjába döftem. Erős sebet ejtettem rajta.

- Rühös kutya! - ordította karját visszarántva, s kezéből kihullott a kés.

Karom újra nekilendült, és a következő pillanatban - magam sem tudtam, hogy történt - markolatig döftem szívébe a kést. Az óriás megtántorodott, és holtan terült el a földön.

Az indiánok dühös ordításban törtek ki. Tangua előlépett, megtapogatta a halott sebét, aztán gyilkos pillantást vetett rám.

De a fenyegetésen kívül engesztelhetetlen düh, félelem és elismerő csodálkozás is tükröződött benne.

- Ki a győztes? - kérdeztem tőle.

- Te! - felelte, és keze ökölbe szorult. Már elindult, de az első lépés után visszafordult, és ezt sziszegte felém: - A Gonosz Szellem fia vagy!

Majd a varázslónk végez veled!

- Bánom is én! Az a fő; hogy megtartsd a szavadat.

- Miféle szavamat?

- Hogy nem ölöd meg a foglyokat.

- Tangua, a kajovák törzsfőnöke sohasem szegi meg szavát - felelte gőgösen.

- Szabadon bocsátod őket?

- Igen - majd ha eljön az ideje. . .

- Hogy érted ezt? - kérdeztem rosszat sejtve. - Azt ígérted, hogy hajuk szála sem görbül meg.

- Senki sem fog kezet emelni rájuk - felelte. - De nem kapnak enni, és vizet sem kapnak. Nem ígértem meg, hogy etetni és itatni fogom őket.

Annyira elöntött a düh, hogy már-már nekiugrottam, de szerencsére

Sam a nyakamba borult, megölelt, a kezemet szorongatta örömében, hogy élve maradtam.

- Édes fiam! - kiáltotta lelkendezve. - Életem legboldogabb perce ez! Üssön pofon, ha még egyszer zöldfülűnek nevezem!

- Köszönöm, kedves Sam - mondtam meghatottan. - Az ilyen jó barát aranyat ér!

Dick és Will is kifejezte szerencsekívánatát nem remélt győzelmem fölött.

- Hogy érzi magát, Sir? - kérdezte aztán Will.

- Nem a legjobban - feleltem, egy pillantást vetve a földön heverő halottra. Gyorsan elfordítottam fejemet.

- Csak nincs lelkiismeret-furdalása? - kérdezte Sam. - Önvédelemből ölte meg, nem? Ha egy másodpercet késik. . . Úristen! Hát ez mi?

Ember, itt vannak az apacsok!

Ebben a pillanatban ugyanis hátborzongató kiáltás hallatszott az erdő felől.

- Hiiiiijjjjj! - hasított fülembe az apacs indiánok már ismert, vijjogó csatakiáltása. Incsu Csunna és Winnetou sokkal hamarabb tért vissza, mint bárki is gondolta volna. Az apacsok forgószélként rohanták meg a kajovák táborát. Még magunkhoz sem tértünk első meglepetésünkből, és már

körülöttünk tombolt a csata. Az apacsok kúszva közelítették meg a kis bozótot, és úgy ugrottak ki belőle, mint az eleven ördögök.

Mi négyen félrehúzódtunk, és nem vettünk részt a csatában. A főmérnök és a három geodéta előrántotta revolverét, de abban a pillanatban lekaszabolták őket. Az apacsok száma nőttön-nőtt. Már a hátunk mögött is voltak, és valósággal lerohantak bennünket. Sam hiába kiáltotta feléjük, hogy barátaik vagyunk. Késsel és tomahawkkal támadtak ránk, úgyhogy kénytelenek voltunk védekezni. Néhány apacsot puskatussal leütöttünk, és egy kis levegőhöz jutottunk.

- El innen! - kiáltotta Sam. - Gyorsan a bokrok közé!

Már ugrott is. Dick Stone és Will Parker tétovázás nélkül követte. Én is utánuk akartam menni, de ebben a pillanatban észrevettem, hogy

Incsu Csunna rohan felém.

Az apacs törzsfőnök első dolga volt a foglyokat kiszabadítani. Winnetounak is ez volt a legsürgősebb gondja. Amikor elkészültek vele, oda rohantak, ahol legsűrűbben kavargott a csata. Menekülő kajovákat üldözve jutottak el a kis tisztásra, ahol mi tartózkodtunk.

- A földtolvaj! - mutatott rám, és ezüstveretű puskáját megfordítva, sújtásra emelte. Megpróbáltam értésére adni, hogy nem vagyok és soha nem is voltam az ellensége, de nem hallgatott rám. Eldobtam puskámat, és bal kezemmel torkon ragadtam, míg jobb öklömmel halántékon csaptam. Az ütésre emelt puska kihullott kezéből.

Ekkor diadalmas ordítást hallottam a hátam mögül.

- Ez Incsu Csunna, az apacsok nagy főnöke! Enyém a skalpja!

Megfordultam. Tangua állt a hátam mögött. Az ördög tudja, hol bujkált eddig, és hogy került ilyen hirtelen ide. Már eldobta puskáját, és késsel a kezében rávetette magát az ájultan heverő apacs főnökre, hogy megskalpolja.

- El innen! - rivalltam rá, és megmarkoltam a karját.

- Már megint itt vagy, te kutya?! - sziszegte. - Félre az utamból, vagy eltaposlak!

Nem volt időm késemet előrántani. Ezért torkon ragadtam, és úgy megszorítottam, hogy hátratántorodott. De az utolsó pillanatban kését bal csuklómba döfte. Lehajoltam, hogy megnézzem, nem történt-e Incsu Csunnának komolyabb baja. Sebemből arcára csöpögött a vér.

Mozdulatlanul feküdt a földön, de élt. Fel akartam emelni a fejét, de valami zajt hallottam, és félig hátrafordultam. Ez az önkéntelen mozdulat mentette meg az életemet. Abban a pillanatban egy puska agya zuhant a vállamra. Ha nem fordulok hátra, a koponyámat zúzta volna szét. Csak annyit láttam, hogy a hatalmas ütést Winnetou mérte rám.

Vállam iszonyúan fájt, és fél karom jóformán megbénult. Winnetou eldobta puskáját, és kést rántott elő. Rám vetette magát, és mellembe szúrt. Szívemnek irányzott, halálos döfés volt.

Említettem már, hogy irataimat egy szardíniás dobozban őriztem, mely mindig nálam volt, rendszerint a zubbonyom bal zsebében. Winnetou kése ebbe a bádogdobozba ütközött, megcsúszott rajta, aztán az állkapcsom alatt a szájamba hatolt, és átszúrta a nyelvemet. Winnetou rögtön kihúzta a sebből a kést, és újabb döfésre emelte. Minden erőmet összeszedve megragadtam a csuklóját, és úgy megszorítottam, hogy a kés kihullott belőle. Erre elkaptam a tarkóját, és birkózni kezdtünk.

Rettenetes küzdelem következett. Több sebből vérezve, nagyon kevés reményem lehetett arra, hogy acélos izmait, kígyószerű hajlékonyságát legyőzzem. De tudtam, hogy az életemről van szó.

Kérlelni szerettem volna, hogy jobb belátásra bírjam, de szájamat elöntötte a vér, és csak hebegni tudtam. Kétségbeesett erőfeszítéssel lerántottam Winnetout magam mellé. Arccal bukott a földre, és máris a hátán térdeltem. Ujjai tapogatva keresték elejtett kését, de én már megmarkoltam a nyakát.

Torkán hörgő hang tört elő. Attól féltem, megfojtom, s elengedtem a torkát, hogy levegőhöz jusson. Megpróbált lerázni magáról, s kénytelen voltam néhány ökölcsapással elkábítani. Életében először esett meg vele, hogy valaki legyőzte. Egy alkalommal már leütöttem ugyan, de azt nem lehet győzelemnek nevezni, hiszen nem előzte meg küzdelem. Soha nem akartam bántani, és fájt a szívem, hogy másodszor is szembekerültem vele.

Mély lélegzetet vettem, de vigyáznom kellett, nehogy vért nyeljek.

Kénytelen voltam szájamat nyitva tartani. Már-már feltápászkodtam, amikor nagy kavarodás támadt körülöttem. Apacs harcosok rohantak felém dühös ordítozással. Egyikük puskája agyával fejbevágott és leterített.

Este volt már, amikor felocsúdtam ájultságomból - addig eszméletlenül hevertem. Azt hittem, lidérces álomból ébredtem fel. Mintha beszorultam volna egy vízimalom kereke és kőfala közé: szüntelen zúgást és vízcsobogást hallottam; minden porcikám fájt, különösen az egyik karom és a vállam. Eltartott néhány percig, míg meg tudtam különböztetni az álmot a valóságtól. A fejem zúgott, nem a malomkerék, s nem a víz csobogott, hanem szájamból szivárgott a vér. Hörögve és fuldokolva ébredtem fel egészen.

- Megmozdult! - hallottam Sam hangját. - Hála istennek!

- Igen, él - mondta Dick Stone.

- Már a szemét is kinyitja! Él! Él! - örvendezett Will Parker.

Valóban kinyitottam a szememet. Amit első pillantásom felfogott, csöppet sem volt biztató. Még mindig azon a helyen feküdtem, ahol ilyen alaposan fejbe kólintottak. Körülöttem vagy húsz tábortűz lobogott, és rengeteg apacs harcos nyüzsgött a tüzek körül. Legalább ötszázan lehettek, köztük sok sebesült. Nagyszámú halottat is láttam, két elkülönített csoportban. Az egyik helyre az elesett apacsokat hordták, s tőlük jókora távolságra a kajovákat. Ezek harminc halottat hagytak a csatatéren, az apacsok tizenegyet. Körülöttem megkötözött foglyok hevertek - egyetlen kajova sem menekült meg. A foglyok közt megpillantottam Tanguát is, a törzsfőnököt.

Tekintetem a másik oldalra tévedt. Ott egy fehér ember feküdt gúzsba kötve. Testét karikába hajlították, úgy kötötték össze, akárcsak a régi időkben, amikor a bűnöst kerékbe törték. Megismertem: Rattler volt. Azért kötözték meg ilyen kegyetlenül, hogy már ezzel is megkínozzák. Semmi okom sem volt sajnálni, de úgy nyöszörgött, hogy még hallgatni is rossz volt. Cimborái közül egy sem maradt életben. Már az ütközet első perceiben agyonlőtték őket. Rattlert csak azért hagyták életben, mert Kleki Petra gyilkosának lassú kínhalált szántak.

Kezemen-lábamon nekem is kötél feszült. Balra tőlem Parker és Stone ült, ugyanúgy. Jobbra tőlem Sam Hawkins kuporgott - neki csak a lábát bilincselték meg, és a jobb kezét a hátára szíjazták; balját azonban szabadon hagyták, hogy - miként később megtudtam - ápol hasson.

- Az a fő, hogy magához tért, kedves barátom! - mondta, s szabad kezével gyengéden megsimogatta arcomat. - Mi történt önnel tulajdonképpen?

Felelni akartam, de nem tudtam, mert szájam tele volt vérrel.

- Köpje ki! - biztatott Sam.

Olyan bágyadt voltam, hogy még a fejemet sem tudtam felemelni.

Halkan, szaggatottan tudtam csak néhány szót kinyögni.

- Leütöttem Incsu Csunnát . . . Winnetout is . . . Aztán a szájamba szúrt. . ., aztán. . . hátulról. . . fejbe vágtak. . .

Közben folyton vérzett a szám, s most vettem csak észre, hogy valóságos vértócsában fekszem.

- Azt a keserves mindenségit - fakadt ki Sam. - Hát ez lett a vége!

Mi a bozótba ugrottunk; hogy ott várjuk be a csata kimenetelét. Azt hittük, ugyanezt teszi ön is. Amikor végre előbújtam, láttam, hogy az apacsok

körülveszik Incsu Csunnát és Winnetout. Éppen akkor tápászkodtak fel. Aztán megpillantottam önt a földön - azt hittem, meghalt.

Rémült kiáltásomra előjött Will és Dick is. Oda akartunk rohanni, hogy segítsünk magán, ha még lehet, de az apacsok tüstént megrohantak, és foglyul ejtettek. Megmondtam Incsu Csunnának, hogy mi az apacsok barátai vagyunk, de kinevetett. Csak Winnetou kérésére engedte meg, hogy egyik kezemet szabadon hagyják. Én kötöttem be a sebet a nyakán, különben elvérzett volna. Mélyen ment be a kés?

- Átszúrta. . . a nyelvemet - hebegtem.

- Atyaúristen! Veszedelmes dolog! Olyan seblázzal szokott járni, hogy még egy medvének is sok. Képzelem, hogy zúg a feje. De az a kisebbik baj, elmúlik hamar. Az átszúrt nyelv annál komolyabb. Az a feneség, hogy nem lehet kötözni.

Többet nem hallottam, mert újra elájultam.

Amikor megint magamhoz tértem, úgy éreztem, hogy mozog a világ körülöttem - vagy én mozgok? Lódobogást hallottam, és kinyitottam a szememet. Legnagyobb csodálkozásomra azt láttam, hogy egy medvebőrön fekszem - megismertem, az a grizzly volt; amelyet én ejtettem el. Most afféle függőágyat csináltak belőle; két ló közé kötötték, és engem ráfektettek, úgy szállítottak. Mélyen besüppedtem a medvebundába, csak az eget láttam meg a két ló fejét. A nap izzó sugarai egészen elöntöttek, és szívem átkozottul dobogott. A vér vadul lüktetett ereimben. Szájam megdagadt, és tele volt alvadt vérrel. Ki akartam köpni, de nem tudtam a nyelvemet megmozdítani.

- Vizet! Vizet! - könyörögtem, mert rettentő szomjúság gyötört.

De csak azt hittem, hogy szólok - egyetlen hang sem jött ki a torkomon.

Végem van - gondoltam -, nem lehet rajtam segíteni. Fejem hátrahanyatlott, és megadtam magam a sorsomnak.

A következő pillanatban már indiánokkal harcoltam, kiszáradt préríken száguldoztam, bivalyokat kergettem, medvékkel birkóztam, majd úsztam, úsztam, úsztam a végtelen tengeren, és a hullámok összecsaptak a fejem fölött. . . Ez volt a sebláz, mely hosszú ideig megfosztott eszméletemtől. Nem medvékkel birkóztam, hanem a halállal. Néha meghallottam Sam Hawkins hangját, valahonnan messziről, egy szakadék túlsó partjáról. Időnként mintha két sötét, bársonyos fényű szem pihent volna rajtam, és megismertem Winnetou szemét. Aztán meghaltam, koporsóba helyeztek és eltemettek. Tisztán hallottam a rögök dobolását koporsóm fedelén. Majd sokáig, egy örökkévalóságig mozdulatlanul feküdtem a föld mélyén. Végül koporsóm fedele zajtalanul felemelkedett, egy ideig a fejem fölött lebegett, aztán eltűnt. Az eget láttam, és a sír négy oldala leomlott. Igaz lenne - lehetséges-e? Vagy ez is csak káprázat? Kezemet végtelen erőlködéssel felemeltem, és megérintettem homlokomat.

- Hurrá! Felébredt! Felébredt halottaiból! - ujjongott Sam.

Megpróbáltam fejemet a hang irányába fordítani - ez is sikerült.

- Nézzétek csak! Már a fejét is meg tudja mozdítani! - hallottam Sam szinte mámoros hangját.

Fölém hajolt, és arca sugárzott a boldogságtól. Csodálatos, hogy ezt is észrevettem, pedig kusza szakállerdő borította.

- Lát engem, kedves barátom, megismer? - kérdezte izgatottan.

Felelni akartam, de nem tudtam. Nagyon bágyadt voltam, és nyelvem nehéz volt, mint az ólom. De a fejemet megbiccentettem.

- És hallja, amit mondok? - kérdezte Sam. Újra biccentettem egyet.

- Hát gyertek már ide! Nézzétek! - mondta Sam szinte sikoltva.

Arca eltűnt, és két másik fej bukkant fel helyette - Stone-é és Parkeré. A derék fiúk sírtak örömükben. Beszélni kezdtek, de Sam félretolta őket.

- Előbb én! - mondta. - Eresszetek oda!

Megfogta mindkét kezemet, és gyengéden megszorította. Aztán szakálla erdejében arra a tisztásra mutatott, ami a szája volt, és megkér dezte:

- Éhes, Sir? Szomjas, Sir? Mit gondol, tudna valamit enni vagy inni?

Tagadóan intettem, mert semmi kedvem sem volt egyikhez sem.

Olyan gyengeség fogott el, hogy még egy csepp vizet sem tudtam volna lenyelni.

- Nem? Igazán nem? Tudja-e, mióta fekszik itt?

Csak meresztettem rá a szemem.

- Három hete; uram, teljes három hete! Képzelje csak el! Bizonyára sejtelme sincs róla, hol van, és mi történt magával a sebesülése óta.

Előbb sebláza volt, aztán merevgörcsbe esett. Az apacsok már be akarták kaparni. De én nem tudtam elhinni, hogy meghalt. Addig könyörögtem Winnetounak, míg végre megengedte, hogy tovább ápoljam.

Mindent Winnetounak köszönhet, uram! Szaladok is hozzá, és jelentem, hogy él!

Behunytam a szemem; és csendesen feküdtem tovább, de most már nem a sírban, nem a koporsóban, hanem valami gyönyörű, békességes ernyedtségben. Azt kívántam, bárcsak örökké ebben az állapotban maradhatnék.

Ekkor lépéseket hallottam. Egy kéz megtapogatott, és felemelte karomat.

- Biztos, hogy Sam Hawkins nem tévedett? - hallottam Winnetou hangját. - Szelki Lata csakugyan magához tért?

Tudtam, hogy rólam beszél. Szelki Lata az apacsok nyelvén pontosan ugyanaz, mint Old Shatterhand.

- Kinyitotta szemét! Még bólogatott is! - erősködött a jó Sam.

- Akkor csoda történt! Pedig jobb lett volna neki, ha halott marad. Így nehezebb halál vár rá.

- Így beszélni az apacs nép legjobb barátjáról! - csapta össze kezét

Sam. - Aki hű barátja Winnetounak is!

- Azért ütött le kétszer is! - felelte Winnetou megvetően.

- Mind a két alkalommal kénytelen volt megtenni - erősködött Sam.

- Első ízben azért tette, hogy megmentse az életedet, mert különben a kajovák a csatában megöltek volna. Másodízben önvédelemből tette.

Mi négyen nem akartunk az apacsok ellen harcolni. Megbeszéltük, hogy megadjuk magunkat.

- Sam Hawkins nyelve hazudik - felelte Winnetou hidegen. - Semmivel sem vagytok jobbak a kajova kutyáknál. Ha igazán barátaink vagytok, idejében értésünkre adtátok volna, hogy a kajovák mit forralnak ellenünk. Olyan ostobának tartasz, hogy megtéveszthetsz hazugságaiddal?

- Nem szoktam hazudni - fortyant fel Sam.

- Minden sápadtarcú álnok és hazug. Csak egyet ismertem, kinek szívében igazság lakozott - ez Kleki Petra volt, és őt is megöltétek!

Old Shatterhand az első pillanatban bizalmat keltett bennem. Láttam erejét és bátorságát. Szeme nyílt, mintha szíve őszinte volna. De benne is csalódtam. A tolvajokhoz csatlakozott, akik országunkat el akarják lopni. A csatában ellenségeimhez pártolt. Hazudik az arca, hazudik a szeme, a szíve is hazug!

Már az első pillanatban fel akartam nézni rá, de szempillám nem engedelmeskedett. Testem olyan gyenge volt, mintha levegőből állna. De most, hogy kemény szavait hallottam, óriási erőlködéssel kinyitottam szememet. Ott állt mellettem könnyű vászonruhában, fegyvertelenül.

Kezében egy könyv volt. Kötésén még a címet is el tudtam olvasni:

Hiawatha. Álmélkodva néztem. Egy "vadember", aki Longfellow indián eposzát olvassa! Hát nem csodálatos?

Winnetou észrevette, hogy kinyitottam a szememet. Sokáig- szótlanul nézett, aztán megkérdezte:

- Tudsz beszélni?

Nemet intettem.

- Nagy fájdalmaid vannak?

Ugyanúgy intettem megint.

- Akkor is halál fia vagy! - mondta Winnetou. - Az ember a halála előtt nem hazudik. Mondd meg őszintén: ti négyen csakugyan jó szándékkal voltatok irántunk?

Kétszer is megbiccentettem a fejemet, görcsös erőlködéssel.

- Nem tudom elhinni! - kiáltott fel Winnetou. - Ha bevallod az igazat, talán könyörögtem volna apámnak, hogy kegyelmezzen meg neked, de így . . .

Fáradtan behunytam a szememet. Megátalkodottsága olyan sértő volt, hogy büszkeségem akkor is elnémított volna, ha van erőm beszélni. De Sam nem hagyta annyiban.

- A nagy Winnetou megfeledkezett valamiről - mondta. - A kajovák meg akarták ölni foglyaikat, de Old Shatterhand nem engedte.

Azért vívott párbajt Metan Akvával. Életét kockáztatta az apacs foglyokért!

- Ez sem igaz! - szólt rá Winnetou keményen.

- Kérdezd meg Tanguát, a kajovák főnökét!

- Megkérdeztem tőle, mert valaki szóba hozta.

- És mit mondott?

- Hogy Metan Akva a csatában esett el, amikor megtámadtuk a kajovákat. Nem Szelki Lata ölte meg!

- Hát ez a gazság netovábbja! - kiáltott fel Sam. - Alávaló hazugság!

- Tangua megesküdött a Nagy Szellemre, hogy így történt, s inkább neki hiszek, mint nektek - felelte Winnetou. - Kleki Petra barátom és tanítómesterem volt, nem hagyhatom halálát bosszulatlanul. A Nagy

Szellem kezemre adta gyilkosát. Itt hever megkötözve. Kínhalál vár rá, és tirátok is, mert ugyanolyan gonoszak vagytok, mint ő.

- Kegyetlen beszéd, Winnetou! - mondta Sam halkan, fejét lehorgasztva.

- Mi nem vagyunk kegyetlenek - felelte Winnetou. - Az elfogott kajovákat sem öltük meg. Amit ellenünk vétettek, lovakkal, takarókkal, fegyverekkel fizetik meg, s akkor szabadon bocsátjuk őket. Szelki Latával is irgalmasan bántunk. Megengedtük, hogy ápold. De ha felgyógyul, neki is felelnie kell a sápadtarcúak bűneiért.

Ahogy behunyt szemmel hallgattam, csodálkoztam magamban, milyen hosszasan tárgyal Sammel. Mintha a saját lelkiismeretét igyekezett volna megnyugtatni szavaival. Sorsunk, úgy látszik, mégsem egészen közömbös neki; és akkor. . .

- Elég a szóból! - kiáltotta most Winnetou, mintha csak le akarná hűteni reménykedésemet. - Már eddig is túlságosan elnéző voltam irántatok!

Szelki Lata jobban van, nincs többé szüksége rád. Semmi keresnivalód mellette!

- Csak ezt ne, Winnetou, csak ezt ne! - könyörgött Sam rémülten.

- Mellette akarok maradni, ne szakíts el tőle!

- Hogy te mit akarsz, nem számít! Azt fogod tenni, amit parancsolok!

- És mikor láthatom megint a barátomat?

- Csak az utolsó napon. Mielőtt meghal, és mielőtt ti is meghaltok.

- Akkor legalább engedd meg, hogy elbúcsúzzam tőle!

Winnetou elfordult. Sam mindkét kezemet megragadta, és hosszasan szorongatta. Parker és Stone ugyanígy búcsúzott el tőlem. Winnetou intésére néhány apacs harcos lépett hozzánk. Samet, Willt és Dicket elhurcolták, s engem magamra hagytak. Később értem jöttek, egy sátorlapra fektettek és elvittek. Ahhoz sem volt erőm, hogy a szememet kinyissam. Még éreztem a sátorlap himbálózását, aztán mély álomba zuhantam.

Hogy meddig aludtam, nem tudom. A gyógyulást hozó álom rendszerint hosszú; és nagyon mély. Amikor felébredtem, könnyen ki tudtam nyitni szememet, és már nem voltam olyan gyenge, mint azelőtt.

Még a nyelvemet is meg tudtam kissé mozdítani; s nem esett különösebben nehezemre, hogy ujjammal szájamba nyúljak; és megtisztítsam a megalvadt vértől.

Nagy csodálkozásomra egy négyszögletes, lakószobához hasonló helyiségben találtam magam, melynek oldalai kőből rakott falakból álltak. A világosságot a bejárati nyílásból nyerte, melyen ajtó nem volt.

Fekvőhelyem a helyiség hátsó sarkában terült el. Több szürke medvebőrből készítették; ezeket egymásra rakták, s egy nagyon szép indián takarót terítettek rám. A másik sarokban, a bejárat mellett két indián nő üldögélt - egy idősebb és egy fiatal -, alighanem kettős feladattal: hogy ápoljanak, és őrizzenek is. Az idősebbik nagyon csúnya volt, mint a legtöbb indián öregasszony, aki sok éven át agyondolgozta magát.

Az indián asszonyok végzik el a legnehezebb munkát is, míg a férfiak a háborúnak és a vadászatnak élnek, de idejük hátralevő részét tétlenül töltik el. A fiatalabbik szép volt, sőt nagyon szép, Ha európai ruhába öltözik; akármelyik úri szalonban is megcsodálták volna. Hosszú, világoskék ingruhát viselt, teljesen zárt nyakkal, derekát csörgőkígyó bőréből készült öv fogta át. Semmiféle ékszert sem viselt - például üveggyöngyöt vagy aprópénzből készült láncot, amit az indián nők általában annyira kedvelnek. Egyetlen ékessége csodálatos haja volt, mely két erős, kékesfekete fonatban a derekáig ért le. Nagyon hasonlított Winnetou hajára, és arcvonásai is Winnetoura emlékeztettek.

Ugyanaz a bársonyos fekete szem, melyet félig eltakarnak a hosszú szempillák, mintha valami titkot rejtegetnének. Az indiánok kiugró arccsontjainak nyoma sem volt. A fiatal indián lány kerek, telt arca teljesen szabályos volt, álla pajkos gödröcskéjét pedig sok európai lány megirigyelte volna. Halkan beszélt az idősebb asszonnyal, vigyázva, hogy fel ne ébresszen, s amikor mosolygott, szépen ívelt szájában a fogak tökéletes gyöngysora villant elő. Finom vonalú orra inkább görög, mint indián jellegű volt. Bőre úgy csillogott, mintha világos bronzszíne ezüsttel vegyült volna. Ez a lányka tizennyolc éves lehetett, és fogadni mertem volna, hogy Winnetou testvérhúga.

A két squaw azzal foglalatoskodott, hogy egy fehérre cserzett bőrövet piros öltésekkel és arabeszkekkel díszítgetett.

Felemelkedtem fekvőhelyemen - igen, egész egyszerűen felültem, mégpedig minden erőlködés nélkül; holott mielőtt elaludtam, olyan gyenge voltam, hogy még a szememet sem tudtam kinyitni. Az öregasszony meghallotta mocorgásomat, felém pillantott, majd hangosan felkiáltott:

- Uff! Aguan inta-hinta!

Uff a csodálkozás szava, aguan inta-hinta pedig annyit jelent: nézd csak, milyen friss és eleven! A lány felnézett munkájából, s látva, hogy ülök, hozzám sietett.

- Felébredtél? - mondta elég jó angolsággal, ami megint nagy meglepetés volt számomra. - Van valami kívánságod?

Már válaszra nyitottam számat, de rögtön be is csuktam, mert eszembe jutott, hogy nem tudok beszélni. Nem tudok-e? De hiszen ha sikerült felülnöm, talán beszélni is tudok már. Megpróbáltam, és így válaszoltam:

- Kívánságom . . . van . . . több is.

Boldog voltam, hogy végre hallom a saját hangomat. Természetesen idegenszerűen hangzott; a szavakat nehezen tudtam kipréselni, és szájam mélyén erős fájdalmat okoztak. De hát mégis meg tudtam szólalni, olyan hosszú és kényszerű némaság után.

- Beszélj halkan vagy csak jelekkel - mondta. - Nso Csi hallja, hogy a beszéd fáj neked.

- Nso Csi te vagy? Ez a neved? - kérdeztem.

- Igen.

- Köszönet illeti azt, aki ezt a nevet adta neked. Igazán hozzád illik, mert szép vagy, mint egy tavaszi nap, amikor az év első virágai nyílnak.

Tudtam, hogy Nso Csi az apacsok nyelvén annyit jelent, mint "Szép

Nap" - ez késztetett a bókra. A lány könnyedén elpirult, és figyelmeztetett arra, amit az imént kérdezett.

- Azt mondtad, több kívánságod van.

- Előbb mondd meg, hogy miattam vagy-e itt.

- Parancsot kaptam, hogy ápoljalak.

- Ki parancsolta meg?

- A bátyám, Winnetou.

- Mindjárt gondoltam, hogy ez a bátor fiatal harcos a te bátyád, nagyon hasonlítasz rá.

- Mégis meg akartad ölni!

Ezt úgy mondta, hogy félig kijelentésnek, félig kérdésnek hangzott.

Közben olyan fürkészően nézett a szemembe, mintha olvasni próbálna a lelkemben.

- Nem akartam megölni - feleltem.

- Nem hiszi el, és az ellenségének tekint. Kétszer földre sújtottad őt, akit még senki sem tudott legyőzni.

- Kétszer, igen. Első ízben azért, hogy megmentsem az életét. Másodszor meg ő akart megölni engem. Én már akkor megkedveltem, amikor először láttam.

Sötét szemét egy hosszú percre megint rám emelte, s végül így felelt:

- Hiába, nem hisz neked, s én a testvére vagyok. Fájdalmat érzel a szájadban?

- Most nem.

- Tudnál nyelni?

- Megpróbálom. Szabad egy korty vizet adnod nekem? Szomjas vagyok.

- Mindjárt kapsz inni.

Az öregasszonnyal együtt elhagyta a szobát. Töprengően néztem utána. Winnetou tehát ellenségének tekint, akárhogy erősködöm is, hogy a barátja vagyok. Mégis húgára bízta az ápolásomat. Mit jelentsen ez? Talán később megértem.

A két squaw nemsokára visszajött. A fiatal lány kezében barna agyagból készült bögreféle volt, aminőt a pueblo-indiánok szoktak készíteni.

Színültig friss vízzel volt tele. Azt hitte, segítség nélkül nem tudom megfogni még, s a szájamhoz tartotta. A nyelés nehezen, nagyon nehezen sikerült, és erős fájdalmat okozott, de leküzdöttem. Apró kortyokban és hosszú szünetekkel kiittam az egészet.

Istenem, mennyire felüdített! Nso Csi leolvashatta az arcomról, mert megjegyezte:

- Látom, jólesett. Később hozok neked mást is. Bizonyára nagyon éhes vagy. Nem akarsz megmosakodni?

- Ó, ha lehetne!

- Próbáld meg.

Az öregasszony egy kivájt tökhéjat hozott be vízzel tele. Nso Csi letette a fekvőhelyem mellé, és kezembe adott egy puha háncsból font törülközőfélét. Megpróbáltam a mosakodást, de nem sikerült - nem volt hozzá elég erőm.

Ekkor a háncstörülköző csücskét bemártotta a vízbe, s türelmesen megmosta vele az arcomat, a kezemet, a karomat, a vállamat, aztán halkan megkérdezte:

- Mindig ilyen sovány voltál? Én - sovány? Erre nem is gondoltam. Persze; a láz és a seb okozta merevgörcs, mely akár a halálomat is okozhatta volna. Hosszú ideig nem ettem semmit, egy csöpp vizet sem ittam. Természetes, hogy mindez alaposan megviselt. Megtapogattam arcomat, és csak ennyit mondtam:

- Mindig jó húsban voltam.

- Hát akkor nézd meg magad itt a vízben.

A tökhéjba néztem, és visszahőköltem megdöbbenésemben. A vízből egy kísértet nézett vissza rám - olyan voltam, mint egy csontváz.

- Csoda, hogy még élek! - sóhajtottam.

- Igen, Winnetou is azt mondta. Még a hosszú utat is kibírtad idáig.

A jóságos Nagy Szellem rendkívül erős szervezettel ajándékozott meg. Öt napig hánykolódtál útközben.

- Öt napig? Hát hol vagyunk tulajdonképpen?

- A mi pueblónkban, a Pecos folyó partján.

- És az apacs harcosok, akik foglyul ejtettek, mind ide jöttek?

- Igen, mind hazajött. Itt laknak a pueblo közelében.

- A kajova foglyok is itt vannak?

- Itt. Megérdemelték volna, hogy megöljük őket. Minden más törzs azt tette volna. De Kleki Petra arra tanított bennünket, hogy kerüljük a testvérharcot. Az indián nemzeteknek össze kell fogniuk, ha nem akarnak elpusztulni.

- És az én három barátom - nem tudod, hol vannak?

- Egy olyan szobában; mint ez, csak ott sötét van. Megkötözve üldögélnek a sötétben.

- Étlen-szomjan? - kérdeztem.

- Nem. Jól tartják őket, hogy erősek legyenek, és sokáig kibírják a kínzást. Nem büntetés, ha mindjárt belehalnak.

- A kínzócölöpön kell meghalniuk?

- Igen, ott fognak meghalni.

- Én is?

- Te is - felelte nyugodtan, minden sajnálkozás nélkül. Hát lehetséges-e, hogy ez a szép fiatal lány ennyire rideg szívű legyen?

- Nagyon szeretnék velük beszélni - mondtam.

- Winnetou megtiltotta - felelte.

- Távolról sem láthatom őket - legalább egyszer?

- Nem.

- Üzenetet sem küldhetek nekik?

- Nem.

- Legalább annyit, hogy már jobban vagyok - azt se szabad?

Nem felelt rögtön, de rövid gondolkodás után így szólt:

- Majd megkérem Winnetout, hogy ezt az egyet engedje meg.

- Winnetou nem látogat meg egyszer?

- Nem kíván látni. De átadhatom az üzenetet.

- Nem, köszönöm. Bennem is van büszkeség. Ha Winnetou nem akar beszélni velem, nekem sincs több szavam.

- Csak halálod napján láthatod még egyszer. Most mennem kell. Ha szükséged van valamire, ezzel jelezheted. Akkor rögtön bejön valaki.

Kis agyagsípot vett elő a zsebéből, kezembe adta, aztán az öregasszonnyal együtt eltávozott.

Megható figyelmesség! - gondoltam keserűen. Társaimat felhizlalják, és engem gondosan ápolnak; de csak azért; hogy aztán a kínzócölöpön pusztuljunk el! Winnetou a húgára bízza az ápolásomat, de nem akar szóba állni velem. Az ördög érti meg ezeket az indiánokat!

A beszélgetés is elfárasztott. Nyelvem kegyetlenül sajgott, és minden szónál éles fájdalom nyilallt belém. Bágyadtan behunytam szememet, és megint elaludtam.

Néhány óra múlva arra ébredtem fel, hogy pokoli szomjúság gyötör, és farkaséhes vagyok. Belefújtam a kis sípba. Az öregasszony, aki alighanem a bejárat mellett üldögélt, tüstént bedugta fejét, és mondott valamit. Szavait nem értettem meg, de kitaláltam, hogy azt kérdezi, mit akarok. Jelekkel megmagyaráztam neki, hogy enni és inni szeretnék.

Erre eltűnt, és nemsokára Nso Csi állított be, agyagtállal és kanállal a kezében. Letérdelt mellém, és kanalanként megetetett, mint egy gyereket. A tálban erős húsleves volt, amelybe kukoricalisztet kevertek. Az indiánok két kő közt őrlik meg a kukoricát, de ez a liszt olyan finom volt, mintha darálóval készült volna. Talán Kleki Petra szerezte be a darálót meg a kanalat is.

Az evés még a beszédnél is nagyobb fájdalmat okozott nekem. Minden kanál után pihennem kellett. Szemem könnybe lábadt a nagy erőlködéstől. Nso Csi észrevette, s amikor megbirkóztam az utolsó kanállal is, megjegyezte:

- Nagyon gyenge vagy még, de szíved erős - hős vagy! Milyen kár, hogy nem indiánnak születtél, csak hitvány, hazug sápadtarcúnak!

- Nem vagyok hazug - feleltem. - Nem minden fehér ember hazug.

- Én csak egyet ismertem, aki tiszta szívű volt - mondta Nso Csi.

- Kleki Petrát mindnyájan szerettük, és ti öltétek meg. Aznap fogtok meghalni, amikor eltemetjük.

- Még nem temettétek el? - kérdeztem csodálkozva.

- Erős koporsóba zártuk, ahová nem hatol be levegő - felelte.

- Majd meglátod, ha eljön az ideje. Most pihenj tovább.

Amikor magamra maradtam, megpróbáltam felállni, de visszaroskadtam fekvőhelyemre. Mégis éreztem, hogy kezdek erőre kapni. A jó húsleves mintha eláradt volna egész testemben. Még fontosabb volt, hogy fásult, csüggedt hangulatom elmúlt. Most már megint élni akartam - ragaszkodni az életemhez, akármilyen reménytelennek tűnt is.

Reménytelennek? Miért? Csak meg kell győznöm Winnetout arról, hogy tévesen ítélt meg. Kezemben a bizonyíték - a hajfürtje! Eddig még nem volt erőm, hogy megmutassam neki. Igazában kedvem sem volt hozzá. Azt akartam, hogy magától jöjjön rá tévedésére. De ha tovább makacskodik . . .

Idáig jutottam gondolataimban, amikor hirtelen rémület fogott el.

Hátha már nincs meg az a hajfürt? Az indiánok rendszerint kirabolják foglyaikat, elszednek tőlük mindent. Bizonyára az én zsebeimet is kiürítették, mialatt eszméletlenül feküdtem.

Most is az a ruha volt rajtam, amelyben dolgoztam, amikor még földmérő voltam. Azóta sok minden történt; s hogy a ruhám milyen állapotban volt, elképzelhető. De megvolt, nem vették el. Izgatottan kotorásztam

zsebeimben. Nagy örömömre és csodálkozásomra mindent a helyén találtam - úgy látszik, csak a fegyvereimtől fosztottak meg. Belső zsebemből kihúztam a bádogdobozt. Fellélegzettem. Irataim, feljegyzéseim ott voltak sértetlenül, s köztük a karikába csavart hajfürt is.

A dobozt gondosan visszatettem a zsebembe tartalmával együtt, és megkönnyebbülten elnyújtózkodtam a medvebőrökön. Most már nyugodtan elaludtam.

Estefelé ébredtem fel. Nso Csi megint behozott egy tál levest és hozzá friss vizet. Most már egyedül kanalaztam ki, nem volt szükségem segítségre. Közben számos kérdést tettem fel Nso Csinek. Volt, amire habozás nélkül válaszolt, de egyik-másik kérdésemre tiltóan felemelte kezét.

- Örülök, hogy nem vettek el tőlem semmit - mondtam.

- Winnetou parancsolta így - felelte.

- Miért?

- Nem tudom. De van valami más, amit mondani akarok neked. Annak még jobban fogsz örülni.

- Kíváncsi vagyok rá, mi lehet az.

- Felkerestem a sápadtarcúakat, akiket veled együtt fogtak el. Meg akartam mondani nekik, hogy már jobban vagy. Az egyik, akit Sam Hawkinsnak hívtak, megkért, hogy adjak át neked valamit.

- A jó Sam! Mit küldött nekem?

- Ajándékot. Maga készítette. Három hétig dolgozott rajta, amikor még ő ápolt téged. Megkérdeztem Winnetout, átadhatom-e. Megengedte. Itt van.

Egy nyakláncot adott a kezembe, amit Sam az én elejtett szürke medvém fogaiból és karmaiból készített. Még a medve füleinek a hegyét is ráfűzte.

- Elmesélte, hogy a grizzlyt te ölted meg. Bátor és erős harcos vagy, hogy puszta késsel neki mertél menni - mondta Nso Csi.

Szinte meghatottan forgattam kezemben a nyakláncot.

- Hogy tudta ezt megcsinálni? Hiszen kés és szerszám is kell hozzá!

Tőle sem vettek el semmit?

- Te vagy az egyetlen, akinek a tulajdonát meghagyták - felelte Nso Csi. - De megmondta Winnetounak, hogy ajándékot szeretne készíteni neked, és Winnetou megengedte. Megparancsolta, hogy kapjon meg mindent, ami szükséges hozzá. Szép nyakék. Vedd fel, úgysem viselheted sokáig.

- Mert meg kell halnom?

- Igen.

Fölém hajolt, és maga akasztotta a láncot a nyakamba. Nem is váltam meg tőle, amíg a prérit jártam.

- Köszönöm - mondtam a szép indián lánynak. - De abban tévedsz, hogy nem viselhetem sokáig.

- Ne áltasd magad csalóka reménnyel - felelte kissé elszomorodva.

- A vének tanácsa határozta el, hogy meg kell halnod.

- És ha bebizonyítom, hogy ártatlan vagyok?

- Bizonyítsd be, Szelki Lata! Nagyon örülnék, ha be tudnád bizonyítani, hogy nem vagy hazug áruló, és nem vagy Winnetou ellensége.

Mintha megbánta volna, hogy ennyit is mondott, megfordult, és kiszaladt a szobából. Helyette az öregasszony jött be, kivájt tökből készült mécsessel a kezében. Kissé rendbehozta a fekvőhelyemet, és kivitte a tálat meg a kanalat.

Ezen az éjszakán jobban aludtam, mint máskor, és kipihenten ébredtem fel. A nap folyamán hatszor kaptam enni - sajnos, mindig ugyanazt.

De nem zúgolódtam, hiszen tudtam, hogy a húsleves meg a kukoricaliszt tápláló, és könnyű megemészteni. A hússal várni kellett, míg rágni is tudok, nemcsak nyelni. Állapotom napról napra javult. A csontváz, melyet a vízben láttam, visszanyerte izmait. Szájamban a daganat leapadt, majd eltűnt. Nso Csi barátságosan gondoskodott rólam, de egyre szótlanabbá vált. Észrevettem, hogy néha lopva rám néz, és szemében szomorúság tükröződik.

Talán már sajnálni kezd? Úgy látszik, tévedtem, amikor szívtelennek tartottam. Megkérdeztem, elhagyhatom-e a szobát, hogy egy kis friss levegőt szívjak. Azt felelte, erről szó sem lehet. A bejárat előtt két őr áll, és még mutatkoznom sem szabad. Csak gyengeségemnek köszönhetem, hogy nem bilincseltek meg, de még erre is sor kerülhet.

Gondolkodóba estem. Eddig bíztam a hajfürtben - de hátha csalódás ér? Ilyen körülmények között csak a saját erőmre számíthatok biztosan. Feltétlenül meg kell erősödnöm - de hogyan?

Most már csak éjjel feküdtem a medvebőrökön; napközben fel és alá sétálgattam a szobában, vagy a földön kuporogtam. Azt mondtam Nso Csinek, hogy nem tudok ilyen alacsonyan ülni, nem szoktam meg.

Megkérdeztem, nem kaphatnék-e egy nagyobb követ, amire ráülhetnék.

Kívánságomat közölte a bátyjával. Winnetou parancsára még aznap két jókora követ hoztak a szobámba, helyesebben a börtönömbe.

Amikor magamra maradtam, ezeket a köveket kezdtem emelgetni. Két hét múlva már mutatkozni kezdett a súlyemelés eredménye. A harmadik hét végén izmaim visszanyerték rugékonyságukat.

Már hat hete voltam rab, és még nem hallottam róla, hogy a kajova foglyokat elengedték volna. Pedig majdnem kétszáz ember etetése nem kis

dolog. A kajovák bizonyára alkudoztak. De minél tovább húzzák az időt, annál nagyobb lesz a váltságdíj - gondoltam.

Már késő őszre járt az idő. Egy szép, napos reggelen Nso Csi behozta a reggelimet, és mialatt ettem, leült az egyik kőre. Szeme különösen csillogott, s végül egy könnycsepp gördült le arcán.

- Sírsz? - kérdeztem. - Mi történt, hogy ilyen szomorú vagy?

- Még nem történt semmi - felelte -, de ma elvonulnak a kajovák.

Követeik az éjjel érkeztek meg. Magukkal hozták mindazt, amit váltságdíjul követeltünk.

- Ezért búsulsz? Inkább örülnöd kellene.

- Nem tudod, mit beszélsz. Nem sejted, mi vár rád. A kajóvák távozását harcosaink azzal fogják megünnepelni, hogy téged három társaddal együtt a kínzócölöphöz kötnek.

Ezt a fenyegetést már sokszor hallottam, de nem vettem komolyan.

Annál jobban megdöbbentett most. Ez hát a döntő nap, talán életem utolsó napja! Közönyösséget színleltem, és látszólag nyugodtan folytattam a reggelizést, aztán visszaadtam Nso Csinek a tálat. Átvette a kezemből, és elindult vele. A kijáratnál hirtelen megfordult és visszajött.

Hozzám lépett, kezét nyújtotta, és így szólt:

- Ez az utolsó alkalom, hogy beszélhetek veled, El kell búcsúznom tőled. Nagy harcos vagy, légy erős, akárhogy kínoznak is. Nso Csi szíve fáj, hogy meg kell halnod. De még jobban fájna, ha gyáván halnál meg.

Letörölte könnyeit, és kiszaladt. Utána mentem, hogy még egyszer lássam, de amint a kijárat elé értem, a két őr puskát fogott rám. Bizonyára le is lőttek volna, ha még egy lépést teszek. Gyorsan visszahúzódtam börtönömbe. Szökésre nem is gondolhattam, hiszen nem ismertem a terepet.

Mégis felidéztem emlékezetemben mindazt, amit a pueblókról, egyes indián törzsek csodálatos falvairól vagy várairól hallottam és olvastam.

Ennek a sajátos építkezési módnak ősi hagyományai vannak. A pueblo-indiánok rendszerint egy folyó magas partját választják ki, vagy egy kiszáradt kanyon sziklafalait. Ügyesen kihasználják a hely adottságait, a szirtfalak rései közt emelnek erős kőfalakat sok emelet magasságban. Minden emelet beljebb van, mint az alatta levő, s előtte terasz húzódik, mely tulajdonképpen nem más, mint az alsóbb emelet mennyezete.

Tehát a földszint a legtágasabb, és fölötte az emeletek egyre kisebbek. Az egész olyan, mint egy cellákból álló piramis - vagy mint egy kártyavár. Az épületben nincs lépcső. Az egyes emeletekre létrán lehet feljutni, csak kívülről. Ha ellenség közeleg, a létrákat behúzzák, és csak az juthat fel, aki ostromlétrát hozott magával. De még akkor is egyenként kell megostromolnia minden emeletet, kitéve magát a felsőbb teraszokon meghúzódó védők fegyvereinek.

Szóval egy ilyen sziklavárba kerültem, mégpedig a nyolcadik vagy kilencedik emeletre, amint egy pillantással felmértem, amikor a fejemet kidugtam. Nem, a szökést meg sem lehetett kísérelni. Leheveredtem a medvebőrökre, és vártam. A várakozás elég kínos volt, mert órákig tartott. Végre déltájban közeledő léptek zaja hallatszott kívülről. Winnetou lépett be a szobába, öt apacs harcos kíséretében. Felültem. Hosszú, fürkésző pillantást vetett rám, és megkérdezte:

- Old Shatterhand meggyógyult már?

- Még nem egészen - feleltem.

- De beszélni már tudsz; mint hallom.

- Igen.

- És futni?

- Azt hiszem.

- Úszni is tudsz?

- Talán . . . egy keveset - feleltem óvatosan.

- Jó, mert szükséged lesz rá. Megüzentem neked; melyik napon kerülhetsz újra a szemem elé - nem felejtetted el?

- Tudom - a halálom napján.

- Úgy van - és ez a nap elkövetkezett. Állj fel! A harcosaim megkötöznek.

Minden ellenállás esztelenség lett volna. Hat edzett harcossal álltam szemben. Ha le is tudnék ütni egyet vagy kettőt közülük, nem érnék vele semmit, csak súlyosbítanám helyzetemet. Engedelmesen kinyújtottam kezemet, s örültem, hogy elöl kötözik meg, és nem kötik hátra.

Lábamat is összeszíjazták, de lazán. Lépegetni tudtam, lassan és aprókat, de ugrani vagy szaladni már nem. Közrefogtak, és kivezettek a teraszra. Innen létra vezetett le az alsóbb emeletre; nem is létra volt, csak egy erős, vastag pózna, amelybe létrafokokat helyettesítő mély rovátkákat vájtak. Előbb három indián ereszkedett le, aztán én, utánam a másik két apacs harcos következett. Elég nehezen tudtam Lejutni összeszíjazott lábammal. Így haladtunk tovább emeletről emeletre.

Minden teraszon asszonyok és gyerekek gyűltek össze és megbámultak, de csendesen viselkedtek. Nemsokára utánunk jöttek. Odalenn már több száz kíváncsiskodó követett minket, a színjáték nézőközönsége - s én, sajnos, a főszereplők közé tartoztam.

A pueblo egy szakadékban épült, mely a Pecos folyó széles völgyébe torkollott. A Pecos nem bővizű folyó, különösen ősszel, de helyenként akkor is elég mély. A tájat körös-körül erdő és bozót szegélyezte, de a szakadék bejáratánál nagy, füves rét terült el, mely a túlsó parton is folytatódott. Legelőnek nagyon alkalmas volt, de fák nem nőttek rajta.

Egyetlen fát láttam csupán, egy hatalmas cédrust, azt is a túlsó oldalon, elég messze a parttól.

Az innenső parton nagy volt a sürgés-forgás. Elsőnek ökrös szekerünket pillantottam meg, melyet az apacsok zsákmányként magukkal hoztak. Hátrább azok a lovak legelésztek, amelyeket a kajova törzs küldöttei hoztak magukkal a foglyok váltságdíja fejében. Sátrakat ütöttek fel, és közszemlére tették ki azokat a fegyvereket, amelyek szintén váltságdíjul szolgáltak. Tangua felemelt fővel sétálgatott a sátrak előtt - bosszankodva láttam, hogy a kajova foglyokat már szabadon bocsátották.

A másik oldalon az apacs harcosok gyűltek össze. Számukat öthatszázra becsültem.

Szekerünkhöz közeledve megláttam Hawkinst, Stone-t és Parkert - megkötözve! De nem a szekérhez kötötték őket, hanem a földbe vert cölöpökhöz. Négy ilyen cölöp sorakozott egymás mellett; a negyedik még üres volt, engem ahhoz kötöttek. Sam volt hozzám a legközelebb, mellette Stone és Parker. Nem messze tőlünk sok száraz rőzsét és gallyat halmoztak össze. Alighanem az volt a tervük, hogy megkínzatásunk után máglyán égetnek el minket.

Társaim elég jó bőrben voltak; úgy látszik, idáig nem szenvedtek szükséget semmiben. De arcuk komor volt, és csak akkor derült fel egy kissé, amikor megpillantottak. A cölöpök elég közel álltak egymáshoz, úgyhogy jól megérthettük egymás szavait.

- Üdvözlöm, kedves barátom! - mondta Sam. - Ez aztán szomorú viszontlátás! Még annak sem tudok örülni, hogy ilyen szépen összeszedte magát.

- Annyira sötétnek látja a helyzetet? - kérdeztem.

Ezután kölcsönösen elmeséltük egymásnak utolsó heteink történetét. Közben láttam, hogy Winnetou és az apja Tanguával beszélget a kajovák sátrai előtt. Az apacsok nagy félkörben a kínzóoszlopok előtt helyezkedtek el. Nem tudom, egy vezető intézkedésére történt-e, vagy a hagyományos,

régi rendet követték, de az első sorban a gyerekek telepedtek le, mögöttük a lányok és asszonyok, aztán a serdülő legények és leghátul a felnőtt harcosok. A második sor közepén megláttam Nso Csit, és észrevettem; hogy egy pillanatra se veszi le rólam tekintetét.

Ekkor a sorok elé állt Incsu Csunna, és harsány hangon beszélni kezdett:

- Apacs testvéreim, hozzátok szólok! A kajova törzs gyermekei is meghallgathatják szavaimat!

Rövid szünetet tartott, s amikor látta, hogy mindenki figyel, így folytatta:

- A Nagy Szellem ezt az országot nekünk ajándékozta. Itt éltek apáink és nagyapáink békességben és boldogan. Aztán átkeltek a sápadtarcúak a Nagy Vízen, és megvetették lábukat országunkban. Eleinte kevesen voltak, és mi barátságosan fogadtuk őket. De mind többen jöttek, és egyre gonoszabbul viselkedtek. Nagy városokat építettek, és felégették az erdőket. Megritkították a Bölényeket és musztángokat.

A Nagy Szellem vörös gyermekei nem találták meg táplálékukat. Egyre beljebb húzódtak az erdőkbe, és a sápadtarcúak utánuk jöttek, és továbbűzték őket. A préríken, ahol lovaink legeltek, füstölgő tűzparipa száguld, és nagy kocsikban hozza a sok sápadtarcút, aki mind rabolni és gyilkolni akar.

- Uff, uff! - hangzott mindenfelől.

- Mint minden évben, amikor a bölények vonulni kezdenek, harcosaink egy csapata vadászatra indult. Az erdőben, ahol a múlt évben még nem járt senki, sápadtarcúakra bukkantunk. Utat kezdtek építeni a tűzparipa számára, hogy ide is utánunk jöjjön. Megmondtuk nekik, hogy ez a föld a mi tulajdonunk, és nem építhetnek itt semmit a beleegyezésünk nélkül. Szavainkat kinevették, és folytatták munkájukat.

Sőt arra vetemedtek, hogy megöljék szeretett tanítómesterünket, Kleki

Petrát, aki senkinek sem vétett, és mindig a békét hirdette.

- Uff, uff! - helyeselték mindnyájan.

- Meggyilkolt tanítónk holttestét ide hoztuk, és nem temettük el, amíg a bosszú napja el nem érkezik. Ma virradt meg ez a nap. A gyilkost kézre kerítettük. Vele együtt négy másik sápadtarcút is, aki a földrablók sorába tartozik. Tagadják bűnüket. Kleki Petra arra tanított bennünket, hogy legyünk jók és igazságosak. Az ő kedvéért nem hajtjuk végre a büntetést kihallgatás nélkül, ha apacs testvéreim is úgy akarják.

- Uff, uff! - hagyták jóvá mindannyian.

Incsu Csunna hozzánk fordult, és így szólt:

- Hallottátok szavaimat. Feleljetek a kérdésekre, melyeket hozzátok intézek. Igaz, hogy a tűzparipa számára kezdtetek utat építeni?

- Még nem építettünk semmit - felelte Sam. - Néhányan közülünk felmérték a földet, a többiek pedig . . .

- Elég! - rivallt rá a törzsfőnök. - Ne kertelj! Csak arra felelj, amit kérdezek! Már első szavaddal bevallottad bűnödet. Arról beszélj, kié a föld, melyet felmértetek: a tiétek-e vagy a miénk?

- A tiétek.

- Tudod-e, mi a lótolvaj büntetése a préri törvényei szerint?

- Halál - felelte Sam.

- És mi ér többet: egy ló vagy az egész ország, mely az apacsok tulajdona?

Sam hallgatott.

- Beszélj vagy megkorbácsoltatlak! - kiáltott rá a törzsfőnök.

- Ne fenyegess! - felelte a bátor kis ember dühbe gurulva. - Sam

Hawkinst nem lehet kényszeríteni semmire!

- Nyugalom, Sam, ne ingerelje őket! - kérleltem.

- Nos, kutya, mit felelsz? - folytatta Incsu Csunna. - Mi ér többet: a ló vagy a föld?

- A föld, természetesen - mondta Sam vállát vonogatva.

- A földtolvaj száz halált érdemel, ám ha csak ez lenne a bűnötök, egyszerűen agyonlőttünk volna. De van súlyosabb bűnötök is, amiért kínhalált érdemeltek. A kajovákhoz pártoltatok, és tőrbe akartatok csalni bennünket. Tizenhat harcosunk vesztette el az életét miattatok, a sebesültekről nem is beszélve. A barátod, akit Old Shatterhandnek neveznek, még attól sem riadt vissza, hogy kezet emeljen rám, és Winnetout is kétszer leütötte, igaz, vagy nem igaz?

- Old Shatterhand csak jót akart - felelte Sam. - Az első pillanattól fogva az apacsok barátja volt, és meg akarta menteni Winnetou életét.

Ha nem üti le, akkor. . .

- Hallgass, nyomorult! - szakította félbe Incsu Csunna. - Ő az oka, hogy a kajovák foglyul ejtettek minket! Már a fákhoz kötöztek; hogy kivégezzenek! De a Nagy Szellem egy láthatatlan segítőt küldött a megmentésünkre! Ti nem akartatok megmenteni, hanem az életünkre törtetek - igaz vagy nem?

- Nem! - felelte Sam dacosan.

- Tagadni mered? Mindjárt rád bizonyítom hazugságodat! Itt van Tangua, a kajovák törzsfőnöke. Megkérem, hogy tanúskodjék. Ezek a sápadtarcúak a mi javunkat akarták?

- Soha! - kiáltotta Tangua kaján kárörömmel. - Mindig ellenetek uszítottak minket. A fülemet rágták, hogy egyetlen apacsnak se kegyelmezzünk meg,

és öljük meg őket az utolsó szálig! Különösen ez tüzelt ellenetek, ez a fiatal sápadtarcú, aki mindig az ökle erejével hetvenkedik - mutatott rám Tangua.

- Alávaló hazugság! - kiáltottam rá felháborodva.

- Még beszélni mersz? - sziszegte Tangua. - Szétverem a fejedet!

- Üss hát, ha nem szégyellsz megütni valakit, aki nem tud védekezni!

Kihallgatásról meg igazságról beszéltek? Miféle kihallgatás az, amikor az ember torkába fojtják a szót? Miféle igazság az, amikor olyan kérdéseket tesznek fel neki, amelyek bűnösnek tüntetik fel, ha százszor ártatlan is? Köpök az ilyen bíráskodásra! Inkább kezdjétek meg a kínzást, amit úgyis rég elhatároztatok! Egyetlen jajszót sem fogtok hallani tőlünk!

- Uff, uff! - kiáltotta egy női hang bámuló elismeréssel. Nem kellett arra fordulnom, mert tüstént megismertem Nso Csi hangját.

- Uff, uff, uff! - kiáltották mások is.

Az indiánok a bátorságot tartják a legtöbbre, és még ellenségeikben is megbecsülik. Éreztem, hogy a közhangulat mellettem nyilatkozik meg, s még elszántabban folytattam:

- Amikor Incsu Csunnával és Winnetouval először találkoztam, szívem azt súgta, hogy bátor és igazságos emberek, akiket szeretni és becsülni kell. Tévedtem. Egy ilyen hitvány fickó hazudozása elég ahhoz, hogy tisztánlátásukat megzavarja.

- Agyonverlek, te kutya! - ordította Tangua felbőszülten. Felkapta puskáját, és megfordította, hogy fejbe vágjon. De Winnetou közbelépett.

- A kajovák főnöke maradjon nyugton - mondta. - Old Shatterhand vakmerően beszélt, de lehet, hogy egyben-másban igaza van. Incsu Csunna, az apacs nemzet nagy főnöke még nem fejezte be a kihallgatást. Csak ő beszélhet, és az, akit kérdez.

Tangua kénytelen volt visszahúzódni. Incsu Csunna egészen közel lépett hozzám, és a szemembe nézett.

- Miért ütöttél le? - kérdezte.

- Te támadtál rám, én csak védekeztem - feleltem. - Lelőhettelek volna, ha az életedre török, de nem akartalak megölni. Akkor szaladt oda Tangua, hogy megskalpoljon. Eszméletlen voltál, és én védtelek meg tőle.

- Hazudik a rühes kutya! - üvöltötte Tangua.

- Csend legyen! - intette le Incsu Csunna. - Folytasd!

- Akkor sietett Winnetou a segítségedre - mondtam. - Kése keresztülszúrta a nyelvemet, különben megmagyaráztam volna neki mindent.

Valaki hátulról fejbe vágott, és elvesztettem az eszméletemet. Így kerültem fogságtokba.

- Minek avatkoztál bele két indián nép harcába? - kérdezte Incsu Csunna.

- Hogy a vérontást megakadályozzam - feleltem. - Tangua meg akarta ölni az apacs foglyokat. Ezt is én akadályoztam meg.

- Hazudik! - rikoltotta Tangua. - Minden szava hazugság! Mindig verekedést akart, nem békét! Ökle erős, mert a Gonosz Szellem lakozik benne! Mindenkit leüt az öklével!

- De csak azért, hogy a vérontást elkerüljem - feleltem. - Öklömmel még nem öltem meg senkit, csak elkábítottam, ha kellett. De veled másképp fogok leszámolni. Akkor fegyver lesz a kezemben!

- Velem leszámolni? - kacagott Tangua. - Azt nem éred meg! Még ma elégetünk, és hamvaidat szétszórjuk a szélbe!

- Elég a szóból! - mondta Incsu Csunna. - Most az ítélkezés következik.

Lépjenek elő azok a bátor harcosok, akiket kijelöltem, hogy segítsenek ítélkezni.

Intésére néhány öreg harcos lépett elő. A három törzsfőnökkel félrevonultak tanácskozni. Messziről láttam, hogy Tangua izgatottan hadonászva beszél hozzájuk. Nyilván mindent elkövetett, hogy az ítélet minél szigorúbb legyen. Közben volt időm társaimmal néhány szót váltani.

- Kíváncsi vagyok, mi sül ki ebből - mondtam Samnek.

- Semmi jó - felelte Sam.

- Én meg azt mondom, hogy még jóra fordulhat minden.

- A halála után gondoljon rám, Sir - felelte Sam. - Akkor majd belátja, hogy nekem volt igazam, hihihi!

Ez a furcsa kis ember a legnehezebb helyzetben sem vesztette el azt, amit akasztófahumornak szoktak nevezni. Most nem remélt már semmit, mégis megnevettetett bennünket.

A tanácskozás nemsokára véget ért. Az öreg harcosok visszatértek helyükre. Incsu Csunna a félkör közepébe lépett, és beszélni kezdett:

- Apacs és kajova harcosok, hallgassátok meg szavaimat! A vének tanácsa már korábban elhatározta, hogy ez a négy sápadtarcú kínhalált érdemel. De a legfiatalabb köztük, akit Old Shatterhandnek neveznek, bátran védekezett, és bírái nem felejtették el szavait. Ezért elhatároztuk, hogy enyhítjük büntetésüket. Winnetou javaslatára a Nagy Szellemhez fordulunk, hogy ő döntse el, bűnösök-e vagy ártatlanok.

A meglepetés moraja futott végig a tömegen. Sam odaszólt hozzám:

- Tudja mi lesz itt, Sir?

- Sejtem - feleltem.

- Afféle istenítélet, mint nálunk, a régi időkben. De hallgassuk csak!

Az apacs főnök kis szünet után így folytatta:

- Két ember párviadala fogja megmutatni a Nagy Szellem akaratát.

Az egyik a sápadtarcúak vezetője lesz, aki nevükben beszélt. A másik pedig valaki közülünk. A párviadalt Winnetou javasolta, és ő akart megküzdeni Old Shatterhanddel. De nem egyeztem bele. A sápadtarcúak vezetőjével az apacsok vezetője álljon ki viadalra. Az pedig én vagyok, Incsu Csunna, az apacs nemzet nagy főnöke.

- Uff, uff, uff! - zúgott a helyeslés minden oldalról.

Nekem is nagyon tetszett Incsu Csunna bátorsága. Utóvégre akármelyik jó harcosát is kijelölhette volna, ha már nem akarta, hogy Winnetou álljon ki ellenem. Izgatottan vártam a további részleteket- a párviadal módját és feltételeit. Incsu Csunna így folytatta:

- Old Shatterhand beugrik a vízbe, de fegyvertelenül. Át kell úsznia a folyón. Én utána úszom, tomahawkkal a kezemben. Ha át tud úszni a folyón, és élve eljut ahhoz a nagy cédrushoz a túlsó parton, akkor győzött - ő és társai szabadok, mehetnek, ahová akarnak. De ha megölöm, akár a vízben, akár a túlsó parton, mielőtt a cédrusfát elérné, akkor társaira is halál vár. Nem kínozzuk meg őket, de agyonlőjük. Aki megértette és helyesli, erősítse meg az ítéletet.

- Uff! - kiáltották hangosan.

Közben magunkhoz tértünk meglepetésünkből. Samnek nem tetszett a dolog.

- Mindjárt gondoltam, hogy ravaszkodás rejlik mögötte. Az ilyesmit mindig olyan feltételekhez kötik, hogy csak ők győzhessenek. Legalább engem küldenének a vízbe, aki úgy úszom, mint egy pisztráng!

- Ne aggódjék, öregem! - biztattam. - Én is értek egy kicsit a vízhez. Nem fog utolérni!

- Mit ér az, ha kezében a tomahawk? Ez nemcsak közelharcban számít, hanem félelmetes hajítófegyver is.

- Tudom, kedves Sam. De bízom a szerencsémben, különösen ha megtoldom egy kis csellel is.

- Ezt csak azért mondja, hogy megvigasztaljon egy kicsit - legyintett Sam.

- Nem, nem, komolyan beszélek - feleltem. - Nagyszerű tervet eszeltem ki.

- Éspedig?

- Majd meglátja! Egyelőre csak ennyit mondok: ha látja, hogy belefulladtam a folyóba, már vígan dörzsölheti a markát.

- Ezt egyáltalán nem értem - hüledezett Sam.

Már nem volt időm folytatni, mert Incsu Csunna szólt hozzám:

- Old Shatterhand, figyelem! Most levágjuk a béklyóidat. De ne gondold, hogy megszökhetsz!

- Eszemben sincs! Csak nem hagyom cserben a társaimat?!

Levágták kötelékeimet. Néhányszor leguggoltam, és karjaimmal hadonásztam, hogy vérkeringésemet felfrissítsem, aztán így szóltam:

- Büszke vagyok, hogy olyan ellenfelem van, mint az apacsok híres főnöke. Csak az a kár, hogy rossz úszó vagyok.

- Uff, uff! Ennek nem örülök - mondta Incsu Csunna. - Nem nagy dicsőség egy rossz úszót legyőzni.

- Ki megy be előbb a vízbe? - kérdeztem ostobán.

- Te.

- És mikor dobod utánam a tomahawkot?

- Amikor nekem jólesik - felelte megvetően.

- Talán miközben úszom?

- Meglehet.

Egyre gondterheltebb arcot vágtam.

- Ezek szerint akkor ölhetsz meg, amikor akarsz. Én is téged?

- kérdeztem.

- Ha nem ölsz meg, nem jutsz el a cédrushoz soha - felelte, s olyan arcot vágott, mintha azt gondolná: "Szerencsétlen ördög, ijedtében azt se tudja, mit beszél!"

- És ha megöllek, nem lesz semmi bajom? - kérdezősködtem tovább.

- Ölj csak meg nyugodtan, ha tudsz - felelte nevetve. - Akkor mindnyájan szabadok vagytok. Gyerünk!

Derékig levetkőztem, csizmámat is lehúztam, és követtem Incsu Csunnát a part felé. A harcosok, az asszonyok és a gyerekek utat nyitottak nekünk. Amikor elhaladtam Nso Csi mellett, úgy nézett rám, mintha örökre búcsút venne tőlem. Az indiánok utánam jöttek, és letelepedtek a part mentén, hogy az érdekesnek ígérkező színjátékot végig nézzék.

Számomra mindenesetre veszedelmes játék volt. Akár egyenesen vágok át a folyón; akár ide-oda úszkálok, Incsu Csunna erős és gyakorlott keze tarkómba vágja a tomahawkot. Csak egy módon kerülhetem el: ha a víz alatt úszom, amiben viszont nekem volt nagy gyakorlatom. De ez sem elég.

Néha ki kell dugnom a fejemet, hogy levegőt szippantsak. Úgy kell intéznem a dolgot, hogy ne lásson meg, amikor felbukkanok.

Végignéztem a parton mindkét irányban, valami lehetőséget keresve. Örömmel állapítottam meg, hogy a terepviszonyok kedvezőek.

Egy tisztás közepén álltunk. Balra tőlem, a folyón felfelé, alig százlépésnyire kezdődött az erdő. De éppen ott a folyó elkanyarodott. Jobbra tőlem, a folyón lefelé, négyszáz lépés is kellett ahhoz, hogy az erdőt elérjük.

Következőképpen gondolkodtam: ha mindjárt a víz alá merülök, és sokáig nem bukkanok fel, mindenki azt hiszi majd, hogy a víz lefelé sodort.

Ezért okvetlenül felfelé kell úsznom, még ha nehezen is. Ez rendben volna, de hogy jutok levegőhöz? Még egy pillantást vetettem bal kéz felé. Olyan távolságra tőlem, melyet a víz alatt is megtehetek, egy kis barlangot fedeztem fel, éppen a víz színe fölött. A folyó itt alámosta a partot, mely erősen kiugrott a víz fölé. Még feljebb, körülbelül ugyanolyan távolságra, hordalék ágak és fadarabok torlódtak össze a part mellett a folyón - ezt is felhasználhatom búvóhelyül. Szerencsém van - gondoltam örvendezve. - De jó lesz megerősítenem Incsu Csunnát abban a tévhitében, hogy gyenge úszó vagyok.

Az apacs törzsfőnök is nekivetkőzött, tomahawkját övébe dugta, és így nógatott:

- Kezdhetjük! Ugorj be!

- Nem nagyon mély? - kérdeztem tétovázva.

A törzsfőnök arcán végtelen megvetés tükröződött. Intett az egyik harcosnak, hogy hozza oda a dárdáját. Bemártották a vízbe, a vége nem ért feneket. Ennek is nagyon örültem, de még gondterheltebb arcot vágtam.

- No, most már mindent tudsz - szólt rám Incsu Csunna türelmetlenül. - Rajta!

Vajon mit gondolhat rólam Nso Csi? Hátrapillantottam. Tangua röhögött, és a térdeit csapkodta. Winnetou dühösen ráncolta homlokát.

Nso Csi ott állt mellette, és lesütötte szemét - szégyenkezett helyettem.

- No, mi lesz?! - mordult rám Incsu Csunna. - Tőlem félj; ne a víztől! Ha nem ugrasz be rögtön, itt verlek fejbe!

Nagyot sóhajtva belevetettem magam a vízbe. Incsu Csunna nem követett rögtön. Előnyt akart nekem adni, Hogy átjuthassak a túlsó partra, és ott végezzen velem.

A víz alá merültem. A komédia véget ért. Erős karcsapásokkal úsztam az ár ellen. Elértem a barlangot, és a kiugró part árnyékában kiemeltem fejemet a vízből, csak éppen a szájamig. A partról nem láthatott senki - csak az; aki a vízben volt. Ám a törzsfőnök az ellenkező irányba nézett, arra keresett. Nagy lélegzetet vettem és továbbúsztam a víz alatt. Eljutottam a hordalék ágakig, ahol újabb lélegzetvétel következett. Az ágak eltakarták a fejemet, nyugodtan körülnézhettem. Most már csak a harmadik szakasz volt hátra, addig a pontig, ahol az erdő kezdődött. Itt kimásztam a partra, és futva tettem meg az utat a folyó kanyarulatáig. A bokrok jóságosan eltakartak. Kifújtam magam, és az ágak rejtekéből mosolyogva néztem vissza a tisztásra. Incsu Csunna ide-oda úszkált, mintha keresne. Leste, mikor bukkanok fel. Nem értette a dolgot. De vajon Sam Hawkins érti-e? Tudja-e már, mire gondoltam, amikor azt mondtam neki, hogy akkor dörzsölje a markát, ha megfulladok?

A kanyaron túl újra beugrottam a vízbe, és átúsztam rajta. Most már azon a parton voltam, ahol a cédrusfa állt. A bokrok mögül láttam, hogy több indián a vízbe ugrik, és lándzsával kotorászik utánam. Nyugodtan odasétálhattam volna a cédrusfához, de meg akartam leckéztetni Incsu Csunnát, és bebizonyítani neki, hogy nem török az életére.

Megint bementem a vízbe, és hátamra feküdtem. A part mentén úsztam arra a helyre, amely éppen szemben volt a nézőkkel. Észrevétlenül kiléptem a partra, és elordítottam magam:

- Sam Hawkins! Győztünk! Győztünk!

Az indiánok most vettek csak észre. Leírhatatlan kavarodás támadt.

Mintha ezer ördög toporzékolt és üvöltött volna dühében. De nem akadályozhatták meg, hogy a cédrusfa felé szaladjak. Incsu Csunna még a folyó közepén csapkodta a vizet, olyan messze tőlem, hogy tomahawkját nem röpíthette utánam. De minden erejét megfeszítve igyekezett a partot elérni.

A fa körülbelül háromszáz lépésnyire volt a parttól. Félúton megálltam, és bevártam Incsu Csunnát. Lihegve közeledett, de nem hajította el csatabárdját. Tudta, hogy amíg állok, és szembenézek vele, könnyen kitérhetek a tomahawk elől. Csak akkor találhat el, ha hátat fordítok neki. No - gondoltam -, mindjárt megteszem neked ezt a szívességet! Újra elindultam a cédrusfa felé, de húsz lépés után hirtelen megálltam, és gyorsan hátrafordultam. Mit láttam? Pontosan azt, amire számítottam. Incsu Csunna megállt, és éppen megforgatta tomahawkját.

Az utolsó pillanatban félreugrottam, és a csatabárd a fejem mellett repült el, aztán befúródott a homokba.

Mondanom sem kell, hogy ezt akartam. Odaszaladtam, felkaptam a tomahawkot, és most már nem a fához siettem, hanem elébe mentem a törzsfőnöknek.

Tombolt dühében, és nekem akart ugrani, de fenyegetően meglendítettem a tomahawkot.

- Megállj! Vagy saját fejszéddel hasítom szét a koponyádat!

Nem jött közelebb, de keze ökölbe szorult tehetetlen haragjában.

- Hogy kerültél ide? Megint a Gonosz Szellem segítségével?

- Nem! A jó Manitou vigyázott rám. Ne gyere közelebb, mert ha megtámadsz, fejedben a tomahawk! Pedig sajnálnám. . .

Egészen elvesztette az eszét. Előreugrott, és rám akarta vetni magát, de kicseleztem, és az ugrás lendületében lezuhant a földre. A következő pillanatban rátérdeltem, bal kezemmel torkon ragadtam, és jobbommal feje fölé emeltem a tomahawkot.

- Add meg magad! - kiáltottam rá.

- Soha!

- Akkor széthasítom a fejedet!

- Ölj meg, kutya! - lihegte.

- Nem! Winnetou apját nem ölöm meg! De ártalmatlanná teszlek. Te kényszerítettél rá.

A tomahawk fokával fejbe vágtam. A túlsó parton mindenki azt hitte, hogy megöltem. Még rettenetesebb üvöltés tört ki, mint az imént.

A törzsfőnök karjait saját övével gúzsba kötöttem, aztán a cédrusfához vonszoltam, és a földre fektettem. Ezt a fölösleges utat azért kellett megtennem, hogy a feltételeknek szó szerint eleget tegyek. Az eszméletlen törzsfőnököt a cédrus alatt hagyva, visszaszaladtam a folyóhoz.

A túlsó parton már több harcos a vízbe vetette magát, élükön Winnetouval. Ha átúsznak, pórul járhatok - gondoltam, ezért átkiáltottam hozzájuk:

- Vissza! Incsu Csunna él! Csak elkábítottam. De ha nem fordultok vissza, megölöm. Csak Winnetou jöjjön át! Beszélni akarok vele.

Nem hallgattak rám. Ekkor Winnetou felágaskodott a vízben; és néhány szót kiáltott feléjük. Annak már engedelmeskedtek, és visszaúsztak a partra. Winnetou egyedül jött át.

Amikor kimászott a vízből, azt mondtam neki:

- Nyugodj meg, apádnak semmi baja.

- Nem ütötted agyon a tomahawkkal?

- Dehogy ütöttem! De kénytelen voltam elkábítani.

- Pedig megölhetted volna - mondta Winnetou csodálkozva.

- Még az ellenségemet sem ölöm meg szívesen, hát még Winnetou apját! Itt a tomahawkja, fogd, átadom neked! Átvette tőlem a tomahawkot, és hosszasan nézett rám. Tekintete lassanként megenyhült.

- Micsoda ember vagy, Old Shatterhand! - mondta végre. - Nem is tudlak megérteni.

- Majd megértesz, ha jobban megismersz.

- Kezembe adod a fegyvert - kiszolgáltatod magad kényemnek-kedvemnek?

- Winnetou igazságos, és nem szegi meg a szavát.

Szeme felcsillant, kezet nyújtott, és így felelt:

- Igazad van. Szabad vagy, és a többi sápadtarcú is, kivéve Kleki

Petra gyilkosát. De most nézzük meg, hogy van apám.

A cédrusfához siettünk, és kioldoztuk a törzsfőnök karjaira kötött övet. Winnetou föléje hajolt és megvizsgálta.

- Él! Persze sokáig zúg majd a feje, ha felébred. Majd ideküldök néhány embert, hogy átvigyék. Testvérem is jöjjön velem!

Most történt először, hogy így szólított. Testvérem! Hányszor hallottam ajkáról később ezt a kedves és meleg szót, melyet mindig komolyan vett!

Átúsztunk a folyón. A túlsó parton izgatottan vártak bennünket.

Látva, hogy békés egyetértésben úszunk egymás mellett, előbb csodálkoztak, majd sejteni kezdték, mi történt. A partra érve Winnetou megfogta a kezemet, és harsány hangon kihirdette:

- Old Shatterhand győzött! Három társával együtt szabad!

- Uff, uff, uff! - kiáltották az apacs indiánok.

Winnetou egyenesen a cölöpökhöz vezetett. Megkötözött barátaim kitörő örömmel fogadtak.

- Vannak még csodák! - kiáltotta Sam. - Ember, hogy csinálta ezt?

- Éljen Old Shatterhand! - kiáltotta Will és Dick.

Winnetou előhúzta kését, és a kezembe adta.

- Te vágd le őket! Kettős örömük lesz, ha szabadságukat a te kezedből kapják vissza.

A következő percben hat kar ölelt át olyan lelkesen, hogy már-már attól tartottam, mindjárt megfojtanak.

- Amikor láttam, hogy eltűnik a víz alatt, azt hittem, megszakad a szívem - mondta Sam. - Alaposan megijesztett, Sir!

- Mert nem vette komolyan azt, amit mondtam - feleltem. - Nem emlékszik? "Ha látja; hogy belefulladtam a folyóba, vígan dörzsölheti a markát."

- Előre megmondta? - kérdezte Winnetou. - Hisz akkor csel volt az egész!

- Az hát! - vallottam be őszintén.

- Testvérem erős, mint a szürke medve, de ravasz is, mint a préri rókája - mondta Winnetou. - Nem irigylem az ellenségeit.

- Mégis az ellenségem voltál.

- Csak voltam. Most már a barátod vagyok.

Felöltöztem, és elővettem zubbonyom zsebéből a bádogdobozt.

- Most bebizonyítom neked, hogy én mindig a barátod voltam - mondtam. - Winnetou testvérem talán meg tudja mondani, mi ez.

Kivettem a dobozból a gyűrűbe csavart hajfürtöt, és a kezébe adtam.

Winnetou hátralépett meglepetésében.

- Egy fürt az én hajamból! - kiáltotta. - Hogy került hozzád?

- Incsu Csunna az imént arról beszélt, hogy amikor a kajovák elfogták a fiával együtt, és a fákhoz kötözték, a Nagy Szellem egy láthatatlan segítőt küldött a megmentésükre. Az a láthatatlan szellem - én voltam.

- Te? Te? Hát akkor te vágtad le a szíjaimat? Te vagy az, akinek a szabadságunkat, az életünket köszönhetjük? - kiáltott fel megdöbbenve, és még sokáig tartott, amíg egészen felocsúdott álmélkodásából.

Aztán kézen fogott, és arra a helyre vezetett, ahol a húga állt, s távolról figyelt minket.

- Nso Csi - mondta Winnetou -, ez az a bátor harcos, aki a kajovák fogságából kiszabadított apámmal együtt. Most tudtam meg - eddig hallgatott róla.

A szép indián lány kezet nyújtott nekem, és csak ennyit mondott:

- Bocsáss meg . . .

Ahelyett, hogy megköszönte volna, amit családjáért tettem, bocsánatot kért tőlem. Megértettem, mi indította erre. Érezte, hogy szíve mélyén igazságtalan volt hozzám. Gonosznak; gyávának és pipogyának tartott, még az utolsó fél órában is. Megszorítottam a kezét, és megkér deztem:

- Hiszel már nekem, Nso Csi?

- Sohasem fogok többé kételkedni nemes lelkű fehér testvéremben.

Tangua ott állt mellettünk, és sötéten nézett maga elé. Megkérdeztem tőle:

- Mit szól ehhez Tangua, a kajovák törzsfőnöke?

- Nincs veled semmi beszélnivalóm - felelte.

- De nekem igen. Vagy elfelejtetted már, mit mondtam neked ma reggel?

- Nem emlékszem a fecsegéseidre.

- Azt mondtam, veled akkor fogok leszámolni, ha megint fegyver lesz a kezemben.

- Semmi dolgom veled - morogta.

- Azt is elfelejtetted, hogy rühes kutyának neveztél, mi? Hogy megrágalmaztál, és a vesztemre törtél? Hogy előre örültél a pusztulásomnak? Éppen elég van a rovásodon, amiért felelned kell! Most leüthetnélek

- senki sem akadályozhatná meg. De én becsületes viadalt ajánlok.

- Te egy porszem vagy, én meg a kajovák főnöke. Csak főnökökkel állok ki viadalra.

Winnetou közbeszólt:

- Old Shatterhand is főnök a sápadtarcúak között. Ha párbajra hív, nem térhetsz ki előle.

- Ha megtagadod, felhúzlak az első fára! - tettem hozzá, türelmemet vesztve.

Egy indiánt akasztással fenyegetni a legnagyobb sértés, mely nem maradhat megtorlatlanul. Tangua a késéhez kapott.

- Leszúrlak, te kutya! - ordította tajtékzó haraggal.

Winnetou megint közbelépett.

- Megteheted, de nem így - mondta. - Csak ha ő is késsel a kezében áll szemben veled. Sokat vétettél Old Shatterhand ellen, és amit tettél, azért felelned kell!

Tangua körülnézett, mintha segítséget keresne. De legalább háromszor annyi apacs volt a közelben, mint kajova. Nem is gondolhatott arra, hogy Winnetouval is ujjat húzzon.

- Majd meglátom - mondta morcosan.

- Nincs mit gondolkodni rajta - felelte Winnetou. - Csak nem akarod, hogy gyávasággal gyanúsítsanak?

- Én - gyáva? Majd megmutatom ennek a nyomorult sápadtarcúnak, hogy kettőnk közül ki a gyáva!

- Szóval kiállsz ellene? - kérdezte Winnetou.

- Akár most mindjárt! - felelte Tangua nekidühödve. - Alig várom, hogy kitapossam a belét!

- Helyes - mondta Winnetou. - Akkor döntsük el, milyen fegyverrel fogtok küzdeni.

- Ki dönti el?

- Old Shatterhand.

- Miért?

- Mert te sértetted meg őt.

- Akkor is törzsfőnök vagyok - sokkal több, mint ő. A fegyvert én választom meg!

- Legyen úgy, ahogy Tangua akarja - mondtam kézlegyintve. - Nekem teljesen mindegy, milyen fegyvert választ.

- Azt hiszed, olyan ostoba leszek, hogy ököllel vívjak meg veled? - mondta Tangua. - Ismerem már az öklödet, ezt az előnyt nem adom meg neked!

- Hát akkor legyen kés - mondtam.

- Az se kell! Láttam, hogy bántál el Villámló Késsel. Engem nem fogsz úgy leszúrni, mint őt! Tomahawkkal sem ütsz le, mint Incsu Csunnát!

- Hát akkor?

- Puskát fogunk egymásra! Golyóm átfúrja azt a hazug szívedet!

- Rendben van. Puskapárbajt vívunk. De hogy ki a hazug, magad árultad el. Kicsúszott a nyelveden, hogy Villámló Kést én szúrtam le.

Reggel még azt hazudtad, hogy a harcban esett el. Most már mindenki láthatja, mit ér a szavad!

- Elő a puskákat! - ordította Tangua tajtékzó haraggal. - Hadd némítsam el ezt a csaholó kutyát mindörökre!

Winnetou felküldött valakit a pueblóba a puskámért meg a hozzá való töltényekért. Amikor elszedték tőlem, megparancsolta, hogy tegyék félre.

Talán már akkor arra gondolt, hogy egyszer még visszaadja nekem?

- Fehér testvérem mondja meg a feltételeket - fordult hozzám Winnetou.

- Nekem mindegy - feleltem. - Ezt is Tanguára bízom.

- Kétszáz lépés távolság és annyi lövés, amíg egyikünk holtan összerogy! - jelentette ki Tangua.

- Jól van - bólintott Winnetou. - De résen leszek; hogy ne legyen csalás. Felváltva fogtok lőni, előbb az egyik, aztán a másik. Ott állok majd puskámmal a kezemben. Aki előbb lő, s nem vár a sorára, golyót kap a fejébe. Kié az első lövés?

- Természetesen az enyém! - kiáltotta a kajova főnök.

Winnetou megcsóválta fejét.

- Tangua azt akarja, hogy övé legyen minden előny. Én úgy vélem, az első lövés Old Shatterhandet illeti meg.

- Nem ragaszkodom hozzá - feleltem. - Lőjön ő előbb, utána én, aztán kész.

- Még nem kész - mondta Tangua. - Addig lövöldözünk, amíg egyikünk el nem esik.

- Ez ugyanaz, amit én mondtam. Mert az első lövésem leterít.

- Hetvenkedő!

- Megérdemelnéd, hogy agyonlőjelek - feleltem -, de megkegyelmezek neked. Büntetésül beérem azzal, hogy egész életedre sánta maradj.

Figyelj jól - a golyóm a jobb térdedet fogja szétzúzni!

- Micsoda szájhős! - gúnyolódott Tangua. - Kétszáz lépésről a térdemet akarja eltalálni!

Nem feleltem semmit.

- Mérjük ki a-kétszáz lépést - mondta Winnetou.

Közben lehozták a medveölőmet. Megvizsgáltam - nem volt semmi hibája. Mindkét csöve golyóra volt töltve. A biztonság kedvéért kilőttem a golyókat a levegőbe, és újra gondosan megtöltöttem a fegyver mindkét csövét. Sam odasompolygott hozzám, és megkérdezte:

- Hallom, csak a térdét akarja eltalálni. Van ennek értelme?

- Csak meg akarom leckéztetni.

- Sajnálnám, ha ilyen olcsón úszná meg. Aljas fickó, és ellenségünk marad, amíg él. Könnyelműség életben hagyni.

- Aljasnak elég aljas, igaz - feleltem. - De ebben a fehér embereknek is részük van.

- Én az ön helyében a fejét venném célba vagy a szívét. Meglátja, ő is azt teszi majd.

- De nem fog eltalálni. A puskája fabatkát sem ér.

Felálltunk kijelölt helyünkre, a kimért távolság két végében. Nyugodtan viselkedtem, mint mindig, de Tangua szitkozódott; és még az öklét is fenyegetően rázta felém. Winnetou, aki tőlünk oldalt, éppen a középen helyezkedett el, megelégelte és rászólt:

- A kajovák főnöke jobban tenné, ha hallgatna, és rám figyelne. Háromig számolok, aztán eldördülhet a lövés. Aki előbb süti el fegyverét, pórul jár.

Elképzelhető, milyen izgalommal figyelték az indiánok az eseményeket.

Két sorban álltak fel, tőlünk jobbra és balra, A két sor közt széles távolság maradt. Mély csendben várakoztak.

- A kajovák főnöke következik - mondta Winnetou. - Egy. . ., kettő . . . három!

Mozdulatlanul álltam ellenfelemmel szemben. Már Winnetou első szavánál vállához emelte fegyverét, gondosan célzott, és megnyomta a ravaszt. A golyó a fülem mellett süvített el. Egyetlen más hang sem hallatszott.

- Most Old Shatterhand következik! - kiáltotta Winnetou. -

Egy . . ., kettő . . .

- Egy pillanat! - szakítottam félbe. - Én teljes mellel álltam ki, de a kajova főnök oldalt fordult!

- Ki tilthatja meg? - felelte Tangua. - Erről nem volt szó, amikor a feltételeket megállapítottuk.

- Igaz - hagytam rá. - A kajova főnök úgy állhat, ahogy kedve tartja. Keskenyebb oldalát fordítja felém, abban a hiszemben, hogy akkor nem találom el. Téved. Csak azért szólok, mert figyelmeztetni akarom.

Megígértem, hogy a jobb térdét találom el. Így is lenne, ha szemben állna velem. Ám ha oldalra fordul, kénytelen leszek mindkét térdét összezúzni. Csak ez a különbség - most már állhat, ahogy akar!

- Ne szájalj már annyit, hanem lőj! - kiáltotta Tangua.

- Old Shatterhand következik - ismételte Winnetou. - Egy. . ., kettő . . ., három!

Puskám eldördült. Tangua felordított, elejtette fegyverét, két karját széttárta, megingott, és a földre zuhant.

- Uff, uff, uff! - hangzott mindenfelől. Az indiánok odarohantak, hogy megnézzék, milyen sebet kapott. Én is közeledtem hozzá, és a tömeg tiszteletteljesen utat nyitott nekem.

- A térdét lőtte át! Mindkét térdét! - hallottam jobbról-balról.

Amikor odaértem, Tangua nyöszörögve vonaglott a földön. Winnetou mellette térdelt, és megvizsgálta sebét. Felém fordult és kijelentette:

- A golyó útja olyan volt, ahogy fehér testvérem előre jelezte. A kajova főnök mindkét térdét zúzta össze. Tangua nem ülhet többé lóra.

Talán jó is - nem lesz kedve más törzsek lovait elhajtani.

A sebesült meglátott, és szitkok árját zúdította felém. Én csak annyit mondtam:

- Bajodat magadnak köszönheted.

Jajgatni nem mert, mert az indiánok szégyennek tartják fájdalmukat elárulni. Inkább ajkába harapott; és összeszorította öklét.

- Most hogy megyek haza? - mormolta magában. - Kénytelen leszek itt maradni az apacsoknál.

Winnetou meghallotta, és erélyesen megrázta fejét.

- Itt nem maradhatsz - mondta. - Lótolvajnak nincs nálunk helye.

Sok derék harcosunk élete szárad a lelkeden. Nem öltünk meg, beértük a váltságdíjjal. Többet nem kívánhatsz tőlünk. Ebben a pueblóban kajovát nem tűrünk meg.

- Nem tudok lóra ülni!

- Old Shatterhand sebe súlyosabb volt, és mégis megtette az utat idáig. Még ma el kell tűnnöd innen. Ha holnap kajovára bukkanunk, nem várhat tőlünk kegyelmet. Uff, én beszéltem!

Winnetou kézen fogott, és kivezetett a csődületből. Apja két harcos támogatásával éppen akkor érkezett meg. Winnetou elébe sietett a partra, én pedig barátaimat kerestem meg.

- Végre, hogy nyugodtan beszélhetünk! - kiáltott fel Sam. - Mondja csak, miféle gyűrűt mutogatott Winnetounak?

- Nem gyűrű volt az, hanem hajfürt. Én vágtam le Winnetou fejéről, amikor odalopóztam hozzá, és kiszabadítottam az apjával együtt.

- Odalopózott - az angyalát! Hát ezért tudtak úgy elillanni, mint a kámfor? És maga ezt egy szóval sem árulta el nekünk?

- Nem szeretek dicsekedni.

- De ördögadta - hogy csinálta ezt?

- Csak úgy - feleltem mosolyogva -, ahogy egy zöldfülűtől elvár ható.

- Alattomos fickó! Képzelem, hogy röhögött rajtunk! De igaza van.

Le a kalappal egy ilyen zöldfülű előtt! Legalább van, aki engem is kihúz a csávából, ha minden kötél szakad!

- Most is kihúztam, kedves Sam, nem igaz?

- De mennyire! A zöldfülűek királya, hihihi!

A sok dicséret már terhemre volt. Szerencsére Winnetou közeledett felénk apjával és húgával. Incsu Csunna hosszasan a szemembe nézett, aztán így szólt:

- Mindent tudok. . . Winnetou mindent elmondott. Ne haragudj rám. Bátor harcos vagy, és hozzá ravasz fickó; ezentúl is legyőzöd minden ellenségedet. El akarod szívni velem a békepipát?

- Örömmel - feleltem. - A barátod és a testvéred szeretnék lenni.

- Akkor gyere fel velem és a lányommal a pueblóba. Más szobát kapsz - olyat, amely méltó hozzád.

Incsu Csunna és Nso Csi közrefogott, úgy indultunk el. Három társam is követett. Szabad emberek módjára hágtunk fel a sokemeletes sziklavárba, mely annyi héten át a börtönünk volt.

V. "SZÉP NAP"

Amikor visszatértem a pueblóba, most láttam csak, milyen hatalmas épület. A hágcsókon felvezettek a harmadik emeletre. Itt voltak a pueblo legszebb szobái. Itt lakott Incsu Csunna fiával és leányával, s a mi lakásunkat is ezen az emeleten jelölték ki.

Szép nagy szobát kaptam. Ablaka nem volt ugyan, és a világosságot csak az ajtón keresztül kapta, de ez olyan magas és széles volt, hogy a szobába besütött a nap.

Még jóformán körül se néztem, amikor beállított Szép Nap, vagyis Nso Csi. Egy gyönyörűen faragott békepipát nyújtott át nekem, a hozzá való dohánykeverékkel együtt. Mindjárt megtömtem és rágyújtottam.

- Ezt a kalumetet apám küldi neked ajándékba - mondta Nso Csi.

- Az agyagot ő maga vágta ki a szent kőbányából, és a fejét én faragtam ki. Még nem volt senkinek a szájában, és ha rágyújtasz; gondolj mindig miránk.

- Nem tudom, hogy köszönjem meg jóságotokat - feleltem. - Nem érdemeltem meg.

- Nagyon is megérdemelted. Többször megmentetted apám és bátyám életét. Ezért szívünkbe zártunk, és a testvérünknek tekintünk, mintha apacsnak születtél volna.

- Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ilyen vitéz harcosok befogadnak maguk közé. Igazán szép pipa. Te magad faragtad? Művészi munka. Rendkívül ügyes vagy, Nso Csi.

Dicséretemtől elpirult, és így felelt:

- Tudom, hogy a sápadtarcúak leányai és asszonyai sokkal ügyesebbek, mint mi. Most hozok neked még valamit.

Kiment, és nemsokára pisztolyaimmal tért vissza. A töltényeket is behozta, a késemet is és minden egyebet, ami nem a zsebemben volt, mert a zsebeimet, mint már említettem, sohasem kutatták át. Megköszöntem, és kijelentettem, hogy nem hiányzik semmi.

- Társaim is visszakapják holmijukat? - kérdeztem.

- Igen, mindent. Azt hiszem, már meg is kapták. Incsu Csunna most van náluk.

- És a lovaink?

- Visszakapjátok. Hawkins is az öszvérét, a Maryt.

- A nevét is tudod?

- Igen, sokat mesélt róla. A régi puskájáról is, amelyet Liddynek nevez. Nagyon mókás ember, de kitűnő vadász.

- Azonkívül hűséges jó barát - mondtam. - De szeretnék valamit kérdezni. Ígérd meg, hogy őszintén válaszolsz.

- Nso Csi sohasem hazudik - felelte büszkén.

- A kajováktól elvettetek mindent?

- Természetesen.

- Társaimtól is?

- Tőlük is.

- Akkor az én zsebeimet miért nem motoztátok meg?

- Bátyám, Winnetou parancsolta így.

- De hiszen az ellenségének tekintett!

- Fájt a szíve, hogy nem tekinthetett másnak, sőt. . .

Nso Csi hirtelen elhallgatott.

- Tudom, mit akartál mondani. Nem elég, hogy ellenségének tartott.

Ellenségeinket is becsülhetjük, ha megérdemlik. De Winnetou engem alattomos, hazug embernek tartott, igaz?

- Te mondtad.

- Remélem, most már belátja, hogy tévedett. Engedj meg még egy kérdést. Mi történik Rattlerrel?

- Épp most kötötték a kínzócölöphöz. Lenn a folyónál.

- Milyen kínok várnak rá?

- A legsúlyosabbak - felelte a lány. - A legaljasabb sápadtarcú ez, akivel valaha is dolgunk volt. Minden ok nélkül meggyilkolta a Fehér

Atyát, Winnetou tanítóját, az egész apacs nép bölcs tanítómesterét, akit úgy szerettünk és tiszteltünk. Ezért válogatott kínzások közepette fog elpusztulni.

- Micsoda embertelenség!

- Megérdemelte.

- Te is végig tudnád nézni?

- Végig is nézem.

- Te - egy fiatal lány?

Hosszú szempillája eltakarta tekintetét. Egy ideig a földre nézett, aztán rám emelte szemét.

- Csodálkozol rajta?

- Igen. Nem nőknek való látvány.

- Nálatok a nők így gondolkodnak?

- Természetesen.

- Nem mondasz igazat. Vagy legalábbis tévedsz. Ha nálatok egy bűnöst lefejeznek, a sápadtarcú squaw-k nem nézik végig?

- Az régen volt. Most már nincs így.

- Sokat hallottam a ti squaw-jaitokról. Nem olyan gyengéd szívűek, mint mondod. Szenvedni nem szeretnek, de mások szenvedései nem indítják meg őket, akár emberről, akár állatról van szó. Wigwamjaikban madarakat tartanak kalitkában. Tudod-e, mit szenved egy madár, ha szabadságától megfosztják? Winnetou járt a ti városaitokban. Ott volt, amikor egy rabszolgát megkorbácsoltak, és a szép fehér squaw-k mosolyogva nézték. És te még szememre veted, hogy egy elvetemült gyilkos bűnhődését végig akarom nézni!

Eddig úgy ismertem Nso Csit, mint egy szelíd, halk szavú, szép fiatal lányt, de most szenvedélyesen beszélt. Arca lángolt, szeme villámlott. Akaratlanul is arra gondoltam, hogy most szebb, mint valaha.

- Lehet, hogy igazad van - mondtam. - Menj el, ha akarod. De én is ott leszek, ha apád és bátyád nem tiltja meg.

- Nem fognak örülni neki, de nem tiltják meg. Most már szabad ember vagy, azt teheted, amit akarsz.

Magamra hagyott, és én kis idő múlva kiléptem a széles teraszra.

Sam Hawkins ott állt, és nyugodtan pipázott.

- Hallotta, mi készül itt? - kérdeztem.

- Semmi különös - felelte. - Rattlert indián módra kivégzik. Rászolgált.

- Mégiscsak ember! - kiáltottam fel méltatlankodva.

- Nem érdemli meg az ember nevet - felelte. - Közelebb áll az állathoz. Ki tudja, hány gyilkosság szárad a lelkén? Kleki Petra nem vétett neki semmit, mégis megölte.

- Részeg volt.

- Hát aztán? Dühbe gurulok, valahányszor erre hivatkoznak! Ez nem enyhítő körülmény, ahogy mondani szokták, inkább súlyosabb büntetést érdemel. Ön talán futni hagyná, Sir?

- Azt nem mondom - feleltem. - De egy golyó a fejébe éppen elég büntetés.

- Eszébe ne jusson szót emelni az érdekében! - figyelmeztetett Sam.

- Az indiánoknak joguk van saját törvényeik szerint ítélkezni fölötte.

Le akar menni?

- Le.

- Akkor én is önnel tartok. Csak beszólok előbb Dicknek és Willnek.

Mind a négyen lementünk a Pecos folyóhoz. A kajovák már eltűntek. Ökrös szekerünk még ott állt a helyén. Az apacsok nagy körben álltak fel a közelében, és várták a további eseményeket. A kör közepén megpillantottam

Incsu Csunnát és Winnetout. Csakhamar Winnetou is észrevett engem, és felém sietett.

- Fehér testvérem miért nem maradt a pueblóban?

- Hallottam, hogy Rattlert most fogják kivégezni.

- Úgy van - felelte Winnetou.

- Hol van? Nem látom.

- A kocsiban van, áldozata holtteste mellett.

- Milyen halál vár rá?

- Amilyet megérdemel.

- Nem akarok az életéért könyörögni - mondtam. - Csak annyit kérek, hogy gyorsan végezzenek vele.

Winnetou arca elsötétült.

- Jó, hogy kérésedet nem hallotta más, csak én - felelte. - Harcosaim megvetnének érte.

- Tangua is vétett ellenetek, mégis megkegyelmeztetek neki.

- Tangua megbánta, amit tett - mondta Winnetou.

- És ha Rattler is megbánná?

- Soha! De ellened is vétett. Ha bocsánatot kér tőled, megrövidítem szenvedéseit. Old Shatterhand az egyetlen, akinek a kedvéért még ezt is megteszem. Mindjárt beszélhetsz vele. Oda nézz!

A kocsi ponyváját felhajtották. Hosszú, koporsószerű ládát emeltek le róla. A ládán egy ember feküdt, erősen odakötözve.

- Ez a koporsó - mondta Sam Hawkins, aki közben odasomfordált hozzám. - Vályúszerűen kiégetett fatörzsekből állították össze, és nedves bőrökkel vonták be. Amikor a bőrök megszáradtak, annyira összezsugorodtak; hogy légmentesen elzárták a koporsót. Vajon hova vi szik?

Ezen a parton, néhány száz lépésnyire tőlünk, magányos szikla emelkedett a magasba. A szikla körül nagy kövek hevertek. Ehhez a sziklához vitték a koporsót, a reá kötözött Rattlerrel együtt. A koporsót felállították, és a sziklához támasztották. Így Rattler is álló helyzetbe került. Az indiánok most a szikla előtt sorakoztak fel, nagy félkörben, férfiak, asszonyok és gyerekek egyaránt. Nagy, várakozásteljes csend következett.

Incsu Csunna a kör közepébe lépett, és beszélni kezdett. Az indiánok képekben gazdag nyelvén emlékezett meg Kleki Petra érdemeiről.

Azután Rattlerre mutatott, és kijelentette, hogy büntetése nem lehet más, mint lassú kínhalál. Láttam, hogy Winnetou halkan mond neki valamit. A törzsfőnök haragosan megrázta fejét. Winnetou tovább suttogott a fülébe, és Incsu Csunna végül beleegyezően bólintott. Úgy láttam, nagyon nehezen adta beleegyezését ahhoz, amit fia kért. Winnetou intett, hogy jöjjek közelebb.

Rattler szétvetett lábakkal állt a koporsó előtt. Kezét hátraszíjazták, és lábát is a koporsóhoz kötötték. Szájában pecek volt. Amikor odaértem, Incsu Csunna kivette Rattler szájából a pecket, és így szólt:

- Szelki Lata beszélni akar a gyilkossal. Ám legyen!

Rattler látta, hogy szabadon járok-kelek, és tudhatta, hogy megbarátkoztam az apacsokkal. Azt hittem, könyörögni fog nekem, hogy szóljak egy jó szót az érdekében. De eszébe se jutott megalázkodni. Mihelyt kivették szájából a pecket, dühösen rám förmedt:

- Mit akarsz tőlem? Takarodj innen! Semmi beszédem veled!

- Nézze, Mr. Rattler - mondtam türelmesen -, a halál küszöbén áll.

Ezen nem lehet változtatni. De . . .

- Ne ugass! - sziszegte szavamba vágva, és le akart köpni, de ez nem sikerült neki, mert a fejét nem tudta előrehajtani.

- Ha meg is kell halni - folytattam -, nem mindegy, hogy hal meg az ember. Winnetou megígérte, hogy gyors halála lesz, de csak egy feltétellel.

Azt vártam, hogy kapva kap a lehetőségen, és megkérdezi, milyen feltételről van szó. De nem kérdezett semmit, hanem olyan káromkodásban tört ki, mely nem tűr nyomdafestéket. Most én szakítottam félbe.

- A feltétel az, hogy bocsánatot kérjen tőlem - mondtam.

- Bocsánatot? Tőled, te kutya? Inkább leharapom a nyelvemet!

Eredj a pokolba! - ordította.

- Gondolja meg, Rattler! - figyelmeztettem utoljára.

- Még mindig itt vagy? Hogy a pofádba vágnék, ha nem lennék megkötözve!

Winnetou arcán undorodás tükröződött. Megfogta karomat, és fél revont.

- Kár volt fáradoznod - mondta. - Aljas fickó ez, hitványsága határtalan.

Még mindig mentegetni próbáltam.

- Meg kell hagyni, bátran viselkedik - mondtam.

- Ez bátorság? - felelte Winnetou megvetően. - Csak a vak düh beszél belőle! Mindjárt jajgatni fog, meglátod.

A borzalmas színjáték hamarosan megkezdődött. Incsu Csunna parancsára néhány fiatal harcos lépett elő, késsel a kezében. Szembeálltak

Rattlerrel, körülbelül tizenöt lépésnyire tőle. Késsel dobálták, de vigyáztak, hogy ne találják el. Az első kés Rattler lábától jobbra fúródott a koporsóba, a másik a lábától balra, de egészen közel hozzá. Így folytatták, amíg Rattler két lábát körül nem rajzolták késekkel.

Rattler eddig egykedvűséget mímelt. De most a kések már egyre magasabban röpködtek. Láttam már, mi a céljuk. Rattler testének körvonalait éles pengékkel akarták bekeretezni.

A felsőtestét is kések közé szorították, végül az egész fejét kések vették körül, s már nem is maradt hely több kés számára.

Ekkor sorra kihúzták a késeket. Ez csak az előjáték volt, és fiatal harcosokra bízták, akik most megmutatták, hogy mit tanultak.

Valamenynyien elsajátították már a nyugodt célzást és a biztos dobást. Incsu Csunna intésére visszatértek a helyükre, és leültek a földre.

Most idősebb harcosok léptek elő, akiket a törzsfőnök előre kijelölt; ők harminc lépés távolságról dobtak. Amikor az első felállt, Incsu Csunna Rattler jobb felső karjára mutatott, s csak ennyit mondott:

- Ide!

Süvítve repült a kés, és pontosan célba talált. A harcosoknak gondjuk volt rá, hogy a többi sebesülés se legyen halálos, mert különben megrövidítette volna a büntetést.

Rattler, úgy látszik, eddig nem is hitte el, hogy az apacsok beváltják fenyegetésüket. Most olyan jajveszékelésben tört ki, hogy rossz volt hallgatni. A nézők gúnykiáltásokkal fejezték ki megvetésüket. Egy indián, ha a kínzócölöpre kerül, egészen másképp viselkedik. A világért sem árulja el félelmét vagy fájdalmát. Úgy tesz, mintha nem érezne semmit, és szidalmakkal árasztja el kivégzőit. Ha így hal meg, hősnek tekintik, és indián pompával temetik el. A gyávát, aki jajgat kínjában, vagy esetleg kegyelemért könyörög, lenézik, és megvetéssel illetik.

Rendszerint nem is érdemesítik arra, hogy tovább foglalkozzanak vele.

Harcos számára ez szinte szégyen. Kivégzését az asszonyokra vagy a gyerekekre bízzák.

Rattler is gyáván viselkedett. Sebei tulajdonképpen jelentéktelenek voltak, és nem okoztak elviselhetetlen fájdalmat. Mégis úgy jajveszékelt, mintha nem bírná tovább. Incsu Csunna rámordult:

- Hagyd már abba, te görény! Azt hiszem, harcosaink már nem is méltatnak arra, hogy késüket véreddel bemocskolják.

A harcosokhoz fordult és megkérdezte:

- Ki akar még ezen a gyáva gyilkoson bosszút állni?

Senki sem jelentkezett.

- Uff! - mondta a törzsfőnök. - Nem is méltó rá, hogy egy apacs harcos ölje meg. Ezt majd a gyerekekre bízzuk. Vágjátok le a szíjait!

Két fiú ugrott elő, és levágták Rattlert a koporsóról.

- Kössétek hátra a kezeit! - parancsolta Incsu Csunna.

A két fiú egyike sem volt tízévesnél idősebb. Villámgyorsan hátrakötötték a gyilkos kezét. Rattler nem mert ellenkezni.

- Lökjétek a vízbe! - hangzott a következő parancs. - Ha eléri a túlsó partot, fusson, amerre lát.

Rattler elkurjantotta magát örömében. A két fiú a part szélére vezette, és betaszította a vízbe. Még annyi becsületérzése sem volt, hogy előbb vesse magát a folyóba. Előbb alámerült, de csakhamar felbukkant, és a hátára feküdt, úgy igyekezett átúszni a túlsó partra. Nem volt könnyű hátrakötött kezekkel, de nem volt lehetetlen. Mivel lába szabad volt, tovább tudta rúgni magát a vízben.

Csodálkoztam. Csak nem engedik meg neki, hogy elérje a túlsó partot?

Ezt magam sem kívántam. Igazán megérdemelte a halált. Ha elszabadul, ki tudja, miféle bűnöket fog még elkövetni? A két fiú mozdulatlanul állt a parton, csak a szemükkel figyelték a gyilkost.

- Golyót a fejébe! - parancsolta Incsu Csunna.

A gyerekek oda szaladtak, ahová a harcosok lerakták fegyvereiket.

Egy-egy puskát kaptak fel, és visszasiettek a partra. Kiderült, hogy egészen jól értenek már a fegyverhez.

Sportnak tekintették a dolgot. Még nem lőttek, azt akarták, hogy feladatuk nehezebb legyen. Rattler már-már elérte a túlsó partot, ami-kor a fiúk kamaszosan éles rikoltással elsütötték puskájukat. Mindkettő eltalálta Rattler fejét. Az úszó test abban a pillanatban alábukott.

Az indiánok diadalordítással szokták kísérni ellenségük halálát. De most egyetlen hang sem hallatszott. A gyáva fickót még arra sem érdemesítették, hogy utána nézzenek, vajon kivetette-e hulláját a víz. Hátha csak megsebesült, és valahogy még kikecmereg a partra? Még ezzel sem törődtek.

Incsu Csunna hozzám lépett, és így szólt:

- Ez a sápadtarcú nem rettent vissza semmiféle gazságtól, de amikor az ő bőréről volt szó, jajgatott, mint egy gyerek.

- Igen - feleltem. - Amikor láttam, restelltem, hogy én is fehér vagyok.

- Félreértesz - mondta a törzsfőnök. - Nem akartalak megsérteni.

Egyik nép sem jobb vagy rosszabb, mint a másik. Mindenütt vannak bátrak és gyávák, hősök és gazemberek. De nem is erről akartam beszélni veled. Most pedig eltemetjük Kleki Petrát. Veled beszélt utoljára. Mit mondott neked?

- Hogy szeressem Winnetout, mint a testvéremet. Hogy legyek hű barátja, és vigyázzak rá. Megígértem, hogy így lesz.

- Meg is tetted - bólintott Incsu Csunna.

- Részt vehetek a temetésén?

- Éppen arra akartalak kérni - felelte. - Gyere velem.

Közben Winnetou felügyelete alatt megásták a sírt a szikla tövében, és csak a törzsfőnököt várták, hogy a koporsót a sírba helyezzék.

Különös szertartás kezdődött, mely legalább egy óra hosszat tartott.

Lehajtott fővel hallgattam az egyhangú gyászdalokat, melyeknek halk, elnyújtott moraját időnként az öregasszonyok hangos jajongása váltotta fel. A gyászoló tömegben egy különös figura bukkant fel. Arcát és alakját egészen eltakarta hosszú, bő, csuklyás köpönyege, melyet mindenféle ábrákkal aggatott tele. Ez a "javasember" volt, a törzs sámánja, táltosa, varázslója. Fura mozdulatokkal körülugrálta és körültáncolta a koporsót.

Nemsokára megpillantottam Nso Csit. Két szépen égetett agyagcsészét hozott a pueblóból, és a folyónál vízzel töltötte meg. Azután felénk közeledett, és a két vízzel telt csészét a koporsóra tette. Hogy miért, azt csak később tudtam meg. Incsu Csunna felemelte kezét, mire a gyászének elhallgatott. A varázsló lekuporodott a földre. A törzsfőnök a koporsóhoz lépett, és messze csengő, ünnepélyes hangon beszélni kezdett:

- A nap reggel keleten felkel, és este nyugaton leáldozik. Az erdő tavasszal zöldellni kezd, és ősszel hosszú téli álmára készülődik. Nem így van-e az emberrel is?

- Uff! - morajlott a válasz körös-körül.

- Az ember felkel, mint a nap, és útja végén sírjába hanyatlik. Az embernek is van tavasza, nyara, ősze és tele. A Nagy Szellem rendelte így, és akaratában meg kell nyugodni. De ha már délután elsötétül az ég, ha már ősszel fagy dermeszti meg a lombokat, ha az ember élete túl korán megszakad - akkor meg kell kérdeznünk: miért történt ez így?

Ezután részletesen elmondta Kleki Petra halálának körülményeit.

- Orvul ölték meg, gyilkosa úgy csapott le rá, mint ragadozó madár az áldozatára. Utolsó percéig hű maradt az apacs néphez, melynek felemelkedésén munkálkodott. A Nagy Szellem éppen akkor vezérelt útjába egy másik sápadtarcút, aki éppen olyan igazságos szívű, mint ő.

Megígérte a haldoklónak, hogy folytatja munkáját, és hű barátja lesz

Winnetounak. Bátor harcos, és nem olyan, mint a többi sápadtarcú, aki az indiánok kifosztására és elpusztítására törekszik. Szelki Lata azt akarja, hogy az indián nemzetek békességben éljenek egymással, és a sápadtarcúakkal is; ha lehet. Ezért Kleki Petra utódjának tekintjük - mondta Incsu Csunna.

- Elhatároztam, hogy fiammá fogadom, és ezentúl Winnetou testvére lesz, ha ti is így akarjátok - tette hozzá.

- Uff! Uff! Uff! - hangzott a viharos helyeslés.

Incsu Csunna intésére a koporsó mellé álltam, és Winnetou szemben állt velem, a koporsó másik oldalánál. Mindketten felgyűrtük zekénket bal karunkon. Incsu Csunna kése hegyével egy kis sebet ejtett Winnetou karján, és a kiszivárgó vérből néhány cseppet fogott fel az egyik vízzel telt csészében. A másik csészébe hasonló módon az én véremet cseppentette.

- Mától kezdve testvérek vagytok, és úgy vigyázzatok egymásra, ahogy jó testvérekhez illik. Ennek jeléül igyátok meg egymás vérét.

Egyszerre ittuk ki a csészéket. A Pecos folyó vize friss és üdítő. Meg sem lehetett érezni benne azt a pár csepp vért. Incsu Csunna megszorította kezemet, és így szólt:

- Most már nemcsak az én fiam vagy, hanem az egész apacs nép fia és harcosa. Még sok bátor és igazságos tettet várunk tőled. Hírneved eljut majd a többi indián nemzethez is, és valamennyien úgy tisztelnek majd, mint az apacsok törzsfőnökét.

Lelkes kiáltások erősítették meg ezt a kijelentést. A vérszerződés alapján közfelkiáltással törzsfőnökké választottak. A legnagyobb törzsfőnök természetesen Incsu Csunna maradt, de egyenrangúnak ismertek el fiával, Winnetouval. Bizalmuk és barátságuk megható volt, a szertartástól is megilletődtem egy kicsit, mégis mosolyogtam magamban, amint törzsfőnöki rangomra gondoltam. Nemrég még szegény házitanító voltam Saint Louisban, aztán elszegődtem geodétának, most meg az apacsok fiatalabb törzsfőnöke vagyok. Csodás pályafutás, mondhatom! De hozzá

kell tennem azt is, hogy nem egy indián sokkal jobban tetszett nekem, mint azok a fehérek, akikkel az utóbbi hónapokban dolgom volt.

A koporsót leeresztették a mély sírgödörbe, és behantolták. Tetejét kirakták a már előzőleg odahordott nagy kövekkel, hogy a sír hosszú ideig felismerhető legyen. Újabb gyászdalok következtek, és a temetés véget ért. Visszatértünk a pueblóba, ahol a nálunk szokásos halotti torhoz hasonló ebédre került a sor. A harcosok és családjaik kisebb-nagyobb csoportokban ültek a lakomához. Engem Incsu Csunna otthonába hívtak meg.

A törzsfőnök a pueblo harmadik emeletének legszebb szobájában lakott.

Egyszerű berendezésű, tágas szoba volt ez, de falait ritka szép indián fegyvergyűjtemény díszítette. Minket Nso Csi szolgált ki, és az ebédet is ő készítette el. Alkalmam nyílt meggyőződni róla, hogy kitűnően ért az indián ételek elkészítéséhez. Az ebéd csendben folyt le, mindenki gondolataiba mélyedt. Illőnek tartottam, hogy hamarosan elbúcsúzzam, és saját szobámba térjek vissza.

Winnetou utánam jött, és a teraszon karon fogott.

- Fehér testvérem nyugovóra tér - kérdezte -, vagy sétálna velem egyet?

- Egy kis séta nekem is jólesnék - feleltem.

Utunk a folyó partjára vezetett. Megkérdeztem Winnetout, vajon az egész apacs törzs a pueblóban lakik-e. Megmagyarázta, hogy a pueblo, akármilyen nagy is, csak a törzs kis részét tudja befogadni. Itt laknak a vezetők és a legkiválóbb harcosok családjukkal együtt; innen indulnak el harcba vagy vadászatra; ez a törzs életének központja, de az apacsok zöme a közeli falvakban és kisebb telepeken lakik. Megmagyarázta azt is, hogy az apacs törzs sok ágra oszlik, és mindegyiknek külön főnöke van, de valamennyien Incsu Csunnának engedelmeskednek. Még a navahók is, bár nem tartoznak az apacsokhoz, többnyire Incsu Csunna parancsait követik.

- Mától kezdve én is az apacsokhoz tartozom - mondtam. - Büszke vagyok rá. De mi lesz a társaimmal?

- Őket nem fogadhatjuk be a törzsbe, mert ez csak egészen kivételes esetekben lehetséges - felelte Winnetou. - De ne aggódj derék társaidért, őket is barátainknak és szövetségeseinknek tekintjük. Holnap elszívjuk velük a békepipát.

- Nálunk ez nem szokás - mondtam mosolyogva. - Mi beérjük egy kézszorítással is.

- Tudom - felelte Winnetou gúnyosan. - A fehérek mind testvérek.

Folyton a szeretetről beszélnek, de viselkedésük mást árul el.

Kénytelen voltam igazat adni neki. Ekkor Winnetou váratlanul a következő kérdést intézte hozzám:

- Fehér testvérem miért hagyta el a hazáját?

Az indiánok sokkal tapintatosabbak, semhogy ilyesmit kérdezzenek.

Winnetou megtehette, mert testvérévé fogadott, és érthető, ha mindent szeretett volna tudni rólam. Nem kíváncsiságból vallatott mégsem - komolyabb oka lehetett rá.

- Szerencsét próbálni, ez volt a célom - feleltem.

- És mit neveztek ti szerencsének? Csak nem a pénzt, a gazdagságot?

- Bizony azt - bólintottam kissé szégyenkezve.

Winnetou eddig karon fogott, de most elengedte a karomat. Kínos csend következett. Lopva arcára néztem - csalódás tükröződött rajta.

- Olyan fontos nálatok a pénz? - kérdezte kis idő múlva.

- Igen, minden a pénz körül forog - ismertem be.

- És te is. . . azért csatlakoztál a. . . földrablókhoz? - kérdezte szaggatottan, mintha minden szó fájdalmat okozna neki.

- Nálunk mindenki azt a nézetet vallja, hogy a boldogság elsősorban pénz - magyaráztam neki.

- És te is elhiszed ezt? Rettenetes tévedés! Az arany az indiánokat boldogtalanná tette. Az arany csődítette ide a sápadtarcúakat, akik lassanként kiszorítanak minket ősi földünkről. Az arany az oka, ha az indián nemzetek elpusztulnak. Ne mondd, hogy az arany a boldogság!

- Nem is úgy értettem - feleltem. - Tudom, hogy az egészség, a bölcsesség, a becsület és a barátság többet ér.

- Uff, uff! - kiáltott fel Winnetou. - Örülök, hogy így gondolod. De akkor miért említetted a pénzt?

Megmagyaráztam neki, hogy nálunk a vad, a hal, a gyümölcs nem mindenkié, s a legtöbb ember abból él, hogy másnak dolgozik - pénzért. Ha nem keres pénzt, éhen halhat. Ezért nem éreztem jól magamat a saját hazámban. Ezért keltem át a tengeren, és jöttem ide. Ezért lettem földmérő.

- És sok pénzt kaptál érte? - kérdezte.

- Egyelőre csak egy kis előleget kaptam és ruhát, felszerelést - feleltem. - De ha a munka elkészül, nagyobb összeget kapok.

- És ha nem készül el?

- Nem tudom, akkor mi lesz.

Winnetou sokáig hallgatott, majd így szólt:

- Sajnálom, hogy kárt okoztunk neked. Még sok van hátra a munkából?

- Ezt a részt néhány nap alatt befejeztük volna.

- Uff! Ha már akkor úgy ismerlek, mint most, akkor csak egy héttel később támadtuk volna meg a kajovákat.

- Amikor már befejeztük. . . a földrablást? - kérdeztem kissé meg bántottan.

- Ezt csak úgy mondtam - felelte. - Tulajdonképpen nem is kezdted el a földrablást, hiszen csak mértél és rajzoltál. A földrablás akkor kezdődik el, ha jönnek a sápadtarcú munkások, és megépítik a tűzparipa útját. Erre azonban sohasem kerül sor!

Hirtelen eszembe jutott valami.

- Mi lett a műszereinkkel? - kérdeztem.

- Harcosaim össze akarták törni, de én nem engedtem - felelte Winnetou. - Nem jártam a sápadtarcúak iskoláiba, de tudom, hogy az ilyen finom szerszámok nagyon értékesek. Ezért megparancsoltam, hogy gondosan rakják félre őket. Így is történt. Visszakapod mindet - sértetlenül.

- Örülök neki - mondtam. - De a földmérő munkát nem folytatom többé.

- Akkor elveszíted a pénzedet, amit az eddigi munkáddal kerestél.

- Nem egészen. Mert a rajzokról másolatot készítettem. Itt vannak nálam, a zsebemben - mondtam, és a bádogdobozra ütöttem.

- Uff, uff! - kiáltott fel Winnetou.

Ez a kiáltás örömét fejezte ki, de csodálkozó elismerését is, mely óvatosságomnak, körültekintő okosságomnak szólt.

Visszatértünk a pueblóba. Már hosszú idő óta nem aludtam olyan jól, mint ezen az éjszakán. Másnap Hawkins, Stone és Parker került az események középpontjába. Nagy ünnepség közepette elszívták velük a békepipát. Mint ilyenkor mindig; hosszú beszédekre- került sor. A szónoklatokra Sam válaszolt a maga mókás módján. Csodálkozásomra az indiánok nagyon jól megértették tréfáit, és harsogó kacagással fogadták.

Este én láttam vendégül társaimat a saját szobámban. Vidám és kötekedő beszélgetéssel csaptuk agyon az időt éjfélig.

A következő napon visszaérkeztek a felderítők, akiket a kajovák után küldtek. Jó darabon követték a kajovákat, s most jelentették, hogy nem észleltek semmi gyanúsat. Az egész társaság visszatért faluiba - ezúttal, úgy látszik, nem forralnak semmi rosszat.

Az idillikus béke időszaka következett. Sam, Dick és Will alaposan kiélvezte az apacsok vendégszeretetét, és mindnyájan átengedtük magunkat a jól megérdemelt pihenésnek. Sam egyetlen foglalatossága abban állt, hogy minden reggel elnyargalt Maryje hátán az erdőbe. Nem akarta, hogy a nagyszerű öszvér elfelejtse, amit tud, sőt igyekezett idomítását még jobban tökéletesíteni. Én sem hevertem sokáig tétlenül a medvebőrömön. Winnetou elhatározta, hogy "indián kiképzésben" részesít. Mindennap kilovagoltunk, és sokszor csak este jöttünk haza. Egész nap gyakorolnom kellett magamat mindenben, amit egy jó vadásznak és jó harcosnak tudnia kell.

Kúsztunk-másztunk az erdőben, és Winnetou megmutatta nekem, hogy lehet az ellenséget észrevétlenül megközelíteni, és terveit kikémlelni.

Néha elszakadt tőlem, és azt a feladatot szabta ki rám, hogy keressem meg. Bámulatos ügyességgel tüntette el a nyomait, és ugyancsak meg kellett erőltetnem magamat, hogy felkutassam. Hányszor bújt el a sűrű bozótba, vagy állt nyakig a Pecos vizében, a partról kihajló bokrok rejtekében! Mosolyogva figyelte, hogy megyek el mellette, anélkül, hogy észrevenném. Figyelmeztetett hibáimra, és saját példáján mutatta meg, hogy kell viselkednem - mit kell tennem, és mit nem szabad tennem. Kiváló gyakorlati oktatás volt, és olyan kedvét lelte benne, hogy én is örömmel tanultam tőle. Sohasem dicsért meg, de olyan szó sem hagyta el az ajkát, amit dorgálásnak lehetne nevezni. Művész volt mindenben, amit az indián élet megkövetel, de művésze volt a tanításnak is.

Kirándulásainkról néha olyan fáradtan jöttem haza, hogy már mozdulni sem tudtam. Másnap könnyebb gyakorlat következett, de akkor

Winnetou nyelvórákat adott nekem. Azt akarta, minél előbb sajátítsam el az apacsok nyelvét, amelyből már sokat értettem. Tulajdonképpen két tanárom és egy tanárnőm volt, mert oktatásomban részt vett Incsu Csunna és Nso Csi is. Az apacs nyelvnek több változata van, és mindegyikük egy másik törzs nyelvjárására oktatott. Szerencsére a különböző apacs törzsek nyelve meglehetősen hasonló, és a szókincsük sem túlságosan nagy. Így aztán elég gyorsan haladtam.

Néha megesett, hogy kirándulásunkra Nso Csi is elkísért bennünket.

Szemmel láthatóan örült, ha feladatomat jól oldottam meg.

Egyszer mélyen jártunk az erdőben, és Winnetou felszólított, hogy váljak el tőlük, de negyedóra múlva legyek megint ugyanezen a helyen. Ők már nem lesznek itt, és az lesz a feladatom, hogy keressem meg Nso Csit, aki közben elbújik. Jó darabot sétáltam, és a kitűzött időben visszatértem arra a helyre, ahonnan kiindultam. Winnetou és Nso Csi nyomai is innen indultak ki - eleinte elég könnyű volt megtalálni és követni őket. Ám egyszerre csak elvesztettem az indián lány lábnyomait.

Tudtam, hogy rendkívül könnyű járása van, de a talaj olyan puha volt, hogy a legkönnyebb nyom is tisztán kirajzolódott rajta. Ám hiába hajlongtam, hiába meresztgettem a szememet, egyetlen elgörbült fűszálat sem tudtam felfedezni. A talaj nemcsak puha volt, de sűrű és érzékeny moha is borította. Winnetou nyomait könnyűszerrel megtaláltam, de a húgáét nem. Csakhogy nekem éppen a húgát kellett megkeresnem.

Winnetou bizonyára a közelben bujkál, és láthatatlanul figyeli, miféle hibát vagy mulasztást követek el.

Nagy körben újra megvizsgáltam a talajt, de nem találtam semmit, ami segítségemre lehetett volna. Nem tudtam megérteni. Innen nem mehetett tovább senki anélkül, hogy a puha moha el ne árulja lábnyomait. Elég, ha csak megérinti a mokasszinjával, akármilyen könnyen lépked is.

Megérinti? Hopp! Hátha Nso Csi lába meg sem érintette ezt a mohlepte talajt?

Harmadszor is megvizsgáltam Winnetou nyomait. Észrevettem, hogy egy bizonyos ponttól kezdve mélyebbek, mint addig. Lehetséges-e, hogy karjába vette a húgát, és úgy vitte tovább? Hiszen említette, hogy a feladat nehéz lesz. De abban a pillanatban, amint a kulcsára ráeszméltem, már egyáltalában nem volt nehéz.

Feltevésem szerint azért mélyedt lába erősebben a talajba, mert Nso Csi súlya is ránehezedett. Most már csak az volt hátra, hogy a karcsú indián lány nyomait is felfedezzem. Persze nem a földön kellett keresnem, hanem valahol a levegőben.

Amíg Winnetou egyedül járta az erdőt, két karja szabad volt, és könnyen elháríthatta útjából az ágakat és indákat. Amikor már a lányt is cipelte, nem vigyázhatott arra, hogy egy-egy ágat le ne törjön. Így hát lábnyomait követve, nem az ösvényt figyeltem, hanem a bokrokat és ágakat. Nso Csi nem gondolt rá, hogy bármit is félretoljon útjából.

Itt is, ott is sérült ágakra akadtam vagy leszakított lombokra, amelyek igazolták feltevésemet.

A nyomok nyílegyenesen egy kis tisztásra vezettek, és a tisztáson is keresztül. Bizonyára mindketten ott lapulnak most a tisztáson túl, a sűrű bozótban. Egyenesen átvághattam volna a tisztáson, de meg akartam lepni őket. Ezért megkerültem a tisztást, persze óvatosan és nesztelenül, mindig a bokroktól eltakartan. Amikor a tisztás túlsó oldalára értem, megint a talajt vizsgálgattam. Winnetou nyomait nem találtam sehol.

Tehát nem ment tovább, hanem húgával együtt itt bújt el a közelben.

Lefeküdtem a Földre, és nesztelenül kúsztam tovább, nagy félkörben.

Nyomokra nem akadtam sehol. Egészen biztos tehát, hogy ott lapulnak a tisztás szélén, pontosan azon a helyen, ahol a tisztáson átvágó nyomok véget érnek.

Halkan, nagyon óvatosan közelebb kúsztam. Még egy nesztelen mozdulat, és már meg is pillantottam őket. Egymáshoz simulva kuporogtak egy bokorban, háttal nekem, ami egészen természetes, hiszen a másik oldalról, a tisztás felől várták közeledésemet. Suttogva beszélgettek - szavaikat hallottam, de nem értettem. Örültem, hogy sikerült meglepnem őket, és még tovább kúsztam.

Most már olyan közel voltam hozzájuk, hogy akár a kezemmel is elérhettem őket. Ekkor meghallottam Winnetou hangját.

- Menjek érte? - kérdezte.

- Nem - felelte Nso Csi. - Talán még megtalál minket.

- Kis húgom téved. A feladat túlságosan nehéz. Szeme minden nyomot felfedez. De most a gondolatomat kellett volna kitalálnia, és ezt még nem tanulta meg.

- Várjunk még egy kicsit - suttogta Nso Csi.

- Igen, a gondolatomat - ismételte Winnetou - meg a tiédet. És mindnyájunk kívánságát.

Miféle kívánságról beszél? - kérdeztem magamban. - Hiszen mindent megtennék érte és a családjáért!

- Nem lehetne megkérdezni? - súgta a Lány.

- Nem - jelentette ki Winnetou határozottan.

- Miért? Hiszen én a legnagyobb apacs törzsfőnök leánya vagyok!

- Éppen azért. Minden apacs harcos boldog lenne, ha olyan lányt vihetne a wigwamjába, mint Nso Csi. De Old Shatterhand másképpen érez.

- Honnan tudja Winnetou, ha nem kérdezte meg tőle?

- Tudom, mert ismerem. Ha squaw-t választana magának, az nem lenne indián lány, akármilyen szép is.

- Talán már választott magának a sápadtarcú lányok közül?

- Nem hiszem. De ha választ valakit, annak nagyon kiváló lánynak kell lennie.

- És én nem vagyok az?

- Igen, de csak az indián lányok közt. Megtanultál mindent, amit egy indián lánynak tudnia kell. De nem ismered a sápadtarcúak életét és szokásait. Sokat, nagyon sokat kellene még tanulnod, hogy köztük is első légy.

Nso Csi lehajtotta fejét, és hallgatott. Winnetou megsimogatta az arcát, és így folytatta:

- Tudom, hogy fáj, amit mondok, de Winnetou nem hazudik, még kíméletességből sem. Kívánságod nem teljesülhet. Hacsak.. .

Nso Csi hirtelen felkapta a fejét.

- Mégis van rá mód? - kérdezte.

- Talán. Ha elmennél a sápadtarcúak városába.

- Minek?

- Hogy megtanuld mindazt, amit a sápadtarcúak leányai tanulnak.

Mindazt, ami szükséges ahhoz, hogy Old Shatterhand úgy érezze, méltó vagy hozzá.

- Akkor elmegyek, minél előbb! Beszélj apánkkal, Winnetou! Kérd meg, hogy engedjen el. Mert ha nem egyezik bele, akkor én. . .

A többit nem hallottam, mert gyorsan visszahúzódtam a sűrű bozótba. Mélységesen szégyenkeztem, hogy beszélgetésüket kihallgattam.

Ezt nem szabad megtudniuk soha! Csak sikerülne észrevétlenül eltűnnöm! A legkisebb zörej elárulhatná, hogy titkukat kilestem. És akkor egy napig sem maradhatnék tovább a körükben.

Olyan óvatosan kúsztam vissza, mintha az életemről lenne szó. Amikor elértem a kellő távolságot, felálltam, és gyorsan megkerültem a tisztást. Fellélegzettem, amikor újra ott voltam; ahol a nyomok a tisztásba vezettek. Most már nyugodtan előléptem, és így kiáltottam:

- Winnetou testvérem itt van?

Senki nem válaszolt.

- Tudom, hogy odaát van - folytattam. - Ott bujkál a bokrok közt! Észrevettem!

Ekkor megreccsentek az ágak, és felbukkant Winnetou, de csak egyedül.

- Fehér testvérem megtalálta Nso Csit? - kérdezte.

- Tudom, hol van - feleltem.

- Hol?

- Ahova a nyomai vezetnek.

- Nem láthattad a nyomait.

- De igen. Ha nem is a földön, de magasabban. A letöredezett ágak elárulták, merre vitted.

- Hogy jutott eszedbe az ágakat vizsgálni?

- A lábnyomaid vezettek rá. Erősebben mélyedtek a földbe, és ebből mindent kitaláltam. Mutassam meg, hol van Nso Csi?

Nem volt rá szükség. Nso Csi kilépett a bokrok közül, és örvendező hangon mondta bátyjának:

- Látod, hogy megtalált? Igazam volt, ugye?

- Igen, húgom, igazad volt - felelte Winnetou. - Most már elhiszem, hogy Old Shatterhand nemcsak a nyomokat tudja követni, hanem a gondolatokat is. Mindent tud - nincs mit tanulnia többet.

- Winnetou testvérem dicséretét nem érdemeltem meg - feleltem.

- Még sokat, nagyon sokat tanulhatok tőle.

Ez volt az első eset, hogy Winnetou megdicsérte ügyességemet. Jobban megörültem neki, mint annak idején az iskolában tanáraim dicséretének.

Este Winnetou beállított a szobámba, karján egy gyönyörű indián vadászzekével. Fehérre cserzett bőrből készült; és piros hímzések díszítették.

- Ezt a ruhát Nso Csi készítette neked. A régi ruhád már nem méltó Old Shatterhandhez.

Ebben igaza volt. A ruhám még az indiánok szemében is túlságosan elviselt volt. Európai városban csavargónak néztek volna. De elfogadhatok-e

Nso Csitól ajándékot? Winnetou, mintha kitalálta volna gondolatomat, megkérdezte:

- Sápadtarcú férfinak tilos egy squaw-tól ajándékot elfogadnia?

- Igen - feleltem -, hacsak nem saját squaw-ja vagy a rokona.

- Te a testvérem vagy, tehát Nso Csi a rokonod. Különben is az én ajándékom ez, csak a húgom készítette el.

Másnap felpróbáltam a zekét, úgy feszült rajtam, mintha rám öntötték volna. Megint megdicsértem Nso Csit ügyességéért. Boldogan hallgatta elismerő szavaimat.

Délben a törzsfőnök vendége voltam. Ebéd után Winnetou és a húga visszavonult, és magamra maradtam Incsu Csunnával. Mindenféléről beszélgettünk. Úgy vettem észre, vizsgáztatni akar. Elmesélte, hogy többször látta már a barátomat, Sam Hawkinst, amint egy fiatal özvegyasszonnyal sétálgatott. Végül még elveszi feleségül. Mi a véleménye Old Shatterhandnek egy-ilyen házasságról? Helytelennek tartja?

- Egyáltalán nem - feleltem. - Ha szeretik és megértik egymást, nagyon boldogok lehetnek.

- Tehát fehér testvérem is megtenné, hogy egy indián lányt válasszon squaw-jának?

Nem akartam megbántani - inkább kitérő választ adtam.

- Ezt nem lehet előre elhatározni. A szív dönti el. Ha egyszer megszólalna a szívem, nem nézném, hogy akihez vonzódik, milyen néphez tartozik. A Nagy Szellem minden embert egyenlőnek teremtett. Akik összeillenek, előbb vagy utóbb megtalálják egymást.

- Uff! Úgy van, ahogy mondod. Old Shatterhand mindig helyesen beszél!

Ezzel befejeztük a témát, és úgy éreztem, elég jól kivágtam magam.

Nso Csit nagyon kedves teremtésnek tartottam, s szívből minden jót kívántam neki. Megérdemli, hogy a legbátrabb, legbecsületesebb apacs harcos felesége legyen. Ám én nem azért jöttem a Vadnyugatra, hogy egy indián feleségre tegyek szert. Még fehér asszonyra sem gondoltam.

A házasság egyelőre egyáltalán nem tartozott a terveim közé.

Ebéd után Incsu Csunna levezetett az első emeletre, ahol még sohasem voltam. Itt mindenféle raktárak voltak. Az egyik szobában különös gonddal őrzött tárgyakat tartottak. Az egyik sarokban megpillantottam a műszereket, amelyekkel dolgoztam.

- Nézd meg, nem törtek-e össze, és megvan-e mind - kérdezte a törzsfőnök.

Könnyen kijavítható, kisebb hibáktól eltekintve a műszerek rendben voltak, s úgy láttam, egy sem hiányzik közülük.

- Amikor elvettük ezeket tőled, az ellenségünknek tartottunk - mondta Incsu Csunna. - De most már tudjuk, hogy mindig a barátunk voltál, tehát visszaadjuk a tulajdonodat. Mit akarsz csinálni vele?

- Nem az én tulajdonom, csak használatra kaptam - feleltem. - Szeretném visszaadni azoknak az embereknek, akik rám bízták.

- Hol laknak?

- Saint Louisban.

- Ismerem ennek a városnak a nevét, és azt is tudom, hol van. Winnetou fiam már járt ott, és mesélt nekem róla. Szóval oda akarsz menni? El akarsz hagyni minket?

- Idővel - feleltem -, nem most mindjárt.

- Nagyon sajnálnám, ha elmennél. Azt hittük, most már örökre nálunk maradsz, mint Kleki Petra. Testvére lettél Winnetounak, nem?

- Az is maradok - feleltem. - De testvérek sem élnek mindig egyazon helyen. Mindegyiknek más célja és feladata lehet, s akkor kénytelenek elválni.

- De nem végleg - mondta Incsu Csunna.

- Én is visszajövök még hozzátok - feleltem.

- Örömmel hallom. Valahányszor visszajössz, mindig szívesen fogadunk. Sajnálom, hogy más célokról, más feladatokról beszélsz. Nálunk nem éreznéd magad boldognak?

- Nem tudom. Nem ismerem még eléggé azt az életet, amely itt várna rám. Talán olyan ez, mint amikor két madár pihen egy bokor ágain.

Az egyik megtalálja a táplálékát, és ott marad, a másik meg elrepül.

- Nálunk megkapnál mindent, amire szükséged lehet. Nem éreznél hiányt semmiben.

- Tudom. De én nemcsak testi táplálékra gondolok.

- Értem - bólintott a törzsfőnök. - Kleki Petra is szomorú volt néha, mert sóvárgott valamire, amit nálunk nem talált meg, akármennyire is szeretett minket. Nem akarlak visszatartani. Menj, ha úgy érzed, hogy menned kell. De kérlek, jöjj vissza minél előbb.

- Én is úgy érzem, visszajövök még.

- Abban a városban, ahová menni készülsz, nem élhetsz vadászatból. Tudom, pénzre van szükséged. Winnetou elmondta nekem, hogy azért a gonosz munkáért, amit elkezdtél itt, sok pénzt kaptál volna. Mi akadályoztuk meg, hogy befejezzed, tehát kárpótlással tartozunk neked. Akarsz aranyat? Észrevettem, hogy ennél a kérdésnél fürkészően nézett rám, mintha olvasni akarna a gondolataimban.

- Nem tartoztok nekem semmivel - feleltem. - Nem vettetek el tőlem semmit, én sem követelhetek tőletek aranyat.

- Ez is kertelő válasz volt persze. Tudtam, hogy az indiánok mélységesen megvetik a fehér embereket mohóságukért, mellyel arany után áhítoznak. Én magam sohasem voltam kapzsi vagy pénzéhes. A pénzt csak eszköznek tekintettem, de szükségem volt rá.

- Nálam nincs arany - folytatta Incsu Csunna -, de tudok neked szerezni, ha akarod.

Más ember az én helyemben kapva kapott volna az ajánlaton, és végül hoppon maradt volna! Ezt olvastam ki a törzsfőnök várakozó, leselkedő tekintetéből. Ezért így feleltem:

- Köszönöm, ne fáradj. A könnyen szerzett kincs nem szerez nekem örömet. Nekem csak olyan pénz kell, amelyért becsületesen megdolgoztam.

Dolgozni tudok. Ha visszatérek a nagyvárosba, valami munkát ott is találok. Ne aggódj értem, nem fogok éhen halni.

Az arcán mutatkozó feszültség észrevehetően felengedett. Kezet nyújtott, és így szólt:

- Szavaid bizonyítják, hogy nem csalódtunk benned. Az aranypor, amelyért a sápadtarcúak tülekednek és gyilkolnak, csak pusztulást hoz.

De gondom lesz rá, hogy ne menj abba a nagy városba üres kézzel.

- Nem! - feleltem határozottan. - Mondtam már, hogy nem fogadok el tőled aranyat.

- Akkor úgy intézzük a dolgot; hogy befejezhesd a munkádat, és megkapjad érte a kikötött pénzt. Visszalovagolunk arra a helyre, ahol a munkád abbamaradt, és nyugodtan befejezheted.

Csodálkozva néztem rá. Eszembe jutott, milyen szenvedélyes haraggal támadt rám, amikor megtudta, hogy vasútépítésen dolgozom.

- Nem értem - mondtam. - Hiszen halállal fenyegetted azokat, akik a tűzparipa útját előkészítik!

- Mert engedélyem nélkül tolakodtak ide - felelte a törzsfőnök. - De neked megengedem, hogy rajzolj és méregess. Abból még nem lesz kárunk!

- Incsu Csunna téved - feleltem. - A rajzokból meg a méregetésből vasút lesz. Ha a fehérek egyszer elhatározták, hogy birtokukba veszik ezt a tájat, nem lehet őket visszatartani. Előbb vagy utóbb tűzparipa száguld majd az apacs nép földjein keresztül.

- Winnetou is azt mondja - bólintott a törzsfőnök, és arca elkomorodott.

- De akkor ís igaz; amit mondtam : a te munkád már nem változtat rajta. Harminc harcossal elkísérlek arra a helyre. Megvédelmezünk, és ellátunk eleséggel, amíg el nem készülsz. Akkor aztán továbbmegyünk veled a folyóig, amelyen a nagy gőzkenu elvisz Saint Louisba. Én is oda megyek.

- Jól értettem testvéremet? - kérdeztem álmélkodva. - Elmegy a sápadtarcúak nagy városába?

- Elmegyek, és magammal viszem a fiamat meg a lányomat is.

- Nso Csit? Saint Louisba?

- Igen. Szeretné megismerni a sápadtarcúak életét. Tanulni akar. Ott marad, amíg olyan nem lesz, mint egy fehér squaw.

Arcom, úgy látszik; nem tükrözött elég nagy lelkesedést, mert Incsu Csunna megkérdezte:

- Fehér testvéremnek nem tetszik ez a terv? Mondja meg őszintén.

- Semmi kifogásom ellene - feleltem. - Sőt örülök neki, mert így legalább tovább lehetek együtt azokkal, akiket úgy̌ megszerettem.

- Uff! - bólintott megelégedetten. - És talál abban a városban Nso Csi olyan embereket, akik szállást adnak neki, és tanítják?

- Hogyne. Erről majd én gondoskodom. De az apacsok nagy főnöke bizonyára tudja, hogy a sápadtarcúak másképpen értelmezik a vendégszeretetet, mint apacs testvéreim.

- Tudom. Ha egy sápadtarcút barátságunkba fogadunk, megkap tőlünk mindent, amire szüksége van, és semmit sem kérünk tőle cserébe.

De ha mi megyünk a sápadtarcúak közé, mindenért fizetnünk kell. Sőt kétszeres árat kell fizetnünk; és mindenből csak a legsilányabbat kapjuk. Nso Csi majd megfizeti, amit kérnek.

- Sajnos, igazad van, de ne aggódj. Nagylelkűen megengedted, hogy munkámat befejezzem. Ha megkapom a pénzemet, a vendégeim lesztek, és nem lesz gondotok semmire.

- Uff, uff! Mit képzel fiatal testvérem Incsu Csunnáról és Winnetouról, az apacsok főnökeiről? Ha mi a sápadtarcúak városába megyünk, egy korty vizet sem fogadunk el ajándékba. Arannyal fizetünk mindenért. És ha úgy látom, hogy Nso Csinek több évig kell ott maradnia, annyi aranyat hagyok nála, hogy bőven elegendő legyen. Mikor akar fiatal testvérem a nagyvárosba visszatérni?

- Amikor a nagy főnök jónak látja.

- Úgy vélem, minél előbb, mert már az ősz vége felé járunk. A készülődéshez nem kell sok idő. Akár holnap reggel is útra kelhetünk.

- Szívesen - feleltem. - Csak mondd meg, mit vigyünk az útra, hány lóra van szükség, és . . .

- Bízd csak Winnetoura - szakított félbe. - Ő már mindenről gondoskodott, és neked nem kell törnöd a fejedet.

Visszatértünk a harmadik emeletre. Elbúcsúztam a törzsfőnöktől, és szobám felé indultam. A teraszon Sam várt rám.

- Nagy újság van - mondta kezét dörzsölgetve. - Hamarosan indulunk innen.

- Tudom - feleltem. - Éppen most hallottam Incsu Csunnától.

- Én meg azt hittem, hogy örömhírrel lepem meg. Már megint elkéstem.

- Kitől hallotta?

- Lementem sétálni a folyóhoz, és Winnetouval találkoztam a parton. Éppen a lovakat válogatta ki az útra. Megkérdeztem, miért; és megmondta. Én a magam részéről örülök neki - és ön?

- Én is. Nem akarok ebben a pueblóban megöregedni.

- Hallotta, hogy Nso Csi is velünk jön?

- Persze.

- Érdekes! Nem mintha valami közöm volna hozzá, csak megjegyzem. Kíváncsi vagyok, mi lesz ebből!

- Azt magam is szeretném tudni - feleltem. - No de pihenjünk egy kicsit, mert hosszú út vár ránk.

A pueblo élete ma délután és este úgy folyt le, mint máskor. Semmi sem mutatott arra, hogy a törzs vezetői és legkiválóbb harcosai hosszú útra indulnak. Nso Csi éppen olyan nyugodtan viselkedett, mint a többiek. Arra gondoltam, hogy egy fehér úrhölgy, aki a maga körében olyan előkelő helyet tölt be; mint Nso Csi az apacsok közt, hasonló esetben milyen hűhót csapott volna a csomagolással és előkészületekkel. Ez a fiatal indián lány hosszú és talán veszedelmes út előtt áll - egy olyan világba akar behatolni, melynek szokásait és törvényeit nem ismeri. Most fog megismerkedni a fehér civilizáció sokat emlegetett nagyszerűségével és pompájával. Mégis csendesen végezte megszokott teendőit, nem kért tőlem tanácsot, senkit sem zaklatott kérdéseivel.

Magam is hamar felkészültem. Csak a műszerek becsomagolása járt egy kis vesződséggel. Winnetou öt-hat puha gyapjútakarót küldött át nekem, és azokba csomagoltam a kényesebb vagy törékeny dolgokat.

Az indiánok nyugalma énrám is átragadt. Lefekvés után mindjárt elaludtam, s csak akkor ébredtem fel, amikor Hawkins felkeltett. Hűvös őszi hajnal volt, az ég borús és barátságtalan. Gyorsan megreggeliztünk, és lementünk a ház elé. Nemcsak a harminc kiválasztott harcos volt ott, hanem a pueblo apraja-nagyja. Mindnyájan lekísértek minket a folyópartra, ahol még egy szertartás várt ránk, amely meglepetés volt számomra. A törzs varázslójának megjelenését vártuk; neki kellett megmondania, hogy utunk szerencsés lesz-e.

A mi ökrös szekerünk még ott állt a régi helyén. Közben a varázsló vette birtokába. Ponyváinknak jó hasznát vette. Minden oldalról úgy betakarta a kocsit, hogy senki sem láthatott a belsejébe. Az egybegyűltek széles körben helyezkedtek el a kocsi körül, és türelmesen várták a szertartás kezdetét. Én magamban komédiának neveztem, mert derék szekerünk most vásári cirkuszkocsira emlékeztetett. Sokáig nem történt semmi, aztán egyre hangosabb morgás hallatszott a kocsi belsejéből, mintha kutyák és macskák marakodnának ott.

Tűnődve álltam Winnetou és a húga között. Most láttam csak, mennyire hasonlít Nso Csi a bátyjára. Ma férfiruhát viselt, mely pontosan olyan volt, mint a bátyjáé. A haját is úgy fésülte. Övéből kés és pisztoly kandikált elő, azonkívül több "orvosságos zacskó" függött rajta. Hátán puska lógott. Ruháját tarka rojtok és hímzések díszítették.

Katonás volt, és mégis kislányos - mindenki gyönyörködve nézte.

Megint felhangzott a morgás a kocsi belsejéből. Úgy látszik, nem vágtam megillетődött arcot, mert Winnetou megjegyezte:

- Testvérem nem ismeri ezt a szertartást. Magában bizonyára mosolyog rajta. Amit most hall, a jó és a rossz szellemek viaskodása.

A morgást rikácsoló üvöltés követte, melyet időnként szelídebb hangok váltottak fel, amikor a jövőt kémlelő varázsló kedvezőbb jeleket látott. Hirtelen előugrott a kocsiból, és mint egy tébolyult, rohangált körbe-körbe. Azután meglassította lépteit, és valami különös táncba fogott, melyet egyhangú énekkel kísért. Idegenkedve néztem, annál is inkább, mert

szörnyűséges álarcot viselt, és ruháját is a legkülönösebb tárgyakkal aggatta tele. Végül leroskadt, és fejét térdére hajtotta. Sokáig kuporgott mozdulatlanul. Egyszerre felpattant, és harsány hangon kihirdette látomásai eredményét.

- Halljátok, apacs nép fiai és leányai! Halljátok! Figyeljetek szavaimra! Manitou, a jóságos Nagy Szellem megmutatta nekem a jövőt. Incsu Csunna és Winnetou, az apacs nép törzsfőnökei nagy útra készülnek.

Velük tart Old Shatterhand is, a mi új fehér főnökünk. Harcosok kíséretében teszik meg útjukat. Nso Csit kísérik el, törzsünk legszebb virágszálát, aki meglátogatja a sápadtarcúak nagy városát. A jóságos Manitou meg fogja védeni minden bajtól. Boldogan hazatér apjával, bátyjával és a bátor apacs harcosokkal együtt. Az egész csapatban csak egy van, aki nem jön vissza, és akit ma látunk utoljára.

Lehorgasztotta fejét, és sokáig hallgatott, mintha súlyos bánat nyomná a szívét.

- Uff! Uff! Uff! - kiáltották az indiánok kíváncsian, de senki sem merte megkérdezni a varázslót, hogy kire gondol. Ez csak állt, lehajtott fővel, és meg se moccant. Sam Hawkinsnak elfogyott a türelme, és rákiáltott:

- Ki az, aki nem tér vissza? Miért nem nevezed meg?

A varázsló felemelte fejét, kitárta karjait, és szemrehányón nézett a kis sápadtarcúra.

- Jobb lett volna, ha nem kérdezed meg. Nem akartam megnevezni.

De ez a kíváncsi sápadtarcú kényszerít rá. Old Shatterhand az, akit nem látunk többé. Hamarosan utoléri a halál. Akik vele utaznak, tartsák magukat távol tőle, mert bajt hoz mindenkire. Ezt mutatta nekem a

Nagy Szellem. Uff, én beszéltem!

E szavak után gyorsan visszabújt a kocsiba, a ponyva mögé. Mindenki rám nézett - riadt és szánakozó tekintettel. Megbélyegzett ember voltam, akit kerülni kell.

- Mi ütött ebbe a fickóba? - kérdezte Sam dühösen. - Micsoda butaságot fecseg! Hogy juthat ilyesmi az eszébe?

- Inkább azt kérdezzük, mi jár az eszében - feleltem. - Valami rosszat forral ellenünk. Bizonyára attól tart, hogy a törzsfőnök a mi befolyásunk alá kerül. Ennek akarja elejét venni.

- Odamegyek, és a pofájába vágok! - tüzelt Hawkins.

- Csak semmi ostobaságot, barátom! A helyzet kényes.

Incsu Csunna és Winnetou megdöbbenve nézett maga elé. Ha nem is hittek a varázsló szavaiban, nagyon jól tudták, milyen lesz a hatásuk.

Harminc harcost viszünk magunkkal. Ha ezek azt hiszik, hogy bajt hozok rájuk, acsarkodni fognak ellenem. Incsu Csunna felemelte a kezét, és így szólt:

- Apacs testvéreim és nővéreim, hallgassátok meg szavaimat. Testvérünk, aki a Nagy Szellemmel beszélt, már sokszor feltárta előttünk a jövő titkait. Amit mondott, többnyire bekövetkezett. De nem mindig.

Több ízben tapasztaltuk, hogy tévedett. A nagy aszály idején esőt akart varázsolni, de az eső elmaradt. Amikor elindultunk a hadiösvényen a komancsok ellen, azt jósolta, hogy gazdag zsákmánnyal térünk haza.

Győztünk ugyan, de a zsákmány csak három ócska puska és néhány rossz gebe volt. Két évvel ezelőtt, amikor a Tugah vizéhez mentünk vadászni, azzal biztatott, hogy sok bölényt ejtünk el. De olyan kevés bölénnyel találkoztunk, hogy alig tudtunk húst hazahozni, és a következő télen majdnem éheztünk. Könnyen lehet, hogy most is tévedett.

Azt tanácsolom, várjunk - majd meglátjuk.

Ekkor a kis Sam Hawkins megkérdezésem nélkül kiugrott a sorból, és így kiáltott:

- Ne várjunk! Nem kell várni! Van rá mód, hogy megtudjuk, igazat mondott-e a varázsló, vagy tévedett!

- Milyen mód az, fehér testvérem? - kérdezte a törzsfőnök.

- Megmondom. Nekünk, fehéreknek is vannak varázslóink, akik tudnak a jövőben olvasni. Eddig még nem említettem, de most elárulom - én, Sam Hawkins, ilyen varázsló vagyok!

- Uff! Uff! - kiáltották az apacsok álmélkodva.

- Nem látszik meg rajtam, ugye? - folytatta Sam. - Nem is szeretek jósolni, hihihi! De most megteszem. Apacs testvéreim közül néhány jöjjön ide a tomahawkjával! Ássanak egy keskeny, de mély gödröt a földbe.

- Fehér testvérem a föld mélyébe kíván nézni? - kérdezte Incsu Csunna.

- Igen, mert a jövőt vagy a csillagokból, vagy a föld gyomrából lehet kiolvasni. Most reggel van, a csillagok eltűntek. A földet fogom megkérdezni.

Néhány indián már buzgón ásta a földet csatabárdjával.

- Micsoda hülyeség ez, Sam? - súgtam neki. - Meglátja, baj lesz belőle!

- Miért? Amit ez a kukac csinált, nem hülyeség? Neki szabad, nekem nem? Nyugodjék meg, Sir, nagyon jól tudom, mit akarok.

Magabiztos arca csak növelte aggodalmamat. Ismertem Hawkinst - nagyon szeretett mókázni, különösen ha szorult a kapca. Szigorúan rá akartam parancsolni, de már szaladt az indiánokhoz, hogy megmutassa nekik, milyen mélyre ássanak.

Amikor a gödör elkészült, levetette ócska, piszkos bőrkabátját. Azután újra begombolta, és a gödör fölé állította. Olyan mereven állt, mintha bádogból lett volna.

- Apacs testvéreim! - kiáltotta Sam. - Figyeljétek, mit teszek most.

Varázsszavamra megnyílik a föld, és a mélyébe tekinthetek. Hogy mit láttam ott, hűségesen el fogom mondani!

Most ünnepélyes arccal, lassú léptekkel háromszor körüljárta a felállított kabátot, amely úgy meredezett a gödör fölött, mint egy kémény vagy kályhacső. Közben karjait lóbálta és forgatta. Olyan, mint egy szélmalom - gondoltam magamban. Végül nagyot rikoltott, és bedugta fejét a kéménybe. Aggódva néztem ezt a gyerekes komédiát, de az indiánok arcán feszült figyelem tükröződött. Sam öt percig állt így, aztán kihúzta fejét, kigombolta a kabátot, belebújt, és így szólt:

- Apacs testvéreim hányják vissza a földet, mert amíg a gödör nyitva van, nem mondhatok semmit.

Felszólításának némán eleget tettek. Sam így folytatta:

- Varázslótok ez alkalommal tévedett. A föld mélyén éppen az ellenkezőjét láttam annak, amit ő mondott. Puskalövéseket hallottam, tehát az útra kelő csapatot meg fogják támadni. Az utolsó lövés Old Shatterhand puskájából eredt. Tehát életben maradt, nem esett el, sőt ő volt a csata győztese. És senkit nem érhet baj, aki a közelében tartózkodik.

Uff, én beszéltem!

Az indiánok arcán meglátszott, hogy elhitték minden szavát. Kíváncsian nézegettek a ponyvás szekér felé. Várták, hogy a sámánjuk előjöjjön, és vitába szálljon a kis sápadtarcú varázslóval. De a sámán nem bújt elő. Sam hozzám lépett és megkérdezte:

- Nos, Sir, hogy csináltam a dolgot?

- Mint egy igazi szélhámos - feleltem.

- Nem baj. Az a fő, hogy a célomat elértem.

Winnetou sokatmondó pillantással nézett ránk, de nem mondta ki a véleményét. Apja azonban megjegyezte:

- Fehér testvérem okos ember. Megfosztotta erejétől a mi varázslónk sötét jóslatát.

Kiadta a parancsot az indulásra. Elővezették a lovakat. Sok málhás ló is volt köztük, mert műszereimen kívül eleséget és más szükséges dolgokat vittünk magunkkal. Az indiánoknál az a szokás, hogy a kivonuló harcosokat egy darabig elkísérik. Most nem így történt, mert Incsu Csunna megtiltotta. A harminc harcos, akit magunkkal vittünk, még a családjától se búcsúzott el.

A csapat rendje szinte magától alakult ki. Élén Incsu Csunna lovagolt fiával és leányával.

Mögöttük én léptettem három barátommal, azután következett a harminc apacs harcos; a málhás lovakat is ők vezették.

Nso Csi férfimódjára ült a nyeregben. Kitűnő lovasnak bizonyult.

Ha valaki szembejön, aki nem ismeri, könnyen Winnetou öccsének tarthatta volna. Három nap alatt megérkeztünk arra a helyre, ahol az apacsok a kajovákat megtámadták. A negyedik napon elértük azt a helyet, ahol a földmérő munka abbamaradt. Itt letáboroztunk, és rögtön hozzáláttam a munka befejezéséhez. Sietnem kellett, mert közeledett a tél. Az éjszakák már olyan hűvösek voltak, hogy a tábortüzeket reggelig tápláltuk. Winnetou mindenben a segítségemre volt, de még inkább Nso Csi. A szép indián leányka mintha minden gondolatomat kitalálta volna. Ha beszéltem, figyelmesen hallgatott, mintha minden szavamból tanulni akarna.

Néhány nap alatt elkészültem kitűzött feladatommal, és tábort bontottunk. A csapat újra elindult.

Néhány órai lovaglás után a bozót ritkulni kezdett, és a terep jó kilátást biztosított. Örültem neki, mert ezen a vad vidéken előnyös, ha az ember messzire lát, és idején észreveszi, ha valaki közeleg. Sejtelmeim csakhamar beigazolódtak. Négy fehér lovas jött velünk szembe. Ők is megpillantottak bennünket, és megálltak tanakodni. Egy nagyobb indián csapat felbukkanása érthetően aggasztotta őket. De amikor látták, hogy fehérek is vannak az indiánok közt, megnyugodtak, és újra elindultak felénk. Most már láttuk, hogy öltözékük olyan, mint a cowboyoké.

Puskákkal, revolverekkel és késekkel voltak felszerelve. Amikor húszlépésnyire voltak tőlünk, újra megálltak. Egyikük, fegyverét lövésre készen tartva, megszólított minket:

- Jó napot, uraim! Szükséges-e, hogy ujjamat a puskám ravaszán tartsam?

- Jó napot! - felelte Sam. - Nyugodtan félretehetik azokat az ócska mordályokat. Nincsenek rossz szándékaink. Honnan jönnek?

- A jó öreg Mississippi tájáról.

- És hová igyekeznek?

- Új-Mexikóba. Hallottuk, hogy ott csordásokat keresnek, és jól megfizetik. Hát maguk merre tartanak?

- Saint Louisba.

- Indián barátaink is?

- Csak a vezetőik, Incsu Csunna, az apacs törzs főnöke, a fiával meg a leányával. Meg akarják nézni Saint Louist.

- No, ez érdekes! Egy indián törzsfőnök leánya Saint Louisban!

Nem mindennapi! És szabadna megtudnom az önök nevét is?

- Miért ne? Becsületes nevek, nem kell szégyellnünk. Én Sam Hawkins vagyok, ezek meg a barátaim, Dick Stone és Will Parker. Ez a gentleman pedig Old Shatterhand, akinek az ökle, mint a pöröly. Hát maguk kicsodák?

- Sam Hawkins nevét már hallottam; a többiekét még nem - felelte az idegen. - Az én nevem Santer. Persze nem vagyok olyan híres vadász, mint ön, csak egyszerű cowboy.

Három társát is megnevezte, aztán még néhány kérdést intézett hozzánk az út felől. Végül udvariasan elköszöntek és továbblovagoltak.

Amikor már messze jártak, Winnetou Samhez fordult:

- Fehér testvérem többet beszélt a kelleténél. Kár volt olyan őszintének lenni.

- Miért? Udvarias kérdésre mindig udvariasan válaszolok.

- Nem bízom a sápadtarcúak udvariasságában. Ezek azért voltak olyan kedvesek, mert mi sokkal többen vagyunk. Nem örülök neki, hogy megtudták, kik vagyunk. Jól megnézte azt az embert, akivel beszélt? A szeme sehogy sem tetszett nekem.

- Nem láttam rajta semmi gyanúsat - vonogatta vállát Sam. - Különben is ellenkező irányba nyargaltak, mint mi. Sose látjuk őket többé.

- Mégis szeretném tudni, mit csinálnak. Testvéreim lovagoljanak lassan tovább. Én Old Shatterhanddel együtt visszafordulok. Egy darabig követni szeretném azokat a sápadtarcúakat. Tudni akarom, vajon csakugyan eltávoztak-e. Így is történt. Ketten visszafordultunk, és a négy idegen után eredtünk.

Meg kell mondanom, hogy ez a Santer nekem sem tetszett, és társai sem töltöttek el bizalommal. Nem tudtam volna megmondani, mi a gyanús rajtuk. Megkérdeztem Winnetout, mit gondol.

- Könnyen lehet, hogy rablók vagy tolvajok - felelte. - De akármilyen elszánt haramiák, harminc-egynéhány embert nem mernek megtámadni. Viszont elképzelhető, hogy csak színlelik a távozást, de titkon elébünk kerülnek. Talán arra lesnek; hogy egyik-másik közülünk elszakad a többitől, és akkor orvul megtámadhatják.

- Nem tudom, kire pályáznának.

- Természetesen arra, akinél aranyat sejtenek.

- Aranyat? Hogy jutna eszükbe?

- Könnyen rájöhetnek. Sam Hawkins könnyelműen kikotyogta, hogy törzsfőnökök vagyunk, és Saint Louisba készülünk. Ez éppen elég.

- Testvéremnek igaza van - bólintottam elkomorodva. - Sam Hawkins bizony szeret fecsegni.

- Persze akármit forralnak is ellenünk, nem érnek el vele semmit, mert nem hoztunk aranyat magunkkal. Csak holnap megyünk az aranyért, amikor már az erődök közelében leszünk. Azt a helyet nem ismeri senki apámon és rajtam kívül. Olyan gazdag lelőhely, hogy csak le kell hajolni érte.

- És utunkba esik? - kérdeztem.

- Természetesen. Azért megyünk arra. Hegy, amely csupa nugget, ahogy ti mondjátok, vagyis csupa aranyrög és aranyszemcse. Ősi nevét még neked sem árulhatom el. Nevezzük a ti nyelveteken Nugget's Hillnek. Talán már ma este a közelébe érünk.

Vigyáztam, hogy arcom ne árulja el álmélkodásomat. Micsoda emberek ezek! Felbecsülhetetlen kincsről tudnak, de ott hagyják, és nem törődnek vele. Nem aknázzák ki, nem halmozzák fel, beérik igénytelen életmódjukkal. Fehér ember erre nem lenne képes!

Rendkívül óvatosan haladtunk, nehogy Santer észrevegye, hogy követjük.

Felhasználtunk minden bokrot, minden horpaszt, hogy eltakarjon. Negyedóra múlva megpillantottuk a gyanús társaságot. Frissen kocogtak útjukon, és vidáman beszélgettek.

- Úgy látszik, nincsenek rossz szándékaik - mondta Winnetou.

Megnyugodva visszafordultunk, és hamarosan utolértük társainkat.

Este egy forrás közelében megálltunk. A törzsfőnök óvatosan megvizsgálta a környéket, és csak aztán adta ki a parancsot, hogy éjszakára itt táborozzunk. A forrásnak kristálytiszta vize volt, körülötte a buja fű lovainknak jó legelőt kínált. A közeli fák és bokrok lehetővé tették, hogy nyugodtan tüzet rakjunk. Incsu Csunna két őrt állított, aztán letelepedtünk a tűz mellé, és elfogyasztottuk szárított húsból álló vacsoránkat. A sűrű bokrok megvédtek a hideg széltől.

Vacsora után nem tértünk mindjárt nyugovóra, egy ideig még elbeszélgettünk.

Incsu Csunna hozzánk lépett, és közölte velünk, hogy holnap a szokottnál később, csak déltájban indulunk tovább. Sam Hawkins megkérdezte, miért. A törzsfőnök meglepő őszinteséggel válaszolt:

- Tulajdonképpen titok. De fehér testvéreim előtt nem hallgatom el, ha megígérik, hogy nem járnak utána.

Természetesen megígértük, mire így folytatta:

- A városban pénzre lesz szükségünk. Ezért holnap reggel a fiammal és a lányommal együtt, elmegyünk oda, ahol elegendő nuggetet vehetünk magunkhoz, s csak déltájban jövünk vissza.

- Aranylelőhely van a közelben? - kérdezte Sam csodálkozva.

- Igen - felelte Incsu Csunna -, de senki sem tud róla, még a harcosaim sem. Nekem apám mutatta meg. Szent titok ez, melycsaládunkban apáról fiúra

száll. Nincs ember, akinek azt a helyet megmutatnám, s ha valaki utánam osonna, hogy kilesse, lelőném.

- Minket is megölnél? - kérdeztem.

- Titeket is. Bízom bennetek, de ha csalódnék, megérdemelnétek a halált.

Letelepedtünk a tűz mellé. Az egyik oldalon Incsu Csunna; Winnetou, Nso Csi és én - háttal a bokroknak. A másik oldalon Sam ült két barátjával, a bozót felé fordulva. Beszélgetés közben Sam hirtelen felkiáltott, vállához kapta puskáját, és a bozótba lőtt. A dörrenés természetesen nagy riadalmat keltett. Az indiánok felugrottak, és megkérdezték Samet, miért sütötte el puskáját.

- Egy szempárt láttam felvillanni Incsu Csunna mögött a bokorban - felelte Sam.

Az indiánok csóvát ragadtak, és átkutatták a bokrokat, de nem találtak semmit.

- Sam Hawkins alighanem tévedett - mondta Winnetou. - Talán a szél megfordította a leveleket, és alsó lapjuk világosabb, mint a felső, az csillant meg. Nem lett volna szabad lőnie. Hibát követett el.

- Miért? - fortyant fel Sam.

- Mert ha csak a bokor levelei villogtak, a lövés fölösleges volt. De ha csakugyan ellenség ólálkodott a bokrok mögött, kár volt elárulni, hogy gyanakszunk. Eltalálni úgysem lehetett volna.

- Nem szoktam eltéveszteni a célt - mondta Sam.

- Ilyen esetben magam is eltéveszteném - felelte a törzsfőnök. -

A leselkedő látja, hogy célba veszem, tehát villámgyorsan félreugrik, vagy leveti magát a földre, aztán eltűnik a sötétben.

- Testvérem mit tett volna az én helyemben? - kérdezte Sam.

- Térdből lőttem volna, vagy igyekszem a leselkedő háta mögé kerülni. "Térdből" lőni a legnehezebb feladat. Már hallottam róla, de akkor még nem tudtam véghezvinni. Winnetou tanított meg rá jóval később.

Tegyük fel, hogy a tábortűz mellett ülök, és puskám ott hever megtöltve a földön, a kezem ügyében. Észreveszek egy leselkedő szempárt a bokrok sűrűjében. Az ellenség arcát nem látom, mert eltakarja a sötétség. A szemét sem könnyű meglátni a lombok közt - ehhez is nagy gyakorlat kell.

Egyszóval nem látok semmit, csak egy felvillanó szempárt. Az életemről van szó, a leselkedőt ártalmatlanná kell tenni. Pontosan a két felcsillanó szem közt kell eltalálnom. Ha a puskámat a vállamba szorítanám, és gondosan céloznék - no hiszen hol lenne már akkor! Mindezt észrevétlenül kell véghezvinnem. Jobb lábamat lassan felhúzom; amíg a térdem, ahogy ülök, vagy hanyatt fekszem, nem kerül egy magasságba a szememmel. A szemem, a combom, a térdem és a célpont egy vonalat alkot. Most óvatos mozdulattal a puskámért nyúlok, a combomra fektetem, és megnyomom a ravaszt. Tehát szinte azt mondhatnám, hogy a térdemmel céloztam, még mielőtt a puskámért nyúltam volna.

Száz jó céllövő közül egy tudja megcsinálni. Erről beszélt Winnetou.

Egyelőre nem lehetett tenni semmit. Winnetou óvatosságból megkettőzte az őrséget, aztán nyugovóra tértünk. Zavaros álmaim voltak.

Santerrel birkóztam, de kicsúszott a kezem közül, és elmenekült.

Megint szárított húst ettünk reggelire és hideg vízzel készült lisztpépet. Reggeli után Incsu Csunna elindult titkos útjára fiával és leányával együtt. Folyton Santer járt a fejemben, és aggódtam barátaimért. Megkértem a törzsfőnököt, engedje meg, hogy egy darabig elkísérjem, de hallani sem akart róla. Így csak a tekintetemmel követhettem őket, amíg el nem tűntek a bozótban. Nem ültek lóra, gyalog távoztak. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy a hely, ahol az arany van, nem lehet nagyon messze.

Lefeküdtem a fűbe, rágyújtottam szép kalumetemre, és gondolataimba merültem. De nem volt nyugtom. Csakhamar felálltam, vállamra kaptam a puskámat, és sétálni mentem. Talán egy vadra akadok - gondoltam-, s űzőbe veszem, hogy gyorsabban múljék az idő. Incsu Csunna déli irányban hagyta el a tábort. Ezért észak felé indultam; még a látszatát is el akartam kerülni annak, hogy tilosban járok.

Negyedóra múlva nagy csodálkozásomra nyomokra bukkantam.

Három ember járt itt előttem. Két nagy, két közepes és két kis mokasszin nyomait fedeztem fel. Még egészen friss nyomok voltak; nyilván Incsu Csunna és gyermekei taposták. Tehát déli irányban hagyták el a tábort, aztán észak felé kerültek, hogy igazi útirányukat titokban tartsák.

Ilyen körülmények közt nem mehettem tovább észak felé. De a táborba se akartam visszamenni, ezért kelet felé fordultam. Újabb negyedóra múlva megint nyomokra bukkantam. Alaposan megvizsgáltam őket. Megállapítottam, hogy négy férfi járt itt - sarkantyús csizmát viseltek. Természetesen tüstént Santerre gondoltam.

A nyomok csakhamar észak felé folytatódtak, tehát abban az irányban, amerre Winnetouék tartottak. A nyomokat követve egy sűrű bozóthoz érkeztem, amelyből szokatlanul magas karmazsintölgy emelkedett ki. Behatoltam a bozótba. Négy lovat találtam ott a fához kötve.

A talaj elárulta, hogy a négy fickó itt töltötte az éjszakát. Tehát csakugyan visszafordultak, és nyilván rosszban sántikálnak. Sam Hawkins tegnap este nem tévedett - valóban leselkedett valaki a sötétben.

Jól megnéztem a tölgyfát. Kérgén karcolásokat fedeztem fel, amelyek alighanem sarkantyútól eredtek. A gazfickók valamelyike felmászott a fa tetejére, és úgy fedezte fel tábortüzeinket. Akkor aztán odaküldtek valakit hallgatózni. Hirtelen a fejemhez kaptam. Jóságos ég!

Miről is beszéltünk tegnap este, mielőtt Sam hirtelen elsütötte puskáját?

Az aranyról - a csodás kincslelőhelyről! Hátha meghallotta a bokorban ólálkodó gazfickó? Akkor megismerték Incsu Csunna tervét.

Hajnalban megint felmásztak a karmazsintölgyre, és szemmel követték

Winnetouékat, amint elhagyták a tábort. Minden bizonnyal utánuk eredtek. Winnetout, Nso Csit, Incsu Csunnát veszély fenyegeti! Segítségükre kell sietnem. Még arra sem szakíthattam időt, hogy előbb visszasiessek a táborba. Gyorsan elkötöttem az egyik lovat, kivezettem a bozótból, hátára pattantam, és a haramiák után nyargaltam.

Egyelőre a négy sarkantyús nyompárt követtem. De már törtem a fejem, mit csináljak, ha a nyomok eltűnnek. Winnetou az aranylelőhelyet

Nugget's Hillnek nevezte. Tehát hegy, vagy legalábbis domb. Északra tőlem több magaslatot láttam, melyeket sűrű erdő borított. Bizonyára egyikük az a hegy, amelyet keresek.

A ló, melyet elkötöttem, öreg gebe volt, és nem volt kedve vágtatni.

Menet közben letörtem egy vastag ágat egy bokorról. Megsuhogtattam, és nógatásomra a gebe valamivel gyorsabban szedte lábait. A nyomok két hegy közt vezettek tovább. később egy keskeny völgyszakadék torkolatához értem. A talaj itt már kavicsos volt, és elnyelte a nyomokat. Le kellett szállnom, hogy eldöntsem, merre folytassam utamat.

Hosszas vizsgálódás után felfedeztem néhány nyomot a jobb kéz felé nyíló völgyszakadékban. Tehát erre mentek! Újra felültem a lóra, és a szurdokban lovagoltam tovább. Az út - amennyiben útnak lehetett nevezni - egyre jobban emelkedett és keskenyedett. Lóháton már bajos volt tovább botorkálni. Megint leugrottam, odakötöttem a lovat egy fához, és gyalog rohantam tovább.

Erdőbe értem. Lélekszakadva rohantam tovább a fák közt. Nyomokat már nem láttam - a véletlenre vagy ösztönömre bíztam magamat.

A távolban a fák mintha ritkulni kezdtek volna. Alighanem egy tisztás lehet ott - gondoltam, s arra szaladtam. Még ki se értem a fák közül, amikor több puskalövést hallottam. A következőpillanatban egy kiáltás reszkettette meg a levegőt. Hátamon végigfutott a hideg - ráismertem az apacsok halálkiáltására.

Már nem is rohantam, inkább párducszökelléssel vetettem magam előre. Újabb két lövés egymás után - ez nem lehet más, mint Winnetou kétcsövű puskája. Hála istennek - tehát még él! Még három ugrás, és kiértem a tisztásra. Az utolsó fánál megálltam, mert a látvány, mely szemem elé tárult, valósággal megdermesztett.

A tisztás nem volt nagy. Közepén Incsu Csunna és Nso Csi hevert a földön. Hogy éltek-e még, egyelőre nem tudtam megállapítani. Nem messze tőlük egy szikla állt ki a földből - Winnetou térdelt mögötte.

Láttam, azzal foglalatoskodik, hogy újra megtöltse puskáját. Tőlem balra két fickó lapult a fák mögött, lövésre kész fegyverrel, hogy leterítsék Winnetout, mihelyt előbújik a szikla fedezéke mögül. Tőlem jobbra egy harmadik haramia osont a fák közt, hogy Winnetout megkerülje, és hátulról támadja meg. A negyedik holtan hevert néhány lépésnyire előttem; fejébe kapott egy golyót.

Pillanatnyilag a fák mögött lapuló két fickó volt a legveszélyesebb.

Lekaptam medveölőmet, és leterítettem mind a kettőt. Azután - anélkül, hogy újratöltöttem volna - a harmadik után rohantam. Meghallotta két lövésemet, és hátrafordult. Látta, hogy közeledek hozzá, és célba vett. Puskája eldördült, de idejében félreugrottam, s nem talált el. Dühösen felkiáltott, és az erdőbe menekült, én meg utána. Amikor hátrafordult, nyomban megismertem - Santer volt! Kézre kerítem a nyomorultat, ha addig élek is! - gondoltam magamban, s utána vetettem magamat, de eltűnt a fák között. Rövid töprengés után visszafordultam, hiszen könnyen lehet, hogy Winnetou is megsebesült, és szüksége van a segítségemre.

Amikor újra a tisztásra értem, Winnetou apja s húga mellett térdelt a földön, és fájdalomtól eltorzult arccal vizsgálgatta sebeiket, vajon élnek-e még.

Meglátott és felállt. Tekintetét, amellyel rám nézett, soha életemben nem felejtem el. Arcát szinte tébolyult düh és gyász dúlta fel.

- Testvérem, Old Shatterhand, látja, mi történt? Nso Csi az apacs nép legszebb leánya, nem megy el a sápadtarcúak városába. Még van benne élet, de attól tartok, szép szemét nem nyitja ki többé. . .

Torkom elszorult; nem tudtam szólni, nem tudtam kérdezni semmit.

Mit is kérdezhettem volna? Ami fontos, amin nem lehet segíteni, ott volt a szemem előtt. Nagy vértócsában feküdtek egymás mellett - Incsu Csunna átlőtt fejjel és Nso Csi golyóval a szívében! A törzsfőnök abban a pillanatban meghalt; leánya még élt - hörögve lélegzett, arcának szép bronzszíne egyre jobban megfakult. Telt arca beesett, és a halál jeges keze megdermesztette bájos vonásait.

Most megmozdult. Fejét oldalra fordította, ahol apja feküdt; s lassan kinyitotta szemét. Látta, hogy Incsu Csunna vértócsában hever, s rettenetesen megijedt, de arca olyan bágyadt volt, hogy alig látszott meg rajta, mit érez. Mintha töprengett volna; aztán ráeszmélt arra, ami történt, és kis kezével a szívéhez kapott. Érezte a még szivárgó vért, és zihálva mélyet sóhajtott.

- Nso Csi! Egyetlen drága kis húgom! - zokogott Winnetou olyan hangon, hogy a szívem egészen elszorult. Nso Csi bátyjára emelte pillantását.

- Winnetou, édes . . . bátyám . . . - súgta. - Bosszulj meg!

Tekintete most felém tévedt, és remegő ajkán boldog mosoly suhant át.

- Old Shatterhand . . . - lehelte. - Te . . . itt vagy? . . . Ha meghalok, akkor...

Nem fejezhette be, amit mondani akart; a halál örökre lezárta ajkát. Úgy éreztem, a szívem mindjárt megszakad. Mindketten mellette térdeltünk, de felugrottam, levegő után kapkodva, és úgy feljajdultam, hogy még az erdő is visszhangzott tőle.

Winnetou is felállt lassan, nagyon lassan, mintha mázsás súlyok nehezednének rá. Mindkét karjával megölelt, és így szólt:

- Mind a kettő halott! Az apacsok legnagyobb, legnemesebb lelkű főnöke, s Nso Csi, az én drága húgom, aki a szívét neked ajándékozta!

Téged látott utoljára, a te neveddel az ajkán halt meg. Ne felejtsd el soha!

- Soha nem felejtem el! - feleltem.

Arckifejezése hirtelen megváltozott, és hangja is haragossá vált, akár a fenyegető mennydörgés.

- Hallottad, mi volt az utolsó kívánsága?

- Hallottam.

- Arra kért, hogy bosszuljam meg szörnyű halálát. Tudod, kik ölték meg. Sápadtarcúak, akiknek semmit sem vétett. Így volt mindig, és így is lesz, amíg egyetlen indián él a földön! Akár szeretünk benneteket, akár gyűlölünk, a vége ugyanaz - ahova sápadtarcú lép, romlás és pusztulás vár ránk! Békésen útra keltünk egy fehér város felé. Nso Csi meg akarta ismerni. Tanulni akart, mert azt- remélte, akkor könnyebben megnyeri szívedet. Fehér squaw akart lenni, hogy méltó legyen hozzád. Életével fizetett érte. Most minden apacs szeme Winnetou felé fordul, hogy lássa, miként bosszulja meg apja és húga halálát. A gyász és harag vihara söpör végig minden apacs falun. De bosszúm olyan lesz, hogy minden sápadtarcú megemlegeti. Hallgasd meg, testvérem, fogadalmamat. Esküszöm a Nagy Szellemre és minden vitéz ősömre, aki már az örök vadászmezőkre költözött, hogy mától kezdve minden sápadtarcút, akivel találkozom, bárki legyen is az, ezzel a fegyverrel, mely kihullott meggyilkolt apám kezéből . . .

- Ne fejezd be, Winnetou! - könyörögtem. - Várj, most még várj az esküvel!

- Mire várjak?

- Ilyen szent eskühöz nyugodtabb lélek kell.

- Elég! - rivallt rám, és szeme villámlott. - Old Shatterhand vissza akar tartani attól, ami a legszentebb kötelességem?

- Ne érts félre, drága testvérem! Az én lelkem éppen úgy háborog, mint a tiéd. Én is bosszút akarok állni a gyilkosokon. Hármat közülük már utolért a büntetés. A negyedik megszökött. Most az legyen a gondunk, hogy ő se kerülje el végzetét.

- Nemcsak vele van dolgom! - kiáltott fel Winnetou. - Mától kezdve gyűlölök minden sápadtarcút! Pusztuljon valamennyi, akit fegyverem elér! Összegyűjtöm az indián nemzeteket. Egy emberként vesszük fel a harcot a kegyetlen betolakodók ellen. Én magam állok az óriási sereg élére, én, Winnetou, minden apacs törzs legfőbb vezére!

Lángoló arccal, büszkén állt előttem; éreztem, hogy fiatal kora ellenére hivatott arra, hogy az indiánokat egyesítse. De akkor vérözön önti el az egész amerikai kontinenst. Olyan élethalálharc következik, melyben százezrek pusztulnak el. Az indiánok végül elbuknak, a túlerő legyőzi őket, de megfizetnek halálukért! Hátam borsózott, amint arra gondoltam, hogy ez a sorsdöntő pillanat - ettől függ, hogy minden indián nép végső elszántsággal elindul-e a hadiösvényen valamennyi fehér ellen.

Megragadtam Winnetou kezét; és így szóltam:

- Igazad van. Ha ellenséged volnék, akkor is elismerném, hogy igazad van. Lehet, hogy most látjuk egymást utoljára. De nézd ezt a drága teremtést, aki ajkán az én nevemmel halt meg. Szíve csupa szeretet volt. Ennek a szeretetnek a nevében kérlek, hogy fogadalmadat halaszd el arra a napra, amikor a legnagyobb törzsfőnököt és nemes lelkű leányát eltemettük.

Sokáig komolyan nézett rám. Arca végül megenyhült, és ezt felelte:

- Old Shatterhand testvéremnek nagy hatalma van az emberi szívek felett. Megtalálta az egyetlen szót, mely megindíthat. Nso Csi bizonyára teljesítené kérését. És az ő kedvéért én is azt teszem. Megvárom azt a

szomorú napot. Csak akkor döntöm el, vajon a Mississippinek és minden mellékfolyójának habjai vértől áradva ömlenek-e a tengerbe. Uff, én beszéltem!

Hála istennek - fohászkodtam magamban -, legalább egyelőre sikerült egy nagy szerencsétlenséget elhárítanom! Köszönetem jeléül megszorítottam Winnetou kezét, és így szóltam:

- Testvérem mindjárt látni fogja, hogy az én szívemben sincs könyörület a gyilkosok iránt. El kell fognunk Santert. Nincs vesztegetni való időnk.

- Az én kezem meg van kötve - felelte, és arca újra elkomorodott.

- Népem szokásai azt parancsolják, hogy ne mozduljak el drága halottaim mellől, amíg el nem temettük őket.

- Mikor lesz az?

- A vének tanácsa dönti el, itt legyen-e a sírjuk, ahol a halál utolérte őket, vagy a pueblóban, ahol éltek. Addig jó néhány nap telik el.

- És közben a gyilkos megmenekül!

- Nem! Annak nem szabad megtörténnie. Testvérem mondja el nekem, hogy került ide.

Most, hogy cselekedni kellett, megint nyugodt és hideg volt. Beszámoltam neki mindenről. Éppen befejeztem, amikor hörgő hangot hallottunk arról a helyről, ahol az egyik haramia feküdt, akit holtnak tartottunk. Gyorsan odaszaladtunk. Az egyik gazfickónak a szívét fúrta át medveölőm golyója. A másik olyan sebet kapott, mint Nso Csi: sebe halálos volt, de még élt. Föléje hajoltam és rákiáltottam:

- Ember, szedd össze minden erődet! Megismersz?

Kinyitotta szemét, és révedezve nézett rám.

- Hol. . . hol van. . . Santer? - rebegte.

- Megszökött - feleltem, mert nem akartam hazudni egy haldoklónak, még ha gyilkos volt is.

- Hova?

- Nem tudom. De azt akarom, segíts nekem. Felelj! A halál küszöbén még jóváteheted bűnödet. Honnan jött Santer?

- Nem . . . tudom.

- Valóban Santernek hívják?

- Sok . . . sok . . neve van.

- Hová készültetek?

- Ahol . . . pénz . . . van . . . ; zsákmány . . .

- Miféle zsákmány?

- Nug. . . nugget.

- Visszafordultatok, hogy kiraboljatok minket?

- I . . . igen.

- Kilestétek, mit beszéltünk a tábortűznél?

Bólintott.

- Ki osont oda hozzánk?

- Santer.

- Szóval ő maga volt. És hová vezetett aztán titeket?

- Nug. . . Nugget's Hill - lehelte alig hallhatóan.

Szeme becsukódott.

- Testvérem hiába kérdezi, ez a sápadtarcú nem felel többé - meghalt. Minden világos. A kincs lelőhelyét szerették volna megtudni, azért osontak utánunk. De későn érkeztek. Már visszafelé igyekeztünk, amikor találkoztunk velük. Orvul lőttek ránk, a fák mögül. Apám és húgom rögtön elesett, nekem csak a karomat horzsolta egy golyó. Rálőttem az egyik banditára. Egy fa mögé ugrott, nem találtam el. De a második golyó leterítette a társát. A szikla mögött kerestem fedezéket, de nem menekültem volna meg, ha Old Shatterhand ide nem ér az utolsó pillanatban. A két életben maradt gazfickó a fák mögött leselkedett rám. A harmadik hátulról akart megközelíteni. Santer volt az - sajnos, éppen ő menekült meg.

- Nem nyugszunk bele! - feleltem.

- Old Shatterhandre hárul a feladat, hogy kézre kerítse. Siessen vissza táborhelyünkre. Vegyen maga mellé tíz harcost az elvetemült gyilkos üldözésére. A többi húsz harcost küldje ide.

- Úgy lesz, Winnetou! - feleltem.

Kezét nyújtotta. Forrón megszorítottam, még egyszer a két drága halott fölé hajoltam, és gondolatban elbúcsúztam tőlük. Aztán sietve elindultam. A tisztás szélén még visszafordultam. Winnetou már betakarta a két halott fejét, és szívtépő hangon énekelni kezdte az apacsok gyászdalát. Szívem keserűséggel volt tele, de gyorsan folytattam utamat.

Első gondolatom az volt, hogy Santer arra a helyre tért vissza, ahol a lovakat hagyta. Hiszen lóra volt szüksége, hogy elmenekülhessen. Ha nagyon sietek, még utolérhetem. Lélekszakadva rohantam a szurdokon keresztül. Torkolatához érve, szörnyű csalódás fogadott. A banditák lova, melyet itt egy fához kötöttem, eltűnt. Santer nyilván ráakadt, és ezen a lovon menekült tovább. Nyomait hiába kerestem. A szurdokot és

torkolatának környékét is apró kövek borították, amelyeket a tavaszi vizek hordtak oda.

Hiába reménykedtem tehát, hogy Santer a nagy karmazsintölgyhöz tér vissza, ahol a maga és társai lovát kikötötte. Mégis meg akartam győződni róla, s utam különben is arra vitt a táborunk felé. Még jobban meggyorsítottam lépteimet - úgy rohantam, mint még soha.

Mindig jó futó voltam, de most olyan hosszú távról volt szó, hogy jól kellett gazdálkodnom az erőmmel. Vigyáztam arra is, hogy lélegzetem szabályos maradjon. Végre megpillantottam a karmazsintölgyet, ahol Santer cimboráival az éjszakát töltötte. A három ló még ott volt.

Elkötöttem őket a fától. Az egyikre felültem, a másik kettőt kantáron vezettem. Déltájban érkeztem meg a táborunkba. Sam összecsapta kezét csodálkozásában.

- Mit jelentsen ez, Sir? Gyalog indult el, és három lóval jön vissza?

Csak nem csapott fel lókötőnek?

Nem volt kedvem évődni vele. Hangos kiáltással összehívtam az apacsokat, és elmondtam nekik a szomorú hírt. Szavaimat mélységes megdöbbenés fogadta. Úgy láttam, nem tudják elhinni. De amikor részletesen elmeséltem a tragédiát, olyan ordítozás tört ki, mely talán egy mérföldre is elhallatszott. Az apacsok tomboltak dühükben, fegyvereikkel hadonásztak, alig tudtam újra szóhoz jutni. Ha Santer most a kezükbe kerül, ízekre tépték volna.

- Apacs testvéreim, figyelem! - kiáltottam torkom szakadtából.

- Hallgassátok meg Winnetou parancsát!

Amikor elcsendesedtek, megmondtam nekik, mit kell tenniük.

Mindjárt kiválasztottam azt a tíz harcost, akit magam mellé akartam venni, a többinek megmagyaráztam az utat, s rögtön el is indultak arra a helyre, ahol- Winnetou várta őket.

- És mi hogy látunk munkához? - kérdezte Sam.

- Az erdőt átfésülni nagyon sokáig tartana - feleltem. - S azt hiszem, itt egyik hegy a másikat követi.

- Úgy van! - vágott a szavamba Sam. - Jártam már erre, elég jól ismerem a terepet. Alacsonyabb hegyek láncolata húzódik észak felé, azután megint préri következik.

- Préri? Hisz az nagyon jó! Ott már nem lehet bujkálni! Akkor egész biztos, hogy a szemünk elé kerül.

- Magam is azt hiszem - bólintott Sam, s két kezével olyan mozdulatot tett, mintha máris torkon ragadná Santert.

- Akkor már tudom, hogyan fogjunk hozzá - mondtam. - Közrefogjuk a hegyláncot két oldalról. A tíz apacs bal kéz felől, mi négyen meg jobbról, aztán a prérin találkozunk. Jó lesz így?

- Kitűnő! - felelte Sam. - Máris megbeszélem az apacsokkal.

Néhány perc múlva útra keltünk. Az apacsok megértették a tervet, és a hegylánc alján bal felé nyargaltak, mi meg az ellenkező oldalon vágtattunk el. Amikor a karmazsintölgyhöz értünk, megálltam, és leugrottam a nyeregből. Jól emlékeztem rá, hogy hol ugrottam fel arra a lóra, amelyet a haramiáktól elkötöttem. Lehajoltam a földre, és megkerestem ennek a lónak a nyomát. Azután ceruzát és papirost vettem elő, s pontosan lerajzoltam a patanyomot. Sam csak bámult.

- Mit csinál, Sir? - kérdezte. - Mértéket vesz egy ló lábáról?

- Az ám, Sam! - feleltem. - Mit gondol, melyik ló patanyoma ez?

- Tudja a jófene! - vonogatta vállát Sam.

- Hát én megmondom. Azé a lóé, amelyen Santer menekül most előlünk. Majd meglátja, milyen jó hasznát vesszük ennek a kis rajznak.

Ezután folytattuk utunkat azoknak az átkozott hegyeknek a lábánál, mindig jobbra tőlünk. Közben szüntelenül a talajt figyeltem, patanyomokat lesne. Két óra múlva rá is akadtunk egy lovas nyomára. Összehasonlítottam a rajzommal, és megállapítottam, hogy Santer járt itt előttünk.

- Lehet tanulni ettől a zöldfülűtől - dünnyögte Sam.

Most már rövidek voltak a napok, és korán esteledett. Nemsokára alkalmas helyet kellett keresnünk, ahol az éjszakát eltölthetjük. Fájó időveszteség volt, de nem lett volna értelme utunkat a sötétben is folytatni, amikor nem láthatunk semmit. Santernek könnyebb dolga volt.

Neki nem kellett nyomokat figyelnie, és bizonyára egész éjjel folytatja útját, hogy minél messzebb kerüljön üldözőitől. Mert hogy üldözik, arra okvetlenül számítania kellett. Reggelig tekintélyes egérutat nyer. Viszont előbb-utóbb mégis meg kell pihennie valahol, ha másért nem, hát a lova kedvéért. Így hát végeredményben mégsem veszítünk sok időt.

Már elmaradt mögöttünk a végzetes Nugget's Hill is. Nemsokára olyan helyre értünk, ahol magas volt a fű. Leugrottunk lovainkról, hadd legelésszenek kedvük szerint. Amikor egészen besötétedett, lehevertünk, takarókba burkolóztunk, és aludni próbáltunk. Nehezen aludtam el. Folyton szemem előtt lebegett a borzalmas kép: Santer két áldozata.

A hűvös hajnal korán véget vetett álmunknak. Még meg se pirkadt, amikor újra lóra ültünk.

Megállás nélkül nyargaltunk órákon keresztül. Időnként meg-megpillantottuk a menekülő Santer nyomait.

- Ez a gazember olyan nyílegyenesen halad, mintha valami határozott célja volna - jegyeztem meg.

- Célja mindenesetre az, hogy mentse az irháját - felelte Sam.

- Tudhatja, hogy utolérjük - mondtam biztatóan.

- Hacsak nem jár túl az eszünkön - jegyezte meg Sam kedvetlenül.

- Mire gondol, öregem?

- Mi tagadás, aggaszt valami - felelte. - Könnyen lehet, hogy kajovák kóborolnak itt. Ha van esze a gazfickónak, akkor a kajováknál keres menedéket.

- Azok meg gyönyörűen megskalpolják - feleltem, most már inkább a magam megnyugtatására.

- Attól egy pillanatig sem tart - vélte Sam. - Ha elmeséli nekik, hogy megölte az apacs törzsfőnököt, a kajovák ujjongva fogadják. Jó lenne utolérni minél előbb.

Déltájban arra a helyre értünk, ahol Santer hosszabb pihenőt tartott.

Felismertük a fűben azt a helyet, ahol lova leheveredett. Santer is meg a lova is bizonyára holtfáradtan érkezett ide. Feltételeztem, hogy már közelebb vagyunk hozzá, mint tegnap este. A további nyomok is elkanyarodtak, mintha Santer a Red River felé igyekezett volna.

Ez még nem volt az igazi préri. A hegyek elmaradtak ugyan, de a terep még dimbes-dombos volt. Ezt a tájat Hullámzó Préri néven emlegetik.

Délután megint erdőbe jutottunk. Nem örültem neki. A sík prérin messzebb lehet ellátni, a fák közt pedig még attól is kellett tartani, hogy csapdába esünk. Szerencsére ez még nem volt összefüggő erdő, csak kisebb-nagyobb facsoportok váltották fel a füves táj egyhangúságát.

A talaj enyhén lejtett. Csakhamar észrevettük, hogy egy kisebb mellékfolyó ágyához közeledünk. Medre rendkívül széles volt, de egészen száraz. Ebben az időszakban egy csepp víz sem volt benne. Csak a meder lejtéséből láttuk, hogy a kiszáradt folyó bal partján vagyunk.

Már alkonyodott. Bosszantott, hogy ez a nap is eredménytelenül múlt el. Előreugrattam, mintha azt remélném, hogy még besötétedés előtt utolérem Santert. A nyomokból ítélve itt egyenesen a folyóhoz ereszkedett le. Az utolsó fáknál megálltam; hogy bevárjam társaimat.

Ez volt a szerencsém. Ha még néhány lépést teszek előre, könnyen bajba kerültünk volna. Társaimat várva, felágaskodtam a nyeregben, és a folyó partját kémleltem. Ekkor olyan látvány tárult a szemem elé, amely arra késztetett, hogy gyorsan visszahúzódjam a fák mögé.

Odalenn, alig ötszáz lépésnyire tőlem, indiánok nyüzsögtek a meder túlsó partján. Karókat vertek a földbe, és a karók közt kifeszített szíjakon nagy húsdarabokat szárítottak. Ha véletlenül csak valamicskével tovább merészkedem, okvetlenül észrevettek volna. Leszálltam lovamról, és már messziről óvatosságra intettem közeledő társaimat.

- Kajovák - mondta Sam, amikor odaért hozzám, és kikémlelt a fák mögül. - Úgy történt, ahogy sejtettem. Ez a nyomorult Santer az ördöggel cimborál. Az utolsó pillanatban csúszott ki a kezeink közül!

- Jó nagy csapat - jegyeztem meg elkomorodva.

- Nagyobb, mint gondolná, Sir - felelte Sam. - Hátrább, a jobb parton még többen vannak. Bizonyára sikeres vadászatról térnek haza, és megálltak, hogy az elejtett vadak húsát a maguk módján tartósítsák.

Ilyen körülmények között fokozott óvatosságra volt szükség. Elhatároztuk, hogy a legnagyobb csendben visszavonulunk egy-két mérföldnyire, és megvárjuk a tíz apacs harcost; akinek már régen utol kellett volna érnie bennünket. A késedelmet az okozta, hogy a hegyláncolat azon az oldalon, ahol ők haladtak, sokkal szélesebb volt, és így az apacsoknak nagyobb utat kellett megtenniük, mint nekünk. Tudtam, hogy legkésőbb ma éjjel itt lesznek. Csak az aggasztott, hogy gyanútlan közeledésükkel magukra vonhatják a kajovák figyelmét. Elsősorban azért vonultunk vissza, hogy idejében figyelmeztessük őket.

Egy nagyobb facsoportot találtunk, mely kisebb ligetnek is megfelelt volna. Itt telepedtünk le. Számításaink beváltak, nem kellett sokáig várnunk. A tíz apacs még a teljes besötétedés előtt megérkezett. Kölcsönösen beszámoltunk egymásnak eddigi tapasztalatainkról. A hír; hogy a kajovák itt vannak, nem lepte meg őket. Tudták, hogy a folyón túl kezdődik a kajovák vadászterülete. Elhatároztuk, hogy amennyire lehet, megközelítjük őket, éjszakára elrejtőzünk, és a többit hajnalban beszéljük meg.

Félrevontam Samet, és megkérdeztem, milyennek látja a helyzetet.

- Sötétnek - felelte -, de ezt a sötétséget ki fogom használni.

- Hogyan? - kérdeztem.

- Úgy, hogy nem várok hajnalig, hanem még az éjjel átosonok a túlsó partra. Hátha sikerül Santert nyakon csípnem.

- Vakmerő gondolat!

- Aki mer, az nyer! - felelte Sam vállvonogatva. - Csodálom, hogy egyszerre olyan óvatos lett, Sir! Nem illik egy emberhez, aki puszta késsel ment neki egy grizzlynek! A kajovák tökéletes biztonságban érzik magukat. Ha Santer köztük van, és elmesélt mindent, amit biztosra veszek, akkor is csak holnapra várják a megérkezésünket. Ne felejtse el, hogy négy napra való utat tettünk meg két nap alatt.

Odaát tüzek gyulladtak ki. A kajovák máglyákat raktak, és a lángok magasra felcsaptak.

- Látja, Sir? - mondta Sam. - A kajováknak eszükbe se jut arra gondolni, hogy már itt vagyunk. Ám én éppen ezt a nagy tüzet tartottam gyanúsnak. Az indiánok óvatosabbak szoktak lenni. Szokásuk ellenére miért raktak most olyan nagy tüzet, mely messze ellátszik? Mintha csak oda szeretnének csalogatni bennünket. Csak nem akarnak tőrbe csalni?

Az apacs harcosok ügyesen elbújtak éjszakára. Én három barátommal az utolsó facsoport közepén telepedtem le. Később előremerészkedtem az

utolsó fáig - éppen addig a pontig, ahol alkonyat előtt a kajovákat megpillantottam. Most már csak egy nagy szederbokor volt köztem és a folyó partja közt. Leültem a földre, és gondolataimba merültem.

Tűnődésemből kis zörej riasztott fel. Mintha a szederbokor ágai reccsentek volna meg. Talán valami kis állat motoszkál ott? Vagy talán egy ember?

Feltétlenül meg kell néznem - gondoltam magamban. De nem keltem fel, hogy a bokorhoz lépjek. Ellenkezőleg - hasra feküdtem, és nagy kerülővel a bokor túlsó oldalához kúsztam. Éppen idején érkeztem oda. Egy indián mászott ki óvatosan a bokorból. Lába és dereka már kint volt. Most egyik karját és vállát dugta ki, csak a nyaka és a feje volt még a tüskés cserje közt. Abban a pillanatban, amikor a feje is előkerült, elkaptam a nyakát, és megszorítottam. Ugyanakkor rávetettem magam, és két-három ökölcsapást mértem a halántékára. Ismertem már ennek a "kezelésnek" az eredményét. A fickó eszméletlenül elnyúlt, és jó időbe telik, amíg felocsúdik.

Nyugodtan felálltam, és visszaballagtam társaimhoz. Éppen rólam beszéltek.

- Hová lett Old Shatterhand? - kérdezte Will Parker. - Az imént még itt volt.

- Megint itt vagyok - mondtam halkan.

- Hol járt, Sir? - kérdezte Sam.

- Jöjjön velem, mindjárt megmutatom.

- Tyű, a mindenit! Ez jó munka volt! - álmélkodott Sam; amikor a leterített kajovát meglátta. - De hogy került a fickó ide?

- Nem nehéz kitalálni - feleltem. - De láthatja, hogy nagyon is számítottak ránk. Azért küldték ki ezt a felderítőt.

- Megkötözzük, betömjük a száját, aztán leshetik, hogy hírt kapjanak rólunk! - felelte Sam, és máris megtette a szükséges intézkedéseket. A megkötözött kajovát bevonszoltuk a bokorba.

A következő negyedórában mindent elkövettem, hogy lebeszéljem

Samet tervéről, de megmakacsolta magát. Fejébe vette, hogy kikémleli a kajovák táborát, és ha lehet, Santert s nyakon csípi. Arról ábrándozott, hogy élve fogja el. Micsoda diadal lenne, ha élve adhatná át Winnetounak!

Amikor láttam, hogy minden szó hiába, alvást színleltem, de lopva Samet figyeltem. Láttam; hogy nemsokára feláll és eloldalog. Lábujjhegyen lépkedett, és még a jó öreg Liddyjét sem vitte magával. Fél óra múlva utána osontam. Medveölőmet én is ott hagytam a fűben.

Tudtam, hogy Sam vakmerőségében nyílegyenesen ment le a partra, és kelt át a folyó kiszáradt medrén. Nem követtem a példáját. Jó darabot lefelé kerültem a parton, és csak lejjebb keltem át, ahol a meder sötétségbe borult. A tüzek fénye nem világított idáig. Észrevétlenül átjutottam a túlsó partra, és négykézláb kúsztam vissza a kajovák tábora felé. Nyolc máglyát számláltam meg. Ez is gondolkodóba ejtett, mert ennyi tűzre aligha volt szükség. Vagy ötven indián hevert a tüzek körül és a parton. Itt a part nem volt olyan kopár, mint odaát; sok fa állt rajta elszórtan s egy helyen olyan sűrűn, hogy valóságos ligetet alkottak.

Szememet meresztve észrevettem, hogy minden kajova ölében tartja puskáját, lövésre készen. Jaj lett volna nekünk, ha mindnyájan egyszerre kíséreljük meg az átkelést! Egyenesen a csapdába szaladtunk volna.

Roppantul szerettem volna az egyik csoport beszélgetését kihallgatni; lehetőleg ott, ahol egy főbb ember tartózkodik. Amint sorra szemügyre vettem őket, az egyik csoportban megpillantottam Santert.

Négy indiánnal ült együtt. Sastollat nem viseltek ugyan, de nyilván az előkelőbb kajovák közé tartoztak, s a legidősebbik lehetett a vezetőjük.

Hogy tudnám megközelíteni őket? - töprengtem magamban.

A nyolc máglya sötét és félsötét árnyékokat vetett maga köré. Az árnyak a lobogó tűz mozgását követve ide-oda libbentek, és a kis liget belsejét szinte

kísértetiessé tették. Örömömre a kajovák nem suttogtak, hanem jó hangosan beszéltek

- talán ez is a megtévesztésünket szolgálta. Sikerült olyan közel kúsznom, hogy alig tíz-tizenöt lépés választott el Santertől. Tulajdonképpen óvatos akartam lenni, de akaratlanul is Sam hibájába estem. Éppen Santer beszélt - hangosan és hetvenkedve. Elmesélte, hogy majdnem megtalálta az apacsok kincslelőhelyét. De elkésett, és csak akkor találkozott az apacs törzsfőnökkel, amikor már visszafelé jött.

Dühében aztán lepuffantotta a törzsfőnököt, és a leányát is.

- Ezt már hallottuk - mondta a legöregebb indián.

- Csak azért mesélem újra, hogy ne felejtsétek el: az arany még ott van! - mondta Santer. - Keressük meg együtt.

- Ez bajos lesz - felelte az indián. - Az ilyen helyeket ügyesen el lehet rejteni. Nekünk most Winnetou a fontos. Vele is végezni akarunk.

Remélem, idejön.

- Nem jön ide - mondta Santer. - Most a halottait siratja, és el is kell temetnie őket. Legfeljebb egy kisebb csapatot küldött az üldözésemre.

Bizonyára Old Shatterhand, az a fehér kutya vezeti őket.

- Remélem, beleszalad a csapdánkba - mondta az indián alvezér.

- Mindjárt megtudjuk, mit csinál. A felderítőm, akit átküldtem, hamarosan megérkezik. A partra is négy őrt állítottam, és várom a jelentésü ket.

Szívem elszorult, amint ezt meghallottam. Tehát a parton is állnak őrök. A hebehurgya Sam egyenesen a karjaikba futott. Csak tudnám már, mi van vele!

Ekkor nagy lárma hallatszott a part felől. Az öreg indián felugrott, és feszülten figyelt. Már fel is bukkant négy kajova harcos, akik egy fehér embert hurcoltak magukkal. Az kézzel-lábbal kapálózott, de nem tudta kitépni magát a kezükből. Még nem kötözték meg, de négy kést szegeztek fenyegetően felé. Még egy perc, és megismertem - a könnyelmű Sam volt. Nem gondolkoztam. Közbe kell lépnem, még ha életembe kerül is.

- Sam Hawkins! - kiáltott fel Santer örvendezve. - Jó estét, kedves uram! Ugye, nem gondolta; hogy ilyen hamar viszontlátjuk egymást?

- Gyilkos! Gazember! - ordította a vakmerő kis ember, és rávetette magát Santerre. - Korán örülsz! Még kitekerem a nyakadat.

A kajovák visszarántották. Egy kis kavarodás keletkezett. Előhúztam mindkét revolveremet, és néhány ugrással odapattantam közéjük.

- Old Shatterhand! - kiáltotta Santer, és rémülten elszaladt.

Két golyót küldtem utána, de nem találtam el. Gyorsan kilőttem többi töltényemet is. A kajovák a fák mögött kerestek fedezéket. Megragadtam Sam karját, és ráripakodtam:

- Utánam!

Hirtelen megjelenésem annyira meghökkentette a kajovákat, hogy néhány percre valósággal megbénultak. Ez volt az egyetlen reménységem. Megfordultam, és visszaszaladtam arra a helyre, ahol az imént a folyón átkeltem. Mint az őrült szedtem a lábamat, abban a hiszemben, hogy Sam a nyomomban lohol. Nemsokára pokoli lárma tört ki a hátam mögött. Puskák ropogtak, a kajovák ordítoztak, de a jótékony árnyék eltakart, és eltűntem a szemük elől. Amikor a lárma elmaradt mögöttem, és úgy gondoltam, elég messzire futottam, lihegve megálltam és visszanéztem.

- Sam! - mondtam fojtott hangon.

Semmi válasz.

- Sam, hol van? - kérdeztem hangosabban.

Most sem kaptam feleletet. Hol lehet ez a könnyelmű fráter? Megsebesült talán? Vissza kell mennem érte gondoltam, de előbb újra megtöltöttem revolvereimet.

Néhány lépés után beláttam, hogy nem tehetek érte semmit. Pár percig még leselkedtem, aztán a kiszáradt medren keresztül visszatértem társaimhoz.

Olyan izgatottan fogadtak, mintha ők forogtak volna életveszedelemben, nem én. Már eltűnésem is aggasztotta őket, hát még a lövöldözés, mely elhallatszott hozzájuk. Néhány szóval elmondtam nekik kalandomat, mely valójában kudarccal végződött. De valamit én is megtudtam tőlük. A tábortüzek fényénél látták, hogy Sam nem szaladt utánam, hanem megint a legrövidebb utat választotta, és ugyanott akart visszajönni, ahol az előbb átosont a kajovák táborába. Természetesen utolérték, leteperték, és másodszor is elfogták. Már nem is bosszankodtam konokságán. Csak az járt a fejemben, hogyan lehetne segíteni rajta.

Tanácskozásunkba bevontuk az apacs harcosokat. Úgy vélekedtek, hogy egyelőre várni kell. Tizenhárman nem támadhattuk meg a kajovák táborát - ez kész öngyilkosság lett volna. De éjfél után, amikor minden elcsendesedik, talán meglephetjük őket.

Leültünk a földre. Vártunk és figyeltünk. Az éjszaka csendjét messze hangzó fejszecsapások szakították meg. A kajovák alighanem fákat vágtak ki a szemközti ligetben tomahawkjaikkal. Bizonyára reggelig akarják táplálni a tábortüzeket. Csak nem gyanakszanak? Mert ha számítanak arra, hogy az éjszaka folyamán megtámadjuk őket, akkor aligha remélhetünk sikert.

A fejszecsapások hangja hamarosan elhallgatott. Nagy csend borult a kajovák táborára. Virrasztva várakoztunk. Amikor a csillagok állása éjfélre mutatott, munkához láttunk. Lovainkat gondosan a fákhoz kötöttük, hogy távollétünkben el ne kószáljanak. A fogoly kajova kötelékeit is megvizsgáltuk; meggyőződtünk róla, hogy szökésétől nem kell tartanunk. Még jobban felpeckeltük a száját, hogy kiabálni se tudjon.

Ezután elindultunk a folyó medre felé, jó nagy kerülővel - úgy, mint én, amikor először átmentem.

Mihelyt átjutottunk, hasra feküdtünk és hallgatóztunk. Nem észleltünk semmi gyanúsat. Lassan felkúsztunk a magas partra. A nyolc tábortűz még mindig vidáman lobogott. Továbbmerészkedtünk. Őrszemmel nem találkoztunk, és senki nem állta utunkat. Egészen a ligetig hatoltunk előre, s akkor vettük csak észre, hányadán állunk. A tüzek mellett nem ült és nem hevert senki. A liget üres volt. A kajovák eltűntek az utolsó szálig!

- Meglógtak - csodálkozott Parker. - Akkor miért rakták meg újra a tüzeket?

- Éppen ez volt a csel - feleltem. - Azt akarták elhitetni velünk, hogy itt töltik az éj szakát. Egérutat akartak nyerni.

- Csak nem féltek tőlünk? Sokkal többen vannak, s ezt ők is tudják.

- Kétségtelenül furcsa - bólintottam. - Valamiben sántikálnak.

- Talán a falujukba tértek vissza, és Samet is magukkal vitték, hogy megkínozzák? Vagy minket is maguk után akarnak csalni? - tűnődött hangosan Stone.

- Mindez lehetséges - feleltem -, de én másra gyanakszom. Talán Santer rávette őket, hogy keressék meg az apacs törzsfőnökök aranylelőhelyét, s oda indultak. Még valószínűbb, hogy Winnetout szeretnék elfogni. Ez mindennél többet érne nekik. Akkor is az aranydomb felé vették útjukat. Tehát nekünk is oda kell igyekeznünk, amilyen gyorsan csak lehet.

Mindenki egyetértett velem. Visszatértünk lovainkhoz. A foglyot

Sam öszvérére kötöttük, és elindultunk a gyászos emlékezetű Nugget's Hill felé.

Amikor onnan ide jöttünk, kénytelenek voltunk Santer nyomait követni.

Most lerövidíthettük az utat, és a nyomokat sem kellett figyelnünk.

Másnap kora délután már ott voltunk a szurdokban, mely a kettős gyilkosság színterére vezetett.

Nemsokára egy apacs őrszemmel találkoztunk. Rábíztuk lovainkat, és gyalogszerrel folytattuk utunkat. A tisztás szélén egy másik őrszemre bukkantunk, aki egy kézmozdulattal továbbengedett bennünket, s nem szólt, nem kérdezett semmit. A tisztáson kidöntött fatörzseket láttunk és sok nagy követ, amelyet az apacsok hordtak össze. Tudtuk, mit jelent ez - megtörténtek az előkészületek a törzsfőnök és leánya eltemetésére.

A tisztás egyik oldalán kunyhót eszkábáltak össze, ott őrizték a két drága halottat. Winnetou is a kunyhóban tartózkodott. Jelentették neki, hogy megérkeztünk. Kijött. Megdöbbenve néztem rá.

Winnetou mindig nagyon komoly volt, s arcán ritka vendég volt a mosoly. Hangosan nevetni talán sohasem hallottam. De komolysága azóta ádáz zordsággá változott. Arca mintha kővé merevedett volna, és szeme lázasan lobogott. Minden mozdulata lassú volt, mintha súlyos betegségből gyógyult volna fel. Hozzám lépett, bágyadtan kezet fogott velem, és mélyen a szemembe nézett.

- Utolérted a gyilkost? - kérdezte.

- Utolértem, de elmenekült.

Semmiféle hiba nem terhelt, mégis lesütöttem szememet. Szégyenkeztem, hogy kudarcomról kellett számot adnom. Winnetou is lenézett a földre. Ó, hogy szerettem volna a lelkébe látni! Hosszú szünet után újabb kérdést intézett hozzám:

- Teljesen elvesztetted a nyomát?

- Nem - feleltem. - Minden okom megvan feltételezni, hogy az átkozott gazember ide jön.

- Old Shatterhand mondjon el nekem mindent részletesen!

Leült egy kőre. Helyet foglaltam mellette, és őszintén, pontosan elmondtam neki mindent.

Bólintott, újra kezét nyújtotta, és így szólt:

- Testvérem bocsássa meg, hogy az előbb magamban szemrehányással illettem. Old Shatterhand mindent elkövetett, ami csak módjában állt. Nem tehetett se mást, se többet. Sam Hawkins elővigyázatlanságának köszönheti, hogy bajba került. Majd megpróbáljuk kiszabadítani.

Testvérem következtetése helyes. Magam is azt hiszem, hogy a kajovák ide jönnek. De keresztülhúzzuk számításaikat. Incsu Csunnát és Nso Csit holnap tesszük sírba. Fehér testvérem is ott akar lenni?

- Ha Winnetou megengedi - feleltem.

- Nemcsak megengedem - kérlek rá. Sok, nagyon sok sápadtarcú neked köszönheti életét. Borzalmas bosszúra készülődtem, de kérő szavad megolvasztotta a kemény jeget szívem körül. Csak a bűnös lakoljon, más senki. Te pedig légy apám az apám helyett és testvérem a testvérem helyett - erre kérlek, Charlie! Éreztem, könny tolul a szemembe. Nagy gyászában tőlem vár támogatást

- úgy érzi, én vagyok az egyetlen ember, aki közel áll hozzá. Ismerte a keresztnevemet, de most nevezett így, életében először, Charlie-nak.

A temetésről, amelyre másnap került sor, nem akarok, nem tudok részletesen beszámolni. Még most is, hogy visszaemlékezéseimet papírra vetem, elszorul szívem a fájdalomtól, s félek, hogy remegő kezemből kihull a toll.

Elég annyi, hogy Incsu Csunna holttestét lovára kötötték. A mély gödröt lassan betemették. Amikor a lónak már csak a nyaka állt ki a földből, egyetlen puskagolyóval kivégezték. A halott lovas mellé rakták fegyvereit és "orvosságos zacskóját" is. A hantra nehéz köveket raktak. Nso Csit ülő

helyzetben egy fa törzséhez támasztották, és földdel borították el, azután kövekkel rakták körül. Addig rakták a köveket, amíg fel nem értek a magas ágakig. A sír végül egy erős piramist alkotott, amelyből hatalmas fakorona állt ki.

Később többször jártam ezen a helyen Winnetouval. A sírokat mindig épségben találtuk. Szentségtörő kéz nem háborgatta a két drága halott örök nyugalmát.

VI. SAM KISZABADÍTÁSA

Nincs ember, aki jobban szerette volna családját, mint Winnetou. Tudtam, hogy gyásza és bánata határtalan. Mégis - a temetés után mintha kicserélték volna. Nem roskadt magába, nem tépelődött, hanem minden figyelmét a jelen feladataira fordította. Ebben is az indián hagyományokat követte ; gyermekkora óta arra szoktatták, hogy magába zárja érzelmeit. Azonkívül most már első törzsfőnök volt, és harcosait ellenséges támadás fenyegette - elsősorban ezzel kellett törődnie.

Karon fogott, és a tisztás szélére vezetett.

- Szeretném testvéremmel megbeszélni a legsürgősebb tennivalókat - mondta. - Remélem, helyeselni fogja csatatervemet.

- Winnetou testvérem már kigondolt egy tervet? - kérdeztem.

Beljebb vezetett az erdőbe, és délkeleti irányba mutatott.

- Emlékszik testvérem arra a helyre, ahol az a szurdok kezdődik, mely erre a tisztásra vezet? - kérdezte. - Ott egy nagyon messze elnyúló völgy húzódik észak felé, és egy nagy prérire nyílik. Mi Hosszúvölgynek nevezzük. A kajovák támadása a Hosszú-völgy felől várható.

Lovainkat a völgy déli csücskében rejtettük el, fákhoz kötözve. Nem hozhattuk fel erre a tisztásra, mert az ide vezető szurdok olyan meredek, hogy az állatokat nagyon megviselte volna.

- Értem - bólintottam.

- Nem messze attól a helytől, ahol a szurdok kezdődik, egy olyan sziklaszoros vezet déli irányban, amelyet a sápadtarcúak kanyonnak neveznek. Mindjárt kiadom a parancsot, hogy elinduljunk a kanyon felé.

- Arra vonulunk vissza - kérdeztem csodálkozva. - Kitérünk az ütközet elől? Winnetou testvérem úgy gondolja, nem vagyunk elegen ahhoz, hogy a kajovákkal szembeszálljunk?

Szeme haragosan felvillant, de csak ennyit mondott:

- Olyan embernek ismersz, Charlie, aki meghátrál a túlerő elől?

A kanyon a kajovák csapdája lesz.

- Hogyan?

- Majd meglátod, ha ott leszünk.

Negyedóra múlva valamennyien elindultunk a meredek szurdokon lefelé. Lovainkat megtaláltuk, egy fiatal harcos őrizte őket. Winnetou tűnődve nézett a Hosszú-völgy másik vége felé.

- Arról fognak jönni - mondta. - Nagyobb csapat számára ez az egyetlen járható út. Holnap itt lesznek, de talán már ma éjjel. És Santer is köztük lesz - tette hozzá sötéten.

- Talán az én Sam barátom is.- mondtam reménykedve.

- Nem hiszem, Charlie. Őt már valószínűleg továbbküldték néhány harcosuk felügyelete alatt a kajovák nagy falujába, a Red Riverhez.

Csak egy kisebb seregük hatolt fel ilyen messze északra. Feltétlenül jelentést kell küldeniük a törzsfőnöküknek, sőt talán segítséget is kérnek tőle. De keresztülhúzom számításaikat!

Elvezetett a kanyon bejáratához.

- Most hallgasd meg a tervemet - mondta. - Ez a sziklahasadék majdnem egymérföldnyi hosszúságú. Ha el tudjuk hitetni a kajovákkal, hogy erre vonultunk vissza, feltétlenül utánunk jönnek. De mi a kanyon másik végén puskatűzzel fogadjuk őket. Kénytelenek lesznek megadni magukat, különben egy se marad életben.

- És ha visszaszaladnak?

- A te feladatod lesz megakadályozni, hogy erről az oldalról se hagyhassák el a sziklahasadékot. Melléd adom azt a tíz apacs harcost, aki veled volt a kiszáradt folyónál. Velük és barátaiddal együtt elrejtőzöl itt, s ha a kajovák eltűntek a kanyonban, elzárod a kijáratot. Így két tűz közé kerülnek, és ha ötször annyian vannak is, mint mi, az sem segít rajtuk.

- A terv kitűnő - mondtam. - Ezek szerint én tízegynéhány emberrel itt maradok.

- Nem - felelte Winnetou. - Ti is velünk jöttök. Mindnyájan keresztülvonulunk a sziklahasadékon. Azt akarom, hogy megismerd a terepet. A túlsó végén két csoportra oszlunk. Te a kisebb csapattal kerülő úton - nem a kanyonon keresztül - visszatérsz ide. Majd megmutatom, merre kell lovagolnotok. Akkor megismered a kanyon környékét is, és kiválaszthatod a legalkalmasabb búvóhelyet.

- Minden úgy lesz, ahogy Winnetou testvérem elrendelte - feleltem a parancsnoknak kijáró tisztelettel.

A kanyon bejáratáig rövid volt az út, de Winnetou parancsára lóháton tettük meg. Még a kanyon bejárata előtt megjáratta a lovakat. Azt akarta, hogy minél több nyom maradjon utánunk. Magában a kanyonban már kantárszáron vezettük az állatokat.

A szakadék, amelyen áthaladtunk; félelmetes hely volt. Jobbra-balra meredek sziklafalak emelkedtek a magasba, s a köztük levő szűk résbe alig

tudott behatolni a napvilág. Ha a kajovák olyan ostobák, hogy követnek minket, innen bizony nem jutnak ki élve. A kanyon nem egyenes irányban haladt, hanem cikcakk vonalban; ami még jobban megnehezítette az utat. Jó fél órába telt, míg sikerült átvergődnünk rajta.

Will, Dick meg én tíz apacs harcossal együtt most nekivágtunk az erdőnek, s Winnetou pontos útbaigazítását követve, nagy kerülővel visszajutottunk a kanyon északi bejáratához. Winnetou lelkemre kötötte, hogy siessünk, mert naplementéig legfeljebb egy óra volt még hátra.

Nem hittem ugyan, hogy a kajovák még ma ideérkeznek, de mindenesetre felkészültem. Csapatommal gondosan elrejtőztem a fák sűrűjében. Az apacsok szótlanul hevertek a földön. Parker és Stone suttogva beszélgetett. Én egy kissé távolabb húzódtam tőlük, és szememet meresztettem a félhomályba.

Két barátom is elhallgatott. Szellő borzongatta meg a fák leveleit.

A levegőt egyhangú susogás töltötte be, mintha a fák pihegnének. Ezt a neszt nem lehet összetéveszteni semmivel. Hirtelen úgy rémlett nekem, hogy valami más neszt is hallok. Talán egy kis rágcsáló állat motoszkál a bokrok között? Feszülten figyeltem. Mintha valami mozgást láttam volna - mintha valaki tovasuhant volna a bokrok között. Felugrottam és utána kaptam. Megmarkoltam valamit, és a következő pillanatban - egy szövetfoszlány maradt a kezemben.

- Hell! - szólalt meg egy rémült, fojtott hang, de aki a poklot emlegette, úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Sokáig füleltem, de nem hallottam újabb neszt. Már-már azt gondoltam, hogy képzelődtem.

De olyan tisztán hallottam a rövid káromkodást; hogy az nem lehetett képzelődés. Sokkal valószínűbb, hogy egy kém bujkált a bokorban, méghozzá fehér ember - talán maga Santer. Utána kell mennem! Északi irányban vágtam neki az erdőnek, hiszen csak a kajovák felderítője lehetett, azok meg északra voltak tőlem, a nagy prérin túl.

Vagy tíz percig szaladtam a láthatatlan fantom után. Egy ízben mintha ágak reccsenését hallottam volna.

- Állj, vagy lövök! - kiáltottam a sötétbe.

A következő pillanatban kétszer egymás után elsütöttem revolveremet.

Nem is gondolkoztam rajta, helyes-e. Nagy hiba nem lehetett, hiszen ha csakugyan a kajovák felderítője, már úgyis tudja, hogy itt vagyunk. Visszatértem hát társaimhoz.

- Annál jobb - mondta Parker, amikor beszámoltam neki furcsa kalandomról. - Akkor a kajovák csakugyan erre jönnek, és minden úgy lesz, ahogy Winnetou kitervelte.

Nem volt türelmem tétlenül várakozni. Elhatároztam, hogy felderítőútra indulok. A Hosszú-völgy szélén, a fák árnyékában siettem előre.

Már nem voltam messze a préritől, amikor lónyerítést hallottam. Gyorsan behúzódtam a völgyet szegélyező erdőbe. Néhány percnyi leselkedés után megállapítottam, hogy a kajovák ott táboroznak a közelben.

Alighanem a préri szélén akarták tölteni az éjszakát, de biztonságosabbnak vélték a völgy szélét, ahol elbújhattak a fák között. Bizonyára Santert küldték ki előőrsnek. Most nyugodtan várták visszaérkezését.

Olyan művész én is vagyok; mint ő - gondoltam magamban. Ha sikerült odaosonnia hozzánk, én is megpróbálhatom a kajovákat jobban megközelíteni. Sokat érne, ha kileshetném beszélgetésüket. Tüzeket nem gyújtottak, de ez az óvatosság most számomra is kedvező volt.

A sötétség engem is eltakart.

Lassanként kivettem egyet-mást a sötétben is. A kajovák karókat vertek a földbe a nyílt völgyben, s azokhoz kötötték lovaikat. Hirtelen támadás esetén így könnyebben tudnak lóra kapni, mint hogy ha előbb a fák közül kellene kikecmeregniük. Az emberek az erdő szélén üldögéltek vagy

heverésztek. Ötvenlépésnyire tőlem magas indián állt egy kis csoport közepén, Még a hangját is hallottam, ha nem is értettem, mit mond. Valami vezető lehetett, aki parancsokat osztogatott. Nagyon szerettem volna közelebb férkőzni hozzá.

Addig nézelődtem, amíg rájöttem, hogy ez nem is olyan lehetetlen.

A völgy pereme itt sziklás volt; lépten-nyomon nagy kövek álltak ki a földből. Egyiktől a másikhoz osontam, s végül két hatalmas sziklalaphoz jutottam. Az egyik három-négy láb magas lehetett, a másik jóval magasabb, és olyan sima; mint egy asztal. A kisebbik kőlapról felkapaszkodtam a magasabbra, és ott hasra feküdtem. Pompás helyem volt - innen mindent hallhatok, és senki sem vehet észre. Csak egy baj volt - a kajova nyelvet nem értettem. Hogy irigyeltem Winnetout, aki legalább húszféle indián nyelvjárást ismer tökéletesen! Idővel én is elsajátítottam jó néhányat közülük, de akkor - nekem is ezt kell mondanom - még zöldfülű voltam. Eltartott még egy ideig, amíg ráeszméltem arra, milyen fontos a nyelvtanulás.

Vagy tíz percig lapulhattam a kő tetején, amikor egy őrszem figyelmeztető kiáltása ütötte meg a fülemet, majd pedig ez a beszéd:

- Én vagyok; Santer. Lejöttetek a völgybe?

- Igen. Fehér testvérem továbbmehet. Amott táboroznak a harcosa ink.

Most már értettem a szavaikat, mert Santer azon az angol-indián keverék nyelven beszélt, amelyet a Vadnyugaton mindenki értett, fehérek és a legkülönbözőbb törzsekhez tartozó indiánok egyaránt. A beszélgetés ezen a torz nyelven folytatódott akkor is, amikor a kajovák vezetője Santert magához intette.

- Fehér testvérem sokáig elmaradt. Bizonyára oka van rá.

- Fontosabb, mint gondolnád. Mióta vagytok itt?

- Körülbelül annyi idő óta, amit a sápadtarcúak egy órának neveznek.

- Nem lett volna jobb a prérin maradni?

- Itt jobban el tudunk rejtőzni. Észrevettél valamit?

- Old Shatterhand itt van a közelben - felelte Santer.

- Akkor elfogjuk és hazavisszük. Nagy főnökünk, Tangua, akinek a térdét összeroncsolta, megjutalmaz érte. Együtt kötjük majd a kínzócölöphöz azzal a másik sápadtarcúval.

- És mi lesz Winnetouval?

- Őt is elfogjuk, még ma éjjel. Álmában lepjük meg.

- Ebben tévedsz. Már tudják, hogy jövünk.

- Honnan tudod?

- Kihallgattam a beszélgetésüket. Tőrbe akarnak csalni bennünket.

Egy sziklahasadékba, a völgy déli részén.

- Ott lested meg?

- Nem. Annál a tisztásnál, ahol apját és húgát eltemette. A szurdokon kapaszkodtam fel oda.

- Fehér testvérem nagyon bátor. Nehéz és veszélyes utat tett meg.

- Meg akartam tudni; miben sántikálnak. A bőrömről van szó.

- Mit hallottál még?

- Winnetou két részre osztja a csapatát. Maga a szakadék túlsó végén les ránk, Old Shatterhand pedig az innenső végén; már ott is van.

- Honnan tudod?

- Kis híja, hogy el nem kapott. A kabátom csücske a kezében maradt. Utánam is lőtt. Persze nem talált el a sötétben.

- Uff! - álmélkodott a kajova.

- Képzelem, hogy bosszankodott! - tette hozzá Santer dicsekedve.

Ebben aztán igaza volt. Ha akkor sikerül kitekernem a nyakát, egész sorsom más fordulatot vett volna. Így van ez - gyakran egy szerencsés vagy szerencsétlen pillanattól függ az ember egész élete.

- Fehér testvérem mit tanácsol most? - kérdezte a kajova.

- Nem megyünk be a szakadékba, hanem megkeressük Old Shatterhandet, és elfogjuk vagy megöljük.

- Akkor Winnetou meghallja a lövöldözést, és kisiklik a kezünk közül.

- Igazad van - mondta Santer. - Akkor hogy gondolod?

- Elkerüljük őket, és egyenesen a falunkba nyargalunk. Nyomainkat nem tüntetjük el. Vegyék csak észre, és jöjjenek utánunk. Közben Tangua is küld elénk harcosokat. Annyian leszünk, hogy játszva legyőzzük az apacsokat.

- És ha nem jönnek utánunk? Ha Winnetou megneszeli a cselt?

- Akkor is utánunk jön - vélte a kajova. - A bosszú hajtja. Tudja, hogy te nálunk vagy, és nem nyugszik, amíg kézre nem kerít. Fehér testvéremre akkor kínhalál vár.

- Épp ezt szeretném megelőzni - felelte Santer. - Két ellenségem van, legalább az egyikkel szeretnék végezni. Old Shatterhand itt van a közelben. Még ma éjjel lecsaphatunk rá.

- Mondtam már, hogy nem lehet. A lövöldözés elhallatszik a szakadék másik végébe.

- Meg lehet csinálni lárma nélkül is - felelte Santer. - A kajova harcosok olyan nesztelenül kúsznak, mint a kígyó. Éjfél után meglepjük

Old Shatterhand csapatát. Csak késsel dolgozunk. Ha ügyesek vagyunk, elintézhetjük egyetlen jajkiáltás nélkül. Reggel aztán Winnetou kerül sorra.

- Uff! Uff! Uff! - kiáltották a többiek, akik a vezető körül csoportosultak. Santer javaslata nagyon tetszett nekik.

Legfőbb ideje volt; hogy iszkoljak innen. Mialatt a kajova vezér embereihez sietett, hogy parancsait közölje velük, szép csendesen lecsúsztam a kőlapról, és visszamásztam az erdőbe. Néhány perc múlva már lélekszakadva rohantam társaimhoz a völgyön felfelé, a csillagok világánál.

- Ki az? - kérdezte Stone, amikor közelgő lépéseimet meghallotta.

- Én vagyok, Dick - feleltem lihegve. - Sietnünk kell. Egyetlen percig sem maradhatunk itt.

Néhány szóval elmondtam neki mindent.

- Hová menjünk? - kérdezték.

- Természetesen Winnetouhoz.

Apacsaink megértették, hogy megváltozott a helyzet, és nem tétováztak soká. Egykettőre elindultunk, és megint megkerültük a kanyont, mint késő délután - csakhogy most visszafelé és a sötétben botorkálva.

Nem volt kellemes út. Két apacs harcos ment elöl, és kézzel tapogatta a fákat, hogy elhárítsa a veszedelmes ágakat. A következő kettő ezekbe az "úttörőkbe" kapaszkodott. Így összefogózva baj nélkül kijutottunk az erdőből, s onnan kezdve már gyorsabban haladhattunk.

Winnetou erről az oldalról nem várt ellenséges támadást, de óvatosságból mégis egy őrszemet állított oda. Ez csodálkozva fogadott bennünket, és rögtön jelentette érkezésünket.

- Mi történt? - kérdezte Winnetou. - Old Shatterhand visszajött?

Hiába vártuk a kajovákat!

- Nem mennek be a csapdánkba - feleltem. - Santer kihallgatta a beszélgetésünket.

Viszont én is kihallgattam, amit ő beszélt meg a kajovák vezetőjével.

- Testvérem mondjon el mindent részletesen! - parancsolta Winnetou.

Beszámolóm meghallgatása után megkérdezte:

- Ilyen körülmények között testvérem a visszavonulás mellett döntött?

- Három dolog között választhattam. Az egyik: hogy a kapott parancs szerint ott maradok kijelölt helyemen, és várom a további utasításokat. De akkor Winnetou testvérem veszélybe kerül. A második az lett volna, ha elébe megyek a kajova csapatnak, és megtámadom őket.

Ez kész öngyilkosság lett volna. A harmadik - amit meg is tettem: barátaimmal és tíz apacs harcossal Winnetou testvérem segítségére siettem. Ha a kajovák holnap reggel megrohannak bennünket, még így is kevesen leszünk.

- Old Shatterhand helyesen cselekedett - mondta Winnetou. - De nem hiszek a reggeli támadásban. A kajováknak több eszük van. Jobb nekik, ha a saját területükön ütköznek meg velünk. Ezért hazanyargalnak a falujukba. Tudják, hogy úgyis utánuk megyek.

- Winnetou ismeri a kajovák legnagyobb faluját? Tudja, hol van?

- Hogyne tudnám! A Canadian Riveren túl, a Red River északi ágánál. Salt Forknak hívják azt a helyet.

- Tőlünk délkeletre van, ugye?

- Igen.

- Szóval északnyugati irányból várnak minket. De mi megközelíthetjük őket az ellenkező irányból is.

- Testvérem kitalálta a gondolatomat - felelte Winnetou. - Nagy kerülővel meglephetjük őket. Majd délkeleti irányból csapunk le rájuk.

Most az a kérdés, mikor induljunk.

- Fáradtak vagyunk ugyan, de legszívesebben máris továbbmennék - feleltem.

- Nekem is ehhez lenne kedvem, de okosabb; ha reggelig várunk.

Ha most rögtön indulnánk, megelőznénk őket. Jobb, ha ők mennek elöl, és mi követjük a nyomaikat. Azonkívül biztosan akarom tudni a szándékaikat. Hátha holnap reggel mégis megtámadnak minket? Még azt találják hinni, hogy megfutamodtunk előlük. Maradjunk csak itt éjszakára.

- De akkor megfelelő búvóhelyet kell keresnünk - véltem.

- Tudok ilyen helyet - felelte Winnetou.

A kanyon kijáratától alig félmérföldnyi távolságra egy kis völgyteknő terült el. Ezt a horpadást sűrű bozót fedte. Winnetou ide vezetett bennünket, lovainkat is itt rejtette el.

Hűvös éjszaka volt, de a fáradtság levert a lábamról, s úgy aludtam, mint a bunda. Hajnalban Winnetou maga keltett fel. Még egy óra hosszat figyeltük a kanyon kijáratát. A kajovák nem mutatkoztak sehol.

Winnetou feltételezése helyesnek bizonyult. Valószínűleg már messze jártak előttünk. Kellő óvatossággal elindultunk déli irányban. Kétórai lovaglás után feltűnő nyomokra bukkantunk. Nagy csapat járt előttünk.

- Meg se próbálták nyomaikat eltüntetni - mondtam Winnetounak.

- Sőt mindent elkövettek, hogy nyomaikat észrevegyük - felelte Winnetou. - A kajovák túlságosan okosak akartak lenni.

A tíz apacs lova fáradtabb volt, mint a többié. Azonkívül az eleség, amit magunkkal hoztunk, megfogyatkozott. Ezért nem tudtunk olyan gyorsan haladni, mint szerettük volna.

Szerencsére késő délután egy kisebb bölénycsapat nyomaira bukkantunk; alighanem a dél felé vonuló nagy bölénycsordák lemaradozó állatai lehettek. Üldözőbe vettük őket, és sikerült is két tehenet elejtenünk.

Most már megint el voltunk látva hússal legalább egy hétre.

Másnap átkeltünk a Canadian Riveren, és folytattuk utunkat a Red River felé. Kisebb pihenőkkel elértük azt a mellékfolyót, mely a Red Riverrel együtt Salt Forkot közrefogja. Ez a kajovák földje - itt már óvatosabban kellett haladnunk. Messze elkerültük a kajova nagyfalut, mely a nagyobb és a kisebb folyó találkozásánál terült el. Jóval feljebb keltünk át a kis folyón, majd a Red Riveren is. Így a falu hátába kerültünk, s éppen az ellenkező irányból közeledtünk hozzá, mint a kajovák várták. Nagyon ügyeltünk arra, hogy nyomainkat eltüntessük. Utunk egy részét a kis folyó sekélyes vizében gázolva tettük meg,

Egy alkalmasnak tetsző helyen megálltunk, és csapatunk gondosan elrejtőzött. Csak ketten poroszkáltunk tovább: Winnetou meg én. Feltétlenül szükségesnek tartottuk, hogy alaposan körülnézzünk. Ezzel is időt vesztettünk ugyan, de csakhamar meglett óvatosságunk jutalma.

Még messze voltunk a kajova falutól, amikor egy karavánféle jött velünk szembe. Elöl egy lovas haladt, utána tíz-tizenkét jól megrakott öszvér, végül egy másik lovas zárta le a menetet. A két lovas arcát még nem láthattuk, de ruházatukból felismertük, hogy fehérek, nem indiánok.

Amikor megpillantottak minket, megálltak. Feltűnő lett volna, ha szó nélkül elnyargalunk mellettük. De más okból is szóba akartam ereszkedni velük. A kajovák falujából jöttek, s reméltem, hogy megtudhatok tőlük egyet-mást, ami a hasznunkra lehet.

- Fehér testvérem mit gondol, kik ezek? - kérdezte Winnetou.

- Úgy látom, vándor kalmárok, akik csereüzleteket kötnek a kajovákkal. Nem árthatnak nekünk, de azért jobb lesz, ha eltitkoljuk, kik vagyunk.

- Helyes. Mit mondjunk nekik?

- Én egy vasútépítő társaság mérnöke vagyok - mondtam mosolyogva. - Azért küldtek ide, hogy egy tervezett vasútvonal dolgában tárgyaljak a kajovákkal. Winnetou testvérem pedig indián tolmács, akit magammal hoztam. Persze nem apacs vagy, hanem páni.

- Nagyon jó - bólintott Winnetou. - Fehér testvérem beszéljen ezekkel a sápadtarcúakkal.

Odaugrattunk hozzájuk. Vadnyugati szokás szerint óvatosságból lövésre készen, puskával a kezükben vártak bennünket.

- Nyugodtan félretehetik puskáikat, uraim! - kiáltottam feléjük. -

Nincsenek rossz szándékaink.

- Nekünk sem - felelte az egyik. - De ne vegyék rossz néven, ha gyanúsnak tartottuk magukat.

- Gyanúsnak? Miért?

- Egy fehér úriember rézbőrű társaságában kissé feltűnő jelenség, nem? Az első pillanatban biztosra vettem; hogy rosszban sántikálnak.

- Mindenesetre köszönöm az őszinteségét - feleltem. - De nézzen meg jobban. Olyan vagyok, mint egy haramia?

- Nem mondhatnám - mosolygott rám jóval barátságosabban.

- Elég becsületes képe van. De lekötelezne, ha elárulná, honnan jött, és merre tart.

- A kíváncsiság jogos. Semmi okunk tiltakozni. Wichitából jövünk, és egy kajova törzsfőnököt keresünk.

- Hogy hívják?

- Úgy hallottam, Tangua a neve.

- Igen, a két folyó közt van egy nagy indián falu, ott lakik - felelte a kalmár.
- De nem tanácsolom, hogy felkeresse.

- Miért?

- Nagyon szeret skalpolni. Most különösen harapós kedvében van.

- Honnan tudja?

- Mert éppen tőle jövünk. Kijelentette nekünk, hogy minden fehér embert, aki a keze ügyébe kerül, kínzócölöphöz köttet. Még az indiánokat is, ha nem kajovák.

- Ön talán néger? - kérdeztem ártatlanul.

- Mi jut eszébe?

- Ha minden fehérre haragszik, de az indiánokra is, s önöket nem bántotta, akkor bizonyára négerek, nem?

- Hagyjuk az ostoba tréfákat! - felelte. - Minket természetesen szívesen fogadott, mert régi ismerősei vagyunk, és nem először látogattuk meg. A tradert [*Trader - kereskedő*], különösen a becsületes tradert a kajovák is megbecsülik. Általában csirkefogók kereskednek velük, akik becsapják őket, de mi sohasem adunk okot panaszra, és ezért szívesen látnak minket. Örülnek, ha eljövünk. Szükségük van az árucikkeinkre.

- Engem egy nagy vasútépítő társaság küldött ide. Szerződést akarnak kötni a kajovákkal. Tangua sok pénzt kaphat tőlünk semmiért.

Nem hiszem, hogy ne kapna két kézzel az ajánlaton.

- Az más. És ki ez az indián?

- A tolmácsom - feleltem. - Páni indián, de érti a kajovák nyelvét.

- Akkor talán Tangua megbocsátja neki, hogy nem Kajova.

- Miért olyan dühös ez a Tangua?

- Összerúgta a patkót az apacsokkal. Azonkívül egy fehér ember belelőtt a térdébe, és nyomorékká tette. Fogadkozik, hogy hamarosan kézre keríti, és iszonyú bosszút áll rajta. Nekem semmi közöm az egészhez, de nem szeretem látni, ha fehéreket megkínoznak. Ezért is jöttem el hamarabb.

- Hiszen még nem fogta el azt az embert, aki a térdébe lőtt.

- Azt még nem, de a társát már elcsípte. Megpróbáltam közbevetni magam az érdekében, de Tangua olyan dühbe gurult, hogy kénytelen voltam szándékomtól elállni.

- Látta a foglyot?

- Láttam hát! Kedves kis ember, olyan élénk, apró szeme van. Csuda vidám fickó - még most is nevet, pedig tudhatja, mi vár rá.

- Beszélt vele?

- Csak néhány szót, amikor megkötözve feküdt a porban. Megkérdeztem, nincs-e valami kívánsága. Azt felelte, nagyon szereti a madártejet - hozzak neki Saint Louisból egy nagy pohárral. Hát hallottak már ilyet? Azt mondtam neki, csodálom, hogy ilyen helyzetben még van kedve mókázni. "Sose fájjon a feje énértem!" - felelte. Abban reménykedik, hogy barátja

kiszabadítja. Egyébként nem bánnak rosszul vele, csak van ott egy fehér kalandor, valami Santer nevű, az igyekszik az életét elkeseríteni.

- Santer, ki az?

- Nem tudom. Ellenszenves fickó. Egy kajova csapat hozta magával, de nem fogoly. Tangua nem szereti ugyan, de félig-meddig a vendégének tekinti.

- Nála lakik?

- Nem. Tangua külön sátrat adott neki, nagy bőrsátrat a falu végében. Santer, úgy látszik, nem elég előkelő ahhoz, hogy sátra ott legyen a nagy törzsfőnöki sátorszomszédságában.

- Nem tudja, hogy hívják azt a fehér foglyot?

- Sam Hawkins a neve. Fura kis alak, de úgy hallom, híres vadász.

Sajnálom; hogy nem tudtam rajta segíteni. Próbálja meg ön is - hátha több szerencséje lesz.

- Hol tartják a foglyot?

- Kivitték egy szigetre.

- Sziget is van itt?

- Nem is egy. Ahova a foglyot vitték, a két folyó találkozásánál van, nem messze a falutól.

- Santer sátra az utolsó? - kérdeztem.

- Nem. A negyedik vagy ötödik sátor a falu végétől számítva. Nem tanácsolom, hogy felkeresse. Undokabb alakot el se lehet képzelni.

Jobb, ha nem lesz vele semmi dolga. No de most már nem időzhetek tovább. Vigyázzon magára, fiatalember! Remélem, baj nélkül hazajut.

Még szerettem volna kihúzni belőle egyet-mást, de nem lehetett. Hacsak meg nem mondom neki őszintén, kik vagyunk, és mit keresünk itt

- de ezt már nem mertem megkockáztatni. Winnetou arcán is láttam, hogy türelmetlenkedik. Tovább is lovagolt. Amikor elköszöntem a traderektől, és utolértem, szemrehányó hangon megjegyezte:

- Testvérem túl sokat kérdezősködött. Láthatta, hogy ezek a sápadtarcúak a kajovák barátai!

- Fontos dolgokat tudtam meg tőlük - feleltem. - Most meddig megyünk?

- Amíg a kalmárok eltűnnek a szemünk elől. Akkor visszatérünk a táborunkba. Megvárjuk, amíg beesteledik, aztán ketten belopakodunk a faluba.

A két trader erősen megrakott öszvéreivel csak lassan poroszkált tovább. Szerencsés dolog volt, hogy találkoztunk velük. Később tudtam meg, hogy árujukért rengeteg prémet kaptak cserébe a kajováktól, de végül nagyon pórul jártak. Tulajdonképpen az volt a kereskedő, akivel beszéltem. A másik, aki hallgatott, a segédje volt.

Kis idő múlva megfordultunk, és óvatosan visszatértünk csapatunk rejtekhelyére. Dick Stone és Will Parker örömmel hallgatta beszámolómat. Kijelentették, hogy a kis felderítőút nagyon eredményes volt.

Különösen annak örültek, hogy Sam a körülményekhez képest jól van, és elpusztíthatatlan humora még most sem hagyta cserben. Könyörögtek, hogy este ők is velünk jöhessenek. Ám Winnetou hallani sem akart erről.

- Legfeljebb ketten mehetünk - mondta. - Egyelőre csak terepszemléről van szó. Sam Hawkins kiszabadítására csak holnap kerülhet sor.

Akkor aztán szükségem is lesz fehér testvéreim segítségére.

Megvizsgálta rejtekhelyünket, és aggodalmasan csóválgatta fejét.

- Itt nem maradhatunk estig észrevétlenül - mondta. - Jobb helyet kell keresnünk. Több kisebb-nagyobb sziget van itt a folyóban felfelé.

Kikeresünk egyet, ahol fák és bokrok vannak. Ott jobban elbújhatunk.

Az egész csapat felkerekedett. Továbblovagoltunk a parton, a falu irányába. Nemsokára megpillantottunk egy szigetet, mely céljainknak megfelelt. A víz itt mély volt, és sodrása rendkívül erős. Mégis sikerült lovainkkal átúsznunk. Winnetounak igaza lett. A sziget sűrű bozótja pompás fedezéket nyújtott.

Lehevertem a bokrok közt, és elhatároztam, hogy alszom egyet, hiszen az éjszaka alig lehet majd szó alvásról. Winnetou ugyanígy gondolkodott: ő is jónak látta, hogy erőt gyűjtsön az előttünk álló feladathoz. Néhány órai alvás kitűnően felüdített bennünket. Szinte egyszerre ébredtünk fel. Már alkonyodott. Félig levetkőztünk, fegyvereinket is itt hagytuk; csak a késünket vittük magunkkal. Aztán beugrottunk a folyóba, és átúsztunk a túlsó partra. Ez volt Salt Fork, a kajovák két folyó közt elterülő telepe, ahol tökéletes biztonságban érezték magukat.

Eszükbe sem jutott arra gondolni, hogy ide bármilyen ellenség be merné tenni a lábát. Lassan, óvatosan lopakodtunk tovább a parton a falu felé.

Mi, ha faluról beszélünk, tégla- vagy legalábbis vályogházakra gondolunk, amelyeket kertek vesznek körül, míg hátrább rétek és felszántott, megművelt földek következnek. Itt nem volt más; csak sátrak hosszú sora - többnyire bőrből készült sátrak, hiszen már decemberre járt az idő. A vászonsátrakat az indiánok csak nyáron használják.

Minden sátor előtt tűz égett. Ott ültek a sátor lakói, s vacsorájukat készítették. Dideregtünk átázott ruháinkban. Jó lett volna odaülni az egyik tűzhöz, és egy kicsit felmelegedni! De erről a fényűzésről egyelőre le kellett mondanunk.

A legnagyobb sátor a falu közepén állt. Bejáratánál dárdákat tűztek a földbe, melyeket sastollakkal díszítettek; mindenféle "orvosságos zacskók" is lógtak a dárdákról. A vezérsátor előtt pompás tűz égett. Ott ült

Tangua s mellette három indián fiú. A legidősebb tizennyolc éves lehetett, a másik kettő jóval fiatalabb.

- Tangua három fia - súgta Winnetou. - A legidősebb a kedvence, és a szeme fénye. Azt mondják, derék harcos lesz belőle. A törzs legjobb futója. Ezért is kapta a Pida nevet; ami szarvast jelent.

Asszonyok sürgölődtek a sátrak előtt, de nem ültek le a tűzhöz. Indián asszonyok és lányok nem étkezhetnek a családfővel meg a fiaival együtt. A fehérnép később ül le az ételhez; és be kell érnie azzal, amit a férfiak meghagynak. Viszont minden munka, még a legnehezebb is, az ő feladatuk. A férfiaknak nincs más kötelességük; csak a harc és a vadászat.

Itt is több sziget sorakozott egymás mellett a folyóban. Minden figyelmemet ezekre a szigetekre fordítottam. Már sötét volt, az eget piszkos felhők borították, egyetlen csillagot sem lehetett látni. De a tüzek fénye lehetővé tette, hogy a szigeteket szemügyre vegyem. Három szigetet láttam a part közelében.

- Vajon melyik szigeten őrzik Hawkinst? - kérdeztem.

- Azt hiszem, a középsőn - felelte Winnetou -, mert az van legközelebb a faluhoz.

- Az ám, a kalmár is azt mondta - bólintottam.

- És amott van a falu vége - folytatta Winnetou. - Ott lakik Santer, a negyedik vagy ötödik sátorban. Most el kell válnunk. Fehér testvéremet Sam Hawkins kiszabadítása érdekli a legjobban, de nekem Santer a fontosabb. Ki-ki törődjék a maga dolgával.

- És hol találkozunk újra?

- Itt, ahol útjaink elválnak.

- Helyes, ha minden jól megy. De ha valamelyikünket észreveszik, nem biztos, hogy visszatérhet ide. Ezért egy olyan találkozóhelyet kell megbeszélnünk, mely messzebb esik a falutól.

Winnetou egy-két percig gondolkodott, aztán így felelt:

- A te feladatod jóval nehezebb, mint az enyém, mert neked át kell úsznod a szigetre, és az őrök könnyen megláthatnak. Nekem a sátrak mögött kell ólálkodnom, ahol könnyebb elrejtőzni. Ha bajba kerülsz; segítségedre sietek. Ha nincs semmi baj, térj vissza arra a szigetre, ahol csapatunk rejtőzködik. Persze kerülővel, nehogy a táborhelyünket fel fedezzék.

- De reggel megtalálják a nyomaimat.

- Attól ne tarts. Az éjjel eső lesz, és elmossa nyomainkat.

- Akkor jó. S ha te kerülsz bajba, én sem hagylak cserben.

- Tudom. De erre nem kerül sor, hacsak nem jön közbe valami szerencsétlen fordulat. Nézd csak! Az ötödik sátor előtt nem ég tűz! Santer bizonyára ott horkol most. Nem lesz nehéz megközelíteni.

A következő pillanatban eltűnt mellőlem. Törtem a fejem, hogyan juthatnék át észrevétlenül a szigetre. Ha egyszerűen átúszom, a tűz fényénél megláthatnak. Ha meg a víz alatt úszom, akkor kerülök veszélybe, amikor kidugom a fejemet. Lehet, hogy éppen az őr orra előtt bújok ki a vízből. Nem, jobb lesz, ha előbb a szomszédos szigetre igyekszem, amely teljesen elhagyatottnak látszik. Alig húsz méter választja el a középső szigettől.

Addig osontam a parton, amíg szembe nem kerültem azzal a szomszédos szigettel; óvatosan leereszkedtem a vízbe; alámerültem és átúsztam. Baj nélkül átjutottam. Ahogy kidugtam a fejem, első dolgom volt lélegzetet venni, aztán körülnéztem. Ekkor megpillantottam valamit, ami arra késztetett; hogy tervemet megváltoztassam.

A parton, ahonnan ide átúsztam, csónakok hosszú sora volt kikötve.

Az imént elosontam mellettük, de csak a sziget felé meresztettem a szememet, és nem vettem észre a csónakokat a sötétben. Most, hogy a szigetről megláttam őket, ráeszméltem arra; hogy a csónakok mellett sokkal jobban megközelíthetném a középső szigetet, mely tulajdonképpeni célom volt. Nem sokat haboztam. Újra alámerültem, és visszaúsztam a part közelébe, azután egyik csónaktól a másikhoz úszva, szembekerültem a középső szigettel. A hatodik csónakban megkapaszkodtam.

Ott álltam most a hideg vízben, csak a fejem látszott ki belőle. Kitűnően láthattam a középső szigetet.

Alacsony bokrok borították, s csak két magas fa ágaskodott ki közülük. Samet vagy kajova őreit nem láttam sehol. Éppen át akartam úszni a szigetre, amikor valami zajt hallottam a magas part felől, a hátam mögött.

Felpillantottam. Sudár indián ifjú hágott le a partról a víz felé. Pida volt, a Szarvas; a kajova törzsfőnök fia. Beugrott az egyik kenuba

- szerencsére nem abba, amely engem eltakart. Eloldotta a csónakot, és átevezett a középső szigetre. Egyelőre nem úszhattam át - várnom kellett.

Nemsokára beszélgetést hallottam a sziget felől, és nagy örömömre megismertem Sam hangját. Nem értettem, mit mondott, de a következő pillanatban egy másik hang váltotta fel, alighanem Pidáé.

- Apám, Tangua nem vár tovább - mondta. - Tudni akarja!

- Hiába akarja, nem árulom el! - felelte Sam.

- Akkor háromszoros kínok várnak rád.

- Fütyülök a fenyegetéseidre! Belőlem ugyan nem húztok ki semmit. Nem tudom, hol van Old Shatterhand. De ha tudnám; akkor sem mondanám meg.

- Csak nem számítasz arra, hogy kiszabadít?

- Nem kell, hogy kiszabadítson! Meg tudok én szökni segítség nélkül is.

- Elment az eszed? Itt állsz, szíjakkal a fához kötözve, és négy őr vigyáz rád éjjel-nappal! Hogy képzeled, hogy megszökhetsz?

- Nem fogom az orrodra kötni! - felelte Sam. - Mondd meg apádnak; hogy ne húzzon ujjat Old Shatterhanddel. Egyszer már megpróbálta, és . . .

Hirtelen elhallgatott. Bizonyára arra lett figyelmes, mint én is itt a vízben. A falu felől nagy lárma hallatszott. Lábdobogás, ordítozás.

Ott szalad! Fogjátok meg! - kiáltották. Sőt mintha Winnetou nevét is üvöltötték volna. Megdöbbenve fordítottam fejemet a falu felé.

- Hallod, mit kiáltanak? - ujjongott Hawkins. - Ha Winnetou van itt, akkor Old Shatterhand is vele van! Nem kell tovább keresned!

A dühös ordítozás egyre fokozódott. Úgy látszik, megpillantották Winnetout, de nem tudták elcsípni. Akárhogy történt is, mindenesetre keresztülhúzta számításaimat. Láttam, hogy a törzsfőnök fia felágaskodik a szigeten, és a part felé néz. A következő pillanatban kenujába ugrott, s odakiáltott az őröknek:

- Kapjátok fel a puskátokat, és lőjétek agyon ezt a sápadtarcút, ha valaki megpróbálná kiszabadítani!

Megragadta a lapátokat, és gyorsan a part felé evezett. Az volt a tervem, hogy még ma éjjel kiszabadítom Samet, ha a legkisebb lehetőség kínálkozik. De most már meg se kísérelhettem. Még ha neki is mennék az őröknek puszta késsel a kezemben, annyi idejük még volna, hogy golyót röpítsenek Sam fejébe. Vakmerő támadásom csak a halálát siettetné.

Ekkor egy gondolatom támadt; hirtelen villant át az agyamon, még mielőtt Pida átjutott volna az innenső partra. Winnetou azt mondta, hogy Pida a törzsfőnök szeme fénye. Ha elfogom, olyan túsz kerül a kezembe, akit Tangua habozás nélkül kiváltana, s ezer Hawkinst is adna érte cserébe.

Fantasztikus gondolat volt, de ebben a pillanatban eszembe se jutott mérlegelni, vajon keresztülvihető-e. Csak azon járt az eszem, hogyan foghatnám el Pidát.

A helyzet kedvezőnek ígérkezett. Winnetou bal felé szaladt, a két folyó találkozásának irányába. Csapatunk rejtekhelye jobb kéz felé esett, jó messze a parttól. Winnetou éppen azért szaladt az ellenkező irányba, hogy üldözőit megtévessze. Bal felől hallatszott az ordítozás, a négy őr is arra fordult - engem nem figyelt senki.

A törzsfőnök fia elérte a partot, és éppen ki akarta kötni kenuját. Abban a pillanatban, ahogy lehajolt, felbukkantam mellette a vízből.

Egyetlen ökölcsapással leterítettem, bedobtam a kenuba; és utána ugrottam.

Megragadtam a lapátokat, és teljes erőmből eveztem az ár ellen, közvetlenül a part mellett. A vakmerő csíny sikerült. A- faluban egyetlen ember sem vehette észre, mi történt, s az őrök még mindig az ellenkező irányba meresztették szemüket.

Minden törekvésem az volt, hogy minél gyorsabban kijussak a tüzek fényéből. Amikor elég messze voltam már a falutól, a parthoz eveztem, és kiszálltam a kenuból. Az eszméletlen kajova ifjút átnyaláboltam, és lefektettem a fűbe. Levágtam a szíjat, amellyel a kenut ki szokták kötni, s foglyom keze-lába köré fűztem. A csónakot elrúgtam a parttól. A víz elsodorta. Az összeszíjazott Pidát most a hátamra vettem, és elindultam vele rejtekhelyünk felé. Elég súlyos teher volt, s akkor gyűlt csak meg vele a bajom igazán, amikor felocsúdott kábultságából. Többször szívének szegeztem késemet, hogy engedelmességre kényszerítsem.

Winnetou jóslata bevált: megeredt az eső, és nemsokára úgy zuhogott, hogy kénytelen voltam egy öreg fa sűrű lombjai alá húzódni, annál is inkább, mert az esőben és sötétben sehogy sem találtam meg a partnak azt a pontját, mely szemben volt a szigettel, ahol táboroztunk.

Elhatároztam, hogy a fa alatt várom meg az eső végét - vagy akár a hajnalt is.

Pidát leültettem a földre.

- Ki vagy te? - kérdezte fogcsikorgatva. - Hogy mertél kezet emelni rám, te sápadtarcú kutya?! Az én apám Tangua, a kajovák nagy főnöke!

- Tudom - bólintottam.

- Holnap agyonver, mint egy veszett kutyát!

- Nem hiszem - feleltem -, mert járni sem tud.

- De harcosokat küld majd a keresésemre!

- Azok is úgy járnak, mint az apád, amikor szembeszállt velem.

- Uff! Te már találkoztál vele?

- Úgy bizony.

- Mikor?

- Amikor szétzúztam mindkét térdét.

- Uff; uff! Te vagy az a híres Old Shatterhand?

- Már előbb is kitalálhattad volna! Hiszen egyetlen ökölcsapással terítettelek le. És ki merne betörni a falutokba, ha nem Old Shatterhand és Winnetou?

- Akkor végem van! De jajszó nélkül fogok meghalni.

- Nem ölünk meg. Nem vagyunk gyilkosok, mint ti. Ha apád kiadja nekünk a két sápadtarcút, aki nála van, szabadon bocsátunk.

- Santert és Hawkinst?

- Igen.

- Apám biztosan belemegy, hiszen én többet érek, mint tíz Hawkins és tízszer tíz Santer! Mikor beszélsz vele?

- Holnap. Most maradj csendben.

A várakozás erősen próbára tette a türelmemet. Az eső nem állt el, és a reggel még nagyon messze volt. Csak az vigasztalt, hogy vizesebb már úgysem lehetek. Tornászni kezdtem, hogy meggémberedett tagjaimat kissé felmelegítsem. Megesett a szívem Pidán, aki összeszíjazva kuporgott a fa alatt. De aztán arra gondoltam; hogy edzettebb nálam, és majd csak kibírja valahogy.

Végül mindkét kívánságom egyszerre teljesült: megpirkadt, és az eső is elállt. Nehéz, sűrű köd ereszkedett le, mégis felismertem a mi szigetünk körvonalait, éppen szemben velem. Átkiáltottam.

- Hó! - hallottam Winnetou hangját. - Shatterhand testvérem van odaát?

- Én, én!

- Gyere át! Miért kiabálsz?

- Foglyot ejtettem. Küldj át valakit néhány erős szíjjal. Jó úszó legyen!

- Magam megyek át!

Nemsokára megpillantottam a fejét a köd és a víz között. Micsoda öröm! A kajovák tehát nem fogták el! Amikor felmászott a partra, és meglátta az indián ifjút, elcsodálkozott:

- Uff! Pida, a kajova törzsfőnök fia! Hol kaptad el?

- A parton, Hawkins szigetével szemben.

- Láttad Hawkinst?

- Nem, csak a hangját hallottam, amint ezzel a Szarvassal beszélt.

Hawkinst nem tudtam kiszabadítani, mert téged éppen akkor láttak meg. Nagy volt a ribillió, és iszkolnom kellett.

- Igen, majdnem pórul jártam. Már odacsúsztam Santer sátrához, amikor néhány kajova közeledett. Éppen ott álltak meg beszélgetni. Az egyik megpillantott, és nagy lármát csapott. Négy lépésre se volt tőlem, és a tűz fénye rám esett. Felugrottam, és elszaladtam a torkolat felé, hogy megtévesszem őket. Santer nem is került a szemem elé.

- Majd a szemed elé kerül nemsokára - feleltem. - Azért fogtam el Pidát, hogy felajánljam Santerért és Hawkinsért cserébe.

- Uff! Nagyon jó. Testvérem vakmerően cselekedett, és okosabbat nem is tehetett volna.

Amikor azzal biztattam Winnetout, hogy nemsokára meglátja Santert, nem gondoltam volna, hogy ez tíz percen belül bekövetkezik.

Pidát szíjakkal magunk közé kötöztük úgy, hogy a lába szabad legyen, de két karja nem. Együtt ugrottunk be hárman a folyóba. Pida feje és válla szorosan köztünk volt, de lábával segíthetett nekünk az úszásban. Nem ellenkezett. Lábával engedelmesen rugdalta a vizet, mozdulataink üteméhez alkalmazkodva.

A köd úgy megfeküdte a vizet, hogy nem láttunk messzebb, mint kétméternyire. Viszont a hang ködben annál jobban hallható. Alig rúgtuk el magunkat a parttól, amikor Winnetou figyelmeztetett:

- Ússzunk halkabban. Valami csobogást hallok.

- Csobogást?

- Mintha evezőlapátok hasítanák a vizet tőlünk balra. Figyeld csak!

Abbahagytuk az úszást, csak annyira mozgattuk kezünket és lábunkat, hogy a víz felszínén maradjunk. Igen, Winnetou jól hallotta: csónak közeledett felénk, mégpedig sietve.

Már arra gondoltam, hogy jó lesz a víz alá bukni. Kérdő pillantásomat Winnetou tüstént megértette.

- Látni akarom, ki az. Elég, ha lehajtjuk fejünket a vízre.

Pida ugyanolyan izgatottan figyelt, mint mi. Segítségért kiálthatott volna, de nem tette. Tudta, hogy abban a pillanatban lenyomnám fejét a vízbe.

Az evezőcsapások most már egészen közelről hallatszottak. Egy indián kenu bukkant elő a ködből. Csak egy ember ült benne. Winnetou felkiáltott:

- Santer! Meg akar szökni!

Winnetou máskor a legveszélyesebb helyzetben is mindig megőrizte nyugalmát. De halálos ellenségének váratlan felbukkanása annyira kihozta a sodrából, hogy gondolkodás nélkül a kenu felé vetette magát.

Csakhogy Pidához volt kötve.

- Uff! Nem tudok mozogni! El kell csípnem, ha addig élek is!

Előrántotta kését, és villámgyorsan elvágta a szíjat, mely Pidához kötötte.

Santer meghallotta Winnetou kiáltását, és ránk meresztette szemét.

- Hell! - idézte a poklot rémült meglepetésében. - Hisz ez. . .

Elharapta a szót. Rémület helyett most már káröröm villant át az arcán. Ráeszmélt, hogy helyzetünk válságos. Az evezőt a kenuba dobva, felkapta puskáját, és diadalmasan ordította:

- Most megdögöltök, kutyák!

Szerencsénkre éppen abban a pillanatban nyomta meg a ravaszt, amikor Winnetou elrúgta magát tőlünk. Mindhárman egyméternyire kerültünk attól a ponttól, ahová Santer célzott. A golyó közöttünk süvített el.

Winnetou nem is úszott, hanem szinte repült. Kését fogai közé kapta, és nagy ugrásokkal szökellt gyűlölt ellensége felé, mint egy lapos kő, ha a gyerekek "kacsázva" táncoltatják a víz színén. Santernek még egy golyója volt a másik csőben. Puskáját Winnetoura szegezve, gúnyosan rákiáltott:

- Gyere csak, átkozott fajzat! Egyenesen a pokolba küldelek!

Azt hitte, nyert ügye van. De megfagyott ajkán a mosoly, amikor Winnetou elmerült, hogy a víz alatt érje el a kenut, és felborítsa. Ha ez sikerül neki, és Santer a vízbe pottyan, puskája már nem segít rajta. Ha a vízben birkózásra kerül a sor, az ügyes indián percek alatt végez vele.

Santer észbe kapott, gyorsan eldobta puskáját, és újra megragadta a lapátot.

Legfőbb ideje volt, mert Winnetou feje már fel is bukkant, éppen azon a helyen, ahol a tovasikló kenu az imént ringatózott. Santer most már csak a menekülésre gondolt. Néhány erős evezőcsapással eltávolodott bősz üldözőjétől, és röhögve kiáltotta felé:

- Engem már nem kapsz el! De ezt a golyót elteszem neked a következő viszontlátásig!

Winnetou teljes erővel úszott, de hasztalan. A kenu úgy eliramodott, hogy még egy gyorsúszó bajnok sem érhette volna utol.

A drámai jelenet két percig sem tartott. Santert elnyelte a köd. Néhány apacs harcos a puskalövés hangjára már a vízbe vetette magát, hogy Winnetout támogassa. Odakiáltottam nekik, hogy segítsenek Pidát átvinni. Mikor mindnyájan a szigetre értünk, Winnetou haladéktalanul kiadta a parancsot:

- Apacs testvéreim szedelőzködjenek! Elcsípjük azt a gazfickót!

Még sohasem láttam olyan feldúlt állapotban, mint most.

- És mi lesz Hawkins barátommal? - kérdeztem.

- A te dolgod - felelte. - Te itt maradsz, mi meg Santer után megyünk! Apám és húgom gyilkosa nem csúszhat ki a kezünk közül!

- Hol és mikor találkozunk?

- Hol és mikor? Az ember óhajtása egy falevelet sem mozgat meg.

Minden a Nagy Szellem akaratától függ. Mit gondolsz, miért határozta el magát Santer a szökésre?

- Megneszelte; hogy itt vagyunk?

- Azt is, hogy Pida a mi kezünkbe került, és Tangua mindent odaad érte.

- De miért nem lóháton szökött meg?

- Hogy ne követhessük a nyomait! Arra nem számított, hogy a vízen találkozik velünk. De átvágunk a folyó kanyarulatán, és eléje kerülünk.

- Nem jó, Winnetou!

- Miért?

- Bárhol kiköthet, és gyalog menekülhet tovább. Még azt sem tudjuk, melyik parton köt ki.

- Fehér testvéremnek igaza van. Követnünk kell a folyó kanyarulatát, s mindkét partot szemmel kell tartanunk. Kénytelen vagyok csapatomat két részre osztani.

- Szívesen veletek nyargalnék - sóhajtottam. - De a kis Hawkinst nem hagyhatom cserben.

- Erről szó sem lehet! Winnetou sohasem kér tőled olyat, ami kötelességeddel ellenkezik. Ha Manitou úgy akarja; hamarosan újra találkozunk.

- Hol?

- Ha végeztél a dolgoddal, nyargaljatok odáig, ahol a Rio Bosco ebbe a folyóba ömlik. Egy emberemet ott hagyom, és tőle megtudod, hol találkozhatunk.

- És ha nem találok ott senkit?

- Akkor tudhatod, hogy még nem sikerült Santert utolérnem, de folytatom az üldözését akár a világ végéig is.

- Akkor mit tegyek?

- Lovagolj társaiddal Saint Louisba, és keresd fel azokat a sápadtarcúakat, akik a tűzparipának utat akarnak építeni. Intézd el velük, amit el kell intézned. Én megpróbálom, hogy valami módon üzenetet hagyjak számodra Saint Louisban. Ha nem sikerül, mindig szívesen látott vendég vagy pueblónkban, a Pecos folyó partján. Ott megtalálsz; vagy megtudhatod, hol vagyok.

Közben az apacs harcosok lóra ültek. Winnetou kezet fogott Dick Stone-nal és Will Parkerral; aztán újra hozzám fordult:

- Testvérem tudja, milyen boldogan keltünk útra a pueblónkból. De ez az utazás Incsu Csunna és Nso Csi halálát okozta. Ha egyszer visszajössz hozzánk, nem látod többé az első apacs leány szép orcáját. A sápadtarcúak városába akart menni, de a szellemek országába költözött.

A bosszú most elszakít minket egymástól, de a szeretet újra összehoz.

Ne időzz sokáig a sápadtarcúak városaiban, térj vissza hozzánk minél előbb. Megígéred, kedves Charlie?

- Tudod, mit ígértem Kleki Petrának a halála előtt. Hű leszek hozzád és szavamhoz!

- Akkor a jó Manitou vezesse lépteidet, és óvjon meg minden bajtól! Uff, nincs több szavam!

Megszorította kezemet, és máris felült lovára, hogy átúsztasson vele a folyón. Harcosai parancsa értelmében két csapatra oszlottak: az egyik Winnetout követte, a másik a szigeten keresztül a folyó túlsó partjára sietett. Addig néztem fiatal indián barátom után, amíg el nem tűnt a ködben. Szívem még sohasem volt olyan szomorú, mint most.

Stone és Parker megilletődve nézett rám.

- Ne csüggedjen, Sir - vigasztalt Stone. - Utánuk nyargalunk, mihelyt kiszabadítottuk Samet. Lássunk hozzá sürgősen. Hogy kezdjük el?

- Javasoljon valamit, kedves Dick - feleltem. - Maga okosabb és tapasztaltabb nálam.

Dicséretem szemmel láthatóan jólesett neki. Megsimogatta szakállát, és így szólt:

- Van még egy foglyunk Pidán kívül. Jó, hogy magunkkal hoztuk.

Elküldjük Tanguához, és megüzenjük feltételeinket. Mit szólsz hozzá, Will?

- Hm - dünnyögött Parker. - Rosszabbat nem is lehetne kieszelni.

- Hogyhogy? - fortyant fel Stone.

- Ha Tangua megtudja, hol vagyunk, annyi harcost küld a nyakunkra, hogy örülhetünk, ha a saját bőrünket menthetjük meg, nem Samét.

- Hát te hogy gondolod?

- Eliszkolunk innen jó messzire, és letelepszünk valahol a nyílt prérin, ahol nem leszünk egérfogóban, és idején meglátjuk esetleges támadóinkat. Onnan küldjük el a kajova foglyot Tanguához, és megüzenjük neki, rögtön küldje hozzánk Samet, de csak két harcos kíséretében. Ha többen közelednek, ellógunk, és magunkkal hurcoljuk Pidát. Nem így lesz a legjobb; Sir?

- Én azt tartom a legjobbnak, ha nem küldünk Tanguához senkit.

- Nem értem.

- Magam megyek hozzá - feleltem.

- Nem, Sir! Arról szó sem lehet! Nem engedjük meg, hogy kockára tegye az életét!

- Tangua tudja, hogy ha csak egy hajamszála is meggörbül, Pidának vége.

- Nem lenne jobb, ha én keresném fel Tanguát?

- Tudom, elég bátor ahhoz, hogy megtegye. De célravezetőbb, ha én beszélek Tanguával.

- Önre különösképpen haragszik. Ha meglátja, tombolni fog dühében.

- Éppen azért megyek én. Csak hadd tomboljon! De lássa azt is, hogy nem félek tőle.

- Hát ha úgy gondolja, Sir. . . S hol várjuk meg? Itt a szigeten?

Vagy keressünk valami jobb helyet?

- Nincs ennél jobb hely.

- Well! De jaj a foglyoknak, ha önt valami baj éri a faluban! Mikor indul?

- Este.

- Csak este? Nem lesz késő? Így a fogolycserére holnap délben kerülhet sor. Hogy érjük utol Winnetout?

- Ha elsietjük a dolgot, akkor sohasem érjük utol.

- Ezt komolyan mondja?

- A lehető legkomolyabban. Tangua szívesen kiadja Samet, hogy fiát visszakapja; de ha már visszakapta, minden gondolata a bosszú lesz. Ezért mondom, hogy este kell kicserélni a foglyokat. Utána tüstént elnyargalunk, és az éj leple alatt olyan messzire jutunk, hogy már nem érhetnek utol. Estig várni azért is jobb, mert Tangua akkor már annyira aggódik a fiáért; hogy minden feltételünket elfogadja.

- Igaz, addig megpuhítjuk - mondta Parker. - De mi lesz, ha közben ránk találnak?

- Ezen a szigeten? Soha. A parton felfedezik Winnetou nyomait; és utána erednek. Figyeljetek csak!

Lármát hallottunk a túlsó partról. A köd oszladozni kezdett; és már látni lehetett, mi van odaát. Néhány kajova lópaták nyomai fölé hajolt, és hangosan tanakodott. Aztán elrohantak a falu felé.

- Szaladnak Tanguát értesíteni - mondta Dick Stone. - Meglátjátok, rögtön lovasokat küld ide, hogy kövessék a nyomokat.

Jóslata két óra múlva beigazolódott. Erős lovascsapat közeledett a falu felől, majd a nyomok irányát követve elnyargalt a préri felé. Nem féltünk attól, hogy barátainkat utolérik. Az apacsoknak több órás előnyük volt már, és legalább olyan gyorsan vágtattak, mint a kajovák. foglyaink nem Látták, mi történt a parton - megkötözve feküdtek hátul, a bokrok mögött. Beszélgetésünket sem hallották, mert suttogva tanácskoztunk.

Délelőtt nagy örömünkre kisütött a nap, és lehetővé tette, hogy nedves ruháinkat megszárítsuk. Boldogan sütkéreztünk az áldott, meleg

napfényben. Bíztunk benne, hogy estig nem lesz semmi baj, és tervünk sikerül.

A nap már delelőre hágott, amikor valami sötét tárgyat vettünk észre a vízen; a folyó hullámai a sziget felé sodorták. Nemsokára meg is akadt a szigetről kinyúló bokrok ágaiban. Egy kenu volt, s benne az evezőlapát; levágott szíjai mutatták, hogy ugyanaz a kenu, amelyen tegnap Pidát áthurcoltam a túlsó partra. Nagyon megörültem neki. Este, ha átmegyek a faluba, jó hasznát veszem. Így hát nem kell átúsznom, és újra nedves ruhában dideregnem.

Mihelyt bealkonyodott, visszatoltam a kenut a vízbe, és a falu felé eveztem. Stone és Parker aggódva és reménykedve nézett utánam.

Megmondtam nekik, hogy nyugtalankodásra csak másnap reggel lesz ok, ha addig nem jövök vissza.

A falu közelébe érve, kieveztem a partra, s a kenut, melyre induláskor új szíjat szereltem, kikötöttem egy bokorhoz.

Most is tüzek lobogtak a sátrak előtt, mint tegnap, s asszonyok sürögtek-forogtak, a vacsora készítésével foglalatoskodva. Azt gondoltam, ma este erősebben őrzik majd a falut, de ennek semmi jelét sem láttam. A kajovák megtalálták az apacsok nyomait, és lovasokat küldtek az ellenség üldözésére, így hát teljes biztonságban érezték magukat.

Tangua most is sátra előtt ült, de csak két kisebbik fia tartózkodott mellette. Lehorgasztott fejjel kuporgott, és komoran bámult a tűzbe.

A közelben nem volt senki, aki megláthatott volna. A parti bokor mellett lehasaltam, és a sátor mögé kúsztam. Fülemet egyhangú gyászdal ütötte meg. Tangua siratta indián módra kedvenc fiát. Megkerültem a sátrat, felálltam, és egyszerre csak ott álltam a törzsfőnök előtt.

- Miért siránkozik Tangua? - kérdeztem. - Bátor harcos sohasem adja fel a reményt. A jajveszékelés öreg squaw-k szájába való.

Váratlan megjelenésem úgy megrémítette, hogy szinte megdermedt.

Szólni akart, de egy hang se jött ki a torkán. Fel akart ugrani, de szétroncsolt térde amúgy sem engedte.

Kimeresztett szemmel bámult rám, mintha egy kísértet jelent volna meg előtte.

- Old . . . Old . . . Shat . . . Shat . . . - hebegte végre. - Uff! Te vagy az? Hogy kerülsz ide?

- Eljöttem hozzád, mert beszélni akarok veled.

- Old Shatterhand! - kiáltotta, amint annyira felocsúdott, hogy végre ki tudta mondani a nevemet.

Két kisfia a rettegett név hallatára a sátorba menekült.

- Old Shatterhand! - ismételte Tangua reszkető hangon, de most már nem félelmében, inkább dühében remegett. A többi sátor felé fordulva, valami parancsot ordított, mire óriási kavarodás támadt. Harcosok rohantak felénk minden irányból. A következő percben már fegyveres kajovák vettek körül. Ordítozva szegezték rám dárdáikat. Előrántottam késemet, és Tangua fülébe kiáltottam:

- Pida küldött! Ha hozzám nyúltok, meghal!

Tangua rögtön felfogta szavaim értelmét. Felemelte kezét, és csendet parancsolt. Az üvöltözők elhallgattak, de még szorosabb gyűrűt vontak körülöttem. Ha a haragos tekintet ölni tudna, abban a pillanatban száz halált haltam volna.

Nyugodtan leültem Tangua mellé, aki vakmerőségemtől megrökönyödve meresztette rám gyűlöletből lángoló szemét.

- Figyelj szavaimra, Tangua! - mondtam. - Ellenségem vagy, tudom.

Nem én vagyok az oka. Gyűlölsz, de nem félek tőled. Látod, eljöttem hozzád. Fontos beszédem van veled. Pida a kezünkben van. Barátaim őrzik. Ha nem érkezem vissza hozzájuk idejében, akkor Pida meghal, érted?

A körülöttem álló kajovák némán, mozdulatlanul bámultak rám.

Egyetlen hanggal sem árulták el, mit gondolnak. A törzsfőnök szeme lángolt, de ő is uralkodott magán. Megértette, hogy ha nem fékezi haragját, fia az életével fizet érte.

- Hogy. . . került. . . a kezetekbe? - kérdezte fogcsikorgatva.

- Tegnap felkereste Sam Hawkinst a szigeten. Én is ott voltam.

Amikor vissza akart evezni, leütöttem, és magammal vittem.

- Uff! Old Shatterhand a Gonosz Szellem kedvence - most is megsegítette. Hol van a fiam?

- Biztos helyen - de hol, azt nem árulom el. Pida majd később elmondja neked. Ebből is láthatod, hogy nem akarom megölni. Egy másik kajova is van a kezünkben, akit régebben fogtunk el. Fiaddal együtt szabadon bocsátom, ha kiadod értük Sam Hawkinst cserébe.

- Kiadom, kiadom! Hozd csak ide Pidát meg a másikat is!

- Ide hozzam? Mi jut eszedbe? Ismerem Tanguát, tudom, mennyit ér a szava. Két foglyot adok egy helyett - mit akarsz még? De megkövetelem, hogy verj ki a fejedből minden cselt!

- Előbb bizonyítsd be, hogy Pida valóban nálatok van!

- Nem bizonyítok semmit! Old Shatterhand mindig ura volt szavának. Látni szeretném Sam Hawkinst. Bizonyára nincs már a szigeten.

Parancsold meg, hogy hozzák ide. Beszélni akarok vele.

- Mit akarsz beszélni vele?

- Megkérdezem, hogyan bántatok vele. Feltételeim a válaszától függnek.

- Várj egy kicsit. Tanácskoznom kell a legöregebb harcosaimmal.

Menj egy kicsit tovább - oda, a következő sátorhoz! Nemsokára megtudod, mit határoztunk.

- Jól van, csak siessetek. Ha nem térek vissza társaimhoz a megbeszélt időre, Pida keserüli meg. Tudod, akkor mit csinálnak vele? Fel akasztják!

Tangua keze ökölbe szorult. Az akasztás a legszégyenletesebb halál egy indián szemében. Nem beszéltem többet, csak a szomszédos sátorhoz siettem, és leültem a földre. Természetesen itt is harcosok vettek körül. Tangua magához szólította az öregeket, és tanácskozni kezdett velük. Időnként felém néztek, és tekintetük izzott a gyűlölettől. De azt is észrevettem, hogy nyugalmam és bátorságom valósággal lenyűgözte őket.

Kis idő múlva a törzsfőnök elküldött egy harcost valahova. Ez eltűnt egy sátorban, és nemsokára Sam Hawkinst vezette ki onnan. Felugrottam, és elébe siettem.

Amikor meglátott, ujjongó hangon felkiáltott:

- Old Shatterhand! Isten hozta, Sir! Tudtam, hogy nem hagy cserben! Összeszíjazott kezeit felém nyújtotta, úgy üdvözölt.

- Hát igen - feleltem -, a zöldfülű eljött, hogy kiszabadítsa mesterét, akit önfejűsége bajba sodort.

- Jogos a szemrehányás, Sir, de hagyjuk későbbre. Inkább mondja meg, hogy kedves öszvérem, a Mary megvan-e még.

- Nálunk van a pejkómmal együtt.

- És Liddy?

- Az ócska mordálya? Azt is magunkkal hoztuk.

- Akkor nagyszerű! Gyerünk!

- Türelem, kedves Sam. Úgy látom, azt hiszi, gyerekjáték az egész.

- Önnek minden gyerekjáték; Sir - hízelgett a kis Sam. - Öklével leüt egy egész sereget, ha minden kötél szakad.

- Örülök, hogy ilyen jókedvű. Úgy látom, nem is volt olyan rossz dolga.

- Nem bántottak, még enni is adtak bőségesen.

- De előbb kizsebelték, nem? - kérdeztem.

- Ebben a tekintetben alapos munkát végeztek, hihihi! - felelte vigyorogva.

A körben álló öregek felé fordultam.

- Kíváncsi vagyok, meddig akarnak még tanakodni - dünnyögtem türelmetlenül. - No, mindjárt rájuk csördítek!

Odaléptem hozzájuk, és kijelentettem, hogy nem várhatok tovább.

Döntsenek sürgősen, ha azt akarják, hogy Pida életben maradjon. Ezt megértették, de a fogolycsere lebonyolítása körül hosszadalmas alkudozás következett. Nem engedtem egy jottányit sem, végül kénytelenek voltak feltételeimet elfogadni. Megállapodtunk abban, hogy négy fegyveres harcost adnak mellénk, és csónakon elviszem őket arra a helyre, ahol a foglyokat átadom. Ha titokban követnek, Pida meghal.

Kissé elvetettem a sulykot, amikor azt követeltem, hogy Samet mindjárt magammal vihessem. Ez esetleg lehetővé tette volna, hogy kijátsszam őket. De Old Shatterhand neve már olyan volt, hogy szavában nem kételkedtek. Hogy hová evezünk, természetesen nem árultam el.

Sőt lelkükre kötöttem, hogy ne is próbáljanak leselkedni utánunk.

- A kis Sam, mihelyt szíjait levágták, kurta karjait ég felé emelte, és boldogan felkiáltott:

- Végre szabad vagyok megint! Hála és köszönet; Sir! Éljen Old Shatterhand!

Amikor elindultunk; olyan fenyegető moraj támadt, hogy önkéntelenül is megragadtam késem nyelét. A kajovák dühe határtalan volt, amikor látták, hogy bántatlanul távozom, és foglyukat is magammal viszem.

- Menj csak, menj! - sziszegte Tangua. - Egyelőre nem kell félned, amíg Pidát vissza nem kapom. De azután nincs kegyelem! Jaj neked, ha újra a kezembe kerülsz!

Fenyegetőzését válaszra se méltattam. Felemelt fővel lépkedtem a kajovák sorfala közt, oldalamon Sammel és mögöttem négy kajova harcossal. A folyóparton kettesével kenukba szálltunk, természetesen úgy, hogy az én párom Sam legyen. Mi eveztünk elöl, és a két másik csónak szorosan utánunk. A parton álló kajovák már az első evezőcsapásnál fülsiketítő ordítozásban törtek ki. Üvöltözésük elkísért, amíg csónakjainkat el nem nyelte a sötétség.

Miközben eveztem, néhány szóval elmeséltem Samnek, mi történt azóta, hogy a kiszáradt folyómedernél elszakadtunk egymástól. Sajnálta, hogy Winnetou nincs már velünk, de megvigasztalta az a gondolat, hogy nemsokára viszontlátja Willt és Dicket. Megérkeztünk szigetünkre, és baj nélkül kikötöttünk. A két hű barát ujjongva fogadott bennünket. Átadtuk a foglyokat, akik szó nélkül, szégyenkezve szálltak be a kenuba.

Megvártuk; míg társaikkal együtt el nem tűnnek a folyó sötét vizén, de azután egy percig sem vesztegeltünk tovább. Lóra ültünk, és átnyargaltunk a sziget másik oldalára; onnan meg átúsztunk a túlsó partra.

Sam jól ismerte ezt a vidéket, aminek nagy hasznát vettük, mert nehéz út állt előttünk - egész éjszaka vágtatnunk kellett megállás nélkül, nehogy

másnap utolérhessenek. Sam boldogan ült fel Maryje hátára, és öklét rázva a falu felé, így szólt:

- Most lázasan tanácskoznak, mitévők legyenek. De engem többé el nem csípnek, annyi szent! Elég volt a kajovák vendégszeretetéből, hihihi!

MÁSODIK RÉSZ
OLD DEATH

VII. MIÉRT CSAPTAM FEL DETEKTÍVNEK?

Vágtatva érkeztünk meg arra a helyre, ahol a Rio Bosco a Red Riverbe ömlik. Izgatottan néztem körül, abban a reményben, hogy egy apacs harcos vár ránk, aki hírt ad Winnetouról. Nagy csalódás ért, mert nem volt ott senki. Lábnyomokat találtunk ugyan, de nem volt benne köszönet.

A nyomokat követve csakhamar megtaláltuk a két kalmár holttestét - azokét, akikkel a kajova falu közelében ismerkedtünk meg.

Santer gyilkolta meg őket, mint később Winnetoutól megtudtam.

Santer olyan vadul evezett, hogy egyszerre ért ide a traderrel és segédjével, holott ezek jóval előbb hagyták el Tangua faluját. Santernek nem sikerült Winnetou aranykincsét, a forrón áhított nuggeteket megkaparintania. Üres zsebbel menekült, és amikor a kalmárokat megpillantotta, tüstént elhatározta, hogy kirabolja őket. Minden valószínűség szerint lesből lőtte le a két gyanútlan embert, aztán elhajtotta megrakott öszvéreiket. Winnetou mindezt a nyomokból olvasta ki, amikor ideért.

A gyilkos elég sokat kockáztatott. Ennyi málhás állatot hajtani a szavannán keresztül elég nagy feladat egy ember számára. Sietnie is kellett, hiszen tudta, hogy üldözik, s nem volt ideje a karaván nyomait eltüntetni.

Sajnos éppen esősre fordult az idő. A több napos eső elmosta a távolabbi nyomokat, és Winnetou kénytelen volt éles szeme helyett találgatásra bízni

magát. Feltételezte, hogy Santer a legközelebbi fehér településen igyekszik a rablott zsákmányt értékesíteni.

Winnetou sok időt veszített, de végre újra Santer nyomára bukkant.

Csakugyan ott járt az említett telepen, ahol mindent eladott, és egy jó lovat szerzett, melynek hátán kelet felé nyargalt. Winnetou itt elbúcsúzott harcosaitól, akik csak megnehezítették volna a hétpróbás gazember üldözését. Hazaküldte őket a pueblóba, és egyedül nyomozott tovább. Elég arany volt nála, hogy akár egy városban is elláthassa magát mindennel, ami szükséges.

Nem felejtettem el Winnetou utasítását arra az esetre, ha a Rio Boscónál nem kapok felőle hírt. Lovainkat észak felé fordítottuk, és az Arkansason át a legrövidebb úton Saint Louis felé igyekeztünk. Fájt a szívem, hogy kedves jó barátomat elveszítettem szemem elől, de tudtam, hogy őt most csak egy gondolat űzi és hajszolja - a bosszú.

Este volt; amikor fáradtan megérkeztünk Saint Louisba. Első dolgom természetesen az volt; hogy felkeressem öreg pártfogómat, Mr.

Henryt. Műhelyébe lépve láttam, hogy esztergapadja fölé hajol. Annyira elmerült munkájában, hogy az ajtó nyikorgása is elkerülte figyelmét.

- Jó estét, Mr. Henry! - üdvözöltem; mintha tegnap láttam volna utoljára. - Jól halad a munka?

Az öregúr rám meresztette szemét; aztán felkiáltott:

- Ön az . . . csakugyan ön? A házitanító; a földmérő . . . az a híres Old Shatterhand?

A következő pillanatban megölelt; és megcsókolt jobbról-balról.

Megvártam, míg kissé magához tér meglepetéséből és örömében, aztán megkérdeztem:

- Old Shatterhand! Honnan ismeri ezt a nevet?

- Honnan? Már mindenki ismeri - az egész város beszél róla! Mr. White, a főmérnök hozta az első hírt. Nagy elismeréssel nyilatkozott önről. De ez semmi ahhoz képest, amit Winnetou mondott nekem.

- Hogyan? Winnetou itt volt?

- Természetesen!

- Mikor? Mikor?

- Három nappal ezelőtt. Ön sokat mesélhetett neki rólam és a puskáimról, így hát, ha már itt volt, felkeresett. Tőle hallottam a bölényvadászatot meg a szürke medve elejtését - mindent, mindent! Még azt is, hogy megválasztották tiszteletbeli törzsfőnöknek.

Más körülmények között boldogan hallgattam volna minden szavát, de most csak egy érdekelt: hogy mit tud Winnetouról? Faggatásomra elmondta, hogy Winnetou nem találta meg Santert Saint Louisban.

A jelek szerint New Orleans felé folytatta útját, és Winnetou természetesen követte. Számomra azt az üzenetet hagyta hátra, hogy siessek utána, és reméli, ott találkozunk.

Nem mehettem rögtön utána, mert előbb rendeznem kellett hivatalos ügyeimet. Másnap kora reggel ott ültem már ama bizonyos üvegajtó mögött, ahol valamikor tudtom nélkül vizsgáztattak geodéta ismereteimről.

Hawkins, Stone és Parker is velem jött, de az öreg Henry bácsi sem akart otthon maradni. A vállalatnál beszámoltam mindenről.

Kiderült, hogy csoportomból rajtam és három társamon kívül senki sem maradt életben.

Sam mindent elkövetett, hogy valami külön jutalmat csikarjon ki a számomra, de hiába; bérünket rögtön kifizették, de egy dollárral sem többet.

Bevallom, bosszankodva adtam át nagy fáradsággal készített és hazamentett rajzaimat és feljegyzéseimet. Az urak öt geodétát alkalmaztak; négy odaveszett, és nem vették tekintetbe, hogy a munka elkészült, mert a másik négynek a feladatát is elvégeztem. Csalódva távoztam az irodából. Csak az vigasztalt, hogy a pénz, amit kézhez kaptam, körülményeimhez képest így is jelentős összeg volt.

Célom most az volt, hogy megtaláljam Winnetout. Egy New Orleans-i szálloda címét hagyta hátra részemre Mr. Henrynél. Udvariasságból megkérdeztem társaimat, velem tartanak-e. Azt felelték, szeretnék magukat egy kicsit Saint Louisban kipihenni, amit nem vehettem tőlük rossz néven. Vásároltam néhány szükséges holmit - egy új ruhát, fehérneműt, miegymást -, s felkészültem az útra. Amit nem akartam magammal vinni, egyebek közt a nehéz medveölő puskát is, Mr. Henrynek adtam át megőrzésre. Pejkómat is Saint Louisban hagytam. Valamennyien azt hittük, hogy rövidesen visszatérek.

De minden másképpen történt. Nem vettem számításba a politikai helyzetet, mely nagyon zűrzavaros volt. A polgárháború kellős közepén tartottunk. A rabszolgatartó déliek ereje gyengült; de még nem tört meg. Az északiak Grant tábornok vezetésével a Mississippi mentén vonultak dél felé. Farragut admirális az északiak hajóhadával szétverte a déliek flottáját, és elfoglalta New Orleanst. Így szabaddá vált a hajózás a Mississippin végig, és azt hittem, könnyűszerrel lejutok Saint Louisból New Orleansba. De mindenféle akadályok merültek fel, a hajót többször feltartóztatták, és mire megérkeztem New Orleansba, Winnetou már nem volt ott. A szállodában üzenetet hagyott számomra. Értesített, hogy Santer nyomában Vicksburgba utazik. További tervei bizonytalanok, s nincs értelme, hogy kövessem. Talán később módjában lesz Mr. Henryvel érintkezésbe lépni.

Mit csináljak most? Hosszú töprengés után elhatároztam, hogy hazautazom.

Gyötört a honvágy, s azonkívül tudtam, hogy rokonaim anyagi helyzete nem a legrózsásabb. Most van pénzem, és megsegíthetem őket. Érdeklődtem a kikötőben, és találtam egy kisebb hajót, mely Kubába készült. Onnan majd csak továbbjutok valahogy - gondoltam.

Megváltottam a helyemet, és egy óra múlva poggyászostul a fedélzeten voltam. Eszembe jutott, hogy jó lenne, ha pénzemet átadnám egy bankárnak; s csak az utalványt vinném magammal az útra. De melyik bankárban lehetett akkor megbízni? Különben is siettem; mert a hajó már készen állt az indulásra. Így hát pénzemet a tárcámban vittem magammal.

Elhagytuk a kikötőt. Az ég borús volt, és hűvös szél fújt, de senkinek sem voltak rossz sejtelmei. Az utasok örültek a ritka alkalomnak, hogy elhagyhatják a háborús New Orleanst. Vacsora után nyugovóra tértünk. Éjfél után arra riadtam fel, hogy a hajó ijesztően himbálózik, és odakünn bömböl a tenger. Váratlan hurrikán tört ránk. Száguldó forgószél korbácsolta a hullámokat. A következő percben a hajó olyan hatalmas lökést kapott, hogy a padlóra zuhantam. A kabin, melyet három másik utassal osztottam meg, recsegve-ropogva a fejünkre szakadt.

Ki gondol ilyen pillanatban arra, hogy a holmiját mentse? A sötétben és a zűrzavarban sokáig tartott volna, míg a kabátomat megtalálom. Úgy, ahogy voltam, ingujjban támolyogtam ki a kabin roncsai közül a fedélzetre, ahol alig bírtam a lábamat megvetni.

Vaksötét éjszaka volt - nem láttam semmit. A hurrikán földhöz csapott, és egy óriási hullám zúdult át rajtam. Sikoltozást és kiabálást hallottam, de a vihar üvöltése túlharsogta az emberi hangokat. Ekkor több villám csapott le sűrűn egymás után, s egy pillanatra megvilágította az éjszakát. Az ágaskodó hullámtarajokon túl mintha partvonalat láttam volna a távolban. A hajó sziklák közé szorult, és a hullámok hol felemelték; hol meg odacsapták a szirtekhez. A mentőcsónakokat elsodorta a tajtékzó ár. Tudtam, hogy a hajónak vége, és csak úszva menekülhetek meg. Egy újabb villám fényénél embereket láttam a fedélzeten hemperegni; kétségbeesett erővel kapaszkodtak a láncokba és kötelekbe, hogy a hajón átcsapó hullámok magukkal ne ragadják őket. Rosszul teszik - gondoltam magamban -, csak a hullám mentheti meg az életüket.

Már jött is egy óriási hullám - akkora volt, mint egy több emeletes ház. Zöldesen foszforeszkáló fényben közeledett, és a fedélzetre zúdult.

A hajó recsegett-ropogott, talán ekkor tört darabokra. Éppen egy tartógerendába kapaszkodtam, de tüstént eleresztettem. Éreztem, hogy valami rettenetes erő felemel a magasba; megpörgetett, mint egy búgócsigát, aztán lezúdított az örvény mélyébe. Meg se moccantam, mert tudtam, hiábavaló lenne. Viszont, ha a hullám kivet a partra, minden erőmre szükségem lesz, nehogy a visszazúduló ár magával sodorjon.

Legfeljebb két percig voltam az örvény martaléka, de nekem úgy rémlett; mintha órákig tartana. Ekkor egy hatalmas hullám felröpített a magasba. Az örvény egyszerűen kiköpött két szikla közé, ahol a víz valamivel csendesebb volt. Csak el ne kapjon megint! - fohászkodtam magamban, és kézzel-lábbal kapálózva igyekeztem a felszínen maradni.

Olyan lehettem, mint egy könnyű dugó egy óriási pohár vízben, amit egy még óriásibb kéz rázogat. Az volt a szerencsém, hogy az előbbi villám fényében megpillantottam a partot, és tudtam, melyik irányban kell úsznom. Lassan és nagy nehezen oda is jutottam, de a sűrű sötétben nem találtam olyan helyet; ahol baj nélkül kievickélhetek. Így történt, hogy fejjel nekivágódtam egy kiálló szirtnek. Még volt annyi lélekjelenlétem, hogy felkapaszkodjak a szirtre; aztán elvesztettem eszméletemet.

Amikor felocsúdtam, még nem múlt el a vihar. Fejem sajgott, de nem törődtem vele. Sokkal jobban izgatott az a kérdés, hogy hol vagyok tulajdonképpen - vajon a parton-e, vagy csak egy sziklazátonyon? Mozdulni sem tudtam, mert a szikla sima és síkos volt, s nagy erőfeszítésembe került; hogy le ne csússzam róla. Rövid idő múlva a hurrikánnak hirtelen vége szakadt. Az eső elállt, és az égen előbújtak a csillagok.

A csillagok fénye elég volt ahhoz, hogy lássam: a parton vagyok.

Hátam mögött tarajos hullámok torlódtak a szikláknak, de előttem szárazföld terült el. Fákat pillantottam meg a távolban, s oda botorkáltam.

Néhány fa dacolt a viharral, de másokat gyökerestül kitépett a szél.

A fák mögött alacsonyan pislogó fényeket láttam. Ott emberek élnek - gondoltam reménykedve, s amennyire erőmből futotta, oda siettem.

Kis házakhoz érkeztem. Ezeket is megviselte a vihar; az egyiknek egész tetejét elvitte. Emberek jöttek elém, és úgy bámultak rám, mint egy kísértetre. A tenger úgy bömbölt, hogy ordítoznunk kellett, különben nem értettük volna egymás szavát. Halászok voltak. Hajónkat a vihar a Tortugas-szigetekhez sodorta. Ezek a korallszigetek Florida déli csücske alatt terülnek el, a Kuba felé vezető tengeri út legelején.

Azon a szigeten, ahol partot értem, egy erőd is volt, a Fort Jefferson, ahol konföderációs (vagyis a rabszolgatartó déli államok szövetségéhez tartozó) hadifoglyokat őriztek.

A halászok nagyon emberségesen viselkedtek. Elláttak fehérneművel és a legszükségesebb ruhadarabokkal, hiszen nem volt rajtam más, mint amit az ember egy hajókajütben magára vesz. A derék halászok felverték szomszédaikat, és lámpásokkal végigkutatták a partot, hogy másokon is segítsenek, akiket a viharos tenger esetleg kivetett. Reggelig tizenhat embert találtak, de csak hármat sikerült életre téríteniük, a többi már halott volt. Amikor megvirradt, láttam; hogy a part tele van roncsokkal és törmelékkel. A hajó szétzúzódott. Csak elülső részének egy darabja akadt fenn a zátonyon, melynek nekicsapódott. Így hát hajótörött voltam; a szó igazi értelmében; hiszen nem volt semmim az égvilágon - még a gúnya is, amit viseltem, jószívű emberek könyöradománya volt. A pénz, mellyel olyan szép terveim voltak, a tenger fenekére süllyedt. Fájlaltam a veszteséget; természetesen, de nem szakadt bele a szívem. Azzal vigasztaltam magam, hogy megmaradt az életem. Annyi ember közül negyedmagammal éltem túl a vihart - hálátlanság volna, ha szerencsétlennek érezném magam!

Az erőd parancsnoka is kitett magáért. Felrakott egy hajóra, mely a szigetet érintette, útban New York felé: Kifizette jegyemet, és további jó szerencsét kívánt. Így érkeztem meg másodszor New Yorkba, üres zsebbel, nincstelenül - sokkal szegényebben, mint amikor első ízben léptem partra ugyanezen a helyen. Ilyen körülmények közt már nem volt kedvem hazautazni, nem is szólva arról, hogy pénzem sem volt rá.

De csüggedés nélkül vettem tudomásul, hogy mindent újra kell kezdenem.

Jó csillagomban bízva, reméltem, majd csak boldogulok valahogy.

Ebben a reményben nem is csalatkoztam. Véletlenül megismerkedtem Mr. Josy Tailorral, az akkor igen híres Tailor magándetektív-iroda igazgatójával. Amikor meghallotta, milyen nehéz körülmények között álltam meg a helyemet, megkérdezte, nem volna-e kedvem vállalata szolgálatába lépni. Figyelmeztetett, hogy az ő mestersége nehéz és veszélyes, de éppen ez tetszett nekem benne, nem is szólva arról, hogy nagyon szép fizetést kínált. Felcsaptam hát detektívnek. Kisebb ügyek sikeres elintézése révén hamarosan kivívtam Mr. Tailor megelégedését, és megnyertem bizalmát.

Egy nap behívatott dolgozószobájába, és bemutatott egy idősebb úrnak, aki gondterhelt arccal ült nála. Megtudtam, hogy Ohlertnek hívják, és a jó nevű Ohlert-bankház tulajdonosa. Magánügyben fordult hozzánk segítségért. Családi ügy volt, mely nagyon lesújtotta, de üzleti érdekeit is veszélyeztette.

Egyetlen fia, a huszonöt éves William egy ideig a bankban tevékenykedett, de egyre inkább elhanyagolta kötelességeit, Irodalmi képességeket fedezett fel magában, és elhatározta, hogy költő lesz. Ez még nem lett volna baj; de első kudarcai után meghasonlott önmagával, és elvesztette életkedvét. A búskomorság mindjobban elhatalmasodott rajta; s kerülte az embereket. Apja addig faggatta, míg be nem vallotta: attól fél, hogy meg fog őrülni. Idegei felmondták a szolgálatot, és úgy viselkedett, mintha csakugyan elmebeteg volna.

A bankár egy idegorvoshoz Fordult, akit ismerősei ajánlottak neki.

Az orvos nagy buzgalommal látott munkához. Megnyerte a zárkózott fiatalember bizalmát és barátságát. A fiatal Ohlert egész napját az orvos rendelőjében töltötte, és egy nap haza sem jött többé - orvosával együtt eltűnt. A bankár elment a fogadóba, ahol megtudta, hogy az orvos kifizette számláját, és elutazott. Hogy hová, azt nem mondta meg.

A fiatal Ohlert tetemes pénzösszeget vitt magával. Néhány nappal rá az idősebb Ohlert sürgönyt kapott Cincinnatiból. Egy ottani bankár, akivel

állandó összeköttetésben állt, értesítette, hogy William nála járt, apja számlájára ötezer dollárt vett fel és továbbutazott.

Az apa most már észbe kapott. Fia nyilván teljesen az orvos befolyása alá került, aki ebből tőkét akart kovácsolni. William személyesen ismerte apja vidéki üzletfeleit, és annyi pénzt kaphatott tőlük; amennyit csak akart.

- Mi a neve annak az állítólagos orvosnak? - kérdezte Tailor.

- Gibson - felelte a bankár.

Főnököm rám nézett, és én bólintottam. Ezt a nevet nem most hallottuk először. Gibson álorvos volt - egyike azoknak a kuruzslóknak, akik akkoriban ellepték Amerika kisebb-nagyobb városait. Már többen fordultak hozzánk panasszal, akiktől pénzt csalt ki. Fényképünk is volt róla. Sőt egy ízben felkerestem, és személyesen beszéltem vele. Felelősségre vontam egy ügyfelünk nevében, de ügyesen kivágta magát.

Megmutattuk a fényképet a bankárnak, aki tüstént felismerte benne fia orvosát és lelki tanácsadóját.

Megnéztük feljegyzéseinket. Irattárunkból kiderült, hogy ez a Gibson minden hájjal megkent szélhámos. Hosszú ideig Mexikóban garázdálkodott, aztán áttette székhelyét New Yorkba. Azzal kérkedett; hogy hosszú ideig híres idegorvosok asszisztense volt. Főként vagyonos páciensekre vetette ki hálóját.

Ohlert könyörgött Tailornek; hogy mentse meg a fiát. Nyomozza ki, hol van, hozza haza, s ha lehet, fülelje le Gibsont is. Mr. Tailor rám bízta ezt a nehéz feladatot, és még aznap elutaztam New Yorkból.

Cincinnatiben felkerestem az említett bankárt, s megtudtam tőle, hogy a fiatal Ohlert csakugyan Gibson társaságában járt nála; és vette fel a pénzt. A bankár hajójegy-árusítással is foglalkozott. Nála váltottak jegyet New Orleansba. Ezt én is megtettem, és utánuk siettem, le a Mississippin. Így hát megint New Orleansba vetett a sors. Első ízben annyira siettem; hogy nem

volt időm körülnézni. Most néztem csak meg a várost igazán. Déli jellege szembeszökő volt, különösen a régi negyedben.

A piszkos, szűk sikátorok kitűnő búvóhelyet nyújtottak olyan embereknek, akiknek okuk volt elrejtőzni. A házak ablakai és a kis erkélyek szinte eltűntek a falakat ellepő futónövények mögött. A nyüzsgő embertömegben minden színárnyalat megszokott látvány volt, a koromfeketétől a betegesen sárga fehérig. Lépten-nyomon kíntornások nyekergették ócska kerekes ládájukat, utcai énekesekkel váltakozva, akik gitáron kísérték dalaikat. Férfiak ordítoztak, nők sikoltoztak. Egy dühös matróz egy kínai árus copfját ráncigálta, két néger ökölre ment, és kegyetlenül püfölte egymást kacagó nézők gyűrűjében. Amott két teherhordó kapott össze; ledobták csomagjaikat, és egymásnak estek; egy harmadik ki akarta békíteni őket, s végül ő kapta azokat az ütéseket, amiket a két verekedő egymásnak szánt.

Voltak barátságosabb kerületek is, ahol kertek mélyén csinos, tiszta házikók húzódtak meg. A kertekben rózsák, pálmák, leanderfák gyönyörködtették a szemet; de gyakori volt a füge-, a narancs- és a citromfa is. Itt nyugodtan lehetett élni, a lármás, nyüzsgő város szélein.

A lárma és nyüzsgés természetesen a kikötőben volt a legélénkebb.

Kisebb-nagyobb bárkák és hajók zsúfolódtak össze a parton. Rakodómunkások százai cipelték az óriási gyapotbálákat, hordókat és lisztes zsákokat. A gyapotbálák egész hegyei vártak elszállításra, hiszen ez volt a Dél legfőbb terméke. Órákon át kószáltam a városban mindenfelé, abban a reményben, hogy véletlenül megpillantom, akiket keresek. Déltájban a hőség kibírhatatlanná vált. A legforgalmasabb utcán, a Cannon Streeten egy söröző cégére állított meg. A szomjúságtól elepedve betértem egy pohár italra és egy kis pihenőre.

Az óriási helyiség tele volt vendégekkel. Egyetlen üres széket fedeztem fel a sarokban, egy kis asztalnál, ahol a másik széken már ült valaki.

Külseje nem volt túlságosan biztató, és alkalmasint ez volt az oka, hogy a vele szemben álló szék üres maradt. Odaléptem, és udvariasan

megkérdeztem, leülhetek-e. Vizsgáló, kissé gúnyos szemmel nézett rajtam végig, és fogai közt odavetette:

- Van pénze, fiatalember?

- Természetesen - feleltem.

- Szóval ki tudja fizetni a sörét. Akkor miért kér tőlem engedélyt, hogy leülhessen? Én, ha üres széket látok, elfoglalom. Megtáncoltatnám azt, aki tiltakozni merne ellene! Az ember ragaszkodjék a jogaihoz, Tanulja meg, maga zöldfülű!

Megint ezt vágták a fejemhez. Elvörösödtem, és már ajkamon volt a dühös válasz.

- Nyugalom, fiatalember! - mondta mosolyogva. - Old Death olyan ember, akitől nem tanácsos egy kis csipkelődést rossz néven venni.

Old Death! A véletlen ezzel az emberrel hozott össze. A legrégibb, a leghíresebb vadásszal álltam szemben. Old Death! Az Öreg Halál!

Hányszor hallottam róla tábortüzek mellett, nevét még a távoli városokban is tisztelettel emlegették! Ha csak a tizedrésze igaz, amit róla mesélgettek, akkor is a legvakmerőbb, legtapasztaltabb vadász, harcos és erdei vezető a Mississippitől nyugatra. Egy hosszú életet töltött ezen a tájon, dacolva minden veszéllyel. Fiatalkorában jött ide, amikor fehér ember még alig mert nekivágni a "zöld tengernek", a végtelen ős erdőknek!

Old Death persze csak a ráaggatott neve volt - nom de guerre, harci név, ahogy a franciák mondják. Igazi nevét nem ismerte senki. De Öreg Halál - ez a név igazán ráillett.

Rendkívül magas, szikár ember volt, csupa csont és bőr. Görnyedten ült az asztalnál, pofacsontjai kiálltak beesett arcából - mintha egy csontváz és egy halálfej meredt volna rám. Tar koponyáján egyetlen hajszálat sem láttam, ádámcsutkája iszonyatosan kiállt. Óriási kezei is soványak voltak, hosszú

ujjai szinte zörögtek, kék szeme mélyen ült az üregében, de fiatalosan csillogott.

Ruházata is különös volt. Tarka vadászinge, szűk zekéje, lovaglónadrágja mintha testével együtt összezsugorodott volna. Ormótlan csizmáját egyetlen darab lóbőrből szabták. Olyan óriási sarkantyút viselt hozzá, hogy még soha nem láttam hozzá foghatót. Kerekei mexikói ezüstpesókból készültek.

De a legérdekesebb az volt, hogy lába mellett egy teljesen felszerelt nyereg hevert. Puskáját a sarokba támasztotta; akkor már ritkán látható, úgynevezett Kentucky-puska volt, hosszú csövű, és még csak elölről tölthető. Persze volt más fegyvere is; övéből hatalmas bowie-kés és két pisztoly agya kandikált elő. Ez az öv úgynevezett "pénzestömlő" volt, és tányérnyi nagyságú skalpok díszítették körös-körül - nyilván olyan indiánok skalpjai, akiket ő győzött le, és saját kezűleg küldött az örök vadászmezőkre.

A pincér már hozta a sört. Mohón ajkamhoz akartam emelni, de Old Death megfogta a karomat.

- Lassan a testtel, fiatalember! - mondta. - Előbb koccintsunk, ahogy Európában szokás. Mert látom, onnan jött. Nem mintha kifogásom lenne ellene. Ezt az országot európai nincstelenek fogják naggyá és gazdaggá tenni. Nyugodtan koccinthat velem. Egyszerű, becsületes ember vagyok - nem tolvaj, sem csaló, sem besúgó. Úgy látom, maga sem az.

Ez már barátságosabban hangzott; és örömmel odaütöttem poharamat az övéhez.

- Köszönöm a bizalmat, amit előlegez nekem, anélkül, hogy ismerne. Megtiszteltetésnek tekintem, hogy beszélhetek önnel. Rövid ideje vagyok itt; de azt már tudom, Old Death kicsoda.

- Hallott már rólam? No; annál jobb, akkor fölösleges magamról beszélnem. De maga. . ., maga mit keres itt? Minek jött ide?

- Mint annyi más ember, szerencsét próbálni - feleltem.

- Haha! - nevetett. - Odaát azt hiszik, hogy Amerikában eső helyett dollárok potyognak az égből, csak a zsebünket kell odatartani. Én is úgy képzeltem! Egész életemben légvárakat kergettem, de hasztalan.

Pedig nem sajnáltam a fáradságot, elhiheti! Nem akarom a kedvét elvenni, de attól tartok, maga sem jár jobban.

- Honnan gondolja?

- Először is, mert túlságos becsületes képe van. Aztán elnézem a ruháját.

Tiszta, vasalt, tipp-topp! Kesztyűs kézzel akarja megfogni a szerencsemalac farkát?

- Ezt a ruhát New Yorkban vásároltam. Akkor még nem tudtam, hogy itt lesz dolgom.

- Miféle dolga, ha szabad érdeklődnöm?

Hidegkék szemével úgy nézett rám, hogy nem tudtam hazudni.

- Egy bankár megbízásából jöttem le ide.

- Bankár? No persze! Hiszen meglátszik magán, hogy tanult, iskolázott ember, aki ért a pénzügyekhez.

- Nem éppen pénzügyről van szó. De többet nem mondhatok. Remélem, nem sértem meg vele.

- Nem, nem! Nem köteles a titkait az első kíváncsi ember orrára kötni. Egyébként máris kitaláltam.

- Éspedig?

- Keres valakit, igaz?

- Nem tagadom.

- Rosszul is tenné. Mert akkor lemondana egy magamfajta vén róka tanácsairól. Szóval keres valakit. A címét nem tudja, Hiába járná végig a hotelokat, hiszen az illető bizonyára álnéven szállt meg. Ezért a kocsmákat veszi sorra. Tudja, mi maga?

- Már megmondta: zöldfülű.

- Nem akartam megbántani vele. Mondjuk finomabban: tapasztalatlan, kezdő detektív. Így van?

- Lehet. Tessék folytatni a találgatást.

- Akit keres, hétpróbás gazember. Csakhogy itt annyi van ebből a fajtából, hogy bajos az illetőre ráhibázni.

- Nagy fantáziája van, uram - feleltem, megbánva, hogy máris túl sokat árultam el magamról.

- Igen, fantáziára szükség van az életben. De téved, ha azt hiszi, hogy faggatni akarom. Különben is mennem kell. Örültem a szerencsének, fiatalember!

- Talán még találkozunk - feleltem.

- Minden lehetséges. Én Texason át Mexikóba igyekszem. Ha útja arra visz, még összekerülhetünk. Nem is bánnám. Szeretem a nyílt eszű, de szerény és jó modorú fiatalembereket.

Leakasztotta a fogasról széles karimájú kalapját - kisebbfajta sombrero volt, legfeljebb akkora, mint egy kocsikerék. Vállára dobta a lábánál heverő nyerget, megragadta puskáját, és kisétált a helyiségből. Követtem a tekintetemmel. Láttam, hogy az utcán az emberek mosolyogva néznek utána.

Asztalomra könyököltem, s fejemet tenyeremre támasztva, gondolataimba mélyedtem. Az öregnek igaza van - bizonyosan bajos lesz ebben a nagy kikötővárosban Gibsonra ráhibáznom. Ekkor kinyílt az ajtó. Önkéntelenül arra fordítottam fejemet, s akit a küszöbön megpillantottam, nem volt más, mint - Gibson!

Kényeztetni kezd a szerencse? - gondoltam. - No, erről még korai beszélni! Valószínűbb, hogy ez a legkedveltebb söröző a városban, s majdnem mindenki megfordul itt naponta.

Gibson megállt az ajtóban, és sorra szemügyre vette a vendégeket.

Gyorsan hátat fordítottam az ajtónak. A hely, ahonnan Old Death felállt, még üres volt. Reméltem, Gibson ide telepszik le. Már előre örültem neki, micsoda arcot vág majd, ha meglát. Egyszer már beszélt velem, és az ilyen fickóknak többnyire jó arcmemóriájuk van.

De nem jött be. Az ajtó újra csörömpölt; s mikor odanéztem, láttam, hogy Gibson sarkon fordul és elsiet. Egy pillanat alatt fejemre csaptam kalapomat, egy pénzdarabot dobtam az asztalra, és kirohantam. Gibson javában igyekezett "felszívódni" a járókelők tömegében. Utána eredtem, s megpillantottam még egyszer egy mellékutca torkolatában.

Az első sarkon befordult, de előbb még hátranézett, és gúnyosan megemelte kalapját. Mire odaértem, nyomtalanul eltűnt.

A keresztutca kis térre vezetett, melynek egyik oldalán bérházak sorakoztak egymás mellé, míg a másik oldalon pompás villák álltak szép díszkertek mélyén. Az innenső oldal első házában kis borbélyműhelyt vettem észre. Előtte egy néger támaszkodott ásítva az ajtónak. Nyilván már hosszabb ideje lebzselt ott. Megkérdeztem tőle, nem látott-e egy úriembert erre sietni. Szája széles mosolyra nyílt; és rám villantotta nagy, sárga fogait.

- Yes, Sir - felelte. - Láttam bizony! Nagyon sietett. Abba a villába szaladt be, odaát.

Egy vasrácsos kertkapura mutatott. Odasiettem, és megnyomtam a kilincset - zárva volt. Vagy tíz percig rángattam a csengőt, míg végre előbújt valaki - ez is néger volt, csak jóval fiatalabb, mint a másik.

- Nem lehet bejönni! - kiáltotta. - Nincs itthon senki!

Tehetetlenül álltam ott. Törjem be a kaput? Még lecsuknak magán laksértésért!

Bosszúsan távoztam. Amint átvágtam a téren, egy kisfiú szaladt felém; darabka papírossal a kezében.

- Sir! Sir! - kiáltotta. - Várjon egy kicsit! Ezt magának küldték!

- Kicsoda?

- Egy úr, aki most jött ki abból a házból! - felelte, és nem a vasrácsos kertkapura mutatott, hanem éppen az ellenkező irányba. Átvettem tőle az összehajtogatott papirost. Egy noteszből kitépett lap volt, és ceruzával ezt firkálták rá:

Mélyen tisztelt kopó! Csak nem az én kedvemért jött le New Orleansba?

Ha van egy csöpp sütnivalója, kiveri a fejéből azt az ábrándot, hogy engem elfogjon. Nem is tanácsolom, hogy beleüsse az orrát a dolgaimba. Térjen vissza

New Yorkba, és adja át üdvözletemet Ohlert úrnak.

Gibson

Dühösen összegyűrtem a levélkét. Körülnéztem. A kis csibész eltűnt, a néger sem állt már a borbélyüzlet előtt. Ezek egytől egyig csúfot űztek belőlem. Gibson szemtelensége háborított fel a legjobban. Még arra is van ideje, hogy gúnyolódjék velem.

Az a csöpp sütnivalóm mégis azt súgta, hogy Gibson már bizonyára csomagol, és sürgősen elhagyja New Orleanst. Akármilyen valószínűtlen volt is, hogy megtaláljam, keresztül-kasul bebarangoltam a várost, végigjártam a kocsmákat és tavernákat, minden elképzelhető helyet - persze eredménytelenül. Holtfáradtan feküdtem le.

Hamar elaludtam ugyan, de kínos álmok gyötörtek. Gibsonnal verekedtem, de kicsúszott a kezeim közül; revolvert rántott és agyonlőtt!

A dörrenésre ébredtem fel. De nem pisztolydörrenés volt, hanem az olvasólámpát ütöttem le az ágyam mellett álló asztalkáról, miközben nyugtalanul forgolódtam. Verítékezve ültem fel ágyamban.

Reggel megint nyakamba vettem a várost. A nagy sörözőhöz érve, oda is benéztem. A helyiség most meglehetősen üres volt. Leültem egy asztalhoz, rendeltem valamit, s kezembe vettem egy ott heverő újságot.

Amint szórakozottan átfutottam, megakadt a szemem egy hosszú költeményen.

Ez volt a címe: "A legborzalmasabb éjszaka." No, az én éjszakám is elég borzalmas volt - gondoltam magamban, és már tovább akartam lapozni, amikor észrevettem, hogy a vers alatt a költő neve helyett csak ez a két betű áll: W. O. De hiszen ezek William Ohlert nevének kezdőbetűi.

Most már elolvastam a verset, és tartalma arra vallott, hogy csakugyan az a szerencsétlen fiatalember írhatta. Arról szólt, milyen borzalmas egy viharos téli éjszaka - de ha az ember fedél alatt van, nyugodtan hallgathatja a szél süvítését. Borzalmasabb egy öregember éjszakája, aki a haláltól retteg, miközben álmatlanul forgolódik ágyában. De legborzalmasabb a szellem éjszakája - amikor valaki attól retteg, hogy elméje elborul, s olyan sötétség nehezedik rá, melyet soha nem oszlat el a

Hajnal sugara!

A vers nem volt irodalmi remekmű, de őszintesége megkapott. Szegény

O. W. szorongó szíve vérével írhatta. Olyan volt, mint egy segélykiáltás, s én úgy éreztem, mintha tőlem kérne segítséget.

Hirtelen homlokomra csaptam. Hátha az újságnál meg tudják mondani, hol lakik ennek a versnek a szerzője?

Megnéztem a szerkesztőség címét, és tüstént oda siettem. Megtudtam, hogy a verset postán küldték be, minden kísérőszöveg nélkül, az Elizabeth penzió levélpapírosán. Mivel a híranyag sovány volt, a verset mindjárt betették a lapba.

A penziót nem volt nehéz megtalálni. Tulajdonosa egy ötven év körüli, jó megjelenésű hölgy volt, akiről hamarosan megállapítottam, hogy fölötte romantikus természetű. Úgy képzelte, hogy az egész világ csupa fiatal szerelmesből áll, akik vagy boldogok, vagy boldogtalanok; s az ő feladata az előbbiek boldogságában gyönyörködni, az utóbbiakon pedig, amennyire tőle telik, segíteni. Azzal kezdtem, hogy Mr.

Ohlerttel szeretnék beszélni.

- Milyen ügyben? - kérdezte óvatosan, s ekkor már tudtam, hogy jó helyen járok.

- William Ohlert testi-lelki jó barátom - feleltem. - New Yorkban szinte naponta találkoztunk. De a vállalat, ahol dolgozom, egy évvel ezelőtt New Orleansba helyezett át, s azóta nem hallottam Williamról semmit. Ma reggel egy közös ismerősünkbe botlottam, s tőle hallottam, hogy William itt van, és ebben a penzióban lakik. Természetesen rögtön ide siettem. Alig várom, hogy viszontlássam!

- Sajnos, Mr. Ohlert nincs itthon - mondta a hölgy még mindig tartózkodóan.

- Ejnye, de kár! Az a baj, hogy egy fontos üzleti ügyben még ma el kell utaznom. Roppantul sajnálnám, ha Williamet elszalasztanám - tettem hozzá teljesen őszintén. - Legalább azt mondja meg, hogy van. Milyen a kedélyállapota? Egészséges, jól érzi magát?

- Nem mondhatnám - felelte a hölgy. - Mr. Ohlertet egyszer sem láttam mosolyogni. Finom, csendes, művelt fiatalember, gazdag is, amint hallom, de teljesen elvesztette életkedvét. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy búskomor. Semmi sem érdekli. A legritkább esetben mozdul ki hazulról. Bevásárlásait, minden ügyes-bajos dolgát titkára intézi.

- Mi a fene? Titkára is van?

- Hogyne, Mr. Clinton.

- Clinton? Clinton? Aha, tudom már! A klubtársunk volt. Valamivel idősebb és magasabb nála, nem?

- Igen, igen. Ő is nagyon finom modorú, talpig úriember. Többnyire vele volt dolgom. A számlákat is ő fizeti, úgy látszik; ő kezeli Mr. Ohlert pénzét.

- Meglehet. Sohasem szeretett ilyesmivel vesződni - bólogattam. - De hogy titkos bánata lenne? Csak nem szerelmi bánat?

- Erről nem beszélhetek. Pedig a titkár elmondott nekem mindent.

Jobb vendégeim többnyire megtisztelnek bizalmukkal.

- Nem csodálom, asszonyom - mondtam hízelgően. - Nagyon érdekel a dolog, de ha diszkréciója tiltja. . . Ó, az az átkozott szerelem!

- Ne vétkezzen, uram! - tiltakozott a hölgy. - A szerelem a legmagasztosabb érzés a világon. De szerencse is kell hozzá. Nekem is volt egy nagy szerelmem fiatalabb koromban . . . ; boldogság helyett csak keserűséget hozott, de azért eszembe se jutna a szerelmet megátkozni.

- Ön is; asszonyom? Ó, ez nagyon érdekes! Ha nem félnék attól, hogy régi sebeit felszaggatom, arra kérném . . .

Képmutató érdeklődésem, mellyel csak az időt akartam húzni s egy kicsit a kedvében járni, most megbosszulta magát. Végig kellett hallgatnom a hölgy

szerelmi históriáját. Egy gazdag francia telepes fia udvarolt neki, de a rideg szívű apa hallani sem akart a házasságról, és a

Fiút Párizsba küldte felejteni, ami sikerült is neki.

- Most már megértheti, uram - fejezte be a hölgy -, miért sajnálom annyira Mr. Ohlertet.

- Hogyan? Talán ő is. . .

- Ugyanaz a tragédia, uram, szinte szóról szóra. Ő ugyan hallgatott róla, de Mr. Clinton, a titkár töviről hegyire elmesélte nekem az egészet. A fiatalok elhatározták, hogy Mexikóban fognak megesküdni, és ott kezdenek új életet. A szegény lány már előrement Veracruzba. Mr. Ohlertnek még fontos elintéznivalói voltak, azért időzött itt. Közben folyton rettegett, hogy az apja utána jön, és hazatérésre kényszeríti. De ma végre sikerült rendeznie a dolgait, és egy percig sem maradtak tovább.

- Elutaztak? És ezt csak most mondja?

- De uram, a diszkréció!

- Igaz, igaz - hagytam rá. - Hiszen nem tudhatta, kivel van dolga.

De most már megmondhatja, hová utaztak. Veracruzba?

- Hirtelenében nem találtak hajót, mely odáig megy. Ezért a Delphinre váltottak jegyet, mely Quintanába indult. Ott majd akad egy másik hajó; mely továbbviszi őket Veracruzba.

- Talán még beszélhetek Williammel a kikötőben - mondtam a székből felpattanva.

- Ne fáradjon, uram! A háziszolgánk vitte ki a poggyászukat a kikötőbe, és megvárta, amíg a Delphin elindul. zsebkendővel integetett kedves vendégeink után.

Eleget hallottam. Gyorsan elbúcsúztam a bőbeszédű "diszkrét" hölgytől, és rohantam a kikötőbe.

Lázas érdeklődésem nem járt sok eredménnyel. Több hajó készült ugyan Quintanába, de csak három-négy nap múlva. Végre találtam egy gyorsvitorlást, mely Galvestonba vitt árut; éppen befejezte a rakodást, és délután készült elindulni. Gyerünk hát Galvestonba - gondoltam magamban -, onnan már könnyebben eljutok Quintanába. Egy óra múlva már a hajón ültem, és délután már vígan szeltük a Mexikói-öböl habjait.

Galvestonban csalódás ért. Nem találtam hajót, mely Quintanába vitt volna. Itt is egy olyan hajóval kellett beérnem, mely csak félig-meddig felelt meg célomnak. Ez a hajó Matagordába indult, a Colorado folyó torkolatához, ami jóval túl van Quintanán. Mindegy - gondoltam -; ez is jó lesz, legfeljebb valami más bárkán visszakeveredek Quintanába.

S mint a későbbi fejlemények mutatták, nagyon jól tettem, hogy ezt az alkalmat nem szalasztottam el.

Mexikó ez idő tájt lázban égett, és az izgalom átterjedt északkeleti szomszédjára, Texasra is. Mexikó hőse az indián származású Juárez volt, akit elnökké választottak. Elkobozta az egyházi birtokokat, és felfüggesztette a külföldi adósságok törlesztését. Ezért III. Napóleon sereget küldött ellene, és elfoglalta Mexikó fővárosát. Utasítására a katolikus párt vezetői Miksa osztrák főherceget, I. Ferenc József öccsét hívták meg mexikói császárnak. Miksa elfogadta a felajánlott császári koronát, és bevonult a fővárosba. Juárez Mexikó északi részébe húzódott vissza, de folytatta a harcot az idegen császár ellen, s egyre nagyobb tért hódított. Az Egyesült Államok kormánya Juárezt támogatta, és felszólította III. Napóleont csapatai visszavonására. Amikor a polgárháború véget ért, Washington és a "kis Napóleon" kénytelen volt meghátrálni, már azért is, mert az 1866. évi königrétzi csatában

Poroszország megverte Ausztriát. III. Napóleon seregei elhagyták Mexikót, és ezzel Miksa császár sorsa meg volt pecsételve.

A hajón lépten-nyomon ezt a nevet hallottam: Juárez - Juárez! Róla beszélt mindenki. Juárez Texasban is népszerű volt, de sok texasi ellene dolgozott, csak azért, mert az Egyesült Államok kormánya támogatta.

Texas a polgárháborúban a rabszolgatartó államokhoz tartozott, és a kedélyek ott Észak győzelme után sem csillapodtak le. Így aztán Texasban is, Mexikóban is forró volt a talaj, és az embernek, különösen az idegennek ugyancsak résen kellett lennie, nehogy bajba kerüljön.

Hajónk befutott a Matagorda-öbölbe, és horgonyt vetett a hosszú, lapos földnyelv mögött, mely a kis öblöt a nagy Mexikói-öböltől elválasztotta.

Itt több nagy háromárbocost láttam vesztegelni, sőt egy gőzhajót is. A sekély víz miatt jó messze horgonyoztak a parttól. Csónakon jutottam oda, és első dolgom volt érdeklődni, mikor akad valami útialkalmatosság Quintanába. Hideg zuhanyként ért a hír, hogy a legközelebbi sóner csak két nap múlva indul oda. Rettentően bosszankodtam, hiszen akkor Gibson már négynapi előnyhöz jut, ami teljesen elegendő ahhoz, hogy nyomtalanul eltűnjön. De nem tehettem egyebet - megszálltam egy fogadóban, és odahozattam poggyászomat a hajóról.

Matagorda akkor még jelentéktelen városka volt, kikötőjében jóval kevesebb hajó fordult meg, mint Galvestonban. Partja rendkívül lapos - ha nem is mocsaras, de vizenyős. Ilyen helyen könnyű megbetegedni, s egyáltalán nem örültem neki, hogy itt kell időznöm.

A fogadó harmadrangú volt, bár gazdája "hotelnak" nevezte. Szobám akkora, mint egy hajókabin, s az ágy olyan rövid, hogy alvás közben vagy a fejem, vagy a lábam kilógott rajta.

Amikor a holmimat elraktam, sétára indultam. Ha már itt vagyok - gondoltam -, körülnézek Matagordában. A lépcső felé tartva, a folyosón egy nyitott ajtó mellett mentem el. Önkéntelenül is egy pillantást vetettem a szobába, mely pontosan olyan volt, mint az enyém. De a padlón egy nyereg hevert, és az ablak mellett hosszú csövű Kentuckypuska támaszkodott a sarokban. Mi a szösz? Csak nem Old Death a szomszédom? Újra

összehozott volna a véletlen? Könnyen lehet, hisz említette nekem, hogy Texason át visz az útja.

Nem is csodálkoztam, amint az első sarkon befordulva, hórihorgas alakjába botlottam. Annál jobban meglepte a találkozás őt.

- Nini, az én kedves zöldfülűm! - kiáltott fel örvendezve. - Miféle szél hozta ide?

- Ugyanaz a szél, mint a kedves bátyámat - feleltem.

- És hol ütötte fel a wigwamját?

- Az Uncle Sam-hotelban.

- Teringettét! Hisz én is ott lakom!

- Tudom. Láttam a címerét - a nyerget!

- És kinevetett, mi? Pedig nem olyan bolondság, mint gondolja. Jó lovat mindenütt lehet kapni, de a jó nyereg nagy ritkaság. Ezért a régi; kipróbált, megszokott nyergemet mindenüvé magammal cipelem. No de akárhogy is, erre iszunk egyet!

Karon fogott, és elhurcolt egy kocsmába. Más vendég nem volt rajtunk kívül, Letelepedtünk egy asztalhoz, és három üveg sört rendeltünk - én egyet, Old Death mindjárt kettőt. Szivarral kínáltam, de megrázta fejét, és zsebéből préseltdohány-tekercset szedett elő. Levágott belőle egy szép karikát, és a szájába dugta.

- Ez az igazi! Matrózoktól tanultam! - mondta, és átengedte magát a bagó élvezetének.

Elmeséltem neki, hogy Quintanába készültem, de csak Matagordába sikerült eljutnom. Most itt kell rostokolnom holnapig.

- Én is így jártam - felelte nevetve. - Austinba akartam jutni a Coloradón felfelé, és onnan szárazföldi úton tovább. Azt hittem, ebben az évszakban az eső eléggé megduzzasztotta a Colorado vizét ahhoz, hogy a lapos fenekű gőzös feljusson rajta Austinig.

- Hallottam a kikötőben, hogy torlaszok akadályozzák a hajózást a folyón.

- Csak egy torlasz van, körülbelül nyolcmérföldnyire a torkolattól.

Nem is homok, inkább iszonyú mennyiségű hordalék fa torlódott össze, és kényszerítette a folyót arra, hogy több ágra szakadjon. Ezért a hajó csak a torlaszig tud lejönni, és onnan fordul vissza. Sebaj - gondoltam

-, elcammogok a torlaszig gyalog. Nyakamba vettem a nyergemet, és kutyagoltam nyolc mérföldet. Éppen akkor érkeztem a torlaszhoz, amikor a gőzös éktelen tülköléssel már elindult felfelé. A legbosszantóbb az volt, hogy az egyik utas - a legrondább pofa, akit életemben láttam - kihajolt a korláton, és gúnyosan a szemembe röhögött megint!

- Megint? Hát nem akkor látta először?

- Nem. Már volt vele egy kis összezördülésem. Útitársam volt a hajón New Orleansból idáig, a Delphinen.

- Ah, a Delphinen? Ez érdekes!

- Valahányszor meglátott a fedélzeten, vigyorogva mustrált végig.

Végre megkérdeztem tőle, mit talál rajtam olyan mulatságosnak: "Soha életemben nem láttam még ilyen fura figurát!" - felelte szemtelenül.

Erre kicsúszott a tenyeremből egy pofon. Revolvert rántott, de a kapitány közbevetette magát. Megfenyegette, hogy lecsukatja, ha nem viselkedik tisztességesen. Így aztán eloldalgott, és nem kötött többé belém.

Csak a barátját sajnáltam, aki vele utazott. A szóváltás annyira felizgatta, hogy alig lehetett megnyugtatni. Úgy viselkedett, mint valami elmebeteg.

- Elmebeteg?! - kiáltottam fel. - Nem tudja a nevét?

- A kapitány csillapítgatta: "Semmiség az egész, Mr. Ohlert - mondta neki. - Ne vegye a szívére, Mr. Ohlert..." Igen, így mondta.

- És a másik. . ., hogy hívták azt?

- Clintonnak, ha jól emlékszem - felelte Old Death.

Felugrottam a helyemről.

- Azt a keserves mindenit! - káromkodtam. - Hogy én nem lehettem ott azon a hajón!

Old Death csodálkozva nézett rám.

- Mi ütött magába? - kérdezte. - Felszökik, mint egy rakéta! Hát mi köze ahhoz a két emberhez?

- Hogy mi közöm hozzájuk? Csak annyi, hogy miattuk tettem meg az utat New Yorktól idáig! Éppen őket keresem!

- Hm, hm! . . . - dünnyögött Old Death. - Látja, ha a múltkor őszinte lett volna hozzám, ma már talán tovább tart.

- Ha sejtettem volna, hogy összekerül velük! De hiszen nem is Matagordába akartak utazni, hanem Quintanába!

- Ezt csak azért híresztelték, hogy megtévesszék, aki esetleg követi őket. Bizony, itt szálltak ki a Delphinből, és idejében elcsípték a másik hajót, fel a Coloradón. Ha van esze, kedves barátom, elmond nekem mindent. Akkor talán a segítségére lehetek.

Elővettem tárcámból a két fényképet, és megmutattam neki. Első pillantásra felismerte őket.

- Ők azok - bólintotta -, tévedésről szó sem lehet.

Most már részletesen elmondtam neki mindent. Figyelmesen végighallgatott, aztán megkérdezte:

- Mit gondol, az a fiatal Ohlert csakugyan elmebeteg?

- Nem hiszem - feleltem. - Inkább gyenge akaratú ember lehet, aki teljesen annak a szélhámosnak a befolyása alá került. Clinton pedig, helyesebben Gibson; ha ugyan ez az igazi neve, kihasználja a helyzetet, és kifosztja azt a szerencsétlent.

- Jön még kutyára dér! - vigasztalt Old Death.

- Biztos, hogy Austinba utaznak? Nem szállnak ki útközben?

- Nem. Hallottam, amikor a fiatal Ohlert azt mondta a kapitánynak, hogy Austinba utaznak. Ha a másik mondta volna, azt hinném, ravaszság. De Ohlert mondta. A holnapi hajóval utánuk eredünk.

- És mikor érünk Austinba?

- A mostani vízállásnál csak holnapután.

- Hosszú idő!

- Ne felejtse el, hogy ők is kénytelenek késlekedni. A hajó könnyen megfeneklik, és akkor időbe telik, míg továbbvergődik.

- Csak tudnám, Gibson miben sántikál! Hova hurcolja magával Ohlertet, és minek?

- Valami célja van vele, annyi bizonyos - felelte Old Death. - Már eddig is szép pénzt zsákmányolt, és nyugodtan faképnél hagyhatná Ohlertet.

De úgy látszik, még többet akar belőle kipréselni. Szerencsés dolog, hogy az én utam is Austinba vezet, és így a kezére járhatok mindenben.

Megszorítottam a kezét, úgy köszöntem meg a szívességét. Italunk elfogyott, és újat rendeltünk. A pincér éppen asztalunkra állította a palackokat, amikor nagy lármát hallottunk kívülről; lábdobogást, kiabálást, még kutyaugatást is. Az ajtót Belökték, és hat férfi lépett be rajta.

Más kocsmában is járhattak, ahol már alaposan felöntöttek a garatra; egy se volt köztük józan. Durva arcok, tagbaszakadt alakok, fegyverek - igazi déli társaság. Mind a hat puskával, késsel és pisztollyal volt felszerelve; mindegyik hatalmas korbácsot szorongatott a kezében; valamennyien egy-egy óriási kutyát vezettek pórázon. Vérebek voltak - azok a félelmetes állatok, amelyeket szökött négerek elfogására idomítanak a déli államokban.

A jövevények kihívó pillantást vetettek ránk, amint elvonultak előttünk. Letelepedtek a másik sarokban, felrakták lábukat az asztalra, és ordítozva, dörömbölve hívták a pincért. A kocsmáros maga ment oda hozzájuk, hogy megkérdezze, mit parancsolnak.

- Söröket! - rivallt rá az egyik, akinek busa feje, alacsony homloka, vaskos nyaka bölényre emlékeztetett. - De szedd a lábad, mert a füled közé csördítek! - s fenyegetően felemelte korbácsát.

- Igenis, uram! - felelte a kocsmáros alázatosan, és loholt a sörökért. Önkéntelenül is a nagyhangú fickó felé fordultam. Észrevette, hogy nézem. Tekintetemben nem volt semmi sértő, de úgy látszik, belém akart kötni; mert átkiáltott hozzám:

- Mit bámulsz?! Nem láttál még korbácsot? Talán te is Északról jöttél, mi?

Felelni akartam, de Old Death figyelmeztetőn megfogta a karomat.

- Vigyázzon! - súgta hozzám hajolva. - Ezek a legveszedelmesebb betyárok. Csupa hajcsár és felügyelő, akit a rabszolgák felszabadítása óta szélnek eresztettek, mert kenyéradó gazdáik is tönkrementek. Most aztán bandákba álltak össze, úgy garázdálkodnak. Legjobb, ha feléjük se nézünk. Megisszuk a sörünket, és elmegyünk.

De ez a suttogás sem tetszett a busa fejűnek.

- Mit suttogsz ott, vén csont? - kiáltotta. - Ha rólunk beszélsz, nyisd ki a szád, hadd halljuk mi is!

Old Death kiürítette poharát, és nem szólt semmit. Közben a duhajkodók is megkapták sörüket. Kifogástalan sör volt, de rosszkedvükben fitymálva kóstolgatták.

- Nem elég hideg - mondta az egyik, és kiöntötte sörét a padlóra.

- Az öregnek, úgy látom, ízlik - mondta a busa fejű. - Én az enyémet neki adom, hadd örüljön!

Felállt, néhány lépést tett felénk, és sörét ránk löttyintette. Néhány csepp Old Death arcába fröccsent. Zekéje ujjával nyugodtan letörölte, és még mindig hallgatott. Én azonban nem tudtam uralkodni magamon, és kivörösödve tiltakoztam:

- A cimboráival tréfálkozzék, ne velünk, hallja?! Mi egy szót sem szóltunk, hagyjon minket békén!

- Rossz tréfának tartja, fiatalember? - felelte. - És mi lesz, ha meg ismétlem?

- Nem tanácsolom! - feleltem dühösen.

- No, erre kíváncsi vagyok! - mondta. - Kocsmáros, még egy sört!

Társai röhögve várták a készülő mulatságot. Úgy látszik, ő volt a vezér, és most meg akarta mutatni, hogy méltó a bizalmukra.

- Kár, hogy kijött a sodrából - csóválta a fejét Old Death. - Jobb lett volna hallgatni.

- Még csak az kellene, hogy gyávának tartsanak! - feleltem dacosan.

- Ez nem bátorság kérdése - vélte Old Death. - Hatan vannak; nem is szólva a kutyákról.

A gazfickók kutyáikat az asztal lábához kötötték, onnan vicsorították ránk fogaikat. Mindenesetre átültem egy másik székre, hogy legalább a hátam védve legyen.

- Nézd csak, védekezni akar! - nevetett a busa fejű. - Ha még egy mozdulatot tesz, ráeresztem Plútót!

Eloldotta a vérebet, és pórázon tartotta maga mellett. Még lett volna időnk meglépni, de nem volt kedvem hozzá. Először is: aligha engedik meg, hogy csak simán távozzunk. Azonkívül szégyelltem volna megfutamodni az ilyen hitvány alakok elől. Csak a szájuk nagy - gondoltam.

- Ha emberükre akadnak; mindjárt csendesebbek lesznek.

Mindenesetre a zsebembe nyúltam, és felhúztam a revolveremet. Ha birkózásra kerül a sor, nem kell tartanom senkitől; de hogy a vérebekkel mihez kezdek, az már kétségesebb. Volt már dolgom efféle, emberek megtámadására betanított kutyákkal, s ha csak egy ugrik nekem, meg tudom fékezni.

A kocsmáros meghozta az újabb söröket. Miközben a poharakat az asztalra rakta, kérő szóval fordult a hepciáskodó társasághoz:

- Kedves egészségükre, uraim! Nagyon örülök a látogatásuknak.

De kérem, hagyják békében azt a két urat odaát - ők is az én vendégeim.

- Pofa be! - förmedt rá az egyik fickó. - Minket akarsz kioktatni?

Majd mindjárt lehűtöm a heves buzgalmadat!

Azzal sörét a kocsmáros arcába löttyintette, aki nem mert méltatlankodni, inkább sietve visszahúzódott.

- No, most azt a nagy vitézt! - kiáltotta a busa fejű. - Táncoltassuk meg őt is egy kicsit!

Bal kezével a pórázt fogva, jobbjával felém zúdította pohara tartalmát. Még idejében félreugrottam, aztán ökölbe szorított kézzel neki akartam menni az arcátlan fickónak, de megelőzött.

- Plútó, fogd meg! - kiáltotta kutyájának, miközben eleresztette pórázát, és rám mutatott.

Még volt időm, hogy a falhoz lapuljak. A hatalmas állat felpattant, mint egy tigris. Körülbelül öt lépés választotta el tőlem, és ezt a távolságot egyetlen ugrással hidalta át. Olyan biztos volt a dolgában, hogy azt hitte, torkon kap, amint ott állok. De az utolsó pillanatban félreugrottam, és pofáját beleverte a falba. Olyan lendülettel ugrott, hogy amint a falba ütközött, elkábult a fájdalomtól, és a földre zuhant. Villámgyorsan megragadtam a két hátsó lábánál, felemeltem, s úgy a falhoz csaptam, hogy koponyája tört.

Rettentő lárma támadt. A kutyák veszettül ugattak, és pórázaikat ráncigálták. Az emberek káromkodtak, és az elpusztított véreb gazdája rám akarta vetni magát. Ám ekkor Old Death is felállt, és mindkét revolverét rájuk szegezte.

- Állj! - kiáltotta mennydörgő hangon. - Most már elég volt, fiúk!

Ha valaki közelebb jön, vagy a fegyveréhez nyúl, golyót kap a fejébe!

Ez egyszer melléfogtatok! Tudjátok, ki vagyok én? Old Death, az erdei vezető - talán már hallottatok róla. És ez az úr itt; a barátom, keményebb kötésű legény; mint képzeltétek. Üljetek le; és szép Csendben igyátok meg sörötöket. Az első gyanús mozdulatra, esküszöm; lövök!

Ez a figyelmeztetés a díszes társaság egyik tagjának szólt, aki kezét a zsebébe csúsztatta, nyilván azzal a szándékkal, hogy előrántsa revolverét.

De gyorsan elállt szándékától; viszont én nyugodtan előhúztam revolveremet. Old Deathnek és nekem így tizennyolc lövésünk volt - elég ahhoz, hogy ellenfeleinket sakkban tartsuk. Öreg barátomat mintha kicserélték volna; hajlott háta kiegyenesedett; szeme villogott, arcából olyan energia és elszántság sugárzott; mely meghazudtolta korát. Mulatságos volt nézni, hogy a nagyszájú banda egyszerre mennyire megjuhászodik. Mogorván dünnyögtek ugyan valamit, de engedelmesen visszaültek a helyükre. A pórul járt állat gazdája nem merte a tetemet felemelni és megvizsgálni, mert akkor a közelembe kellett volna jönnie, s ehhez nem volt kedve.

Még ott álltunk a falnál ketten, fegyverrel a kezünkben, amikor kinyílt az ajtó, és egy új vendég lépett be az ivóba, mégpedig egy indián.

Hófehérre cserzett, piros hímzéssel díszített szarvasbőr zekét viselt, nadrágja ugyanabból az anyagból készült, és varrásainál vastag rojtok szegélyezték. Ruházata makulátlanul tiszta volt. Aránytalanul kis lábfeje gyöngyökkel kivarrt mokasszinba simult, melyet sündisznósörték ékesítettek. Nyakában "orvosságos zacskója" függött a művészi faragású békepipa mellett, de a szürke medve karmaiból összefűzött háromsoros nyaklánc is - a karmok eredeti gazdáját, a legfélelmetesebb vadat bizonyára ő maga ejtette el a Sziklás-hegységben. Derekát drága szantilló takaró övezte, szélesen összehajtogatva. Ebből az övből erős vadászkés nyele és két revolver agya kandikált elő. Jobbjában dupla csövű puskát tartott, melynek farészeit ezüstszegekkel verték ki. Feje fedetlen volt; hosszú; sűrű, kékesfekete haját sisakszerű kontyba csavarta a feje búbján; fésű helyett csörgőkígyó belefont bőre tartotta össze.

Sastollat vagy más jelvényt nem viselt, mégis első pillantásra kitalálta mindenki, hogy ez a fiatalember már törzsfőnök, és bizonyára híres harcos. Komoly, férfias, de csupasz ábrázata szinte római arcéllel dicsekedhetett; arccsontja alig állt ki; fénytelen világosbarna bőrét mintha bronzzal futtatták volna be.

Egyszóval ő volt - Winnetou, az apacs indiánok főnöke, az én szeretett barátom és vértestvérem.

Egy pillanatra megállt az ajtóban. Sötét szemének éles, kutató tekintete végigpásztázott a helyiségen és a benne tartózkodó embereken; azután leült a miénkkel szomszédos asztalhoz, minél messzebb a reá bámészkodó alpári társaságtól.

Már-már felemelkedtem, hogy hozzá lépjek, és örömmel üdvözöljem, de elfordította fejét, és nem vett tudomást rólam; pedig észrevett, és természetesen tüstént rám ismert. Bizonyára oka van rá - gondoltam, visszaültem a helyemre, s igyekeztem közönyös arcot vágni.

Meglátszott rajta, hogy első pillantásra felmérte a helyzetet, és tisztában volt mindennel. Szeme kissé összehúzódott, amint másodszor is - most már megvetően - végignézett ellenfeleinken. Mint alig észrevehető, jóakaratú mosolya mutatta, azt is meglátta, hogy revolvereinket visszatesszük zsebünkbe.

Egyéniségének hatása olyan erős volt, hogy amikor belépett az ivóba, szinte templomi csend lett. A kocsmáros fellélegzett, s bedugta a fejét, hogy meggyőződjék róla, csakugyan elmúlt-e a veszély. Amikor látta, hogy nincs mitől félnie, óvatosan az új vendéghez lépett.

- Egy pohár sört kérek - mondta az indián csengő- hangon és kifogástalan angolsággal.

Ez a hangoskodóknak is feltűnt. Összedugták a fejüket, és suttogni kezdtek. Lopva sanda pillantásokat vetettek az indiánra, ami elárulta, hogy bele akarnak kötni.

Megkapta a sörét. A világosság felé emelve, szakértelemmel vizsgálgatta a színét, aztán élvezettel felhajtotta.

- Ez jólesett - mondta a kocsmárosnak, nyelvével csettintve. - Az önök söre kitűnő. A Nagy Szellem sok mindenre megtanította a fehér embert, s köztük a sörfőzés művészete nem a legutolsó.

- Milyen választékosan beszél - súgta Old Death. - Az ember el se hinné, hogy indián.

- Mégpedig a javából! - bólintottam.

- Miért, talán ismeri? Találkozott már vele?

- Akár találkoztam vele, akár nem, könnyű felismerni alakjáról, ruhájáról, de még inkább a fegyveréről. Ez az a híres ezüstpuska, melynek golyója mindig célba talál. Ön most abban a szerencsében részesül, uram, hogy szemtől szemben láthatja Észak-Amerika leghíresebb törzsfőnökét, Winnetout. Nevét minden tábortűznél, minden faluban, minden blokkházban, még a kormányzói palotákban is emlegetik.

Okos, becsületes, igazságos, büszke, bátor, sőt vakmerő; hűséges jó barát, védelmezője mindenkinek, aki segítségre szorul, legyen az fehér ember vagy rézbőrű - szóval egy indián gentleman -, a Vadnyugat legnevesebb hőse!

- Ejha! Valóságos dicshimnuszt zeng róla! De mondja csak, hol tett szert ilyen kifogástalan modorra és ilyen tökéletes angol beszédre?

- Sokat járt a keleti nagyvárosokban. Azonkívül Fehér tanítómestere volt - egy európai tudós, aki az apacsok fogságába esett, és ott ragadt közöttük. Békére és testvériségre oktatta őket. Képzelje csak el: egy filantróp, egy emberbarát az indiánok közt!

Nagyon halkan suttogtunk, de Winnetou, aki a szomszéd asztalnál ült, éles fülével elkaphatott valamit a szavainkból, mert felénk fordult, és így szólt:

- Azt a fehér tudóst népem barátságosan fogadta; és szeretettel vette körül. Arra tanította Winnetout, hogy különbséget tegyen igazság és hazugság, tisztaság és bűn, emberség és gonoszság között. Tudós mesterem jól érezte magát nálunk; és sohasem vágyódott vissza a fehér emberek közé. Tragikus halála után síremléket építettünk porhüvelye fölé, és lelke az örök vadászmezőkön gyönyörködik Manitou mosolyában. Ott találkozik majd hű tanítványával, Winnetouval, és elfelejtik a gyűlöletet, mely az embereket egymástól elválasztja. Csak ezt akartam elmondani Old Deathnek, ha megbocsátja, hogy beszélgetésükbe bele szóltam.

Old Death szeme felcsillant, amint hallotta, hogy Winnetou név szerint szólítja. Örömtől sugárzó arccal kérdezte:

- Ön ismer engem, uram? Csakugyan?

- Még nem volt szerencsém önnel találkozni, de ahogy megláttam, tüstént megismertem - felelte Winnetou. - Old Death híre-neve hozzánk is eljutott.

E szavak után ismét elfordult tőlünk, s arca kőmerev volt; mozdulatlanul ült, gondolataiba mélyedve; de félig lehunyt pillái mögül éberen figyelte, mi történik a helyiségben.

A sötét társaság a másik sarokban abbahagyta a sugdolózást; egyik a másikra nézett, bökdösték is egymást, mintha valami elhatározásra jutottak volna. Nem ismerték az indiánt, nem is volt okuk haragudni rá, de az imént elszenvedett kudarcuk arra ösztökélte őket, hogy bosszúságukat valakin kitöltsék. Arra nem gondoltak, hogy nekünk is lesz szavunk hozzá, noha a kocsmai szokások értelmében nem volt jogunk idegen emberek nézeteltérésébe beleszólni. Így hát felállt az egyik - éppen az a bölényábrázatú -, s lassú, kihívó léptekkel elindult az indián felé.

Megint elővettem revolveremet, és magam elé tettem az asztalra.

- Fölösleges - súgta Old Death. - Egy olyan legény, mint Winnetou, fél kézzel is elbánik velük!

A banditavezér terpeszállásban az indián elé cövekelte magát, kezét csípőre tette, és így szólt:

- Mi keresnivalód van Matagordában, te rézbőrű? Mi nem tűrünk meg magunk között vadembereket!

Winnetou- a fickót egy pillantásra sem méltatta. Poharát ajkához emelve, egy kortyot ivott, nyelvével csettintett hozzá, s nyugodtan letette a poharat az asztalra.

- Nem hallottad, mit mondtam, átkozott rézbőrű?! - kiáltotta a bölényképű. - Tudni akarom, mit lebzselsz itt! Utánunk szaglászol talán, Juárez spiclije vagy? A vörösök mind Juárezhoz húznak, hisz ő is indián!

Mi azonban Miksa császár hívei vagyunk, és felkötünk minden indiánt, aki a kezünkbe kerül. Neked is hurkot akasztunk a nyakadba, ha nem kiáltod tüstént: Éljen Miksa császár!

Az apacsok törzsfőnöke még most sem szólt semmit; arcának egyetlen izma sem rándult meg.

- Süket vagy, kutya?! Felelj vagy megkeserülöd! - kiáltott a busa fejű tajtékzó haraggal, s öklét az indián vállára tette.

Ekkor Winnetou hajlékony alakja villámgyorsan felemelkedett.

- Vissza! - kiáltotta parancsoló hangon. - Nem bánom, ha egy kojot üvölt, de nem tűröm, hogy hozzám érjen!

Kojot a gyáva prérifarkas neve, de a rongy embereket is ezzel a névvel illetik. Az indiánok ajkán ez a legmélységesebb megvetés kifejezése.

- Kojot?! - ordította a bandita. - Ez a sértés vért kíván, mégpedig tüstént!

Revolvert rántott. De akkor olyasmi történt, amire legkevésbé számított: az indián gyors mozdulattal kiütötte kezéből a fegyvert, a hatalmas fickót derékon kapta, felemelte, és az ablakhoz csapta. Az ablak darabokra tört, és a békétlenkedő kirepült az utcára.

Mindez gyorsabban történt, mint ahogy el lehet mondani. Az ablak csörömpölése, a kutyák csaholása, a dühös ordítozás olyan pokoli lármát csapott, mely elnyomta Winnetou hangját, aki a többiek elé lépett, az ablakra mutatott, és így szólt:

- Van itt még valaki, aki repülni szeretne? Jöjjön csak ide!

Csak az egyik kutya próbált nekiugrani. Winnetou akkorát rúgott bele, hogy nyüszítve az asztal alá bújt. A rabszolgahajcsárok is visszahúzódtak és hallgattak. Pedig Winnetou kezében nem volt fegyver. Bátor kiállása elég volt ahhoz, hogy visszarettenjenek tőle. Olyan volt most, mint egy állatszelídítő, ha belép a ketrecbe, és puszta tekintetével megfékezi a vérszomjas ragadozókat.

Ekkor berúgták az ajtót, és berontott rajta a busa fejű. Arcát és kezét felvérezték az üvegcserepek. Kést rántott, és káromkodva rávetette magát az indiánra. Winnetou könnyedén félreugrott, és megragadta a döfésre készülő kéz csuklóját. Aztán újra derékon kapta támadóját, felemelte, és úgy földhöz vágta, hogy eszméletlenül terült el. Cimborái közül egyiknek sem volt mersze, hogy segítségére siessen. Winnetou nyugodtan, mintha mi sem történt volna, pohara után nyúlt, és kiitta sörét. Aztán intett a kocsmárosnak, aki a söntésasztal mögötti ajtóban lapult. Övéből bőrzacskót húzott elő, kivett egy kis sárga szemcsét, és a kocsmáros kezébe adta.

- A sörért és az eltört ablakért! - mondta. - A vadember, mint látja, megfizeti tartozását. Remélhetőleg ezek a civilizált urak sem maradnak adósai. Nem tűrnek meg egy "rézbőrűt" a körükben. De Winnetou, az apacs törzs főnöke nem azért távozik, mintha félne tőlük, hanem mert tiszta levegőre áhítozik. Csak a bőrük fehér, a lelkük mocskos és undorító.

Megragadta ezüstveretű puskáját, és kilépett az ajtón, anélkül, hogy még egy pillantást vetne a jelenlevőkre - még tőlem sem köszönt el.

A hüledező banda lassanként felocsúdott meglepetéséből. Kíváncsiságuk még a dühüknél is erősebb volt; eszméletlen társukkal sem törődve, a kocsmárost vették körül, hogy megnézzék, mit nyomott tenyerébe az indián.

- Egy nugget - mondta a kocsmáros, megmutatva a mogyoró nagyságú aranyszemcsét. - Legalább tíz dollárt ér. Gavallérosan megfizette azt a korhadt ablakot! Egész zacskóra való volt nála ebből a szép sárga kavicsból.

- Disznóság, hogy egy rézbőrűnek ennyi aranya legyen! - mondta az egyik hajcsár bosszúsan.

Az aranyszemcse kézről kézre vándorolt. Tenyerükön mérlegelték, felbecsülték az értékét. Mi megfelhasználtuk az alkalmat: fizettünk és odábbálltunk.

- Mit szól ehhez az apacshoz, Sir? - kérdezte Old Death, amikor szerencsésen kijutottunk az utcára. - Nem hiszem, hogy volna még egy ilyen nagyszerű indián! A gazfickók úgy visszarebbentek tőle, mint a verebek, ha egy sólymot pillantanak meg. Kíváncsi vagyok, mi dolga lehet itt. A lovát bizonyára bekötötte valahol, mert el sem tudom képzelni

Winnetout ló nélkül. Mit csináljunk most? Menjünk vissza a fogadónkba?

A magamfajta öreg trapper nem szeret négy fal közé bezárkózni. Nézzünk körül egy kicsit ebben a szép városkában, vagy akar egy kicsit kártyázni?

- Nem. Sohasem voltam kártyás, és remélem, nem is leszek soha.

- Igaza van, fiatalember. De Texasban mindenki űz valami szerencsejátékot, és odaát Mexikóban még rosszabb a helyzet. Ott férfi és nő, fiatal és öreg egyaránt veri a lapot, vagy kockát vet, s közben könnyen tenyérbe csúszik a kés. Hát akkor megebédelünk valahol, és sétálunk egyet. Aztán korán lefekszünk aludni. Erőt gyűjtünk a holnapi feladatokhoz.

- Holnap már hajózunk Austinba.

- Legalábbis így tervezzük. De nem biztos, hogy odáig megyünk.

- Miért?

- Hátha Gibson előbb szállt ki? Akkor nekünk is azt kell tennünk.

- Hogy tudjuk meg?

- Kérdezősködünk. A hajónak nem sietős az útja itt a Coloradón.

Fél órát is elidőzik minden kikötőben. Sőt az is megeshetik, hogy valahol elakad, és nem megy tovább. Akkor fogjuk a cókmókot, és szállást keresünk a parton.

- No, akkor cipelhetem a bőröndömet! - jegyeztem meg bosszúsan.

- Mi a fene! Bőröndje is van? Micsoda özönvíz előtti, ósdi szokás!

Nekem bizony a jó öreg nyergemen kívül alig van poggyászom. Mi van abban a kofferban?

- Ruha, fehérnemű, toalettszerek . . .

- Ugyan, ugyan! Csupa fölösleges holmi! Hajkefével meg pomádéval akarja megfogni Gibsont? - Tetőtől talpig végignézett rajtam, és gúnyosan félrehúzta a száját. - Mi maga? Parkett-táncos? Vagy szalonokban akar sikert aratni? Hát nem Mexikóba igyekszik?

- Gondolja, hogy Gibson Mexikóba szökik?

- Bizonyára.

- De hát miért nem hajóval ment oda, egyenesen egy mexikói kikötőbe? Minek ez a szárazföldi kerülő?

- Először is: olyan gyorsan iszkolt el New Orleansból, hogy beszállt az első hajóba, és nem ért rá válogatni. Másodszor pedig - a mexikói kikötők mind francia kézen vannak. Hátha Gibsonnak nem tanácsos velük találkozni? Nem, barátom! Szárazföldön közelíti meg a Rio

Grandét, persze lóháton. Átkel a határfolyón, és eltűnik Mexikóban.

Ott olyan zűrzavarosak a viszonyok, hogy nem éri utol a törvény keze.

De a maga szép ruhája csupa rongy lesz, mire eléri a Rio Grandét!

- Mit csináljak?

- Megmondom. Eladja kofferját és egész piperkőcfelszerelését egy zsibárusnak, és olyan gúnyát vesz helyette, amely jobban megfelel mostani céljainak. Remélem, van egy kis pénze.

Bólintottam.

- Akkor pokolba a sok fölösleges limlommal! Lovat vásárol, mert anélkül olyan, mint hal a szárazon. A folyó mellett csak rossz lovat kap drága pénzért. Majd beljebb veszünk egyet, valamelyik farmernél. De a nyerget már itt vesszük meg.

- Jaj nekem! Akkor én is úgy szaladgálok majd, mint ön, nyereggel a hátamon?

- Hát aztán! Kinek mi köze hozzá? Akár egy díványt is a hátamra veszek, hogy az őserdőben kényelmesen elnyújtózzam! S ha valaki kinevet, úgy kupán vágom, hogy csillagokat lát. Szégyen, ha az ember valami gazságot vagy ostobaságot követ el, de egyéb miatt nem kell restelkednie.

Nem volt időm szavain gondolkodni. Tíz lépés után belódított egy boltba, melynek cégtábláján ezt a feliratot olvastam:

MINDENT VESZEK - MINDENT ELADOK

A következő percben egy heringeshordó fedelén ültem, és bambán néztem magam körül. A tárgyalást Old Death vezette. Megmondta a boltosnak; mi az a "minden", amitől szabadulni akarunk, és mi az a "minden", amire szükségünk van. A boltos mindjárt mellém adta segédjét, s vele együtt elhoztuk az elkótyavetyélésre szánt holmit. Darabonként felbecsülte és feljegyezte. Az összeadás méltányos összeget eredményezett, amelyet nyomban elvásároltam. Old Death a következő kincseket választotta ki számomra: fekete bőrnadrágot, magas csizmát (természetesen sarkantyúval), vörös pamutinget, ugyanolyan színű mellényt jó nagy zsebekkel, fekete nyaksálat, festetlen szarvasbőr zekét, kéttenyérnyi széles bőrövet, mely belülről természetesen üreges volt, tölténytáskát, puskaporos zacskót, pipát, dohányt, iránytűt és még egy tucatnyi szükséges apróságot. Harisnyáimat kapcákra cseréltem fel, csinos kalapomat óriási sombreróra. Vásároltam egy jó nagy takarót, hasítékkal a közepén, hogy a fejemet kidughassam rajta, továbbá lasszót, bowie-kést, tűzszerszámot, nyerget és lószerszámot.

Hátra volt még a puska. Old Death nem szerette az újmódi dolgokat.

Nagy szakértelemmel válogatott az ócska puskák közt, aztán kipróbált egyet a ház előtt.

- Jó lesz - mondta elégedetten. - Az ember azt hinné, ócskavas, pedig kitűnő puskaműves készítette, és jó kezekben is volt. Kész golyó nem kell. Ólmot veszünk, és magunk öntjük ki, úgy megbízhatóbb.

- No de legalább néhány zsebkendőt is! - javasoltam.

- Nem bánom - felelte Old Death olyan kézlegyintéssel, mely elárulta; hogy a zsebkendőt teljesen fölösleges fényűzésnek tartja.

Nem volt kedvem nevetni. Most már én is nyereggel a nyakamban baktattam Old Death mellett szállásunkra. Kedvtelve nézegetett - magában bizonyosan mulatott rajtam. De meg kell hagyni, új szerzeményeim jó részét ő cipelte.

A fogadóba érve, öreg barátom lepihent; ám én újra elindultam, hogy megkeressem Winnetout. Boldoggá tett, hogy a kocsmában viszontláttam; de egy hanggal sem árultam el. Pedig nagy önuralom kellett hozzá, hogy ne boruljak a nyakába. Úgy tett, mintha nem ismerne; bizonyára megvolt rá a maga oka, és én alkalmazkodtam kívánságához.

Bizonyos voltam benne, éppúgy vágyott velem beszélni, mint én ővele. Valahol vár most, ahol négyszemközt beszélhetünk. Bizonyára megfigyelte, merre megyünk; de a fogadóba nem jött be. Ismertem szokásait, és nem volt nehéz megtalálnom. A fogadó mögött fordultam be egy sikátorba; mely egy rétre vezetett. És lám, ott állt, néhány száz lépésnyire, egy fának támaszkodva. Meglátott, de nem üdvözölt, hanem átvágott a réten, a közeli erdő felé. Én meg természetesen utána. A fák sűrűjében megvárt, és örömtől sugárzó arccal sietett felém.

- Charlie! Kedves, drága testvérem! Micsoda öröm, hogy viszontlátlak! A rét se örül jobban az éjszaka után felkelő napnak!

Megöleltük egymást, aztán így feleltem:

- A rét biztosan tudja, hogy hajnalban felkel a nap; de én nem reméltem, hogy itt találkozunk. Boldog vagyok, hogy hangodat megint hallom!

- Hogy kerültél ide, Charlie?

- Elvállaltam egy nehéz feladatot; melynek becsülettel eleget akarok tenni.

- Fehér testvérem elárulhatja nekem; miről van szó? Ha nem, legalább mondd el; mit csináltál azóta, hogy a Red River mellett elszakadtunk egymástól.

- Winnetou előtt nincs titkom - feleltem.

Karon fogott, és bevezetett az erdő sűrűjébe. Letelepedtünk egy kidőlt fa törzsére; és részletesen beszámoltam neki mindenről. Végighallgatott, aztán szomorúan bólintott.

- Látod, látod! - mondta. - Megengedtem, hogy tovább méregesd a tűzparipa útját, mert pénzhez akartál jutni. Megkaptad, és a hurrikán elvitte. Ha köztünk maradsz, soha nem lett volna szükséged pénzre.

- Sikerült Santert, a gaz gyilkost elfognod?

- Sajnos; nem. A Gonosz Szellem védelmébe vette, és a Nagy Manitou úgy akarta, hogy bosszúmat későbbre halasszam. A gyilkos beállt a déli államok katonái közé, és nyomtalanul eltűnt. De nem menekül meg! Visszatértem a Pecoshoz, ahol sürgős feladatok vártak rám.

Nagy, hosszú lovaglások során felkerestem az apacs törzseket, hogy visszatartsam őket attól, amit távollétemben már-már elhatároztak.

Mexikóba akartak vonulni, hogy részt vegyenek a sápadtarcúak harcaiban, de én nem engedtem meg. Hallott már testvérem Juárezről, a vörös elnökről?

- Sokat hallottam róla.

- Véleményed szerint kinek van igaza: neki vagy Napóleonnak?

- Juáreznak.

- Egy véleményen vagyunk. De nagyon kérlek, ne faggass - nem mondhatom meg neked, mi dolgom van itt Matagordában. Megfogadtam Juáreznak, hogy hallgatok. El Pásó del Norte városában találkoztam vele, a Rio Grande partján. Te most bizonyára azt a két sápadtarcút üldözöd, akit idáig követtél.

- Nem tehetek mást.

- Tudom. De engem is szólít a kötelesség, mely talán még fontosabb, mint a tied. Holnap hajón Lagrange-ba utazom, s utam onnan az Inge-erőd érintésével a Rio Grande del Norte felé visz.

- De hiszen akkor ugyanazzal a hajóval utazunk, legalább egy darabig! De örülök, hogy holnap is együtt leszünk!

- Ne végy rólam tudomást!

- Miért?

- Nem akarlak ügyeimbe belekeverni. Ezért viselkedtem úgy, mintha nem ismernélek. Meg aztán Old Death miatt sem. Tudja ő, hogy te Old Shatterhand vagy?

- Talán nem is ismeri ezt a nevet.

- Dehogynem! Old Death többet tud, mint gondolnád. De láttam, téged afféle zöldfülűnek tart. Nagyot néz majd, ha megtudja, ki vagy.

Várjuk meg az idejét. Nem akarom fehér testvérem mulatságát elrontani. Tehát a hajón nem szólunk egymáshoz. Majd ha megszabadítod a fiatal Ohlertet Gibsontól, eljössz hozzánk, és akkor hosszasabban beszélgetünk. Eljössz, ugye?

- Okvetlenül.

- Akkor hát a Nagy Manitou legyen veled, Charlie! Van itt egy pár sápadtarcú, aki türelmetlenül vár rám, most őket kell felkeresnem.

Felállt, és én nem kérdeztem semmit, nem akartam titkaiba furakodni. Kezet szorítottunk, és elváltunk megint - reméltem, hogy nem hosszú időre.

Másnap reggel két öszvért béreltünk, és kikocogtunk velük a torlaszig, ahol a gőzös az utasait várta. Nyergeinket is felraktuk, legalább nem kellett a hosszú úton cipekednünk.

A gőzös amerikai módra épült, rendkívül lapos fenekű hajó volt.

Már sok utas gyűlt össze a fedélzeten. Megint nyergeink alatt görnyedezve hágtunk fel a pallón. A fedélzeten gúnyos röhögés fogadott.

- Nézzétek csak! - kiáltotta valaki. - Helyet a kétlábú öszvéreknek!

Vezessétek le a hajóűrbe! Az efféle barmok nem úriemberek közé valók!

A hang nem volt idegen; az üvegtetővel fedett első osztály legjobb helyeit a tegnapi renitenskedők foglalták el. Úgy elterpeszkedtek, mintha övék volna az egész hajó. Vezetőjük újra belénk akart kötni, azért sértegetett. Old Deathre pillantottam. Nyugodtan lépkedett, mintha nem is hallotta volna a durva szavakat, Így hát én sem szóltam semmit, helyet foglaltunk a garázda társasággal szemben, és nyergeinket az ülés alá toltuk.

Old Death kényelembe helyezkedett, aztán elővette revolverét, felhúzta, és maga mellé tette. Példáját követve én is elővettem fegyveremet.

Amazok összedugták fejüket, sugdolóztak, de a hangos megjegyzésektől tartózkodtak. Kutyáik mellettük hevertek - persze eggyel kevesebben, mint tegnap. A busa fejű gyűlölettől izzó szemmel bámult ránk. Kissé görnyedten ült; úgy látszik, megviselte a repülés az ablakon keresztül; arcán is meglátszottak még az üvegcserepek nyomai.

A táskás matróz, aki a viteldíjakat beszedte, megkérdezte, meddig utazunk. Old Death Kolumbusig váltotta meg a jegyeket, arra gondolva, hogy Gibsonék talán csak odáig mentek. Ha kiderül, hogy nem így van, még ráérünk Kolumbusban a további útra befizetni.

Már a második kolompjel is elhangzott, amikor újabb utas érkezett

- Winnetou. Indián módra felnyergelt, pompás fekete csődörön léptetett fel a palánkon, s csak a fedélzeten szállt le a nyeregből. Lovát az elülső fedélzetre vezette, ahol vállmagasságig érő deszkarekesz állt az olyan utasok rendelkezésére; akik hátaslovukat is magukkal hozták.

Winnetou nem nézett se jobbra, se balra. Leült lova közelében a hajó korlátjára. A gazemberek szemmel tartották; köhécseltek, torkukat köszörülték, hogy figyelmét magukra vonják, de hasztalanul. Winnetou

egykedvűen ült a mellvéden ezüstpuskája csövére támaszkodva, s ügyet sem vetett rájuk.

Elhangzott a harmadik, utolsó jelzés. Egy-két percig vártak, hátha felbukkan még egy elkésett utas, aztán a lapátkerekek forogni kezdtek, és a hajó elindult. Úgy látszik, sima utunk lesz - gondoltam. A fedélzeten csendesen telt az idő Whartonig, ahol egy utas kiszállt, de helyette egész csoport tolongott fel a hajóra. Old Death néhány percre kiment a partra, ahol a kikötőbiztos állt. Gibson után érdeklődött nála. Megtudta, hogy két olyan ember, aki a leírásnak megfelelne, nem szállt itt partra ezen a helyen. Hasonló negatív felvilágosítást kaptunk Kolumbusban is, ahol újabb jegyet váltottunk Lagrange-ig. Matagorda óta a hajó olyan utat tett meg, mely gyalog ötven óráig tartott volna. Az idő már délfelé járt, de Winnetou idáig csak egyszer állt fel, amikor lovát megetette és megitatta.

A banda mintha megfeledkezett volna rólunk. Most az újonnan felszállt utasok érdekelték őket, beszédbe akartak elegyedni velük, de csak kurta válaszokat kaptak. Eldicsekedtek déli érzelmeikkel és az északiakkal szemben tanúsított hőstetteikkel. Minden utast megkérdeztek, gyűlölik-e a felszabadítókat; és pocskondiázták azokat, akik nem lelkesedtek eléggé a rabszolgatartó földesurak jogaiért. Átkozott republikánus - niggerbarát - jenki lakáj - ilyen sértő szavakkal dobálóztak, de csak azt érték el vele, hogy mindenki félrehúzódott tőlük.

Alighanem ennek köszönhettük, hogy minket békén hagytak. Látták, hogy az utasok zöme nem rokonszenvezik velük.

Kolumbusban a csendes utasok jórészt kiszálltak, de annál lármásabbak jöttek a helyükbe. Köztük egy részeg banda támolygott fel a pallón, tizenöt-húsz gyanús külsejű alak, akiket a mieink üdvrivalgással fogadtak. Csakhamar kiderült, hogy a békétlenkedő elemek vannak többségben. Lökdösődve törtek utat maguknak, és elnyúltak a padokon, mások kényelmével mit sem törődve. A kapitány nem utasította rendre őket; jobbnak vélte, ha nem törődik velük. Amíg nem zavarják munkájában, minek tegye ki magát kellemetlenségnek?

A legtöbb déli hazafi a hajó büféjébe vonult le, ahonnan csakhamar éktelen lárma és ricsaj hallatszott. Palackokat törtek össze, énekeltek, kurjongattak. Kis idő múlva egy néger szaladt fel jajgatva a kapitányhoz. A büfé pincére volt, és reszketve panaszolta el, mi történt vele.

Korbáccsal csapkodták, és megfenyegették, hogy felakasztják a hajókéményre.

A kapitány arcán most már komoly aggodalom tükröződött. Miután meggyőződött róla, hogy a kormánykerék beállítása helyes, lement a büfébe. A jegyszedő matróz elébe jött és megállította, éppen mellettünk, úgyhogy jól hallottuk, mit beszélnek.

- Kapitány úr - mondta a matróz -, ezt már nem nézhetjük szó nélkül! Csúnya dologra készülnek. Azt mondom, rakja partra az indiánt, mert fel akarják akasztani. Tegnap összezördültek vele. És van itt két fehér utas is, akire haragszanak, azt állítják, Juáreznak kémkednek. Őket is meg akarják lincselni.

- Lánchordta! Ez már komoly dolog! Melyik az a két utas?

- Mi vagyunk azok; Sir - mondtam; a kapitány elé állva.

- Önök? Istenemre - megeszem ezt a hajót, ha önök Juárez kémjei!

- Eszünk ágában sincs ilyesmi!

- Tudják, mit? Mindjárt a parthoz vezetem a hajót. Gyorsan kiszállnak, és nem lesz semmi bajuk.

- De mi nem szállunk ki! Sürgős dolgunk van a folyón feljebb.

- Hát akkor nem tudom; mit csináljak. Várjanak csak!

Winnetouhoz sietett, és mondott neki valamit. Az indián udvariasan meghallgatta, aztán megrázta fejét. A kapitány visszajött hozzánk, és bosszankodva közölte:

- Ő sem száll ki! Hallani sem akar róla! Konok népség!

- Akkor mind a háromnak vége van - mondta a matróz. - Nem vagyunk elegen ahhoz, hogy segíthessünk rajtuk.

A kapitány töprengőn bámult maga elé, majd hirtelen széles mosoly ömlött el jóindulatú arcán. Homlokára csapott, mint akinek kitűnő ötlete támadt.

- Semmi baj! - mondta. - Kijátsszuk a semmirekellőket! Csak az a fontos, hogy önök a segítségemre legyenek. Tegyék azt, amit mondok.

Dugják puskájukat is a pad alá, a nyergek mellé. Semmi körülmények közt se használjanak fegyvert.

- Hanem várjuk meg nyugodtan, míg meg nem lincselnek! - kiáltott fel Old Death dühösen.

- Azt nem mondtam. Csak húzzák az időt. A kellő pillanatban közbelépek. Olyan hideg zuhanyt kapnak, hogy megemlegetik. Bízzák csak rám!

- Hogy gondolja?

- Nincs időm megmagyarázni. Jönnek már a gazfickók!

Valóban, a banda most jött fel a büféből. A kapitány gyorsan elfordult tőlünk, és halk hangon utasításokat adott a táskás matróznak. Ez a kormányoshoz sietett, s vele is közölte a kapitány parancsait. Pár perc múlva láttam, amint elvegyül az utasok közé, és a megbízhatóbbaknak fülébe súg valamit. Később észrevettem, hogy ezek a tisztességes utasok az elülső fedélzet egyik sarkába húzódnak, és ott állnak egy csoportban, szorosan egymás mellett. A gazemberek, mihelyt feltódultak a büféből, körülvettek minket.

- Ez az! - mutatott rám a busa fejű. - Az északiak kémje, akik Juárezt pártolják. Tegnap még úri ruhában járt, mára trappernek [* Csapdavető prémvadász *] öltözött.

Minek az álruha? Bizonyára oka van rá. Tegnap megölte a kutyámat, és engem is revolverrel fenyegetett.

- Aljas spion! Kössük fel! Le az északiakkal, akik tönkretettek minket!

- Vesszen Juárez és mindenki, aki hozzá húz!

- Micsoda lárma az odalenn? - kiáltott le a hídról a kapitány. - Csendet kérek, uraim! Hagyják az utasokat békében!

- Ne üsse bele az orrát a mi dolgunkba! - feleselt a banda egyike.

- Ne vegye pártfogásába a spionokat! Vagy ez is a kötelességéhez tartozik?

- Kötelességem gondoskodni róla, hogy aki megfizette a viteldíjat, zavartalanul tehesse meg az utat! Aki megbontja a rendet, azt kirakom a partra, aztán úszva teheti meg az utat Austinig!

Szavait gúnykacaj fogadta - néhányan még nyerítettek is. Engem és barátomat olyan szorosan körülfogtak, hogy mozdulni se tudtunk. Állati ordítozás közben taszigáltak a hajókémény felé, melynek kötélvezető gyűrűi alkalmasak voltak arra, hogy valakit felhúzzanak rá. Old Death az övéhez kapott, hogy revolverét előrántsa, de közben a kapitányra pillantott, aki lopva intett neki, hogy maradjon csak nyugton.

- Kit húzzunk fel előbb? - kiáltotta egy öblös hang. - Ezt a két spiont vagy az indiánt?

- Kezdjük az indiánnal! - ordította a busa fejű. - Hozzátok ide!

Két ember a hajó orra felé rohant, ahol Winnetou ült. Nem láttuk, mert a csődület eltakarta előlünk. Egyszerre csak hangos sikoltozást hallottunk. Winnetou az egyik támadót leütötte, a másikat meg a korláton át a folyóba lökte. Azután beugrott abba a vasládába, mely a kerékdobot körülvette. A banda fülsiketítő ordítozásban tört ki. Mindenki a korláthoz szaladt. A kapitány parancsára az egyik matróz leeresztette a hajó orrához erősített

mentőcsónakot, és a vízben kalimpáló emberhez evezett. Ez tudott egy kicsit úszni, és sikerült felkapaszkodnia a csónakba.

Most magunkra maradtunk ketten, Old Death meg én. A banda egyelőre megfeledkezett rólunk. Láttuk, hogy a kormányos és több matróz a kapitányra függeszti tekintetét, mintha parancsát lesnék.

A kapitány magához intett engem, és így szólt:

- Most megfürdetem őket, figyelje csak, mi lesz!

A következő pillanatban a gép leállt. A hajót a jobb part felé sodorta az ár. Itt egy zátony terült el, melyet alacsony víz borított. A kapitány intett a kormányosnak, az mosolyogva bólintott, és a hajót egyenesen a zátonynak irányította. Csikorgó zajt hallottunk, amit erős lökés követett. A fedélzeten mindenki megbillent, de volt olyan is, aki elesett.

A hajó megült a zátonyon.

A jó szándékú utasok, akiknek megsúgták a kapitány tervét, a megbeszélés értelmében jajveszékelni kezdtek, mintha életükért rettegnének. Színlelt izgalmuk átragadt a verekedőkre is, akik azt hitték, hogy csakugyan baj van. Ekkor az egyik matróz feljött a gépházból, a kapitányhoz szaladt, és rémülten jelentette:

- Kapitány úr! Behatolt a víz a hajótérbe! Öt perc múlva süllyedünk!

- Mindenki meneküljön, ahogy tud! - kiáltotta a kapitány. - Itt sekély a víz, ki lehet gázolni a partra!

Leszaladt a hídról, sietve levetette kabátját és mellényét, ledobta sapkáját, lehúzta cipőjét, és átugrott a korláton. A víz még a nyakáig sem ért.

- Kiugrani! Kiugrani! - kiáltotta. - Most még van rá idő! Ha a hajó süllyedni kezd, örvénye mindenkit eltemet!

Senkinek sem ütött szeget a fejébe, hogy a kapitány volt az első, aki elhagyta a hajót. A verekedőket rémület fogta el. Egymást taszigálva ugrottak a vízbe, és eszeveszett igyekezettel evickéltek ki a partra. Nem vették észre, hogy a kapitány a hajó másik oldalára úszik, és ott a leeresztett hágcsón nyugodtan visszatér a fedélzetre, mely közben megtisztult a rendbontóktól. Ahol az imént még ordítozva lincselést követeltek; most vidám kacagás hangzott fel.

Amikor a legügyesebb és legfürgébb menekülők kijutottak a partra; a kapitány parancsot adott az indulásra. A rendkívül erős, lapos fenekű hajót a legkisebb sérülés sem érte, s készségesen engedelmeskedett a kerekek nyomásának. A kapitány meglengette kabátját, mint egy zászlót, és átkiáltott a partra:

- Jó mulatást, uraim! Ha még mindig kedvük van a lincseléshez, akasszák fel egymást! Holmijukat, amit a hajón hagytak, leadom Lagrange-ban, ott átvehetik!

Nem nehéz elképzelni, hogy gúnyos szavai mennyire felbőszítették a kijátszott gazembereket. Toporzékoltak dühükben, ordítozva követelték a kapitánytól, hogy forduljon vissza, és vegye fel őket. Feljelentéssel, sőt lincseléssel fenyegették, többen még a puskájukat is elsütötték a tovasikló hajóra, de semmi kárt sem tudtak tenni benne. A busa képű rabszolgahajcsár öklét rázta tehetetlen dühében, és torkaszakadtából ordította:

- Megállj, kutya! Ezt megkeserülöd! Megvárjuk, míg visszajössz, és felakasztunk a saját hajód kéményére!

- Kettőn áll a vásár! - felelte a kapitány kacagva. - Előbb húznak fel téged! Ott leszek a temetéseden!

A hajó teljes gőzzel folytatta útját, hogy a késedelmet behozza.

VIII. A KUKLUXOSOK

A hírhedt Ku-Klux-Klan nevének eredete még ma is rejtély, melyet többféleképpen magyaráznak. Vannak, akik azt mondják, hangutánzó szó, mely a puska kakasának felhúzását érzékelteti. Mások szerint a "ku" kukucskálásra, leselkedésre és meglepetésre céloz, a "klux" pedig a pálinkásüveg kotyogására utal; míg a "klan" nem más, mint a clen - egy kelta szó, melyet főként a régi skótok használtak a nemzetségek vagy rokoni klikkek megjelölésére.

A Ku-Klux-Klan tagjai talán maguk sem tudták, hogy a társaság neve honnan eredt, de nem is törődtek vele. Őket csak a cél érdekelte.

A titkos szövetség Észak-Karolinában alakult meg 1866 körül, s rohamosan elterjedt Georgiában, Alabamában, Mississippiben; Louisianában és Texasban is. Az északi államok elkeseredett ellenségeiből tevődött össze, hajcsárokból és felügyelőkből, akik a rabszolgaság eltörlése után elveszítették állásukat. Mögöttük a déli földesurak álltak, akik óriási pamutültetvényeiket néger rabszolgákkal műveltették meg. Észak győzelme tönkretette őket, és véget vetett henye, fényűző életmódjuknak. Nem csoda, hogy az új rendbe nem tudtak belenyugodni, és minden eszközzel nyugtalanságot próbáltak szítani. Sok éven át garázdálkodtak, fittyet hányva a törvénynek.

A Ku-Klux-Klan tagjainak ünnepélyes esküt kellett tenniük, melyben megfogadták, hogy vezetőiknek feltétlenül engedelmeskednek, és megőrzik a szövetség minden titkát. Különösen az utóbbit vették szigorúan, s aki fecsegett, azt egyszerűen lepuffantották. A legnagyobb titokban rendszeres gyűléseket tartottak, ahol a következő gaztettüket megbeszélték. Semmitől sem riadtak vissza - házak megtámadása, kifosztása és felgyújtása éppen olyan mindennapi volt, mint a lincselés vagy orgyilkosság. Rendszerint lóháton indultak el gyülekezési helyükről, ruhájukat lepedőszerű lebernyegbe bújtatták, és fejükre kámzsát húztak, mely arcukat felismerhetetlenné tette. Áldozataik elsősorban négerek voltak, de azokat a fehéreket sem kímélték, akik erőszakos gaztetteiken felháborodtak. Elég volt a gyanú, hogy valaki a köztársaság híve, vagy haladó szellemű - titkos gyűléseiken halálra ítélték, aztán eltették láb alól.

Városokat, egész megyéket tartottak rettegésben, annyira, hogy Dél-Karolina kormányzója néhány év múlva kénytelen volt Grant elnöktől segítséget kérni. Az elnök a kérdést a kongresszus elé terjesztette, mely szigorú törvényt hozott a Ku-Klux-Klan megfékezésére. De a drákói intézkedések is hatástalanok maradtak. A gonosztevők vakmerősége határtalan volt. Hidegvérrel meggyilkoltak például egy lelkészt a templomban, prédikáció közben. Éppen a Ku-Klux-Klan egyik áldozatának lelki üdvösségéért imádkozott, amikor hirtelen felbukkant egy kámzsás alak, és golyót röpített a lelkész fejébe. Mire az áhítatos hívők felocsúdtak rémületükből, a merénylő nyomtalanul eltűnt. Ilyen esetek százai és ezrei jelezték országszerte a Ku-Klux-Klan kegyetlen tevékenységét.

Már beesteledett, amikor hajónk Lagrange-ba érkezett, s a kapitány kijelentette, hogy csak reggel indul tovább, mert az alacsony vízállás veszélyessé tenné a hajó útját a sötétben. Az utasok kénytelenek voltak kiszállni, és éjjeli szállás után nézni. Winnetou előttünk haladt át lovával a pallón, és hamarosan eltűnt a közeli házak mögött.

Old Death itt is a ki-kötőbiztoshoz fordult, aki a hajótársaság ügyeit intézte.

- Megtudhatnám, mikor kötött ki itt a korábbi hajó, mely Matagordából jött? - kérdezte Old Death. - És talán azt is meg tudja mondani, vajon kiszállt-e itt valaki?

- Az utolsó hajó tegnapelőtt érkezett ide, ugyanabban az időben, mint a mai. Valamennyi utas kiszállt, mert a hajó itt töltötte az éjszakát, és hálóhelyekkel nem rendelkezik.

- És ön, uram, itt volt reggel is, amikor a hajó továbbindult?

- Természetesen. Minden indulásnál és érkezésnél itt vagyok.

- Akkor engedje meg, hogy további felvilágosítást kérjek. Mi ugyanis két barátunkat keressük, akik az előző hajón utaztak. Szeretném tudni, itt maradtak-e, vagy folytatták reggel útjukat.

- Hm! Erre nem könnyű felelni. Az utasok sokan voltak, és a reggeli ködben alig lehetett az arcokat megkülönböztetni. De tudtommal mind felszálltak, kettő kivételével. Az egyiket, ha jól emlékszem, Clintonnak hívták.

- Clinton! Nagyszerű! Hiszen éppen őt keresem! Nem tudja, hol szálltak meg?

- Azt hiszem, Senor Cortesiónál, mert az ő emberei vitték el a két utas poggyászát.

- Szállodája van?

- Dehogyis! Ez egy spanyol származású úriember, aki sok mindenfélével foglalkozik. Általános ügynökség, ahogy mondani szokták. Azt hiszem, jelenleg titkos fegyverszállítmányokat küld Mexikóba.

- Azt mondja, úriember?

A kikötőbiztos vállat vont.

- Manapság mindenki úriember, még ha lova nyergét maga cipeli is a hátán.

Elég goromba célzás volt, de Old Death fel se vette, hanem kedélyes hangon folytatta a kérdezősködést.

- Mondja, kedves uram, van-e ebben a bájos városkában, ahol az ön lámpásán kívül más fényt nem látok pislogni, egy fogadó, ahol fejünket pihenőre hajthatnánk, s nem kell attól tartanunk, hogy álmunkat emberek vagy más férgek megzavarják?

- Fogadó csak egy van. Nem is annyira fogadó, inkább kocsma. De mivel ön annyi kérdést intézett hozzám, fölötte valószínű, hogy a többi utas megelőzte, és azt a néhány kiadó ágyat már lefoglalta.

- Ez persze kellemetlen - bólintott Old Death, a csipkelődéssel most sem törődve. - De talán akad egy magánház, melynek vendégszeretetét igénybe vehetném.

- Nem tudom. Magam nem lehetek a szolgálatára, mert lakásunk nagyon szűk. De van itt egy kovácsmester, Mr. Lange, aki Missouriból jött ide. Szép, tágas háza van, ő talán befogadná éjszakára. Elvezetném, de még dolgom van a hajón.

- Hol van az a ház?

- Mr. Lange-t nem találja otthon. Ilyenkor a kocsmában szokott üldögélni, ahogy nálunk szokás, hát keresse ott. Mondja meg neki, hogy én küldtem. Menjen csak előre ezen az úton, amíg bal kéz felé világosságot nem lát - az a kocsma.

Megköszöntük az útbaigazítást, és nyergeinkkel a hátunkon a kocsma felé bandukoltunk. Könnyű volt rátalálni, nemcsak a világosságról, hanem a lármáról is, mely ablakain kihallatszott. Az ajtó fölött a cégér valami állatot ábrázolt. Először azt hittem, óriási teknősbéka, de aztán láttam, hogy szárnya van, és csak két lába. Most már a feliratot is el tudtam olvasni: "Havak's Inn". Vagyis a Karvalyhoz címzett fogadó előtt álltunk.

Amikor beléptünk az ivóba, olyan sűrű dohányfüst fogadott, hogy szinte marta a szemünket. A Karvaly vendégei jó tüdővel rendelkezhettek; hogy ebben a füstben lélegzeni tudtak, sőt a jelek szerint nagyon jól érezték magukat. Kitűnő tüdőre vallott az ordítozás is, mely minden képzeletet felülmúlt. Senki sem beszélt, mindenki kiabált, még akkor is, ha legközelebbi szomszédjához intézte a szót. Amikor szemünk kissé hozzászokott a dohányfüsthöz, észrevettük, hogy a nagy ivó mellett egy kisebb szoba is van, alighanem "jobb emberek" részére.

Mivel az ivó zsúfolt volt, és mi is "jobb embereknek" tartottuk magunkat, a belső szoba felé igyekeztünk. Itt is csak két üres szék volt, melyet habozás nélkül elfoglaltunk, miután nyergeinket leraktuk a sarokba.

A szobában egyetlen hosszú asztal állt, melyet néhány ember ült körül.

Söröztek és beszélgettek. Amikor leültünk mellékjük, egy pillantást vetettek ránk, aztán közelebb húzták székeiket egymáshoz, és így szinte

elkülönítették magukat tőlünk, akadozó beszédjükön pedig észrevettem, hogy hirtelen más témára tértek át.

- Ne zavartassák magukat uraim - mondta Old Death. - Nyugodtan beszélhetnek bármiről, tőlünk nem kell tartaniuk. Tisztességes emberek vagyunk, és látom, önök is azok.

Mellettünk két ember ült, egy idősebb és egy fiatalabb. Arcvonásaikból ítélve arra gondoltam, hogy ez a két ember alighanem apa és fia.

- Nem ismerem önt uram - felelte az idősebbik, miután barátomat alaposan szemügyre vette -, de bámulatosan hasonlít valakihez, akiről a fiam nagyon sokat beszélt. Annyiszor leírta nekem, hogy szinte magam előtt látom. Mindig olyannak képzeltem, mint ön.

- Hogy hívják az illetőt?

- Old Death a neve.

- Ki az? - kérdezte Old Death; bamba arcot vágva.

- Még nem hallotta ezt a nevet? A leghíresebb erdei vezető! Kiváló ember - nem kell szégyellnie, hogy legalább külsőre hasonlít hozzá. Ő is ilyen sovány, szikár, beesett arcú, de erő és bátorság dolgában felveszi a versenyt akárkivel. A fiam, Will az életét köszönheti neki.

Old Death szemügyre vette Willt, és megkérdezte:

- Hogy történt az? Hol és mikor? Érdekelnek az ilyen történetek.

- Még hatvankettőben történt, odafenn Arkansasban, a Pea Ridge mellett vívott csata előtt - felelte fia helyett az apa. - Kissé hosszadalmas volna elmagyarázni valakinek, aki nem ismeri a körülményeket.

- Miért ne ismerném? Akkortájt magam is Arkansasban jártam, s ha jól emlékszem; éppen Pea Ridge tájékán.

- Igazán? Akkor szabad kérdeznem, kikkel tartott? A helyzet ugyanis még ma is olyan, különösen nálunk, hogy nem árt, ha az ember ismeri a politikai felfogását annak, akivel egy asztalnál ül.

- Ne aggódjék, kedves uram; feltételezem, hogy nem a rabszolgahajcsárokhoz húz, és ebben teljesen egyetértünk. Az én szememben minden ember egyforma - feltéve, hogy tisztességes. Márpedig a gazembereket inkább a másik oldalon lehet megtalálni. Hát hogy is volt: az a história?

- Arkansas eleinte nem akart kiválni az Unióból. Az emberek többsége elítélte a rabszolgatartást, és szívből utálta a dölyfös földesurakat és durva, lelketlen hajcsáraikat. De a csőcselék, s ezek közé számítom a nagy ültetvényeseket is, felülkerekedett, és terrorizálta a többieket. Így aztán Arkansas is a déliekhez pártolt; és kivált az Unióból. De sokan átszöktek az északiakhoz, s velük harcoltak a rabszolgatartók ellen. Akkoriban Missouri államban laktunk, Paplan Bluf'lben, az arkansasi határ közelében. A fiam egész fiatalon beállt az északi hadseregbe önkéntesnek. Szakaszával felderítő szolgálatra küldték a határon át, és a déliek fogságába esett.

- Komoly dolog - jegyezte meg Old Death. - Tudjuk, hogy a déliek milyen kegyetlenül bántak hadifoglyaikkal. Száz közül legfeljebb húsz maradt életben. Hogy úszta meg a fia?

- Hajszálon függött az élete. Már előbb is, mielőtt elfogták. Mert ne gondolja, uram, hogy könnyen adták meg magukat! A derék fiúk, amikor utolsó golyóikat is kilőtték, késsel és puskatussal harcoltak tovább, s az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak. De a déliek óriási túlereje győzött. A kemény ellenállás annyira felbőszítette őket, hogy elhatározták, kivégzik a foglyokat az utolsó szálig. Ekkor felbukkant Old Death, és megmentette őket.

- Hogyan? Egy csapat élén?

- Dehogyis! Egészen egyedül. Határtalan vakmerőséggel.

- Mi az ördög! Ez aztán érdekes! Hogy csinálta, mondja csak! - kíváncsiskodott Old Death.

- Hason csúszva közelítette meg a déliek táborát; amúgy indián módra. Segítségére volt a hirtelen kitört zápor, mely eloltotta a tábortüzeket. A déliek egy farmon ütötték fel táborukat, egy teljes zászlóalj.

A tiszteket a lakóházban szállásolták el, a katonákat meg ahogy éppen lehetett. A foglyokat - húszan lehettek - egy présházba zárták azzal, hogy másnap főbe lövik őket. A présházat négy katona őrizte, egy-egy őrszem minden sarokban. Éjjel, röviddel az őrségváltás után, a foglyok furcsa zajt hallottak felülről, mely egész más volt; mint az eső szüntelen kopogása a tetőn. Figyeltek. Hirtelen rés támadt a tetőn - valaki feszegette a puhafából összerótt zsindelyeket. A rés egyre nagyobb lett, és a présházba már vígan zuhogott az eső. Nemsokára egy láthatatlan kéz rögtönzött hágcsót eresztett le a tetőről. Egy fiatal fa törzse volt, melynek ágait úgy vágták le, hogy a tövük hágcsóul szolgálhasson. A foglyok felmásztak az alacsony présház tetejére, és onnan leereszkedtek a földre. A négy őrszem úgy feküdt ott, mintha álomba merült volna

- de ez örök álom volt; Old Death kése végzett velük egyenként és nesztelenül. A foglyok rögtön elszedték az őrök fegyvereit, és megmentőjük vezetésével kiosontak a táborból az országútra, s csak itt szorítottak kezet bátor megmentőjükkel. Ekkor tudták meg, hogy Old

Death volt az, aki élete kockáztatásával kiszabadította őket. Az országút a határon át Missouriba vezetett, s mindnyájan épségben hazaérkeztek.

- Old Death is velük tartott? - kérdezte Old Death.

- Nem. Azt mondta, még fontos dolgai vannak, és eltűnt a zuhogó esőben, a sötét éjszakában. De Will előbb még hosszasabban beszélt vele, és jól megnézte. Rendkívül szikár, hórihorgas ember volt, besüppedt arca is csupa csont - akár egy halálfej. Mondom, hogy nagyon hasonlít önre!

- Megesik az ilyesmi - bólintott Old Death. - Nagyon érdekes történet, örülök, hogy hallottam. De ha Missouriban élt, bizonyára ismeri azt a

kovácsmestert; aki szintén Missouriból jött ide; Mr. Lange-t.

Mert tulajdonképp vele szeretnék beszélni.

A másik nagyot nézett.

- Vele? Mit akar tőle?

- Féltem, hogy a Karvalyban már nem kapunk helyet, és megkérdeztem a kikötőbiztost, hol hálhatunk meg éjszakára. Azt tanácsolta, keressem meg Mr. Lange-t, és hivatkozzam rá.

Asztalszomszédunk még egyszer alaposan szemügyre vett bennünket, aztán így szólt:

- Szerencséje van, uram, mert én vagyok Mr. Lange. Úgy látom, becsületes ember, és remélem, nem fogok csalódni önben. Jól van, nálam alhatnak.

- Köszönöm az előlegezett bizalmat, Mr. Lange - mondta Old Death. - De hogy teljesen megnyugtassam, szeretnék a fiához néhány kérdést intézni.

Lange csodálkozott.

- Willhez? Tessék!

- Mondja; kedves Will, miről beszélt azzal a hórihorgas emberrel, akihez annyira hasonlítok?

Will élénken mesélni kezdett:

- Az úgy történt, kérem, hogy Old Death ment elöl, én pedig közvetlenül mögötte. Nehezen bírtam lépést tartani vele; mert a sebem nagyon sajgott. Mielőtt elfogtak, egy golyó horzsolta a karomat. A seb nem volt mély, de nem tudtam bekötni, erősen vérzett, és az ingem beleragadt a vérbe. Most egy bozóton mentünk keresztül. Old Death félrehajtotta az ágakat, és akkor egy visszapattanó ág éppen a sebemre csapódott. Annyira fájt, hogy hangosan felkiáltottam, mire Old Death . . .

- . . hátraszólt, és azt mondta: "Maradj csendben, te szamár!" - vágott a szavába Old Death.

- Igen . . . honnan tudja? - csodálkozott Will, de Old Death válasz helyett így folytatta:

- Akkor maga megmondta neki, hogy nagyon fáj a sebe, és talán meg is dagadt, csak ne legyen belőle gyulladás vagy még komolyabb baj. Mire ő azt tanácsolta, hogy mártsa a karját vízbe, akkor az ingujja megpuhul, és nem ragad annyira a sebbe. Azt is ajánlotta, hogy borogassa szorgalmasan útilapu levelével, az hűsít, és megakadályozza az üszkösödést.

- Igen, ezt mondta szóról szóra! - kiáltott fel a fiatalember. - Honnan tudja, uram?

- Még kérdi? Mert én voltam az, aki ilyen jó tanácsokkal látta el, én, személyesen! Az imént csodálkoztak, hogy annyira hasonlítok a megmentőjéhez. Természetes, hogy hasonlítok rá, legfeljebb négy évvel öregebb lettem azóta.

- Óó! Hát ön az?! - kiáltotta Will, felugrott székéből, s kitárta mindkét karját, hogy Old Death-t megölelje, de apja félretolta, és visszanyomta a székre.

- Várj egy kicsit! Ha már az ölelésnél tartunk, előbb én következem.

Elsősorban az én jogom és kötelességem, hogy fiam megmentőjének hálásan a nyakába boruljak. De ezt egyelőre elhalasztjuk, mert nem akarok nyilvános helyen feltűnést kelteni. Nem lenne tanácsos magunkra vonni a figyelmet. Maradj hát nyugodtan a helyeden. Bocsásson meg, uram - folytatta hozzánk fordulva -, nyomós okom van rá, hogy közbeléptem. Ön nem tudja, mi van itt. Mintha a pokol minden ördögét ránk szabadították volna! Ne gondolja, hogy félek - inkább önt féltem. Nem szeretném, ha híre menne; hogy itt van. Mindenki tudja, milyen hősiesen harcolt a rabszolgatartók ellen, s hogyan vezette az északi csapatokat úttalan utakon, erdőkön és mocsarakon keresztül a déliek háta mögé; s vakmerő

rajtaütéseivel mennyi veszteséget okozott nekik. A szabadság hívei hősüknek tekintik, a rabszolgahajcsárok pedig úgy gyűlölik, hogy ha a kezükbe kerülne, minden teketória nélkül felakasztanák az első fára.

- Tudom, Mr. Lange, de fütyülök rájuk - felelte Old Death nyugodtan. - Nem mintha szenvedélyes vágyat éreznék a kötél után, de már sokszor fenyegettek vele, és mégis élek! Egy banda ma is fel akart húzni a hajó kéményére.

Ezután elbeszélte szerencsésen végződött kalandunkat. Lange fejcsóválva hallgatta, aztán megjegyezte:

- A kapitány derekasan viselkedett, de életét kockáztatta. Reggelig itt marad Lagrange-ben, de a csavargók még az éjjel ideérkezhetnek, s első dolguk lesz kitölteni a bosszújukat. Ezzel önnek is számolnia kell.

- Elbántam már veszedelmesebb fickókkal is - mondta Old Death megvető kézlegyintéssel.

- Ne bizakodjék el, uram! Lagrange mostanában valóságos tűzfészek, az egész környékről idesereglenek a garázda elemek - idegenek, akiket sohase láttunk, volt rabszolgahajcsárok, akik állásukat elvesztették, és nem tudnak mihez kezdeni. A helyzet napról napra rosszabbodik. Elárulom önnek, hogy nem maradok itt sokáig, semmi kedvem ilyen helyen, örökös izgalmak közt élni. Özvegy ember vagyok, a lányom a férjével Mexikóban él, nincs senkim itt a fiamon kívül. Néhány nappal ezelőtt sikerült a házamat eladnom egy itteni úriembernek, aki készpénzzel fizetett. Még néhány dolgot el kell intéznem, aztán szedjük a sátorfánkat, és átmegyünk Mexikóba.

- Jól hallottam? - csodálkozott Old Death. - Mexikóba? Csöbörből vödörbe? Hisz ott is forró a talaj - háború van!

- Mexikó nagy, és ahová én készülök, ott nyugalom van. Juárez kénytelen volt ugyan El Pasóba menekülni, egészen az új-mexikói határig, de hamarosan összeszedte erejét, és javában kergeti a franciákat - vissza, dél felé. A hódítók napjai meg vannak számlálva, a mexikói hazafiak kisöprik

őket az országból. Persze a szegény Miksa herceg issza meg a levét, akit erőnek erejével mexikói császárnak tettek meg. Úgy hallom, derék ember; csak belekényszerítették ebbe a csúnya kalandba.

No de az ő baja, maradt volna otthon! Most már a főváros körül folynak a harcok, az északi országrészekben viszonylag nyugalom van.

Chihuahuába megyek, ott él a vőm a lányommal, akik tárt karokkal fogadnak engem és Willt. Nem lesz semmi gondunk. A vőm jómódú ember, egy ezüstbánya tulajdonosa - ezüstkirálynak nevezik arrafelé.

Utolsó levelében azt írja, hogy megérkezett az ezüstkirályfi is - vagyis fia született. Mi keresnivalóm lenne Lagrange-ban? Egy nagyapának az unokája mellett van a helye, nem igaz?

- Valahogy úgy - bólintott Old Death.

- Ha véletlenül arra vezetne az útja, velem tarthatna, Sir - folytatta

Mr. Lange. - Nagy szerencsének tekinteném, ha Old Death társaságában tehetném meg ezt a hosszú utat.

- Ne tréfáljon - mondta Old Death -, könnyen lehet; hogy a szaván fogom.

- Kezet rá! - kiáltott fel örömmel a derék apa és nagyapa.

- Lassan a testtel! - nevetett Old Death. - Még nem biztos a dolog.

Magam is Mexikóba készülök, de van egy elintézni való dolgunk, nekem és fiatal barátomnak itt. Egyelőre még nem tudjuk, hova vezet az utunk.

- Ha csakugyan Mexikóba készül, Sir, megvárom, meg én, vagy elkísérem közbenső útján. Egy kis kerülő nem számít; és édes mindegy nekem, jövő héten érkezem-e meg Chihuahuába avagy két hét múlva.

Ne gondolja, hogy merő önzetlenségből beszélek így. Ön tapasztalt vadnyugati - híres nyomkereső. Ha önnel utazom, biztosan átjutok a

határon, ami a mostani viszonyok közt nem kis dolog. Szabad tudnom, mi elintéznivalója van még itt?

- Egy bizonyos Senor Cortesióval szeretnék beszélni. Ismeri talán?

- Hogyne ismerném! Kis városka ez, mindenki ismer itt mindenkit - még a macskák is tegeződnek! Egyébként Senor Cortesio az, aki a házamat megvásárolta.

- Mindenekelőtt tudni szeretném, vajon rendes ember-e vagy csirke fogó.

- Dehogy csirkefogó! Hogy mivel foglalkozik, ahhoz semmi közöm, de minden kötelezettségének eleget tesz; nem rövidít meg senkit.

Valószínűleg mexikói körökkel tart üzleti kapcsolatot. Magam is megfigyeltem, hogy éjszaka nehéz ládákkal megrakott öszvérek indulnak el az udvaráról, és titokban sok ember fordul meg a házában, akik innen a

Rio Grande del Norte felé tartanak. Azt mesélik róla, hogy Juáreznak dolgozik, fegyvereket és embereket küld át, akik a franciák ellen akarnak harcolni. Az ilyen vállalkozáshoz bátorság kell. Senor Cortesio valószínűleg a meggyőződését követi, de amellett kitűnő üzleteket is csinál.

- Hol lakik? Még ma szeretnék beszélni vele.

- Mi sem könnyebb ennél! Este tízkor vár engem a házában egy ügy megbeszélésére, amely közben tárgytalanná vált. Majd elvezetem önt hozzá a megbeszélt időben.

- Mikor beszélte meg vele a találkozást?

- Tegnap, a lakásán.

- Volt nála valaki? Úgy értem, látogató vagy üzletfél - érdeklődött Old Death.

- Igen. Két férfi, egy idősebb és egy fiatalabb.

- Nem hallotta véletlenül a nevüket?

- De igen. Hisz majdnem egy teljes órát töltöttünk együtt. A fiatalabbat Ohlertnek hívták, a másikat Gavilanónak, mert többször emlegették azt az időt, amikor együtt voltak Mexikó fővárosában.

- Gavilano? Ezt a nevet még nem hallottam. Nem lehet más, mint Gibson. Mit gondol, fiatal barátom?

Ez a kérdés nekem szólt, aki eddig csak igen szerényen vettem részt a társalgásban, s mindent Old Deathre bíztam.

- Könnyen lehet - feleltem -, hiszen annyi álnevet használ, hogy már nem is lehet számon tartani.

Elővettem tárcámból a fényképeket, és megmutattam Mr. Langenek, aki tüstént felismerte bennük Senor Cortesio vendégeit.

- Igen, ők azok, Sir - mondta. - Ez a sovány, kreolos arcbőrű Gavilano, a másik meg Ohlert, aki olyan furcsán beszélt, hogy nem tudtam rajta kiigazodni. Csupa olyan embert emlegetett, akit soha életemben nem láttam. Egy Othello nevű négerről beszélt meg egy Johanna nevű hajadonról, aki Orleans-ban pásztorlány volt, aztán katona lett, és segített a francia királynak kiverni az angolokat az országból, meg egy

Stuart Mária nevű királynőről, akinek állítólag levágták a fejét, legalábbis ő azt mondta. Szóval nekem úgy rémlett, ennek a fiatal Ohlertnek hiányzik az egyik kereke. Összenéztünk, Old Death meg én. Most már egészen biztosak voltunk benne, hogy Gibson járt itt szerencsétlen áldozatával.

- Mit gondol, Mr. Lange, itt vannak még Lagrange-ban? - kérdeztem.

- Nem; már tegnap elhagyták a várost. Senor Cortesio maga kísérte el őket a Hopkins-farmig, onnan folytatták útjukat a Rio Grande felé.

- Bosszantó! - kiáltott fel Old Death. - Utánuk sietünk, ha lehet, még ma éjjel. Mondja csak, Mr. Lange, kitől lehetne itt két jó lovat vásárolni?

- Csakis Senor Cortesiótól. Mindig sok ló van az istállójában, elsősorban azoknak tartogatja persze, akiket Juárez seregéhez toboroz. De az éjszakai nyargalásról lebeszélem, mert ahhoz jobban kell ismerni a terepet.

- No, majd meglátjuk. Mindenekelőtt Cortesióval kell beszélnem.

Nemsokára tíz óra, most már talán otthon lesz. Nagyon kérem, mutassa meg nekünk, hol lakik.

- Jól van, Sir, már mehetünk is, ha úgy akarja. Éppen cihelődni kezdtünk, amikor lódobogás hallatszott be az utcáról, s néhány perccel később új vendégek léptek be a mellettünk levő ivóba. Nem éppen kellemes meglepetésemre azt a garázda társaságot ismertem fel bennük, amelyet a hajóskapitány ravasz csellel a partra rakott. Itt, úgy látszik, mindenki ismerte őket, mert viharos üdvözlésben részesültek. A sebtében elhangzó kérdésekből és feleletekből arra a következtetésre jutottam, hogy ordítozó cimboráik már türelmetlenül vártak rájuk. Egyelőre annyira körülvették őket, hogy nem volt idejük mással törődni, aminek nagyon örültem, hisz semmi kedvet sem éreztem ahhoz, hogy magamra vonjam figyelmüket. Éppen ezért visszaültünk a helyünkre, és vártuk a fejleményeket. Ha most mindjárt keresztülvonulunk az ivón, egészen biztosan belénk kötnek. Amikor Lange megtudta, hogy ezekkel gyűlt meg a bajunk a hajón, betámasztotta az ajtót a két szoba között, és csak akkora rést hagyott, hogy megérthessük, mit beszélnek, de ők ne láthassanak minket; azonkívül helyet cseréltünk barátaival, hogy háttal üljünk az ajtónak, és arcunkat, ha esetleg benyitnak, ne láthassák.

- Így mindenesetre jobb lesz - mondta Lange -, mert néhány pohár pálinka után nem lehet velük bírni.

- Szép; szép - felelte Old Death -, de semmi kedvem itt rostokolni, amíg el nem mennek. Nincs időm rá, mert akkor nem beszélhetek Cortesioval.

- Ez bizony igaz - vakargatta fejét Lange. - De talán van valami más megoldás is. Mindenesetre úgy kell távoznunk, hogy észre ne vegyék.

- Nem látok más ajtót - felelte Old Death. - Csak az ivón mehetünk keresztül.

- És mi lenne, ha erre lógnánk meg? - kérdezte Lange; az ablakra mutatva.

- Nevetséges! - méltatlankodott Old Death. - Csak nem fogok az ablakon keresztül kereket oldani, mint egy tolvaj? Nem teszem magam nevetségessé! Még azt találnák hinni, hogy félek tőlük.

- Jobb félni, mint megijedni - felelte Lange. - Nem gyávaság, ha az ember azt teszi, amit a józan ész parancsol. Eltekintve attól, hogy sokkal többen vannak, mint mi, dúlnak-fúlnak dühükben a hajókaland miatt, és egész biztos, hogy megtámadnak. Nem mintha félnék egy kis verekedéstől, végtére is kovács vagyok, és öklöm, akár a kalapács. De fegyverük is van, és nem szeretném, ha lövöldözésre kerülne a sor.

Hallgasson rám, Sir, és tűnjünk el az ablakon. Gondoljon arra, milyen pofát vágnak majd, ha bejönnek ide, és hűlt helyünket találják!

Igazat adtam neki, és örültem, amikor Old Death is beadta a derekát.

- Üsse kő! - mondta. - Másszunk hát ki az ablakon! Hallja, hogy ordítoznak? Azt hiszem, éppen most mesélik el, mi történt velük a hajón.

Nem tudtunk ellenállni a kísértésnek, hogy egy kicsit ne hallgatózzunk. Először a kapitányt szidták, mint a bokrot, s fogadkoztak, hogy reggel elhúzzák a nótáját.

- És hogy tudtatok ilyen hamar idejutni? - kérdezte valaki.

- A part közelében találtunk egy farmot, ahol sikerült két lovat kölcsönkapnunk.

- Jószívű farmer lehetett - röhögött valaki.

- Nem sokat kérdeztük - felelte a másik. - Aztán egy másik farmot látogattunk meg, és egy óra múlva valamennyien nyeregben ültünk.

- Ügyes fickók vagytok - mondta valaki. - Erre iszunk egyet!

- Mindenesetre. De a kapitányon kívül ellátjuk a baját annak a két északi spionnak is! Itt kell még lenniük, mert a hajó nem ment tovább, és lovaik nincsenek, csak nyergeik. Képzeljétek csak a két mókust - egy öreget és egy fiatalt, s mindkettő nyerget cipelt a hátán!

- Nyerget? - kiáltották többen is. - Bejött ide két pasas, nyereggel a karján. A belső szobába mentek, és. . .

- Uraim! - mondta Lange. - Itt az utolsó pillanat. Fel az ablakra!

Előre, de gyorsan! Majd a nyergeket utánuk dobjuk!

Habozás nélkül kinyitottam az ablakot, és kiugrottam rajta. Old Death követett. Lange és fia kiadta a nyergeinket meg a puskáinkat, aztán ők is kiugrottak az ablakon.

Még nem voltunk az utcán, csak a ház hátsó falánál, ahol egy kis elhanyagolt kert terült el; át kellett vetnünk magunkat a palánkon, hogy egészen kiérjünk. Amikor hátrapillantottunk, láttuk, hogy azok az emberek, akik velünk voltak a belső szobában, egymás után másznak ki az ablakon. Nekik sem volt kedvük a csavargókkal szembekerülni, inkább jónak látták példánkat követni.

- Most már bottal üthetik a nyomunkat - sóhajtott fel az ifjabb Lange megkönnyebbülten.

- Pirulok, hogy megszöktem előlük - dünnyögte Old Death. - Szinte hallom gúnyos nevetésüket.

- Majd meglátjuk, ki nevet utoljára - felelte az öreg Lange. - De adják csak ide azokat a nyergeket, hadd cipeljük mi is egy kicsit!

Elindultunk. Nemsokára befordultunk egy utcácskába, ahol két ház állt egymással szemben. A nagyobbik teljesen sötétségbe borult, míg a kisebbik ház ablakából a becsukott spaletták résein fény szivárgott elő.

- Senor Cortesio itthon van - mondta Lange. - Most már nem megyek be hozzá, nem akarom önöket zavarni. Kopogjanak csak, a szolga még ébren van, mindjárt ajtót nyit. Balra ez a másik ház a mienk, illetve ez is már Senor Cortesióé, de egyelőre még mi lakunk benne. Ha végeztek, jöjjenek át, addig készítünk valami harapnivalót.

Ezzel elváltunk, ők balra tartottak, mi pedig a kis ház felé indultunk.

Kopogtatásunkra résnyire kinyílt az ajtó, és egy hang megkérdezte:

- Ki az?

- Két jó barát - felelte Old Death. - Senor Cortesiót keressük.

- Mit akarnak tőle?

- Üzleti ügyben keressük. Mr. Lange küldött ide.

- Mr. Lange? Akkor rendben van. Szólok a senornak. Tessék várni egy kicsit.

Nemsokára visszajött, és beengedett bennünket. Magas termetű, izmos fiatal néger volt.

- Tessék befáradni - mondta. - Senor Cortesio várja az urakat.

A keskeny folyosóról egy kis szobába léptünk; melyet irodának rendeztek be. A fal mellett írópolc állt, a szoba közepén asztal néhány székkel, ebből állt az egyszerű bútorzat. Az írópolc mellől magas, karcsú férfi fordult felénk; élénk, fekete szeme, barna arcbőre és hosszú orra első pillantásra elárulta, hogy mexikói spanyol.

Udvariasan üdvözölt bennünket, és megkérdezte:

- Hallom, Mr. Lange küldte önöket ide. Miben lehetek a szolgálatukra, senores? Üzleti ügy?

- Annak is lehet nevezni. Mindjárt kiderül - felelte Old Death, aki már a ház előtt megkért, hogy a tárgyalást bízzam rá.

- Parancsoljanak rágyújtani - mondta a házigazda, és szivarosdobozt tolt elénk. A mexikóiak semmiféle tárgyalást, még egyszerű beszélgetést sem tudnak elképzelni szivar nélkül. Mivel a szivarnak mindig nagy barátja voltam, tüsténT kivettem egyet, megropogtattam és rágyújtottam. Old Death már nehezebben fanyalodott rá - a nikotint, mint már említettem; erősebb formában szerette élvezni.

- Senor Cortesio - kezdte Old Death -, az a szándékunk, hogy átnyargaljunk Mexikóba, és csatlakozzunk Juárez hadaihoz. Az ilyesmire persze óvatos ember nem vállalkozik csak úgy vaktában. Tudnunk kell, vajon szívesen látnak-e bennünket a felkelők, és befogadnak-e maguk közé. Közös barátunk azt tanácsolta, forduljunk önhöz ebben a dologban.

A mexikói nem adott rögtön választ, előbb alaposan szemügyre vett minket. Úgy vettem észre, velem meg van elégedve; hiszen fiatal és erős emberekre volt szüksége. Old Death külseje azonban gondolkodóba ejtette - az öreg sovány arca, szikár alakja, hajlott tartása nem látszott túlságosan biztatónak.

- Régi katona vagyok - jegyezte meg Old Death, szinte válaszul a ki nem mondott kérdésre -, Thomas és Grant tábornokok alatt küzdöttem Jeffersonék ellen. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy az északi csapatoknak jelentős szolgálatokat tettem az úttalan utakon.

- Ez mind nagyon szép, senor - mondta a spanyol. - De ha megbocsátja őszinteségemet, attól tartok, hogy a nehéz mexikói terep fáradalmai már nem önnek valók.

- No, ezt se mondta még senki Old Deathnek! - felelte öreg barátom mosolyogva.

Ennek a névnek bűvös hatása volt. Senor Cortesio, aki már az asztalnál ült, velünk szemben, felugrott a székből, és így kiáltott:

- Old Death? Ön volna az? A leghíresebb vadász, nyomkereső és erdei vezető! Megtiszteltetésnek tekintem, hogy kezet szoríthattam önnel. Persze, persze, most látom csak, külseje pontosan megfelel annak a leírásnak, amit derék vadnyugati harcosoktól már annyiszor hallottam.

Hiszen önről legendákat mesélnek.

- Az emberek szeretik eltúlozni a dolgokat - felelte Old Death szerényen. - Az egészből annyi igaz, hogy amióta az eszemet bírom . . . igen, amióta az eszemet bírom, mindig a lelkiismeretem szavára hallgattam, és nem szoktam megijedni a saját árnyékomtól.

- De még az ellenség túlerejétől sem; tudom. Nos, fölösleges mondanom, hogy én csak a legnagyobb titokban toborzok embereket Juáreznak.

Munkám nagy körültekintést kíván. De önnel nyíltan beszélhetek. Örömmel veszem jelentkezését, és Old Deathnek természetesen tiszti rang jár odaát, ezt majd elintézem. Ami a barátját illeti. . .

- A barátomért felelek - vágott a szavába Old Death. - Kitűnő katona, és már nem is tapasztalatlan. Eltekintve attól, hogy iskolázott ember, szívvel-lélekkel az elnyomottak oldalán áll. Pompás lovas, és ha gyáva ember lenne, képzelheti, hogy nem volna a barátom.

Zavarba ejtett lelkes dicséretével, de még mielőtt egy szót is szólhattam volna, Senor Cortesio a vállamra csapott és kijelentette:

- Rendben van, ön is tiszt lesz, Senor. . . Senor. . .

- Mr. Miller - mutatott be Old Death habozás nélkül.

- Charles Miller - tettem hozzá, magamat feltalálva. Nem is képzeltem volna, hogy az öreg ilyen folyékonyan tud füllenteni, és még kevésbé, hogy

olyan jó diplomata. Kitalálta, hogy nem szeretnék az igazi nevemen szerepelni.

- Egy kis előleget azonnal a rendelkezésükre bocsátok - mondta Senor Cortesio, és már elővette kulcsát, hogy egy fiókot kinyisson.

- Fölösleges, senor - siettem tiltakozni, mert igazán nem akartam a csalást odáig vinni, hogy pénzt is fogadjak el tőle.

- Miért, senores? - kérdezte a házigazdánk. - Nem én találtam ki azt a bölcs mondást, hogy a háborúhoz pénz kell, de ami igaz, igaz.

- El vagyunk látva mindennel - makacskodtam. - Csak két jó lóra lenne szükségünk, a nyereg és lószerszám megvan.

- Remek! Akkor kapnak tőlem két nagyon jó lovat. Reggel majd kiválaszthatják az istállómban. Találtak már éjjeli szállást?

- Igen. Mr. Lange vendégei leszünk.

- No, ennek örülök! Mert én, sajnos, szűkében vagyok a helynek, és kissé bajos lenne. . .

- Nincs is rá szükség - mondtam.

- Van egypár hivatalos formaság, papírok satöbbi. Hagyjuk holnapra, vagy intézzük el most?

- Ha lehet, most mindjárt - jelentette ki Old Death. - Miről van szó?

- Semmi az egész. Mivel saját költségükön utaznak, ráérnek felesküdni a csapatnál, ha megérkeznek. Én csak igazoló irattal látom el önöket és egy ajánlólevéllel, mely biztosítja önöknek a tiszti kinevezést. Igaza van, senor, legjobb, ha mindjárt túlesünk rajta, hiszen olyan időket élünk, hogy sohasem tudhatjuk, mit hoz a következő óra. Így hát negyedórai türelmet kérek. Itt vannak a szivarok, és mindjárt hozok egy kis bort is kóstolónak.

Ilyen borhoz még nem volt szerencséjük - sajnos, már csak egy palackkal maradt belőle. Nem is raknám akárki elé!

Behozta a bort és a poharakat, az asztalra tette, aztán az írópolchoz lépett. Old Death tréfás pofát vágott a házigazdánk háta mögött, értésemre adva, hogy minden pompásan sikerült, és nagyszerűen érzi magát.

Megtöltötte a poharakat, és a magáét egy hajtásra kiitta. Én magam gondolataimba merülve, lassabban kortyolgattam, és a palack háromnegyed részét neki engedtem át.

Mire a palack kiürült, ami nem tartott negyedóráig, Senor Cortesio is elkészült az irkafirkával. Az ajánlólevelet, mielőtt lepecsételte, felolvasta nekünk, s hangjával, tartalmával nagyon meg voltunk elégedve. Ezután két, vastag papírra nyomtatott űrlapot vett elő, és beírta a nevünket meg az adatainkat. Spanyol nyelven kiállított útlevelek voltak, s legnagyobb csodálkozásomra Juárez aláírását fedeztem fel rajtuk.

De még nagyobb ámulatba estem, amikor Cortesio fiókjából két másik útlevél került elő, s azokat is a mi nevünkre állította ki.

- Ezek francia útlevelek - mondta mosolyogva - és Bazaine aláírása díszeleg rajtuk. Hogy miként jutottam a "kis Napóleon" hadvezérének aláírásához, ne firtassuk. Egyébként csak a legritkább esetben látok el valakit kettős útlevéllel - sőt a legtöbb embert minden igazoló írás nélkül bocsátom útra a biztonság - már tudniillik az én biztonságom - kedvéért. De Old Death és barátja kivételes elbánást érdemel.

Old Death eddig még nem tért rá látogatásunk tulajdonképpeni céljára, ami eléggé nyugtalanított, de tartottam magam az ígéretemhez, hogy nem szólok bele a dolgába. Most végre elérkezettnek látta az alkalmat, hogy megkérdezze:

- Mikor ment el az utolsó csoport?

- Az utolsó transzport? Tegnap. Több mint harminc újonc, magam kísértem el őket a Hopkins-farmig. Köztük is volt két úriember, aki kivételes

bánásmódban részesült. Ők, hogy úgy mondjam, magánügyben, magánemberként indultak Mexikóba.

- Ön magánembereket is átsegít a határon? - csodálkozott Old Death.

- Dehogyis, hisz az közönséges embercsempészet volna! - tiltakozott Senor Cortesio. - Eszem ágában sincs ilyesmivel foglalkozni. De a két úriember egyike régi ismerősöm még Mexikóból, és nem tagadhattam meg tőlük a segítségemet. Könnyen lehet, hogy önök is megismerkednek velük. Olyan remek lovakat kapnak tőlem, hogy talán utolérik a tegnapi transzportot még a Rio Grande előtt.

- Hol kelnek át a folyón? - kérdezte Old Death egykedvűen, s még egy arcizma sem árulta el, mennyire örül annak, amit most hallott.

- Irányuk az Eagle Pass, de ott nagy a forgalom, és így a Sas-hágó környékén nem tanácsos mutatkozniuk. Ezért a Nueces folyó és a Rio Grande közt átvágnak a San Antonióból kiinduló öszvérúton, elhaladnak az Inge-erőd mellett, de természetesen elkerülik az erődöt, és egy gázlón kelnek át a Rio Grande túlsó partjára. Ezt a gázlót csak a mi vezetőink ismerik. Onnan aztán Baya, Cruses, San Vicente és San Carlos érintésével jutnak el Chihuahua városába.

Zúgott a fülem a sok helységnévtől, melyet akkor hallottam először.

De Old Death úgy bólogatott; mintha régi ismerőseit üdvözölné, sőt magában újra elmormolta a neveket, hogy jól emlékezetébe vésse az utat.

- Ha a lovaink csakugyan olyan kiválóak, okvetlenül utolérjük őket - mondta -, különösen ha az ő lovaik csak közepesek. Most már csak az a kérdés, megengedik-e, hogy hozzájuk csatlakozzunk.

- Persze, hogy megengedik - nyugtatta meg Senor Cortesio, de Old Death még mindig aggályoskodott.

- És mit szól majd hozzá az a két úriember, aki magánügyben utazik, ahogy ön említette?

- Azoknak nincs sok beszélnivalójuk! - fortyant fel Cortesio. - Örüljenek, hogy az én csoportom védelme alatt tehetik meg a veszélyes utat. Eszükbe se jut majd ellenkezni. Adja át nekik üdvözletemet. Az egyik, név szerint Gavilano, mint már mondottam, régi ismerősöm.

Mexikói születésű, mulatós fickó, több görbe estét töltöttem vele a fővárosban. Bemutatott a húgának, aki táncosnő - csodaszép lány, már sok embernek elcsavarta a fejét!

- Gavilano is szép ember?

- No, azt nem mondhatnám! Tudja, a lány nem az édestestvére, hanem a mostohahúga vagy olyasmi. Együtt voltam vele néhányszor, aztán hirtelen eltűnt. A bátyja azt mondja, most Chihuahua környékén él, tulajdonképpen őt akarja megkeresni.

- És a másik úr, Gavilano barátja?

- Ah, az egy csendes fiatalember, szerény, finom modorú! Csodálatosan ragaszkodik Gavilanóhoz; mindenben engedelmeskedik neki.

Szinte az volt a benyomásom, hogy fél tőle.

- Üzletember? - érdeklődött Old Death.

- Nem, nem. . ., képzelje csak - költő!

- Mi a csudát! Hát az miféle foglalkozás?

- Nem tudom, de úgy látszik, megél belőle. Vagy az is lehet, hogy vagyonos. Azt mondta, Mexikó regényes ország, és szeretné közelebbről megismerni.

- Hát ami azt illeti, eléggé vadregényes, különösen most. De mondja csak, Senor Cortesio, honnan tudta az a Gavilano, hogy ön most Lagrange-ban él? Leveleztek talán?

- A fenét! Véletlenül akadtunk össze. Lenn voltam a kikötőben, amikor a hajó megérkezett, és megismertük egymást. Boldogan a nyakamba borult, én meg természetesen meghívtam a házamba a barátjával együtt. Kiderült, hogy a hajóval Austinba igyekeztek, onnan akartak a határ felé lovagolni. De mivel olyan zűrzavaros időket élünk, felajánlottam nekik, hogy csatlakozzanak az én transzportomhoz. Mondanom sem kell, hogy ajánlatomat hálásan fogadták, és kapva kaptak rajta. Ma valóban nem tanácsos egyedül vagy kettesben utazni. Napirenden vannak a rablótámadások, házakat gyújtanak fel, ártatlan embereket gyilkolnak meg saját otthonukban. A seriff tehetetlen. A tettesek rendszerint nyomtalanul eltűnnek.

- Alighanem a Ku-Klux-Klan keze van a dologban.

- Nem vitás. Tegnapelőtt két holttestet találtak az országúton, az egyiknek a mellére cédulát tűztek ezzel a felirattal: "Így jár minden négerbarát!" Shelbyben tegnap félholtra korbácsoltak egy egész családot, mert az egyik fiú Grant tábornok seregében szolgált. Ma reggel pedig egy fekete csuklyát találtak a Karvaly közelében. Két gyíkszerű figura volt rávarrva, amit fehér vászonból vágtak ki.

- A kukluxosok maszkja! - kiáltott fel Old Death.

- Az bizony! Fehér ábrákkal díszített fekete csuklyákkal álcázzák magukat, sokszor meg fehér lepedőt kanyarítanak magukra. Minden figura egy-egy kukluxos ismertetőjele, mert a nevüket többnyire még egymás előtt is titokban tartják. Szerencsére nekem még nem volt dolgom velük.

- Könnyen lehet, hogy figyelik, Senor Cortesio - mondta Old Death. - Én az ön helyében éjszakára elreteszelnék minden ajtót, ablakot, s gondom lenne rá, hogy a puskám a kezem ügyében legyen.

- Igaza van - felelte a spanyol. - Más nyelven ezekkel nem is lehet beszélni, csak puskával és golyóval. Nem érdemelnek könyörületet, mert ők sem irgalmaznak senkinek. Ön is vigyázzon magára! A többit majd holnap megbeszéljük.

- Itt leszünk jó korán. Mára tehát végeztünk?

- Úgy van, senores. Örülök, hogy megismerkedtem önökkel.

Cortesio kezet nyújtott nekünk, és elbocsátott. Künn az utcán barátságosan oldalba böktem öreg barátomat.

- No, ezt jól csinálta! - mondtam. - De miért kellett szélhámoskodnia?

- Azt akartam, hogy kedvet kapjon hozzánk.

- Ön még a pénzét is elfogadta volna, ha én nem utasítom vissza.

- Miért ne?

- Mert eszünk ágában sincs Juárez seregébe beállni. Nem azért megyünk Mexikóba!

- Ki tudja, mit hoz a jövő? De azért örülök, hogy az előleget nem vettük fel. Így urai vagyunk későbbi elhatározásunknak. Azonkívül ennek köszönhetjük az útleveleket is. Eredményes látogatás volt. Még azt is megtudtuk, merre visz Gibson útja. Hol az a másik ház, ahol a kovács lakik? Ez az, persze. No, zörgessünk be!

Nem is kellett kopogtatnunk. Lange már az ajtó mögött lesett ránk, és tüstént bevezetett a szobába, melynek három ablaka volt, és valamennyit vastag pokrócokkal takarták el.

- Ne csodálkozzanak ezen az óvintézkedésen, uraim - mondta Lange. - Még azt is szeretném, ha minél halkabban beszélgetnénk. Nem lenne jó, ha a kukluxosok megtudnák, hogy önök nálunk vannak.

- Csak nem látta a gazfickókat?

- A felderítőiket mindenesetre. Mialatt önök Senor Cortesiónál voltak, gyanús zajt hallottam a háznak arról az oldaláról, mely a kocsma felé néz.

Résnyire kinyitottam az ajtót, és kikukucskáltam. Észrevettem, hogy három ember ólálkodik odakünn. A sötétben is láttam, hogy csuklyát viselnek.

- Akkor csakugyan kukluxosok voltak - bólintott Old Death.

- Kétségtelenül. Kettő megállt az ajtó mellett, a harmadik az ablakhoz osont és benézett, majd kisvártatva visszajött, és jelentette társainak, hogy csak egy fiatalembert látott, alighanem a kovács fiát; a kovács maga pedig alighanem a konyhában tartózkodik, és vacsorát készít, mert az asztal meg van terítve. Akkor várjuk meg, míg megvacsoráztak; és lefeküdtek aludni - mondta a másik -, majd álmukban lepjük meg őket! Ezzel el is tűntek. Attól tartok, nem lesz valami nyugalmas éjszakánk.

- Szerencsére itt vagyunk mi is - mondta Old Death. - Hol a fia?

- Kilopózott a házból, hogy segítséget hívjon. Van néhány megbízható jó barátunk; akikre számíthatunk. Ön is látta őket a kocsmában, együtt ültünk a belső szobában.

- Úgy kellene idejönniük, hogy a csuklyások ne vegyék észre - vélte Old Death.

- Bízza csak rájuk, Sir, annyi eszük nekik is van. De közben megvacsorázhatunk. Egyszerű vacsora lesz, de jó szívvel adom.

A vacsora kitűnő sonkából, ízletes kenyérből és sörből állt. Miközben falatoztunk, egy kutya° halk vakkantását hallottuk a közelből.

- Ez a jel - mondta Lange. - A barátaink megérkeztek.

Kiment, hogy ajtót nyisson, s nemsokára a fiával és öt más emberrel jött vissza a szobába. Valamennyien puskákkal, pisztolyokkal és késekkel voltak felszerelve. Csendesen letelepedtek, ki-ki ahogy tudott.

Mindjárt láttam, hogy olyan emberek; akikre éppen szükségünk van.

Nem beszélnek sokat, de tettre készek. Volt köztük egy őszes hajú és deres szakállú öreg is, aki fürkészően meresztette szemét Old Deathre.

- Bocsánat, uram - mondta kis idő múlva. - Azt hiszem, mi már találkoztunk.

- Könnyen lehet - felelte az erdei vezető. - Nem vagyok már mai gyerek, és sok helyen megfordultam életemben.

- Nem emlékszik rám? - kérdezte az öreg.

Old Death figyelmesen szemügyre vette; és így felelt:

- Ismerős az arca, csak nem tudom, honnan.

- Én már emlékszem - mondta az öreg. - Kaliforniában találkoztunk, a friscói kínai negyedben. Bizony, van annak már húsz éve is! Afféle ópiumbarlang volt, ahol kockáztak és kártyáztak is, mégpedig nagyban. Minden pénzemet eljátszottam, majdnem ezer dollárt. Csak egyetlen kisebb bankjegyem volt már; azt nem akartam már egy lapra tenni, mert az volt a szándékom, hogy ópiumra költöm, aztán golyót röpítek az agyamba. Akkor ön leült mellém, és. . .

- Elég, elég, már emlékszem! - vágott a szavába Old Death. - A többi már nem érdekes.

- Dehogynem, Sir, hadd mondjam el végig! Ön megmentette az életemet. Azt mondta, helyettem fog játszani, közös kasszára, és majdnem az egész pénzemet visszanyerte. Aztán félrevont egy sarokba, és addig beszélt a lelkemre, amíg meg nem fogadtam, hogy soha többé nem nyúlok se kártyához, se ópiumhoz. Becsületszavamat adtam rá, és nem bántam meg. Ma jómódú ember vagyok, és mindent önnek köszönhetek. Engedje meg, jótevőm, hogy lerójam a tartozásomat!

- Csak nem akar pénzt kínálni? - mordult fel Old Death. - Ezt verje ki a fejéből és a hálálkodást is! Két ördög tartotta karmai közt: az ópium és a játékszenvedély. Ha kiszabadította magát, nem nekem köszönheti, hanem az

akaraterejének, és ez a legszebb, legnagyobb dolog a világon. Az a legény a talpán, aki rossz hajlamait le tudja győzni. Hej, ha én is. . . no de elég volt, ne beszéljünk róla többet!

Keserű hangja szöget ütött a fejembe. Lehetséges-e, hogy ő is rabja volt ennek a két átkos szenvedélynek? A kártyával alighanem szakított, de ami az ópiumot illeti . . . sovány, aszott alakja talán ezzel magyarázható?

Ha le is szokott a rettenetes méregről; irtózatos küzdelmébe kerülhetett, és ez még mindig meglátszik rajta. A rokonszenvhez, melyet iránta éreztem, most szánakozás is járult. Ki tudja, milyen pompás szervezete lehetett valaha, és szellemi képességei is az átlag fölé emelték.

Nagy dolgokra volt hivatott, és ez lett belőle - egy megvénült kalandor!

Csúfneve, melynek még így is becsületet szerzett, egyszerre megborzongatott.

Old Death - egy ember, aki többféle értelemben is a halállal cimborált. Utolsó szavai, - ne beszéljünk róla többet! - elszomorítóan visszhangzottak fülemben. Tűnődésemből házigazdánk megjegyzése riasztott fel.

- Igaza van, uram. Fordítsuk most figyelmünket a harmadik ördögre, a Ku-Klux-Klanra, mert pillanatnyilag ez fenyeget bennünket. Az éjszaka folyamán bizonyára megtámadnak. Készüljünk fel a fogadásukra. Vajon mitévők legyünk? Ha valakinek van egy jó ötlete, ki vele!

Senki sem szólalt meg. Minden szem Old Deathre; a tapasztalt öreg harcosra tapadt, mintha tőle várna tanácsot. Old Death megérezte a néma felszólítást, szokása szerint elfintorította arcát, és így szólt:

- Ha mindenki hallgat, nem tekinthetik szerénytelenségnek, hogy én teszem le a garast. Tudni szeretném, megbízható-e a ház hátsó ajtaja.

- Erős ajtó - felelte Lange -, és újabban mindig kulcsra zárom.

- Helyes. Ezt alighanem ők is tudják, és tolvajkulccsal fognak próbálkozni. Most az a kérdés, hogyan fogadjuk őket.

- Puskával, természetesen - felelte Lange. - Lelőjük, aki az ajtóhoz közeledik.

- Nem jó! - csóválta a fejét Old Death. - Én inkább beengedném őket. Képzelje csak, milyen kéjgyönyör lenne a bandát fogságba ejteni!

A derék kovács elképedve nézett rá.

- Nem tetszik a tervem, Sir? - kérdezte Old Death.

- Megvalósíthatatlan, uram. Hülyék lennének, ha szépen besétálnának a csapdába.

- Én mégis megpróbálnám - makacskodott Old Death. - Először is nem szeretem a vérontást, és elkerülném, ha lehet. Másodszor pedig, ha sikerülne ezeket a fickókat lefülelni, elmenne a kedvük attól, hogy Lagrange-ban garázdálkodjanak. Mit érne vele, ha három-négy csirkefogót lelőne? Csak magára zúdítaná a Ku-Klux-Klan bosszúját. Egyszerre kellene végezni velük.

- Veszedelmes terv! - csóválgatta fejét Lange.

- A helyzet mindenképpen veszedelmes. Itt csak a vakmerőség segít.

Az a fontos, hogy jól fogjuk meg a dolgot. Mindenesetre kimegyek még egy kis terepszemlét tartani.

- A gazfickók bizonyára hátrahagytak egy őrszemet, itt leselkedik valahol a ház körül. Mi lesz, ha megpillantja önt? - kérdezte Lange aggódva.

- Majd gondom lesz rá, hogy ne pillantson meg. Van egy darabka krétája? Rajzolja le a ház vázlatát ide az asztalra, hogy tisztában legyek mindennel. Aztán engedjen ki a hátsó ajtón, s várja meg; míg visszajövök. Nem fogok

kopogni, csak körmömmel kaparászok az ajtón. Ez lesz a jele, hogy én vagyok az. Ha kopognak, ne nyisson ajtót.

Lange egy darabka krétát vett le a felső ajtópárkányról, és ügyesen feltüntette a ház alaprajzát az asztalon. Old Death gondosan tanulmányozta; aztán vigyorogva bólintott. Elindult a hátsó ajtó felé; de hirtelen visszafordult, és tűnődve nézett rám.

- Kedvem volna önt magammal vinni - mondta. - Próbált már valakit lopva megközelíteni, ahogy az indiánok szokták?

Eszembe jutott beszélgetésem Winnetouval; amikor helyeselte, hogy nem fedtem fel Old Death előtt, ki vagyok.

- Még nem - feleltem.

- Hát akkor most alkalma nyílik, hogy megtanulja. Utánam!

- Nem lesz túlságosan kockázatos? - kérdezte Lange. - Ha ilyen dolgokban tapasztalatlan, könnyen bajba kerül; és vele együtt mi is.

- Majd vigyáz magára - felelte Old Death. - Persze ha arról volna szó, hogy egy indiánt kell észrevétlenül meglepni, nem bíznám rá a feladatot. De ezek a kukluxosok nem indiánok. Csak a szájuk nagy, ügyesség és bátorság dolgában még egy prérivadásszal sem vehetik fel a versenyt. Nincsenek köztük vadászok. Igazi vadnyugati nem keveredik ilyen csőcselék közé. Induljunk hát, fiatalember! De a sombreróját hagyja itt. Maradjon mindig a nyomomban, és tegye azt, amit én.

Lange halkan kinyitotta a hátsó ajtót, s miután kiengedett minket, újra bezárta mögöttünk. Odakünn Old Death lekuporodott, és én követtem a példáját. Szeme a sötétséget fürkészte.

- Azt hiszem, ott nincs senki - súgta nekem, az istálló felé mutatva.

- De óvatosságból megnézem. Mondja csak, gyerekkorában nem próbálta még a tücsök ciripelését utánozni? Egy fűszálat tesz a két hüvelykujja közé,

és. . .

- Tudom - feleltem.

- Maradjon itt. Tépjen le egy fűszálat, aztán várjon meg mozdulatlanul. Ha valami történik; ciripeljen, akkor mindjárt itt leszek.

Négykézláb leereszkedett a földre, és eltűnt a sötétben. Vagy tíz percig tartott, míg visszajött. Egyszerre csak ott volt mellettem.

- Ezen az oldalon nincs senki - súgta. - De a másik oldalon, ahova a hálószoba ablaka nyílik, talán leselkedik valaki. Csússzunk oda; de óvatosan.

Nem hason, mint egy kígyó, inkább kéz- és lábujjainkra támaszkodva. Előre!

Old Death siklott előttem, akár egy gyík, én meg a nyomában. Kis idő múlva hátrafordította fejét.

- Itt vannak - súgta. - Nem is egy, hanem kettő. Közelítsük meg őket.

Nesztelenül kúsztunk tovább. A kerítés közelében egy alacsony kis sátrat pillantottam meg. Csak később láttam, hogy nem sátor, hanem gúlába rakott karók álltak ott. Előttük két ember ült a sötétben. Old Death visszacsúszott hozzám, és a fülembe súgta:

- A hátuk mögé kell kerülnünk, hogy kihallgassuk, mit beszélnek.

Egyszerre nem juthatunk oda. Én jobb oldalról közelítem meg őket, maga meg a másik oldalról, érti?

- Jó lesz - feleltem.

- Ha észreveszik, el kell intézni őket, de a legnagyobb csendben.

- Késsel? - súgtam.

- Nem - felelte. - Én majd torkon kapom az egyiket, maga a másikat. Előre!

Sikerült észrevétlenül eljutnom a gúla mögé. Ott lehasaltam, és arcomat a két tenyerembe fektettem, hogy jobban fülelhessek.

- A hajó kapitánya a bögyömben van - mondta az; aki közelebb volt hozzám. - Megérdemelné, hogy felakasszuk, de mégse fogjuk bántani.

Tudod, Locksmith, a hajósokkal nem szabad ujjat húznunk.

- Ahogy gondolod, főnök - felelte a másik. - Nekem inkább arra a sovány hórihorgasra meg a barátjára fáj a fogam. Egész biztos, hogy itt vannak még - őket kellene elcsípni.

- Azért hagytam a Csigát a kocsmában, talán megtudja, hol bujkálnak. Egyelőre végezzünk a kováccsal meg a fiával. A fia tiszt volt az északi seregben, apja meg tudott róla. Mindketten megérdemlik a kötelet. Mit gondolsz, ki tudod nyitni a hátsó ajtót?

- Azért vagyok lakatos. Nincs olyan zár, amit ezzel a görbe vassal ki ne tudnék nyitni.

- Akkor jó. Csak meg kell várni, míg aludni mennek. Igaz, hogy az embereink már türelmetlenek ott az istálló mögött. Nekem sem volna türelmem ilyen sokáig a bodzabokrok alatt lapulni.

- Meg kellene nézni, mi van a házban. Talán már lefeküdtek.

- Igazad van, Locksmith, megyek és megnézem.

A "főnök" felállt, és lábujjhegyen elindult a ház felé. A másik, akit Locksmithnek nevezett, ami lakatost jelent, zsebéből jó nagy tolvajkulcsot vett elő, és tűnődve nézegette. Ekkor valaki óvatosan megrángatta a lábamat. Visszacsúsztam, és már ott feküdtem Old Death mellett.

Egészen füléhez hajolva, beszámoltam neki arról, amit hallottam.

- Most fogjuk elintézni őket - bólintott Old Death. - Ha meghallja a hangomat, vesse magát rá a "főnökre". A cél az, hogy életben maradjon; de ne tudjon segítségért kiáltani. Rántsa le a földre, aztán térdeljen rá. Csak addig fogja, amíg oda nem jövök. No, a viszontlátásra!

Már el is tűnt mellőlem, én meg visszakúsztam az előbbi leshelyemre. A "főnök" nemsokára visszajött, és leült Locksmith mellé.

- Tovább kell várni - mondta bosszankodva. - A kovács még ébren van.

- Ott egye meg a fene! - szitkozódott Locksmith. - No de ami késik, nem múlik. Ha végeztünk velük, megkeressük azt a hórihorgast.

Mondtam már, nekem őrá fáj a fogam. Nem adnám egy vak lóért, ha tudnám, hol van.

- Itt ni! - hallottam ebben a pillanatban Old Death hangját. Tétovázás nélkül felugrottam, és hátulról elkaptam a "főnök" nyakát. Nem volt ideje kiabálni. Fél perc se telt bele, és már a földön feküdt; én meg rajta. Újabb fél perc múlva Old Death ott termett mellettem, és revolvere agyával halántékon csapta a görcsösen kapálózó "főnököt", aki most már elvesztette eszméletét.

- Egészen jól csinálta, barátom - dicsért meg az öreg. - Most kapja fel a vállára, és be a házba!

Hátunkon a két eszméletlen gazfickóval a hátsó ajtóhoz siettünk.

Old Death körmével kaparászott az ajtón, mely tüstént kinyílt.

- Hát ez mi? - kérdezte Lange; aki a sötétben csak annyit látott, hogy cipelünk valamit.

- Mindjárt kiderül - felelte Old Death. - Csak zárja be az ajtót.

A szobában várakozó társaság nagyot nézett; amikor a két gazfickót leraktuk a padlóra.

- Tyű, a mindenit! - kiáltott fel a kovács. - Hiszen ez két kukluxos!

Meghaltak?

- Remélem, nem - felelte Old Death. - Látja, hogy igazam volt; amikor ezt a fiatalembert magammal vittem. Nagyon bátran viselkedett - ő fogta le a banda vezérét.

- Ez a vezér? Nagyszerű! De hol vannak az emberei? És miért kellett ezt a kettőt ide behurcolni?

- Hát ezt se tudja kitalálni? Lehúzzuk a két gazfickó gúnyáját, én meg a barátom belebújunk, aztán idecsaljuk a bandát, mely az istálló mögött rejtőzködik.

- És ha észreveszik a cselt?

- Bízza csak ránk!

Old Death gyorsan elmesélte, mit hallottunk, és kifejtette tervét. Én játszom majd Locksmith szerepét, ő meg a "főnökét".

- Természetesnek fogják tartani, hogy suttogva beszélünk - tette hozzá -, és a suttogó hangot nem lehet megismerni.

- És a mi dolgunk mi lesz? - kérdezte Lange.

- Egyelőre csak annyi, hogy kiosonnak a kertbe, és behoznak néhány erős karót. Ezekre hamarosan szükségünk lesz. Aztán oltsanak el minden világosságot, és bújjanak el a házban. A többit majd meglátjuk.

Míg Lange és fia kiment a kertbe, mi levetkőztettük a két foglyot. Az egyiknek a csuklyáján fehér vászonból kivágott kard volt - a vezér jelképe -, a másikén pedig egy kulcs. A Csiga, aki még a kocsmában ült, hogy utánunk szaglásszon, alighanem csigát ábrázoló jelvényt viselt.

Amikor lehúztuk a "főnök" bő, fehér overallját is, felébredt, és a zsebéhez kapott, ahol a revolvere volt, amíg el nem szedtük tőle. Old Death gyorsan visszanyomta a fejét a padlóra, és mellének szegezte rugós kését.

- Nyugalom; fiacskám! Egyetlen hang vagy mozdulat, és szívedbe sétál az acél!

A "főnök" harminc év körüli férfi volt; sötétbarna arcbőre és gőgös, hetyke arcvonásai arra vallottak, hogy a levitézlett déli földesurak egyike lehetett. Önkéntelen mozdulattal megtapogatta fájó halántékát, ahová az ütést kapta, és nyöszörgő hangon megkérdezte:

- Hol vagyok? Mit akartok tőlem?

- Mindjárt megtudod - felelte Old Death -, csak előbb megkötözünk egy kicsit.

- Megkötözni? Engem? Soha! - fortyant fel a bandavezér, és újra megpróbált feltápászkodni.

- Meg akarsz halni? - sziszegte az öreg. - Tudod, ki vagyok én? Old Death, ha már hallottad ezt a nevet! Sejtheted, mennyire imádom a rabszolgatartókat és a kukluxosokat!

- Old Death? - hebegte a "főnök" rémülten. - Akkor végem van!

- Még nem. Mi nem vagyunk olyan elvetemült gyilkosok, mint ti.

Ha megadod magad, és kezünkre játszol, hogy a társaid is azt tegyék, megkegyelmezünk nektek. De ha verekedésre kerül a sor, holnap annyi hullát úsztat le a folyó, ahányan vagytok. Remélem, észre térsz, s megteszed, amit parancsolok. Azonkívül csak annyit kívánunk tőletek, hogy menjetek vissza Louisianába, és ne tegyétek többé a lábatokat ide

Texasba. Itt nem tűrjük a garázdálkodástokat. Mindjárt behozom az embereidet. Kövess el mindent, hogy megadják magukat, ha kedves az életed.

Ezután megkötöztük, és egy zsebkendőt tömtünk a szájába. Közben felocsúdott a társa is, akit hasonló kezelésbe vettünk. Végül a két megkötözött fickót becipeltük a hálókamrába, és Lange meg a fia ágyába fektettük. Még külön odakötöztük őket s pokrócokkal fülig betakartuk.

- Így ni! - nevetett Old Death. - Most kezdődik a komédia. Micsoda élvezet lenne látni, milyen pofát vágnak majd a banditák, ha vezérűket itt megpillantják! Úgy szeretném megfigyelni őket, hogy ne vegyék észre.

- Mi sem könnyebb annál! - felelte Lange, aki fiával együtt már behozta a karókat. - A kamra mennyezete egy sor deszkából áll. Felmegyünk a padlásra, és az egyik deszkát felfeszítjük.

- Remek! - bólintott Old Death. - Csak előbb átöltözünk.

Lehúztam Locksmith álruháját, és magamra öltöttem. Fehér kezeslábasa zsebében egy nagy tolvajkulcsot találtam.

- Félek, hogy nem tud bánni ezzel a szerszámmal - fordult hozzám

Old Death. - Mindenesetre hozza magával az igazi kulcsokat is. Puskáinkat bízzuk a háziakra, nekünk elég lesz a kés és revolver. Majd ha a madárkákat becsalogattuk a kalitkába, ezekkel a karókkal megtámasztjuk az ajtót és ablakot, nehogy kirepüljenek.

- Értem - bólintott Lange. - Most felmegyek a padlásra.

Még megvártuk a mennyezetléc kifeszítését, aztán kiosontunk a hátsó ajtón, melyet kulcsra zártam magam mögött. Old Death a falhoz lapult, én meg nyugodtan elindultam az istálló felé. Nem kellett vigyáznom, hogy nesztelenül lépkedjek, hiszen a cél az volt, hogy észrevegyenek.

Az istálló mögött majdnem megbotlottam egy ott kuporgó alakban.

- Stop! - mondta. - Te vagy az, Locksmith? Örültem, hogy ilyen szépen megismert.

- Én hát! - feleltem súgva. - De ne kiabálj!

- No, végre! Mi újság?

- Jöhettek, de csak halkan.

- Szólok a hadnagynak, várj egy kicsit - mondta és eltűnt.

Mi a fene! - gondoltam. - Még hadnagyuk is van? Egész katonai szervezet! Egy percig sem álltam ott, és már odajött egy másik.

- Lefeküdtek már? - kérdezte súgva. - Elég sokáig várattak.

- Megittak egy egész korsó brandyt, csak aztán feküdtek le - mondtam alig hallhatóan.

- Annál jobb - felelte -, így még könnyebben elbánunk velük. Már éjfél is elmúlt. A másik csoport mindjárt munkához lát Cortesiónál.

Egy csomó fekete csuklyás alak bukkant fel mögötte. Intettem nekik, hogy kövessenek. A házhoz érve, Old Death lépett elénk a "főnök" maskarájában.

- Nos, Locksmith, elő az álkulccsal! - parancsolt rám.

Az ajtóhoz léptem, az igazi kulccsal a kezemben, de néhány pillanatig motoszkáltam, mintha a zárral vesződnék. Végre kinyitottam az ajtót, és félreálltam. Old Death az ajtó másik oldalán lapult a falhoz. Előreengedtük az embereket, akik sorra beléptek, utoljára a hadnagy.

- Gyújtsuk meg a lámpásokat? - kérdezte.

- Egyelőre csak a tiedet - rendelkezett Old Death.

Követtük a díszes társaságot. Becsuktam mögöttük az ajtót, de nem zártam be. A hadnagy zsebéből kézilámpást vett elő és meggyújtotta.

Láttam, hogy csuklóját késhez hasonló fehér ábra díszíti. Összesen tizenöt bandität számoltunk meg. Mindegyik más jelvényt viselt. Volt köztük kereszt, félhold, csillag, kígyó, béka, fogaskerék, olló, madár és még négylábú állat is.

- Állítsunk őrt az ajtóhoz? - kérdezte a hadnagy.

- Minek? - felelte Old Death. - Elég, ha bezárjuk.

Tüstént ráfordítottam a kulcsot, de nem húztam ki.

- Gyerünk! - mondta Old Death, és kivette a hadnagy kezéből a lámpást. A hálókamra ajtajára mutatott. - Ide be! Gyorsan, de nesztelenül! A lámpákat ráérünk odabenn meggyújtani.

Ezzel akarta elejét venni, hogy a "békésen szendergő" két alakot túl korán felismerjék. A kamrában alig volt hely ennyi ember számára, de

Old Death valósággal begyömöszölte őket. Mihelyt az utolsó is odabenn volt, gyorsan rájuk csapta az ajtót, én meg ráfordítottam a kulcsot.

- Elő a rudakat! - mondta Old Death.

A karókat jól odaszorítottuk, hogy ne lehessen belülről kifeszíteni az ajtót. Egy pillanat műve volt az egész, és már szaladtam fel a padlásra.

- Le lehet jönni! - súgtam. - Már benne vannak a csapdában.

Barátaim lesiettek.

- Három ember az ablakhoz! - kiáltotta Old Death. - A zsalukat rudakkal eltorlaszolni! Ha valaki mégis ki tud törni; golyót a fejébe!

Ekkor óriási kiabálás hallatszott a kamrából. A gazfickók ráeszméltek arra, hogy lépre mentek. Lámpát gyújtottak, és meglátták, hogy nem a kovács meg a fia fekszik a pokrócok alatt, hanem . . . azt a kutya mindenségét!

Majd megpukkadtak dühükben, káromkodtak, ordítoztak, öklükkel döngették az ajtót.

- Ezt megkeserülitek! - üvöltötte a hadnagy. - Nyissátok- ki, vagy szétverjük az egész házat!

- Törjétek be az ajtót! - kiáltotta egy másik hang.

De az ajtó erős volt, nem lehetett betörni, de kifeszíteni sem. Hallottuk, hogy most az ablakkal próbálkoznak.

- El az ablaktól! - hallatszott egy harsány hang kívülről. - Aki kinyitja, golyót kap a fejébe!

Old Death öklével az ajtóra csapott.

- Csend legyen odabenn! - kiáltotta. - A "főnök" majd megmondja, mit csináljatok!

Aztán hozzám hajolt, és a fülembe súgta:

- Mi ketten felmegyünk a padlásra. Fogja a lámpást és a puskáinkat is!

A padláson rögtön megtaláltuk azt a helyet, ahol a lécet meglazították. Ledobtuk csuklyáinkat, kiemeltük a deszkát, és lenéztünk a sok lámpától ragyogóan megvilágított, szűk helyiségbe.

Ott álltak egymás hegyén-hátán a két fogoly körül, akit már megszabadítottak a kötelektől meg a szájpeckektől. A "főnök" nagy hévvel magyarázgatott nekik valamit, ami szemmel láthatólag csöppet sem volt ínyükre.

- Hogy megadjuk magunkat néhány embernek? - méltatlankodott a hadnagy. - Hát hányan vannak tulajdonképpen?

- Éppen elegen ahhoz, hogy lepuffantsunk benneteket! - kiáltott le

Old Death a padlásról, és puskája csövét a nyílásba dugta.

Minden szem a mennyezet felé bámult. Ebben a pillanatban puskaropogás hallatszott kívülről; egy lövés, melyet röviddel rá egy másik követett. Old Death tüstént megértette, mit jelent ez, s hogyan fordíthatja a hasznára.

- Halljátok? - folytatta. - Cimboráitokat Cortesio meleg fogadtatásban részesíti. Egész Lagrange ellenetek fordul, hisz tudják, minek jöttetek ide, és a pokolba kívánnak benneteket! Nincs szükségünk KuKlux-Klanra! Értsétek meg, hogy végetek van! Többen vagyunk, mint ti. A másik szobában tizenkét ember áll készenlétben, az ablak előtt hat, és itt a padláson is hatan vagyunk. Talán hallottátok már, kivel van dolgotok - én Old Death vagyok! Tíz percet adok nektek; ha addig leteszitek a fegyvert, megkegyelmezek a nyavalyás életeteknek - ha nem, akkor jaj nektek! Ez az utolsó szavam. Gondolkodjatok!

A kiemelt deszkát visszatolta a helyére, és a fülembe súgta:

- Most rohanjunk le gyorsan, és segítsünk a spanyolnak!

Két embert vittünk magunkkal Lange nagyszobájából, kettőt meg az ablak alól, ahol egyelőre elég volt egy őr is. Így a felmentő sereg hat emberből állt. Szempillantás alatt a szomszédban termettünk, ahol né-hány csuklyás alakot láttunk ólálkodni. Négy-öt, hasonló maskara Cortesio háza mögül rohant elő; és rémült hangon ordította:

- Hátul is lőnek! Nem tudtunk bejutni!

Levetettük magunkat a földre, és közelebb kúsztunk. Újabb lövéseket hallottunk. A kerítésnél ólálkodók egyike dühösen szitkozódott.

- Átkozott spanyol! Megszimatolta a dolgot! Most felveri az egész várost. Mindenütt lámpát gyújtanak. Törjük be a kaput, mielőtt idecsődül a fél város!

- Uraim - súgtam társaimnak -, ne tétovázzunk! Verjük szét őket puskatussal!

- Rajta! - hangzott a válasz, és a váratlan támadás megindult. A banda szétszaladt, csak négy gazfickó maradt ott sebesülten. Lefegyvereztük őket, aztán Old Death az ajtóhoz lépett és bezörgetett.

- Ki az? - hallatszott az ajtó mögül.

- Old Death, kedves uram. Tiszta a levegő. Nyugodtan beengedhet.

Az ajtó résnyire kinyílt. Cortesio megismert minket, pedig fehér kezeslábasban voltunk.

- Szétugrasztottuk őket - mondta Old Death. - Ön lövöldözött?

- Én itt, a szolgám meg a hátsó ajtón. Még szerencse, hogy ön óvatosságra intett. Igaza volt.

- Nos, akkor jöjjön át hozzánk, nálunk is van egy kis ribillió, tizenöt fickóval kell még leszámolnunk. A néger szaladjon házról házra; és keltse fel az embereket.

- Helyes! - felelte Cortesio. - Legelőször a seriffhez küldöm, mert szükségünk lesz rá. Tüstént odaát leszek.

A kis utcában két puskás ember sietett felénk. Békés polgárok voltak, akik a lövések zajára bújtak elő. Néhány szóval elmondtuk nekik, mi történt, és rögtön hozzánk csatlakoztak. Mert ha akadtak is Lagrange-ban olyanok, akik a néger rabszolgák felszabadítását rossz szemmel nézték, a kukluxosokkal még ezek is torkig voltak. Felnyaláboltuk a négy sebesült bandität; és átcipeltük Lange szobájába. Távollétünk alatt nem történt semmi különös, a kamrába zárt társaság csendesen viselkedett.

Nemsokára megjött Cortesio is, nyomában számos helyi lakos, akik már nem fértek be a szobába, és a ház előtt csoportosultak.

A nagy lárma és sürgés-forgás nem kerülhette el a foglyok figyelmét, most már látták, hogy helyzetük teljesen reménytelen. Old Death megint felment

a padlásra, én meg nyomban követtem. Amikor felemeltük a deszkát, olyan kép tárult elénk, melyet örömmel szemléltünk. A kamrában zord kétségbeesés honolt. A banditák a falnak támaszkodva, csüggedten lógatták fejüket. Egyik-másik olyan levert volt, hogy leroskadt a földre.

- A tíz perc bőven letelt! - kiáltott le Old Death. - Mit határoztatok?

Választ nem kapott, csak az egyik bandita eresztett meg egy trágár káromkodást.

- Hallgattok? Helyes. Akkor elkezdjük a lövöldözést.

Mindketten lövésre emeltük puskánkat. Csodálatos módon egyik banditának sem jutott eszébe revolverét felénk irányítani. Még ehhez is gyávák voltak - bátorságuk csak akkor tündökölt, amikor védtelen embereket bántalmaztak.

Old Death a fülembe súgta:

- Nem akarok megölni senkit, de észre kell téríteni őket. Vegye célba a hadnagy kezét, én a "főnököt" fogom egy kicsit megmanikűrözni.

Két lövésünk egyszerre dördült el, s golyóink pontosan találtak.

A két főkolompos feljajdult fájdalmában, és cimborái velük üvöltöttek.

A lövéseket természetesen a mieink is meghallották. Odakint azt hitték, harcra került a sor, és ők is lövöldözni kezdtek az ajtón és ablakon keresztül. Több kukluxos megsebesült, mire valamennyi levetette magát a földre, abban a reményben, hogy ott biztosabb, s rémületükben úgy üvöltöztek, mintha kínzócölöpre kötötték volna őket. A "főnök" letérdelt az ágy mellé, vérző kezét a lepedőbe bugyolálta, és harsogó hangon kiáltott fel hozzánk:

- Hagyják abba! Megadjuk magunkat!

- Helyes - felelte Old Death. - Akkor mindenki rakja le fegyverét az ágyra, aztán egyenként kiengedünk benneteket. De akinél fegyvert találunk, rögtön agyonlőjük. Halljátok a lármát? Száz meg száz ember áll odakünn. Csak a feltétlen megadás segíthet rajtatok.

A banda helyzete valóban reménytelen volt. Szökésről szó sem lehetett, és harcolni sem volt kedvük. Old Death parancsának engedelmeskedve, az ágyra hajigálták késeiket és revolvereiket.

- Rendben van! - kiáltott le az öreg. - Most várjatok egy kicsit, míg intézkedem, hogy kinyissák az ajtót.

Engem küldött le a lakószobába, hogy utasításait továbbadjam. Fütyörészve mentem le a lépcsőn, nem is sejtve, hogy milyen kellemetlenség vár rám. A pitvar zsúfolva volt emberekkel. Elfelejtettem kezeslábasomat, helyesebben a banditák kezeslábasát levetni, s amint odalenn megpillantottak, azt hitték, egy kukluxossal van dolguk. Megragadtak, és püfölni kezdtek. Hiába tiltakoztam, nem hallgattak rám, és annyira szorongattak, hogy örültem, amikor kiszökhettem az ajtón. De egy tagbaszakadt fickó utánam eredt, és vállamra tette a kezét - iszonyú nagy, csontos keze volt.

- Ne szaladj, barátocskám! - kiáltott rám. - Egészen más tervem van veled. Látod azt a fát a palánk mellett? Gyönyörű fa, pompás ágai vannak, oda foglak felkötni!

- Hagyjon engem békében! - méltatlankodtam. - Nem vagyok kukluxos! Mit akar tőlem?

- Gyönyörű ágak! - felelte. - Isteni ágak! Jó erős ágak! Ne félj koma, nem fog leszakadni!

Egyik óriási kezével torkon ragadott, a másikkal meg úgy öklözött, mint valami gép - már-már azt hittem, összetöri a bordáimat.

- Értse meg, ember, hogy Mr. Lange barátja vagyok. Kérdezze meg tőle, ha nem hiszi!

- Mesés ágak! Öröm lesz himbálózni rajta! - felelte, és a változatosság kedvéért gyomron vágott. Erre már felforrt bennem a düh, és öklömmel az orrába csaptam. Elengedett, és már vissza akartam sietni a házba, de közben több ember érkezett oda, és se szó, se beszéd, ütlegelni kezdtek. A nagy kezű pedig torkaszakadtából ordított:

- Húzzátok fel a gazembert! Nem kell sokat teketóriázni vele! Nézzétek csak, mit csinált velem! Már alig van fogam elöl, és ez a nyomorult kiverte a három egyetlen elülső fogamat!

Orra-szája vérzett, és ha előbb fel akart akasztani, most legszívesebben nyársra húzott vagy kerékbe tört volna. Szerencsére Lange felfigyelt a kiabálásra, és kijött a ház elé.

- Mit akartok ettől az embertől? - kérdezte, a helyzetet gyorsan felismerve.

- Soha életében nem volt kukluxos. Ellenkezőleg! Éppen neki és a barátjának köszönhetjük, hogy a bandát ártalmatlanná tettük.

- Ennek? - álmélkodott a lapátkezű. - Talán még én is köszönetet mondjak neki?

Zsebkendőt húzott elő, és letörölgette arcáról a vért. Orra olyan volt, mint egy vöröshagyma. Most már mindenki kacagott rajta. Csak nekem nem volt kedvem nevetni. Bosszúsan tapogattam karomat, Hátamat, ahol bizonyára otthagyta ujjlenyomatát - kék és zöld foltok alakjában.

- Megőrült?! - ordítottam rá. - Nekiesik az embernek, mint egy vadkan!

- Ha én vadkan vagyok, akkor maga egy vérszomjas tigris! - feleselt.

Orrom alá tartotta tenyerét, és megmutatta "három egyetlen elülső fogát", melyet én mozdítottam ki eredeti helyéből.

- Uraim, béküljenek ki - mondta Lange. - Félreértés volt, kölcsönös félreértés. Most nem érünk rá ezzel foglalkozni, sürgősebb dolgunk van.

Magam is beláttam, hogy "fogasabb" kérdésekkel kell foglalkozni.

Néhány szóval gyorsan elmondtam a kovácsmesternek, mi történt a padláson és a hálókamrában. Lange egy szempillantás alatt köteleket kerített elő, és készenlétbe helyezte a kamra ajtajában.

- Most egyenként kieresztjük őket - mondtam. - Amint kilép valaki, tüstént meg kell kötözni. Valaki szaladjon a seriffért, és hozza ide!

Cortesio már elszalasztotta érte a négerét - már itt kellene lennie.

- A seriffnek? - csodálkozott Lange. - Hiszen itt van! Éppen neki ütötte ki a fogát - s rámutatott a lapátkezűre.

- Ezer bocsánat, Sir! - hebegtem kissé zavartan. - Ha sejtettem volna, hogy ilyen fontos személyiséggel van dolgom . . . Próbáltam kimagyarázkodni, de nem engedett szóhoz jutni!

- Felejtsük el, Sir - felelte. - Nem akarja emlékül eltenni a fogaimat?

- Köszönöm - feleltem, és barátságosan megveregettem a vállát.

- Szent a béke - bólintott. - No, most térjünk át a hivatalos teendőkre!

Két ember jobbra-balra az ajtó mellé, puskával a kezében. A megkötözött gazfickók az én hatáskörömbe tartoznak.

Közben megjött Cortesio is, és örömmel vett részt a kukluxosok megszégyenítésében. Az ajtóból eltávolítottuk a torlaszokat.

- Uraim, méltóztassanak kisétálni! - szóltam be. De egyiknek sem akarózott megkezdeni a kivonulást. Erre felszólítottam a "főnököt" és a hadnagyot, hogy lépjenek elő. Mindkettő már zsebkendőt csavart a kezére, s rajtuk kívül még három-négy sebesült bújt elő. A padlásrés mellett Old Death ült, puskája csövét lefelé fordítva, és vigyorogva nógatta a banda tagjait a távozásra. Mihelyt valaki kilépett, kezét tüstént hátrakötötték, aztán kivezették a ház elé. Egyiknek sem engedtük meg, hogy csuklyáját ledobja,

csak a két vezetővel tettünk kivételt, hogy alaposan szemügyre vehessük őket. A csődületben akadt egy felcser is, aki a sebesülteket bekötözte, ha az emberséges bánásmódot nem is érdemelték meg. Amikor a kamra kiürült, felmerült a kérdés, mit csináljunk a pórul járt gazemberekkel. Lagrange-ban volt ugyan fogda, de tizenkilenc embert nem lehetett benne egyszerre elhelyezni.

- Vigyétek őket a táncterembe! - parancsolta a seriff. - Még az éjjel elintézzük őket, de a törvény szigorú betartásával. Esküdtszéket alakítunk, és az majd ítélkezik felettük.

A határozat híre gyorsan elterjedt. A tömeg elindult a fogadó felé, hogy a táncteremben jó helyet biztosítson magának. A kukluxosokat is oda vezették, de a seriff erélyesen megtiltotta, hogy útközben bárki is bántalmazza őket. Szitkok persze jócskán repültek a fejükhöz, s nem szerettem volna a bőrükben lenni. A fogadó udvarán egy igen tágas, hombárszerű épület állt - ez volt az úgynevezett táncterem, ahol a mulatságokat szokták rendezni. Egyik végében emelvény volt a zenekar számára. A foglyokat a seriff parancsára az emelvényen sorakoztatták fel. Most lehúzták fejükről a csuklyát, s kiderült, hogy egyetlen ismerős arc sem volt köztük. Valamennyien más vidékről csődültek ide garázdálkodni.

Megalakították az esküdtszéket, és kijelölték az ügyészt, aki a vádat képviselte, és egy védőt is, aki nehezen állt kötélnek, de a seriff ragaszkodott hozzá, hogy a formaságokat betartsák. Tanúnak a két Lange-t,

Cortesiót és öreg barátomat kérték fel, de a seriff az utolsó pillanatban észbe kapott, és rám mutatva így szólt:

- A kitűnő fogászt se hagyjuk ki! - S így én is tanú lettem.

A seriff ezután áthordatta a banda puskáit és egyéb fegyvereit, s lerakatta a bíróság asztala elé. Így hát "tárgyi bizonyíték" is volt elég. Old Death megvizsgálta a puskákat, és megállapította, hogy egytől egyig csőre vannak töltve. A kijelölt esküdtek elfoglalták helyüket, és a tárgyalás megkezdődött.

Elsőnek az ügyész kért szót. Ékes szavakkal ecsetelte a veszélyt, mely a várost fenyegette. A vádlottak - mondta - nemcsak a békés munka alapját, a közrendet akarták aláásni, hanem több polgár meggyilkolására készültek. A vádlottakra halálbüntetést kért.

Beszédét lelkesen megéljenezték, és hajlongva köszönte meg az elismerést.

Ezután a védő emelkedett szólásra. Azzal kezdte, hogy legszívesebben saját kezűleg húzná fel a vádlottakat a "lámpavasra" - ami kissé fellengzősen hangzott, mert Lagrange ilyen közvilágítási kellékekkel nemigen dicsekedhetett. Ezután a védő megemberelte magát, és megmutatta, hogy tisztában van feladatával. Kijelentette, hogy az eddigi tárgyalás érvénytelen, mert előbb a vádlottak személyazonosságát kellett volna megállapítani.

- Nem vesződünk ilyesmivel - intette le a seriff. - Éppen elég a kötél! Még tintát és papirost is pazaroljunk rájuk?

A védő nem akadékoskodott tovább. Csak arra hivatkozott, hogy a vádlottak tervezett gaztetteiket nem hajtották végre, ami városunk illusztris vendégének, Old Deathnek köszönhető, s ezért enyhébb elbírálást kért - elég, ha csak minden második vádlottat akasztják fel.

Ekkor Old Death emelkedett szólásra. Megköszönte a védő dicsérő szavait, de arra kérte az esküdteket, hogy egyetlen akasztás se legyen, eszeljenek ki valami más - irgalmasabb, de mégis elrettentő hatású büntetést.

A seriff összedugta fejét az esküdtekkel, és hosszas suttogó tanácskozás után a következő javaslatot tette:

- Csatlakozom a kiváló Old Death javaslatához, melyet a következőkkel szeretnék kiegészíteni. Kobozzuk el a vádlottak fegyvereit és mindent, amit a zsebükben találunk - órát, pénzt és egyéb értéktárgyakat.

Ez lesz a főbüntetés. Mellékbüntetésül nyírjuk le a hajukat, bajuszukat, szakállukat, ha van, mégpedig most rögtön.

- Éljen! Éljen! - kiáltotta a hallgatóság, és szempillantás alatt ollók meg borotvák kerültek elő - az ollók közt néhány olyan is, amit birkanyírásra szoktak használni.

- Javasolom továbbá - folytatta a seriff -, hogy a kettős értelemben is megkopasztott, megszégyenített és ártalmatlanná tett bandát rakjuk fel arra a hajóra, mely tizenegy órakor érkezett meg Austinból, és hajnalban indul tovább Matagordába. A matagordai seriffnek majd gondja lesz rá, hogy a díszes társaságot eltávolítsa Texasból, és visszaküldje oda, ahonnan jöttek.

- Éljen! Éljen! - kiáltotta a hallgatóság és az esküdtek is helyeslőn bólogattak.

- Ez még nem minden - folytatta a seriff, akire egyre kevésbé nehezteltem; annyira szívemből beszélt. - A fegyvereket és a többi elkobzott holmit árverésen értékesítjük. A befolyt összeget, valamint a banditáknál talált pénzt nemes, jótékony célra fordítjuk.

- Jótékony célra? - álmélkodott az ügyész, és az esküdtek is hümmögtek, és egymásra bámultak, fejüket csóválgatták, ami elárulta, hogy ez a javaslat már nem talált osztatlan tetszésre. Ám a seriff nem visszakozott, hanem így folytatta:

- Mint mondtam, nemes, jótékony célra. Az egész pénzt sörre, pálinkára és whiskyre költjük; amit még ma éjjel, ebben a teremben fogunk elfogyasztani. Ugyanis olyan későre jár az idő, hogy már nem érdemes lefeküdni. Rögtönzött bált rendezünk, és utána testületileg vonulunk ki a hajóállomásra a kukluxosok búcsúztatására. De ezzel be is fejeztem, mert amint látják, rengeteg dolgunk és zsúfolt programunk van hajnalig. Tisztelt esküdtszék! Felteszem a kérdést: javaslataimat meg szavazzák-e?

Nem tudom, az esküdtszéki tárgyalás szabályosan folyt-e le, de annyi bizonyos, javaslatait nagy lelkesedéssel egyhangúan elfogadták. Az egész terem tapsolt, tombolt, hurrázott - csak a vádlottak lógatták az orrukat.

- Van a védőnek valami észrevétele? - kérdezte a seriff.

- Az ítéletet nemcsak igazságosnak, de enyhének és méltányosnak is tartom és elfogadom - mondta a védő. - Csak annyit kívánok hozzáfűzni, hogy munkám díjazásául két dollárt számítok fel személyenként, ez tizenkilenc elítélt után összesen harmincnyolc dollár, amit ezennel felajánlok a táncmulatság céljaira - ez az én hozzájárulásom a terem bérének és világításának költségeihez. A zenészek díjazására belépődíjat javaslok. Minden gentleman fizessen tizenöt centet; a hölgyek természetesen nem fizetnek semmit.

A védő szavait is lelkesen megtapsolták. Nem hittem a fülemnek.

Hát így fest Lagrange-ban egy esküdtszéki tárgyalás? Pillantásom a mellettem ülő Old Deathre tévedt, s láttam, hogy pompásan mulat.

Harsányan kacagott, és térdét csapkodta jókedvében. Beláttam, hogy igaza van. Akármilyen komolytalan is a tárgyalás, a fő az, hogy a kukluxosokat jól megleckéztették, és elvették a kedvüket attól, hogy Lagrange-ban is garázdálkodjanak.

Nyomban hozzáláttak az ítélet végrehajtásához. A banditákat megmotozták, és elvették a pénzüket meg értéktárgyaikat. Néhány gyűrűn, láncon és zsebórán kívül majdnem háromezer dollárt szedtek el tőlük, s raktak le a seriff elé az asztalra. Aztán elővették az ollókat, és kopaszra nyírták a banditákat, mégpedig kíméletlenül. Lesütött szemmel tűrték, még pisszenni sem mertek. Mihelyt ezzel végeztek, megkezdődött az árverés. A fegyverek voltak a legkapósabbak, jó áron elkelt valamennyi.

Közben sokan hazasiettek, hogy átöltözzenek, és az asszonyokat meg leányokat a rögtönzött táncmulatságra előkészítsék. Mindez természetesen nagy lármával, szaladgálással, ajtócsapkodással, ribillióval járt. Nemsokára beállítottak a zenészek is: egy hegedűs, egy klarinétos, egy kürtös és még valaki egy özönvíz előtti ócska fagottal. Ez a csodálatos zenekar letelepedett egy sarokban - mivel az emelvényt most mások bitorolták -, és hangolni kezdett, egy kis kóstolót adva abból a művészi élvezetből, melyet nyújtani készült. Nagy kedvem lett volna kereket oldani, de Old Death hallani sem akart a távozásról. Különben is már hozzánk lépett a seriff, és kijelentette, hogy Lagrange egész polgársága a legsúlyosabb sértésnek

tekintené, ha nem vennénk részt a mulatságon, sőt az első körtáncot nekünk kell megnyitnunk. Barátságosan ölelgetett, mintha sohasem vertem volna ki "három egyetlen elülső fogát". Mindjárt egy külön asztalt szerzett számunkra, és felállította a legjobb helyre, a zenekar mellé - vagy talán így akarta megbosszulni rajtam fogait? Ennél az asztalnál foglalt helyet ő is, termetes feleségével és rettentő sovány, de csinos arcú leányával, aki alighanem irodalomkedvelő volt, mert rögtön a bemutatkozás után ezt kérdezte Old Deathtől:

- Mi a véleménye Pierre Jean de Béranger-ról? Szereti? Mert én imádom!

- Hát ha ő is imádja önt, kisasszony, akkor beszéljen az az úriember a kedves mamával! - tanácsolta az öreg vadász. - Hol itt a probléma?

A magyarázatra már nem került sor, mert megkezdődött a körtánc, és Old Death karját nyújtotta a seriff feleségének, én meg az ábrándos leánykát vittem táncba.

A bál lefolyását nem akarom részletesen ismertetni, még kevésbé a vele párhuzamosan lezajlott óriási ivászatot, melyből a hölgyek is jócskán kivették részüket. De nem hallgathatok el egy kínos epizódot, mely másnapi terveimet bosszantóan felborította. Old Death annyira belejött a táncba, hogy túl akart tenni a fiatalokon is, s az egyik fordulónál túl nagy lendületet vett; nem tudom, megbotlott-e, vagy elvesztette egyensúlyát, de annyi bizonyos, hogy földre zuhant, és magával rántotta a partnerét is. A hölgynek nem esett semmi baja - a természet pazarul kipárnázta -, de Old Death úgy megütötte magát, hogy alig bírt feltápászkodni.

Ital volt bőven (és potyán), nem csoda hát, hogy az egész társaság elázott, kivéve azokat; akik a foglyokat őrizték. De hajnalban, amikor már közelgett a hajó elindulásának ideje, valamennyien talpra álltak, és a legnagyobb rendben elindult a menet a kikötő felé - elöl a zenészek, utána a bíróság tagjai, azután a kukluxosok, hátrakötött kézzel, hírhedt egyenruhájukban, csuklyásan s fegyveres kísérők őrizete alatt. Azután következett a város apraja-nagyja.

Furcsa nép az amerikai - a világért sem mulasztana el egy ilyen látványos és csinnadrattával járó utcai felvonulást. Az ördög tudja, hogyan értesült róla az egész város, de mindenki ott volt, és mindenki magával hozott valami szerszámot, mellyel részt vehetett a macskazenében

- ócska lábost, fazékfedőt, piszkavasat. A zenekar előbb a Yankee Doodle dallamát húzta és nyúzta, szakadatlanul:

A jenki srác mindig sikár,
nincs rajta háj egy csöpp se,
táncra délcegen kiáll,
és fürge, mint a szöcske.

A par fait megvédi ám,
és nem bánthatja senki,
gőgös britnek fittyet hány
a jenki, fránya déndi!

Utána kitört a macskazene. Nincs szó, mellyel érzékeltetni tudnám a fütyülést, nyivákolást, visítozást, amit csaptak - szinte azt hittem, egy tébolyda lakói szabadultak ki. Amellett pedig lassú gyászlépésben vonultak a folyópartra, ahol a foglyokat átadták a kapitánynak, aki biztosította a seriffet arról, hogy az ő hajójáról bizony nem szökhetnek meg.

Amikor a hajó elindult, a zenekar tust játszott; majd újra a macskazene szólalt meg és búcsúztatta el a kedélyesen, de mégis hatásosan megbüntetett banditákat. Old Death karon fogott, és a két Lange társaságában visszaballagtunk hőstettünk színhelyére. Aggódva láttam, hogy öreg barátom kínosan húzza a lábát. A kis kamrában lefeküdtünk azzal, hogy alszunk egy fél órácskát, de sokkal hosszabb durmolás lett belőle.

Amikor felébredtem, Old Death az ágyon ült, és sziszegve tapogatta a combját meg a derekát. Nagy megrökönyödésemre kijelentette, hogy ma nem tud lóra ülni. A fiatal Lange elszaladt a felcserért, aki nagyképűen megvizsgálta az öregurat, és megállapította, hogy a lába kificamodott.

Legalább egy hétig kell nyomnia az ágyat - tette hozzá ellentmondást nem tűrő hangon. Úgy feldühödtem, hogy kedvem lett volna felpofozni.

- Megpróbálom a ficamot helyrerángatni - mondta, s teljes erőből rángatni kezdte Old Death lábát. Befogtam a fülemet, nehogy jajgatását halljam, hiszen az ilyesmi rettenetesen fáj. Nagy csodálkozásomra

Old Death fel se szisszent. Félretolta a felcsert, és maga vizsgálta meg a felső combját, ahol hatalmas barna foltot fedeztünk fel, melynek széle kék és zöld volt. Kiderült, hogy nem a lába ficamodott ki, csak a combján szenvedett zúzódást.

- Mustárral kell kenegetni - mondta a felcser, de olyan pillantást vetettem rá, hogy jónak látta sürgősen távozni.

- Annak az átkozott Gibsonnak disznó szerencséje van! - dünnyögtem bosszúsan. - Most már bottal üthetjük a nyomát.

- Ne féljen, amíg engem lát - felelte Old Death. - Egy olyan öreg kopó, mint én, ha szimatot fog, nem nyugszik, amíg el nem kapja a vadat.

- De ha ennyi időt nyer. . .

- Behozzuk, Sir - nyugtatott meg az öreg. - Fel a fejjel! Röstellem, hogy ilyen ostoba baleset ért, de majd kiköszörülöm a csorbát.

Ha ígérete nem is nyugtatott meg, kénytelen voltam a helyzetbe beletörődni. Egyedül nem mehettem tovább. Annál nagyobb örömömre szolgált, amikor Lange ebéd után kijelentette, hogy velünk szeretne tartani.

- Én és a fiam nem leszünk a terhükre - mondta. - Értek a lóhoz és a puskához, a fiam nemkülönben. Elfogadnak útitársnak?

Természetesen beleegyeztünk. Később átjött Cortesio, és megkérdezte, nem akarjuk-e megnézni a két lovat, melyet felajánlott. Old

Death, akárhogy fájt is a dereka, átbicegett velünk a spanyol istállójába. Maga akarta megnézni a lovakat.

- Ez a minden lében kanál - mutatott rám - erősködik ugyan, hogy jó lovas, és el is hiszem neki, de egy lovat megítélni már nagyobb tapasztalatot igényel. Ezt nem bízom senkire.

Alaposan megnézte az istállóban álló lovakat; még a mozgásukat is megfigyelte. A két ló, melyet Cortesio ajánlott, szemre szebb volt, mint a többi, de Old Deathnek nem nyerte meg a tetszését. Választása két öreg, fakósárga lóra esett.

- Csak nem ezt a két gebét választja? - csodálkozott Cortesio.

- Én bizony csak ezeket, ha nem veszi rossz néven, senor - felelte az öreg. - Ezek prérilovak, csak rossz kézben voltak. Kitartóbbak annál a két fényes szőrű paripánál. Mi a két fakót visszük magunkkal, ha megengedi.

- Ahogy parancsolja, Sir - felelte a spanyol vállvonogatva, és már vittük is a két "gebét".

IX. A HATÁRON INNEN

Egy héttel később öt lovas nyargalt Medina megyében, Texas állam délnyugati csücskében - négy fehér és egy néger. A fehérek párosával nyargaltak elöl, a néger pedig mögöttük ügetett.

Az első pár bőrzekéje majdnem egyforma, csak az idősebb lovasé, aki rendkívül sovány, szikár férfi volt, valamivel kopottasabb, mint fiatalabb társáé. Fakó lovaik időnként vidáman felnyerítettek, ami arra mutatott, hogy jól érzik magukat, és otthonosan mozognak a végtelen prérin. A következő párról első szempillantásra fel lehetett ismerni, hogy apa és fia. Az ő ruhájuk is egyforma volt, csak gyapjúból készült.

Mindketten széles karimájú nemezkalapot viseltek; fegyverzetük dupla csöves puskából, vadászkésből és revolverből állt. A néger ruhája már

kevésbé illett a tájhoz - sötétkék vászonöltönyt viselt és gyapjas fején majdnem új kürtőkalapot. Kezében hosszú, dupla csöves puska volt, övében pedig jókora machete - az a hosszú, görbe, kardszerű kés, mely Mexikóban lépten-nyomon látható.

Azt hiszem, fölösleges hozzátennem, hogy az egyik lovas én voltam, a többi pedig Old Death, Lange és a fia, végül pedig Sam, a fiatal néger szolga, aki azon az emlékezetes estén rövid vonakodás után beengedett minket Senor Cortesio házába.

Old Deathnek teljes három napra volt szüksége, hogy kiheverje nevetséges sérülését, melyet roppantul szégyellt, hisz harcban megsebesülni dicsőség, de tánc közben megrokkanni inkább mosolyra késztet.

A zúzódás, melynek nyomai még nem múltak el teljesen, sokkal fájdalmasabb lehetett, mint gondoltam, mert Old Death különben nem várt volna az indulással olyan sokáig.

Cortesio természetesen megtudta, hogy Lange és fia velünk tart, s megkért minket, vigyük magunkkal az ő néger szolgáját is. Nem tagadhattuk meg tőle ezt a szívességet, kiváltképp amikor megindokolta.

Washingtonból fontos táviratot kapott, s ennek következtében sürgős levelet kellett Chihuahuába eljuttatnia. Velünk is elküldhette volna, de választ vár rá, azt pedig nem hozhattuk el neki. Ezért volt szüksége megbízható futárra, s az nem lehetett más, mint Sam, az értelmes és tehetséges néger szolga, aki ura megbízásából már több ízben megtette a veszedelmes utat a mexikói határon keresztül, oda és vissza. Kitűnő lovas volt; elmondta nekem, hogy egészen fiatal korában óriási marhacsordákat kísért Texasban, és tökéletes cowboy lett belőle.

Old Death fölösleges időpazarlásnak tartotta, hogy helységről helységre pontosan kövessük Gibson nyomát. Tudtuk; hogy a kis regrutacsapat milyen útvonalon halad, és hol akar átkelni a határon. Mi a legrövidebb úton, nyílegyenes irányban nyargaltunk az Eagle Pass, a Sashágó felé. Gibsonék már tetemes előnyhöz jutottak, ami kissé aggasztott, de Old Death megnyugtatott. Kifejtette, hogy a regrutacsapatnak óvakodnia kell

attól, hogy feltűnést keltsen, s ezért gyakran nagy kerülőkre kényszerül, míg mi a legrövidebb utat választhattuk, s így minden remény megvan arra, hogy utolérjük őket.

Hat nap alatt csaknem kétszáz angol mérföldet tettünk meg, s a két fakó kitűnően bírta, amit Old Deathen kívül senki sem várt volna el azoktól a "gebéktől". A prérin valósággal megfiatalodtak. A tiszta levegő, a friss, zöld abrak és a gyors mozgás szinte kicserélte őket.

San Antonio és Casttoville már elmaradt mögöttünk. Átvágtunk

Medina megye forrásokban és patakokban gazdag északi részén, s most már olyan tájon nyargaltunk, ahol egyre nagyobb kincs a víz. Közeledtünk a sivárságáról hírhedt texasi homoktenger felé, s a Rio Grande előtt már aligha számíthattunk más vízre, mint a Nueces folyóra, meg a Turkey Creekre és az Elm Creekre, vagyis a Pulyka-patakra és a Szilfapatakra.

A távolban már feltűnt a magas Leona-hegy, oldalán az Ingeerőddel.

A csapat, melyet követtünk, nem mehetett más úton, csak erre, de aligha nézett be az erődbe, melynek tisztjei gyűlölték Juárezt.

Nyargalásra kedvezőbb terepet el sem lehet képzelni. Lovaink szinte repültek a kurta fűvel belepett, teljesen sík prérin. Irányunk délnyugat volt, és természetesen szüntelenül arra sandítottunk. Így történhetett meg, hogy csak későn figyeltünk fel egy látszólag lassan mozgó, fekete pontra, mely északnyugati irányból közeledett felénk.

Old Death volt az első, aki megpillantotta. A látóhatár felé mutatott és felkiáltott:

- Nézzenek csak oda, uraim! Mit gondolnak, mi lehet az?

- Hm! - dünnyögött Lange, tenyerét ernyőszerűen szeme fölé tartva. - Talán valami állat legelészik ott.

- Állat? - mosolygott Old Death gúnyosan. - S méghozzá legelészik is! Csodás! Attól tartok, kedves barátom, maga még nem járta ki a préri iskoláját. Igaz, hogy évekbe telik, amíg a szem megszokja a perspektívát.

Az a pont legalább kétmérföldnyire van tőlünk. Ilyen távolságból még a legnagyobb elefántot sem venné észre, feltéve, ha Texasban lennének elefántok az állatkerten kívül. Azt se vette számításba, Sir, hogy a mozgás, ha nagy távolságból nézzük, csigalassúnak tűnik. Pedig szívesen fogadnék akármibe, hogy az a pont valójában igen gyorsan közeledik felénk.

- Lehetetlen! - csóválta fejét Lange.

- Akkor halljuk, hogyan vélekedik fekete barátunk. Mit szólsz hozzá, Sam? Úgy vettem észre, elég jó szemed van.

A néger eddig szerényen hallgatott, de most, hogy megszólították, tüstént kijelentette:

- Lovasok, Sir. Négy-öt, vagy talán hat is.

- Magam is azt hiszem. Talán indiánok?

- Nem, Sir. Indiánok nem közelednek ilyen nyíltan és egyenesen. Ha fehér lovast látnak, előbb elbújnak a bozótban, és egy ideig megfigyelik, csak aztán rohannak felé.

- Igazad van, kedves Sam. Bőröd sötét, de eszed annál világosabb.

- Ó, Sir! - mosolygott Sam, és kimutatta gyönyörű fehér fogait.

Nagy kitüntetésnek tekintette, hogy Old Death ilyen dicséretben részesítette.

- Ha csakugyan fehér lovasok, és egyenesen felénk tartanak, jó lenne megvárni őket - vélte Lange.

- Van eszemben! - felelte az öreg. - Látják, hogy mi is ügetünk, és ezért átlósan közelednek, hogy elénk vágjanak. Csak előre! Nincs időnk rostokolni. Alighanem katonák, akiket az Inge-erődből küldtek ki felderítőszolgálatra. Ha így van, nem örülök neki.

- Miért?

- Ha az Inge-erőd parancsnoka járőröket küld ki, akkor valami nincs rendben. Majd hamarosan megtudjuk.

Változatlan sebességgel ügettünk tovább. A fekete pont észrevehetően közeledett, és nemsokára hat kisebb pontra szakadt. Öt perc múlva már tisztán láttuk, hogy egyenruhás lovas katonák. Újabb két perc múlva már a hangjukat is hallottuk, ahogy megálljt kiáltottak. Engedelmeskedtünk.

Egy őrmester száguldott felénk öt dragonyos kíséretében.

- Mit sietnek úgy? - kérdezte elég nyersen, amint lovát megállította.

- Nem látták, hogy jövünk?

- Láttuk hát! - felelte öreg barátom nyugodtan. - De ez még nem ok arra, hogy utunkat megszakítsuk.

- Kicsodák maguk, és hová mennek?

- Utasok vagyunk, és délnyugatra tartunk.

- Ne tréfáljon velem! - förmedt rá az őrmester.

- Semmi kedvem tréfálni - felelte Old Death. - De ahhoz sincs kedvem, hogy faggassanak. A nyílt prérin vagyunk, és nem valami iskolában, hol a tanító feleltet, és a nebulók válaszolni kötelesek.

- Parancsom van arra, hogy mindenkit igazoltassak!

- Az más. Akkor is legyen udvariasabb. Csak kérhet, de nem parancsolgathat.

Szabad emberek vagyunk, és nem tartozunk felelettel senkinek.

- No, majd meglátjuk! - mondta az őrmester, és revolveréhez kapott.

Old Death szeme felvillant. Lova, térdének egy kis nyomására, felágaskodott. Az őrmester gyorsan visszarántotta lovát.

- Mondok valamit; barátocskám - folytatta Old Death. - Először is, legalább kétszer olyan idős vagyok, mint maga, ami nemcsak azt jelenti, hogy több tisztelettel kellene hozzám szólnia, hanem azt is, hogy több tapasztalatom van, mint magának. Fegyverem nekem is van, és higgye el, jobban tudok bánni vele, mint maga. Azt mondja, parancsot teljesít. Rendben van, semmi kifogásom ellene. De ne képzelje, hogy maga tábornok, én pedig valami utolsó csavargó.

- Nem akarok én magától semmit, csak a nevét kérdeztem - mondta.

- Ha valakinek tiszta a lelkiismerete, nem vonakodik magát megnevezni.

Közel vagyunk a határhoz, és sok gyanús alak lézeng itt, aki Mexikóba igyekszik, ahhoz az átkozott Juárezhoz.

- Maguk talán a franciákhoz húznak? - kérdezte Old Death.

- Természetesen. Remélem, maga is.

- Én a tisztességes emberekhez húzok a gazfickókkal szemben.

Egyébként nincs semmi titkolnivalóm. Lagrange-ból jöttünk.

- Szóval texasiak. Minden rendes texasi szembehelyezkedik Washingtonnal.

- Erről lehet vitatkozni. Én régi vadnyugati vadász vagyok, akit Old Death néven ismernek.

Ennek a szónak bűvös hatása ismét megmutatkozott. Az őrmester előrehajolt nyergében, és az öregre bámult. A dragonyosok összenéztek, aztán barátságos pillantást vetettek Old Deathre.

- Old Death! - kiáltott fel az őrmester, homlokát ráncolva. - Maga az a híres vezető. . ., az északiak kémje?

- Vigyázzon a nyelvére! - rivallt rá az öreg. - Minden csepp véremmel Északot szolgáltam, mert politikájukat szívvel-lélekkel helyeslem; és mindig felháborított az; amit itt Délen a négerekkel csináltak. A kém egészen más, és ha valaki ezt a sértést meri a fejemhez vágni, nem viszi el szárazon. Old Death nem ijed meg öt-hat dragonyostól, még hússztól sem! Kíváncsi vagyok, mit szól majd az Inge-erőd parancsnoka, ha megtudja, hogy így beszélt velem.

Az őrmester még jobban meghökkent. Tudta, hogy az őrjáratról visszatérve, jelentést kell tennie. Nem hallgathatja el, hogy egy ilyen ismert vadásszal találkozott. Az lett volna a kötelessége, hogy tanácsait kikérje, és megkérdezze tőle, útjában idáig mit látott és tapasztalt.

- Tisztelem és becsülöm az egyenruháját - folytatta Old Death -, de a magam módján én is katona vagyok, s mindig megálltam a helyemet.

Ki most az erőd parancsnoka?

- Webster őrnagy.

- Az, aki két évvel ezelőtt még kapitányként szolgált a Ripley-erődben?

- Ugyanaz.

- Nos, akkor adja át neki tiszteletemet. Régi ismerősök vagyunk.

Nemegyszer versenyeztem vele céllövésben. Jót nevet majd, ha megtudja, hogy engem kémnek nevezett.

Az őrmester elpirult. Nyelt egyet, és barátságosabb hangot ütött meg.

- Ah, csak tréfáltam! Eszemben sem volt egy olyan kiváló embert, mint Old Death, megbántani.

- No, ez már jobban hangzik! Úgy látom, beszélgetésünk csak most kezdődik. Hogy állnak az erődben szivarok dolgában?

- Sajnos, rosszul. Dohányunk az utolsó morzsáig elfogyott.

- Az már baj! Katona dohány nélkül csak félember. A barátom nyeregtáskája tele van jóféle szivarokkal. Talán megkínálja magát.

Az őrmester és emberei sóvárgó pillantást vetettek rám. Előhúztam egy maroknyi szivart, és szétosztottam köztük, még tüzet is adtam nekik.

Az őrmester arcán mennyei boldogság tükröződött az első szippantás után.

- Köszönöm - biccentett felém. - Tekintsük békepipának. Az illatos füst sok mindennel kibékít.

- Még olyan megátalkodott Észak-pártiakkal is, mint mi vagyunk? - nevetett Old Death.

- Fehérek vagyunk mindnyájan; vagy mi a szösz! - mondta az őrmester. - Mondja csak, nem találkozott útközben indiánokkal?

- Miért kérdezi?

- Okom van rá. Ezek az átkozottak megint kiásták a csatabárdot.

- Ez már baj! - csóválta fejét Old Death. - Miféle törzsek rúgták össze a patkót?

- Az apacsok és a komancsok.

- Hű, de kellemetlen! Éppen a két törzs vadászterülete között vagyunk. Végül rajtunk verik el a port.

- Éppen azért figyelmeztetem, hogy vigyázzon. Mi megtettünk minden előkészületet. Megerősítést és élelmiszer-utánpótlást kértünk.

Mindennap felderítőket küldünk ki.

- Hogy történt, hogy ez a két törzs összeveszett?

- Ennek az istenverte Juárez az oka! Bizonyára hallották, hogy kénytelen volt feladni a fővárost, és egészen El Pasóig szaladt, a franciák meg a nyomában, meg se álltak Chihuahuáig. Még a Rio Grandén is átkergették volna, ha Washington nem nyúl a hóna alá. Ez a Juárez maga is indián, de a legtöbb indián törzs mégis ellene fordult.

- Az apacsok is?

- Nem. Az apacsok semlegesek akartak maradni. Fiatal, de már híres főnökük, Winnetou parancsára nyugodtan visszahúzódtak falvaikba.

De Bazaine ügynökeinek sikerült a komancsokat Juárez ellen uszítani.

- Mi közük a komancsoknak Mexikóhoz? Falvaik a Rio Grande innenső oldalán vannak, vadászterületeik is. Nem mindegy nekik, ki uralkodik Mexikóban, Juárez vagy Miksa vagy akár Napóleon maga?

Csak megragadják az alkalmat, hogy raboljanak és fosztogassanak.

- Ez már nem tartozik rám - mondta az őrmester. - A komancsok mindig esküdt ellenségei voltak az apacsoknak. Elég az hozzá, hogy most rátörtek egy apacs táborra, egy csomó embert agyonlőttek, a többit meg fogságba hurcolták. Nem szeretnék ezeknek a bőrében lenni.

Kínzócölöp meg miegymás - hiszen tudja.

- Gyalázat! - méltatlankodott Old Death. - Ez is a franciák lelkiismeretén szárad. Az apacsok persze véres bosszút álltak, nem?

- Ahhoz gyávák!

- Micsoda? Most hallom először, hogy az apacsokat valaki gyávasággal vádolja. Mire alapítja ezt?

- Béketárgyalásokat kezdtek a komancsokkal, nálunk, az erődben.

- Ugyan! Miért éppen ott?

- Mert semleges helynek tekintik.

- Igazuk van. És ki volt ott?

- Öt komancs főnök húsz harcossal.

- És hány apacs?

- Három.

- Hm! És maga ezt gyávaságnak nevezi? Három huszonöt ellen?

Aki az indiánokat ismeri, ezt csak hőstettnek nevezheti. És mi volt a tárgyalások eredménye?

- Nem tudtak megegyezni semmiben, csak még jobban összevesztek. Végül a komancsok nekiestek az apacsoknak, kettőt leszúrtak, de a harmadiknak sikerült lóra kapnia, és átugratott a háromölnyi magas palánkon. A komancsok üldözőbe vették, de nem tudták elfogni.

- Ilyesmi történhetik egy amerikai erődben, semleges területen, egy őrnagy szeme láttára! A hitszegő komancsok! Nem csoda, ha most már az apacsok

is kiásták a csatabárdot. S mivel két békekövetüket egy fehér erődben gyilkolták meg, joggal haragudhatnak a sápadtarcúakra is.

Vajon milyen bánásmódra számíthatunk a komancsok részéről?

- Mielőtt az erődöt elhagyták, kijelentették, hogy csak az apacsok ellen harcolnak, a sápadtarcúakat barátaiknak tekintik.

- Mikor történt ez a véres kimenetelű béketárgyalás?

- Hétfőn.

- Ma péntek van, tehát négy nap telt el azóta. Meddig tartózkodtak a komancsok az erődben, amikor az az egy apacs elmenekült?

- Legfeljebb egy óra hosszat, aztán elnyargaltak.

- Nem kellett volna elengedni őket! Megszegték a préri törvényét. Árulást követtek el az Egyesült Államok ellen is, melynek területén a kettős gyilkosságot elkövették. Nem értem az őrnagyot, hogy nem tartóztatta le őket.

- Az őrnagy nem volt otthon. Reggel kilovagolt vadászni, és csak este tért vissza az erődbe.

- Hogy ne lásson és ne halljon semmit! Ismerem ezt! Ha az apacsok megtudják, hogy a gyilkosokat futni hagyták, jaj minden fehérnek, aki a kezükbe kerül!

- Az apacsok örülhetnek, hogy a komancsok olyan gyorsan odébbálltak - mondta az őrmester. - Mert máskülönben vége lett volna annak az apacs főnöknek; aki később állított be hozzánk.

- Még egy apacs főnök? - csodálkozott Old Death. - Ah, már tudom! Négy nappal ezelőtt történt. Nagyszerű lova van, és gyorsabban száguldott, mint mi. Ő volt az, egész biztos, hogy ő!

- Kiről beszél?

- Winnetouról.

- Csakugyan ő volt. Mihelyt a komancsok nyugat felé elvágtattak, kelet felől egy apacs lovas bukkant fel. Azért jött az erődbe, hogy ólmot, puskaport és revolvertöltényeket vásároljon. Nem viselt sastollat a hajában, és nem ismertük meg. Véletlenül a napos tiszthez fordult, és. . .

- Mit mondott neki? - vágott a szavába Old Death kíváncsian.

- Csak ennyit: "Ezt sok sápadtarcú fogja megkeserülni!" Azzal kilépett a raktárból, és nyeregbe szállt. A napos tiszt kiment utána, hogy pompás fekete ménjét megcsodálja. Akkor az indián ezt mondta neki: "Becsületesebb vagyok, mint ti. Nyíltan megmondom, hogy mától kezdve ellenségek vagyunk. Az apacs harcosok békésen ültek sátraikban.

A komancsok orvul megtámadták őket, az asszonyokat, gyerekeket, lovakat és sátrakat elrabolták, sok harcosunkat megölték, a többit foglyul ejtették. De az apacs törzs vénei még mindig a Nagy Szellem szavára hallgattak, nem ásták ki rögtön a csatabárdot, hanem követeket küldtek ide, hogy a komancsokkal tárgyaljanak. Ezeket a követeket is meggyilkolták, és ti ezt tétlenül néztétek. Sok vér fog majd folyni ezért, de mind a ti fejetekre száll!"

- Ráismerek a szavaira! Teljesen igaza van! - kiáltott fel Old Death.

- Mit felelt a napos tiszt?

- Megkérdezte a nevét. Amikor meghallotta, hogy Winnetouval van dolga, megparancsolta, hogy gyorsan zárják be a kaput, és fogják el az apacs főnököt. Ez azonban szemébe nevetett, közénk ugratott, aztán a kapu helyett a palánkon szökkent át, éppen úgy, mint az a másik apacs, aki elmenekült. Egy szakasz dragonyos vágtatott utána, de már későn.

- No, látja! Most már kész a baj! Ki járt még az erődben?

- Azóta csak egy magányos lovas, tegnapelőtt estefelé. Azt mondta, útban van Sabinas felé. Éppen én voltam szolgálatban a kapuőrségen.

Megkérdeztem a nevét, Clintonnak mondta magát.

- Clinton! Hm! Figyeljen csak: megadom a személyleírását.

Ezzel leírta Gibson külsejét, kitalálva, hogy róla van szó, hiszen Gibson már azelőtt is Clintonnak nevezte magát. Ráadásul elővettem a fényképét, és megmutattam az őrmesternek, aki tüsténT ráismert.

- Hazudott magának - mondta Old Death. - Egyáltalában nem Sabinasba tartott. Csak ki akarta szaglászni, maguknál mi újság.

- Könnyen lehet.

- No, nincs több beszélnivalónk! Jelentse az őrnagynak, hogy találkozott velem. Sajnálom; hogy ilyen rossz hírekkel traktált. Isten vele, őrmester! Minden jót, fiúk!

Megfordította lovát, és elnyargalt, mi meg utána. A dragonyosok is folytatták útjukat, most már vissza az erődbe. Jó darabig szótlanul vágtattunk.

Old Death gondolataiba mélyedt. Nyugaton a nap már leáldozóban volt, és a déli látóhatáron egy éles vonal tűnt fel a távolban.

A kopár, homokos talaj megváltozott, most már megint füves volt.

Nemsokára észrevettük, hogy az az éles vonal egymás mellett álló fák koronája. Old Death odamutatott, aztán lassítva megjegyezte:

- Ahol fák vannak, ott víz is lesz. A Leona-folyóhoz érkeztünk, ahogy terveztem. Az éjszakát itt töltjük.

Nemsokára a facsoporthoz értünk. A folyó két partját itt elég sűrű bozót vette körül. A folyó medre széles volt, de vize sekély. Mégis kényelmetlen

lett volna a meredek parton leereszkedni, ezért kissé feljebb nyargaltunk, átkelésre alkalmasabb helyet keresve. Old Death poroszkált elöl. Amikor lova bemártotta patáját a vízbe, megállította, leszállt, és figyelmesen vizsgálgatta a sekély víz alatt csillogó kavicsokat.

- Mindjárt gondoltam - dünnyögte. - Valaki járt előttünk.

Mi is leszálltunk, és észrevettük a tenyérnyi mélyedéseket, amelyek a folyóba vezettek.

- Egy lovas nyomai, nem? - kérdezte Lange.

- Nem - felelte Old Death. - Halljuk, mit szól hozzá Sam!

A néger előlépett, és figyelmesen vizsgálta a talajt.

- Két lovas kelt át itt, Sir - mondta.

- Honnan tudod, hogy lovasok? Hátha gazdátlan lovak?

- Musztángnak nincs patkója - felelte a néger. - Azonkívül a nyomok mélyek, tehát a ló terhet cipelt. Musztángok megállnak a parton inni, és akkor sok nyomot taposnak. Itt a lovak egyenesen átvágtak a túlsó partra. Zablának engedelmeskedtek.

- Jól beszélsz - bólintott az öreg. - A lovasok siettek, sürgősen átkeltek a folyón, és csak a túlsó parton itatták meg állataikat. Vajon mi okuk lehetett a sietségre? No, majd meglátjuk odaát!

Mialatt beszélgettünk, tikkadt lovaink mohón szürcsölték a vizet.

Megvártuk, míg szomjúságukat kellőképp csillapították, aztán újra nyeregbe szálltunk, és átgázoltunk a folyón. A víz még kengyelig sem ért. Alig jutottunk ki a szárazra, Old Death, kinek éles szemét nem kerülte el semmi, felkiáltott:

- Most már értem a dolgot! Látjátok azt a hársfát? Kérgét embermagasságig lehántották. És miféle pálcikák állnak itt ki a földből?

A partra mutatott, ahol földbe dugott ágak meredtek elő két szabályos sorban; vékonyak voltak, mint egy ceruza, és a hosszúságuk sem volt sokkal nagyobb.

- Miért verték le ezeket a cölöpöcskéket? - tűnődött Old Death hangosan.

- És mi közük lehet a le-hámozott hársfához? Láttátok már, hogyan csomózzák a halászok a hálójukat? A lovasok ezeken a pálcikákon fahéncsot feszítettek ki. Az indiánok ilyen hevedereket szoktak készíteni sebek kötözésére. A nedves fahéncs kellemesen hűsíti a sebet, s mire megszárad, úgy összehúzódik, hogy jobban tart akármilyen tapasznál. A két lovas közül legalább az egyik sebesült volt, őt kötözték be így.

Magamban ámulattal adóztam kiváló megfigyelőképességének.

- Ez még nem minden - folytatta az öreg. - Nézzetek csak a vízbe.

Itt két ló hentergett és forgolódott. Indián lovak szokása ez. Levették róluk a nyergeket, hogy a vízben henteregve lehűljenek és felfrissüljenek. Az ilyesmit csak akkor engedik meg nekik, ha már fáradtak, de még hosszú út vár rájuk. Mi következik mindebből, uraim? Találják ki!

- Megpróbálom - feleltem -, de ne nevessen ki, ha ostobaságot mondok.

- Dehogy nevetem ki! A tanítványomnak tekintem, és nem kívánom, hogy annyit tudjon, mint egy öreg, tapasztalt erdei vezető.

- Minthogy indián lovakról van szó, feltételezem, hogy gazdáik is indiánok voltak. Gondoljunk csak arra, mi történt az erődben. Az egyik apacs megsebesült, de sikerült elmenekülnie. Winnetou követte, s mivel nagyszerű lova van, utolérte.

- Eddig egyetértünk - bólintott Old Death. - Halljuk a többit!

- Winnetou legsürgősebb feladata az volt, hogy figyelmeztesse a gyanútlan apacs törzseket, milyen veszedelem fenyegeti őket. Ezért sietett annyira. Csak rövid időre állt meg itt, hogy társa sebeit bekötözze.

- Logikus - bólintott az öreg megint. - A jelek szerint a Rio Grande felé tartottak, tehát útirányuk egyezik a mienkkel. Remélem, hamarosan megint nyomaikra bukkanunk. Egyelőre letáborozunk valahol, és holnap hajnalban megyünk tovább.

Nemsokára talált egy alkalmas helyet - sűrű bozóttal körülvett kis tisztást-, ahol dús fű is volt a közelben, hogy lovaink jóllakjanak. Lenyergeltünk, és hosszú lasszóra kötöttük a lovakat. Leheveredtünk, és elővettük a magunkkal hozott elemózsiát. Megkérdeztem, ne rakjak-e egy kis tábortüzet.

- Már vártam ezt a kérdést, Sir - felelte Old Death gúnyos mosollyal.

- Bizonyára sok Cooper-könyvet olvasott fiatalkorában, a Bőrharisnyát meg más indiántörténeteket. Ott a vacsora elengedhetetlen kelléke a hangulatos tábortűz. Belátom, nagyon poétikus, de inkább lemondok róla, mert a füstszag kétmérföldnyi távolságból is idecsalogatná a komancsokat.

- Nem túlzás ez, Sir?

- El se tudja képzelni, milyen csodás szaglásuk van. S ha nem érzik meg a füstöt ők, megszimatolják a lovaik.

- A komancsok még nem lehetnek itt - feleltem.

- Tévedés! Ez az ő hazájuk, és még mexikói területre is behatolnak.

Attól tartok, Winnetou bajosan éri el a Rio Grandét.

- Maga is az apacsokhoz húz, Sir? - kérdeztem.

- Szívem mélyén igen. Először is őket támadták meg orvul a komancsok. Azonkívül ez a Winnetou nagyon rokonszenves nekem. De nem lenne okos,

ha elárulnám, hogy kinek a pártján vagyok. Ha már kiásták a csatabárdot, meg kell őriznünk semlegességünk látszatát; különben sohasem jutunk el Mexikóba.

- Gondolja, hogy a komancsok megakadályozzák?

- Remélem, nem. Soha nem ártottam nekik, és már több ízben barátságosan fogadtak. Leghíresebb vezérük egyike, Ojo Kolca, vagyis a Fehér Hód, mondhatnám, jó barátom. Egyszer nagy szívességet tettem neki, és örök hálát fogadott. Ez a Red River mellett történt, ahol csikasz indiánok fogságába került, és már-már megskalpolták, amikor az utolsó pillanatban megmentettem az életét. Ez a barátság most jól jöhet nekem, ha komancsokra bukkanunk, és ellenségesen viselkednek. Mindenesetre résen kell lennünk. Azt ajánlom, ne aludjunk mind az öten egyszerre, hanem egyikünk álljon őrt, s majd óránként felváltjuk. Most sorshúzással döntjük el a virrasztás sorrendjét. Így is öt órát alhatunk, ami bőven elég. Öt különböző hosszúságú fűszálat tépett, és végüket elénk tartotta.

Aki a "rövidebbet húzta", arra került előbb a sor. Nekem jutott a leghosszabb fűszál, és így zavartalan pihenést remélhettem. Amíg ébren voltunk, nem kellett őrt állítanunk, s egyelőre senkinek sem akarózott aludni. Szivarra gyújtottunk és beszélgettünk. Old Death régi kalandjaival szórakoztatott bennünket, ami olyan érdekes volt, hogy teljesen kiverte az álmot a szemünkből. Történetei olyanok voltak, hogy sokat lehetett belőlük tanulni. Előhúztam zsebórámat, és csodálkozva láttam, hogy már tizenegyre jár az idő. Old Death hirtelen elhallgatott, és feszülten figyelt. Az egyik lovunk szuszogott, mégpedig olyan furcsán, hogy most már nekem is feltűnt.

- Hm! - dünnyögött az öreg. - Hát nem volt igazam, amikor Cortesio istállójából éppen ezeket a "gebéket" választottam ki? Így csak olyan ló szuszog, amely otthon van a prérin, és jó kezekben volt. A derék állat valami gyanúsat szimatol. Ne meresszék a szemüket, uraim, mert a bozót koromsötét, nem láthatnak semmit, viszont a szemük csillogása elárulhatja ittlétünket az ólálkodó ellenségnek. Inkább süssék le a szemüket, mint egy szemérmes kislány! Én majd a szemembe húzom a kalapomat, és körülnézek egy kicsit. Hallják? Megint! Senki se mozduljon!

A szuszogás megismétlődött. Az egyik ló rúgkapált, mintha el akarná tépni a lasszót. Mindnyájan elhallgattunk.

- Mi jut eszükbe ilyen hirtelen elhallgatni? - súgta Old Death. - Ha leselkedik valaki, nem szabad észrevennie, hogy gyanakszunk. Beszéljenek csak - mindegy, hogy mit.

Ekkor halkan megszólalt a néger:

- Sam tudja, ellenség hol van. Sam látta a szemét.

- Hol?

- Jobbra a galagonyabokor alatt. Egész lent, majdnem a földön két pont csillog.

- Nagyszerű! - súgta az öreg. - Háta mögé osonok, és tarkón ragadom. Beszéljetek jó hangosan. Már csak azért is, hogy ne vegye észre, ha egy ág megreccsen.

Lange kérdezett valamit, én meg indulatosan válaszoltam. Egy kicsit veszekedtünk, aztán hangosan kacagtunk, hadd gondolja az ipse, hogy eszünk ágában sincs bármitől is tartani. Will Lange és a néger is beleszólt, s vagy tíz percen át beszéltünk tücsköt-bogarat. A komédiának

Old Death hangja vetett véget.

- Elég volt, mert még berekedtek. Nincs már szükség rá, mert elintéztem. Mindjárt hozom.

A galagonyabokor felől nemsokára nehéz léptek zaját hallottuk; azután előbukkant az öreg, kissé zihálva, mert valamit cipelt a hátán, s mindjárt le is rakta elénk.

- Így ni! - mondta. - Ez elég könnyen ment.

- Egy indián! - kiáltottam fel álmélkodva. - Hátha több is van a közelben!

- Lehetséges, de nem valószínű. Mindjárt csinálunk egy kis világosságot, hogy ezt a fickót jobban megnézzük. Amott egy korhadt fácska áll, száraz lomb is akad, mindjárt idehozom. Addig vigyázzatok a vendégünkre!

- Meg se moccan. Talán meghalt?

- Nem halt meg, csak az öntudata sétált el egy kicsit. Saját övével kötöttem hátra a kezét. Mire feleszmél, újra itt leszek.

A fácskához lépett, kitörte és elhozta, mi meg késsel felhasogattuk.

Gyufánk volt, és így csakhamar fellobbant egy kis tűz, mely céljainknak éppen megfelelt. A fa olyan száraz volt, hogy alig füstölt.

Szemügyre vettem a foglyot. Fiatal indián volt - bőrrojtokkal a nadrágján, egyszerű mokasszinban, vadászingben, Haja le volt nyírva, csak a közepén maradt meg egy hosszú tincs. Arcát vastag festék takarta, sárga alapon fekete vonalak keresztbe. Fegyvereit és mindazt, ami övén lógott, Old Death már elszedte. Puskája nem volt, csak kése, íja és tegze nyilakkal. Mozdulatlanul feküdt, behunyt szemmel, mintha nem is élne.

- Egyszerű harcos, aki még nem tüntette ki magát, vagy elvesztette becsületét - jegyezte meg Old Death. - Övén nem lógott legyőzött ellenség skalpja, nadrágja rojtjaiba sem volt joga emberi hajat csavarni.

Még "orvosságos zacskója" sincs. Úgy látszik, elveszítette a nevét, ahogy az indiánok mondják. Azért vállalta a veszélyes felderítőszolgálatot, hogy kitüntesse magát, és visszanyerje nevét. Nézzétek, már mocorog. Mindjárt magához tér.

A fogoly kinyújtotta lábát, és mély lélegzetet vett. Amikor észrevette, hogy keze hátra van kötve, megrázkódott rémületében. Kinyitotta szemét, fel akart ugrani, de visszahanyatlott. Izzó szemmel bámult ránk. Amikor tekintete Old Deathre tévedt, ez a kiáltás tört ki belőle:

- Kosa Péve! - ami komancs nyelven azt jelenti: az Öreg Halál.

- Igen, az vagyok - bólintott Old Death. - A vörös harcosok ismernek engem?

- A komancsok nem felejtették el a nagy fehér vadászt, aki náluk járt.

- Most látom csak, hogy komancs vagy. Megismerem a harci színekről az arcodon. Mi a neved?

- A komancs ifjú elveszítette a nevét. Hadba vonult, hogy visszaszerezze. De elfogták, és szégyent hozott a törzsre. Most csak az a kérése, hogy öljék meg. Harci dallal az ajkán fog meghalni a kínzócölöpön, egyetlen jajszó nélkül.

- Ezt a kérésedet nem teljesíthetjük, mert keresztények vagyunk, és nem gyűlölünk téged. A sötétben nem láttam, hogy komancs vagy, különben nem ütöttelek volna le, hiszen a komancsok barátai vagyunk. Életben maradsz, még sok hőstettet fogsz elkövetni, és visszakapod a nevedet. Szabad vagy!

Elvágta a fiatal komancs kötelékeit. Azt hittem, boldogan talpra szökken, de úgy feküdt tovább, mintha még mindig meg volna kötözve.

- A komancs ifjúnak meg kell halnia - mondta. - Döfd a késedet a szívébe!

- Semmi kedvem hozzá, és okom sincs rá. Miért öljelek meg?

- Mert megleptél és elfogtál. A komancs harcosok megtudják, és azt mondják majd: nem elég, hogy elvesztette a nevét és az orvosságos zacskóját, még olyan ügyetlen is volt, hogy a sápadtarcúak kezébe került - szeme vak, füle süket, nem méltó arra, hogy a harcosok jelvényét viselje.

Olyan panaszos hangon beszélt, hogy megesett rajta a szívem. Nem értettem meg minden szavát, mert angollal kevert komancs nyelven beszélt. De amit nem értettem, körülbelül kitaláltam.

- Testvéremet nem érte szégyen - feleltem gyorsan, még mielőtt Old Death megszólalhatott volna. - Egy olyan híres sápadtarcú fogságába esni, mint Kosa Péve, nem hoz szégyent senkire. Különben sem fogja megtudni senki. Tudunk hallgatni.

- Kosa Péve is megígéri ezt? - kérdezte az indián.

- De mennyire! - felelte az öreg. - Mindenkinek azt mondjuk majd, hogy találkoztunk, és békésen elbeszélgettünk. Tudtad, hogy a komancsok régi barátja vagyok. Első pillantásra megismertél.

- Nagy fehér testvérem szavai vigaszt csöpögtetnek a lelkembe. Akkor nem kell meghalnom, és visszatérhetek törzsemhez. Mindig hálás leszek fehér testvéreimnek hallgatásukért.

Most már felült, és mély lélegzetet vett. Vastagon bemázolt arcából nem tudtam érzelmeit kiolvasni, de tudtam, hogy megkönnyebbült.

A beszélgetés folytatását tapasztalt öreg barátomra bíztam.

- Testvérem láthatja, hogy nem akarunk semmi rosszat - mondta Old Death.
- Remélem, őszintén válaszol kérdéseimre.

- Kosa Péve kérdezzen. Csak az igazat fogom mondani.

- Testvérem egyedül kelt útra, hogy nagy vadat ejtsen, vagy legyőzzön egy ellenséget, és így visszaszerezze nevét? Vagy több harcossal indult el falujából?

- Sok harcossal. Annyian vannak, mint vízcsepp a folyóban.

- Valamennyi komancs harcos elhagyta sátrát, hogy a hadiösvényre lépjen?

- Majdnem valamennyi.

- Ki ellen?

- Az apacs kutyák ellen. Az apacs kojotok bűze már az orrunkat facsarta. Eltöröljük őket a föld színéről.

- Nem hallgattátok meg a vének tanácsát?

- Az öreg harcosok határozták el a háborút. A javasember kikérte a Nagy Manitou tanácsát, és biztató választ kapott. A komancsok falvaitól egészen a Nagy Folyóig, amelyet a sápadtarcúak Rio Grande del Norte néven ismernek, harcosaink lába alatt dübörög a föld. Négyszer ment le a nap, amióta a csatabárdot körülhordozták sátorról sátorra.

- Testvérem csapata hol táborozik?

- Feljebb ezen a folyón. Felderítőket küldtek ki, nekem is megengedték, hogy kimenjek. Lefelé jöttem a parton, s megéreztem a lovaitok szagát. A bozótban kúsztam idáig, hogy megnézzem, hányan vagytok, amikor Kosa Péve lecsapott rám, és rövid időre megölt.

- Ezt felejtsük el! Mondtam már, hogy nem beszélünk róla többet.

Hány harcos van odafenn a táborotokban?

- Tízszer tíz.

- Ki vezeti őket?

- Avat Vila, a fiatal főnök.

- Avat Vila? Nagymedve? Ezt a nevet még sohasem hallottam.

- Csak nemrég kapta a nevét, amikor megölt a hegyekben egy szürke medvét, és hazahozta a bundáját meg a karmait. Az ő apja Ojo Kolca, a törzsfőnök, akit a sápadtarcúak Fehér Hódnak neveznek.

- Fehér Hódot ismerem, régi jó barátom.

- Tudom. Láttam, amikor sátrában ültél. Akkor fia barátságosan fogad majd.

- Milyen messze van innen?

- Lóháton feleannyi; mint az az idő, amit a sápadtarcúak egy órának neveznek.

- Akkor meglátogatjuk. Kérem fiatal testvéremet, vezessen oda. Öt perc múlva már nyeregben ültünk. A fiatal komancs előbb kivezetett a fák közül a nyílt terepre, aztán elindult a folyó partján felfelé.

Vagy húsz perc múlva több alak bukkant elő a sötétségből. A tábor előőrsei voltak. Vezetőnk néhány szót váltott velük, aztán eltűnt, de mi nem mehettünk tovább. Kis idő múlva visszajött és bevezetett a táborba. Az ég beborult, egyetlen csillag sem pislogott. Hiába meresztettem a szememet jobbra-balra, nem láttam semmit. Vezetőnk nemsokára megállított minket.

- Fehér testvéreim ne menjenek tovább. A komancs harcosok nem gyújtanak tüzet a hadiösvényen, de most nem kell ellenségtől tartani, és mindjárt tüzet gyújtanak.

Elsuhant, és néhány perc múlva egy kis fénypontot láttam felvillanni - akkora volt, mint egy gombostű feje.

- Pank - jegyezte meg Old Death.

- Pank? - ismételtem. - Mi az?

- A préri tűzszerszáma. Két fadarab az egész, egy lapos és egy kerek.

A lapos fán bemélyedés van, amelyet száraz taplóval bélelnek ki. Kivénhedt, korhadt fákról szedik le. Ez a legjobb gyújtós a világon. A kerek fácskát a kivájt részbe teszik, és két kézzel forgatják, gyorsan, mint egy sodrófát. Egykettőre kimelegszik, és meggyújtja a taplót. Már ég is!

Kis láng lobbant fel, belekapott a mellette felhalmozott száraz lombokba. De a láng mindjárt le is lohadt, mert az indiánok nem szeretik a messzire világító tüzet. Ágakat raknak a tűz köré, végük a tűz középpontja felé

mutat. Ha az ágakat beljebb tolják, a tűz fellobban - ha kijjebb húzzák, lelohad. Így aztán tetszés szerint lehet szabályozni a tüzet.

Amikor fellobbant, láttam, hogy fák alatt állunk, és indiánok vesznek minket körül, fegyverrel a kezükben. Puskája csak egy-kettőnek volt, a többi lándzsákkal, íjakkal és nyilakkal volt felszerelve. De tomahawkja valamennyinek volt, s ez egy gyakorlott harcos kezében igen veszedelmes fegyver. Amikor a tűz lelohadt, parancsot kaptunk, hogy szálljunk le a nyeregből. Lovainkat tüstént elvezették. Így aztán a komancsok kezében voltunk, hiszen ló nélkül nem is gondolhattunk szökésre.

Fegyvereinket nem szedték el, de öt ember száz ellen úgysem tehet semmit.

A tűz mellett egyetlen harcos ült. Haját magas kontyba fonta, és egy parlagi sas fehér tolla állt ki belőle. Övéről két skalp lógott le, nyakában zsinóron "orvosságos zacskója" és kalumetje csüngött. Egy ócska, nagyon régi puska feküdt a térdén keresztbe. Sorra szemügyre vett bennünket, csak Samet nem méltatta figyelemre, mivel az indiánok megvetik a négert.

- Nézd, hogy pöffeszkedik - súgta fülembe Old Death. - Majd mindjárt megmutatom neki, hogy mi is főnökök vagyunk. Üljünk le vele szemben.

Letelepedett a tűzhöz, és mi is követtük példáját, csak Sam maradt állva, mert tudta, ha ő is leülne, abban a pillanatban kioltanák az életét.

- Uff! - kiáltott fel az indián haragosan, és még valamit mondott, de nem értettem.

- Érted a sápadtarcúak nyelvét? - kérdezte Old Death.

- Avat Vila érti a nyelveteket, de nem beszéli, mert nem akarja beszélni - felelte a fiatal törzsfőnök.

- De kérlek, most az egyszer tedd meg.

- Miért?

- Mert társaim alig értik a komancsok nyelvét.

- Most nálunk vannak, és a mi nyelvünkön kell beszélniük. Ezt parancsolja az udvariasság.

- De ha nem értik a nyelveteket, hogyan beszéljék? Lehetetlent kívánsz. Azonkívül ne felejtsd el, hogy ők most a komancsok vendégei.

Tehát az udvariasság megköveteli, hogy a kedvükben járj. Azt mondod, tudsz angolul. Elhinném, ha hallanám.

- Uff! - kiáltott fel az indián indulatosan, majd tört angolsággal folytatta: - Most már hallhatod, hogy igazat mondtam. Ha nem hiszed el, megsértesz, és akkor megöllek! Hogy merészeltek leülni mellém?

- Jogunk van hozzá - mi is főnökök vagyunk.

- Miféle főnökök?

- Én az erdei vezetők főnöke vagyok.

- És ez?

- A kovácsok főnöke.

- És ez? - mutatott az indián Willre.

- Ez a fia, aki gyönyörű kardokat kovácsol, meg éles tomahawkokat is, amikkel koponyákat lehet kettéhasítani.

Az indián elismerően bólintott, aztán rám mutatott.

- Hát ez kicsoda?

- A Nagy Vízen jött át a maga országából, ahol a leghíresebb törzsfőnökök közé tartozik. Azért jött ide, hogy megismerje a komancsokat. Aztán hazamegy, és mindent elmond rólatok.

A törzsfőnök hosszasan vizsgálgatott, aztán kételkedve megjegyezte:

- Olyan okos ember? Hiszen a haja nem is fehér. - abban az országban a fiatalok olyan okosak, mint itt a vének.

- Akkor a Nagy Szellem nagyon szeretheti azt az országot. De a komancsoknak nincs szükségük az ő bölcsességére. Maguk is tudják, mi jó nekik. Ha igazán okos ember lenne, tudnia kellene, hogy nem szabad hadiösvényünket kereszteznie. A komancsok, ha a hadiösvényre léptek, nem tűrnek sápadtarcút a közelükben.

- A ti követeitek az Inge-erődben megígérték, hogy nem bántják a fehéreket, csak az apacsok ellen harcolnak.

- Hogy ők mit mondtak, nem érdekel. Én azt mondom, amit én akarok.

- Így beszélsz velem?! - kiáltott fel Old Death indulatosan. - Ki vagy te, hogy Kosa Pévével így mersz beszélni? Még meg se nevezted magadat!

A fiatal törzsfőnök szinte megdermedt ettől a vakmerőségtől.

- Azt akarod, hogy a kínzócölöphöz köttesselek? - sziszegte.

- Még meggondolod! - felelte Old Death. - Miért nem felelsz a kérdésemre?

- Én Avat Vila vagyok, a komancsok főnöke. Akkor kaptam ezt a nevet, amikor elejtettem egy szürke medvét egyedül!

- Én még gyerek voltam, amikor az első grizzlyt megöltem, és azóta annyit ejtettem el, hogy karmaikkal elboríthatnám magamat, tetőtől talpig!

- Az én apám Ojo Kolca, a nagy főnök! - ez már többet mond nekem. A Fehér Hód jó barátom, elszívtam vele a békepipát. Sajnálom, hogy ilyen messze estél tőle!

- Mit beszélsz? Azt hiszed, a fiatal komancs vezér jámbor juh, akit minden kutya megugathat?

- Kutyának neveztél? - ugrott fel Old Death. - Egy percig sem maradok itt tovább!

- Csak akkor mehetsz el, ha elengedlek - felelte Avat Vila.

Az öreg előkapta mindkét revolverét. Mi is mellé álltunk. Nagymedve keze ökölbe szorult. Arcán meglátszott, hogy ellentétes érzelmek tusakodnak benne. Egyrészt tekintélyét féltette, másrészt apjára gondolt, aki békepipát szívott Kosa Pévével, s felelősségre vonhatja ostoba viselkedéséért.

Az indián ifjakat sohasem kényszerítik fegyveres szolgálatra, de ha jelentkezett a harcosok sorába, és befogadták maguk közé, a legszigorúbb vasfegyelemnek vetik alá. Ha hibát követ el, tulajdon édesapja öli meg. Vagy kitaszítják a törzsből, és akkor magányosan kóborolhat a prérin, amíg bűnét valami hőstettel jóvá nem teszi. Erre gondolt most a fiatal törzsfőnök. Hogy nézzen apja szemébe, ha régi barátjától megtagadja a vendégjogot?

Old Death mindezt számításba vette. A legnagyobb nyugalommal állt a helyén, ujjait mindkét revolverének ravaszán tartva.

- Itt állok előtted - mondta Nagymedvének. - Láthatod, nem félek.

Tőled függ, harcra kerül-e a sor köztünk. De első golyóm a te szívedet fúrja keresztül.

A fiatal törzsfőnök nyakához nyúlt, és leoldotta kalumetjét.

- Azt mondod, apám barátja vagy - felelte egészen más hangon.

- Akkor én is elszívom veled a békepipát.

- Fiatal vagy, de bölcsen beszélsz - bólintott Old Death, és újra leült. Mi is letelepedtünk mellé.

Nagymedve megtömte pipáját kinnikinnikkel, a vadlen leveleivel kevert indián dohánnyal. Rövid beszédet mondott, melyben biztosított bennünket barátságáról, aztán hatszor egymás után megszívta pipáját, s a füstfelhőket az ég, a föld és a négy világtáj felé fújta, majd átadta a pipát Old Deathnek. Az öreg is beszédet mondott, s ugyanúgy hat irányba fújta a füstöt. Példáját sorra követtük, Sam kivételével, aki nem érinthette meg a kalumetet, de a barátsági fogadalom reá is kiterjedt.

Senki sem állta útját, amikor Old Death parancsára lovainkhoz sietett, és néhány szivart hozott. Ezekből csak a főnök kapott, mert tekintélyének ártott volna, ha más komancsot is megkínálunk vele. Nagymedve tudta, mi a szivar, s amikor rágyújtott, arcán olyan gyönyörűség áradt el, mintha már az örök vadászmezőkön járna.

- Fehér testvéreim nem találkoztak apacs kutyákkal, amíg ideértek? - kérdezte.

- Nem - felelte Old Death, s nem is hazudott, mivel csak nyomaikat látta. Erről természetesen nem beszélt, mert nem akarta Winnetout elárulni.

- Pedig a vezérük is erre járt, egy sebesült társával együtt - mondta Nagymedve. - Mexikóba szeretne átjutni. De a komancs harcosok a Nagy Folyó mentén mindenütt készen állnak, és akárhol próbál is átkelni, kezük közé kerül. Különösen a Sas-hágó környékét tartjuk szemmel.

Old Death sokatmondó pillantást vetett rám, de egy szóval sem árulta el, milyen kellemetlenül érinti ez a hír.

- Fehér testvéreim mi járatban vannak, és hová igyekeznek? - kérdezte Nagymedve.

- Egy sápadtarcút keresünk, akivel kis számadásunk van. Alighanem Mexikóba ment, és mi akár oda is utána megyünk. De ha már itt vagyok, szeretném Fehér Hódot, a nagy törzsfőnököt meglátogatni.

- Akkor azt tanácsolom, fehér testvéreim töltsék nálunk az éjszakát, és pihenjék ki magukat, hogy holnap hajnalban indulhassanak tovább.

A barátságos ajánlatot kénytelenek voltunk elfogadni. Nagymedve felállt, és egy hatalmas fához vezetett bennünket, melynek terebélyes ágai mélyen aláhajoltak, és valóságos sátrat alkottak. Nagymedve odahozatta nyergeinket és takaróinkat. Amióta békepipát szívott velünk, mintha kicserélték volna. Amikor magunkra hagyott, első dolgunk volt nyeregtáskáinkat átvizsgálni. Nem hiányzott belőlük semmi.

A nyergeket fejünk alá tettük, és takaróinkba csavarodva lefeküdtünk egymás mellé.

- Nyugodalmas jó éjszakát! - mondta Old Death, és behunyta szemét. A következő percben már elaludt.

Nyugodalmas jó éjszakát! Könnyű ezt mondani. Én bizony nem tudtam elaludni, annyira nyugtalanított Winnetou sorsa. Úgy láttam, a komancsok legfőbb célja, hogy az apacsok vezérét kézre kerítsék. Én meg itt fekszem köztük, és nem látok semmi lehetőséget arra, hogy indián barátomat és testvéremet óvjam, védjem, vagy legalább a veszélyre figyelmeztessem. Csak forgolódtam álmatlanul vagy félálomban, s mire pirkadni kezdett, már ébren voltam. Felkeltettem társaimat is, akik rögtön szedelőzködni kezdtek; de ekkor már az indiánok is talpon voltak. Most a napvilágnál jobban szemügyre vehettem őket. Borzongva néztem a rikító színekre mázolt arcokat. Ruhájuk csupa szedett-vedett rongy volt, alig takarta el rézvörös bőrüket. De erős, egészséges, szálas fickó volt valamennyi.

Nagymedve megkérdezte; nem akarunk-e enni valamit. Köszönettel visszautasítottuk a nyereg alatt puhított lóhúst, amellyel megkínált.

Azt mondtuk, vannak még készleteink, pedig egész elemózsiánk egy darabka sonka volt. Nagymedve egy komancs harcost akart mellénk adni, hogy elvezessen minket Fehér Hód táborába. Old Death diplomatikusan lebeszélte róla. Csak nem akar egy olyan tapasztalt harcost, mint ő, megsérteni azzal, hogy vezetőt ad mellé? - mondta. - Magunktól is eltalálunk a nagy törzsfőnökhöz. De kecsketömlőinket megtöltöttük vízzel, és néhány köteg füvet is elfogadtunk ajándékba, lovaink számára.

Elbúcsúztunk Nagymedvétől, és nekivágtunk a prérinek. Órám négyet mutatott.

Kezdetben lassan poroszkáltunk, hogy lovaink felmelegedjenek dermedtségükből.

A talaj itt még füves volt; de lassanként kopárrá változott.

Mire a folyópart fái lemaradtak hátunk mögött, nem láttunk egyebet, csak homokot - mintha csak a Szaharában járnánk.

- Most már jó lesz gyorsabban ügetni - vélte Old Death. - Ki kell használnunk a délelőttöt, amíg hátunkba kapjuk a napot. Utunk egyelőre egyenesen nyugati irányba visz. Délután majd szemünkbe süt a nap, ami nagyon fárasztó.

- Nem lehet eltévedni ezen a mindenütt egyforma, egyhangú síkságon? - kérdeztem.

- Csak nem kérdezi komolyan? - nevetett Old Death. - Hát a nap mire való? Többet ér minden iránytűnél! Legközelebbi célunk a Pulyka-patak. Tizenhat mérföldnyire van innen, de remélem, két óra alatt odaérünk.

Abbahagytuk a beszélgetést, és vágtába kezdtünk. Kerültünk minden fölösleges mozdulatot, nehogy lovainkat a kelleténél jobban elfárasszuk. Időnként lépésre fogtuk őket, hogy kifújhassák magukat.

Sötét csík tűnt fel a láthatáron. Itt már fákat és bokrokat is láttunk.

- Nézze csak meg az óráját, Sir! - mondta Old Death. - Két órája és öt perce, hogy elindultunk.

Megnéztem az órámat. Becslése pontos volt.

- Gyakorlat kérdése - felelte Old- Death, elismerő pillantásomra.

- Még sötét éjszaka is megmondom, hány óra van, és legfeljebb néhány percet tévedhetek. Megérkeztünk a Pulyka-patakhoz. Ezen a tájon torkollik a Nueces folyóba.

A Turkey Creek medrében nagyon kevés víz csurdogált. Leereszkedtünk a parton, és megtöltöttük útközben kiürült tömlőinket. A magunkkal hozott füvet a lovak gyorsan elfogyasztották, mert legelésről szó sem lehetett, olyan kopár volt a talaj, még a patak mentén is. Megitattuk őket - Will Lange nagy kalapja szolgált vödör helyett. Félórás pihenő után folytattuk utunkat végcélunk, a Szilfa-patak felé.

A nap delelőre hágott, és szinte perzselt. A forró homok olyan mély volt, hogy lovaink valósággal gázoltak benne, ami nagyon fárasztó volt. Fél három tájban újabb pihenőt tartottunk, és megitattuk állatainkat a tömlőben hozott vízzel. Mi magunk egy csöppet sem ittunk. Old Death inkább a lovak szomjúságát enyhítette, mint a magáét.

- Egyébként - jegyezte meg mosolyogva - túl vagyunk a nehezén.

Csak estére számítottam elérni a Szilfa-patakot, de már öt után ott leszünk.

- Csak tudnám, mi van Winnetouval! - sóhajtottam. - Rettenetes lenne, ha a komancsok utolérnék.

- Az bizony rettenetes lenne - bólintott Old Death. - Nem ölnék meg, hanem elhurcolnák valamelyik falujukba, és feltáplálnák, de csak azért, hogy hosszabb ideig kínozhassák. Nagy dicsőség lenne számukra a híres apacs vezér kínjaiban gyönyörködni. No de remélem, arra nem kerül sor. Most elfordulunk déli irányban, hogy egy régi barátom házába jussunk, ahol meghálhatunk, és kipihenhetjük magunkat.

- Minket is szívesen lát?

- Természetesen! Különben nem is nevezném barátomnak. Gazdag földbirtokos, előkelő spanyol család sarja. Valamelyik ősét lovaggá ütötték, és ezért őt is a caballero cím illeti meg. Ezért birtokát is Estanzia del

Caballero néven emlegetik. Önök szólítsák Caballero Atanasiónak, mert úgy hívják.

Most már türelmetlenek voltunk, és megpróbáltuk lovainkat újra vágtatásra bírni, de nem sikerült. Hiába igyekeztek, lábuk majd térdig süppedt a homokba. Lassanként mégis kievickéltünk a homoksivatagból, és egy prérire jutottunk, ahol már zöld fű intett biztatóan felénk.

Lovas vaquerók bukkantak elő, akik kisebb gulyákat és juhnyájakat terelgettek.

Lovaink feléledtek, és már maguktól meggyorsították az iramot. Nagy örömünkre lombos fák tűntek elő, és végül valami fehér épület emelkedett ki a táj zöldjéből.

- Ez az Estanzia del Caballero - mondta Old Death. - Nagyon furcsa ház, a moki, zuni és más pueblo indiánok stílusában épült. Valóságos vár, ami ezen a környéken nagyon is szükséges.

Amint közelebb jutottunk a házhoz, részleteit is megfigyelhettük.

Kétszeres embermagasságú, vastag fal vette körül, előtte mély árok, melyen híd vezetett keresztül. A fal közepébe vágott széles, erős kaput csak ezen a hídon lehetett megközelíteni. Maga a ház mintha egymás tetejébe rakott kockákból állt volna. Földszintjét nem láttuk, mert a fal teljesen eltakarta. Az első emelet jóval beljebb épült, s a beugrás köröskörül olyan volt, mint egy széles terasz, melyet fehér sátorlapok takartak el. Ablaknak nyomát sem láttuk. Az első emelet fölött egy másik, hasonló kockaépület terpeszkedett. Ennek alaprajza kisebb volt, mint az első emeleté, úgyhogy itt is afféle teraszt vagy galériát láttunk, ugyancsak ferde sátorlapokkal borítva. Vagyis a földszint, az első és a második emelet egy-egy kockához hasonlított, s mindegyik kisebb volt, mint az alatta levő. A falak és sátorlapok fehér színe szinte világított, messze ki a prérire. Amikor közelebb értünk, minden emeleten lőrésekhez hasonló nyílásokat fedeztünk fel körös-körül - talán ezek pótolják az ablakokat.

- Valóságos erőd - mondta Old Death mosolyogva. - Majd ha beljebb kerülünk, lesz min csodálkozni. Szeretném látni azt az indián törzsfőnököt, aki ezt a házat ostrommal be tudja venni!

A hídon át a kapuhoz lovagoltunk, melyen egy kis kémlelőnyílást láttunk; mellette akkora csengőkolomp lógott; mint egy emberfej. Old Death meghúzta a csengőt - hangja olyan erős volt, hogy talán félmérföldnyire is elhallatszott. Nemsokára egy indián orra és duzzadt ajka tűnt fel a nyílásban. A fal mögül spanyol nyelven ez a kérdés hallatszott:

- Ki az?

- A házigazda barátai - felelte Old Death. - Itthon van Senor Atanasio?

Az orr és a száj lesüllyedt, és két fekete szem jelent meg a helyükben, majd a következő szavakat hallottuk:

- Micsoda öröm! Senor Death! Önt természetesen tüsténT beengedem. Parancsoljanak befáradni, senores! Máris bejelentem önöket.

Retesz csikorgott, lakat kattant, és kinyílt a kapu. Benyargaltunk.

A kapu mögött tetőtől talpig fehér vászonba öltözött kövér indián állt az indios fideles, vagyis keresztény indiánok közül, akik megbékéltek a civilizációval, nem úgy, mint az indios bravos, a vad indiánok. Becsukta és gondosan bezárta a kaput, mélyen meghajolt, aztán méltóságteljes léptekkel elindult az udvaron keresztül a ház felé, ahol megrántott egy drótot, mely a falról csüngött alá.

- Még nyugodtan körüllovagolhatjuk a házat - mondta Old Death.

- Gyertek, nézzük meg az épületet.

Csak most vehettük szemügyre a földszintet. Itt is keskeny lőrések sora nyílt mind a négy oldalon. A ház falaktól körülfogott udvaron állt, mely meglehetősen tágas volt; nem kövezték ki, hanem fű nőtte be.

A lőréseken kívül egyetlen ablakot sem láttunk, és ajtó sem volt sehol.

Körülporoszkáltunk, és visszajutottunk a ház elülső oldalára, de ajtót nem találtunk sehol. A fehér ruhás indián ott várakozott.

- De hogy jutunk be a házba? - kérdezte Lange.

- Mindjárt meglátja! - felelte Old Death.

Ekkor egy ember hajolt ki az első emeleti teraszról, hogy megnézze, ki van odalenn. Amikor megpillantotta az indián szolgát, visszahúzódott, s nemsokára egy keskeny, létraszerű vaslépcső ereszkedett le, amelyen felmászhattunk. Azt hittük, az első emeleten lesz az ajtó, de tévedtünk. Fejünk fölött, a második emelet teraszán megint kihajolt egy szolga, és ugyanolyan létrát eresztett le, mint amelyen idáig feljöttünk.

A második emeleti teraszt bádog borította, melyet homokkal szórtak be. Közepén négyszögletes nyílást láttunk - ez volt a ház belsejébe vezető lépcső torkolata.

- Ugyanígy építették az indián pueblókat évszázadokkal ezelőtt

- magyarázta Old Death. - Már az udvarra is nehéz bejutni. De ha sikerül is egy ellenségnek a falon átkapaszkodnia, orra előtt felhúzzák a létrát, és újra csak egy fal előtt áll, melyen nincs ajtó. Békés időkben persze könnyen átjuthat az ember a falon, ha lova hátára áll és felhúzódzkodik.

De háborús időkben senkinek sem ajánlanám, hogy megpróbálja, mert az első emeleti teraszról és még inkább a fölötte levő tetőteraszról az udvart és a falat gyerekjáték tűz alatt tartani. Senor Atanasio szolgálatában körülbelül húsz ember áll, peonok, vagyis béresek, vaquerók és szolgák. Mindegyik puskával van ellátva, és kitűnő céllövő. Ha húsz ilyen bátor ember áll idefenn, a támadók legalább száz embert veszítenek, amíg egynek sikerül bejutnia a falon. Ez az építkezési mód a határvidéken nagyon előnyös, és a mi hacienderónk eldicsekedhetik azzal, hogy már több indián ostromot visszavert.

A tetőteraszról messze el lehetett látni minden irányba. Most láttam csak, hogy az Elm Creek, a Szilfa-patak közvetlenül a ház mögött folyik el. Szép, tiszta vize volt, és nem csoda, hogy megtermékenyítette partjait. A kristálytiszta víz felkeltette bennem a vágyat, hogy megfürödjem benne.

A szolga levezetett a lépcsőn, és egy hosszú, keskeny folyosóra jutottunk, melyet mindkét végén egy-egy lőrés látott el világossággal. A folyosó mindkét oldalán ajtók sorakoztak, hátul pedig újabb lépcső vezetett le a földszintre. Vagyis ha az udvarról be akartunk jutni a földszinti szobákba, akkor előbb kívül kellett két létrát megmászni, aztán belül megint két lépcsőn lemenni. Meglehetősen körülményesnek tartottam, de ilyen helyen nagyon is indokoltnak. A szolga eltűnt egy ajtó mögött, majd néhány perc múlva visszajött, és jelentette, hogy a caballero várja az urakat. Közben Old Death suttogó hangon figyelmeztetett:

- Ne csodálkozzék, ha az öreg Atanasio ünnepélyes fogadtatásban részesít minket. A spanyolok sokat adnak az etikettre, és a caballero tiszta spanyol vér. Persze ha egyedül érkezem, már régen elébem sietett volna. De idegen vendégeket kellő formaságok között fogad. Ne mosolyogjon, ha esetleg egyenruhába öltözött. Fiatalkorában lovaskapitány volt a mexikói hadseregben, és alkalomadtán szívesen veszi fel régi egyenruháját. Egyébként a legpompásabb fickó a világon.

A szolga kinyitotta előttünk az ajtót. Kellemesen hűvös terembe léptünk, melynek valaha bizonyára drága berendezése már eléggé kopott volt. Három elfüggönyözött lőrésen tompa fény szűrődött be. A terem közepén magas, szikár úr állt, haja és bajusza hófehér. Széles aranypaszománnyal díszített nadrágot viselt, és tükörfényes lakkcsizmát, akkora sarkantyúkkal, hogy kerekei ezüsttallérnál is nagyobbak voltak. Az egyenruhát kék frakk egészítette ki, mellén és karján pazar aranysujtással. A két vállrózsa olyan díszes volt, mintha nem is kapitányi, hanem tábornoki rangot jelezne. Oldalán hatalmas kard lógott, baljában háromszögletű kalpagot tartott, melyet aranyos zsinórzat lepett el. A kalpag oldalán csillogó boglárral megerősített tarka tollbokréta díszelgett.

Az én szememben mindez afféle farsangi maskara volt, de amikor házigazdánk, öreg, komoly arcába és még mindig csillogó, jóságos szemébe

néztem, nem volt kedvem mosolyogni rajta. Amikor beléptünk, összecsapta sarkantyúit, elég délcegen kihúzta magát, és így szólt:

- Jó napot, uraim! Isten hozta önöket! Érezzék magukat jól a házamban.

Némán meghajoltunk, Old Death pedig helyettünk is felelt:

- Köszönjük, caballero! Köszönjük, kapitány úr! Mivel ezen a környéken volt dolgunk, barátaimat abban a kitüntetésben akartam részesíteni, hogy Mexikó függetlenségének egy régi, vitéz harcosával megismerkedjenek. Engedje meg, hogy bemutassam őket.

A hízelgő szavakra széles mosoly ömlött el a caballero arcán. Bólintott, és így szólt:

- Nagy örömömre szolgál, hogy barátaival kezet szoríthatok.

Old Death sorra megnevezett bennünket, és a caballero kezet nyújtott mindegyikünknek, még a négernek is, aztán barátságosan felszólított, hogy foglaljunk helyet. Old Death a senora és a senorita hogyléte iránt érdeklődött, mire a házigazda kinyitott egy ajtót; s a két hölgy bejött hozzánk. A senora még mindig szép, jóságos tekintetű matróna volt, a senorita pedig - az unokája, mint később megtudtuk - rendkívül bájos fiatal lány. Mindketten tetőtől talpig fekete selyembe öltöztek, mintha a királyi udvarba készültek volna fogadásra. Old Death szívélyesen rázogatta az idős hölgy kezét, a két Lange esetlenül meghajolt. Sam egész arca egyetlen mosoly volt, és elragadtatással kiáltott fel:

- Ó, milyen gyönyörű misszisz és missz - akár a selyem! Én is a senorához léptem, ujjaim hegyével megfogtam a kezét, lehajoltam, és csókot leheltem rá. A hölgy udvariasságomat azzal viszonozta, hogy arcát nyújtotta felém egy beso de corteria, vagyis tiszteletcsók elfogadására, ami, a legnagyobb kitüntetés. Ugyanezt tette a senorita is.

Ezután újra helyet foglaltunk. Első kérdésük természetesen az volt, hogy mi járatban vagyunk. Őszintén elmondtunk mindent, s találkozásunkat a komancsokkal is. Nagy figyelemmel hallgattak, s észrevettem, hogy közben

a házigazda sokatmondó pillantást vált feleségével. Aztán megkérdezte, nem tudnánk-e közelebbi leírást adni a két emberről, akit keresünk. Elővettem a fényképeket, és megmutattam. Alighogy egy pillantást vetettek a fényképekre, a senora felkiáltott:

- Ők azok! Egész biztosan! Nem igaz, Atanasio?

- Kétségtelen - bólintott a caballero. - Uraim, ezek az emberek tegnap éjszaka nálam voltak.

- Mikor mentek el? - kérdeztem izgatottan.

- Késő este érkeztek fáradtan, elcsigázva. Egyik vaqueróm találkozott velük, és hozta be őket a házba. Sokáig aludtak, csak déltájban ébredtek fel. Körülbelül három órája, hogy távoztak.

- Remek! - mondta Old Death. - Akkor holnap okvetlenül utolérjük őket.

- A Rio Grande felé tartottak, és az Eagle Pass mellett akartak átkelni.

Néhány vaquerót kénytelen voltam utánuk küldeni, azok majd pontosan megmondják önnek, merre lovagoltak.

- Miért volt kénytelen embereit utánuk küldeni?

- Mert ezek a fickók hálátlansággal viszonozták vendégszeretetemet. Útközben a ménesemmel találkoztak, a vaquerót valami hazug ürüggyel elküldték, s távollétében hat lovat elloptak.

- Szégyen, gyalázat! De nem csodálkozom rajta - mondta Old Death. - És amíg itt voltak a házban, hogy viselkedtek?

- Elég rendesen. Az egyik nagyon vidám és beszédes volt, a másik inkább hallgatag. Eszembe se jutott bizalmatlankodni. Megkértek, mutassam meg a ház berendezését. Körülvezettem őket, még a sebesült indiánt is megmutattam nekik, aki nálam talált menedéket.

- Sebesült indián? Hogy került ide?

- Elég érdekes történet - mosolygott a caballero. - Éppen arról az indiánról van szó, akiről önök az imént beszéltek. Akit az apacsok az

Inge-erődbe küldtek tárgyalni, de a komancsok rálőttek, aztán elmenekült. Inda Nisónak hívják, az apacsok legöregebb törzsfőnöke.

- A Jó Ember, aki igazán megérdemli ezt a nevet! - kiáltott fel Old Death. - A legokosabb indián törzsfőnök, aki mindig békére törekedett. Nagyon szeretném látni!

- Majd levezetem hozzá. Félholtan érkezett ide. Tudnia kell, hogy a híres Winnetou nagyon kedvel engem, s mindig meglátogat, ha erre jár. Útközben találkozott Inda Nisóval, aki golyót kapott a karjába és egy másikat a combjába. Winnetou a Leona-folyónál bekötözte sebeit, és mindjárt továbbnyargaltak. De az öreg már nehezen bírta, sebláz gyötörte, és a komancsok az egész környéket ellepték. Winnetou nagy nehezen elhozta a sebesültet idáig, magam sem értem, hogyan sikerült neki - erre csak Winnetou képes. De Inda Niso utolsó ereje is elfogyott. Sok vért vesztett, és már hetven fölött jár.

- Hihetetlen! Sebesülten nyeregben ülni az Inge-erődből idáig! Több mint százhatvan mérföld! Ebben a korban csak egy indián bír ki ilyesmit. Kérem, folytassa.

- Alkonyat után érkeztek ide és becsöngettek. Magam mentem le a kapuhoz, és csodálkozva láttam, hogy Winnetou jött meg. Mindent elmondott, és megkért, vegyem a sebesültet védelmembe, amíg érte nem küld. Egyelőre sürgősen át kell vágnia a Rio Grandén, hogy az apacs törzseket a veszélyre figyelmeztesse. Két legjobb vaquerómat mellé adtam, hogy megtudjam, sikerült-e átjutnia.

- Visszajöttek?

- Igen. Winnetou baj nélkül átjutott. Nem a szokásos átkelési helyen, hanem jóval lejjebb, ahol nincs gázló, és a folyó sodra igen erős.

Mégis átúsztatott, és az én embereim is vele. Mondhatom, vakmerő dolog volt. Elkísérték egy darabig - olyan messze, ahol már nem találkozhatott komancsokkal. Eleget tett feladatának, értesítette testvéreit, és előkészítette őket a védelemre. De most menjünk le az öreg törzsfőnökhöz, ha úgy akarják.

Felálltunk, elbúcsúztunk a hölgyektől, és lementünk a földszintre.

Egy ugyanolyan folyosóra értünk, mint a fölötte levő, végigmentünk rajta, és beléptünk a bal kéz felé eső utolsó ajtón.

Ott feküdt az öreg törzsfőnök a kellemes, hűvös szobában. Láza már alábbhagyott, de olyan gyenge volt, hogy alig tudott beszélni. Szeme mélyen besüppedt, arca is beesett. Orvos nem volt, de a caballero kijelentette, hogy Winnetou nagy mester a sebek kezelése terén. Gyógyfüveket rakott Inda Niso sebeire, és szigorúan megtiltotta, hogy a kötést bárki is meglazítsa. Miután a sebláz elmúlt, életét már nem fenyegeti nagyobb veszedelem, ha a nagy vérveszteség el is gyengítette. Amikor újra magára hagytuk, a folyosón megemlítettem házigazdánknak, hogy szeretnék a folyóban megfürödni.

- Akkor nem is kell felfáradnia az emeletre - felelte. - Mindjárt kiengedem a hátsó udvarra.

- Azt hittem, nincs ajtó.

- Dehogy nincs, csak titkos! Vészkijáratul szolgál arra az esetre, ha ellenséges indiánoknak sikerülne a házba behatolniuk. Mindjárt meg látja.

Keskeny szekrényke állt a fal mellett. Félretolta, és megpillantottam az udvarra vezető keskeny nyílást, melyet kívülről ebből a célból ültetett sűrű bokrok takartak el. A caballero kivezetett, és a szemközti falra mutatott, ahol hasonló bokrok álltak.

- Ott ki lehet jutni a szabadba, de erről csak a beavatottak tudnak.

A legrövidebb út a folyóhoz. Várjon egy kicsit itt, leküldök egy kényelmes ruhát.

Ebben a pillanatban meghúzták a csengőt a kapunál. A házigazda maga sietett oda, s én is követtem. Öt lovas állt a kapu előtt, pompás, erős fickók - a gazdánk vaquerói, akiket a lókötők után küldött.

- Nos? - kérdezte a haciendero. - Elcsíptétek őket?

- Nem - felelte az egyik -, pedig már közel voltunk hozzájuk. Már átkeltek a Szilfa-patakon, és a nyomokból láttuk, hogy legfeljebb negyedórányira lehetnek. De rögtön utána újabb nyomokra bukkantunk, nagyon sok ló nyomaira. Ezek szerint a két jómadár találkozott a komancsokkal.

Most már óvatosan haladtunk tovább, és nemsokára megpillantottuk őket. Legalább ötszáz komancs volt, és ilyen túlerő elől kénytelenek voltunk visszafordulni.

- Jól tettétek. Merre vonultak a komancsok?

- A Rio Grande felé.

- Akkor nincs semmi baj - mondta a gazda. - Elmehettek.

A csikósok visszatértek ménesükhöz. Senor Atanasio magamra hagyott, és nyugodtan felballagott az emeletre. Én azonban távolról sem voltam olyan nyugodt; mint ő. Ha Gibson elárulta a komancsoknak, hogy Inda Niso ebben a házban rejtőzködik, még kellemetlen meglepetésben lehet részünk.

Nemsokára lejött hozzám egy peon, fehér vászonruhával a karján.

Kivezetett a folyóhoz, és így szólt:

- Tessék levetkőzni, senor, a ruháját mindjárt visszaviszem a házba.

Fürdés után tessék ezt a fehér ruhát felvenni, ez sokkal kellemesebb.

Mihelyt magamra hagyott, rögtön beugrottam a vízbe. A forró nap után gyönyörűség volt a mély folyóban lubickolni. Majdnem fél óra hosszat úsztam, aztán kissé megszárítkoztam, és felvettem a könnyű fehér ruhát. Pillantásom véletlenül a túlsó partra tévedt. A fák közt jó messzire lehetett látni, egészen a folyó kanyarulatáig. Nagy megdöbbenésemre indián lovasok hosszú sorát vettem észre. Gyorsan a kapuhoz rohantam, és megrántottam a csengőt. A peon eresztett be, aki a ruhámat elvitte.

- Gyorsan a caballeróhoz! - mondtam lihegve. - Indián lovasok vágtatnak a túlsó parton a ház felé!

- Hányan?

- Legalább ötvenen!

A peon első szavamra észrevehetően megijedt, de amikor megtudta, hogy az indiánok számát mennyire becsülöm, megnyugodott.

- Csak ötven? - mondta. - Akkor nem kell félnünk. Ötvennel könnyen elbánunk. Mindenesetre értesítenem kell a vaquerókat, már rohanok is, a senor pedig siessen fel a caballeróhoz! Ne felejtse el a kaput bereteszelni, és a létrát maga után felhúzni!

Senor Atanasio nyugodtan fogadta a hírt.

- Milyen törzshöz tartoznak? - kérdezte.

- Nem tudom. Olyan messziről nem lehet a színeket megismerni.

- Lehet, hogy apacsok, akiket Winnetou küldött a sebesültért - vélte a caballero. - De ha komancsok, az sem jelent semmit. Bizonyára felderítők. Megkérdezik, nem láttunk-e apacsokat, aztán továbbvonulnak.

- Fel kell készülni a legrosszabbra - mondta Old Death.

- Minden emberem tudja, ilyen esetben mit kell tennie - felelte a caballero. - Nézze csak, ez a peon már lóra kapott, és siet a vaquerókat értesíteni. Kettő

az állatok mellett marad; a többi az indiánok ellen vonul. Lasszójuk veszedelmes fegyver, többet ér, mint az indiánok íjai vagy ócska puskái. Szerencsére önök is itt vannak. A házban nyolc szolga van, összesen tizennégyen állunk készen a támadás visszaverésére.

Old Death megcsóválta fejét, és így szólt:

- Ezek nem is akarják a házat megtámadni. Más céljuk van: a sebesültért jöttek.

- Nem is sejtik, hogy itt van.

- Nem sejtik, hanem tudják. Gibson megmondta nekik, hogy behízelegje magát a komancsoknál.

- Erre nem is gondoltam. Arra akarnak kényszeríteni, hogy kiadjam nekik a sebesültet?

- Világos! És megteszi?

- Soha! - jelentette ki a caballero. - Jó Embert Winnetou bízta rám, és nem fog csalódni bennem. Nem engedem be őket a házba.

- Ötven emberrel még megbirkóznánk, de ha még ötszázat hívnak segítségül, végünk van.

- Isten kezében vagyunk - felelte a caballero. - Ígéretet tettem Winnetounak, és a szavamat minden körülmények között állom.

- Önhöz méltó beszéd, senor! Számíthat a segítségünkre. Ismerem a komancsok törzsfőnökét, talán sikerül megpuhítanom. Megmutatta Gibsonnak a titkos ajtót is?

- Nem, senor.

- Hála istennek! Amíg a komancsok erről az ajtóról nem tudnak, nem jutnak be a házba! De most hozzuk fel a puskákat.

Távollétem alatt szobákat nyitottak nekünk, és a holminkat is bevitték.

Az én szobám a ház elülső oldalán volt, és egy lőrésen át kapta a világosságot. Puskám már a falon függött. Amikor leemeltem, kinéztem a keskeny résen a szabadba, s máris megpillantottam az indiánokat.

Megkerülték a házat, és nem vad üvöltözéssel vágtattak a kapu felé, ahogy támadni szoktak, hanem alattomos csendben, ami talán még fenyegetőbb volt. Most már megismertem az arcukra mázolt színeket - csakugyan komancsok voltak. Lándzsákkal; íjakkal és nyilakkal voltak felszerelve, csak a vezetőjük tartott puskát a kezében. Észrevettem, hogy néhány lovas valami hosszú tárgyat vonszol maga után. Először azt hittem, sátorcölöpök; de hamarosan rájöttem, hogy tévedtem. Egy szempillantás alatt a kapuhoz értek, aztán már nem láttam őket, mert a magas fal a lóháton ülő embereket is eltakarta. Kisiettem szobácskámból, hogy társaimat értesítsem. A folyosón Old Deathbe ütköztem, aki a maga szobájából rohant ki.

- Vigyázat! - kiáltotta. - Fiatal fákat törtek ki, hogy létrául használják! Már másznak át a falon! Gyorsan fel a tetőteraszra!

De ez nem ment olyan gyorsan, mint szerettük volna. A cselédség az alsó szobákban lakott, és most tódult fel a Lépcsőn. Azonkívül a caballero is kilépett a folyosóra a hölgyekkel együtt, s mindhárman elhalmoztak minket aggódó kérdéseikkel. Két drága perc ment veszendőbe.

Mire feljutottunk, az első indián már felkapaszkodott a terasz peremére, nyomában a második, harmadik, negyedik! Kezünkben volt ugyan a puska, de csak akkor ért volna valamit, ha rögtön lelőjük őket, de azt egyelőre nem akartuk. A fiatal fák segítségével bámulatos gyorsan másztak át a magas falon, és jutottak fel az első, majd a második teraszra.

- Szegezzük rájuk puskáinkat! - kiáltotta Old Death. - Ha közelebb jönnek, lövünk!

Most már huszonöt komancsot számoltam össze - némán álltak a terasz szélén, íjaikat készenlétben tartva. Lándzsáikat lent hagyták, mert

akadályozta volna őket a kapaszkodásban. Ügyesen megleptek minket, de egyelőre nem mertek felénk közeledni. A caballero előlépett, és azon a kevert nyelven, mely ezen a határvidéken dívott, haragosan rájuk csördített:

- Mit akarnak indián testvéreim tőlem? Hogy mernek engedélyem nélkül házamba rontani?!

A csapatvezető előrelépett, és így válaszolt:

- A komancs harcosok azért jöttek ide, mert ellenségünk vagy!

A holnapi napot már nem látod felkelni!

- Nem vagyok a komancsok ellensége. Minden indián a testvérem, akármelyik törzshöz tartozik is.

- A sápadtarcú nem mond igazat! Elrejtette házában az apacsok öreg főnökét. Aki az apacsokat segíti, ellenségünk, és elpusztítjuk!

- Carramba! Csak nem tiltjátok meg nekem; hogy azt fogadjam be, akit én akarok? Ki parancsol ebben a házban - én vagy ti?

- Elfoglaltuk a házadat, és most mi parancsolunk! Add ki az apacs vezért! Vagy tagadni mered, hogy nálad van?

- Eszembe se jut tagadni! Csak az hazudik, aki fél! Én nem vagyok gyáva, és megmondom . . .

- Hallgasson! - súgta erélyesen Old Death. - Az isten szerelmére, senor, gondolja meg, mit beszél!

- Hazudjak talán? - súgta vissza a caballero.

- Természetesen. A hazugságot én is utálom, de ez kivételes eset. Mi nagyobb bűn: a hazugság vagy az öngyilkosság?

- Ott még nem tartunk! - heveskedett a caballero.

- Kérem, engedjen előre, majd én beszélek velük - mondta Old Death, és visszarángatta.

Most ő lépett előre, és ezt kiáltotta:

- Miért sértegetitek a ház urát oktalanul? Honnan veszitek azt, hogy egy apacs van a házban?

- Tudjuk - felelte a csapatvezető kurtán.

- Akkor többet tudtok, mint mi.

- Hazudsz!

- Ha még egyszer kimondod, meghalsz! Látod ezeket a puskacsöveket? Egy intésemre eldördülnek!

- Ki vagy te, hogy ilyen nagy hangon beszélsz? - kérdezte az indián fitymáló hangon.

- És ki vagy te? - felelte Old Death. - Főnök nem vagy; mert nincs sastoll a hajadban, még holló tolla sem. Nagy harcos nem lehetsz, mert különben tudnád, kivel beszélsz. Én főnök vagyok a sápadtarcúak között. Békepipát szívtam Ojo Kolcával, a nagy komancs főnökkel, és Avat Vila is meghajolt ősz hajam előtt. Én Kosa Péve vagyok, aki mindig a komancsok barátja volt.

Halk moraj futott végig az indián harcosok sorain. Kíváncsi pillantásuk is elárulta, hogy ez a név milyen hatást gyakorolt rájuk. A csapatfőnök néhány percig suttogva tanácskozott velük, aztán újra felénk fordult, és szólt, most már nem olyan pökhendi hangon, mint az előbb:

- A komancs harcosok tudják, hogy Kosa Péve kicsoda. Tudják, hogy híres főnök, és nagy harcos. De ha barátja a komancsoknak, miért nem adja ki az apacs főnököt?

- Mert nincs itt! - jelentette ki Old Death határozottan, szemrebbenés nélkül.

- Nekünk egy sápadtarcú mondta, hogy itt van.

- Hogy hívják azt a sápadtarcút?

- Neve nem egy komancs szájába való. Ta-hi-ha-hó vagy hasonló.

- Talán Gavilano?

- Igen, olyasmi.

- Akkor a komancsok hibát követtek el. Ismerem azt az embert. Szíve álnok, és nyelve hazudik. A komancs harcosok meg fogják bánni, hogy védelmükbe vették.

- Fehér testvérem téved. Az a sápadtarcú igazat beszélt. Tudjuk, hogy Inda Niso a karján és a lábán megsebesült. Winnetou megtalálta a prérin, egy darabig magával vitte és ápolta, aztán ide hozta és továbblovagolt.

Talán már átkelt a Nagy Folyón, de ott is utolérjük, és kínzócölöpön fogja befejezni életét! Még azt is tudom, ebben a házban hol rejtették el a sebesültet.

- Mondd meg, ha tudod!

- Kétszer le kell menni a föld mélyébe, ahol egy keskeny folyosó van sok ajtóval. Balra kell menni, és benyitni az utolsó ajtón. Ott fekszik Inda Niso, mert jártányi ereje sincs.

- Az a sápadtarcú hazudott neked! Egyetlen apacs sincs a pincében.

- Akkor miért nem engeded, hogy megnézzem?

- Ezt csak a ház ura engedheti meg. De ti nem kértetek engedélyt arra, hogy a házába belépjetek.

- Szavaidból látom, hogy az apacs itt van. Fehér Hód megparancsolta, hogy vigyük a színe elé, és úgy is lesz.

- Nem hiszel Old Deathnek? Erőszakkal akarsz betörni? Hát akkor próbáld meg! A lépcsőn egyetlen ember is elég, hogy lelőjön mindenkit, aki közeledni mer. Én a komancsok barátja vagyok, és nem szeretném, ha vérontásra kerülne a sor. Azt tanácsolom, menjetek vissza a kapu elé, és kolompoljatok - kérjetek engedélyt a belépésre, ahogy illik. Akkor talán baráti fogadtatásban részesültök.

- Kosa Péve rossz tanácsot ad nekünk - felelte az indián. - Nem mozdulunk innen, amíg be nem ereszt. Közben egy hírnököt küldünk a főcsapathoz. Nemsokára annyi harcos jön a segítségünkre, hogy kénytelen leszel másképpen beszélni.

- Tévedsz - vitatkozott vele Old Death barátságos hangon, de konokul. - A hírnöködet leteríti a golyóm, mihelyt előlép a fal mögül. És a bejáratot tízszer tíz harcos ellen is meg tudjuk védeni. Nem szeretném, ha erre kerülne a sor. Barátja vagyok a komancsoknak, de az erőszaknak nem engedek.

Határozottsága gondolkodóba ejtette az indiánt. Rövid tétovázás után megkérdezte:

- Ha kolompolunk a kapunál, akkor beengedtek?

- Ezt meg kell beszélnem a ház urával - felelte. - Várakozzatok békésen, mindjárt választ kaptok.

Puskáját továbbra is készen tartva, hátrahúzódott, és suttogó hangon tanácskozni kezdett velünk.

- Átkozott história! - mondta, fülét vakarva. - Ha nyíltan ujjat húzunk velük, végünk van. Nem lehetne azt a sebesültet elbújtatni valahol? De hiába, hiszen töviről hegyire átkutatják az egész házat.

- Akkor bújtassuk el a házon kívül - javasoltam.

- Elment a jó dolga, Sir? - kérdezte bosszankodva. - Hogy képzeli azt?

- Megfeledkezett a két titkos ajtóról? Hátrafelé nyílnak, a komancsok meg elöl leselkednek. Kiviszem a sebesültet a folyópartra, és elrejtem a bokrok közt.

- Nem is olyan ostobaság - bólintott az öreg. - A titkos ajtó nem jutott az eszembe. Arrafelé talán ki lehetne vinni . . . hacsak nem állítottak a komancsok őrszemet a ház mögé is.

- Nem hiszem. Legfeljebb ötvenen lehetnek, a lovakat is őrzi néhány, nem maradt fölösleges emberük.

- Jól van. Próbálja meg, Sir. Az egyik peon segítségével talán nyélbe tudja ütni. Majd úgy intézzük a dolgot, hogy ne fogjanak gyanút. Szorosan egymás mellé állunk, akkor nem veszik észre, hogy ketten eltűntek innen. Ha kiosontak a házból, a hölgyek visszatolják a szekrénykét a helyére.

- Akkor még egy ötletem van. Mi lenne, ha maguk a hölgyek költöznének át a betegszobába? Ha az indiánok meglátják, hogy asszonyok laknak ott, minden gyanújuk eloszlik. Eszükbe se juthat arra gondolni, hogy egy indián aludt ott.

- Kitűnő! - mondta Atanasio. - Elég, ha néhány takarót raknak le ott, és átviszik a függőágyakat a feleségem meg az unokám szobájából.

A ház minden szobájában kampók vannak a mennyezeten, függőágyak felakasztására. A hölgyek kényelmesen elhelyezkednek, és megvárják, míg lezajlik minden. Az apacs számára pedig legjobb rejtekhely a folyónak az a része, ahol az imént megfürdött. A virágzó petúniabokrok ágai a vízbe hajolnak, alattuk egy csónakot tartogatunk. Fektesse az apacsot a csónakba, ott senki sem veszi észre. Vigye magával Pietrót; megvárjuk, míg visszajönnek, addig nem engedjük be az indiánokat a házba.

Az említett peonnal lesiettem abba a szobába, ahova a hölgyek visszavonultak, izgatottan várva a támadás fejleményeit. Amikor közöltem

velük, miről van szó, készségesen segítettek tervem megvalósításában. Maguk vitték át a takarókat és függőágyakat a betegszobába. Az öreg indián főnököt takarókba bugyoláltuk. Amikor megtudta, hogy itt vannak a komancsok, és őt keresik, gyenge hangon megszólalt:

- Inda Niso sok telet látott már, és napjai meg vannak számlálva.

A jóságos sápadtarcúak miért is veszélyeztetnék az életüket miatta?

Adják ki Inda Nisót a komancsoknak, vagy öljék meg most mindjárt.

Inda Niso utolsó kérése ez.

Válaszképpen erélyesen megráztam fejemet, aztán kivittük a szobából. A szekrénykét félretoltuk, és a sebesülttel szerencsésen eljutottunk a hátsó falig. Eddig senki sem vett észre semmit. A fal mögött sűrű bokrok álltak, és egyelőre elrejtettek minket. De a közeli folyópartig nyílt terepen kellett áthaladnunk. Óvatosan kikandikáltam, és nagy csalódásomra egy komancsot pillantottam meg, aki a földön ült, s lándzsáját, íját és tegzét a térdére fektette. Az volt a feladata, hogy a ház hátsó oldalát figyelje, ami tervünk megvalósítását lehetetlenné tette.

- Vissza kell mennünk, senor - mondta a peon, amikor felhívtam figyelmét a komancs őrszemre. - Talán meg lehetne ölni, de nem érnénk vele semmit, mert társai megbosszulnák a halálát.

- Nem, megölni én sem akarom. De talán van mód rá, hogy eltávolítsuk, vagyis elcsaljuk.

- Nem hiszem. Az őr nem hagyja el a helyét, amíg le nem váltják.

- Mégis, kigondoltam valamit, és talán sikerül. Te maradj itt elrejtve, de én megmutatom magamat neki. Ha meglát, úgy teszek, mintha megijednék és elszaladok. Bizonyára üldözőbe vesz.

- Vagy egy nyilat röpít utána.

- Ezt persze meg kell kockáztatnom.

- Ne tegye, senor! A komancsok ugyanolyan biztosan lőnek íjaikkal, mint mi a puskáinkkal. Ha menekülni próbál, kénytelen hátat fordítani neki, nem látja a nyílvesszőt, és nem térhet ki előle.

- A folyóba ugrom, a túlsó part felé menekülök. A hátamon fogok úszni, akkor szemmel tudom tartani. Ha kilövi a nyilat, tüstént víz alá merülök. Azt hiszi majd, a társai ellen forralok valamit, s valószínűleg utánam ugrik a vízbe. A túlsó parton ártalmatlanná teszem - fejbe vágom, hogy elkábuljon. Te ne hagyd el a rejtekhelyedet, amíg vissza nem jöttem. Fürdés közben láttam a petúniabokrokat, és tudom, hol a csónak. Érte megyek, és itt kötök ki vele, pont velünk szemben.

A peon továbbra is igyekezett lebeszélni vakmerő tervemről, de nem hallgattam rá, mert más megoldást nem láttam. Hogy rejtekhelyünket el ne áruljam, a fal tövében osontam tova, jó messzire, a bokrok közt bujkálva, aztán hirtelen előléptem, de úgy, mintha most fordultam volna be a sarkon; az oldalfal mögül. A komancs rögtön észrevett, felém fordult, és gyorsan felpattant ültő helyéből. Igyekeztem arcomat, amennyire lehetett, elfordítani, hogy később meg ne ismerjen. Rám kiáltott, hogy álljak meg, de mivel nem engedelmeskedtem, felkapta íját, tegzéből nyilat vett elő, s a húrra illesztette. Néhány ugrással elértem a parti bokrokat, még mielőtt lőhetett volna, gyorsan beugrottam a vízbe, és hátamra feküdve, erős karcsapásokkal a túlsó part felé úsztam.

Néhány perc alatt áttört a bokrokon, meglátott, és újra célba vett.

A nyíl süvítve kiröppent, és én tüstént a víz alá merültem. A nyíl nem talált el. Amikor újra felbukkantam, láttam, hogy a víz fölé-hajolva vár és figyel. Észrevette, hogy nem talált el, de másik nyíl nem volt nála, mert puzdráját otthagyta a parton, ahol az előbb ült. Eldobta íját, és beugrott a vízbe. Éppen ez volt, amit akartam. Hogy továbbcsaljam, úgy tettem, mintha rossz úszó volnék, esetlenül kalimpáltam, s hagytam, hogy közelebb kerüljön hozzám. De idejében alámerültem, és minden erőmet összeszedve; gyorsan úsztam a folyón lefelé. Mire újra felbukkantam, már egészen közel voltam a túlsó parthoz. Ő most már jóval messzebb tőlem leste, mikor dugom ki a

fejemet a vízből. Mivel kellő előnyben voltam, kimásztam a partra, és nagy ugrásokkal rohantam, de nem tovább, hanem a víz irányával szemben.

Pillantásom egy vastag, mohlepte öreg tölgyfára esett, mely céljaimnak nagyon megfelelt. Ötlépésnyi távolságban elrohantam mellette, majd irányt változtatva, nagy ívben visszakanyarodtam hozzá, és elbújtam mögötte. Az indián elvesztett szem elől, s futás közben a földre bámult, hogy nyomaimat kövesse. Csuromvizesen, lélekszakadva rohant el a tölgyfa mellett. Előbújtam a fatörzs mögül, és utána eredtem. Anynyira lihegett, hogy nem hallotta meg lépteim neszét, már azért sem, mert lábujjhegyen szaladtam utána, pedig jó nagyokat kellett ugranom, hogy utolérjem. A kellő pillanatban rávetettem magamat, és fejjel előre, a földre zuhant. Mire felemelte fejét, már a hátára térdeltem, és elkaptam a nyakát. Két ökölcsapás - és meg se moccant többé.

Nem messze attól a helytől, ahol az indiánt leterítettem, egy kidöntött platánfa feküdt a parton, korhadt ágait, lombkoronája felét a vízbe lógatva. Eszembe ötlött, hogy ha itt ereszkedem vissza a folyóba, nem hagyok nyomokat magam után. A hosszú fatörzsre hágtam, végigszaladtam rajta, s lelógó lombjai között ugrottam a vízbe. A túlsó parton a petúniabokrok tarkállottak, éppen velem szemben. Átúsztam, eloldottam a csónakot, és arra a helyre eveztem, ahol a sebesültet bele akartuk fektetni. A csónakot egy gyökérhez kötöttem, és kiszálltam. Most villámgyorsan kellett cselekednünk, még mielőtt a komancs magához tér.

A sebesültet a csónakhoz cipeltük, s a takarók segítségével kényelmes fészket készítettünk számára. A peon rögtön visszatért a falhoz, én meg a csónakkal s a benne fekvő sebesülttel visszaeveztem a petúniabokrok alá. A csónakot erősen odakötöttem, aztán visszakúsztam a házhoz, s gyorsan levetkőztem, hogy vászonruhámat kifacsarjam. Miközben tűrhetőbb állapotban újra magamra öltöttem, szemem a túlsó partot kémlelte.

Vajon felocsúdott-e már a komancs odaát? De akárhogy meresztettem is a szememet, nem tudtam megállapítani semmit. A rejtekajtón visszatértünk a házba. Távozásunk óta még egy negyedóra sem telt el.

A senorától friss, száraz vászonöltönyt kaptam és átöltöztem. Ha valaki most végignéz rajtam, eszébe se juthat arra gondolni, hogy pár perccel előbb még a vízben voltam.

A hölgyek lefeküdtek a függőágyakba, én meg a peonnal felsiettem a tetőteraszra; persze fegyvereinket sem felejtettük el magunkkal vinni.

A két szemben álló fél tárgyalása még javában folyt. Old Death ügyesen húzta az időt, unos-untalan elismételgette, hogy a házkutatás súlyos sértés lenne a házigazdára nézve. Észrevétlenül megsúgtam neki, hogy a sebesült már biztonságban van. Erre engedékenyebb húrokat kezdett pengetni, s végül kijelentette, hogy öt komancs bejöhet a házba körül nézni.

- Miért csak öt? - kérdezte a komancs csapatvezető. - Egyik harcosunk sem silányabb a másiknál! Vagy attól félsz, hogy ellopnak vala mit?

- Jól van! - mondta Old Death. - Legyen a kívánságod szerint.

Mindnyájan bejöhettek, de csak fegyver nélkül, Rakjátok le a fegyvereiteket ott, ahol álltok.

A komancsok újra tanácskozni kezdtek, végül elfogadták ezt a kikötést; íjaikat és puzdráikat lerakták a terasz szélére, aztán sorra leereszkedtek a ház belsejébe vezető lépcsőn egyik a másik után. Ezalatt a vaquerók is felkészültek. Láttam, hogy lóháton felsorakoznak a ház előtt, puskával és lasszóval a kezükben, s a tetőteraszt figyelik, gazdájuk jeladását várva.

Közben mi is megtettük a szükséges intézkedéseket. Két embert a tetőteraszon hagytunk, a többit pedig a folyosókon állítottuk fel, hogy idejében közbelépjenek, ha a komancsok esetleg garázdálkodni akarnának.

Magam annak a szobának az ajtaja elé álltam, ahol azelőtt a sebesült feküdt. A komancsok egyenesen ide siettek. Old Death kitárta előttük az ajtót. Az indiánok bizonyosak voltak benne, hogy a Jó Embert ott találják. Valósággal visszahőköltek, amikor megpillantották a hölgyeket, akik a függőágyakban heverve, egy-egy könyv olvasásába merültek.

- Uff! - kiáltott fel a csapatvezető csalódottan. - Hisz ez a squaw-k wigwamja!

- Hát persze! - nevetett Old Death. - Csak nem képzeled, hogy a sebesült apacsot ide fektették? Kutasd át a szobát!

A komancs fürkésző tekintete végigfutott a falakon, aztán így szólt:

- Komancs harcos nem lép be az asszonyok wigwamjába. Látom, itt nincs más.

- Akkor kutasd át a többi szobát!

Egy teljes óráig tartott, amíg a komancsok a házkutatást befejezték.

A sebesültnek nyomát sem találták sehol. Erre visszajöttek a "squaw-k wigwamjába". A hölgyeknek el kellett hagyniuk a szobát, hogy a komancsok még egyszer, most már igazán tüzetesen megvizsgálják. Még a matracokat és takarókat is felemelték a földről, hogy megnézzék, nincs-e valami üreg a padló alatt. Vezetőjük végül kénytelen volt be ismerni, hogy semmiféle apacsot nem rejtegetünk a házban.

- Megmondtam neked, de nem hitted el - vonogatta vállát Old Death. - Inkább annak a hazug sápadtarcúnak hittél, mint nekem, a komancsok régi barátjának. Nemsokára meglátogatom Ojo Kolcát, és panaszt teszek nála.

- Fehér testvérem beszélni akar a nagy főnökkel? Akkor velünk jöhetne.

- A lovam fáradt, csak holnap mehetek tovább, ti pedig még ma útra keltek.

- Nem, mi is itt maradunk, A nap már lemenőben van, és nem szeretünk éjjel nyargalni. Hajnalban együtt indulhatunk.

- Nagyon jó. De négy társam is van.

- Őket is szívesen látjuk. Megengedik fehér testvéreim, hogy az éjszakát a ház közelében töltsük?

- Semmi kifogásom ellene - jelentette ki a caballero. - Mondtam már, hogy barátja vagyok minden indiánnak, aki békés szándékkal közeledik hozzám. Hogy bebizonyítsam, egy kövér tulkot ajándékozok nektek. Rakjatok tüzet, és süssétek meg.

A nagylelkű ajánlat egészen kibékítette a komancsokat - most már úgy érezték, hogy ok nélkül fenyegetőztek. Persze Old Death neve és tekintélye is hozzájárult ahhoz, hogy viselkedésük megváltozott. A házban nem nyúltak semmihez, s felszólítás nélkül távoztak. Leeresztettük a vaslépcsőket, kitártuk a kaput, és a legnagyobb rendben hagyták el a házat. Kikísértük őket, és a caballero megparancsolta az egyik vaquerónak, hogy vágjon le egy tulkot az indiánok számára.

A komancsok lovai a falon kívül, a kapu előtt álltak, három harcos őrizte őket. A ház háta mögött is állt néhány őr, azokat most visszahívták.

Egyik közülük az a komancs volt, akit átcsaltam a folyó túlsó partjára.

Még nem volt alkalma a csapatvezetővel beszélni. Most vizes ruhájában odalépett hozzá, és jelentést tett a történtekről. Szeme közben megakadt rajtam; arcáról nem tudtam érzelmeit leolvasni a vastagon rákent festék miatt, de hangjából ítélve ugyancsak dühös lehetett.

Többször rám mutatott, s a vezető, miután meghallgatta, hozzám lépett.

- A fiatal sápadtarcú az előbb átúszott a folyón. Miért ütötte le a komancs őrt? Úgy tettem, mintha nem érteném, mit mond. Old Death a segítségemre sietett, és megkérdezte, miről van szó. Amikor meghallotta, jót kacagott.

- Komancs testvéreim nem tudják a fehérek arcát egymástól megkülönböztetni! - mondta. - Vagy talán nem is fehér ember volt, aki az őrt bántalmazta.

- De igen, sápadtarcú volt! - erősködött az őr. - Biztosan tudom, hogy ő volt! - mutatott rám újra. - Láttam az arcát, amikor a hátán úszott! Ugyanaz a ruha volt rajta, mint most!

- Ne mondd! - gúnyolódott Old Death. - Tehát ruhástul úszott át a folyón! A te ruhád még csupa víz, tapogasd meg az övét - csontszáraz.

- Talán egy másikat vett fel, amikor bejött a házba!

- Hol jött be? Hogy jött be? Hisz a ti harcosaitok ott álltak a kapuban, észrevették volna! A létrákat is csak az imént eresztettük le. Talán a falon mászott fel? Nem, nem! Ki se tette a lábát a házból!

Tűnődve bámultak egymásra, s végül a rászedett őr is elhitte, hogy tévedett. A caballero megjegyezte, hogy újabban lótolvajok bukkantak fel a hacienda körül, s több lovát elkötötték. Talán egy ilyen csavargó támadta meg az őrt? Jó lenne a ház környékét átfésülni - mondta -, maga is örülne neki, ha a lókötőt kézre kerítenék. A csapatvezető már hajlott is rá, de már alkonyodott, s így nem volt sok értelme járőrt küldeni.

A ravasz Old Death karon fogott, és elvitt sétálni. A folyóparton ballagtunk fel és alá, majd tovább, a petúniabokrok felé. Az öreg itt megállt, óvatosan körülnézett, majd mintha velem beszélgetne, így szólt:

- Kosa Péve van itt azzal a fiatal sápadtarcúval, aki csónakon idehozott. Megismered a hangomat?

- Igen - hangzott a halk válasz.

A komancsok kora reggel továbbmennek. Testvérem kibírja itt hajnalig?

- Biztosan. A folyó felől jó levegő árad és felüdít. Kosa Péve itt lesz?

- Nem. Mi is elmegyünk a komancsokkal.

- Miért csatlakozik Kosa Péve az ellenségeinkhez?

- Mert két embert keresünk, aki náluk talált menedéket.

- Nem fogtok apacs harcosokkal találkozni?

- Könnyen lehet - felelte Old Death.

- Annak a sápadtarcúnak, aki az életét kockáztatta miattam, szeretnék egy totemet ajándékozni. Ha apacsok közé kerül és megmutatja, jó dolga lesz. Kosa Péve tapasztalt vadász. Ha sötét lesz, ide tud lopózkodni megint. Szeretném, ha hozna nekem egy darabka fehér bőrt és egy kést. Éjszaka elkészíteném a totemet, és szürkület előtt érte lehet jönni.

- Meglesz - mondta Old Death. - Van még valami kívánságod?

- Semmi. A Nagy Manitou őrködjék Kosa Péve és fiatal barátja léptei fölött.

Visszaballagtunk a házba. Senkinek sem tűnt fel, hogy megálltunk egy percre a petúniabokrok előtt. Old Death megjegyezte:

- Nagy ritkaság, hogy fehér ember egy indián törzsfőnök totemjének birtokába jut. Szerencséje van, Sir. A Jó Ember kézjegye még nagy szolgálatot tehet önnek.

- És valóban leviszi neki a bőrt meg a kést? Roppant kockázatos. Ha a komancsok észreveszik, végünk van!

- Bízza csak rám! Nagyon jól tudom, mit kockáztatok, és mit nem. Éjszakai nyugalmunkat nem zavarta meg semmi. Hajnalban Old Death ébresztett fel, s egy négyszögletes, fehérre cserzett darabka bőrt adott a kezembe. Megnéztem, s nem láttam rajta semmi különöset, legfeljebb késsel belekarcolt vagy belevágott vonalakat a sima oldalán.

- Ez a totem? - csodálkoztam. - Nem látok rajta semmit.

- Az írás csakugyan nem látható, mert Jó Embernek nem volt festéke, De ha átadja egy apacsnak, befesti a rovátkákat, és akkor előtűnnek az ábrák. De az isten szerelmére, nehogy egy komancs kezébe kerüljön!

Most már jó lesz, ha felöltözik. Mihelyt készen lesz, lemegyünk, mert a komancsok hamarosan útra kelnek.

A ház előtt nagy volt a sürgés-forgás. A komancsok reggeliztek, elfogyasztották a tegnap esti pazar vacsora maradékait. Aztán levezették lovaikat a folyóhoz itatni, szerencsére jó messze attól a helytől, ahol az öreg apacs főnök rejtőzködött. Nemsokára megjelent a caballero is a hölgyekkel együtt; akik most már csöppet sem féltek a komancsoktól.

Amikor a vaquerók elővezették lovainkat, a házigazda megcsóválta a fejét.

- Ez nem önnek való ló, senor - mondta Old Deathnek. - Hogy az a Lange meg a fia meg a néger hogy boldogul, nem érdekel túlságosan.

De önt és fiatal barátját, aki olyan nagy szolgálatot tett nekünk, szeretném egy pár igazán jó lóval megajándékozni.

Ajánlatát köszönettel elfogadtuk. Parancsára a vaquerók két félvad lovat vezettek elő részünkre. Elbúcsúztunk derék házigazdánktól és a két kedves hölgytől, s a komancsokkal együtt útnak indultunk.

A nap még nem kelt fel a látóhatáron, amikor átkeltünk a Szilfa-patakon, és elvágtattunk nyugat felé - elöl mi öten és a csapatvezető, mögöttünk pedig a komancs harcosok. Bevallom, kissé bizonytalanul éreztem magamat, és többször visszafordultam, mintha attól tartanék, hogy egy nyilat vagy dárdát röpítenek a hátamba. A sovány, bozontos; apró és mégis olyan kitartó lovakon ülő, szedett-vedett ruhájú harcosok rikító festékkel bemázolt arca nem volt túlságosan bizalomkeltő, de Old Death megnyugtatott, hogy nem kell tőlük tartanunk. Beszélgetésbe elegyedett a vezetővel, és megtudott tőle egyet-mást. A főcsapat nem állt meg, amikor ezt az ötven harcost kiküldte a Jó Ember kézrekerítésére. Azt a parancsot kapták, hogy feladatuk elvégzése után vágtassanak a Rio Grande felé, s igyekezzenek a főcsapatot minél előbb utolérni. Fehér Hód Gibsontól megtudta, hogy Winnetou már átjutott a határon, s most a mexikói területen levő apacs falvak harcosait igyekszik összeszedni. A komancsoknak nagyon kellett sietniük, hogy meglepjék az apacsokat, s ne legyen idejük felkészülni. Nekem is sietős volt az ügy: reméltem, hogy Gibsont még ott találom a komancs táborban.

Két óra múlva arra a helyre érkeztünk, ahol kísérőink elváltak a főcsapattól. Már nem voltunk messze a Rio Grandétól, a Sas-hágótól és a Duncan-erődtől, melyet a komancsok igyekeztek elkerülni. Újabb kétórai vágtatás után előbb gyér fűre, majd egyre dúsabb növényzetre bukkantunk. Ez már azt jelentette, hogy a folyónál vagyunk.

- Uff! - sóhajtott a csapatvezető megkönnyebbülten. - Észrevétlenül jutottunk el idáig!

Lassítottunk. Platánok, szilfák, kőrisfák és gumifák közt poroszkálva értük el a folyót. Fehér Hód jól ismerhette a tájat, mert a széles nyom, melyet követtünk - a főcsapat nyoma - szinte nyílegyenesen vezetett ahhoz a helyhez, mely átkelésre alkalmas volt. A Rio Grande itt nagyon széles, de vize nem mély, sőt jókora homokzátonyok álltak ki belőle. Sok jel arra mutatott, hogy a főcsapat itt töltötte az elmúlt éjszakát. Alighanem hajnalban indultak tovább, ugyanakkor, mint mi, de nem vágtathattak olyan gyorsan, mert most már ellenséges területre értek, ahol előőrsre és oldalvédekre van szükség. A folyón is óvatosan keltek át, mint az útjelző faágak mutatták, melyeket az előőrsök tűztek a folyó medrébe, hogy a főcsapat a veszedelmes örvényeket elkerülhesse.

Szerencsésen átjutottunk a folyón, és azon a földsávon folytattuk utunkat, mely a Rio Grande és a Bolsón de Mapimi közt terül el. Az utóbbit legtalálóbban kősivatagnak lehetne nevezni, mert ezerméternyi magasságban elnyúló, teljesen kopár és terméketlen fennsík, melyet kőtörmelék borít, és ledőlt sziklák tesznek járhatatlanná.

Nem győztem csodálni a kis indián lovak kitartását. Elmúlt a dél is, már késő délutánra járt az idő, és még mindig fáradhatatlanul törtettek előre; a két Lange és a néger lova már alig tudott lépést tartani velük.

Old Death meg én hálás szívvel gondoltunk a caballeróra, mert most láttuk csak, milyen jól jártunk, amikor "gebéinkért" ezeket a pompás félvad lovakat adta nekünk cserébe.

Már alkonyodott, amikor a nyomok, melyeket követtünk, hirtelen irányt változtattak, és délnyugatra kanyarodtak el. Miért? Valami oka csak lehet!

Kis csapatunk megállt. Old Death leugrott a nyeregből, alaposan megvizsgálta a talajt, aztán észrevételeit így foglalta össze:

- A főcsapat itt rövidebb vagy hosszabb pihenőt tartott. Ezt a szélesen széttaposott nyomok mutatják. De felfedeztem valami érdekesebbet is. A nyomok szerint két lovas érkezett ide külön, egyenesen észak felől, és a komancs sereghez csatlakozott. Lehet, hogy a főcsapat éppen ezért állt meg. De majdnem bizonyos, hogy a két lovas fontos híreket hozott, s ez késztette Fehér Hódot arra, hogy az útirányt megváltoztassa.

Akárhogy történt, mi is délnyugatra kanyarodtunk. A nyomokat figyeltük, amíg be nem sötétedett. Ekkor a lovak felnyerítettek, és élénkebben siettek előre. Alighanem vizet szimatoltak. Néhány perc múlva csakugyan egy folyóhoz érkeztünk. Óriási öröm volt embernek és állatnak egyaránt a hosszú; megerőltető vágtatás után.

Rögtön kiválasztottuk a táborozásra alkalmas helyet. A csapatvezető őrszemeket állított fel, a lovakat megitatták, és mindenki lepihent. Old Death úgy vélte, hogy a Moleros folyónál vagyunk, mely a Duncanerőd mellett ömlik a Rio Grandéba.

- Nem tudom, mi ütött Fehér Hódba, hogy útirányát megváltoztatta - mondta homlokát ráncolva. - Tudja-e, hová kerültünk?

- A Bolsón de Mapimi közelébe.

- Úgy van. Nem sok örömünk lesz benne. Kellemetlenebb terepet el sem tudok képzelni. De ez még a kisebbik baj. Sokkal aggasztóbb az, hogy itt apacs falvak vesznek körül. Északon, a Rio Grande del Norte és a Pecos folyó között sok az apacs település, a Mapimi hegyei közt is apacs törzsek tanyáznak, délnyugatra pedig; amerre tartunk, ugyancsak apacs falvak találhatók. Attól tartok, a komancsok csapdába estek.

- S velük együtt mi is?

- Mi még megússzuk valahogy. Nem vétettünk az apacsok ellen semmit, remélem, nem viselkednek ellenségesen velünk szemben.

A legrosszabb esetben felmutatjuk Jó Ember totemjét. De a komancsoknak nem jósolok semmi jót.

- Miért nem figyelmezteti a csapatvezetőt?

- Szóltam már neki, de azt felelte, hogy ne üssem bele az orrom az ő dolgába.

- Goromba fickó!

- Az. És még ostoba is hozzá. No de mindegy, nem segíthetünk rajta! A határon már átjutottunk. De hogy visszajutunk-e még valaha, az a jövő titka. Ez pedig olyan könyv, melyet hiába próbálunk felütni, nem tudjuk elolvasni.

X. A HATÁRON TÚL

Eleinte abban a hitben ringatóztam, hogy Gibsont még az Egyesült Államok területén sikerül nyakon csípnem. Most kiderült, hogy utána kell mennem Mexikóba, sőt Mexikó legveszedelmesebb vidékére. Gibson a jelek szerint Chihuahuába igyekezett, mégpedig a Mapimi-sivatagon keresztül. Nem volt kellemes gondolat, hogy az üldözést ilyen terepen kell folytatnom, nem is szólva arról, hogy már a határhoz is holtfáradtan érkeztünk, ami még az edzett komancsokon is meglátszott. Ha nem is vágtattunk szüntelenül az Estanzia del Caballerótól idáig, utunk valóságos versenylovaglás volt.

A terep egyre emelkedett. Szaggatott hegyek, sivár kőtömegek közt botorkáltunk, mindig déli irányban. A nyomok elárulták, hogy itt már a főcsapat is csak lassan, nehézkesen jutott előre. Fejünk fölött keselyűk röpködtek, már órák óta követtek minket, várva, hogy egy elhullott lóra vagy akár emberi tetemre is lecsaphassanak.

Mint ahogy a Szaharában oázisok teszik lehetővé a karaván ok útját, ebben a kopár kősivatagban is akadt egy-egy zöld folt, ahol a fáradt lovak és lovasok megpihenhettek. Kora délután sötét csík tűnt fel a látóhatáron, és a lovak meggyorsították lépteiket, mintha vizet szimatolnának. Old Death arca felderült.

- Ahol víz van - mondta -, ott fű is van meg erdő, sőt talán vad is akad. Sarkantyúzzuk meg lovainkat! Minél jobban megerőltetik magukat most, annál hamarabb jutnak pihenőhöz.

A főcsapat nyomai hosszú, szűk szurdokba vezettek, s amint ez véget ért, zöldellő völgy tárult ki előttünk, melyet egy kis patak szelt át.

A lovakat már nem kellett nógatni. Leugrottunk a nyeregből, megitattuk őket, s elfogyasztottuk kevés ennivalónkat. A komancsoknál még volt egy kis szárított hús, mi pedig végére jártunk az elemózsiának, amelyet az estanzia úrnője csomagoltatott nekünk az útra. Rövid pihenő után újra nyeregbe ültünk. A szurdok a völgyön túl folytatódott.

Csak egyenként, egymás mögött tudtunk poroszkálni a szűk kanyonban, melynek meredek sziklafalai olyan magasak voltak, mintha egészen az égig érnének.

Amikor alkonyodni kezdett, szerettünk volna egy alkalmas helyen megállni, hogy ott töltsük az éjszakát, de a komancsok vezetője nem engedte meg. Már nagyon türelmetlen volt, s abban bizakodott, hogy még ma utoléri a főcsapatot. Nemsokára kiáltást hallottunk, melyre vezetőnk ujjongó örömmel válaszolt. Old Death előrenyargalt, s nemsokára a következő hírrel tért vissza:

- A főcsapat előttünk ütött tábort. Nem mertek továbbmenni anélkül, hogy a környéket kifürkésznék, s kiküldött felderítőik még nem érkeztek vissza. Ennyit sikerült megtudnom. Mindjárt megpillantjuk a tábortüzeket.

- Csak nem olyan könnyelműek, hogy tüzet rakjanak? - csodálkoztam.

- Itt talán megtehetik, a terep megengedi - vélte Old Death.

A kanyon véget ért. Vagy tíz kis tüzet láttunk, de lángjuk nem lobogott magasan. Az indiánok értenek hozzá, hogy kellőképpen letompítsák. Egy nagy, kerek völgykatlan bejárata előtt álltunk. Amennyire a sötétben ki tudtuk venni, magas, meredek sziklafalak vették körül - talán a komancsok éppen azért választották táborhelyül.

Kísérőink egyenesen a tábor felé lovagoltak, de nekünk megparancsolták, hogy várjunk, amíg nem jönnek értünk. Jó sokáig tartott, míg végre hozzánk lépett egy komancs, hogy a törzsfőnökhöz vezessen minket, aki a középső tűznél ült, két öreg harcos társaságában - körülöttük nagy körben kisebb tüzek égtek. A törzsfőnök hosszú haja szürke volt, tarkóján kontyba fonta, és három sastollat tűzött bele. Mokaszszint viselt, fekete posztónadrágot, valamivel világosabb színű zekét, s kétcsöves puskája a lába mellett feküdt a földön. Széles övéből ócska pisztoly kandikált elő. Kezében kést és egy darab húst tartott, de amint meglátott minket, félretette mind a kettőt. Sült lóhús szaga ülte meg körös-körül a levegőt. Közel ahhoz a helyhez, ahol a törzsfőnök ült, kis forrás fakadt. Mihelyt leugrottunk a nyeregből, öt-hat harcos fogott közre, s mire feleszméltünk, már el is vezették lovainkat. Mivel Old Death nyugodtan tűrte, én sem tiltakoztam. A harcosok mögött több fehér arcot pillantottam meg. A törzsfőnök felállt, és vele együtt a két öreg harcos is, aki mellette ült.

- Kosa Péve megérkezése kellemes meglepetés - mondta azon a kevert angol-indián nyelven, melyet már én is elég jól megértettem, s a fehér emberek módjára kezet nyújtott Old Deathnek. - Örülök, hogy itt van, és együtt fog harcolni velünk az apacs kutyák ellen.

Old Death ugyanazon a nyelven válaszolt, s az indiánok közt ilyen alkalommal szokásos ömlengéssel.

- A Nagy Manitou csodálatos utakon vezeti vörös és fehér gyermekeit egyaránt. Boldog az a férfi, aki útján jó baráttal találkozik, olyan nagy harcossal, mint Ojo Kolca, aki nemcsak bátor, de hűséges is. Hajlandó a nagy főnök társaimmal is békepipát szívni?

- Barátaid az én barátaim is - felelte Fehér Hód. - Üljenek le mellém, és szívják el a komancsok főnökével a békepipát.

Old Death leült a tűz mellé, s mi is követtük példáját, csak a néger húzódott félre, s a fűben telepedett le. Az indiánok némán és mozdulatlanul álltak körülöttünk, mindmegannyi szobor. Mögöttük néhány fehér ember állt, de arcukat nem tudtam megkülönböztetni egymástól, ahhoz a tűz fénye nem volt elég erős. Fehér Hód leoldotta nyakáról pipáját, az övére akasztott zacskóból dohánnyal tömte meg és rágyújtott.

A szertartás ugyanúgy folyt le, mint korábban, amikor fiával találkoztam. Most már nyugodtak lehettünk, nem kellett tartanunk attól, hogy a komancsok ellenségesen viselkednek velünk szemben.

Mialatt a táboron kívül várakoztunk, az ötvenfőnyi kis csapat vezetője beszámolt a törzsfőnöknek arról, ami a haciendán történt. De Fehér Hód most felszólította Old Deatht, hogy mondja el ő is. Öreg barátom meg is tette, de oly módon, hogy eloszlassa a törzsfőnök gyanakvását, amit akár irántunk, akár Senor Atanasio iránt esetleg még érez.

Fehér Hód néhány percig tűnődve bámult maga elé, aztán így szólt:

- Hinnem kell fehér testvérem szavainak. De annak a másik sápadtarcúnak is hinnem kell, aki most nálunk van. Nincs oka hazudni, és tudja, hogy ha megtenné, életébe kerülne. Úgy látszik, fehér testvéremet megtévesztették.

Udvariasan beszélt, de kissé fenyegetően is. Old Death látta, hogy óvatosnak kell lennie. Fehér Hódnak még az is eszébe juthat, hogy visszaküld néhány embert Senor Atanasióhoz újabb házkutatásra.

Ezért határozottan kijelentette:

- Old Death szeme éles, nem lehet megtéveszteni. Ojo Kolcát tévesztették meg! Az a másik sápadtarcú nem mondott igazat!

- Egy ember, akivel békepipát szívtam! - kiáltott fel a törzsfőnök.

- Szájába adtad a kalumetedet? - csodálkozott Old Death. - Be kár, hogy nem jöttem előbb, mert nem engedtem volna! Az a sápadtarcú nem méltó erre a kitüntetésre!

- Miért?

- Mindjárt meglátod. De előbb mondd meg nekem, szereted-e Juárezt.

Fehér Hód megvető kézmozdulatot tett, és így felelt:

- Juárez elfajzott indián! Kőházban lakik, és úgy él, mint a sápadtarcúak. Gyűlölöm és megvetem. A komancs harcosok Napóleonnak ajánlották fel vitézségüket, aki fegyvereket, lovakat, takarókat ajándékozott nekünk, és kezünkbe adja az apacsokat. A sápadtarcúak, akik most itt vannak nálam - ők is Napóleon barátai.

- Éppen ez a hazugság, ezzel tévesztettek meg téged! Azért jöttek

Mexikóba, hogy beálljanak Juárez seregébe. Tudod-e, hogy a Nagy Fehér Atya Washingtonban kit pártol?

- Juárezt.

- Úgy van. Ezért odaát katonákat toboroznak Juáreznak és titokban átküldik a határon. Lagrange-ban él egy mexikói spanyol, akit Cortesiónak hívnak. Mi meglátogattuk, amikor ott voltunk, és ez a két ember itt, apa és fia a szomszédai. Nekik bevallotta, hogy katonákat toboroz Juáreznak. Azok a sápadtarcúak, akik nálad vannak, tőle jöttek.

Juárez ellensége vagy, és békepipát szívtál Juárez katonáival! Nem tehetsz róla, mert megtévesztettek.

A törzsfőnök szeme villámokat szórt. Fel akart állni, de Old Death visszatartotta.

- Kérlek, engedd meg, hogy befejezzem. Most jön a legérdekesebb.

Ezek a sápadtarcúak útközben betértek Senor Atanasio házába, aki nagy barátja Napóleonnak. Egy öreg francia tiszt volt éppen nála vendégségben.

Attól tartott, hogy ezek a sápadtarcúak, akik Juárez katonáinak csaptak fel, megismerik a francia tisztet és megölik. Hamarjában Atanasio azt a cselt eszelte ki, hogy a francia tiszt betegnek tettesse magát, és ágyba feküdjön. Arcát sötét festékkel kenték be, hogy olyan legyen, mint egy indián. Amikor a sápadtarcúak megkérdezték, ki ez a beteg, Atanasio ezt felelte: "Jó Ember, az apacsok öreg főnöke."

- Miért éppen ő? - csodálkozott Fehér Hód.

- Először is, mert a francia tiszt hasonlít egy kicsit Jó Emberhez - magas kora, ősz haja, szikár alakja egészen olyan, mint Jó Emberé.

Atanasio tudta, hogy az apacsok Juárez pártján állnak, és ezek a sápadtarcúak is Juárez seregébe akartak beállni. Így tehát nem háborgathattak egy apacs főnököt, aki betegen feküdt a házban.

- Ah, így már értem! Ez a senor nagyon okos ember lehet, hogy ilyen gyorsan feltalálta magát. És hova lett az a francia tiszt? Harcosaim nem látták, amikor átkutatták a házat.

- Addig már kipihente magát egy kicsit, és folytatta útját. Fontos megbízása volt. Most már láthatod, miféle emberekkel szívtál békepi pát.

- Mire a nap felkel, megkapják büntetésüket - bólintott Fehér Hód.

- Meg is érdemlik - folytatta Old Death. - De van köztük kettő, akivel én akarok leszámolni.

- Miért?

- Régi ellenségeim, és már hosszú idő óta üldözöm őket.

Nem győztem csodálkozni Old Death leleményességén. Igen, ez volt a helyes válasz. Ha hosszú mesébe kezdett volna, nem ér vele semmit.

Ez a két szó: "régi ellenségeim" - elegendő volt ahhoz, hogy elérje célját.

- Jó, akkor neked ajándékozom őket, tégy velük, amit akarsz - mondta Fehér Hód. - De szeretném hallani, mit mondanak, ha szembekerültök velük.

- Hívd ide a vezetőjüket, majd én beszélek vele.

Ojo Kolca parancsára egy komancs harcos a fehérek vezetőjéhez lépett, valamit mondott neki, aztán a törzsfőnök elé vezette. Fekete hajú, sűrű fekete szakállú, villogó szemű ember volt - jellegzetes mexikói spanyol.

- Mit akarnak tőlem? - kérdezte, gyűlölködő pillantást vetve rám.

Nyilván Gibson beszélt neki rólam - Gibson, aki alighanem első pillantásra rám ismert, és figyelmeztette társait, hogy óvakodjanak tőlem.

Csak annak örültem, hogy nem én folytatom ezt a tárgyalást, mert igazán nem tudtam volna, mit mondjak. Sejtettem, hogy Old Deathnek nem sikerült még Fehér Hód bizalmatlanságát teljesen eloszlatnia. Kíváncsi voltam, hogyan húzza ki magát (és természetesen engem is) ebből a csávából.

Az agyafúrt öreg barátságos mosollyal nézett a mexikói szemébe, és a legudvariasabban üdvözölte.

- Jó estét, senor! Üdvözletet hoztam önnek Lagrange-ból, Senor Cortesiótól.

- Ismeri? - kérdezte a mexikói gyanútlanul, nem is sejtve, hogy most megy lépre.

- Hogyne ismerném! - felelte Old Death. - Régi jó cimborám. Kis híja, hogy nem találkoztunk nála, de önök egy nappal előbb indultak el. Cortesio pontosan megmondta nekem, merre mennek, de úgy látom, eltértek az útirányuktól.

- Igen, mert komancs barátainkkal találkoztunk - felelte a mexikói, szinte mentegetőzve.

- Barátaikkal? - csodálkozott Old Death. - Azt hittem, önök ellenségei a komancsoknak.

A mexikói szemmel láthatóan zavarba esett. Torkát köszörülte, köhécselt, valami jelt akart adni Old Deathnek, hogy beszéljen óvatosabban, de az öreg úgy tett, mintha nem venne észre semmit.

- De hiszen önök Juáreznak esküdtek fel! - mondta naív csodálkozással. - Hát nem tudják, hogy a komancsok a franciák pártján állnak?

A mexikói közben feleszmélt, és méltatlankodva felelte:

- Nem tudom, mit beszél, uram! Mi is a franciák pártján állunk!

- Hát nem önkénteseket toboroztak odaát?

- Persze - de Napóleon seregébe.

- Úgy? Hát Senor Cortesio Napóleonnak dolgozik?

- Természetesen - ki másnak?

- Azt hittem, Juáreznak.

- Ugyan, mi jut eszébe?!

- Köszönöm. Most már mehet!

A szakállas mexikói arca eltorzult dühében. Hogy mer ez a bárgyú öreg ilyen pökhendien beszélni vele?

- Engem ne küldözgessen ide-oda! - förmedt rá. - Tiszt vagyok, ha nem tudná!

- Juárez tisztje? - csapott le rá Old Death hirtelen.

- Természetesen - azaz dehogyis ! Napóleoné! Egészen összezavarja az embert!

- Csodálom, hogy egy tiszt ilyen könnyen elszólja magát! - förmedt rá Old Death. - Végeztünk. Menjen vissza a helyére!

A tiszt felelni akart valamit, de a törzsfőnök parancsoló mozdulatára jobbnak látta szó nélkül elkotródni.

- Mit szól hozzá testvérem? - kérdezte Old Death, a törzsfőnökhöz fordulva.
- Most már elhiszi, hogy ezek Cortesiótól jöttek?

- Igen, ő maga sem tagadta - felelte Fehér Hód. - De hátha ez a Cortesio csakugyan Napóleonnak toboroz?

- Könnyen bebizonyíthatom az ellenkezőjét - felelte Old Death. - Nézd meg ezt.

Elővette zsebéből az útlevelet, amelyet Cortesiótól kapott, és Fehér Hód orra elé tartotta.

- Amikor megtudtuk, hogy a két ember, akit üldözünk, Cortesio segítségével akar átjutni a határon - folytatta Old Death -, mi is felkerestük Cortesiót. Természetesen azt mondtuk neki, hogy Juárezhoz akarunk csatlakozni. Erre lovakat adott nekünk, és útbaigazított minket, hogy a korábban elindított csapatot utolérjük. Ezt az útlevelet is tőle kaptuk, és nézd csak, Juárez aláírása van rajta!

A törzsfőnök kezébe vette az útlevelet, és megnézte minden oldalról, majd így szólt:

- Ojo Kolca már hallott arról, hogy a sápadtarcúak papiroson is tudnak beszélni. Nem ismeri a jeleiket, de látja, hogy ez itt Juárez totemje.

Harcosaim közt van egy félvér, aki gyermekkorában a sápadtarcúak közt élt, és meg tudja a papirost szólaltatni. Mindjárt idehívom.

A következő percben egy kissé világosabb bőrű fiatal harcos lépett hozzánk. A törzsfőnök parancsára kezébe vette az útlevelet, s a tűz mellé térdelve, betűzni kezdte. Amikor befejezte, visszaadta a papírt a törzsfőnök kezébe, és felemelt fővel távozott - büszkén, hogy ilyen nehéz feladatot bíztak rá, és nem vallott kudarcot.

- Ugyanilyen útlevele van a barátomnak is - mondta Old Death reám mutatva. - Meg akarod nézni azt is?

- Fölösleges, már mindent tudok - felelte Fehér Hód, és visszaadta

Old Deathnek az útlevelet. - Ezek a sápadtarcúak hazudtak nekem, és meg fogom őket büntetni. Most összehívom a legkiválóbb harcosokat tanácskozásra.

- Rám is szükséged van?

- Nem. Fehér testvérem megnyitotta szememet, a többi már a komancsok dolga.

- Kérdezhetek valamit?

- Mit akar tudni Kosa Péve?

- Nem értem, miért tértek le a komancs harcosok eredeti útvonalukról. Láttam, amikor nyomaik hirtelen más irányba fordultak.

- Akkor tudtuk meg, hogy Winnetou nagy sereget gyűjtött, és a Conchos folyó felé vonult. Az apacs falvak ezen a tájon így őrizetlenül maradtak. Elhatároztuk, hogy lecsapunk rájuk, és olyan gazdag zsákmányra teszünk szert, mint még soha.

- Winnetou a Conchosnál! Mi keresnivalója lenne ott? Kitől kaptad ezt a hírt? Talán attól a két indiántól, aki tőlünk északra a komancs sereghez

csatlakozott?

- Honnan tudod?

- Láttam a nyomaikat. Miféle indiánok azok?

- A topiák törzséhez tartoznak - apa és fia.

- Beszélhetek velük?

- Fehér testvérem azt teheti, amit akar.

- Akkor még egy kérésem van. Engedd meg, hogy a tábort körüljárjam. Ellenséges területen vagyunk, és szeretnék meggyőződni róla, hogy biztonságunkat nem fenyegeti semmi.

- Megteheted, ha akarod, de teljesen fölösleges. A táborhelyet én választottam ki, őrszemeket állítottam, és felderítőket küldtem ki. Nyugodj meg, mindenre gondoltam.

Felállt, és méltóságteljes léptekkel elindult a tanácskozás színhelyére.

A két öreg harcos, aki eddig némán ült mellette, követte példáját. Old Death karon fogott, és arra sétált velem, ahol Gibson és William Ohlert ült egy másik tűz mellett, a földön. A fiatal Ohlert külseje egészen megdöbbentett. Ruhája rongyos volt, haja kócos, arca sápadt és beesett, szeme réveteg. Térdén egy darabka papír volt, és ceruzával egy-egy szót írt néha rá, majd maga elé bámult, mintha azt sem tudná, hol van. Láttam, hogy akarat nélküli bábbá változott annak a gazembernek a kezében, aki teljesen a hatalmába kerítette. A mellette ülő Gibson kihívó pillantással nézett fel rám.

- Végre, hogy utolértem, Gibson! - kiáltottam rá. - Remélhetőleg most már együtt is maradunk!

- Ez nekem szól? - kérdezte szemtelenül.

- Természetesen!

- Nem olyan természetes, hiszen valami Gibsont emleget, nem?

- Talán más nevet kellett volna mondanom?

- Mindenesetre. Én nem vagyok Gibson.

- Nem is találkoztunk New Orleansban, mi?

- Nem tudom, miről beszél. Sose voltam Gibson.

- Úgy látszik, annyi nevet viselt, hogy elfelejtette - feleltem gúnyosan.

- New Orleansban még Clinton volt, Lagrange-ban meg Gavilanónak adta ki magát.

- Gavilano? Lehet, mert az a becsületes nevem. Mit akar tőlem tulajdonképpen? Hagyjon békében! Semmi dolgom önnel!

- Majd lesz! Mert nyakon csípem, és addig nem eresztem el, amíg a törvény kezére nem adom! A börtönben majd elmélkedhetik arról, hogy mi az igazi neve!

- Előbb kerül maga az akasztófára, mint én a börtönbe! - kiáltotta felém.

Elöntött a düh, és neki akartam menni, de Old Death visszatartott.

- Mire való ez? - mondta. - Ráérünk még foglalkozni vele. Most más dolgunk van. Újra karon fogott, és elvezetett egy távolabbi tűzhöz, ahol két indián ült, a többitől elkülönülten - egy öreg és egy fiatal. Old Death odalépett hozzájuk, és megkérdezte:

- Testvéreim a hegyvidékről jöttek, ahol a topiák élnek, a komancsok barátai?

- Igen - felelte az öreg. - Tomahawkjaink mindig a komancs harcosokat segítették.

- De hogy van az, hogy testvéreim észak felől jöttek, s nem az északkeleti hegyekből, ahol a topiák falvai vannak?

Az indiánt ez a kérdés zavarba ejtette, és csak egy kis gondolkodás után válaszolt:

- Mert később északra lovagoltunk, hogy az apacsok terveit kikémleljük.

- És sikerült valamit megtudnotok?

- Nagyon fontos híreket hoztunk. Az egyik apacs faluban saját szemünkkel láttuk Winnetout, az apacsok legnagyobb főnökét. Serege élén éppen akkor indult el a Conchos folyó felé. Az apacs falvak férfi nélkül maradtak, mi meg siettünk megvinni a hírt a komancsoknak.

Old Death sokáig nem szólt semmit, csak furcsa, fürkésző tekintettel meredt a két indiánra.

Végül éles hangon megkérdezte:

- Miért ültök itt egyedül, messze a többiektől? A komancsok a barátaitok! Nem érzitek magatokat jól a komancs harcosok között?

- Ott ülünk, ahol akarunk! - felelte a topia dacosan. - Mit gondol fehér testvérem, hogy ilyet kérdez?

Old Death az idősebb topia fölé hajolt, mélyen a szemébe nézett, és fojtott hangon felelte:

- Nagyon jól tudod, hogy mit gondolok! Örülj neki, hogy nem mondom ki hangosan, mert ha megtenném, nem érnéd meg a holnapot!

- Uff! - kiáltotta az indián, felpattant helyéről, és kirántotta övéből a kést. Fia is felugrott, és tomahawkja után kapott.

- Maradj csendben! - súgta Old Death nyomatékosan. - Kosa Péve jó barátja minden indiánnak, akármilyen törzshöz tartozik is.

- Mit akarsz ezzel mondani? - sziszegte az indián. - Talán nem hiszed el, hogy topia harcosok vagyunk?

- Én elhallgattam, hogy mit gondolok, te meg elárulod magadat!

Hát elfelejted, hogy ötszáz komancs vesz körül?

Az öreg keze megrándult. Még jobban megmarkolta a kést, mintha döfni készülne vele.

- Beszélj nyíltan! - mondta. - Mit gondolsz rólunk?

Old Death kezét az indián csuklójára tette, még közelebb hajolt hozzá, és a fülébe súgta:

- Semmi rosszat. . ., csak azt, hogy apacsok vagytok.

- Hazudsz, kutya! - kiáltotta az indián, kirántotta csuklóját Old

Death kezéből, és kését döfésre emelte. Már rá akartam vetni magamat, amikor Old Death szelíden így szólt:

- Meg akarod ölni Winnetou barátját?

Nem tudom, vajon ez a szó vagy Old Death szeme és tekintete hatott-e az indiánra, csak azt láttam, hogy keze lehanyatlik. Visszadugta övébe a kést, előrehajolt, és most ő súgta Old Death fülébe:

- Hallgass!

A két indián visszaült helyére, és olyan nyugodtan, egykedvűen bámult maga elé, mintha semmi sem történt volna. A gyorsan lezajlott kis jelenet csodálkozással töltött el, és sok mindent nem értettem belőle.

Mi késztette öreg barátomat arra, hogy gyanakodva nézze ezt a két indiánt? És vajon csakugyan apacsok-e? Kemény fickók lehetnek, hogy ilyen vakmerő vállalkozástól sem riadtak vissza. Úgy láttam, tőlünk sem tartanak, mert fel sem pillantottak, amikor tovább ballagtunk.

Ekkor nagy mozgolódás támadt. A törzsfőnök befejezte tanácskozását az öreg harcosokkal, s méltóságteljes léptekkel visszatért a tábor közepén égő tűz mellé. Harcosai rögtön odatódultak, és sűrű sorokban körülvették. Láttam, hogy Gibson és társai is odafurakodnak, csak

William Ohlert maradt a helyén; s mereven bámult a ceruzára, amit még mindig a kezében tartott. Most a két állítólagos topia indián felé néztem; ők sem álltak fel, olyan közönyös arccal ültek a tűz mellett, mintha semmi közük sem volna ahhoz, ami a táborban történik. Fehér

Hód felemelte kezét, s megvárta, míg a lárma teljesen elül, aztán lassan, nyomatékosan beszélni kezdett:

- Sápadtarcúak kis csapata érkezett hozzánk, és engedélyt kért arra, hogy a komancs harcosokhoz csatlakozzék. Azt mondták, hogy a komancsok barátai. Ezért befogadtuk őket, és elszívtuk velük a békepipát.

De ma megtudtuk, hogy hazudtak. Ojo Kolca megforgatott a fejében mindent, ami mellettük és ellenük szól, s a legtapasztaltabb harcosokkal tanácskozott. Ezek úgy határoztak, hogy a sápadtarcúak nem érdemlik meg barátságunkat. Ettől a perctől kezdve ellenségeinknek tekintjük őket, és. . .

- Rágalom! - vágott a szavába a szakállas tiszt. - Az a négy fehér, aki ma egy négerrel együtt ideérkezett, megzavarta a törzsfőnök fejét.

Minden szavuk hazugság! Mielőtt ítélkeztek fölöttünk, hallgassatok meg minket is! Én tiszt vagyok, tehát főnök a fehérek közt. Miért nem hívtak meg a tanácskozásra?

- Ki engedte meg, hogy szólj?! - kérdezte a törzsfőnök szigorú hangon, fejét büszkén felemelve. - Ha Ojo Kolca beszél, mindenkinek hallgatnia kell, amíg szavait be nem fejezte. Azt mondod, nem hallgattunk meg. Nem igaz!

Old Death kérdéseket intézett hozzád, és bebizonyította, hogy Juárez katonái vagytok. Old Death bátor, becsületes harcos, sok tél óta ismerem, neki inkább hiszek, mint neked. Követeled, hogy a tanácskozásunkon részt vehess. Ezt még Old Deathnek sem engedtük meg. A komancs harcosoknak nincs szükségük a sápadtarcúak tanácsaira. Maguk is tudják, mit kell tenniük, mi a helyes. . .

- Elszívtam veled a békepipát! - vágott szavába a tiszt megint. - Ha ennyit ér a szavad. . .

- Hallgass, kutya! - rivallt rá Fehér Hód. - Sértő szó van a nyelveden, és ostoba indulatodban elfelejted, hogy könnyen torkodra forrasztjuk a szót - ötszáz harcos áll itt, hogy a torkodra forrassza! Békepipát szívtál velem, ha csalással is jutottál hozzá. De a komancs harcosok tiszteletben tartják a Nagy Manitou akaratát. Amíg a kalumet védelme alatt álltok, egy ujjal sem nyúlunk hozzátok. Vörös a szent agyag, amiből a kalumetet faragják. Vörös a felkelő nap is, ha újra megvilágítja az eget. Az öreg harcosok tanácsa felbontotta a szövetséget, melyet veletek kötöttünk. De a kalumet ereje így is megvéd benneteket, amíg a nap újra fel nem kel az égen. Az éjszaka a pihenés ideje, hajnalig még a vendégeink vagytok, alvástokat nem zavarja senki, de nem hagyhatjátok el a tábort. Mihelyt megvirrad, elmehettek. Nem üldözünk addig az ideig, amit a sápadtarcúak tíz percnek neveznek. Magatokkal vihettek mindent, ami a tietek. De a megszabott idő leteltével utánatok vágtatunk - akkor meghaltok, és mindenetek a mienk lesz. És még valami. Az a két ember, akit Old Death kiválasztott, nem mehet el veletek. Ezek hajnaltól kezdve Old Death foglyai és azt tehet velük, amit akar. Ojo Kolca, a komancsok nagy törzsfőnöke befejezte szavait.

- Micsoda?! - kiáltott fel Gibson. - Hogy én ennek az öregnek a foglya legyek? Soha!

- Hallgasson, az isten szerelmére! - szólt rá a tiszt. - Újra felbőszíti a főnököt! Hosszú az éjszaka. Hajnalig még sok minden történhetik.

Gibson és társai újra letelepedtek a tűz mellé, ahonnan az imént felálltak. De a komancs harcosok nem ültek vissza előbbi helyükre. Sorra eloltották a tüzeket, aztán négyszeres sorban lehevertek Gibsonék körül. A tábor

elsötétült. Csak egyetlen kis tűz pislákolt a kör közepén, ahol Gibsonék ültek. Old Death újra karon fogott, és magával vitt.

- Nem tart attól, hogy Gibsonék az éjszaka megszöknek? - kérdeztem.

- Kizárt dolog - felelte. - Négyszeres gyűrű veszi őket körül, és azt az egy tüzet nem oltották el, tehát szemmel lehet tartani őket.

- Nem lenne okosabb, ha Gibsont most mindjárt megkötözném?

- Eszébe se jusson! Most még a kalumet védelme alatt áll. A komancsok nem tűrnék, hogy kezet emeljen rá. De hajnalban megfőzhetjük, megsüthetjük, akár villával is megehetjük - ahogy nekünk tetszik. Hacsak közbe nem jön valami. . .

- Mire gondol?

- Isten tudja! Azt hiszem, ez a két apacs, aki topiának adja ki magát, valami rosszban sántikál.

- Biztos, hogy apacsok?

- A fejemet teszem rá. Először is nem hiszem el, hogy Winnetou a Conchos folyó felé vonult. Aztán a két topia arca is gyanús nekem.

A topiák a félig civilizált indiánok közé tartoznak. Nincs olyan elvadult arcuk, mint ennek a kettőnek. A beszédjük sem igazi topia. El is szólták magukat. Már akkor gyanút fogtam, amikor az egyik Winnetouról beszélt.

- Miért?

- Hát nem emlékszik, hogyan emlegette Winnetout? Azt mondta: "Az apacsok legnagyobb főnöke." Aki gyűlöli Winnetout, nem beszél róla ilyen tisztelettel.

- Ezek elég súlyos érvek. De ha csakugyan apacsok, nem győzöm bámulni hősiességüket.

- Winnetou ismeri az embereit.

- Gondolja, hogy ő küldte őket?

- Feltétlenül. Senor Atanasiótól hallottuk, hogy Winnetou hol úsztatott át a Rio Grandén. Kizárt dolog, hogy már a Conchosnál legyen, méghozzá nagy sereggel. Véleményem szerint a Bolsón de Mapimiban gyűjti össze hadait, s váratlanul fog lecsapni a komancsokra, miután biztonságba ringatta őket, és elhitette velük, hogy a Conchos folyó táján jár.

- Hű, a mindenit! Akkor nyakig ülünk a bajban! Nem volna kötelességünk a komancsokat figyelmeztetni?

- Hm! Átkozottul kényes kérdés. A komancsok Napóleont segítik, és hitszegő módon rohanták meg az apacs falvakat. Igazán megérdemlik, hogy megbüntessék őket. Viszont az is igaz, hogy békepipát szívtunk velük, és nem árulhatjuk el őket.

- Pedig Winnetounak kívánom a győzelmet.

- Magam is, de nem mehetünk a segítségére. Legjobb lenne, ha még az éjjel odébbállnánk, és magunkkal vinnénk Gibsont meg azt a szerencsétlen fiatalembert. De erre semmi lehetőség.

- Várnunk kell hajnalig - bólintottam.

- Ha ugyan akkor már nem az örök vadászmezőkön fogunk nyargalászni - mondta Old Death.

- Olyan veszélyes a helyzet?

- Szerintem igen. Először is az apacs falvak közel vannak ide, és Winnetou nem várhatja meg, hogy a komancsok rátörjenek a védtelen asszonyokra, gyerekekre és öregekre. Azonkívül ez a mexikói tiszt is nagyon gyanúsan beszélt. Nem hallotta, amikor azzal vigasztalta Gibsont, hogy reggelig még sok minden történhetik? No de mindegy, ahogy lesz, úgy lesz! Most

mindenesetre tartsunk terepszemlét. Úgy rémlik nekem, valamikor már jártam ebben a völgyben, s remélem, könnyen fogok tájékozódni.

Megállapítottuk, hogy a tábor egy kisebb, kerek völgykatlanban van, melynek átmérőjét öt perc alatt be lehetett futni. A katlannak szűk bejárata volt az egyik oldalon, s hasonló kijárata a másik végében.

Olyan meredek sziklafalak vették körül, hogy megmászni teljesen lehetetlennek tűnt. Körüljártuk a katlant, s közben elhaladtunk a két erős őrség mellett, melyet a bejáratnál és az ellenkező oldalon állítottak fel.

- Átkozott ügy! - dünnyögött az öreg. - Szabályos csapda. A legjobb esetben is csak súlyos vérveszteséggel lehet kiszabadulni - akár a róka, ha lerágja az egyik lábát; hogy a csapdából szabaduljon.

- Az őrség elég erős - véltem.

- Igen, tíz-tíz ember mindegyik oldalon. De ne felejtsük el, hogy Winnetouval van dolgunk. No, térjünk vissza a többiekhez! Útközben a törzsfőnökkel találkoztunk, sastollait a sötétben is megismertük. Hozzánk lépett és megkérdezte:

- Fehér testvérem meggyőződött róla, hogy biztonságban vagyunk?

- Nem - felelte Old Death. - Ez a völgy valóságos csapda.

- Fehér testvérem téved. Nem csapda, inkább olyan megerősített hely, amelyet a sápadtarcúak fortnak neveznek. Ellenség nem jut be ide.

- A bejáraton nem, mert elég szűk ahhoz, hogy tíz harcos megvédje.

De a sziklafalon le lehet ereszkedni.

- Túl meredek ahhoz. Nappal érkeztünk ide és megvizsgáltuk. Senki nem tudott a sziklafalon felkapaszkodni.

- Elhiszem, de leereszkedni könnyebb. Tudom, hogy Winnetou úgy kúszik, mint egy zerge.

- Winnetou messze van innen - felelte a törzsfőnök. - Tudom, hogy. . .

Elhallgatott. A sziklák magasságában két hang szólalt meg - előbb egy kis madár ijedt csipogása; s utána rögtön egy bagoly huhogása. Fehér Hód feszülten figyelt, Old Death is. Láttam, hogy Gibson a tűz fölé hajol, s egy ággal játszadozik: szórakozottan bedugta a tűzbe, és megkotorta vele a parazsat. A tűz fellángolt, aztán mindjárt lelohadt, mintha csak nyelvét öltötte volna ki. Gibson újra meg akarta kotorni, s észrevettem, hogy társai izgatott várakozással figyelik. Ebben a pillanatban Old Death odaugrott, és kikapta a faágat Gibson kezéből.

- Hagyja abba, de tüstént! - rivallt rá.

- Miért? - fortyant fel Gibson. - Már a tüzet sem szabad megkotorni?

- Engem akar lóvá tenni? A bagolyhuhogásra válaszolt! Ez a megbeszélt jel, mi?!

- Micsoda jel? Hát egészen megkergült?

- Meg bizony! Annyira, hogy ha újra a tűzhöz mer nyúlni, golyót röpítek a fejébe!

- Átkozott vén szamár! - sziszegte Gibson, majd társaihoz fordulva felkiáltott: - Meddig tűrjük ezt, uraim?

Pisztolyához kapott, de Old Death megelőzte - már felkészülten állt előtte, mindkét kezében egy-egy revolverrel. Szempillantás alatt felsorakoztunk mellé valamennyien, a két Lange, a derék néger és én.

A törzsfőnök is kiadta a parancsot:

- Nyilakat fel!

A komancsok talpra ugrottak, s legalább két tucat nyíl hegye fordult fenyegetően Gibson és társai felé.

- Tessék! - nevetett Old Death félig gúnyosan, félig keserűen. - Mit nem merészelnek a gazfickók a kalumet védelme alatt! Ostobaság volt meghagyni a fegyvereiket.

Ekkor újra felhangzott a madárcsipogás s utána a bagolyhuhogás a magasból, mintha csak az égből jött volna. Gibson keze megrándult, hogy felkapjon egy gallyat, és megint a tűzbe dugja, de mégsem merte megtenni.

- Utánam! - kiáltotta Old Death, és elindult a tűz mellől; mi négyen meg a nyomában.

- Fehér testvérem miért hívja el a barátait? - kérdezte a törzsfőnök csodálkozva.

- Hogy a veszély pillanatában egymás mellett álljunk, vállvetve, ahogy bajtársakhoz illik - felelte Old Death.

- Nem látok semmiféle veszélyt.

- Hát nem hallottad a huhogást? Nem bagoly hangja volt, hanem emberé!

- Ojo Kolca jól ismeri minden állat hangját. Ember nem tud így huhogni.

- Winnetou úgy tudja minden állat hangját utánozni, hogy még a párját is megtéveszti - felelte Old Death. - Kérlek, ne bízd el magad!

Mit gondolsz, miért kotorta fel ez a fickó a tüzet? Megbeszélt jel volt.

- Nem beszélhette meg senkivel, mert nem hagyhatta el a tábort.

- Akkor üzenetet kapott valakitől. Nem véletlenül piszkálta a tüzet.

- Gondolod, hogy áruló van közöttünk? Lehetetlen! De akkor sincs semmi baj! Az őrség megvédi a völgy bejáratát, a sziklákon meg nem lehet lemászni.

- És ha hálóval ereszkednek le? Minden megtör. . . de figyelj csak!

A bagolyhuhogás újra felhangzott, de most már nem a magasból, hanem valahonnan a közelből.

- Mondom, hogy madár! - legyintett Fehér Hód.

- Madár a fenét! Ördög, pokol! Az apacsok itt vannak már a nyakunkon!

A völgy bejárata felől éles, hátborzongató hang hallatszott - kétségbeesett halálsikoly. A következő percben az apacsok százhangú csataordítása

reszkettette meg a levegőt. Aki ezt a félelmetes üvöltést életében csak egyszer is hallotta, nem felejti el soha.

Ebben a pillanatban a tűz mellett ülő fehérek felugrottak.

- Végezzünk a kutyákkal! - kiáltotta a szakállas tiszt, ránk mutatva.

- Most visszafizetjük nekik!

- Verjük agyon mind az ötöt! - hörögte Gibson.

Szerencsére a sötétben álltunk, és így nagyon bizonytalan célpontot nyújtottunk, ami arra késztette őket, hogy ne vesztegessék az időt lövöldözésre, hanem puskatussal essenek nekünk. Kétségtelenül jó előre megbeszélték a dolgot, hiszen minden mozdulatuk olyan gyors, egyforma és kiszámított volt, hogy nem fakadhatott pillanatnyi elhatározásból.

Legfeljebb harminclépésnyire lehettünk tőlük, de ez a kis távolság is elég időt adott Old Death-nek ahhoz, hogy odakiáltsa nekünk:

- Hát nem volt igazam? Puskát vállhoz! Most megkapják a magukét!

Hat puskacső fogadta a támadókat, mivel Fehér Hód is mellénk ugrott, és vállához emelte fegyverét. A lövések eldördültek - a dupla csövű puskákból kétszer is. Nem volt időm megszámolni, hány találat volt, csak azt láttam, hogy karok kalimpálnak, és halottak vagy sebesültek zuhannak a földre. A komancsok is munkába kezdtek, és nyílvesszők százai süvítettek a levegőben. Ekkor vettem észre, hogy Gibson, aki olyan tüzesen uszította társait, nem csatlakozott a támadókhoz.

Ott állt a hamvadó tűz mellett, és a fiatal Ohlert karját ráncigálta, aki még most is fásultan ült a földön, és nem akart felállni. Többet nem láthattam, mert a csataordítás egészen a közelből hallatszott - az apacsok betörtek a táborba.

A támadók a homályban nem láthatták, hány emberrel állnak szemben. A komancsok sűrűsorait már az első percben áttörték, de az igazi küzdelem

csak azután kezdődött. Puskák ropogtak, nyilak süvítettek, kések villogtak, dárdák suhogtak félelmetesen. Mintha üvöltöző ördögök ugráltak, birkóztak és tusakodtak volna a pokol sötét torkában!

A kavarodásból egy apacs harcos tűnt elő, aki társait maga mögött hagyva, ellenállhatatlan erővel tört előre, bal kezében revolverrel s jobbjában magasra emelt tomahawkkal. Minden lövése egy-egy komancsot terített le, míg csatabárdja koponyákat hasított szét. Hajában nem viselt sastollat, arcára nem mázolt rikító festéket - de így is félelmetes volt. Fehér Hód éppen olyan gyorsan ráismert, mint én.

- Winnetou! Végre szembekerültem vele! Skalpja az enyém! - kiáltotta Fehér Hód, és vad lendülettel belevetette magát a küzdelembe.

A küzdők sorai bezárultak mögötte, s szemünk nem tudta tovább követni.

- Úgy látom, a komancsok sokkal többen vannak - jegyezte meg

Old Death. - Hiába küzdenek ilyen túlerő ellen, hamarosan felmorzsolják őket. Én is erre gondoltam. Winnetou segítségére akartam sietni, de az öreg megragadta a karomat, és visszatartott.

- Csak semmi ostobaság! - kiáltotta. - A komancsokkal békepipát szívtunk, nem harcolhatunk ellenük! Winnetout nem kell félteni - tudja, mit kell tennie.

S mintha csak igazolni akarná, amit Old Death mondott róla, ebben a pillanatban felcsendült Winnetou hangja:

- Megtévesztettek, elárultak! Gyorsan vissza! Vissza, vissza!

Az egyetlen tüzet már széttaposták, de a sötétségben is észrevehettem a gyorsan hátráló apacsokat. Winnetou belátta, hogy ilyen túlerővel szemben a harc folytatása reménytelen. Csodálkoztam, hogy régi szokásaival ellentétben elmulasztotta a gondos felderítést a támadás megkezdése előtt - okát csak később tudtam meg.

A komancsok üldözőbe akarták venni a megvert ellenséget, de az apacsok mesteri módon hajtották végre a visszavonulást. Valóságos zárótüzet zúdítottak a komancsokra. A zajból kihallottam az "ezüstpuska" ropogását - a híres fegyverét, melyet Winnetou az apjától örökölt.

Fehér Hód parancsára újra tüzeket raktak, s amikor világosabb lett, megkeresett minket, és így szólt:

- Az apacsoknak sikerült elmenekülniük. De holnap kora hajnalban utánuk nyargalunk, és megsemmisítjük őket.

- A hajnal még messze van - felelte Old Death.

- Fehér testvérem mire gondol?

- Mondtam már, hogy ez a völgykatlan valóságos csapda. Most is csak azt mondom.

- Visszavertük a támadókat - jelentette ki Fehér Hód büszkén.

- Csak a sötétség védi meg őket.

- Akkor minek lövöldöztök? Ha elfogynak a nyilaitok, fa van itt elég, hogy újakat faragjatok, de acélhegy nem terem az erdőben. Takarékoskodjatok a lőszerrel! És hol a tíz harcos, aki a völgy bejáratát őrizte?

- Itt vannak köztünk, a harc idecsalta őket.

- Küldd vissza valamennyit a helyére! Biztosítsák a visszavonulás útját.

- Szükségtelen. Az apacsok az ellenkező irányban menekültek el, a völgy kijáratán.

- Őriztesd csak a bejáratot is!

Ezüst Hód megfogadta a tanácsot, ha nem is meggyőződésből, csak mert nem akarta a nagy sápadtarcú harcost megbántani. Csakhamar kiderült,

hogy Old Death aggodalma nem alaptalan. Alighogy a tíz harcos elfoglalta őrhelyét, puskalövéseket hallottunk a völgy bejárata felől. Néhány perc múlva két őr rohant vissza lélekszakadva, s jelentette, hogy golyó- s nyílzápor fogadta őket, és tíz közül csak ők ketten maradtak életben.

- Nos, tévedtem-e? - kérdezte Old Death. - A csapda mindkét oldalon becsukódott.

- Mit csináljak? - kérdezte Ezüst Hód csüggedten.

- Takarékoskodj az erőddel - felelte az öreg. - Állíts húsz-harminc embert a katlan két kapujába, a többi pihenje ki magát, hogy reggel jó erőben legyen, mert még kemény küzdelem vár rátok.

A törzsfőnök most már vonakodás nélkül hallgatott az okos szóra.

Azután megszámolta a halottakat és sebesülteket. Amikor a fehérekre került a sor, kiderült, hogy nagy részük elesett, de tíz ember nyomtalanul eltűnt, köztük Gibson és Ohlert is.

- Ez már baj! - kiáltottam fel elkeseredve. - Átszöktek az apacsok hoz!

- Persze - bólintott Old Death -, s azok szívesen fogadták őket, hiszen kezére jártak a két topiának, vagyis az apacs kémeknek.

- Akkor keresztet vethetünk Gibsonra!

- Miért? Az apacsok ismernek engem, s különben is kezünkben van

Jó Ember totemje. Majd rábírom őket, hogy adják ki nekünk azt a két embert.

- És ha közben kereket oldanak?

- Nem hiszem. Csak a Mapimin keresztül menekülhetnek, s az csöppet sem barátságos út. Százszor is meggondolják, míg nekivágnak. . . Hohó, mi történik ott?

Vagy húsz komancs csődült össze egy helyen, ahonnan jajgatás és nyöszörgés hallatszott. Közelebb léptünk, és egy halottnak vélt fehér sebesültet láttunk, aki ájulásából felocsúdott. Hasát lándzsa járta át, mégpedig hátulról - egy komancs döfhette belé, amikor az apacsok támadása megindult. Old Death letérdelt a sebesült mellé, aki leírhatatlan kínokat szenvedett.

- Ember - mondta Old Death -, perceid meg vannak számlálva.

Könnyíts a lelkeden, és ne menj hazugságokkal az ajkadon a másvilágra! Összejátszottatok az apacsokkal?

- Igen - felelte a haldokló nyöszörögve.

- Tudtátok, hogy ma éjjel támadás lesz?

- A topiák megsúgták nekünk.

- És ők biztatták fel Gibsont, hogy tűzjeleket adjon?

- Megállapodtak, hogy annyiszor lobbantja fel a tüzet, ahány száz komancs van itt. Ha Winnetou megtudta volna, hogy ötszázan vannak, elhalasztotta volna a támadást holnapra. Csak száz embere volt, hajnalban kap erősítést.

- Mindjárt gondoltam - bólintott Old Death. - Mindkét irányban elvágták az utat. Micsoda mészárlás lesz itt holnap!

- Utolsó csepp vérünkig védekezünk! - kiáltotta Fehér Hód, dühében toporzékolva. - A reggelt pedig nem várjuk meg. Még az éjszaka kitörünk innen!

Alvezéreivel tanácskozásra ült össze, melyen Old Deathnek is részt kellett vennie. Suttogva vitatkoztak. Messziről láttam, hogy Old Death hevesen gesztikulál vitatkozás közben; alkalmasint javasolt valamit a komancsoknak, de nem hallgattak rá. Végül dühösen felugrott a helyéről, s hallottam, amint hangja felcsattan:

- Így a pusztulásba rohantok! Eddig is igazam volt, most is úgy lesz, ahogy előre látom! Bánom is én tegyetek, amint akartok! De én és a barátaim itt maradunk!

- Gyáva vagy velünk harcolni? - kérdezte egy kisebb törzsfőnök.

Old Death keze ökölbe szorult, de erőt vett magán, és nyugodtan felelte:

- Előbb bizonyítsd be a saját bátorságodat, mielőtt másokét kétségbe vonod! Én Old Death vagyok, és elég, ha ennyit mondok.

Faképnél hagyta őket, és leült mellénk. A komancs vezetők még jó ideig tanácskoztak, aztán felálltak - úgy látszik, végre elhatározták, mihez fognak. Akkor a tábortűz körül üldögélő komancsok mögött felcsendült egy hang:

- Fehér Hód pillantson ide! Puskám csöve türelmetlenül várja!

Minden szem arra fordult. Winnetou állt a sziklafal tövében, puskáját vállába szorítva.

A két cső ekkor gyorsan felvillant, Fehér Hód holtan rogyott le a földre, s rögtön utána egyik alvezére is.

- Így pusztul el minden hitszegő! - hallottuk még, s Winnetou a következő pillanatban eltűnt a szemünk elől. Mindez olyan gyorsan történt, hogy a komancsoknak nem volt idejük feleszmélni. Mire felugrottak, és oda rohantak, ahol Winnetout látták, már bottal üthették a nyomát. Old Death a két törzsfőnök fölé hajolt - mindkettő halott volt.

- Micsoda vakmerőség! - kiáltott fel Lange. - Ez a Winnetou valóságos ördög!

- Várjatok egy kicsit - nevetett Old Death -, most jön csak a java!

Alighogy kimondta, vad üvöltést hallottunk a katlan kijárata felől.

- Nem megmondtam?! - kiáltott fel az öreg. - Nemcsak a törzsfőnököt büntette meg, de harcosait is kicsalta a katlanból. Figyeljetek csak!

Egy revolver éles, vékony kattogását hallottuk háromszor. . . ötször. . ., nyolcszor.. ., sűrűn egymás után.

- Winnetou revolvere - mondta Old Death mosolyogva. - Úgy látszik, a komancsok körülfogták, de nem bírnak vele.

Egykedvűen vonogatta vállát, kissé unottan, mintha színházban ülne, és olyan darabot játszanának, melyet már többször látott. Valójában nem többször, hanem sokszor volt ilyen jelenetek szemtanúja, sőt főszereplője.

Bólogatott, mintha előre tudná a jelenet végét. A komancsok nemsokára visszajöttek - összevissza lövöldöztek, de Winnetout nem találták el, viszont több halottat és sebesültet veszítettek, s ezeket magukkal hozták. Civilizált emberek többnyire uralkodnak magukon gyászukban is, de ezek az indiánok jajgattak és üvöltöztek, mintha elevenen nyúznák őket, s tomahawkjaikkal hadonászva körültáncolták halottaikat.

- Okosabb lenne, ha csendben maradnának, és eloltanák a tábortüzeket - jegyezte meg Old Death.

- Mit határozott a haditanács? - kérdeztem.

- Hogy megkísérlik a kitörést nyugat felé.

- Ostobaság! Egyenesen a Winnetou segítségére érkező apacs csapatok karjaiba rohannak.

- Arra nem kerül sor, mert az áttörés nem sikerül nekik. De ha sikerülne, Winnetou hátulról törne rájuk; és két tűz közé kerülnének.

- Miben reménykednek hát?

- Azt hiszik, még mindig túlerőben vannak az apacsok felett, s

Nagymedvét is várják, az elesett Fehér Hód fiát, akivel útközben találkoztunk. Égnek a vágytól, hogy megbosszulják Fehér Hód halálát. Én azt tanácsoltam nekik, várjanak a kitöréssel hajnalig, de lehurrogtak.

Bánom is én - semmi közöm hozzá! Hát ez micsoda zaj? Füleljünk csak!

Hiába füleltünk, a komancsok üvöltése minden más hangot vagy zörejt túlharsogott.

- Esztelenség! - dünnyögte Old Death. - Winnetou malmára hajtják a vizet a lármájukkal. Azt hiszem, most fákat dönt ki, hogy eltorlaszolja a völgy kapuit, mert mintha lezuhanó fák ropogását hallottam volna.

A komancsok végre abbahagyták halottaik siratását. Az egyik alvezér, aki az elesett törzsfőnök helyébe lépett, rendbe szedte és felsorakoztatta a harcosokat.

- Úgy látszik, mindjárt elindulnak - mondta Old Death. - Jó lesz, ha a lovaink után nézünk, nehogy elhajtsák őket. Mr. Lange, legyen szíves, vegye maga mellé a fiát meg a négerünket, és hozzák ide a lovainkat. Mi ketten itt maradunk, mert azt hiszem, számíthatunk egy kis veszekedésre.

Alighogy elmentek a lovakért, láttuk, hogy az új törzsfőnök lassú léptekkel közeledik felénk. Megállt előttünk, és így szólt:

- A sápadtarcúak nyugodtan üldögélnek, míg a komancs harcosok nyeregbe szállnak. Miért nem készülődtök ti is?

- Nem tudjuk, mit határoztatok.

- Elhagyjuk ezt a völgyet.

- Ha sikerül - tette hozzá Old Death.

- Kosa Péve károgó varjú! A komancs harcosok legázolják azt, aki útjukat elállja!

- Sok szerencsét! Mi itt maradunk.

- Kosa Péve nem a barátunk? Nem szívta el velünk a békepipát?

Nem akar velünk tartani? A sápadtarcúak bátor harcosok. Álljanak a komancsok élére!

Old Death felállt, és a törzsfőnök szemébe nevetett.

- Testvérem- ravasz gondolatot forgat a fejében - mondta. - Mi nyargaljunk elöl, törjünk nektek utat, és pusztuljunk el a kedvetekért, ugye? Barátai vagyunk a komancsoknak, de nem tartozunk nektek engedelmességgel. Jól mondtad; hogy bátor harcosok vagyunk. De nem veszünk részt olyan harcban, amelyhez semmi közünk.

- Tehát a sápadtarcúak nem állnak a komancsok mellé?

- Nem. A komancsok vendégei vagyunk, nem a szövetségesei. Mióta szokás a vendégeket harcba küldeni?

Az új törzsfőnök előbb zavarba esett, aztán dühbe gurult.

- Talán az apacsokhoz akartok csatlakozni? - kérdezte indulatosan.

- De hiszen ti legázoljátok őket - akkor hogy csatlakoznánk hozzájuk?

- Ha nem jöttök velünk, nem kapjátok vissza a lovaitokat! - mondta a törzsfőnök.

- Már gondom volt rá, hogy visszakapjuk - felelte az öreg. - Nézd, éppen ott hozzák!

Barátaink valóban most érkeztek vissza, lovainkat kantárszáruknál vezetve. A komancs összeráncolta homlokát.

- Látom, a sápadtarcúak felkészültek az árulásra - mondta. - Majd megparancsolom a harcosaimnak, hogy kötözzék meg őket.

Old Death arcát különös vigyorgás torzította el. Így szokott nevetni, ha meg akart leckéztetni valakit, aki megbántotta. Körülnézett. A törzsfőnökön kívül egyetlen komancs sem volt a közelben. Hozzám hajolt, és a fülembe súgta:

- Ha leütöm ezt a fickót, gyorsan lóra! A bejárat felé vágtatunk mind az öten! A komancsok a kijáratnál csoportosulnak, ott akarnak kitörni.

- Mit sugdolóztok? - förmedt rá a törzsfőnök most már gorombán.

- Hallani akarom, mit beszéltek!

- Mindjárt megtudod. Azt hiszed, a foglyaid vagyunk? Kényszeríteni akarsz valamire, amihez nincs kedvem? Hát ide nézz! - Előkapta revolverét, és a komancs mellének szegezte. - Egy mozdulat vagy egy hangos szó, és meghalsz! Harcosaid messze vannak! Nem vagyunk a foglyaid! Inkább te vagy a mi kezünkben!

Az indián vastagon bemázolt arca megrándult. Emberei felé pislogott, de kiáltani nem mert.

- Ne várj tőlük segítséget! - folytatta Old Death. - Mire idejönnének, már nem élsz. Gondolkodj egy kicsit! Nem elég, hogy a tábort apacsok vették körül, velünk is ujjat akarsz húzni? Nincs elég ellenséged nélkülünk is?

Az indián néhány percig hallgatott, aztán egészen más hangot ütött meg.

- Fehér testvérem félreértette szavaimat - mondta. - Nem úgy gondoltam.

- Akkor mondd azt, amit gondolsz. Meghallgatom.

- Tedd el a fegyvert! Legyünk megint jó barátok! - felelte a komancs kedveskedve.

- Én is azt akarom - mondta Old Death. - De bizonyítsd be, hogy őszintén gondolod.

- Szavam nem elég?

- A te szavad nem.

- Hát mit tegyek?

- Add ide a kalumetedet.

- Azt nem lehet!

- Pedig még többet követelek. Add ide az orvosságos zacskódat is!

- Uff! Uff! Uff! - kiáltott Fel a törzsfőnök rémülten. - Attól nem válhatok meg!

- Ne félj, visszakapod. Amikor útjaink elválnak, visszaadom neked.

- Indián harcos nem válik meg az orvosságos zacskójától egy pillanatra sem!

- Ismerem a szokásaitokat. Ha a kalumeted és a medicinád az én kezemben van, akkor én te vagyok, s már nem bánthatsz engem, mert ha megölsz, én foglalom el a te helyedet az örök vadászmezőkön, és te többé nem juthatsz oda!

- Tudom - mondta a komancs síró hangon.

- Akkor ide vele!

- Nem adom! - kiáltott fel a komancs kétségbeesetten.

- Hát jó! Akkor megöllek, és elveszem a skalpodat, aztán a kutyám és a szolgám leszel az örök vadászmezőkön! Így talán jobb? Figyelj ide!

Háromszor felemelem a karomat. A harmadiknál már beléd eresztem a golyót.

A komancs szeme kitágult rémületében. Old Death felemelte bal karját, míg jobbjával revolverét az indián szívének szegezte. Várt egy kicsit, aztán másodszor is felemelte karját. Amikor karja harmadszor is megmozdult, az indián könyörgő hangon megszólalt:

- Várj, kérlek! Biztos, hogy visszaadod?

- Vissza hát! Kosa Péve sohasem hazudik.

A komancs megmozdította kezét, hogy nyakához nyúljon, de az öreg rárivallt:

- Le a kezekkel! Majd a barátom leoldja a nyakadról.

A komancs keze lehanyatlott. Odaléptem hozzá, leoldoztam kalumetjét és "orvosságos zacskóját", s átadtam Old Deathnek, aki gondosan zsebre tette, revolverével együtt.

- Így ni! - mondta. - Most már jó barátok vagyunk. Mehetsz, ahova akarsz, mi meg itt maradunk.

A komancs főnök szívét olyan düh öntötte el, mint még soha; görcsösen megmarkolta kése nyelét, de nem merte előrántani.

- A sápadtarcúakat most nem érheti semmi baj - sziszegte. - De ha medicinám és kalumetem újra a nyakamban lóg, visszafizetek nekik mindent! Kínzócölöpön fognak elpusztulni!

Old Death oda se hederített rá.

- Olyan biztonságban vagyunk most, mint Ábrahám ölében - mondta nekem -, de azért nem feledkezünk meg a szükséges óvatosságról. Nem maradunk itt a tűz mellett, hanem visszahúzódunk a völgy végébe, és ott várjuk meg a fejleményeket. Uraim, utánam!

Mind az öten megragadtuk egy-egy ló kantárszárát, a katlan másik oldalára vonultunk, lovainkat egy fához kötöttük, és letelepedtünk a sziklafal tövében.

- Milyen csend van most! - jegyezte meg Lange.

- Várjon csak egy kicsit - felelte Old Death. - Mindjárt kezdődik a bál! Öt percbe se telt, s vad üvöltözés hallatszott a katlan felől.

- Csak a komancsok ordítoznak - mondta az öreg. - Az apacsoknak több eszük van, a legnagyobb csendben hajtják végre terveiket.

Két lövés dördült el a távolban.

- Winnetou ezüstpuskája - bólintott Old Death. - Fogadjunk, hogy megállította a komancsokat!

Ha a kilőtt nyilak és elhajított dárdák nem szállnak nesztelenül, a lárma tébolyító lett volna. Így csak egy-két puska ropogását és a komancsok ordítását verték vissza a sziklafalak. De hirtelen hátborzongató vijjogás hallatszott.

- Ivi-vi-vi-vi! Vi-vi-vi!

- Az apacsok diadalordítása! - ujjongott Sam. - Visszaverték a komancsokat!

Tolongó árnyakat láttunk, s amint a tűz közelébe értek, akkor ismertük fel a rendetlenül visszavonuló lovasok alakját. Rettentő kavarodás támadt. Sebesülteket cipeltek a tűzhöz, köztük halottakat is, és a komancsok hosszan elnyújtott gyászdala verte fel újra a völgy csendjét.

Amikor elhallgattak, vezetőik tanácskozásra ültek össze, mely jó fél óráig tartott. Aztán egy öreg harcos emelkedett fel közülük, és megkeresett minket.

- Itt vannak a sápadtarcúak? - kérdezte. - Jöjjenek át hozzánk.

- Minek? - kérdezte Old Death.

- A törzsfőnök megengedte, hogy most részt vegyenek a tanácskozásban.

- Megengedte? Milyen kegyes! De mi aludni akarunk.

A komancs előbb követelő, majd kérő hangon igyekezett küldetésének eleget tenni.

- Tudod mit? - mondta Old Death. - Ha mindenáron beszélni akar velem, jöjjön ide.

- Ezt nem teheti meg - ő a törzsfőnök.

- Én is törzsfőnök vagyok, nagyobb és öregebb, mint ő.

- Akkor sem jöhet ide. . ., megsebesült a karján.

- Nem mondtam, hogy négykézláb jöjjön ide - nevetett Old Death.

- A lábát tudja mozgatni, nem?

A komancs végül kényszeredetten beleegyezett, hogy átadja az üzenetet, és visszament a tábortűzhöz. Hosszú ideig nem történt semmi.

Aztán láttuk, hogy egy másik alak áll fel a tűz mellől, és méltóságteljes léptekkel közeledik felénk.

- Nézzétek csak, már hajába tűzte Fehér Hód sastollait! - mondta

Old Death. - És a karját felkötötte. Úgy látszik, valóban megsebesült.

Az indián megállt előttünk, és várt; nyilván azt szerette volna, hogy mi szólítsuk meg. Old Death azonban egykedvűen bámult maga elé, és

hallgatott, s mi természetesen ugyanúgy viselkedtünk, mint ő. Végre a komancs törte meg a csendet.

- Fehér testvérem megkért, hogy jöjjek ide. . . - kezdte.

- Nem kértelek én semmire! - vágott a szavába Old Death. - Te akartál beszélni velem. De még azt sem tudom, hogy hívnak.

- Fürge Szarvas vagyok - felelte a komancs büszkén. - Ezt a nevet az egész préri ismeri.

- Én már bejártam a prérit széltében-hosszában, de még nem hallottam a nevedet emlegetni - felelte Old Death. - No de jól van, megengedem, hogy leülj mellénk.

Fürge Szarvas habozott; a sápadtarcú szavai vérig sértették, de rövid töprengés után belátta, hogy most kénytelen engedni. Méltóságteljesen leereszkedett a fűre, és így szólt:

- Kosa Péve tapasztalt harcos, és szükségünk van a tanácsára.

- Miért? Nem sikerült az áttörés?

- Az apacsok tomahawkjaikkal nagy fákat döntöttek ki, és eltorlaszolták az utat. Mit csináljunk most?

- Minek beszéljek? Eddig sem hallgattatok rám!

- Most másképpen lesz. Kérlek, beszélj.

- Hány harcost veszítettek el a komancsok?

- Tízszer tízet. Sok ló is elpusztult - vallotta be Fürge Szarvas. - De még mindig többen vagyunk, mint az apacsok.

- Csakhogy az ő helyzetük jobb! Bizonyára eltorlaszolták mind a két bejáratot, szabadon mozoghatnak, ti pedig ide vagytok beszorítva.

Winnetou reggelre erősítést kap. Végetek van!

- Fehér testvérem nem lát semmi reményt?

- Én csak egy lehetőséget látok. Kezdjetek béketárgyalást az apacsokkal.

- Soha! Nem kérünk kegyelmet, de nem is adnának. A vérünkre szomjaznak.

- Nem csodálom! - csattant fel Old Death hangja. - Minden okuk megvan rá. Béke idején váratlanul megrohantátok falvaikat, elraboltátok javaikat, megöltétek a férfiakat, halálra kínoztátok a foglyaitokat, elhurcoltátok a gyerekeket és az asszonyokat. Gyalázatos gaztett volt, nem lehet elég szigorúan megtorolni!

Ez aztán őszinte beszéd volt, és Fürge Szarvas nem tudott mit felelni. Sokáig dermedten nézett maga elé.

- Uff! - mondta végre. - Így beszélsz velem, a komancsok főnökével?

- Még akkor is a szemedbe mondanám, ha a Nagy Manitou volnál!

Mit vétettek nektek az apacsok, hogy halomra gyilkoltátok őket?

Hogy mertétek megtámadni követeiket, akiket tárgyalásra küldtek, és akiket nemcsak az emberi és isteni törvény, de még a hadviselés törvénye is védelmez? Miért tettétek ezt?

- Mert ellenségeink! - mordult fel a komancs.

- Nem igaz! Az apacsok békében akartak élni, ti ástátok ki a csatabárdot. Csak az a szerencsétek, hogy sorsotok Winnetou kezében van

- ő az egyetlen indián törzsfőnök, aki békére törekszik, és nem bosszú vágyó.

- Nem kérünk kegyelmet senkitől! - jelentette ki Fürge Szarvas.

- Akkor tegyetek, amit akartok! Nekem igazán mindegy.

- Szavaid elárulják, hogy az apacsok barátja vagy - mondta a komancs sötéten. - Tanácsoddal nem érünk semmit. Most már csak egyet kérek tőled. Ne feledd el; amit ígértél: mielőtt útjaink elválnak, visszaadod, ami az enyém. . .

- Old Death nem másítja meg a szavát - felelte az öreg. - Végeztünk!

- Uff! - kiáltott fel a komancs, izzó gyűlölettel a szemében, s visszatért a tábortűzhöz.

- Még mindig arra számít, hogy a komancsok számbeli fölényben vannak - fordult hozzám Old Death, fejét csóválva. - Pedig Winnetou egymaga felér száz emberrel. Hozzá fogható kevés van az indiánok közt, a fehérek között pedig még kevesebb. Magamról nem beszélek, mert nem szeretek hencegni. De itt van Old Firehand, a nagy vadász - talán már hallott róla. És egy másik is, aki nemrég jött át Európából, de már csodákat mesélnek róla.

- Ki az? - kérdeztem.

- Igazi nevét nem ismerem, de itt Old Shatterhand néven emlegetik. Ördöngös fickó! Erős; bátor, és ravasz is - de helyén van az esze és szíve. Nagyon szeretnék megismerkedni vele!

- Talán lesz még rá alkalom - feleltem, ügyelve arra, hogy még egy mosollyal se áruljam el, mit gondolok.

Ekkor valami halk nesz ütötte meg a fülemet, és valaki ezt suttogta mellettem:

- Uff! Old Death van itt? Ki gondolta volna? Mennyire örülök! Öreg barátom késéhez kapott.

- Ki lopózkodott ide?!

- Fehér testvérem hagyja azt a kést! Csak nem akarja Winnetout leszúrni?

- Winnetou! Ezer ördög! Most már nem csodálom, hogy sikerült észrevétlenül idelopóznia.

Az apacs vezér még közelebb jött, de ügyet se vetett rám, mintha nem ismerne.

- Testvérem rosszul tette; hogy idejött - mondta halkan Old Death.

- Vakmerőség volt az őrszemek mellett elosonni! Életét kockára tette vele.

- Nem osontam el az őrök mellett - felelte Winnetou. - Más úton jöttem. Ez a völgy az apacs nemzet területéhez tartozik, és ismerem, mint a tenyeremet. Sziklafala nem is olyan járhatatlan. Az apacsok háromszoros embermagasságban keskeny ösvényt vágtak bele, mely az egész katlant körüljárja. Lasszóval fel lehet jutni rajta, és le is lehet ereszkedni róla. Ezért csaltuk a komancsokat a katlanba, ahol elpusztítjuk őket az utolsó szálig.

- Nem riadsz vissza a vérontástól?

- Hallottam, mit mondtál a komancs főnöknek, s szavaidból láttam, hogy igazat adsz nekünk. Meg kell bosszulnom; amit ellenünk vétettek. Gyere át hozzánk a barátaiddal együtt.

- Mikor?

- Most mindjárt. Nemsokára hatszáz apacs harcos érkezik ide. Sok puskájuk van, és golyózáport zúdítanak majd a komancsokra. Életed itt nem lesz biztonságban.

- De hogy jutunk ki?

- Old Death kérdezi ezt tőlem? Majd módját ejted valahogy. Várjatok tíz percig, aztán törjetek át jobbra, a katlan kijáratán. Én addig ott leszek.

A következő pillanatban eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

- Mit szóltok hozzá? - fordult felénk Old Death.

- Nem mindennapi ember! - vélte Lange.

- Meghiszem azt! Ha fehérnek születik, olyan hadvezér lett volna belőle, mint Napóleon - nem ez a mostani, hanem a nagybátyja. És jaj a fehéreknek, ha Winnetou egyszer a fejébe veszi, hogy egyesítse az indián törzseket ősi földjük visszaszerzésére! Csak az a szerencsénk, hogy békét akar. Tudja, hogy népének sorsa meg van pecsételve, de szívébe zárja szörnyű bánatát, s csak arra törekszik, hogy végzetüket elodázza.

A katlanban most csend volt. A komancs vezetők még mindig tanácskoztak. Tíz perc elteltével Old Death nyeregbe szállt.

- Csak tegyétek azt, amit én! - mondta nekünk.

Lassan léptettünk a tűz felé. A komancsok csodálkozva néztek ránk, de utat nyitottak nekünk. Amikor a tűz közelébe értünk, Fürge Szarvas felpattant.

- Mit akartok itt? - rivallt ránk. - A tanácskozás nem ért véget!

- Visszahoztam, ami a tiéd! - kiáltott rá Old Death, s odadobta elé kalumetjét meg az "orvosságos zacskóját". - De a bosszúdat nem várjuk meg!

Megsarkantyúzta lovát, mely pompás lendülettel átugrott a tűz fölött.

Sam volt az első, aki követte - egyszerűen keresztülgázolt a tanácskozókon, s mi hárman a nyomában. Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, s már a katlan kijáratához értünk, és keresztülgázoltunk az őrökön is, akik erről az oldalról nem számítottak támadásra. Szinte repültünk előre, mit sem törődve a komancsok eszeveszett ordítozásával.

- Uff! Állj! Itt Winnetou! - kiáltotta felénk egy hang.

Két apacs bukkant elő a félhomályból; s kantárszáron átvezették lovainkat a fatörzsekből és kövekből rakott barikádon. A szoros kitágult, és egy gyengén pislákoló tüzet pillantottunk meg, melynél két másik apacs ült, és nyárson forgatott valamit. Közeledtünkre rögtön felálltak és eltávoztak. Távolabb sok lovat láttunk apacs harcosok őrizete alatt. A kitáguló völgy egy jól megszervezett katonai tábor képét mutatta. Az apacsok mozdulatai olyan pontosak, szinte gépiesek voltak, mintha tervszerű kiképzésben részesültek volna.

Leugrottunk a nyeregből, és vezetőink hátravitték lovainkat.

- Fehér testvéreink foglaljanak helyet a tűz mellett - mondta Winnetou.

- Pompás bölénypecsenyét készítettem elő a részükre. Falatozzanak nyugodtan, amíg vissza nem jövök.

- Sokat kell várnunk? - kérdezte Old Death.

- Nem hiszem. Egy kis dolgom van még. A komancsok most bizonyára tombolnak dühükben; és talán elkövetik azt az ostobaságot, hogy titeket üldözőbe vesznek. Észre kell térítenem őket.

Elment abba az irányba, ahonnan jöttünk. Old Death kényelmesen letelepedett a tűz mellé, elővette kését, és megkóstolta a sültet. Kitűnő volt. Már régóta nem ettünk semmit, és buzgón nekiláttunk a sültnek, mely gyorsan elfogyott, pedig hatalmas darab volt. Közben visszajött

Winnetou, és kérdő pillantást vetett rám, melyet tüstént megértettem.

Azt akarta tudni, elérkezettnek látom-e a pillanatot, hogy inkognitómat felfedje. Felálltam a tűz mellől, mindkét kezemet felé nyújtottam, és így szóltam:

- Boldog vagyok, hogy szeretett testvéremet, Winnetout ilyen hamar viszontláthatom!

Kezet szorítottunk.

- Mit jelentsen ez? - kérdezte Old Death csodálkozva. - Ismeritek egymást?

- Old Shatterhand a legkedvesebb jó barátom, akit testvéremül fogadtam - felelte Winnetou.

- Old. . . Shat. . . ter. . . hand! - hebegett az öreg; és olyan arcot vágott, hogy kacagásban törtem ki. Old Death dühösen rám ripakodott:

- Ezt merte tenni velem, maga képmutató?! Így lóvá tenni az embert!

Jámbor újoncnak, tapasztalatlan zöldfülűnek adja ki magát, és közben nevet rajtam, hogy lépre mentem! Nem szégyelli magát? Összetörném a csontjait, Old Shatterhand!

Felemelte öklét, mintha fejbe akarna vágni, de a vége az lett, hogy megölelt; és néhányszor barátságosan hátba vágtuk egymást.

- Fehér testvérem ne nehezteljen rá! - mondta Winnetou. - A tréfát én eszeltem ki, amikor még okom volt rá, hogy úgy tegyek, mintha én sem ismerném. Amikor utoljára találkoztunk. . .

- Winnetou! - vágtam a szavába. - Előbb mondd meg, hol az a tíz sápadtarcú, aki a komancsoktól átszökött hozzád a két topiának álcázott apacs felderítővel?

- Elvágtattak. Chihuahuába. Juárezhoz.

- Hát ez borzasztó! - kiáltottam fel kétségbeesetten.

- Miért?

- Mert köztük volt az a kettő, akit New Orleans óta üldözök.

- Uff, uff! Azok is köztük voltak? De kár, hogy nem tudtam! Azt mondták, sürgős dolguk van Chihuahuában, és máris sok időt veszítettek. Winnetou Juárez pártján áll - ezért minden támogatást megadtam nekik. Pihent

lovakat kaptak tőlem, útra való eleséget, és még vezetőt is: azt a két állítólagos topiát, aki jól ismeri az utat a Mapimin keresztül.

- Még ezt is! Pihent lovakat, eleséget, vezetőket! Az az átkozott Gibson már a kezemben volt, s megint bottal üthetem a nyomát!

Winnetou egy-két percig gondolkodott, aztán így szólt:

- Nagy hibát követtem el; de jóváteszem. Mihelyt végeztem ezekkel a komancsokkal, elkísérlek Chihuahuába. Ha nem jön közbe semmi, két nap alatt utolérjük őket.

Egy apacs harcos rohant felénk lélekszakadva, és jelentette:

- A komancs kutyák eloltották a tábortüzet - megint támadásra készülnek!

- Véres fejjel futnak majd vissza, akárcsak az előbb - felelte Winnetou. - Ha fehér testvéreim velem jönnek, olyan helyre állítom őket, ahonnan a csatát figyelemmel kísérhetik.

Természetesen rögtön felálltunk. Winnetou visszavezetett bennünket a szorosba, majdnem a barikádig. Itt egy lasszót adott Old Death kezébe. A lasszó a sziklafalon lógott le, valahol a magasban lehetett odaerősítve.

- Kússzon fel rajta körülbelül két embermagasságig - mondta Winnetou.

- Ott a bokrok mögött megtalálja a sziklába vágott keskeny ösvényt, amelyről beszéltem. Nekem most a harcosaim közt a helyem.

- Hm! - dünnyögött Old Death. - Egy ilyen lasszón felkúszni! Hát majom vagyok én? No, megpróbáljuk!

Korához képest elég gyorsan kúszott fel a kötélen; és mi négyen utána. Egy fa nőtt ki szinte vízszintesen a sziklatalajból, annak a törzsére hurkolták a lasszó másik végét. A fa tövében néhány bokor terpeszkedett, eltakarva a hegyi ösvény kezdetét. Két kezünkkel tapogatózva botorkáltunk előre, aztán

megálltunk egy sziklahorpadásban, ahol elég kényelmesen elfértünk egymás mellett.

- Mozgás van odalenn - mondta Old Death. - Nem látok, nem hallok semmit, de az orrommal érzem. A lovak szaga, ha mozognak, sokkal erősebb, mint amikor egy helyben állnak. Éppen alattunk, a sziklafal tövében vonulnak a bejárati szoros felé.

Ekkor éles hang ütötte meg fülünket:

- Na-hó!

Ez a szó azt jelenti: "Most!" A következő pillanatban két lövés dördült el egymás után. Winnetou "ezüstpuskája" indította el a csatát. Aztán vad üvöltés következett - puskák ropogtak, tomahawkok csörrentek, lándzsák csaptak össze. A lovak izgatott nyerítését és a komancsok ordítását túlharsogta az apacsok diadalkiáltása:

- Ivi-vi-vi-vi-vi!

- A komancsok helyzete reménytelen - mondta Old Death. - Sűrű tömegbe zsúfolódva, súlyos veszteséget kell szenvedniük. Az apacsok minden golyója, nyila vagy dárdája vaktában is célba talál. A támadás hamarosan összeomlik. Öt perc sem telt bele, s a komancsok kénytelenek voltak visszavonulni.

Az apacsok nem követték őket a katlanba. Minek is? A csapdából úgysem menekülhetnek.

Amikor minden elcsendesült, a lasszón leereszkedtünk a barikádhoz, ahol Winnetou már várt ránk. Újra leültünk a tűz mellé.

- A komancsok most a másik oldalon próbálkoznak - mondta -, de harcosaim ott is résen vannak. Ebből a kelepcéből nem jut ki élve senki.

Hirtelen előrehajolt, és minden idegszálával figyelt. Aztán felugrott, és úgy állt a tűz elé, hogy fénye teljesen megvilágítsa.

- Mi történt? - kérdeztem.

- Egy ló botorkálását hallottam messziről. Magános lovas közeledik, bizonyára engem keres. Felálltam, hogy lássa, ki van itt.

Mi a legkisebb neszt sem vettük észre, de Winnetou hallása éppen olyan csodás volt, mint a többi érzéke. Néhány perc múlva egy lovas bukkant elő, leugrott a nyeregből, Winnetouhoz sietett, és megállt előtte feszesen, katonásan, mozdulatlanul, mint a cövek. Tiszteletteljesen várt, míg a törzsfőnök meg nem szólítja.

- Hírt hoztál? - kérdezte Winnetou.

- A csapat közeleg - jelentette a hírnök. - Winnetou hívó szavára mindenki fegyvert fogott. Egyetlen harcos sem maradt otthon.

- Milyen messze vannak innen?

- Pirkadatkor megérkeznek.

- Jól van. Vezesd a lovadat a többihez, és pihend ki magad.

A harcos sarkon fordult és elment. Tekintete, mellyel a törzsfőnök szemébe nézett, és minden mozdulata katonás volt, de nem alázatos. Úgy viselkedett, mint egy szabad indián, aki önként aláveti magát a fegyelemnek.

Winnetou visszaült hozzánk, és kérdezni kezdett. El kellett mondanom mindent, ami Lagrange-ban és az Estanzia del Caballerón és azóta is történt velem. Winnetou figyelmesen hallgatott, én meg arra gondoltam, hogy kevés embert láttam még, aki úgy tud hallgatni és figyelni, mint ő. Csak néha szakította meg beszámolómat egy-egy közbevetett kérdéssel. Így telt az idő - alvásról szó sem lehetett. Észre se vettük, hogy az ég egy árnyalattal világosodni kezd. Ekkor Winnetou kinyújtotta karját - nyugat felé mutatott; és így szólt:

- Fehér testvéreim mindjárt látni fogják, milyen pontosak az apacs harcosok.

Mindnyájan abba az irányba meresztettük szemünket. A szürke ködből egy lovas körvonalai bontakoztak ki. Kisvártatva felbukkant egy másik, egy harmadik - végül lovasok hosszú sora. Vezetőjük megpillantotta Winnetout, és ügetve közeledett felénk. Törzsfőnök volt ő is, hajában két sastollat viselt. Még néhány perc, és előttünk állt az egész csapat - most már ötösével sorakoztak fel, olyan gyorsan, szabályosan és pontosan; mint a legjobban kiképzett európai lovaszászlóalj. Nyereg nélkül ülték meg a lovat, rendes lószerszámuk sem volt, a kantárt egy kötéldarab pótolta - de így is tökéletes fegyelemről tettek tanúságot.

Zömükben puskával voltak felszerelve, a többi pedig íjjal, dárdával és tomahawkkal. Vezetőjük jelentést tett Winnetounak, néhány szót váltott vele, aztán hátrafordult, és kiadta parancsait. A harcosok egyszerre ugrottak le a nyeregből - néhány ember elvezette a lovakat, a többi pedig sorra felkúszott a lasszón, és eltűnt a szeműnk elől. Mindez olyan gyorsan és nesztelenül történt, mintha minden részletét jó előre megbeszélték volna. Winnetou úgy állt a tűz mellett, mint egy szobor, és tekintetével nyugodtan, de feszült figyelemmel követte harcosai minden mozdulatát. Amikor az utolsó apacs is felkúszott a lasszón, visszaült hozzánk, és így szólt:

- Fehér testvéreim láthatják, hogy a komancsok élete a kezemben van.

- Remélem, Winnetou nem fogja ennyi ember vérét kiontani.

- Nem érdemelték meg talán? - csattant fel Winnetou hangja. - Béke idején megrohanták falvainkat, a Rio Grandétól északra, és most ugyanazt akarták tenni a mexikói apacs falvakkal is! Hát a sápadtarcúak nem torolják meg a gyilkolást és fosztogatást?

- Nem minden komancs vett részt a gyilkolásban és fosztogatásban - mondta Old Death.

- De elnézte, és egy szava sem volt ellene! Aki nem áll ki az igazságért, és egy ujját sem mozdítja meg az ártatlan áldozatok megsegítésére, éppen

olyan bűnös, mint a gaztettek elkövetője.

- Légy nagylelkű, és bocsáss meg nekik!

- Ismerem ezt a szót! Éppen eleget hallottam emlegetni! Keresztény megbocsátásról beszéltek nekünk, de ti nem ismertek könyörületet!

Ide jöttetek a Nagy Vízen át, és elfoglaltátok országunkat. Mind beljebb húzódtunk előletek, de ti utánunk jöttetek, és elvettétek mindazt; amiből az indián él: az erdőt, a lovakat, a bölénycsordákat, s amikor védekeztünk, azt mondtátok, vadak vagyunk, nem érdemeljük meg, hogy emberszámba vegyenek bennünket.

- Winnetou! - kiáltott fel Old Death. - Nekem mondod ezt?

Winnetou percekig némán bámult maga elé, töprengve és önmagával tusakodva.

- Ne haragudj! - mondta végre. - Tudom, hogy te becsületes és igazságos vagy, s magad is elítéled a sápadtarcúak kapzsiságát. Ne hidd, hogy vérszomjas vagyok. Ha a komancsok követet küldtek volna hozzám; talán még most is hajlandó lennék tárgyalni velük. De semmi jelét sem adták annak, hogy megbánták, amit tettek.

- És ha te küldenél követet hozzájuk?

- Én? Amikor a győzelem már a kezemben van?

- Éppen azért, Winnetou - kérlelte Old Death.

- Erről szó sem Lehet! egyszer már megpróbáltam, és követeimet is meggyilkolták. Ki vállalná újra ezt a veszélyt?

- Én - mondta Old Death. - Bemegyek közéjük, és beszélek a főnökükkel. Milyen feltételeket szabsz neki?

Winnetou megint hosszas töprengésbe esett. Végül felemelte fejét, és így Szólt:

- Fehér testvérem nagy ember! Csodálom a szívét és a bátorságát, hogy erre vállalkozik.

- Mit követelsz tőlük?

- Először is adjanak vissza mindent, amit tőlünk elraboltak. Azután adjanak öt lovat minden apacsért; akit megöltek, és tíz lovat mindenkiért, akit megkínoztak.

- Nagyon méltányos feltétel - mondta Old Death.

- Azonkívül kikötöm, hogy a komancsok vezetői találkozzanak az apacsok vezetőivel, és tanácskozzanak hosszú békéről; mely harminc nyáron és harminc télen át tartana.

- Hol kerüljön sor erre a tanácskozásra?

- Itt, ebben a völgykatlanban. Küldjenek néhány embert a komancs falvakba, és hozzák ide mindazt; amit követelünk tőlük. A többi nem hagyhatja el a katlant. Adják meg magukat, és foglyaink lesznek, amíg el nem szívtuk vezetőikkel a békepipát.

- Nagylelkű ajánlat, Winnetou. Lehetővé teszi, hogy a vérontást elkerüljük. Máris átmegyek hozzájuk.

Old Death levágott egy nagy, lombos faágat annak a jeléül, hogy követként közeledik a komancsokhoz - de a biztonság kedvéért puskáját is magával vitte. Így is nagy kockázatot vállalt, de Old Death olyan ember volt, aki nem ismerte a félelmet. A lombos ágat magasra emelve elindult a barikád felé. Winnetou egy darabig elkísérte, aztán visszatért hozzánk, és intett nekünk, hogy kövessük.

Arra a helyre vezetett minket, ahol a lovak álltak. A nemrég érkezett csapat sok vezeték lovat hozott magával, s Winnetou most sorra szemügyre vette

valamennyit. Öt nagyszerű állatot választott ki, s ígéretéhez híven nekünk ajándékozta.

- Te a saját paripáim egyikét kapod, Charlie - mondta nekem -, de társaidnak sem lesz okuk az elégedetlenkedésre.

Nem győztünk a pompás állatokban gyönyörködni. Sam elragadtatása volt a legnagyobb.

- Ó, istenem, istenem! - lelkendezett, és olyan széles mosolyra húzta száját, hogy fehér fogai szinte világítottak. - Samnek még soha életében nem volt ilyen szép lova! Fekete, mint az új gazdája. Egészen hozzám illik, ó, ó!

Jó fél óra telt el, mire Old Death visszatért hozzánk, s rögtön láttam, hogy eredménytelenül járt, arcán olyan mélységes csalódás tükröző dött.

- Tudom, mit akar fehér testvérem mondani - fordult hozzá Winnetou. - A komancsok nem hajlanak az okos szóra.

- Sajnos, nem - felelte Old Death. - Pedig, mindent elkövettem, hogy jobb belátásra bírjam őket.

- Vakok? Süketek? - kérdezte Winnetou indulatosan. - Miben reménykednek?

- Még mindig azt hiszik, hogy ki tudnak törni.

- Fehér testvérem megmondta nekik; hogy hajnalban újabb ötszáz harcos érkezett ide?

- Azzal kezdtem, de nem hitték el. A szemembe nevettek.

- Pusztuljanak hát az utolsó szálig! - kiáltotta Winnetou.

- Borzasztó! - sóhajtott fel Old Death.

- Fehér testvérem még most sem tud belenyugodni abba, ami elkerülhetetlen? Igen, borzasztó mészárlás következik. Csak a tenyeremet kell felemelnem, s erre a jelre eldördülnek a fegyverek. De még egy utolsó kísérletet teszek Old Death kedvéért. Testvéreim jöjjenek velem a torlaszig, hogy helyesen tudjanak ítélkezni.

Elkísértük a barikádig. Winnetou elkapta a lasszó végét, felkapaszkodott rajta, és elindult az ösvényen. Nem lapult a sziklafalhoz, minden óvatosságot félretéve, nyíltan megmutatta magát az ellenségnek. Az ösvény közepére érve megállt, s harsogó hangon lekiáltott a katlanba:

- Komancsok! Szólni akarok hozzátok! Hallgassatok meg!

Szavait mély csend követte. Winnetou röviden megismételte békeajánlatát, és megadásra szólította fel a komancsokat.

- Ide nézzetek! - mondta, és felemelte a kezét.

Ebben a pillanatban az ösvényen kuporgó harcosok egyszerre felálltak

- hosszú láncban, mely végighúzódott az egész völgy fölött. Winnetou így akarta a komancsok értésére adni, hogy bevannak kerítve, és minden ellenállás reménytelen. De nem érte el a kívánt hatást. Én csak annyit láttam, hogy hirtelen az ösvényre veti magát, és a bokrokba fogódzkodva eltűnik a szemem elől. Ugyanakkor lövés dördült el oda lenn.

- Ez Fürge Szarvas válasza! - mondta Old Death. - Másodszor is rálőtt. Szerencsére Winnetou észrevette, hogy vállához emeli a puskát, és idejében a földre vetette magát. De nézze csak!

Winnetou villámgyorsan talpra ugrott, s kezében eldördült az "ezüstpuska". A komancsok vad üvöltésben törtek ki.

- Lelőtte a törzsfőnököt - mondta Old Death, aki többet látott, mint én.

Winnetou másodszor is felemelte kezét, de most a válláig, tenyerével lefelé. Az apacsok hosszú sora az ösvényen véges-végig vállba nyomta fegyverét.

Legalább négyszáz puska dördült el majdnem egyszerre.

- Gyerünk hátra, uraim. - mondta Old Death. - Ez már nem az én öreg szememnek való látvány. De kétségtelen, hogy a komancsok megérdemelték.

Lovainkhoz visszatérve, újabb sortűz ropogását hallottuk, utána meg az apacsok vérfagyasztó diadalkiáltását. Néhány perc múlva Winnetou ott állt mellettünk. Arca komoly, szinte szomorú volt.

- Nagy jajveszékelés lesz a komancsok sátraiban - mondta komoran -, mert egyetlen harcosuk sem tért vissza. A Nagy Manitou akarata volt, hogy megbosszuljuk halottainkat. Nem tehettem egyebet - de ezt a halálkatlant nem akarom látni. Harcosaim elintézik, amit még el kell intézni - én nyeregbe vágom magam, és fehér testvéreimmel együtt nyomban elvágtatok.

Mi is siettünk, de jó fél órába telt, míg az útra felkészültünk. Winnetou tíz harcost vitt magával, csupa nagyszerű lovast, aztán elindultunk a Bolsón de Mapimi felé. Nem néztem hátra - boldog voltam, hogy a szörnyű halálkatlant elhagyhatom.

A Mapimi olyan óriási, hogy két mexikói tartomány, Chihuahua és Coahuila területének jelentős részét foglalja el. Legkönnyebben északról közelíthető meg, a három többi égtáj felé meredek mészkőhegyek határolják. Számos szűk kanyon húzódik rajta keresztül-kasul, köztük pedig sivár homokbuckák tornyosulnak mindenfelé. Eleinte azt hittem, hogy itt víznek, fűnek, fának semmi nyoma, de útközben rájöttem, hogy nem így van. Ebben a mészkősivatagban sok a tó; s ha a forró évszakban ki is száradnak, kipárolgásuk elég ahhoz, hogy partjaikon valami növényzet zöldelljen.

Utunk első szakasza egy ilyen tó, a Laguna de Santa Maria felé vitt.

Körülbelül tíz mérföldnyire volt a halálkatlantól, ahonnan elindultunk, s egy álmatlan éjszaka után ez nem kis út, különösen ilyen terepen, ahol majdnem mindig szakadékokban lovagoltunk, az egyikből ki, a másikba be. Reggeltől

estig jóformán sohasem láttuk a napot. Hol jobbra kellett kerülnünk, hol balra, egészen belezavarodtunk, s nemegyszer azt hittűk, már eltévesztettük az utat, és éppen ellenkező irányban ügetünk, mint kellene.

Alkonyodott, mire a "lagúnához" érkeztünk. A talaj itt már homokos volt; fákat nem láttunk ugyan, de a sűrű bokroknak is megörültünk.

Idáig, a szűk és komor kanyonokban szinte dideregtünk, most pedig egyszerre melegünk lett. A talaj, melyet reggeltől estig napfény árasztott el, forró volt, akár egy kemence, de éjfélig lehűlt, hajnaltájban meg olyan friss szél kerekedett; hogy kénytelenek voltunk takaróinkat szorosabban magunkra csavarni.

Kora reggel indultunk tovább. Utunk egyelőre nyugat felé vitt, de a kanyonok nagy kerülőkre kényszerítettek. Nem volt könnyű egy ilyen meredek falú szakadékba lejutni, még nehezebb volt kikecmeregni belőle; néhol mérföldeken át botorkáltunk a kanyonban vagy a betorkolló mellékkanyonok útvesztőjében, amíg egy alkalmas helyre akadtunk, ahol újra feljuthattunk a föld színére. A kanyon alja tele volt kaviccsal és kőgörgeteggel, ami a lovak számára nagyon fárasztóvá tette az utat.

Voltak helyek, ahol nem akadt más út, csak egy keskeny ösvény a kanyon oldalán - felettünk az izzó ég szalagja, és alattunk a tátongó mélység. Hát még a keselyűk! Rajokban kísérik az utast reggeltől estig, s ha lepihen, a közelben telepednek le, hogy aztán továbbkísérjék. Csúf, rekedt vijjogásuk árulja el türelmetlenségüket, amellyel arra lesnek, hogy az utas leszédüljön lováról a kanyon mélyébe, és a hullájára szállhassanak. Ebben reménykednek a csonttá aszott, éhes sakálok is, amelyek csapatostul leselkedtek a kanyonok árnyékában.

Délben sikerült kijutnunk a kanyonok szövevényéből, és nekivágtunk egy majdnem prérihez hasonlító, gyér fűvel belepett fennsíknak.

Csakhamar nyomokra bukkantunk - vagy tíz lovas járhatott előttünk.

Winnetou biztosra vette, hogy Gibsonék nyomai ezek. Rövid vizsgálódás után kétféle nyomot különböztettünk meg közöttük: a "topiák" ugyanis,

akiket Winnetou kísérőül adott Gibson mellé, patkolatlan lovon ültek. A kis csapat legalább hat órával előbb ért ide, mint mi.

Késő délután újabb nyomokra bukkantunk. Ezek déli irányból kanyarodtak be erre; húsz-harminc lovas követte egymást egyenként, ami arra vallott, hogy indiánok lehettek, mert ez a libasorban való lovaglás indián csapatok szokása. A jelek szerint ez a csapat Gibsonékkal találkozott, aztán együtt folytatták útjukat.

- Miféle indiánok lehetnek ezek? Semmiképpen sem apacsok - vélte Old Death. - Nem várok tőlük semmi jót.

- Fehér testvéremnek igaza van - mondta Winnetou. - Ezen a tájon már nem élnek apacsok. Itt csak ellenséges hordákkal találkozhatunk.

Mindenesetre résen kell lennünk.

Nemsokára megtaláltuk azt a helyet, ahol a két csapat találkozott.

Nyilván megálltak itt, és tárgyalásba bocsátkoztak. Az eredmény kedvező lehetett a fehérek részére, mert együtt folytatták útjukat. A nyomok azt is elárulták, hogy a két "topia" itt elvált eddigi útitársaitól, és más irányban nyargalt el.

A satnya fű sűrűbbé vált, és bokrok is felbukkantak. Hamarosan gyengén csörgedező patakhoz értünk, ami nagy ritkaság ezen a kietlen vidéken. Gibsonék itt megálltak, és megitatták lovaikat. A patak északnyugati irányban folyt. Old Death tenyerét szeme fölé emelte, és abba az irányba kémlelődött. Amikor megkérdeztük tőle, mit vizsgálgat, így felelt:

- Két pontot látok jó messze tőlünk. Talán farkasok? De miért üldögélnek ott? Már megszimatolhattak minket, és akkor elmenekülnének, mert ezek a prérifarkasok nagyon gyáva dögök.

- Csitt! - mondta Winnetou. - Egy kis csendet kérek. Mintha hallanék valamit.

Némán és mozdulatlanul álltunk, s addig füleltünk, amíg mi is meghallottuk azt a hangot a két pont irányából, melyet Old Death fedezett fel. Mintha valaki segítségért kiáltott volna.

- Egy ember hangja! - kiáltott Old Death. - Siessünk oda! Újra nyeregbe szálltunk, és néhány perc múlva láttuk, hogy a két fekete pont megmozdul és eltűnik. Csakugyan két prérifarkas ült a patak partján, és figyelt valamit, de közeledtünkre elkotródott. Vajon mit figyelhettek? Egy ember ült a patakban fedetlen fővel. Éppen csak a feje látszott ki a vízből, s szemét, fülét, orrát, még az ajkát is ellepték a szúnyogok.

- Segítség, senores! Az istenért; mentsenek meg! Nem bírom ki tovább! - nyöszörgött a vízből kiálló emberfej.

Természetesen rögtön leugrottunk a nyeregből, és odasiettünk.

- Mi történt magával? - kérdezte Old Death spanyolul, mert a másik is ezen a nyelven kezdte. - Hogy került a vízbe? Miért nem mászik ki, hisz a patak mélysége alig három láb!

- Nem tudok mozdulni. Beástak a mederbe.

- Beásták? Ördög, pokol! Egy embert beásni! Ki tette ezt?

- Indiánok és fehérek.

Most vettük csak észre, hogy arról a helyről, ahol a lovakat megitatták, több nyom egyenesen ide vezetett.

- Ezt a szerencsétlent gyorsan ki kell szabadítani. Rajta, uraim!

Nincs szerszámunk, hát puszta kézzel ássuk ki!

- Az ásóm itt van a vízben, a hátam mögött. Homokot kapartak rá! - mondta az emberfej.

- Ásója is van? Hogy jutott ahhoz a szerszámhoz?

- Gambusino [* Az aranyásók egy fajtája, aki új érclelő helyek felkutatásával foglalkozik *] vagyok, senor! Nálunk mindig van ásó és csákány.

Az ásót meg is találtuk, aztán mindnyájan begázoltunk a vízbe, és gyorsan munkához láttunk. A patak medre könnyű, süppedő homok volt, nem volt nehéz kiásni. Most láttuk csak, hogy a szerencsétlen fickó mögött egy dárdát nyomtak mélyen a mederbe, s ahhoz kötötték a nyakát, mégpedig olyan szorosan, hogy a fejét meg se tudta mozdítani.

Szája alig háromujjnyira állt ki a vízből, de ha el is tikkadt a szomjúságtól, egyetlen korty vizet sem tudott inni. Azonkívül friss, véres hússal dörzsölték be az arcát, hogy a szúnyogok még jobban meggyötörjék.

Kínos helyzetéből képtelen volt magát kiszabadítani, mert kezét hátrakötözték.

Több mint kétölnyi mélységbe ásták be. Amikor végre kiemeltük, és kötelékeitől megszabadítottuk, elájult. Rettenetes állapotban volt. Láttuk, hogy pőrére vetkőztették, és mielőtt beásták, véresre verték.

A szerencsétlen ember nemsokára magához tért. Visszavittük arra a helyre, ahol a patakot először megpillantottuk, mert ott akartunk tábort ütni éjszakára. Mindenekelőtt megetettük a boldogtalant, aztán elővettem tartalék ingemet, és csíkokra hasítottam, hogy sebeit bekötözhessem. Most tért csak magához annyira, hogy kíváncsiságunkat kielégíthesse.

- Mint gambusino egy bányatulajdonos szolgálatában állok, akinek a bonanzája [* Bonanza - gazdag telér vagy érclelő hely; az aranyásók minden szerencsés leletet bonanzának neveznek *]kétnapi útra van innen a hegyek között. Van ott egy kollégám, egy jenki, akit Hartonnak hívnak, és. . .

- Harton? - vágott a szavába Old Death hirtelen. - Mi a kereszt neve?

- Fred.

- Nem tudja, hol született; és hány éves?

- New Yorkban született, és hatvanéves lehet.

- Van családja?

- Felesége meghalt, a fia meg Friscóban él. Miért - ismeri talán?

Old Death nagyon különösen viselkedett. Kérdéseit olyan heves hangon tette fel, mintha valami rendkívül izgalmas dologról lenne szó.

Szeme lángolt, és beesett arca kipirult. Most igyekezett erőt venni magán és nyugodtabb hangon felelte:

- Igen, összeakadtam vele valamikor. Úgy tudtam, jó körülmények közt él. Nem mesélt erről valamit?

- Nem is egyszer. Jómódú szülők gyermeke volt, és kereskedői pályára lépett. Nagyon szépen boldogult, és komoly, nagy üzletre tett szert. De volt egy züllött bátyja, aki rátelepedett, mint egy pióca; és állandóan a vérét szívta.

- Nem említette meg a bátyja nevét?

- De igen, Henrynek hívták; Henry Hartonnak.

- Úgy? Szeretnék a maga Harton kollégájával találkozni.

- Erre kevés remény van. Alig hiszem, hogy még él. A gazemberek, akik beástak a patakba, Fred Hartont magukkal vitték - erőszakkal elhurcolták!

Old Death olyan mozdulatot tett, mintha fel akarna ugrani, de legyőzte indulatát, ami szemmel látható megerőltetésbe került.

- Hogy. . . történt. . . ez? - hebegte.

- Éppen ezt akartam elbeszélni, amikor félbeszakított. Szóval Fred Harton kereskedő volt, de a bátyja minden pénzét kicsalta, és csődbe juttatta. Nem mintha panaszkodott volna rá, csak az elejtett szavaiból vettem ki. Csodálatosképpen még mindig szeretettel beszél arról a lelkiismeretlen gazfickóról. Amikor tönkrement és elszegényedett; beállt az aranyásók közé. Ezen a vidéken próbálkozott hosszú ideig, de sohase mosolygott rá a szerencse. Vaquerónak is felcsapott; végül az én főnököm alkalmazta, nekem segített az érckutatásban, de ez sem volt neki való.

- Akkor miért nem hagyta abba?

- Ön könnyen beszél, senor! Sok millió ember foglalkozik olyasmivel, ami nem neki való. Ritka szerencse, ha valaki olyan munkához jut, mely a képességeinek legjobban megfelel. Érdekes, hogy az a szélhámos bátyja is aranyásó lett, és később állítólag megcsinálta a szerencséjét. Fredet talán ez indította arra, hogy ugyanerre adja a fejét. Talán azt remélte, hogy Mexikóban találkozik vele.

- Zagyva história! - legyintett Old Death. - Az a züllött bátyja egyszer az öccsén élősködik, máskor meg sikeres aranyásó. Egy szót se hiszek az egészből.

- Nem akarom meggyőzni, senor. Annyi bizonyos, hogy én Chihuahuában ismerkedtem meg vele, és a főnökömhöz is én ajánlottam be, aki mindjárt felvette. Később nagyon összebarátkoztunk, ami nagy ritkaság gambusinók között, mert rettentően féltékenyek egymásra. Mi azonban mindig együtt jártunk, és kutattunk ezüstérc után.

- Hogy hívják a főnökét?

- Ulman a neve.

- Mit mond? Ulman? - kiáltott fel most Lange. - Legyen szíves, Sir, kérdezze meg tőle, nem beszél-e angolul, mert a spanyolból én nem értek egy kukkot se.

- Beszélek én angolul is - mondta a gambusino, be sem várva Old Death tolmácsolását. - Kérdezni akar tőlem valamit?

- Mintha Ulman nevét említette volna az imént? - fordult hozzá Lange izgatottan. - Jól hallottam? Miféle Ulmanról beszélt?

- A főnökömről, aki Chihuahuában lakik, és több ezüstbánya tulajdonosa. Olyan szerencsés keze van, hogy ezüstkirálynak hívják. Hallott már róla?

- Hogy hallottam-e? - kiáltott fel Lange. - A vőm! Felesége az én egyetlen lányom, Ágnes! Ennek a fiatalembernek a húga - mutatott Williamre.

- Mi Senora Ineznek hívjuk. Nagyon kedves hölgy. Többször beszéltem vele.

- Én meg alig várom, hogy viszontlássam! - sóhajtott fel Lange.

- Hamarabb találkozhatik velük, mint gondolja. Nem is kell Chihuahuába utaznia. Senór Ulmant most nem érdekli semmi más; csak az új bonanza. Ez lesz a legnagyobb vállalkozása. Már hónapokkal ezelőtt ide jött a feleségével, hogy minden idejét az új bányának szentelhesse.

Embereket vett föl, gépeket vásárolt, és éjjel-nappal dolgozik, hogy a bányát minél előbb üzembe helyezze - óriási üzletnek ígérkezik!

- Hallod ezt, Will? - kérdezte az apa. - Mit szólsz hozzá? Milyen szerencsés véletlen!

- Ami a saját személyemet illeti, nem sok szerencséről beszélhetek - folytatta a kiásott ember. - Három nappal ezelőtt búcsúztam el Senor Ulmantól a bonanza irodájában. Hartonnal együtt indultunk útnak a Mapimin keresztül, hogy ezt a vidéket átkutassuk, mert abban reménykedtünk, hogy újabb lelőhelyet fedezünk fel. Sok jel arra mutatott, hogy ezek a sziklák ezüstöt rejtegetnek, sőt talán aranyat is. Tegnap este érkeztünk a patakhoz. Rettentő fáradtak voltunk, és mély álomba merültünk. Arra ébredtünk fel, hogy egy csapat lovas vesz körül - fehérek és indiánok vegyesen.

- Miféle indiánok? - kérdezte Winnetou.

- Csimarrák - negyven csimarra és tíz fehér.

- Csimarrák! A legvadabb indián hordák egyike! - mondta Old Death. - Mégis csodálom, hogy két magányos vándort megtámadtak.

Tudtommal békességben élnek a fehérekkel.

- Nehéz kiigazodni rajtuk - felelte a gambusino. - Se nem barátok, se nem ellenségek. Nyíltan nem viselnek háborút a fehérek ellen, de nem örültem, amikor megpillantottam őket. Az ember sohasem tudhatja, hányadán van velük.

- De mégis - mit akartak?

- Alighanem rabolni. Senor Ulman kitűnő felszereléssel látott el minket. Két-két lóval, modern fegyverekkel, lőszerrel, eleséggel, szerszámokkal - mindennel, ami szükséges ahhoz, hogy az ember egy-két hetet tölthessen ezen a kopár vidéken.

- Ez persze felkeltette a kapzsiságukat - bólintott Old Death. - Mit mondtak?

- Körülfogtak, és megkérdezték, kik vagyunk, és mit keresünk itt.

Megmondtuk az igazat, mire úgy tettek, mintha rettentően felbőszültek volna. Kijelentették, hogy az egész Mapimi az övék, és minden, ami a kövekben van meg a föld alatt. Büntetésül azt követelték, adjuk oda a lovainkat és a felszerelésünket.

- Önök persze odaadták.

- Én nem. Hartonnak több esze volt, mert rögtön odaadott mindent, még a zsebeit is kiürítette. Engem elöntött a düh, és felkaptam a puskámat, ami merő ostobaság volt ilyen nagy túlerővel szemben.

Rögtön nekem estek, megvertek, még a ruhát is leszedték rólam. A fehér lovasok egy ujjukat sem mozdították meg a segítségemre. Ellenkezőleg - kérdésekkel szorongattak, mindent meg akartak tudni tőlem.

Szemükre vetettem embertelenségüket, és erre lasszóval korbácsoltak meg. Harton okult a példámon, és készségesen felelt minden kérdésükre.

Elmesélte Senor Ulman bonanzáját is, hogy milyen kincseket rejteget, és a feltárási munka mennyire előrehaladt. Erre felfigyeltek, és arról kezdték faggatni, hol az a bonanza. Rákiáltottam, hogy fogja be a száját, mire abbahagyta a fecsegést. A fehérek dühe most újra ellenem fordult, megkötöztek, és beástak a patakba, Hartont meg addig verték, amíg el nem mondott mindent. De úgy látszik, gyanakodtak, hogy talán félre akarja vezetni őket. Ezért magukkal hurcolták, és a legkínosabb halállal fenyegették, ha holnap estig nem vezeti el őket a bonanzá hoz.

Az utóbbi hetekben sok alkalmam volt öreg barátomat megfigyelni - láttam Old Death arcán a harag, megvetés, gyűlölet minden kifejezését -, de ami most tükröződött rajta, egészen megdöbbentett. Ajkát összeszorította, homlokát ráncolta, szemében sötét, könyörtelen elszántság tüze lángolt. Olyan volt mint egy gyilkos, amikor kését áldozata szívébe döfi.

- Gondolja, hogy innen egyenesen a bonanzához vágtattak? - kérdezte rekedt hangon.

- Feltétlenül. Elhatározták, hogy megrohanják és kirabolják. A bonanzában gazdag zsákmány vár rájuk. Lőszer, eleség és sok minden, aminek a gazfickók jó hasznát vehetik, nem is szólva a már kibányászott ezüstről.

- A nyomorultak! - kiáltott fel Old Death. - Biztosan megbeszélték, hogy megosztoznak a zsákmányon. A csimarráknak puskára és lőszerre fáj a foguk, a fehéreknek meg a pénzzé tehető kincsekre. Milyen messze van innen a bonanza?

- Egynapi erős lovaglás. Holnap estefelé érkeznek oda, ha Harton meg nem embereli magát.

- Hogyan? Mit tehet?

- A tisztesség azt parancsolná, hogy legalább kerülő úton vezesse őket. Abban reménykedtem, hogy közben valaki erre jár és kiszabadít.

Akkor megkértem volna; hogy lóhalálában vágtasson a bonanzához, és értesítse Senor Ulmant a fenyegető veszedelemről. Már magammal nem is törődtem volna!

Old Death töprengve bámult maga elé, aztán így szólt:

- Legszívesebben rögtön utánuk vágtatnék. De nemsokára besötétedik, és akkor nem követhetem a nyomaikat. Hacsak ön nem tudja pontosan megmondani, merre mehettek.

A spanyol óva intette, hogy eszébe se jusson még az éjszaka üldözőbe venni őket. Old Death nagy nehezen beletörődött abba, hogy vár hajnalig.

- Akkor együtt mehetünk - mondta. - Tizenhatan vagyunk negyven csimarra és tíz fehér kalandor ellen. Azt hiszem, semmi okunk félni. Milyen a csimarrák felszerelése?

- Csak íjat és dárdát láttam náluk, de elszedték a mi puskáinkat és revolvereinket - felelte a gambusino.

- Nem számít. Most szeretném tudni, hol van az a bonanza. Feltételezem, hogy valami víz mellett, tehát egy kanyon vagy szurdok közelében - olyan helyen, amit nem könnyű megtalálni, igaz?

- Képzeljen el egy mély völgyszakadékot, melyet sűrű erdő vesz körül

- felelte a spanyol. - Közepén kiöblösödik, de minden oldalról meredek mészkősziklák zárják el a világtól. A sziklafalakat ezüsttelérek hálózzák be, de sok helyen réz vagy ólom tölti ki a kőzet réseit. Az erdő egészen a szakadék pereméig ér, sőt a fák és bokrok még a meredek sziklafalakban is gyökeret vernek. A völgy végében rendkívül erős forrás fakad, olyan bő

vízű, hogy mihelyt kitör a földből, máris valóságos patak. A völgy majdnem kétmérföldnyi hosszúságú, de jóformán megközelíthetetlen. Csak egyetlen bejárata van - ott, ahol a patak a völgyet elhagyja. De ez a kapu is olyan szűk, hogy a víz és a sziklafal között csak három gyalogos vagy két lovas tud áthaladni.

- Nagyon előnyös - bólintott Old Death. - Egy ilyen helyet könnyű megvédeni.

- Védelméről maga a természet gondoskodott - mondta a spanyol.

- Van ugyan egy mesterséges lejárata is, de ezt csak a beavatottak ismerik. A feltárási munka a völgy közepén folyik. Nagy hátrányt jelentett, hogy szükség esetén félórás utat kell megtennie annak, aki a völgyből ki akar jutni. Ezért Senor Ulman a völgy közepe táján; egy alkalmas helyen titkos feljárót létesített. Van egy pont, ahol a sziklafal nem egészen meredek, hanem lépcsőzetesen ereszkedik alá. A főnököm utasítására hatalmas fákat döntöttek ki a szakadék peremén, és kötéllel leeresztették a sziklafal kiugró párkányaira. Ezt úgy csinálták; hogy minden párkányon egy-egy fa támaszkodjék a sziklafalhoz, és terebélyes ágaival, sűrű lombjaival egészen eltakarja a kőpárkányt. Amikor a lépcsőt kimunkálták és kifaragták, olyan lejárat keletkezett, amelyet csak az vesz észre; aki tud róla.

- Ejha! De szeretném megpróbálni! Fogadjunk, hogy azt a csodás lépcsőt egykettőre felfedezném! A kivágott fák csonkjai rögtön szemet szúrnának nekem.

- Azt csak gondolja, Sir! A fákat egyáltalán nem vágták ki, hanem fáradságos munkával gyökerestül emelték ki a földből; és a helyét betemették.

Aztán harminc ember fogta a köteleket, nehogy a fa Lezuhanjon a völgybe, hanem lassanként ereszkedjék le új helyére, ahol a sziklafalhoz erősítették.

- Olyan sok munkása van?

- Jelenleg körülbelül negyven.

- No, ha így áll a dolog, nem kell a rajtaütéstől félnie. És hogyan szervezte meg a kapcsolatot a külvilággal?

- Kéthetenként öszvércsapat látja el a völgy lakóit mindennel, amire szükségük van, s öszvérek szállítják el a kitermelt ércet is.

- Remélem, Senor Ulman nem feledkezett meg a bejárat őriztetéséről.

- Éjjel mindig őr áll a kapuban. Azonkívül egy vadászunk is van; aki egész nap a környéken kóborol, és vadpecsenyéről gondoskodik a telep számára. Ha valami gyanúsat vesz észre, tüsténT jelenti.

- Barakkokat építettek?

- A főnököm egy nagy sátorban lakik, mellette egy még nagyobb sátor raktárul és éléstárul szolgál. A két nagy sátor körül kis kunyhók állnak, ott alszanak a munkások.

- Ha egy rossz szándékú idegen arra vetődik, mindjárt észreveszi a sátrakat!

- Senor Ulman erre is gondolt. A sátrakat és kunyhókat lombokkal takartatta be.

- És hogy állnak fegyverek dolgában?

- Jól. Minden munkásnak dupla csövű puskája van s természetesen kése meg revolvere is.

- Nagyszerű! Akkor a kedves csimarrák megfelelő fogadtatásban részesülnek. Persze meg kell előznünk őket, hogy figyelmeztessük Senor Ulmant. Holnap hajnalban kelünk, és nem kíméljük lovainkat. Addig igyekezzünk kipihenni magunkat.

Az egész idő alatt; amíg Old Death a spanyollal ezt a beszélgetést folytatta, Lange izgatottan járkált fel és alá; arra gondolva, hogy szerencsés esetben holnap estére viszontlátja leányát. De ha nem sikerül ilyen szerencsésen?

Szíve elszorult, amint eszébe jutottak a bonanza felé vágtató csimarrák és a fehér gazfickók; akik még az indiánoknál is kegyetlenebbek.

Old Death lelkemre kötötte a pihenés fontosságát, de nem tudtam elaludni. Az öreg is álmatlanul forgolódott Mellettem, pedig máskor csak a szemét kellett behunynia, és máris aludt, még a legveszedelmesebb helyzetben is. Hallottam, hogy sóhajtozik, és értelmetlen szavakat dünnyög. Valami nyomhatta a szívét. Amikor a gambusino megemlítette munkatársát, azt a Hartont, öreg barátom úgy viselkedett, mintha már lett volna valami dolga vele. Ha csak felületesen ismeri, miért jött ki annyira a sodrából, amikor Harton neve szóba került?

Már három órája feküdtem így félálomban vagy álomtalanul, amikor észrevettem, hogy az öreg feláll; és elindul a patak felé. Vártam egy negyedórát, aztán még egyet, de Old Death nem jött vissza. Erre én is feltápászkodtam, és utána mentem.

Tíz perc múlva megpillantottam. A patak partján állt, háttal felém, és a holdra bámult. Nem akartam a háta mögé osonni, de a fű letompította lépteim neszét, azonkívül alighanem annyira elmerült gondolataiban; hogy nem vett észre. Amikor már csak egy lépés választott el tőle, hirtelen megfordult, és előrántotta revolverét.

- Hát ez ki? - mordult fel. - Ki mer itt ólálkodni? Mindjárt egy golyót eresztek belé!

Hirtelen elhallgatott, mert rám ismert.

- Maga az? - folytatta. - Miért nem alszik?

- Mert folyton Gibson jár az eszemben.

- Úgy? Nem csodálom. Holnap nyakon csípjük, erre mérget vehet.

Akkor ön elérte célját, és el is búcsúzunk egymástól, mert én ott maradok a bányatelepen.

- Ott marad? Miért?

- Csak.

- Bocsásson meg, nem akarok a titkaiba tolakodni. Csak hallottam, hogy sóhajtozik, és gondoltam, talán segíthetek valamit. Ne zavartassa magát, Sir!

Megfordultam, hogy visszatérjek pihenőhelyemre, de elkapta a karomat.

- Ne érzékenykedjünk, Sir! - mondta. - Köszönöm, hogy törődik velem. Mi tagadás, nehéz a szívem, és bárcsak tudnék könnyíteni rajta!

Olyan dolog ez; amiről fáj beszélni.

Lassan ballagtunk egymás mellett a patak partján. Az öreg hirtelen megállt és megkérdezte:

- Mondja csak, mit gondol rólam tulajdonképpen? Milyen embernek tart? Mi a véleménye Old Death jelleméről?

- Igazán derék, jószívű, talpig becsületes embernek tartom - feleltem. - Mindig a legnagyobb tisztelettel gondolok önre, Sir!

- Hm! Mondja csak, vétkezett már életében?

- Sokat - feleltem. - Felbosszantottam szüleimet és tanáraimat. Átmásztam a szomszéd kerítésén, és megdézsmáltam a barackfáit. Ha nézeteltérésem volt egy pajtásommal, elláttam a baját - és így tovább.

- Ne tréfáljon! Én komoly bűnökről beszélek, amelyek a törvénybe ütköznek.

- Akkor tiszta a lelkiismeretem.

- Látja, erről van szó. Nem vagyok irigy természetű, de ezért az egyért irigylem!

Nagyot sóhajtott, s arra kellett gondolnom, hogy súlyos teher nyomja a lelkét. Nem akartam faggatni, s nem szóltam semmit, de kisvártatva így folytatta:

- Van egy láthatatlan bíró, akit magunkban hordozunk, és akit nem lehet hazugságokkal megtéveszteni. Néma, és mégis beszél, éjjel-nappal szüntelenül halljuk, amint ítélkezik fölöttünk.

- Hogy jutnak eszébe ilyen sötét gondolatok, Sir?

Válasz helyett ezt kérdezte tőlem:

- Hallotta, mit beszélt a gambusino annak a Hartonnak a bátyjáról?

Mi a véleménye arról az emberről?

Most már sejteni kezdtem valamit, és csak ennyit mondtam:

- Könnyelmű ember lehet.

- Könnyelmű? Ez nem mentség! A könnyelmű emberek a legveszedelmesebbek, mert többnyire kedvesek és rokonszenvesek, de bajt hoznak mindenkire. Kis léhasággal kezdik, végül a legnagyobb gazságtól sem riadnak vissza. A lejtőn nincs megállás. Ha tudná, mit csinált ez a Henry Harton - mit csináltam én!

- Ön. . . Henry Harton?

- Igen, az vagyok. Bárcsak azt mondhatnám, ez a becsületes nevem!

Emlékszik, New Orleansban rossz néven vettem öntől, hogy nem őszinte hozzám - talán mert az a vágy gyötört, hogy egyszer én is őszinte legyek valakihez, és elmondjak magamról mindent. Borzasztó, ha az ember titkolózni kénytelen! A titok, amit magába zár, szívét feszegeti, ki akar törni - én sem bírom tovább magamba fojtani! Ha barátságot érez irántam, kérem, hallgasson meg!

- Megtisztel a bizalmával, Sir.

- Nem akarok a részletekre kiterjeszkedni, csak a lényeget mondom el. Szegény anyám túlságosan elkényeztetett, s már gyermekkoromban megszoktam, hogy minden kívánságom rögtön teljesüljön. Amikor kiléptem az életbe, azt hittem, továbbra is így lesz - hogy megkapok mindent, azonnal, munka és fáradozás nélkül! Apai örökségemet egy év alatt elvertem; míg öcsém, aki ugyanannyit kapott, mint én, üzletet nyitott, és szorgalmas munkával hamarosan kifejlesztette. Állásba menni nem volt kedvem, inkább aranyásónak csaptam fel. Olyan környezetbe kerültem, ahol rossz hajlamaim egészen felülkerekedtek rajtam. Hónapokon át túrtam a földet - eredménytelenül, éhezve, nyomorogva. És amikor végre rám mosolygott a szerencse, a talált nuggetet kockára vagy kártyára tettem fel, mert hirtelen szerettem volna meggazdagodni. Ha nyertem, nem hagytam abba, amíg mindenem el nem úszott. A hazárdjátékon kívül még egy bűnös szenvedély rabja lettem: rákaptam az ópiumszívásra. Mielőtt elkezdtem, atlétatermetű óriás voltam, és rövid idő alatt tönkretettem a szervezetemet. Rongyosan, betegen vergődtem el

San Franciscóba; ahol az öcsém élt feleségével és a kisfiával. Fred szíve megesett rajtam, kiruházott, feltáplált, és üzletvezetőnek alkalmazott olyan fizetéssel, melyből gond nélkül megélhettem volna. Istenem, bárcsak ne segített volna rajtam! Szégyellem elmondani, hogyan háláltam meg végtelen jóságát. . .

Elhallgatott, és láttam, milyen nehezen lélegzik, amint emlékeivel tusakodik.

- A játék ördöge megint elcsábított - folytatta végre. - Frisco kikötőváros, tele van lebujokkal és játékbarlangokkal. Minden szabad időmet ezekben töltöttem, s nemsokára a munkámat is elhanyagoltam.

Vesztettem, mindig csak vesztettem. Előbb kisebb, majd egyre nagyobb összegeket vettem ki az üzlet pénztárából, melynek kezelését öcsém nagylelkűen rám bízta. A hiányt hamis váltókkal és hamisított nyugtákkal pótoltam - nagyszerűen megtanultam üzletfeleink aláírását utánozni. Végül

összecsaptak a hullámok a fejem fölött, és megszöktem. Öcsém kifizette a hamis váltókat, és teljesen tönkrement, koldusbotra jutott. Felesége bánatában megbetegedett, s szívroham vetett véget életének. Fred a fiával együtt eltűnt. Mindezt évekkel később tudtam meg, amikor megint elmerészkedtem San Franciscóba. A hír annyira megrendített, hogy erősen megfogadtam, ettől a perctől kezdve szakítok a kártyával és az ópiummal. Emberfölötti erőfeszítésembe került, de fogadalmamat nem szegtem meg. Most már csak egy kívánság tartott életben - hogy Fredet megtaláljam, és legalább részben jóvátegyem, amit ellene vétettem. Visszatértem az aranyásók közé, de most már egészen másképpen éltem, mint ők. Bebarangoltam Kalifornia és

Mexikó érclelő helyeit, s a szerencse most igazán mellém szegődött.

Centekből éltem, és minden dollárt félreraktam Fred részére, ha egyszer találkozom vele.

Leült a fűbe, és könyökét térdére támasztva, arcát két kezébe temette. Én meg csak álltam mellette, és nem bírtam szólni, nem mertem sötét töprengésében megzavarni. Amikor felemelte fejét, úgy nézett rám, mintha meg sem ismerne.

- Ah, ön az? Persze, persze. Még mindig itt van? Nem irtózik tőlem?

- Nem, Sir - feleltem. - Nincs jogom ítélkezni egy ember fölött, aki annyira megbánta hibáját; mint ön, és úgy megszenvedett érte. Most már tudom, mi űzte a nyugati erdőkbe és prérikre, mi késztette a vándoréletre. De gondoljon arra, hogy a véletlen most nyomára vezette annak, akit oly régóta keres! Holnap viszontlátja, a nyakába borul, és

Mr. Harton bizonyára megbocsát önnek.

- Igen, igen! Az öröm elvette az eszemet, felkavarta a múlt sötét emlékeit. . . megfeledkeztem a holnapról. Holnap, holnap pontot teszek a múltra!

- Ez a helyes gondolat, Sir. Előre kell nézni, nem hátra! Mindig csak előre! - kiáltottam fel örvendezve, hogy valami vigasztalót mondhatok neki. -

Térjünk vissza társainkhoz, pihenjünk egy kicsit, hogy holnap friss erővel induljunk a cél felé, mely már nincs messze.

- Még valamit szeretnék közölni önnel - mondta Old Death. - Talán mosolygott magában, amikor látta; hogy azt az ócska nyerget mindenüvé magammal cipelem, és akkor sem válok meg tőle, ha nincs lovam.

Bizonyára rigolyás vénembernek tartott, pedig az a nyereg nem bolondság.

Az életem titkát már elárultam önnek, és most elárulom a nyereg titkát is. Ha a bélését felvágja, olyan dolgokat talál alatta, amelyeket az öcsémnek őrizgettem. Ha valami baj érne, a nyereg és minden, ami benne van, Fred Harton tulajdona - nagyon kérem, ezt ne felejtse el soha. Megígéri?

- Szavamat adom rá.

- Köszönöm. Bízom önben, és ígérete nagyon megnyugtat. Most menjen aludni. Én itt maradok, mert még sok mindent kell tisztáznom magamban. Az a belső bíró, akiről beszéltem, most mérlegeli, mi szól a javamra, mi szolgál a mentségemre - s én számadással tartozom neki!

Menjen aludni, fiatalember - megteheti, tiszta a lelkiismerete. Jó éjt,

Sir, hajnalban újra találkozunk!

Lassan visszaballagtam táborozóhelyünkre, és lefeküdtem; de sokáig nem tudtam elaludni, annyira megrendített mindaz, amit Old Deathtől hallottam. Végre mégis elnyomott az álom. Kimerültségemben úgy éreztem, hogy csak néhány percig aludtam, amikor körülöttem mozgolódni kezdtek. Megpirkadt, és már mindenki cihelődött. Old Death türelmetlenül sürgette az indulást. A gambusino kijelentette; hogy csak a háta sajog, egyébként elég erősnek érzi magát az útra. Két pokrócot adtunk neki - az egyiket a derekára csavarta, mint valami szoknyát, a másikat köpönyeg helyett a vállára kanyarította. Lóra ültettük, az egyik apacs harcos mögé, és elindultunk.

Megint kanyonokon kellett átvergődnünk; egyik szakadékból a másikba, egészen délidőig. Akkor aztán jobb terepre jutottunk. Füves fennsíkon vágtattunk órákon át, mindig a csimarrák nyomait követve.

Ekkor a gambusino felemelte kezét, és megállította a csapatot.

- Nem megyünk tovább a nyomok után - mondta örvendezve.

- Harton itt végre megfogadta a tanácsomat, és kerülő útra vezette a gazfickókat. Mi azonban jobbra fordulunk, egyenesen a bonanza irányába!

- Well - mondta Old Death -, ön ismeri az utat, vezessen hát minket!

Nyugat felé kék ködtömeg zárta el a látóhatárt.

- Hegyek - mondta a gambusino -, s mögöttük a bányatelep rejtőzködik.

De még kétórai vágtatásba került, amíg a hegyek körvonalai világosan kibontakoztak előttünk. Rövid pihenőt tartottunk, ettünk valamit, aztán újult erővel folytattuk az utat. A táj kizöldült, itt-ott bokrok bukkantak elő, egyre sűrűbben. Ember és ló feléledt, megérezve, hogy közeledünk a célhoz.

Ideje is volt, mert a nap már erősen hanyatlott. Szívem nagyot dobbant, amikor megpillantottam az első fát - magányosan állt a préri közepén, viharoktól megcibált ágaival. Úgy néztünk rá, mint az erdő előőrsére vagy hírnökére. Nemsokára újabb fák tűntek fel szórványosan, majd egyre sűrűbben, végül valóságos ligetbe jutottunk. A terep fokozatosan emelkedett, s amikor a ligeten átvágtunk, messze elnyúló hegygerincre értünk. A gyér fűben nagy meglepetésünkre nyomokat vettünk észre, olyan sok nyomot, hogy valóságos örvényt tapostak a hegyháton keresztül.

- Elég tekintélyes csapat haladt itt át - mondta Old Death. - Legalább negyven lovas.

- Csak nem előztek meg a csimarrák? - kérdezte a gambusino aggódva.

- Sajnos, attól tartok - felelte Old Death komoran.

Winnetou leugrott a nyeregből, egy darabig gyalog követte a nyomokat, aztán kijelentette:

- Tíz sápadtarcú és négyszer annyi indián. Egy órával ezelőtt jártak itt.

- Akkor sem kezdték meg a támadást - mondtam. - Előbb felderítőket küldenek ki, megvizsgálják a terepet, amihez idő kell.

- Nincs szükségük rá. Hartontól megtudtak mindent. Fenyegetésekkel kényszerítették, hogy írja le pontosan a bányatelep fekvését és rendjét.

- Tudtommal az indiánok többnyire pirkadat előtt szoktak támadásra indulni.

- Ne építsünk erre! - fakadt ki Old Death türelmetlenül. - Most fehér bandita vezeti őket, aki fütyül az indián szokásokra. Ne vesztegessük az időt!

Megsarkantyúztuk lovainkat, és szinte repültünk, de most már nem a csimarrák nyomait követve, hanem egészen más irányban. Hartonnak volt annyi esze és bátorsága, hogy nem a bonanza bejáratához vezette a csimarrákat, hanem a hosszúkás völgy másik végébe, mi pedig a legrövidebb úton, a bejárat felé vágtattunk. Sajnos, hamarabb besötétedett, mint gondoltuk, és a hegyhát túlsó oldalán igen sűrű erdőn kellett átvágnunk. A gambusino botorkált elöl, mi meg kénytelenek voltunk az ő helyismeretére és lovaink ösztönére bízni magunkat. Természetesen leszálltunk a nyeregből, és felhúzott revolverrel a kezünkben siettünk előre, elkészülve arra, hogy bármely pillanatban a csimarrákba ütközünk. Végre vízcsobogás hangja ütötte meg a fülünket.

- Itt vagyunk a bejáratnál - súgta a spanyol. - Vigyázat! Bal kéz felől van a víz. Haladjunk egyenként, jobb kezünkkel a sziklát tapogatva.

- És hol az őr? - kérdezte Old Death.

Még nem foglalta el a helyét, csak ha a munkások aludni mennek.

- Szép rend, mondhatom! Egy bánya, amit őrizetlenül hagynak!

Nem látom az ösvényt ebben a pokoli sötétségben.

- Csak egyenesen előre! A talaj sima. Akadály nélkül eljutunk a sátrakig.

Lassan, óvatosan lépkedtünk, lovát ki-ki kantárszáron vezetve. Most én haladtam elöl, mögöttem Old Death, azután a gambusino. Ekkor úgy rémlett nekem, hogy egy árnyék suhan tova előttem. Figyelmeztettem társaimat, mire megálltunk és hallgatóztunk, de teljes csend volt.

- Az ember képzelődik a sötétségben - vélte a gambusino. - Most értünk arra a helyre, ahol a titkos lépcső kezdődik.

- Akkor talán onnan jött valaki elő - vitatkoztam.

- Ha meg úgy van, nem kell aggódni, csak jó barát lehet. De azt hiszem, tévedett, senor.

Ezzel elintézettnek tekintettük a dolgot, nem is sejtve, milyen végzetes lesz még egyikünk számára. Nemsokára egy kis derengő világosságot láttunk magunk előtt - lámpás fénye szivárgott ki a sátorból -, majd hangokat is hallottunk. Meggyorsítottuk lépteinket, különösen mi hárman, elöl.

- Várja be a többieket - szólt hátra Old Death a spanyolnak. - Álljanak meg a sátor előtt, én meg értesítem Senor Ulmant.

A sátorban most már meg kellett hallani a közeledők lépteinek zaját, kiváltképp a lópaták dobogását, de a bejáratnál nem hajtották félre a sátorlapot.

- Menjünk be, Sir - mondta nekem az öreg. - Milyen örvendetes meglepetés lesz!

Egyenesen a leeresztett sátorlaphoz vagy függönyhöz lépett.

- Itt vannak! - kiáltotta egy hang. - Ne engedjétek be őket!

Ezek a szavak még el sem hangzottak, amikor egy lövés dördült el.

Láttam, hogy az öreg mindkét kezével görcsösen megkapaszkodik a függöny keretében, s a sátor belsejéből több puskacső nyúlik az ajtó felé. Old Death megtántorodott; és leroskadt a földre.

- Balsejtelmem. . . öcsém. . ., bocsáss meg. . . a nyereg. . . - nyögte.

- Mr. Ulman! Az isten szerelmére; ne lőjön! - kiáltottam. - A barátai vagyunk! Velünk van az ön apósa és a sógora!

- Mit beszél?

- Azért jöttünk, hogy megvédjük a csimarrák támadásától! Engedjen be!

- Várjatok! Ne lőjetek! Jól van, jöjjön be - de csak egyedül!

Beléptem a sátorba. Vagy húsz embert láttam ott, csupa férfit, puskával a kezükben. A sátor mennyezetéről három égő lámpa függött alá.

Egy fiatalember lépett elő, és egy másikhoz fordult, aki jóval idősebb volt nála, de megtépett ruhája s feldúlt, fáradt, elcsigázott arca még öregebbé tette.

- Ez is köztük volt, Harton? - kérdezte a fiatalabb.

- Nem, senor.

- Ostobaság! - kiáltottam. - Hagyjuk a vizsgáztatást! Az ellenség minden pillanatban ránk törhet! Miféle Hartonhoz beszél? Ez az az ember, akit a csimarrák elhurcoltak?

- Ő az! Sikerült megszöknie. Öt perce sincs, hogy megérkezett.

- Akkor ön osont el mellettünk, Mr. Harton? Én észrevettem, szóltam is a társaimnak, de nem akarták elhinni. Ki lőtt?

- Én - mondta az egyik bányamunkás.

- Hála istennek! - sóhajtottam fel, mert már attól rettegtem, hogy testvérgyilkosság történt. - Egy ártatlan embert ölt meg. Éppen azt, akinek a megmenekülésüket köszönhetik.

Ekkor Lange lépett be a sátorba fiával és a gambusinóval. Most következett be az az örömteli meglepetés, melyről Old Death beszélt, és amelyet ő maga már nem ért meg. Nagy lárma és futkosás támadt; a közeli kunyhó lakói is berohantak a sátorba. Kénytelen voltam erélyes hangon csendet teremteni. Most hajoltam csak öreg barátom fölé. Old Death halott volt - szívét járta át a puskagolyó. Sam segítségével felemeltem, és lefektettem a sátor közepén. A derék, hűséges néger kétségbeesetten zokogott. A sátor elválasztott rekeszéből két asszony lépett elő. Az egyik a dajka volt, s egy kisfiút hozott be a karján. A másik örömkönnyek közt borult apja nyakába.

Ilyen körülmények közt nekem kellett kezembe vennem a dolgok irányítását. Először is megkérdeztem Hartont, hogyan sikerült megszabadulnia.

Míg a többiek összevissza beszéltek, gyorsan beszámolt nekem a történtekről.

- Kerülő úton vezettem őket, hogy minél később érjenek ide. Itt meg a völgy végébe csaltam a csimarrákat, hadd keresgéljék a bejáratot.

Az erdőben letáboroztak, a főnökök meg elindultak a terepet felderíteni.

Engem ott hagytak a lovak mellett összekötözve. Lassanként sikerült a kezemet kiszabadítanom, aztán lábamról is leoldoztam a köteleket.

Egy alkalmas pillanatban megugrottam, és a titkos lépcsőn lejutottam a völgybe. Láttam önöket, de a sötétben azt hittem, a csimarrák találták meg a bejáratot. Elosontam önök mellett, és a sátorba siettem, hogy Senor Ulmant felriasszam. Szerencsére jórészt még ébren voltak, és a sátorban

tartózkodtak. Elhatároztuk, hogy utolsó csepp vérünkig harcolunk, és golyóval fogadjuk az első embert, aki betör a sátorba.

- Jól kitervezték, mondhatom! - fakadtam ki keserűen. - Még nem sejti, milyen tragédiát okozott. De most elég a szóból, készüljünk fel a védekezésre! Minden pillanat drága!

Ulman segítségével megtettem a legsürgősebb intézkedéseket. Lovainkat a völgy végébe vezettük, az apacsokat és a fegyveres bányamunkásokat a sátor mögött állítottuk fel. Old Death holttestét is oda vittük ki. Egy hordó petróleumot és egy palack benzint helyeztünk el a patak mellett. A hordó tetejét eltávolítottuk, és egy embert állítottunk mellé, azzal a paranccsal, hogy adott jelre a benzint a petróleumra önti és meggyújtja, aztán az égő folyadékot a patakba zúdítja. Azt akartam, hogy az égő petróleum a patak vizét elöntse, és az egész völgyet bevilágítsa. Ötven ember állt készenlétben az ellenség fogadására, mely számbelileg sem volt erősebb nálunk, de fegyverek tekintetében jóval gyengébb, mint mi. Néhány ügyes ember a bejárati szorosnál őrködött, hogy idejében jelentse az ellenség közeledését. A sátor hátsó lapja alatt a gyűrűket meglazítottuk, hogy arra is tudjunk közlekedni. Az asszonyokat és gyerekeket biztonságba helyeztük a völgy mélyében. Öten ültünk most a sátorban: Ulman, Winnetou, Lange a fiával és én. Tíz percig sem várakoztunk még, amikor a kapuőrök egyike jelentette, hogy két fehér embert hozott magával, akik Senor Ulmannal akarnak beszélni. Winnetou, a két Lange meg én a sátor különfülkéjébe húzódtunk vissza, s onnan lestük, hogyan fogadja Ulman a "látogatóit".

Gibson és William Ohlert lépett be a sátorba. Ulman udvariasan köszöntötte és székkel kínálta meg őket. Gibson Gavilano néven mutatkozott be. Azt mondta, mindketten geográfusok, és tudományos célból, a környék feltérképezésére jöttek ide. Az erdőben ütötték fel tanyájukat, amikor egy Harton nevű gambusinóval találkoztak, akitől megtudták, hogy egy bányatelep van itt a közelben, ahol rendes lakást kaphatnának. Mivel a kollégája beteg, megkérte Hartont, vezesse ide, s reméli, Senor Ulman befogadja egy éjszakára.

Nem bírtam tovább hallgatni a bárgyú mesét, amit nagy ravaszul kieszelt.

Előléptem rejtekhelyemről. Gibson, amint megpillantott, felpattant helyéről - arcán megdöbbenés és rémület tükröződött.

- Hol vannak a csimarrái, Gibson?! - rivalltam rá. - Talán ők is betegek, és szállást kérnek éjszakára?

Ohlert, mint mindig, fásultan meredt maga elé, s nem vett tudomást arról, ami körülötte történik, de Gibson rettenetes indulatba jött.

- Gazember! - ordította. - Hát mindenhová utánam jössz?

Puskáját csövénél megmarkolva magasra emelte, hogy fejbe vágjon vele. Rávetettem magam, és félig félrelöktem, de a puska agya már teljes lendülettel lezúdult, és Ohlert koponyáját találta el. A fiatalember hangtalanul összerogyott. A következő pillanatban több bányász hatolt be hátulról a sátorba. Puskájukat Gibsonra szegezték, akit mindkét kezemmel megragadtam.

- Ne lőjetek! - kiáltottam, hiszen élve akartam elfogni, de már késő volt. Az egyik fegyver eldördült, és Gibson átlőtt koponyával, holtan zuhant karjaimból a földre.

- Sose sajnálja, senor! Nálunk ez a szokás! Megkapta, amit megérdemelt! - mondta a bányász, aki Gibsont leterítette.

Mintha a puska dörrenése előre megbeszélt jeladás lett volna: a sátor közelében indián csataüvöltés hangzott fel. A csimarrák ugyanis fehér cimboráikkal együtt közben behatoltak a telepre, és már azt hitték, egykettőre végeznek velünk. Ulman kirohant, s mögötte a többiek.

Puskák ropogtak, emberek ordítoztak és káromkodtak. Csak én maradtam a sátorban. Ohlert fölé hajoltam, hogy megnézzem, lehet-e segíteni rajta. Pulzusa még vert. Ez megnyugtatott, s egyelőre nem törődtem vele többet, hanem kirohantam, hogy a küzdelemben részt vegyek.

A patak vize fölött égő petróleum magas lánggal lobogott, és megvilágította az egész völgyet. A csata már eldőlt, nem is volt rám szükség.

A támadók nem számítottak ilyen fogadtatásra. Sokan elestek közülük, a többi futott-vissza a völgy kijárata felé, nyomában az üldözőkkel.

Ulman a sátor mellett állt, és szorgalmasan lövöldözött. Majdnem minden golyója eltalálta azt, akit célba vett. Hozzáléptem, és azt tanácsoltam neki; küldje fel Hartont néhány bányásszal arra a helyre, ahol az ellenség a lovait a fákhoz kötötte. Jó lenne lovaikat kézre keríteni, s azokat is elintézni; akiknek sikerült a völgyből kimenekülniük. Ulman megfogadta tanácsomat, és tüstént intézkedett.

Tíz perc sem telt el az első lövés eldördülése óta, és a völgyet már teljesen megtisztították az ellenségtől.

A kiküldött bányászoknak sikerült a csimarrák lovait kézre keríteni és biztonságba helyezni; aztán átfésülték az egész környéket. Csak Harton tért mindjárt vissza. Sejtelme sem volt róla, hogy egyetlen halottunk, akit baráti golyó ölt meg tévedésből, kicsoda. Karon fogtam, és elsétáltam vele a völgy mélyébe, ahol közben több tábortüzet gyújtottak. Leültem vele egy sötét zugba, és elmondtam neki mindazt; amit kötelességem volt közölni vele. Életem egyik nehéz pillanata volt ez. Fred Harton úgy sírt, mint egy gyermek. Kétségbeesett zokogása szívembe markolt, szinte elviselhetetlenné tette saját fájdalmamat; amit egy igazi jó barát elvesztése okozott. Neki testvérbátyja volt, és mindig szeretettel gondolt rá. Régen megbocsátotta, amit ellene vétett. El kellett beszélnem mindent töviről hegyire; első találkozásunk percétől fogva Henry haláláig. És amikor mindent megtudott, könyörgött, hogy ne hagyjam el, hanem fogadjam barátomul szerencsétlen bátyja helyett.

Reggel elővettük Old Death nyergét, és kibontottuk a bélését. Egy bőrtárcát találtunk benne. Vékony és lapos volt, de nagy kincset rejtegetett. Jelentős összegű bankutalvány volt benne; melyet az elhunyt az öccse nevére állított ki, azonkívül a sonorai bánya pontos leírása és részletes tervrajza. Még az itteninél is gazdagabbnak ígérkező bonanza volt az, melyet kóborlásai során fedezett fel, és az öccse nevére hagyományozott. Fred Harton egy csapásra dúsgazdag emberré vált.

Hogy Gibsonnak mi lehetett a célja William Ohlerttel; most már senki sem tudta megmondani. Zsebében vaskos bankjegyköteget találtunk és jóformán az egész pénzt, amit Ohlert bankár ügyfeleitől kicsalt, hiszen idáig nem sokat költhetett belőle.

A fiatal Ohlert még nem tért magához, de élt. Kötelességem volt mellette maradni, amíg fel nem épül. Nem is nagyon bántam, legalább kipihenhettem az utolsó napok fáradalmait, amíg Ohlert állapota meg nem engedi, hogy elvigyem Chihuahuába, ahol megfelelő ápolásban részesülhet. Old Death temetése megrendített, és nem volt erőm öccsét vigasztalni. A temetés után Fred Harton bejelentette, hogy kilép

Ulman szolgálatából, és egyelőre Chihuahuába utazik. Amikor elbúcsúzott tőlem, könyörgött, hogy dolgaim végeztével kísérjem el Sonorába, és legyek segítségére bonanzája megtalálásában. Nem tudtam még dönteni, és azt mondtam neki, hogy Chihuahuában kap tőlem végleges választ.

Winnetou elhatározta, hogy egyelőre velem marad, és hazaküldte a tíz apacs harcost, akit Ulman bőkezűen megajándékozott. Sam Hartonnal együtt utazott el, hogy gazdájától kapott megbízásának eleget tegyen. Hogy aztán visszatért-e Cortesióhoz, nem tudom.

Két hónappal később a jóságos Bénító barát szobájában ültem, az El Buonó Pastor-kolostorban, Chihuahuában. A páter Észak-Mexikó leghíresebb orvosa volt, s jól tettem, hogy betegemet őhozzá vittem, mert gyógykezelése alatt állapota szemlátomást javult. A csodát tulajdonképpen nem a páter művelte, hanem a puska kemény agya, mely kizökkentette

Will Ohlertet monomániájából. Gibson, ahogy mondani szokták, "kiverte fejéből a bolondságot", de szó szerint, nemcsak képletes értelemben. Ahogy sebe gyógyult, elméje is megtisztult - teljesen elfelejtette azt a rögeszméjét, hogy ő afféle elátkozott költő, aki nem találja helyét az életben. Kiderült, hogy igazában éppen olyan derűs és jó kedélyű ember, mint az apja, aki után egyre jobban sóvárgott. Gondom volt rá, hogy ez a vágya teljesüljön. Részletes jelentést küldtem Ohlert bankárnak, aki tüstént válaszolt, és közölte velem, hogy azonnal Mexikóba utazik; mert maga szeretné a fiát hazavinni. Ugyanakkor írtam Mr. Tailornek is, és elbocsátásomat kértem a

detektíviroda szolgálatából. Ellenállhatatlan vágy fogott el, hogy Hartonnal együtt Mexikó északnyugati részébe; a vadregényes Sonorába utazzam, ahol bizonyára érdekes kalandok várnak rám. Csak egy gondolat fájt rettenetesen: hogy az a bátor, nagyszerű, kedves öreg harcos, aki annyi bajból kisegített, s akitől olyan sokat tanultam - a felejthetetlen Old Death már nem lovagolhat mellettem.

HARMADIK RÉSZ
OLD FIREHAND

XI. HARRY

Sokat, nagyon sokat tudnék mesélni azokról az élményekről, amelyekben részem volt, amikor elkísértem Sonorába Hartont. De mivel Winnetou mégsem jött velünk, és ebben a könyvemben elsősorban őróla van szó, sonorai kalandjaimat most nem kívánom részletesen ismertetni. Elég annyi, hogy rengeteg küzdelem és életveszély árán megtaláltuk Old Death bonanzáját, amely valóban a legszebb reményekre jogosított.

Egy hányadát Fred Harton, fáradozásom jutalmául, nagyon tisztességesen átengedte nekem. Ám semmi kedvet sem éreztem arra, hogy az érclelő hely kiaknázására Sonorában telepedjem le. Inkább eladtam a részemet Hartonnak, és olyan összeget kaptam érte, mely bőségesen kárpótolt az emlékezetes hajótörés alkalmával elszenvedett veszteségemért. A Tailor-féle magánnyomozó irodától is szép jutalmat kaptam az Ohlert-ügyben kifejtett eredményes munkámért. Anyagi helyzetem fényesebb volt, mint valaha, s lehetővé tette, hogy hosszabb ideig pihenjek, vagy azt tegyem, amihez kedvem van. Kényelmes és veszélytelen utat választva, a Pecos folyóhoz lovagoltam, hogy az apacsok pueblóját meglátogassam. Itt testvéri szeretettel fogadtak, de célomat nem értem el, mert Winnetout nem találtam otthon. Már régebben hosszú útra indult - sorra felkereste a szétszórt apacs falvakat, hogy a kisebb törzsfőkkel az apacs nép jövőjéről tanácskozzék.

Kértek, hogy várjam meg, és a pueblóban szívesen láttak volna akár holtom napjáig is, de nem volt maradásom. Nagy kerülővel, Coloradón és Kansason keresztül visszatértem Saint Louisba. Útközben ismerkedtem

meg Emery Bothwell-lel, egy művelt, bátor és vállalkozó szellemű angol úrral, akivel később - mint egy másik könyvemben megírtam - Afrikában újra találkoztam.

Saint Louisban első utam természetesen atyai barátomhoz, Mr. Henryhez vezetett. Tőle tudtam meg, hogy kalandjaimnak híre bejárta a déli államokat, és Saint Louisban mindenki Old Shatterhandről beszél.

- Nagy ember lett magából, kedves fiam, amióta utoljára láttam! - mondta Mr. Henry. - Nem győzik jellemét dicsérni. Halálmegvető bátorságát és nagylelkűségét, mellyel legádázabb ellenségein is megkönyörül. Ha így folytatja, túltesz még Old Firehanden is, pedig ő kétszer olyan idős! No de nekem is van mivel dicsekednem. Nézzen csak ide!

Kinyitotta fegyverszekrényét, és kivette - az első teljesen kész

Henry-karabélyt! Megmagyarázta a szerkezetét, aztán kivezetett a saját kis lőterére, hogy kipróbáljam, és véleményt mondjak róla. Elragadtatással nyilatkoztam, a pompás új fegyverről, de azt sem hallgattam el, hogy minél tökéletesebb, annál több zajt zúdít majd az emberek és állatok világára.

- Tudom, tudom, ezt már hallottam magától - felelte. - El is határoztam, hogy csak néhány darabot készítek belőle a magam mulatságára. De az első példányt - ezt itt - magának ajándékozom. Remélem, jó hasznát veszi még a Vadnyugaton.

- Csakhogy nem oda készülök ám!

- Hát hova?

- Először haza, Európába, és onnan Afrikába.

- Af-ri-ká-ba? - kérdezte álmélkodva. - Mi keresnivalója van ott? Csak nem akar felcsapni hottentottának?

- Azt nem. De megígértem egy Bothwell nevű angol úrnak, hogy Algírban találkozom vele. Rokonai élnek ott.

- No és?

- Egy kis kirándulást tervezünk a Szaharába.

- Hogy felfalják az oroszlánok vagy a vízilovak, mi?

- Az igazi Szaharában nincsenek oroszlánok, mert víz nélkül nem tudnak meglenni. A vízilovak pedig nem esznek húst.

- És hogy fog velük beszélni?

- A vízilovakkal?

- Nem, az emberekkel.

- Elég jól beszélek franciául.

- No és a beduinokkal?

- Ha nem haragszik, arabul is tudok egy kicsit.

- Hisz maga valóságos tudós! De egy ilyen utazáshoz nem elég a tudomány, ahhoz vágott dohány is kell!

- Pénzem is van, Mr. Henry! - vágtam ki büszkén.

- Ejha! Akkor már igazán nem tudom, mit mondjak, hogy visszatartsam.

- Hiába is próbálná, Mr. Henry.

- Tudom! Konok, mint egy - víziló! Menjen, menjen, ne is lássam!

Kezembe nyomta a karabélyt, és dérrel-durral kituszkolt, valósággal kidobott az ajtón. Tudtam, azért haragszik rám, mert fél, hogy nem lát többé. Hallottam, amint dühösen bereteszeli mögöttem az ajtót. De mire kiléptem az utcára, kidugta fejét az ablakon, és megkérdezte:

- De este azért eljön?

- Természetesen! - feleltem.

- Olyan vacsorát kap, hogy a füle is eláll!

- Számítok rá! - mondtam mosolyogva, és búcsút intettem neki.

Este szavamat vette, hogy fél éven belül visszajövök.

- Megígérem, hogy mához hat hónapra bezörgetek az ajtaján - jelentettem ki ünnepélyesen.

Pontosan hat hónap múlva újra jelentkeztem nála, s beszámoltam afrikai utamról. Örömmel hallgatta, milyen jó hasznát vettem a nagyszerű ismétlőkarabélynak a rablókaravánok ellen vívott harcokban. Aztán elbeszélte, hogy távollétemben Winnetou felkereste, s amikor megtudta, hogy mikor jövök vissza, fontos üzenetet hagyott hátra számomra.

Abban az időben - mondta - a Rio Suanca mentén nagy vadászatra indul harcosainak egy csapatával. Ha találkozni akarok vele, ott megtalálom.

Természetesen rögtön útra keltem az említett folyó felé. Háromheti lovaglás után megtaláltam az apacsok vadásztáborát. Winnetou öröme határtalan volt. Megmutattam neki a Henry-féle karabélyt, s kellőképpen megcsodálta, de nem akarta kipróbálni. Azt mondta, egy ilyen puskának lelke van, és megbántanám, ha másnak a kezébe adnám.

- Gyönyörű ajándékot kaptál Mr. Henrytől - mondta. - De én is megleplek valamivel, Charlie.

Winnetou ajándéka egy csodaszép hollófekete csődör volt, melyet az én számomra idomított, és tanított meg mindenre. Legnagyszerűbb tulajdonsága a gyorsasága volt. Szinte repült, és ezért Swallow-nak, fecskének neveztem el.

Akkoriban viszálykodás tört ki a navahók és nihorák között. Winnetou elhatározta, hogy a vadászat után felkeresi ezt a két indián törzset, és kibékíti őket egymással. Azt akarta, kísérjem el, de közbejött valami.

Egy maroknyi fehér lovas csapattal találkoztunk, mely aranyat szállított Kaliforniából. Nagyon megijedtek, amikor az apacsok hirtelen körülfogták őket, de rögtön megnyugodtak, amint meghallották Winnetou és Old Shatterhand nevét. Ebből is láttam, hogy ennek a két névnek milyen becsülete van. Megkértek, kísérjem el őket illő díjazás ellenében a Scott-erődig, mert ha velük tartok, az aranyszállítmány egész biztosan eljut rendeltetési helyére. Először hallani sem akartam róla, de Winnetou rábeszélt. Neki úgyis dolga van - mondta -, talán jobb is, ha egyedül keresi fel a navahókat és nihorákat. Azt javasolta, hogy a Scott-erődből nyargaljak észak felé, és a Missouritól keletre elterülő Kavicsos Prérin találkozzam vele. Meg akarja látogatni régi jó barátját, Old Firehandet, aki most azon a vidéken tartózkodik, és örülne, ha én is megismerkednék vele. Így hát eleget tettem a kaliforniai utasok kérésének, és az aranyszállítmány szerencsésen megérkezett a Scott-erődbe. Szerencsésen, de nem egészen simán, mert jó néhányszor megtámadtak minket, sőt olyan eset is volt, hogy csak a két új szerzeményemnek, a Henry-karabélynak és gyors Swallow-mnak köszönhettem, hogy életben maradtam.

Ezután egyedül lovagoltam észak felé, átkeltem a Kansas, majd a Nebraska folyón (más néven Platte Riveren). Winnetou említette nekem, hogy utam egy nemrég felfedezett olajvidéken visz keresztül, mely egy Forster nevű "olajmágnás" tulajdona.

A telepen store is található, vagyis afféle vegyeskereskedés, ahol az égvilágon minden kapható.

Számításaim szerint már nem lehettem messze ettől az olajteleptől.

Tudtam, hogy New Venangónak nevezték el, és egy szakadék meredek partjai veszik körül. A prérit gyakran átszelik az efféle szakadékok; mélyükben többnyire víz van - kisebb folyó vagy legalábbis patak, mely forró nyáron leapad, vagy egészen eltűnik. Lassan poroszkáltam a virágzó napraforgókkal telehintett síkságon, és nem láttam jelét semmiféle

szakadéknak. Swallow fáradt volt, engem is kimerített a hosszú út; alig vártam, hogy egy lakott helyre érjek, ahol kényelmesen kipihenhetem magam, és lőszert is vásárolhatok, mert a készletem meglehetősen fogytán volt. De hiába meresztettem szememet, nem láttam semmi biztatót.

Már le is mondtam szépen kitervezett célomról, amikor Swallow felemelte fejét, és lélegzés közben azt a bizonyos hangot hallatta, mellyel az igazi préríló egy élőlény közelségét szokta jelezni. Egy mozdulattal megállítottam, és vizsgálódva körülnéztem.

Nem kellett soká kutatnom. Jobb kéz felől két lovast vettem észre a távolban. Ők is megpillantottak, és a kantárszárat kieresztve, egyenesen felém vágtattak. A távolság még mindig túl nagy volt ahhoz, hogy jól megnézhessem őket, ezért látcsövemet szememhez illesztettem; és csodálkozva láttam, hogy a két lovas egyike nem meglett ember, hanem - ami elég ritka látvány ezen a vidéken - serdülő fiú.

Teringettét! - gondoltam magamban. - Egy gyerek a préri kellős közepén, méghozzá igazi trapperöltözékben!

Bowie-késemet és revolveremet, melyet óvatosságból már előhúztam, visszadugtam övembe. És mellette az a férfi? - fűztem tovább gondolataimat. - Csak nem a "préri szelleme", aki az indiánok babonája szerint tüzes lovon száguld az éjszakában, nappal pedig mindenféle alakot ölt, hogy az embereket pusztulásba vigye? S a gyerek talán az áldozata, akit elragadott?

Mivel a felém közelgő másfél ember ruházata kifogástalan volt, egy pillantást vetettem saját öltözékemre, melyet vándorutam alaposan megviselt - mokasszinom éhesen tátogott, a talpa megunta a felsőbőr társaságát, és válni akart tőle; bőrnadrágom kifényesedett, és bizonyos foltok arról is árulkodtak, hogy evés után a prérivadászok szokása szerint kezemet nadrágomon szoktam megtörölni szalvéta helyett, így tisztítva meg a bölényfaggyútól vagy a mosómedve hájától; bőrből készült vadászingem, mely zokszó nélkül, önfeláldozóan megvédett az időjárás viszontagságaitól, hidegtől és melegtől egyaránt, most afféle madárijesztőhöz tett hasonlóvá; s még nagyobb szégyent hozott fejemre kedves hódbőr sapkám, mert kitágult,

elvesztette minden szőrét, sőt itt-ott meg is perzselődött, amikor túl közel hevertem le különféle tábortüzekhez.

Azzal vigasztaltam magam, hogy nem egy színházi foyer tükörsima parkettjén sétálgatok, hanem valahol a Black Hills és a Sziklás-hegység között. De nem is volt időm sokáig tűnődni küllemem fölött, mert a két lovas már ott állt mellettem. A fiúcska üdvözlésképpen magasra emelte lovaglópálcáját, és csengő hangon megszólított:

- Jó napot, Sir! Valami baj van talán, hogy olyan tétovázva áll itt?

- Üdvözlöm, uracskám! Nincs semmi baj. Csak a páncélingemet gomboltam be, hogy fürkésző szemének nyilai meg ne sebezzenek.

- Tilos önt szemügyre venni?

- Megengedem, de csak a kölcsönösség alapján.

- Csapja fel hát a sisakrostélyát, tisztelt páncélos lovag, és nézzen meg alaposan!

- Köszönöm. Annyit már látok, hogy tökéletes kis gentleman. Én meg attól tartok, olyan vagyok, mint egy ágrólszakadt koldus. De az ágak az okai, mert útközben csúnyán megtépáztak.

A fiú nevetett, míg kísérője gúnyosan megjegyezte:

- A fickó nem éppen szemrevaló, de a lova annál inkább.

Olyan elismerő csodálattal nézett Swallow-ra, hogy elfelejtettem pökhendi megjegyzésére méltó választ adni.

- Az én lovam sem éppen utolsó! - kiáltott fel az úrfi. - Nézze csak!

Előbb lassan járatta lovát, majd vágtába kezdett. Swallow, mintha kitalálta volna, hogy itt vetélkedésről van szó, nekiiramodott, és percek alatt messze

elhagyta a fiatal lovast, aki hirtelen megállította paripáját, s amikor visszakanyarodtam hozzá, lelkesen felkiáltott:

- Pompás jószág! Adja el nekem! Minden árat megadok érte.

- A világ minden kincséért sem válnék meg tőle! - feleltem, megveregetve Swallow nyakát.

- Miért? Minden eladó, ha jól megfizetik.

- Elhiszem. De ez a musztáng sok nehéz helyzetből megmentett, s az életemet köszönhetem neki.

- Indián dresszúra - bólintott szakértelemmel. - Hol szerezte?

- Winnetoutól kaptam ajándékba, egy apacs törzsfőnöktől.

- Winnetoutól? - kérdezte álmélkodva. - A leghíresebb indián törzsfőnök Sonorától Columbiáig! Én meg messziről azt hittem, hogy afféle kocavadásszal van dolgom, aki soha életében nem látott még igazi indiánt. Most látom, hogy ruhája magán viseli az őserdő nyomait, lova is kiváló - csak a puskája olyan furcsa.

- Nem furcsa, csak szokatlan. Saint Louisból való, ahol, talán tudja, kitűnő fegyvereket készítenek.

- És mit szól az enyémhez? - kérdezte, és nyeregkápájából egy ócska, rozsdás pisztolyt vett elő.

- Ez bizony, ne haragudjék, olyan, mintha az özönvíz előtt készült volna.

- Akkor még csak parittya volt! - mondta az úrfi nevetve.

- No, csak tréfálok! - feleltem. - Láttam már indiánokat, akik a legócskább puskával is bámulatosan eltaláltak minden célpontot.

- És ön? - kérdezte. - Meg tudja ezt csinálni?

Elfordította lovát, villámgyorsan körülnyargalt, s közben elsütötte pisztolyát. Kis ütést éreztem kopasz hódsapkámon, és a napraforgó, melyet nemrég beletűztem, abban a pillanatban lerepült róla. Ez a váratlan cirkuszi mutatvány felbosszantott, és elismerés helyett száraz hangon megjegyeztem:

- Udvariatlanságnak elég vaskos, de céllövőügyességnek egészen mindennapi!

- Mit morog ez? - kérdezte mögöttem egy hang. Hátrafordultam, és megláttam a kedves kamasz kísérőjét, aki jól táplált, de nehézkes lován csak most ért utol bennünket. - Egy ilyen prérikódorgó feje annyit sem ér, mint a golyó, ami elfütyült a füle mellett!

Szikár ember volt, nyaka hosszú és vékony, arcvonásai élesek, szeme szúrós, összeszorított ajka gúnyosan lefelé görbült. Magam sem tudom, mi tartott vissza attól, hogy gorombaságát nyomban megtoroljam. Talán azért nem akartam összeveszni vele, mert kíváncsi voltam, hogy a másik, az a hetyke kis legény kicsoda. Legfeljebb tizenkét éves lehetett, de olyan magabiztosan viselkedett, és úgy beszélt, mint egy felnőtt. Jól ülte meg a lovat, és a pisztollyal is tudott bánni. Megvan benne a rátermettség - gondoltam -, hogy kitűnő prémvadász legyen belőle. A fiú várakozóan nézett rám, mintha csodálkoznék, hogy társa megjegyzését szó nélkül hagyom, aztán vállat vont, és megint előreugratott. Kis idő múlva újra visszakanyarodott hozzám, és megkérdezte:

- New Venangóba tart, Sir?

- Oda.

- És a szavannából jött?

- Láthatja.

- De nem vérbeli vadnyugati?

- Ahogy vesszük. Nem itt születtem, annyi bizonyos. És ön?

- Apám Európából vándorolt be, de én már itt születtem - anyám indián nő volt.

- Értem - bólintottam, mert nem akartam elárulni meglepetésemet.

Sok mindent szerettem volna kérdezni tőle, de tapintatlanságnak éreztem, hogy faggassam. Félig indián származású! Bőre egy árnyalattal sötétebb, mint a fehér embereké. Anyja, úgy látszik, meghalt, és az apja nevelte fel. Alighanem jó módban él, különben nem mondta volna, hogy minden árat megad a lovamért. Csak nem ez a kellemetlen alak az apja? A fiú hirtelen felemelte a karját.

- Nézzen csak arra! - mondta. - Látja azt a füstöt ott?

- Aha! Itt az a szakadék, amit eddig hiába kerestem. Alatta, a völgyteknőben lesz New Venango. Nem ismeri Emery Forstert, az olajmágnást?

- Hogyne ismerném! A bátyám apósa. A bátyám a feleségével Omahában él, és náluk voltam látogatóban. Visszafelé jövet benéztem New

Venangóba, és most Mr. Forster vendége vagyok. Valami dolga van vele?

- Nem, én csak a store miatt jöttem ide, mert vásárolnom kell egyet-mást.

Csak hallottam, hogy itt minden az övé, s egy ilyen ember természetesen érdekel. Ha már itt vagyok, szívesen megismerkednék vele.

- Hiszen ismeri!

- Én? Sose láttam.

- Itt poroszkál mellettünk. Nem mutatkozott be önnek, de ön sem mondta meg a nevét. A prérin nem érvényesek az illemsza bályok.

- Ebben téved - feleltem anélkül, hogy egy pillantást vetettem volna a rossz modorú pénzeszsákra, aki a másik oldalamon lovagolt. - A prérinek is megvannak a maga törvényei. Például az embereket igazi értékük szerint ítélik meg, nem a vagyonuk szerint. Itt annak van tekintélye, aki a legnehezebb körülmények közt is bátran megállja a helyét.

A prérin vagy az őserdőben a pénz nem sokat számít.

A fiú szeme felvillant, és láttam, hogy szíve mélyén igazat ad nekem, de - talán rokonára való tekintettel - vitába szállt velem.

- No de azért a trapper, és a squatter [* Telepes *] is pénzért dolgozik ám!

- A vadásznak is szüksége van golyóra, puskaporra meg sok más dologra, amit meg kell vásárolnia - feleltem. - De nem a pénzért dolgozik.

Szabadságát nem cserélné el semmi kincsért.

Közben a szakadék szélére érkeztünk, és megpillantottam New Venango házait odalenn a völgyteknőben, melynek közepét folyó szelte át. Egy nagy fúrótorony emelkedett a magasba, mindenféle tartályok És hordók hevertek szanaszét. A házak gerendákból összerótt viskók voltak, csak két komolyabb épület vált ki közülük - az egyik az üzem volt, melyhez raktárak csatlakoztak, a másik pedig csinos, sőt a körülményekhez képest pazar lakóház, melyet kis kert vett körül.

- Az ott a store - mutatott az ifjú egy nagyobb gerendaházra - egyúttal fogadó, vendéglő és minden egyéb. De vigyázzon, mert az ösvény meredek, nem könnyű rajta leereszkedni!

Leugrott a nyeregből, s én is jónak láttam leszállni.

- Vezesse a lovát kantáron - tanácsolta.

- Szükségtelen - feleltem. - Swallow majd szépen utánam jön. Menjen csak nyugodtan előre.

Nyugodt, biztos léptekkel haladt a meredek ösvényen lefelé, lovát kantáron vezetve. Nyomában maradtam, s derék musztángom hűségesen követett. Forster botorkált leghátul, ügyetlenül vezetve széles hátú lovát. A völgybe érve, el akartam köszönni tőlük, abban a hiszemben, hogy a már említett szép villa felé tartanak, míg az én utam jobboldalt, a boltba vezetett.

- Ráér búcsúzkodni - szólt rám Forster hirtelen. - Elkísérjük a store-ba! Még lesz egy-két szavam magához. Gyere, Harry! - tette hozzá, a fiú felé fordulva.

Nem kérdeztem, mit akar tőlem, csak vállat vontam, s elindultam a csűrszerű bolt felé. Az ajtó előtt, melyre krétával ezeket a szavakat írták: "Store & Hotel", Forster megragadta Swallow kantárszárát.

- Nekem is tetszik ez a ló - mondta -, adok érte száz dollárt.

- Mondtam már, hogy nem eladó - feleltem.

- Kétszázat!

Megráztam a fejemet.

- Háromszázat!

- Verje ki a fejéből! Csak nem képzeli, hogy egy prérivadász megválik a lovától?

- Ráadásul odaadom az enyémet!

- Köszönöm szépen! Ilyen gebére szégyellnék felülni!

- Maga vásárolni akar, nem? Válassza ki, ami tetszik, azt is megfizetem. Most már annyit ajánlottam, hogy tíz ilyen musztángot kaphatnék érte.

- Tízet igen, de ilyet egyet sem. Forduljon egy lókupechez, de engem hagyjon békében!

- Mit szólsz ehhez, Harry? - fordult most ismét a gyerekhez. -

A lábujja kikandikál a rongyos cipőjéből, de a háromszáz dollár nem kell neki!

- Válogassa meg a szavait, Mr. Forster, mert még pórul jár! - feleltem felfortyanva.

- Micsoda? Fenyegetőzni merészel? Azt hiszi, a szavannában van, ahol minden csavargó azt teheti, amit akar? Itt New Venangóban én vagyok az atyaúristen, és mindenki azt teszi, amit én parancsolok!

Utoljára kérdem: ideadja a lovát, vagy nem?

Válasz helyett a kantárhoz léptem, hogy kirántsam a kezéből. Erre hirtelen úgy mellbe lökött, hogy hátratántorodtam, s a következő pillanatban

fellendítette magát musztángom nyergébe.

- Majd én megmutatom neked, te senkiházi, hogy itt Emery Forster az úr! A musztáng az enyém, akár tetszik neked, akár nem! Az én lovamat elviheted, és a store-ban kifizetik a pénzt, amit ígértem. Gyere, Harry, végeztünk!

Harry nem követte tüstént, hanem egy percig farkasszemet nézett velem. Amikor látta, hogy csak báván állok, és egy ujjamat sem mozdítom meg tulajdonom megvédésére, arcán végtelen megvetés tükröződött.

- Mondja csak - kérdezte -, tudja, mi a kojot?

- Hogyne tudnám! - feleltem egykedvűen.

- Nos, micsoda?

- A prérifarkas. A leggyávább állat a világon, még a kutyaugatástól is megijed.

- Jól ismeri. Nem csodálom, mert maga is az - kojot!

Lovaglópálcájával meglegyintette lovát; és néhány szökelléssel utolérte Emery Forstert - New Venango atyaúristenét.

Utolsó szava súlyos sértés lett volna, ha egy felnőtt ajkáról hangzik el, de ettől a rátarti kölyöktől nem vettem rossz néven. Ami meg Forstert illeti, csak mosolyogtam rajta, eszem ágában sem volt musztángomat neki átengedni. Csak hadd abrakoltassa meg - gondoltam -, éjjel majd érte megyek. Most is csak egy füttyentésembe került volna, hogy

Swallow ledobja hátáról az idegen lovast, és visszatérjen hozzám.

A bolt előtt néhány ember ácsorgott, aki végighallgatta szóváltásomat Forsterral. Közülük az egyik hozzám lépett és megkérdezte:

- Huzamosabb ideig akar New Venangóban maradni?

- Alig hiszem - feleltem.

- Akkor is jól tette, hogy engedett - mondta. - Mr. Forsterral nem tanácsos ujjat húzni.

Végignéztem rajta. Vörös haja és beszéde is elárulta ír származását.

Arcán meglátszott, hogy szereti az italt, ami csak megerősítette azt a feltevésemet, hogy Szent Patrick hazájából vándorolt ki Amerikába.

- Kié ez a bolt? - kérdeztem.

- Az enyém - felelte -, de Mr. Forsternak is része van benne. Hallottam, mit ígért magának. Fáradjon be, és vegye meg, amit akar, nem kell fizetnie egy centet sem. Majd felírom Mr. Forster számlájára.

- Semmi közöm ahhoz a lótolvajhoz! - feleltem. - Amit vásárolok, magam fizetem ki.

Hüledezve nézett rám, de amint pillantása az övemből kikandikáló késemre és revolveremre esett, csak ennyit mondott:

- Ahogy kívánja, Sir. Tessék befáradni!

Kiválasztottam egy szép új trapperöltönyt mindennel, ami hozzá tartozik. Elláttam magam jó sok munícióval és legalább egy hétre való elemózsiával. Szemtelenül sokat kért mindenért, de rövid alkudozás után leengedte a felére. Azt hiszem, így is túlfizettem, mert igen elégedett arccal söpörte be a pénzt. Most már olyan előzékeny volt, hogy egy kis zsákot adott nekem ajándékba, és szépen becsomagolta, amit vásároltam. A tömött zsákot tarisznya módjára zsineggel a vállamra akasztva, kiléptem a "Store & Hotel" ajtaján.

Közben teljesen beesteledett, és a völgyteknő sötétségbe borult.

A villa felé indultam, a folyó partján vitt arra az út. Ekkor észrevettem, hogy az olajszag, mely az egész völgyet megülte, a folyó mellett sokkal

erősebb; mint máshol. Szaglászva a víz fölé hajoltam, és megállapítottam, hogy nem képzelődtem: kétségtelen, hogy a víz színén nagy mennyiségű olaj úszik. Az ördög érti ezt - gondoltam -, talán sok olaj tört ki hirtelen, s kénytelenek egy részét a folyóba ömleszteni.

Elhaladtam az üzemi épületek mellett, ahol minden sötét volt. Az út nemsokára bekanyarodott, és megpillantottam Forster villáját. A magas verandát több lámpa világította meg, s láttam, hogy ott egy kis társaság gyűlt össze. Nem mentem a kapuig, még előbb megkerültem a házat - mögötte kis kert terült el, melyet egészen alacsony kőfal határolt. Közvetlenül a fal mögött állt a musztángom egy fához kötve.

A nagyszerűen idomított állat halk szuszogással üdvözölt, de meg se moccant. Örömmel láttam, hogy nem nyergelték le - Swallow nem is tűrte volna, még kevésbé azt, hogy idegen kéz valami istállóba vezesse.

Bizonyára megpróbálták, de nem sikerült, azért tartották itt a kertben, a szabadban.

Nesztelenül áttornásztam magam az alacsony kőfalon. Megsimogattam kedves lovamat, és zsákomat a nyerge mögé kötöttem. Eloldottam a kötőféket, s éppen nyeregbe akartam vetni magamat, hogy átugrassak a falon, amikor halk-beszédhang ütötte meg a fülemet.

Eddig a ház három oldalát láttam csak, most a negyedik oldal felé meresztettem szememet, mert a hangot onnan hallottam. A félhomályban két nyugszéket fedeztem fel, az egyikben Harry hevert, a másikban Forster - ők beszélgettek.

- Nem tetszik nekem ez a dolog, bácsikám - mondta Harry. - Attól félek, nem gondoltad meg eléggé.

- Nem értesz ehhez, Harry - felelte Forster. - Az olaj óriási kincs, és egyre nagyobb szükség lesz rá. De egyelőre túltermelés van. Sok helyen találtak olajat, és az új kutak elárasztják a piacot.

- Az is baj? - kérdezte Harry.

- De mennyire! Minden cikk ára a kereslettől és a kínálattól függ.

Erről tanácskoztunk a múlt héten a városban az olajmezők tulajdonosaival.

A keresletet nem tudjuk fokozni, tehát a kínálatot kell csökkenteni, nehogy lemenjenek az árak. Elhatároztuk, hogy egy hónapig átmenetileg csökkentjük az olajkészleteket. Az én javaslatom volt, és elfogadták - büszke vagyok rá.

- És hogy akarjátok megcsinálni?

- Ahogy lehet. Én például a nagyobbik kút hozamát a Venango folyóba engedem. Nem is tudnék vele mást csinálni. Minden tartályom és hordóm tele van. Ha felmennek az árak, készleteimet piacra dobom, addig pedig visszatartom.

- Tisztességes dolog ez? A természet ajándékait eltékozolni!

- Hogyhogy tisztességes? Az olaj az enyém, azt csinálok vele, amit jónak látok. Az üzlet - üzlet, érted?

- Csak ne fizess rá a végén!

- Bízd rám, Harry! Te még túl fiatal vagy ahhoz, hogy ilyesmibe beleszólj.

Láttam, amint a fiú felpattant, alighanem, hogy indulatos választ adjon Forsternak, de erre már nem került sor, mert abban a pillanatban hatalmas robbanás reszkettette meg a levegőt, még a talajt is a lábam alatt, mintha földrengés lett volna. Rémülten néztem körül, s a völgy felső végében, ahol a nagy fúrótorony állt, hatalmas lángoszlopot láttam, mely ötvenlábnyira szökött fel, szétterült a magasban, aztán viszszazuhant a földre, és ijesztő gyorsan elöntött mindent körös-körül.

Ugyanakkor éles, forró gáz szaga csapta meg az orromat, mintha a levegő folyékony tűzzé változott volna.

Ismertem ezt a jelenséget, mert láttam egyszer egész borzalmas mivoltában a Kanawha völgyében, ahol félelmetes pusztítást okozott éppen, amikor ott voltam. A teraszra rohantam, ahol rémülettől dermedt arcok meredtek rám.

- Eloltani a lámpákat! Gyorsan! - kiáltottam. - A fúrótorony felrobbant, és a feltörő gázok meggyulladtak! Az egész völgy lángba borulhat!

Csak bámultak rám - nem értették, mit beszélek, vagy nehezen ocsúdtak fel bénultságukból. Egyik lámpától a másikhoz ugrottam, és eloltottam valamennyit. De láttam, hogy a store ajtaján még fény szivárog ki. Az égő szökőkút lángja hihetetlen gyorsasággal terjedt, és már elérte a folyót.

- Meneküljetek, emberek! - ordítottam. - Fel a magaslatra! Fusson, akinek kedves az élete!

Többet nem törődtem velük. Harryhoz rohantam, egyszerűen felnyaláboltam, és a következő percben már Swallow hátán ült, előttem a nyeregben. Nem fogta fel, milyen nagy a veszély, és dacosan kapálózott kézzel-lábbal, mert bosszantotta, hogy megkérdezése nélkül felkapom és magammal hurcolom. Vasmarokkal szorítottam mindkét karját, és Swallow, ösztönére hallgatva, irányítás nélkül nekiiramodott, átugrott a kőfalon, és vadul vágtatott a parton, a folyón lefelé.

Legjobb lett volna felkapaszkodni a meredélyen, a szakadék peremére, ahonnan először pillantottam meg New Venango házait - de ez az út nem volt járható, már elöntötte a tűzfolyam. Csak lefelé volt még szabad az út, ott meg a sziklafalak annyira összeszorultak, hogy a folyó is csak nehezen tudott keresztültörni.

Miközben tanácstalanul néztem ide-oda, Harryval is viaskodnom kellett.

- Eresszen el! - kiáltotta. - Semmi szükségem a segítségére! Egyedül is tudok gondoskodni magamról!

- Elég az ostobaságból! - rivalltam rá. - Maradjon nyugton! Éreztem, hogy ujjak motoszkálnak az övem körül, és a következő pillanatban megvillant

valami Harry kezében: sikerült bowie-késemet kirántania, és az oldalamnak szegezte.

- Ha nem ereszt el rögtön, a bordái közé döföm! - kiáltotta.

Vitatkozásra nem volt idő. Jobb kezemmel kicsavartam kezéből a kést, míg bal karommal úgy magamhoz szorítottam, hogy mozdulni sem bírt.

A veszély percről percre nőtt. A tűzfolyam elérte a raktárbarakkot, a hordók ágyúlövésre emlékeztető robajjal kigyulladtak, és a belőlük kicsapó égő olaj is növelte a tűztenger erejét. Olyan száraz és forró volt a levegő, hogy úgy éreztem, mintha a tüdőm is égne. Minden erőmet össze kellett szednem, hogy el ne ájuljak - de nem szabad, az életemről és a védencem életéről van szó!

- Rajta, Swallow, előre, Swal. . .

Fulladoztam - torkomban megakadt a szó, de Swallow-nak nem volt szüksége biztatásra; a derék, pompás musztáng szinte repült, úgy száguldott.

Azt már láttam, hogy a folyónak ezen a partján biztos pusztulás vár rám. Már közeledtünk a szoroshoz, ahol a sziklafal és a folyó közt még egy agár sem tudna átsuhanni. Egyetlen menekülés a víz - be a folyóba, át a túlsó partra!

Combom kis nyomására az okos és engedelmes musztáng lendületes ugrással a vízbe vetette magát, és a hullámok összecsaptak a fejünk fölött. Új erőre kaptam, éreztem, hogy bágyadtságom elmúlik, pangó vérkeringésem felfrissül, de a ló eltűnt alólam. Mindegy; úszva kell átjutnom a túlsó partra! Swallow gyorsabb volt, mint a lángözön, mely szinte az eget nyaldosva hömpölygött a folyón lefelé ; még egy perc, talán csak fél perc, és minket is elér. Mellettem a fiú már elvesztette eszméletét, de merev karjai görcsösen csimpaszkodtak belém. Még soha életemben nem úsztam ilyen kétségbeesett erővel - nem is úsztam, szinte szökelltem a folyó hátán, melyet villózó fények világítottak meg a meder mélyéig. Rettenetes félelem szorongatta szívemet. Hol a musztángom? Kedves, okos

Swallow, hol vagy? Ekkor ziháló szuszogást hallottam a közelemben. Swallow, derék, hű Swallow, te vagy az?

Már itt a part, de nincs erőm felkapaszkodni, megdermedtem egészen.

Istenem, ne hagyj el most, az utolsó pillanatban! Egyszerre csak megint a nyeregben ültem, és a nagyszerű musztáng fellendült a partra - sikerült! Tovább, Swallow, tovább, el innen, ahová akarsz, csak ki ebből az izzó pokolból! Éreztem, hogy megint száguldunk; hova, merre - nem tudtam, nem is törődtem vele. Szemem izzott üregében, mint az olvadt fém, s a fény, melyet felfogott, mintha agyamat perzselte volna; nyelvem kitüremlett száraz ajkaim közül; testem olyan volt, mint az elégett szivacs, mely mindjárt hamuvá hullik szét. Alattam a ló zihált, és szinte emberi hangon nyögött, jajgatott. Mégis futott, futott, szirteken ugrott át, sziklaréseken suhant keresztül, hol tigris-, hol kígyószerű mozdulatokkal.

Jobbommal nyakába kapaszkodtam, míg bal kezemmel az alélt fiút tartottam a nyeregben. Még egy ugrás - egy utolsó, félelmetes ugrás -, és már túl voltunk a sziklafalon, künn a nyílt prérin. Swallow megállt, én pedig lecsúsztam a nyeregből, és elnyúltam a földön.

Swallow is rettenetesen kimerült, minden tagja reszketett, én meg úgy éreztem, hogy ájulás környékez. Túl sok volt az izgalom és a megerőltetés. Mégis feltápászkodtam, és megöleltem hűséges musztángom nyakát.

- Swallow, drága Swallow, megmentetted az életünket! - suttogtam, és a musztáng úgy nézett rám, mintha megértené szavaimat; bizonyára meg is értette.

Az ég alja piros volt, mint a vér, és a folyó párája füsttel keveredett.

Vajon hányan maradtak életben a völgy lakói közül? Nem folytathattam ezt a gondolatot, mert most elsősorban Harryval kellett törődnöm, aki sápadtan és dermedten hevert mellettem - olyan mozdulatlanul, hogy már-már azt hittem, nem is él. Azért mentettem ki a tűzből, hogy a víz okozza halálát?

Ruhája teljesen átázott, és élettelen tagjaira tapadt. Gyorsan dörzsölni kezdtem, és karjait emelgettem - mindent elkövettem, amit ilyen esetben elsősegélynek szoktak nevezni.

Sokáig fáradoztam eredménytelenül, aztán végre gyenge remegés futott át testén; éreztem, hogy szíve dobogni kezd, és már lélegzik is.

Amikor felocsúdott aléltságából, kinyitotta és rám meresztette szemét.

- Hol vagyok? Mi történt? - kérdezte.

- Megmenekültünk a tűzhaláltól - feleltem.

- Tűzhalál. . . igen. . . istenem, hát igaz? Kigyulladt a völgy, és Forster. . .

Felült, és révedezve nézett körül. Lassanként ráeszmélt mindenre, ami történt.

- És Forster? - kérdezte. - A vendégek és a többi ember? Mi lett belőlük?

- Nem tudom - feleltem. - Attól tartok, hogy. . .

Hirtelen felugrott, és indulatosan a szavamba vágott:

- Nem tudja! Megmenthette volna valamennyit, de csak a saját életére gondolt!

- Meg a magáéra, Harry.

- Én nem hagytam volna őket ott! Megpróbáltam volna segíteni rajtuk! Erőszakkal hurcolt magával, és a többieket sorsukra bízta! Nem maradhatok itt - visszamegyek, hátha tehetek valamit!

El akart szaladni, de megragadtam a kezét.

- Maradjon! Senkin sem tud segíteni! Csak a vesztébe rohan!

- Hagyjon! Semmi közöm magához! Megvetem és gyűlölöm - maga gyáva!

Kitépte kezét a kezemből, és elrohant. Éreztem, hogy valami kis tárgy maradt a kezemben. Megnéztem - egy aranygyűrű volt, ami lecsúszott az ujjáról, amikor kezét elrántotta.

Utána siettem, de már eltűnt a szemem elől. Igazságtalan volt hozzám, de nem tudtam rá haragudni. Megértettem fiatalos hevességét, és mentségére szolgált az is, hogy a váratlan katasztrófa egészen megzavarta. Visszatértem lovamhoz, és leültem a földre. Elhatároztam, hogy itt töltöm az éjszakát, kipihenem magam, és hajnalban folytatom utamat. Minden idegszálam remegett, s amint lenéztem a völgybe, ahol még mindig lángolt az olaj, azt hittem, az égő poklot látom, melyből csodával határos módon sikerült kimenekülnöm. Régi ruhám perzselt rongyokban szakadt le rólam. Elővettem az újat, melyet a store-ban vásároltam. Zsákomban, amint a folyón átkeltem, teljesen átnedvesedett, de éppen ezért épségben maradt.

Swallow is leheveredett mellém; fű volt a közelben bőségesen, de nem voltkedve legelni; nemcsak a fáradtság verte le lábáról, érzékeny idegeit az izgalom is megviselte. Aludni szerettem volna, de nem jött álom a szememre. Szívem elszorult, amint a sok szerencsétlen emberre gondoltam, aki a telepen elpusztult. Az éjszaka folyamán többször felkeltem, és lenéztem a völgybe. A tűz terjedelme már kisebb volt, de így is félelmetes látványt nyújtott. A fúrótorony helyén magas tűzoszlop lobogott, s így fog égni tovább is, amíg az olajsugár el nem apad, mert nincs ember, aki elolthatná.

A reggeli pirkadatban a tűz halványabban égett. Forster villája, a raktár, az üzemi épület és a store a lángok martaléka lett. A kis házak és viskók, ahol a munkások laktak, eltűntek, még üszkös romjaikat sem láttam. Az egész völgy fekete volt, mint egy óriási serpenyő, melynek tartalma korommá égett.

Csak egyetlen ép házat tudtam felfedezni odaát a túlsó parton, egészen hátul, a völgy legmagasabb pontján, melyet a tűz nem tudott elérni, de jóval lejjebb annál a helynél, ahol én álltam. Néhány ember ácsorgott a ház előtt, s köztük megpillantottam Harryt is. A vakmerő fiú bizonyára még az este

ereszkedett le a sötétben alig látható ösvényen, s úszott át a túlsó partra. Elindultam a kis ház felé. Harry észrevette közeledésemet, s karját kinyújtva felém mutatott, nyilván felhívta rám a többiek figyelmét. Egy ember sietett a házba, s nemsokára puskával a kezében jött vissza. Leszaladt a folyóig, és ott leste, mikor bukkanok fel a szemközti parton.

- Halló! - kiáltott át hozzám. - Maga mit kódorog itt? Semmi keresnivalója ezen a tájon! Hordja el magát, ha nem akar egy golyót a fejébe!

- Segíteni akarok maguknak!

- Köszönöm az ilyen segítséget!

- Küldje le Harryt, beszélni akarok vele.

- Harry nem kíváncsi magára! Takarodjon innen! Alighanem maga gyújtotta fel az olajkutat!

Az ostoba vád annyira megdöbbentett, hogy nem is tudtam, mit feleljek.

- Aha, hallgat! Úgy látszik, rossz a lelkiismerete! Gyújtogató!

Vállára kapta a puskát, és rám lőtt. Meg se moccantam, és ez volt a szerencsém, mert rosszul célzott, és nem talált el. Kedvem lett volna megmutatni neki, hogy kell célba találni, de az egész jelenet annyira elkeserített, hogy szó nélkül sarkon fordultam, és újra felkapaszkodtam az ösvényen. Odafenn nyeregbe ültem és elvágtattam. Látni sem akartam többé azt az átkozott helyet, ahol megmentettem egy fiú életét, és ez volt a köszönet.

Néhány nappal később eljutottam a Kavicsos Prérire, ahol egy teljes hétig kellett várnom, míg Winnetou megérkezett. Közben nem szenvedtem szükséget, mert vad volt bőségesen. Nem is unatkozhattam, mert sziú csapatok vonultak át a prérin, s ugyancsak résen kellett lennem, hogy észre ne vegyenek. Amikor Winnetou végre megjött, tüstént közöltem vele megfigyeléseimet, mire kijelentette, hogy egy percig sem időzhetünk itt, hanem tüstént el kell hagynunk ezt a környéket.

Már előre örültem annak, hogy nemsokára megismerkedem Old Firehanddel, a híres vadásszal, akitől sokat tanulhatok. Az út, mely hozzá vezetett, nem volt veszélytelen. Már másnap gyanús nyomokra bukkantunk: egy indián harcos nyomai voltak, akit bizonyára felderítőnek küldtek ki.

Gondosan megvizsgáltam a talajt. Megtaláltam a helyet, ahol az indián egy cöveket vert a földbe, s lovát odakötötte; a ló félkörben lerágta a préri aszott füvét; gazdája mellette hevert, és a nyilaival játszogatott; egy nyíl eltört a kezében, s a két darabját gondatlanul elhajigálta. Megvizsgáltam a nyíldarabokat is. Harci nyíl volt, nem vadásznyíl.

- Hadiösvényre léptek - mondtam. - Ez a felderítő tapasztalatlan, fiatal harcos volt, mert különben nem hagyta volna itt az eltört nyilat.

Lábnyoma is kisebb, mint egy felnőtt emberé.

Nemrég hagyhatta el ezt a helyet, mert a nyomok még frissek voltak, és a letaposott fűszálaknak nem volt idejük felegyenesedni. Órákon át követtük a nyomokat, amíg alkonyodni nem kezdett. Elhatároztuk, hogy itt éjszakázunk, és reggel, a világosságban követjük a nyomokat tovább. De mielőtt leugrottam volna a nyeregből, elővettem távcsövemet, hogy terepszemlét tartsak.

Ez a préri olyan volt, mint egy megfagyott tenger; hullámok módjára követték egymást a kis halmok. Egy ilyen dombocska tetején álltunk, és innen jó messzire lehetett ellátni.

A távcsövet szememhez szorítva hosszú, egyenes vonalat vettem észre, mely a keleti látóhatártól a legtávolabbi nyugati pontig húzódott.

- Átadtam Winnetounak a távcsövet, és kezemmel jeleztem, melyik irányba fordítsa.

- Uff! - kiáltott fel rövid vizsgálódás után, és kérdőn nézett rám.

- Tudja testvérem, miféle ösvény az? - mondtam. - Nem bölények vonultak arra, nem is indiánok lába taposta.

- Tudom - bólintott -, a tűzparipa útja az. Újra szeméhez emelte a távcsövet, és nagy érdeklődéssel figyelte a sínpárt, melyet az üveglencsék közelebb hoztak. Egyszerre csak leeresztette a távcsövet, leugrott lováról, és gyorsan maga után vonta a völgybe. Tudtam, hogy nyomós oka lehet rá, s tétovázás nélkül követtem példáját.

- A tűzparipa ösvénye mögött emberek fekszenek a töltés túlsó oldalán. Indiánok leselkednek ott.

Ezért hagyta el olyan gyorsan a magaslatot, ahol könnyen megláthattak volna bennünket.

- Mit gondol testvérem, mi lehet a szándékuk? - kérdeztem.

- Szét akarják rombolni a tűzparipa útját - felelte.

- Akkor odalopózkodom - mondtam. - Meg kell néznem, mit csinálnak.

Kivettem kezéből távcsövemet, és azt mondtam, várjon meg itt, aztán óvatosan előreosontam; felhasználtam a terep minden horpadását, s hason kúszva annyira megközelítettem az indiánokat, hogy jól megfigyelhettem őket.

Körülbelül harmincan voltak, íjakkal felszerelve, de jó néhánynak puskája is volt. Valamennyien rikító hadiszíneket mázoltak az arcukra.

Kipányvázott lovaik száma jóval nagyobb volt, mint a harcosoké, ami megerősítette gyanúmat, hogy a vonat kifosztását tervezik, s a vezeték lovakat a zsákmány elszállítására hozták magukkal.

Mintha valaki lélegzett volna a hátam mögött. Kirántottam késemet, és gyorsan megfordultam: Winnetou feküdt mögöttem - nem volt türelme a lovak mellett maradni.

- Uff! - csodálkozott halkan. - Testvérem nagyon bátor, hogy ennyire előrehatolt. Ezek ponka indiánok, a legharciasabb sziú törzs, amott meg Parrano, a fehér törzsfőnök.

- A fehér törzsfőnök? - néztem rá álmélkodva.

- Hát testvérem nem hallott még Parranóról, az atabaszkok vérszomjas főnökéről? Senki sem tudja, honnan jött, de félelmetes harcos, és az atabaszkok törzse befogadta. Amikor az ősz törzsfőnök a nagy vadászmezőkre költözött, Parrano kapta meg a főnöki kalumetet, és sok skalpot gyűjtött. Aztán a Gonosz Szellem elvakította, kegyetlenül bánt harcosaival, és elkergették. Most a ponkák közt él, és merész kalandokba viszi őket.

- Testvérem látta már szemtől szembe?

- Winnetou összemérte vele tomahawkját, de a fehér törzsfőnök csupa alattomosság - nem küzd becsületesen.

- Mit várs egy árulótól? Meg akarja állítani a tűzparipát, hogy fehér testvéreit lemészárolja és kirabolja!

- Mit akarsz tenni ellene?

- A tűzparipa elé lovagolok, és figyelmeztetem fehér testvéreimet a veszélyre.

Winnetou bólintott. Abban az időben gyakran megesett, hogy fehér vagy indián fosztogatók kisiklatták a vonatot. Ebben a könyvben még többször lesz ilyen esetről szó.

Most már annyira besötétedett, hogy a ponkák mozdulatait nem tudtam innen szemmel követni. De tudnom kellett, mit csinálnak, s ezért megkértem Winnetout, térjen vissza a lovakhoz, és várjon meg, mert én még közelebb akarok osonni az ellenséghez.

- Jól van - súgta Winnetou. - De ha testvérem bajba kerül; utánozza a prérityúk hangját, akkor a segítségére sietek.

Visszahúzódott, én meg hason csúsztam a töltés felé. Roppant óvatosan közelítettem meg, és soká tartott, míg odaértem. Azután átmásztam a töltés túlsó oldalára, és még nagyobb óvatossággal közeledtem ahhoz a ponthoz, ahol távcsövemmel a ponkákat felfedeztem. Most már láttam, mit csinálnak. Ezen a vidéken sok volt a kő, ami a prérin egyébként nagy ritkaság. A ponkák nagy, nehéz köveket hordtak össze, és eltorlaszolták a sínpályát.

Most már nem volt vesztegetni való időm. Nem tudtam, hol vagyok, s azt sem, hogy mikor halad erre a vonat, de feltételeztem, hogy kelet felől érkezik, ahol a nagyvárosok vannak. Sürgősen elébe kell sietnem.

Előbb azonban visszatértem Winnetouhoz. Néhány szóval megbeszéltem vele a tervemet, azután nyeregbe ültünk, és a sínek mentén kelet felé nyargaltunk. Egy kis holdfénynek megörültünk volna, de az ég felhős volt. Szerencsére a sínek vonalát így sem lehetett eltéveszteni.

Negyedórai nyargalás után megálltunk. Most csak az volt a kérdés, hogyan figyelmeztessük a robogva közeledő vonatot. Tüzet akartam rakni, de Winnetou nem helyeselte. A máglya tüze ilyen sík terepen messzire világít, s attól kellett tartani, hogy nemcsak a vonatvezető veszi észre, hanem a ponkák is. Ezért újra nyeregbe ugrottunk, és még egy negyedórát vágtattunk a vonat elébe.

Most már elég messze voltunk a ponkáktól. Leszálltunk, és lovainkat egy bokorhoz kötöttük. Jó sok száraz füvet téptem le és összecsavartam. Puskaport szórtam rá, s ezzel a könnyen lángra lobbantható, rögtönzött fáklyával a kezemben, nyugodtan várhattam a vonatot. Egy pokrócot terítettünk a földre, és lehevertünk rá, úgy vártunk és hallgatóztunk, szemünket abba az irányba meresztve, ahonnan a vonatot vártuk.

Kínos lassúsággal telt az idő. Végre egy kis csillogó pont jelent meg messze, nagyon messze a sötétségben, de egyre nagyobb és fényesebb lett.

Azután gyenge morajlást hallottunk, mely szintén nőtt és erősödött, s végül már olyan volt, mint a távoli mennydörgés hangja.

A cselekvés pillanata elérkezett. Már láttuk a vakító fénykévét, melyet a mozdony hatalmas lámpái a sínekre vetettek. Előhúztam revolveremet, és a csövába lőttem. Abban a pillanatban fellángolt a rászórt puskapor, és a száraz fűcsomó kigyulladt. A rögtönzött fáklyát meglengettem, amíg lobogó lánggal nem égett, s másik kezemet felemelve jeleztem a mozdonyvezetőnek, hogy álljon meg.

A gépész tüstént észrevette a jeladást. Éles füttyöt hallottunk, és tudtuk, hogy már fékez. A következő pillanatban fülsiketítő robajjal száguldott el mellettünk a vonat. Már lassított, de idő kellett hozzá, hogy megálljon. Winnetouval együtt a kocsisor után rohantunk.

Végre megállt a vonat. Mit sem törődve az ablakokból kihajló utasokkal, a mozdony elé ugrottam, és pokrócomat, melyet gondos előrelátással készenlétben tartottam, a reflektorra borítottam, ugyanakkor harsogó hangon ezt kiáltottam:

- Minden lámpát eloltani!

A vonat tüstént sötétségbe borult. A két óceánt összekötő Pacific-vasút személyzete már tapasztalt egyet-mást, és megtanulta, hogy bizonyos esetekben gyorsan kell cselekedni.

- A kutyateremtésit! - káromkodott a mozdonyvezető. - Mi történt? Miért állított meg minket?

- Indiánok leselkednek előttünk! - kiáltottam fel hozzá. - Ki akarják siklatni a vonatot!

- Ördög, pokol! Ha így áll a dolog, akkor maga átkozottul derék fickó, hogy figyelmeztetett!

Leugrott a fülkéből, és úgy megszorította a kezemet; hogy csillagokat láttam. A vonaton nem volt sok utas, de ezek pillanatok alatt körülvettek.

- Mi az? Mi történt? Miért álltunk meg? - kérdezték izgatottan. Néhány szóval megmagyaráztam nekik a helyzetet, mire még nagyobb izgalom vett rajtuk erőt.

- Csendet kérek, uraim! - mondta a derék mozdonyvezető. - Ne veszítsük el a fejünket. Itt a jó alkalom, hogy elvegyük a kedvüket a vasút megtámadásától. Nem tudja, Sir, hányan vannak?

- A ponkák? Körülbelül harmincan - feleltem.

- Mi kevesebben vagyunk, de fegyvereink jobbak! Hát ott ki ólálkodik a sötétben? Istenemre, egy rézbőrű!

Kést rántott elő, és már Winnetoura akarta vetni magát, aki utánam jött, de megállt néhány lépésnyire mögöttem.

- Nyugalom, kedves barátom! - kaptam el a túlbuzgó gépész karját.

- Ez a vadásztársam, aki segítségünkre lesz a merénylet megakadályozásában.

- Az más. Akkor lépjen közelebb. Hogy hívják ezt az indiánt?

- Winnetou a neve.

- Winnetou? - kiáltotta egy hang a háttérben, és egy ember tört utat magának a körülöttem tolongók között. - Winnetou van itt - az apacsok nagy főnöke?

A sötétben is láttam, hogy valóságos óriás. Egyszerű vadászruhát viselt, de megjelenése valami megmagyarázhatatlan módon így is tiszteletet keltett. Winnetou elé állt, kitárta két karját, és örömmel felkiáltott:

- Winnetou nem ismeri meg régi jó barátja hangját? - kérdezte.

- Uff! - kiáltott fel az indián éppen olyan nagy örömmel. - Hát elfelejtheti Winnetou Old Firehandet, a legnagyobb fehér vadászt, akárhány hold fogyott is el, amióta utoljára látta?

- Boldog vagyok, hogy a véletlen megint összehozott veled, kedves fiatal testvérem!

- Old Firehand? - kiáltottam fel, és a körülöttem állók tiszteletteljesen visszahúzódtak egy lépéssel, úgy bámultak a Vadnyugat híres hősére, kinek bátor tetteiről szinte hihetetlen történetek jártak szájról szájra.

- Old Firehand? - ismételte a mozdonyvezető is. - Miért nem nevezte meg magát, amikor felszállt, Sir? Mindnyájan büszkék lettünk volna, hogy ilyen híres útitársunk van. A legkényelmesebb helyet kapta volna!

- Köszönöm, öregem; így is elég jól utaztam idáig, és remélem, tovább sem lesz semmi baj. De ne pocsékoljuk az időt! Beszéljük meg, mi a tennivaló.

Minden szem Old Firehandre tapadt, mintha magától értetődő lett volna, hogy az ő parancsait kell követni. Magam is felszólítás nélkül jelentettem neki, amit láttam és tapasztaltam.

- Ön tehát Winnetou barátja? - kérdezte, miután végighallgatott.

- Már nemigen szeretek új ismeretséget kötni, de akit Winnetou a barátságára méltat, azzal örömest kezet szorítok magam is!

- Több, mint a barátom, a fogadott testvérem! - jelentette ki Winnetou.

- Úgy? - mondta Old Firehand, és közelebb lépett hozzám, hogy jobban megnézzen. - Hát ez az az ember, aki. . .

- Igen, Old Shatterhand ő, aki vasöklével minden ellenségét egy csapásra leteríti - mondta Winnetou.

- Old Shatterhand! Old Shatterhand! - hangzott minden oldalról, és az emberek közelebb nyomultak hozzám.

- Ezt az estét sem felejtem el, amíg élek! - kiáltott fel a mozdonyvezető. - Old Firehand, Old Shatterhand és Winnetou! Milyen Szerencsés találkozás! Nyugat három leghíresebb embere! Most már semmi bajunk sem lehet. Uraim, mondják meg, mit kell tennünk, szívesen engedelmeskedünk.

- Egyszerű az egész - legyintett Old Firehand. - Harminc nyavalyás útonálló! Halomra lőjük őket.

- Mégiscsak emberek, Sir - jegyeztem meg.

- Inkább állatok, mint emberek! - felelte. - Már hallottam önről.

Azt mesélik, a legnagyobb gazemberen is megesik a szíve. Az én felfogásom egészen más. Ha ön is átélte volna azt, amit én, nem lenne olyan irgalmas. Ezt a bandát Parrano vezeti, a fehérek árulója, a sokszoros gyilkos. Ha ízekre tépném, akkor sem büntetném meg úgy, ahogy megérdemli!

- Hau! - rikoltotta a máskor oly szelíd Winnetou is. Bizonyára komoly oka volt, hogy az indiánok vérszomjas bosszúkiáltása tört ki a torkán.

- Igaza van, Sir - bólintott a mozdonyvezető. - Kíméletnek itt semmi helye. Legyen szíves, mondja meg, mit csináljunk.

- A vasúti alkalmazottak maradjanak a szerelvényen, az a kötelességük.

A többi gentleman velem tarthat, ha kedve van. Majd megtanítjuk a gazfickókat, hogy nem tanácsos egy vonatot megtámadni. A sötétben odalopózunk hozzájuk, és elintézzük őket. Mivel nem is sejtik, hogy emberükre akadtak, már az első puskalövésre elvesztik a fejüket.

Ha végeztünk velük, tüzet rakunk, és erre a jelre el lehet indítani a mozdonyt, de csak lassan, mert még a torlaszt is el kell távolítanunk.

Nos, ki tart velem?

- Én! Én! Én! - hangzott minden oldalról, mert egyetlen utas sem akart a kalandból kimaradni.

- Akkor vegyék a fegyverüket, és kövessenek! Nincs vesztegetni való időnk, mert a banda tudja, mikor kell a vonatnak elhaladnia, s ha késik, könnyen gyanút foghatnak.

Felkerekedtünk, Winnetou meg én elöl. Mélységes csend ülte meg a tájat, és mi is igyekeztünk minden zörejt elkerülni. Semmi sem árulta el, hogy a végtelen préri nyugalmát csakhamar véres csata váltja fel.

Jó darabig óvakodás nélkül siettünk a sínek mentén, de nemsokára lekuporodtunk, és négykézláb folytattuk utunkat. A hold közben kibújt a felhők közül, és most már elég messze el lehetett látni. A derengő világosság megnehezítette lopakodásunkat, de előnyünk is volt belőle, mert megóvott attól, hogy váratlanul az ellenség karjai közé szaladjunk, hiszen nem ismertük pontosan a helyet, ahol ólálkodnak.

Időnként megálltunk, s akkor óvatosan felemelkedve előrekémleltem. Egy ilyen pihenő alkalmából bal kéz felé egy kis dombon sötét alakot pillantottam meg, melynek körvonalai élesen kirajzolódtak a látóhatáron. A ponkák őrszemet állítottak fel, s még szerencse, hogy nemcsak a várt vonatot leste; hanem minden irányba figyelt, különben könnyen észrevehetett volna bennünket.

Még óvatosabban csúsztunk előre. Nemsokára megpillantottuk az egész ponka csapatot, mely mozdulatlanul lapult a fűben. Valamivel tovább megláttuk a kikötött lovakat is, ami megnehezítette a feladatunkat, mert megszimatolhatták közeledésünket. Most már tisztán láttam, hogyan készültek a vonat kisiklatására. Nagy köveket raktak a sínekre, s borzongva gondoltam arra, milyen sors várt volna a vonat utasaira és személyzetére, ha a fehér törzsfőnök aljas terve sikerül.

A legsürgősebb dolog most az volt, hogy az őrt ártalmatlanná tegyük. Ezt a nehéz feladatot nem lehetett másra bízni, csak Winnetoura.

Az őrszem egyedül állt a holdfényben, és feltétlenül észre kellett vennie azt, aki közeledni próbál hozzá, akármilyen nesztelenül is. És ha sikerül megközelíteni? Egyetlen ugrással, egyetlen mozdulattal kell végezni vele, hogy kiáltani se legyen ideje. Winnetou elosont mellőlem, és nemsokára álmélkodva láttam, hogy az őrszem úgy eltűnt, mintha elnyelte volna a föld, de a következő pillanatban megint egyenesen, szobormereven áll a helyén. Csak egy villanás volt az egész, de megértettem, mi történt. Most már nem a ponka áll ott, hanem Winnetou. Sikerült az őrszem háta mögé osonnia, elrántotta a lábát, leszúrta, és elfoglalta a helyét; most már ő állt ott, egyenesen, mint egy gyertya - és mindez egy pillanat műve volt.

Az indiánok sok mindent tudnak, amit mi, fehérek, szinte meg se tudunk érteni. De amit Winnetou vitt véghez, olyan mesteri munka volt, mely még az indiánokat is ámulatra késztette volna.

Old Firehand még nem adott jelt a támadás megkezdésére, amikor lövés dördült el a hátunk mögött. Az egyik utas véletlenül megnyomta felhúzott revolvere kakasát. Kénytelenek voltunk felugrani, és a támadást elhamarkodottan megkezdeni. A ponkák is felugrottak, és vad ordítozással lovaik felé rohantak, hogy egy távolabbi, biztosabbnak ígérkező helyen készüljenek fel a fogadásunkra.

- Vigyázat! - kiáltotta Old Firehand. - Csak a lovakra lőjetek! Azután kerül sor a fickókra is!

Sortüzünk eldördült, és a ponkák közt zűrzavaros kavarodás támadt.

Néhány ló összerogyott, maga alá temetve lovasát. Több ponkának sikerült a tömegből kikászolódnia, de ezeket Henry-féle karabélyommal szedtem le.

Old Firehand és Winnetou, tomahawkját magasra emelve tüstént belevetette magát a küzdelembe. A többi fehértől már eleve nem sokat vártam, s hamarosan bebizonyult, hogy jól ítéltem meg őket. Revolvereiket buzgón pufogtatták, de senkit sem találtak el, s ha egy ponka közeledett feléjük, ész nélkül hátráltak és elszaladtak.

Amikor utolsó golyómat is kilőttem, félretettem karabélyomat és medveölőmet, s tomahawkot ragadva rohantam Old Firehand és Winnetou megsegítésére. Tulajdonképpen csak mi hárman viaskodtunk a ponkákkal.

Winnetou harcmodorát már ismertem, s most nem is figyeltem rá.

Annál jobban érdekelt Old Firehand, aki a mesebeli óriásokat juttatta eszembe vagy a régi mondák daliáit, kiknek hőstetteiről gyermekkoromban annyit olvastam. Szétvetett lábbal állt az embergomolyagban, csatabárdját forgatva, s akire lesújtott, holtan terült el a földön. Hosszú haja, mint a vágtató ló sörénye, repkedett a szélben, de arcán a biztos győzelem fölényes nyugalma áradt el.

Megpillantottam Parranót a ponkák közt, és előrerohantam, hogy a közelébe jussak, de kitért előlem, s Winnetouval került szembe. Visszahőkölt, de Winnetou odaugrott elé, és rákiáltott:

- Parrano, megállj! Az atabaszk főnök gyáván megfut Winnetou elől? A keselyűk vágják ki a szemedet, te kutya! Skalpod az én övemet fogja díszíteni!

Messze elhajította tomahawkját, övéből kést rántott elő, és torkon ragadta a fehér törzsfőnököt, de a halálos döféstől visszatartotta valaki.

Amikor szokása ellenére becsmérlő szavakkal rontott ellenfelére, magára vonta Old Firehand figyelmét, aki arra fordult, és megpillantotta Parrano arcát - azt az arcot, melyet szíve mélyéből; minden idegszálával gyűlölt, és évek óta hiába keresett, míg most végre váratlanul szembe került vele.

- Tim Finneley! - rikoltotta, és mindkét karjával félretaszítva az útjában álló ponkákat, Winnetou mellett termett, és megragadta döfésre emelt karját. - Hagyd, testvér, ez a nyomorult gazember az enyém!

Parrano megdermedt rémületében, amikor igazi nevén szólították, de amint meglátta Old Firehand bosszúvágytól feldúlt arcát, villámgyorsan megfordult, és vad futásnak eredt. Erre én is félrelöktem azt a ponkát, akit le akartam teríteni, és a menekülő után rohantam. Most láttam először, s

nem volt különösebb okom haragudni rá, még akkor sem, ha ezt a vasúti rajtaütést ő eszelte ki - de hallottam Winnetou és Old Firehand szavait, s most már tudtam, hogy Parrano mindkettőnek halálos ellensége.

Velem együtt ők is üldözőbe vették, de én voltam hozzá a legközelebb. Rögtön láttam, hogy kitűnő futó, s a távolság köztünk egyre nő.

Old Firehand mester volt mindenben, amit a vadnyugati életfeltételek megköveteltek, de az ő korában már nem vehette fel a versenyt fiatalabb futókkal, s még Winnetou sem tudott lépést tartani velem.

Parrano, mint örömmel láttam, elkövette azt a hibát, hogy nem gazdálkodott jól az erejével. Nem cikázott jobbra-balra az indiánok taktikája szerint, hanem hanyatt-homlok rohant előre, minden erejét beleadva a nagy igyekezetbe, hogy minél előbb eltűnjön a szemünk elől. Én, ha egyelőre le is maradtam, vigyáztam a lélegzetemre, s beosztottam az erőmet.

Két társam mindjobban lemaradt mögöttem; már nem hallottam lélegzetüket, mely eleinte közvetlenül a hátam mögött zihált, végül már jó messziről ütötte meg fülemet Winnetou kiáltása:

- Old Firehand álljon meg! Az én fiatal fehér testvérem mindjárt eltaposса az atabaszk varangyos békát. Lába, mint a szélvihar - mindenkit utolér!

Akármilyen hízelgő volt is ez a hasonlat, még egyetlen lépéssel sem jutottam közelebb Parranóhoz. De egyszerre csak észrevettem, hogy lankadni kezd. Most én adtam bele minden erőmet, és nemsokára annyira megközelítettem, hogy már ziháló lélegzését is hallottam. A két kilőtt revolveren kívül nem volt nálam más fegyver, csak a bowie-késem, melyet elő is húztam. Tomahawkomat már az első percekben eldobtam, mert akadályozott a futásban.

Parrano hirtelen félreugrott, hogy nagy lendületemben elszáguldjak mellette, aztán hátulról támadhasson rám. Cselét természetesen rögtön megértettem, s ugyanabban a pillanatban én is irányt változtattam. Az eredmény az volt, hogy teljes erővel egymásba ütköztünk, és késem markolatig a testébe hatolt.

Az összeütközés olyan erős volt, hogy mindketten lezuhantunk a földre; én gyorsan feltápászkodtam, hisz nem tudtam, vajon halálos sebet ejtettem-e rajta. Látva, hogy meg se moccan, mély lélegzetet vettem, és kihúztam testéből a kést.

Nem ő volt az egyetlen ellenség, akit leterítettem, miközben sebeket kaptam és osztogattam az amerikai prériken és őserdőben. Mégis rosszkedvűen álltam ott, lelkiismeretemmel tusakodva, miközben rohanó léptek közeledtek felém. Felpillantottam - Winnetou állt mellettem.

- Fehér testvérem gyors, mint a kilőtt nyílvessző, és keze nem remeg, ha kését döfésre emeli - mondta.

- Hol van Old Firehand? - kérdeztem.

- Erős, mint a grizzly, de az évek súlya lábára nehezedik - felelte.

- Fehér testvérem nem díszíti övét az atabaszk főnök skalpjával?

- Nem, Winnetou - neked ajándékozom.

Villámgyorsan lehajolt, és három vágással lehántotta az elesett ellenség fejbőrét. Mennyire gyűlölhette ezt a Tim Finneleyt, hogy skalpjára áhítozott! Elfordultam, hogy ne lássam, amint övére tűzi. Jó is volt, mert három sötét pontot vettem észre a távolban. Amint jobban megfigyeltem, láttam, hogy hat ponka mozog ott - nyilván az a céljuk, hogy szétszórt csapatukat újra összeszedjék.

Winnetou éles szeme azt is észrevette, hogy a ponkák gyalogosan közelednek, lovaikat pedig kantárszáron vezetik, hogy szükség esetén nyeregbe pattanva bármely pillanatban elmenekülhessenek. Mivel a mi lovaink nem voltak kéznél, könnyen veszedelmes helyzetbe kerülhettünk volna. Winnetou ezért a földre vetette magát, és hason csúszva igyekezett a ponkák útjából kitérni; követtem példáját, és utána kúsztam; célja, mint sejtettem, az volt, hogy nagy ívben a ponkák háta mögé kerüljön. Tervét

nagyon jónak tartottam, mert szerencsés esetben még azt is lehetővé teheti, hogy a ponkák lovait kézre kerítsük.

Elég messze voltunk a csata színterétől, és a ponkák itt már nem gondoltak arra, hogy valami kellemetlen meglepetés érheti őket. Csodálkozó "uff!" kiáltást hallattak, amikor egy földön heverő embert pillantottak meg. Azt hitték, egy sebesült, aki elvergődött idáig, de nem bírta magát továbbvonszolni. Lovaik kantárszárát elengedve odarohantak, lehajoltak hozzá, aztán dühös ordításban törtek ki.

Ez volt az alkalmas pillanat, amelyre lestünk. Villámgyorsan lecsaptunk a lovakra - kettőnek a hátára pattantunk, a többit magunkkal ragadtuk és elvágtattunk. Elégedetten érkeztünk vissza a mieinkhez.

A fehér törzsfőnök skalpján kívül hat lovat zsákmányoltunk.

Elképzeltem, milyen dühös arcot vághattak ezek a ponkák, amikor ráeszméltek arra, hogy rászedtük őket. Még a mindig olyan komoly Winnetou is elmosolyodott erre a gondolatra, de öröme nem tartott sokáig.

Szeme már az első pillanatban Old Firehandet kereste, és elkomorodott, amikor nem találta sehol. Aggódva gondolt arra, hogy hátha ő is a menekülő ponkák egy csapatával találkozott, amely elég erős volt ahhoz, hogy egy emberrel végezzen, akármilyen hősiesen harcol is.

Ez a gondolat engem is nagyon nyugtalanná tett, annál is inkább, mert a csata teljesen befejeződött, és Old Firehandnek már régen vissza kellett volna térnie. Az utasok, akiknek a harc folyamán kevés hasznát láttuk, most összeszedték az indián halottakat; sebesültjeiket a menekülő ponkák természetesen magukkal vitték. Eltávolítottuk a sínekről a kőtorlaszt, és magasan lobogó máglyát gyújtottunk, melyet a távolban veszteglő szerelvény személyzetének okvetlenül észre kellett vennie. Nemsokára meg is érkezett a vonat. A vasutasok öröme óriási volt, amikor győzelmünkről értesültek. Az utasok úgy mesélték el a csata részleteit, mintha komolyan részt vettek volna benne.

Winnetou meg én szótlanul összeszedtük szétszórt fegyvereinket, és elindultunk Old Firehand megkeresésére.

- Remélem, még itt találjuk magukat, mire visszajövünk - mondtam a mozdonyvezetőnek. - De ha nem tudnak megvárni, az se baj. Tartsa magát a szolgálati szabályzathoz.

A sápadt holdfény nem volt elég erős ahhoz, hogy messzebbre lássunk; szemünk helyett inkább a fülünkre bíztuk magunkat, de eleinte azzal sem értünk semmit, mert az indulásra készülődő vasutasok lármája elnyomott minden más neszt. Amikor már eléggé eltávolodtunk a sínektől és az éj néma csendje vett körül, lépten-nyomon megálltunk és hallgatóztunk. Sokáig ez is eredménytelen maradt. Már vissza akartunk fordulni, hogy megnézzük, nem érkezett-e közben vissza Old Firehand a sínekhez, amikor a távolból valami kiáltást hallottunk.

- Ez ő lesz - mondta Winnetou. - Hiszen egy menekülő ponkának eszébe se jutna kiabálással elárulni, hol rejtőzködik.

- Én is azt hiszem - feleltem. - Szaladjunk oda!

- Méghozzá gyorsan! - mondta Winnetou. - Nagy bajban lehet, ha segítségért kiált.

Futásnak eredtünk, de furcsa módon mindegyikünk más irányba, s ezért mindjárt megálltunk.

- Testvérem miért indul kelet felé? - kérdezte Winnetou. - A hang észak felől jött.

- Tévedsz, Winnetou, keletről! Figyelj csak! Újra hallgatóztunk. A kiáltás megismétlődött; én most is kelet felől hallottam, de Winnetou még mindig azt állította, hogy északról jön.

- Akkor menjen ki-ki a füle után! - javasoltam. - Testvérem induljon északnak, én meg kelet felé szaladok, akkor biztosan megtaláljuk. Így is történt. Nemsokára kiderült, hogy nekem volt igazam: a kiáltás abból az

irányból hallatszott, amerre én futottam - s most már jóval hangosabban. Néhány perc múlva elkeseredetten viaskodó emberek kis csoportját pillantottam meg.

- Jövök, Old Firehand, jövök! - kiáltottam, s most már lélekszakadva rohantam oda.

Old Firehand sebesülten összeroskadt, és térdelve folytatta a harcot.

Három indiánt már leterített, de három másik rontott rá, és kétségbeesetten védekezett. Még ötven lépés választott el tőle, s attól féltem, későn érkezem a segítségére. Ezért megálltam, és vállamhoz emeltem karabélyomat, melyet közben már újra megtöltöttem. Kockázatos elhatározás volt, könnyen megtörténhetett, hogy éppen Old Firehandet találom el a gyengén derengő holdfényben, amikor tüdőm zihált a futástól, és szívem is gyorsabban vert - de nem tehettem mást. Három lövés gyors egymásutánban, s a három indián lerogyott a földre.

- Hála istennek! Éppen az utolsó pillanatban! - kiáltotta Old Firehand, amikor odaérkeztem.

- Megsebesült, Sir? - kérdeztem. - Remélem, nem súlyos.

- Bizonyára nem életveszélyes. Két tomahawk-ütés a lábamba. A fickók nem bírtak velem, s azért a lábamat vették célba, hogy összeroskadjak.

- Az ilyen csapás nagy vérveszteséggel jár - mondtam. - Engedje meg, Sir, hogy sebét megvizsgáljam.

- Csak rajta! De meg kell mondanom, hogy csodásan ért a fegyverhez. Ilyen helyzetben három találat! Erre csak Old Shatterhand képes, senki más!

- Láttam, hogy Tim Finneleyt kergetik - folytatta -, de nem tudtam önöket követni, mert közben egy nyíl átlőtte a lábamat. Sántikálva kerestem a nyomaikat, s akkor előttem termett ez a hat ponka - mintha a földből bújtak volna elő. Már messziről megláttak, a földre vetették magukat, s ott lapultak, amíg a közelükbe nem értem, akkor ugrottak fel hirtelen. Nem volt

más fegyverem, csak a késem meg a két öklöm, a többit kénytelen voltam eldobni futás közben. Tomahawkjukkal a lábamba csaptak. Hármat közülük leszúrtam, de a másik három játszva kikészített volna, ha ön a kellő pillanatban meg nem érkezik. Köszönöm, Old Shatterhand, ezt sohasem felejtem el!

Amíg mindezt elbeszélte, megvizsgáltam sebeit; bizonyára nagyon fájdalmasak voltak, de szerencsére nem veszélyesek. Közben Winnetou is ránk talált, és segített a sebeket bekötözni; röstelkedve ismerte be, hogy máskor oly kitűnő hallása ma megtévesztette. A hat ponka halottat ott hagytuk, és visszatértünk a sínekhez. Az út persze sokáig tartott, mert Old Firehand alig tudott vánszorogni, egy jó darabon ketten vittük. Mire a sínekhez érkeztünk, a vonat már elment. Nem vettem rossz néven, hogy nem vártak meg, már így is nagy késésük volt. A zsákmányolt lovakat megtaláltuk a mieink mellett - kikötve, aminek nagyon örültünk, mert megkönnyítette a sebesült elszállítását, bár erről egyelőre szó sem lehetett. Legalább egy hétig feküdnie kellett. Old Firehand ismert egy helyet, mely táborozásra alkalmasabb volt, s lóháton fél nap alatt el lehetett érni. Ezt a kis utat, nehezen bár, de megtettük - ott vizet találtunk és erdőt, vagyis mindent, amire szükségünk volt, hogy hosszabb pihenőt tarthassunk.

XII. A SZIKLAVÁR

Pihenőhelyünkön tovább kellett időznünk, mint gondoltuk. Sokáig tartott, míg Old Firehand annyira megerősödött, hogy lóra ülhetett, és elindulhatott velünk otthona felé. Utunk háromnegyed része ellenséges indián törzsek területén vitt keresztül, de szerencsésen túljutottunk rajta.

Már több nap óta nem mertük puskáinkat elsütni, nehogy magunkra vonjuk az ellenség figyelmét, mégsem szenvedtünk szükséget semmiben, mert csapdával fogtunk vadat, és így szereztünk eleséget. Egy este Old Firehand mellett ültem a kis tábortűznél, az őrséget éppen Winnetou látta el. Amikor megjött körútjáról, melyen semmi gyanúsat sem észlelt, Old Firehand így szólt hozzá:

- Testvérem bizonyára elfáradt. Most már nyugodtan leülhet mellénk.

- Az apacs harcos mindig nyitva tartja a szemét - felelte Winnetou.

- Az éjszaka olyan, mint az asszony: kiszámíthatatlan. Testvéreim pihenjenek le. Én éjfélig virrasztok, amíg valamelyikük fel nem vált.

Ezzel újra eltűnt a fák között, s megint kettesben maradtunk. Az lett volna a legokosabb, ha magamra csavarom takarómat és alszom néhány órát, de valahogy nem volt kedvem még lefeküdni. Mindig nagyon szerettem a meghitt, csendes beszélgetést a tábortűz mellett, a csillagos ég alatt; erre vágyakoztam most is, pedig még nem tudtam, milyen felejthetetlen beszélgetés vár rám.

- Attól tartok; Winnetou nőgyűlölő - jegyeztem meg.

Old Firehand kinyitotta a nyakában csüngő tokot, s kivette belőle féltve őrzött kedvenc pipáját. Kényelmesen megtömte, rágyújtott, és csak aztán felelte:

- Gondolja? Én azt hiszem, téved.

- Nekem sohasem beszélt semmiféle squaw-ról.

- Lehet - bólintott a nagy vadász. - Pedig volt egyszer egy squaw, akiért az életét is odaadta volna.

- S miért nem vezette a wigwamjába?

- Mert az a lány mást szeretett.

- És Winnetou lemondott róla egy másik férfi kedvéért?

- Le. Mert az a másik a legjobb barátja volt.

- A legjobb barátja? Hogy hívták?

- Most Old Firehand néven ismerik - felelte csendesen.

Csodálkozva néztem rá. Ki gondolta volna, hogy itt, a Vadnyugaton is lejátszódnak olyan szerelmi drámák, amelyek a nagyvárosokban mindennaposak?

Nagyon furdalt a kíváncsiság, de természetesen nem mertem Old Firehandet kérdésekkel faggatni. Sokáig a pipájával bajlódott, mely nem égett úgy, ahogy szerette volna, aztán hosszasan rám nézett, és így folytatta:

- Kár a múltat megbolygatni, Sir. Magam sem tudom, miért hoztam szóba egy ilyen fiatal ember előtt. Úgy látszik, nagyon rokonszenves nekem.

- Köszönöm, sir - feleltem -, de akármilyen megtisztelő is a bizalma, nem szeretném, ha tolakodónak tartana.

- Arról szó sincs! Hogy gondolhatnék ilyesmit valakiről, akinek az életemet köszönhetem? Pedig neheztelek önre egy kicsit. Magam szerettem volna Tim Finneleyvel leszámolni, de az ördögbe is, ön megelőzött!

Szeme haragosan felvillant, és keze ökölbe szorult, ami persze nem nekem szólt, hanem annak a gazembernek. Mit vétethetett Old Firehand ellen, hogy még most is elönti az indulat, ha eszébe jut?

Bevallom, többféle érzés küzdött bennem. Egyrészt sajnáltam, hogy meggondolatlan megjegyzésemmel olyan témát vetettem fel, mely ezt a derék, kiváló embert annyira kihozta sodrából. Másrészt ellenállhatatlan kíváncsiság fogott el, hiszen olyan emberekről volt szó, akik már nagyon közel álltak hozzám. Kissé bántott, hogy Winnetounak van egy titka, melyet nem osztott meg velem. Old Firehand gondolataiba mélyedt és hallgatott, én pedig, mint a nyugalom ritka óráiban szoktam, eltűnődtem az utolsó napok eseményein és későbbi terveimen. Örültem, hogy Old Firehand sebe szépen gyógyul, és utunk idáig zavartalan volt. Baj nélkül nyargaltunk át a rapahók és páni indiánok területén, s tegnapelőtt már átúsztattunk a Keyapaha sebes vizén. Még néhány nap, és elérjük a Mankicila folyót, melynek közelében emelkedik a "sziklavár", ahogy Old Firehand az otthonát emlegetni szokta.

Hallottam, hogy néhány kiváló prémvadász dolgozik a keze alatt és lakik nála. Elhatároztam, hogy csatlakozom hozzájuk, és egy ideig igénybe veszem Old Firehand vendégszeretetét. Aztán ha megelégeltem- vagy már terhére vagyok -, folytatom utamat Dakotán keresztül a Nagy-tavak felé, ahol még nem jártam, s ahol szerettem volna egy kicsit körülnézni.

Old Firehand még mindig hallgatott. Időnként előrehajoltam, hogy a tüzet megpiszkáljam, vagy néhány gallyat dobjak rá.

Egyik ilyen mozdulatom közben ujjamon megcsillant a gyűrű a tűz fényében. Akármilyen kicsi volt a tárgy is, a csillogása is, Old Firehand észrevette. Hirtelen felült, s arcán mélységes megdöbbenés tükröződött.

- Miféle gyűrű ez; Sir!? - kiáltott rám. - Hogy került a birtokába?

- Emlék - feleltem. - Életem legborzalmasabb órájának emléke.

- Mutassa csak, hadd nézzem meg közelebbről!

Lehúztam ujjamról a gyűrűt, és átnyújtottam neki. Mohón kapott utána, de alighogy egy pillantást vetett rá, újra felcsattant a hangja:

- Hol szerezte? Kitől?

- Egy kedves fiútól New Venangóban, aki azonban nem volt túlságosan kedves hozzám.

- New Venangóban? - kérdezte leírhatatlan izgalommal. - Talán

Forsternál járt? Látta Harryt? Miféle borzalmas óráról beszél? Csak nem történt valami szerencsétlenség?

- Csak derék Swallow-mnak köszönhetem, hogy nem sültem meg elevenen - feleltem, a gyűrű után nyúlva.

- Hagyja! - kiáltott rám, kezemet ellökve. - Tudnom kell, hogy került önhöz ez a gyűrű! Senkinek nincs rá olyan szent joga, mint nekem!

- Csillapodjék, Sir. Ha más beszélne velem ilyen hangon, nem tűrném el. De önnek megadok minden felvilágosítást.

- Beszéljen! Én is azt mondom: ha más ember ujján látom meg ezt a gyűrűt, pisztolyommal kérem számon tőle, hol szerezte! Beszéljen hát!

Gondoltam, ismeri Forstert, ismeri Harryt, de azt már nem tudtam megérteni, mi lelte. Nem akartam izgatottságát növelni, és elmondtam mindent.

Könyökére támaszkodva arcomba nézett, s feszült figyelemmel hallgatta minden szavamat. Amikor elbeszélésemben odáig jutottam, hogy Harryt akarata ellenére magam elé ültettem a nyeregben, Old Firehand felugrott, és izgatottan szavamba vágott:

- Jól tette! Ez volt az egyetlen mód arra, hogy megmentse! De még mindig reszketek az életéért. Beszéljen, kérem, beszéljen!

Remegő hangon folytattam, mert a megrázó élmény emlékének felidézése engem is izgalommal töltött el. Old Firehand egyre közelebb csúszott hozzám, mintha így gyorsabban elkapna minden szót. Szeme kitágult, és rám tapadt, előrehajolt olyan tartásban, mintha Swallow sörényébe fogózkodva ő vetné magát az égő folyó hullámaiba, és kapaszkodna fel kínlódva a meredek sziklafalon. Észre se vette, hogy megragadta karomat, és úgy szorongatta, mint egy vízbefúló. Nehezen lélegzett, és hangosan nyögött, amint gondolatban átélte azokat a szörnyűséges perceket.

- Hála istennek! - szakadt ki belőle a megkönnyebbülés sóhaja, amikor megtudta, hogy sikerült feljutnom a sziklatetőre; ahol Harry életét már nem fenyegette semmiféle veszély. - Hát ez borzalmas volt! Minden tagom remegett, amíg a beszámolóját hallgattam, s csak az a gondolat nyugtatott meg, hogy bizonyára sikerült Harry életét megmentenie, különben nem ajándékozta volna önnek ezt a gyűrűt.

- Nem is ajándékozta nekem! Véletlenül csúszott le az ujjáról, amint kirántotta kezét a kezemből - talán észre se vette!

- Ha így áll a dolog, miért tartotta meg a gyűrűt?

- Vissza akartam adni neki, de elszaladt. Reggel újra meg akartam kísérelni, de nem sikerült. Egyetlen család maradt életben, a völgy legmagasabb pontján, és oda is mentem. . .

- No és?

- Puskával fogadtak. Rám lőttek, még mielőtt szóhoz juthattam volna. Erre sürgősen búcsút mondtam New Venangónak, természetesen.

- Ez ő - ráismerek Harryra! Vad, féktelen, türelmetlen! Gyávának tartotta önt, Old Shatterhandet! Semmit sem gyűlöl úgy, mint a gyávaságot! És mi történt Forsterral?

- A lángtenger mindent elpusztított. Tudtommal csak az a pár ember menekült meg, amelyről beszéltem, és hála istennek, Harry is. De

Forster. . .

- Megbűnhődött! Ostobaságának és kapzsiságának köszönheti!

- Ismerte Forstert, Sir?

- Voltam nála néhányszor New Venangóban. Pénzéhes és pénzével pöffeszkedő ember volt.

- És az ő házában ismerkedett meg Harryval?

- Harryval? - mosolygott Old Firehand. - Nem, őt már régebben ismertem. . . Omahából, ahol a bátyja él, és talán máshonnan is.

- Beszéljen róla - nagyon érdekel.

- Majd máskor. Az ön beszámolója annyira megrendített, hogy most nem tudok beszélgetni. Nem említette önnek, mit keres Venangóban?

- Azt mondta, csak átutazóban van ott.

- Helyes. És biztos, hogy túlvan minden veszélyen?

- Egész biztos.

- Látta célba lőni?

- Remek céllövő. Egyáltalán - egészen kiváló fiú.

- Örülök, hogy annak tartja. Apja egy híres vadász, aki sokat hadakozott az indiánok ellen, s minden ólomgolyó, amit öntött, célba talált.

Fiát is megtanította a fegyver kezelésére, de arra is, hogy mindig csak igazságos ügyben nyomja meg a ravaszt.

- Érdekes ember lehet. Hol van?

- Hol itt, hol ott, de annyi bizonyos, hogy nagyon jól ismerem. Lehet, hogy egyszer majd bemutatom önnek.

- Roppantul örülnék neki!

- No, majd meglátjuk! Végtére is megérdemli, hogy az apja megköszönje önnek, amit Harryért tett.

- Ah, dehogy, nem arra gondoltam!

- Tudom, hisz már elég jól ismerem önt. Tessék a gyűrűje - visszaadom.

Majd egyszer megtudja, mit jelent, hogy ezt a gyűrűt átengedtem önnek. De úgy elbeszélgettük az időt, hogy már az őrségváltásra kell gondolnunk. Feküdjön le nyugodtan, és aludja ki magát. Majd én felváltom Winnetout.

- Inkább én, Sir!

- Nem, nem, aludjon csak, már éppen elég szolgálatot tett nekem!

Azt akarom, hogy holnap friss erőben legyen. Remélem, kétnapi utat teszünk meg egy nap alatt.

Furcsa érzéssel feküdtem le. Nem tudtam, mit gondoljak erről a beszélgetésről.

Többféle feltevés jutott eszembe, de egyik sem tetszett valószínűnek. Winnetou már régen visszatért az őrségről, és nyugodtan aludt mellettem, s én még mindig álmatlanul forgolódtam. S amikor végre elnyomott az álom, még fülemben csengett Old Firehand hangja, amint azt mondta: "Aludjon csak, már éppen elég szolgálatot tett nekem!"

Amikor reggel felébredtem, égett a tűz, de nem volt ott senki rajtam kívül. Tudtam, hogy barátaim nem lehetnek messze, mert víz fortyogott a kis bádogbográcsban a láng fölött, s a fűben megpillantottam a kioldozott lisztes zacskónkat, mellette pedig a tegnap estéről megmaradt darabka sült húst.

Kikecmeregtem pokrócomból, és a forráshoz siettem, hogy megmosakodjam.

Ott találtam két társamat élénk beszélgetésbe merülten, melyet rögtön abbahagytak, amint megpillantottak - csak nem rólam beszéltek?

Nemsokára útra keltünk egy ösvényen, mely a Missourival párhuzamosan haladt - körülbelül húszmérföldnyire- tőle -, s a Mankicila völgyébe vezetett.

Hűvös reggel volt. Mivel a legutóbbi útszakaszon nem erőltettük meg lovainkat, és a pihenő alatt jól gondoskodtunk róluk, most szinte repültek a zöld prérin.

Társaim viselkedésében valami furcsa változást vettem észre. Eddig is barátságosak voltak hozzám, de most szinte tisztelettel beszéltek velem.

Old Firehand szeme néha megpihent rajtam, s tekintetében szerető megbecsülés tükröződött. Winnetou úgy beszélt velem, mint testvér a testvérrel, de azt is észrevettem, hogy megbonthatatlan barátság fűzi Old Firehandhez. Így aztán tökéletes volt a harmónia hármunk között, ami igazán kellemessé tette az utat.

Déltájban megpihentünk, de Old Firehand - szokásos óvatosságával - előbb kis terepszemlére indult. Előszedtem elemózsiánkat, és tüzet raktam, míg Winnetou letelepedett a fűbe.

- Testvérem bátor, mint a vadmacska, de néma, mint a szikla - jegyezte meg Winnetou.

Nem feleltem semmit.

- Vakmerően keresztülnyargalt az olajtengeren, s barátjának, Winnetounak egy szót sem szólt róla - folytatta az apacs törzsfőnök.

- Az ember nyelve - mondtam erre - hegyes és éles, mint a kés. Nem játékra való.

- Testvérem bölcsen beszél, de Winnetounak mégis fáj, hogy titkolózik előtte.

- Vajon Winnetou kitárta szívét fehér testvére előtt? - volt a válaszom.

- Nem tárta fel előtte a préri titkait? Nem mutatta meg, hogy kell nyomokat olvasni, lasszót vetni, az ellenség skalpját lemetszeni - s mindazt, amit egy nagy harcosnak tudnia kell.

- Winnetou mindezt megmutatta. De nem beszélt Old Firehandről, és arról a lányról sem, kinek emléke nem halt meg szívében!

- Winnetou szerette, és a szerelemről hallgatni kell. De miért nem beszélt testvérem arról a fiúról, akit a Swallow hátán kimentett a tűzvészből?

- Mert dicsekvésnek hangzott volna. Ismered azt a fiút?

- Karomon hordtam - felelte Winnetou. - Megmutattam neki a rét virágait, az erdő fáit, a folyó halait és az ég csillagait. Megtanítottam íjat feszíteni és megülni a musztáng hátán. Megajándékoztam az indián népek nyelvével, és végül odaadtam neki azt a pisztolyt, melynek golyója kioltotta Ritanának, az asszíniboiok leányának életét.

Csodálkozva néztem rá. Egy sejtelem derengett fel bennem, melyet nem mertem szavakba foglalni - annál kevésbé, mert Old Firehand éppen ebben a pillanatban jött meg felderítőútjáról, és most minden figyelmünket az ebédnek szenteltük. Ami engem illet, ebéd közben is

Winnetou szavai jártak az eszemben, melyeket összevetettem azzal, amit azelőtt Harry mondott nekem, s mindebből az kerekedett ki, hogy Harry apja - Old Firehand! Tegnap esti viselkedése, mikor New Venango pusztulásáról beszéltem neki, megerősítette ezt a feltevést. Viszont az is igaz, hogy úgy beszélt Harry apjáról, mint egy ismerőséről, akit be akar mutatni nekem. Vajon mikor értem meg ezt a talányt?

Ebéd után rögtön felkerekedtünk. Lovaink, mintha megérezték volna, hogy közeledünk a célhoz, vígan ügettek előre. Magunk is csodálkoztunk rajta, hogy milyen nagy utat tettünk meg egy fél nap alatt. Alkonyat táján a terep emelkedni kezdett - az a hegyhát volt előttünk, mely elválasztott minket a Mankicila völgyétől, de nem kellett egészen felkapaszkodnunk, mert egy szurdokhoz értünk, mely a hegyhátat átvágva, egyenesen a folyóhoz vezetett.

- Állj! - hangzott hirtelen a bokrok mögül, és ugyanakkor egy puskacső nézett velünk farkasszemet. - Jelszó?

- Bátor!

- És?

- Hallgatag! - felelte Old Firehand, mire az ágak szétnyíltak, és a bokorból egy ember lépett elő, kinek váratlan megjelenése örömmel és csodálkozással töltött el.

Széles karimájú, meghatározhatatlan alakú, színű és korú kalapja alól élénk, apró, fekete szempár csillogott felém. Pufók arcán, amint meglátott, boldog mosoly ömlött el. Bőrkabátja olyan bő volt, hogy a kis ember szinte elveszett benne.

- Megbolondultál, Sam Hawkins?- kérdezte Old Firehand nevetve.

- Tőlem is jelszót kérsz?

- Mindenkitől! - felelte. - Tartsuk be a katonai szabályokat. Isten hozta, Sir a sziklavár üdvözli gazdáját! Isten hozta Winnetout, az apacsok nagy főnökét és Old Shatterhandet, kedves tanítványomat, aki túlszárnyalta mesterét, hihihi!

Mindkét kezét megragadtam, és forrón megszorítottam.

- Be örülök, kedves Sam, ennek a váratlan viszontlátásnak! Nem beszélt rólam Old Firehanddel? Nem mondta neki, hogy régi cimborák vagyunk?

- Dehogynem! Többször is!

- És Old Firehand egy szóval sem említette, hogy ön itt van!

- Meglepetésnek szántam, kellemes meglepetésnek - mosolygott

Old Firehand. - Van itt a várban más ismerőse is.

- Csak nem Dick Stone és Will Parker? Tudom, hogy sohasem válnak meg Sam Hawkinstól.

- Most is együtt vagyunk, bizony! - bólintott Sam.

- Ki van itthon? - kérdezte Old Firehand.

- Hárman elmentek húst szerezni - felelte Sam. - A többi mind itthon van. Az úrfi is megérkezett.

- No, ennek örülök! Láttak indiánokat?

- Egyszer sem. Pedig az én Liddym - folytatta, megveregetve puskája csövét - nagyon szeretett volna beszélgetni velük.

- A csapdák?

- Szép eredménnyel zárultak, ahogy mondani szokás, hihihi! Majd megszemléli, Sir. A kapuban alacsony a víz.

Továbblovagoltunk, Sam Hawkins pedig visszahúzódott rejtekhelyére, a bokrok közé. Szavaiból úgy láttam, hogy már megérkeztünk a sziklavárhoz, melynek bejáratánál most ő látja el az őrséget. De hiába néztem jobbra, balra, előre - semmiféle kaput nem láttam.

Nemsokára bal kéz felé egy nagyon szűk sziklahasadékot vettem észre, melynek torkolatát sűrű szederindák takarták el. A hasadék alját teljes szélességben egy patak foglalta el, melynek átlátszó, tiszta vize jóval lejjebb a Mankicila folyóba ömlött. A hasadékba csak a patak vizén keresztül lehetett bejutni, melynek sziklamedrében sem ember, sem állat lába nem hagyott nyomot. Old Firehand befordult balra, nyugodtan begázolt a patakba, mi meg utána. Most megértettem, amit Sam Hawkins mondott: hogy a kapuban alacsony a víz.

A sziklahasadék mindjobban összeszűkült, s végül mintha egészen összecsukódott volna. Csodálkozásomra Old Firehand továbblovagolt, és egyszer csak eltűnt a szemem elől. Utána Winnetout nyelte el a sziklafal. Amikor ahhoz a rejtélyes helyhez értem; láttam, hogy a felülről alácsüngő borostyánindák nem a sziklát lepik be, hanem egy nyílást takarnak el, mely olyan volt, mint egy sötét alagút torka.

Sokáig követtem az előttem haladó két lovast a sötét, zegzugos alagút különféle fordulóin, amíg végre halvány napvilág derengett fel újra előttem, s egy másik sziklahasadékhoz érkeztem; amely éppen olyan szűk és kapuszerű volt, mint az első. Amikor ezen is áthatoltam, álmélkodásomban visszafogtam lovamat.

Egy óriási, majdnem szabályos, kerek udvar bejáratában álltam, s ezt az udvart nem emberi kéz, hanem a természet építette. Minden oldalról magas, meredek sziklafalak vették körül, de a közepe füves volt, nem kopár, még fák és bokrok is zöldelltek rajta. Lovak és öszvérek legelésztek a hatalmas téren, s kutyák kergetőztek - részint a mi farkaskutyáinkhoz hasonló izmos állatok, amelyeket az indiánok teherhordásra használtak, részint az az apró, könnyen hizlalható korcs fajta, melynek húsa az indiánok szemében a legnagyobb csemege.

- Íme, az én váram - mondta Old Firehand büszkén. - Itt olyan biztonságban érzem magam, mint Bostonban vagy New Yorkban. Elég nehéz megközelíteni, nem igaz?

- És ezeken a sziklafalakon nincs más rés, csak ahol bejöttünk? - kérdeztem.

- Még egy görény se tud beosonni - felelte Old Firehand. - És felülről is lehetetlen bemászni. Ha valaki el is jut ezekbe a hegyekbe, eszébe se juthat arra gondolni, hogy a sziklatömegek ilyen kedves völgyet zárnak körül.

- És ön hogy fedezte fel? - érdeklődtem.

- Véletlenül. Egy mosómedvét követtem az alagúton át, amíg ki nem bújt a résen, amelyet akkor még nem takart borostyán függöny. Így jutottam el ebbe a gyönyörű sziklaudvarba, és természetesen rögtön birtokomba vettem.

- Egyedül?

- Eleinte egyedül tanyáztam itt. Hányszor találtam biztos menedéket indiánok elől, akik üldöztek, és az életemre törtek! Később aztán idehoztam a "fiúkat" is - vadásztársaimat, akikkel közösen gyűjtjük a prémeket. Jól érzik magukat a váramban, ahol vígan dacolunk a tél viszontagságaival.

Szavait éles fütty szakította félbe, melynek elhangzása után a sziklafalak tövében burjánzó bokrok mögül itt is, ott is emberek léptek elő, kiknek arca és ruhája egyaránt elárulta, hogy hazájuk az erdő és a préri.

A nagy, kerek tér közepére kocogtunk, s ott ezek az emberek tüstént körülvették Old Firehandet, és olyan kitörő örömmel üdvözölték, melynek őszinteségében nem lehetett kételkedni.

A nagy zsibongás közepette Winnetou leugrott lováról, s lenyergelte.

Ezután egy kis legyintéssel szabadjára engedte a lovat, hogy gondoskodjék magáról, és legeljen kedve szerint, ő maga meg vállára dobta a nyerget, lószerszámot és takarókat, aztán a kíváncsi pillantásokkal mit sem törődve, elvonult éjszakai szállására.

Old Firehandnek most annyi dolga volt; hogy nem törődhetett velünk.

Ezért én is követtem Winnetou példáját - lenyergeltem musztángomat, és kicsaptam a füves térre legelni, azután sétálni mentem, de nem céltalanul, hanem azért, hogy egy kissé körülnézzek.

Az udvar szélén, a bokrok mögött állatbőrökkel eltakart nyílásokat láttam a meredek sziklafalban. Ezek bizonyára barlangok vagy a kőbe vájt kamrák voltak - a kis vadászkolónia lakó- és raktárhelyiségei.

A kamrák számából arra következtettem, hogy itt télen jóval többen laknak, mint most; a vadászok egy része ilyenkor, a szép őszi hetekben még az erdőben tanyázik.

Tovább bandukolva, vastag ágakból összerótt viskót pillantottam meg a magasban, a sziklafal egy kiugró részén, amely olyan volt, mint egy terasz. Onnan jól át lehet tekinteni az egész völgyet - gondoltam magamban, s elhatároztam, hogy felkapaszkodom a teraszra; ösvény nem vezetett fel, de kitaposott lábnyomok mutatták, merre lehet legjobban megközelíteni. Még fel sem értem, amikor egy karcsú alak bújt ki a viskó keskeny ajtaján, megállt a szikla peremén, s tenyerét szeme fölé emelve, az esti sürgés-forgást figyelte a "várudvaron". Tarka kockás szövetinget viselt, derekától bokájáig rojttal díszített nadrágot és üveggyöngyökkel meg vaddisznósörtével kivarrt kis indián mokaszszint. Lépteim neszére hátrafordult, és akkor megismertem az arcát.

- Harry, maga az?! - kiáltottam fel félig csodálkozva, félig örvendezve, annak ellenére, hogy legutóbb nagyon barátságtalanul viselkedett velem szemben.

- Hát ön hogy kerül ide? - szólt rám gőgösen. - Ki engedte meg; hogy várunkba betegye a lábát?

Ellenséges hangja annyira megdöbbentett, hogy nem is feleltem neki. Szó nélkül sarkon fordultam, és visszamentem az udvarra. De most már biztosan tudtam, hogy Old Firehand fia - utolsó szavai után nem lehetett felőle kétségem. Lassanként egészen besötétedett. Az udvar közepén hatalmas tüzet gyújtottak, s ott gyűlt össze a vár minden lakója. Nevettek, tréfálkoztak, kalandjaikat mesélgették egymásnak, én meg kissé távolabbról hallgattam. Nemsokára Harry is megjelent, s láttam, hogy úgy jár-kel a vadászok között és úgy beszél velük, mint egy teljes jogú felnőtt.

Nemsokára elhúzódtam a tűztől, és elindultam lovamat megkeresni.

Az ég felhőtlen volt, és a csillagok ezrei olyan szelíd helyesléssel mosolyogtak a földre, mintha ennek a testvércsillagnak a lakói békességben élnének, s nem ölnék, tépnék, marcangolnák egymást szüntelenül.

A patak közelében halk, örvendező nyerítés ütötte meg fülemet:

Swallow megismert a félhomályban, és orrát vállamhoz dörzsölgette.

Amióta olyan bátran és derekasan vágott át velem tűzön-vízen keresztül, hűséges jó pajtásomnak tekintettem, és szeretettel simogattam szép, okos fejét.

Ekkor halk léptek közeledtek felénk, és egyszerre csak felbukkant mellettünk Harry.

- Bocsánat - mondta kissé bizonytalan hangon. - Swallow-nak hoztam valamit. Nem felejtettem el, hogy neki köszönhetem az életemet.

Csak neki? - gondoltam, de nem szóltam semmit. Visszahúzódtam, és néhány lépésnyi távolságból figyeltem, hogyan eteti Swallow-t cukorral, és milyen gyengéden cirógatja a nyakát. Már éppen tovább akartam menni, amikor Harry hozzám lépett.

- Nagyon sajnálom, hogy megsértettem önt, Sir - mondta, nyíltan a szemembe nézve.

- Megsértett? - feleltem. - Túlságosan fiatal ahhoz, hogy szavait sértésnek vehessem. De meg kell mondanom, más viselkedést vártam magától.

- Akkor bocsássa meg hálátlanságomat - mondta Harry keményen.

- Soha semmiféle hálára nem tartok igényt - jelentettem ki határozottan.

- Tudom - felelte. - De arra is ráeszméltem, hogy egészen tévesen ítéltem meg önt. Közben megtudtam, hogy nemcsak az én életemet mentette meg, hanem az apámét is. Soha nem fogom elfelejteni.

- Szóra sem érdemes - mondtam vállvonogatva. - Minden vadnyugati vadász megteszi a társáért, sok példa van még különb tettekre is.

Majd ha idősebb lesz, jobban megérti ezt.

- Eddig én voltam igazságtalan önhöz, most ön teszi ugyanezt velem - mondta Harry.

- Jól van - feleltem -, akkor felejtsük el az egészet!

- Köszönöm - mondta a fiú. - És most legyen szíves velem jönni, meg akarom mutatni a szállását. Azt tanácsolom, pihenjen le mindjárt, mert holnap korán kelünk.

- Miért?

- A Bee Forkban [* Fork villát jelent, de két Folyó elágazását is *]állítottam fel csapdáimat, és meg szeretném nézni, van-e zsákmány. Apám szeretné,

ha ön is velem jönne.

Elvezetett az egyik sziklakamráig, s a függönyt félrehajtva, indián tűzszerszám segítségével meggyújtott egy szarvasfaggyú gyertyát.

- Ez az ön szobája, Sir - mondta. - Jó éjszakát!

Kezet nyújtottam neki, amiből látta, hogy nem neheztelek rá többé.

Amint magamra maradtam, körülnéztem a kis cellában. Nem természetes barlang volt, hanem emberi kéz munkája. A sziklapadlót és sziklafalat cserzett bőrök takarták, a hátsó fal mellett sima cseresznyefaágakból készített egyszerű fekvőhely állt, melyet fehér jutából szőtt derékalj és jó néhány valódi navaho pokróc tett kényelmessé.

A fogast falrepedésekbe vert faékek pótolták. Harry a saját szobácskáját engedte át nekem.

Nagyon fáradt lehettem, hogy mindjárt leheveredtem ezekre a pokrócokra, hiszen aki éjszakáit a végtelen szabad prérin, a csillagos vagy felhős ég alatt szokta tölteni, nem érezheti magát jól abban a szűk, levegőtlen börtönben, amelyet a civilizált emberek milliói "lakásnak" neveznek. Mégis elég hamar elaludtam, s a kis cella csöndje okozhatta, hogy nem ébredtem fel hajnalban magamtól, csak amikor egy nem túlságosan gyengéd kéz megrázta a vállamat.

- Elég a vízszintes nyújtózkodásból, Sir! - dörmögte valaki. - Legfőbb ideje függőleges irányban nyújtózkodni!

Kinyitottam a szemem - Sam Hawkins állt előttem, puskával és teljes trapperfelszereléssel.

- Öt perc alatt felkészülök, kedves Sam.

- Olyan sok idő kell hozzá? A kis Sir már útra készen vár.

- Ön is velünk jön, Sam?

- Hát valakinek cipelni kell a dolgokat, nem? Sam Hawkinsnak más tekintetben is hasznát veszik, ha minden kötél szakad.

Már három perc múlva ott voltam a "kapu" előtt, ahol Harry várt rám. Sam vállára dobott néhány összekötözött csapdát, és elindult.

- A lovakat itt hagyjuk? - kérdeztem.

- Itt - szólt hátra Sam.

- De akkor meg kell néznem, hogy van Swallow.

- Fölösleges. A kis Sir már utánanézett, ha nem tévedek.

Harry bólintott. Tehát már kora hajnalban meglátogatta musztángomat.

Szívből örültem neki, mert ebből is láttam, hogy szent a béke közöttünk. Éppen meg akartam kérdezni, mit csinál az apja, amikor Old Firehand felbukkant Winnetou és az egyik vadász kíséretében. Vidáman üdvözölt, és szerencsés utat kívánt nekünk. Átgázoltunk a patakon, aztán a víz folyását követve folytattuk utunkat, tehát az ellenkező irányban, mint tegnap este, amikor megérkeztünk. Meg sem álltunk addig a helyig, ahol a patak a Mankicilába torkollt.

A folyó partját sűrű bozót lepte el. Az indák kusza szövevényében csak késsel tudtunk utat vágni magunknak. A kis Sam járt mindig elöl, apró fekete szeme fürgén cikázott jobbra-balra, figyelmét nem kerülte el semmi. Felemelte a vadszőlő indáit, és átbújt alattuk.

- Utánam, Sir! - szólt hátra Harrynak. - Itt kezdődik a hódok ösvénye.

A zöld függönyön túl kitaposott út vezetett a sűrű bozóton át a parthoz.

- Vigyázz! - súgta Harry. - Nehogy az őrszemük gyanút fogjon!

A legnagyobb csendben osontunk tovább a folyó kanyarulatáig, ahol alkalmam nyílt egy nagyobb hódtelep életébe bepillantani.

A négylábú építészek szorgalmasan dolgoztak egy gát megerősítésén, mely mélyen benyúlt a folyóba, és olyan széles volt, hogy kellő óvatossággal egy ember is végigtipeghetett rajta. A túlsó oldalon is hódok buzgólkodtak; éles fogaikkal karcsú fatörzseket rágtak keresztül olyan ügyesen, hogy nem zuhanhattak máshova, csak egyenesen a vízbe; mások meg ezeknek a törzseknek az elszállításán munkálkodtak, úszva tolták a megfelelő helyre; ott meg kőműves hódok széles, lapos farkukat vakolókanálnak használva, zsíros földet és iszapot kentek a fatörzsekre, melyeket bokrok ágaival és indáival kötöttek össze.

Nagy érdeklődéssel figyeltem a szorgalmas állatkák sürgését-forgását, s szemem megakadt egy kövér példányon; mely a gáton ült és éberen nézegetett minden irányba - nyilván őrszolgálatot teljesített. Egyszerre csak fülét hegyezte, többször megfordult a tengelye körül, figyelmeztető kiáltásokat hallatott, s már el is tűnt a víz alatt. A következő pillanatban társai is beugrottak a vízbe, mely nagyot csobbant, és utánuk magasan felcsapott. Humoros látvány lett volna, de mi másképpen fogtuk fel. Az állatok minket nem láthattak; azért hagyták abba a munkát, mert indiánok közeledését vették észre.

Az utolsó hód még el sem tűnt, amikor lehasaltunk a földre, s a törpefenyők elterülő ágai alól lestük; mit hoz a következő pillanat. Nemsokára két indián bukkant elő a nádasból, és felénk lopakodott a parton.

Az egyiknek néhány csapda lógott a vállán, a másik meg egy csomó állatbőrt cipelt.

- Gazfickók! - sziszegte Sam a fogai között. - A mi csapdáinkat fosztogatják! Majd az én Liddym megtanít benneteket tisztességre!

Vállához emelte fegyverét, de én figyelmeztetőn megszorítottam a karját. Könnyelműség lett volna zajt csapni. Első pillantásra felismertem, hogy ponka indiánok, s arcukon a mázolás arra vallott, hogy nem vadászatra

indultak, hanem a hadiösvényre léptek. Társaik egész biztosan itt vannak a közelben, s a puska dörrenése nyakunkra hozná őket.

- Csak késsel, Sam - súgtam neki -, az egyiket elintézem én, a másikat maga!

A két indián most háttal állt felénk, lábnyomokat fürkészve a földön.

Puskámat letettem magam mellé, és késsel a fogaim közt kúsztam óvatosan előre. A bozót szélén felugrottam, és a következő pillanatban az egyik indián, késemmel a bordái közt, hangtalanul összerogyott. Sam ugyanolyan gyorsan és ügyesen végzett a másikkal.

- Most el kell tüntetni őket - mondtam.

- Az ám, de nem a vízbe, inkább a nád közé!

Harry segítségével elvonszoltuk őket a nádasba.

- Nem tehettünk mást - mondtam a fiúnak. - Ha nem némítjuk el őket örökre, megtalálták volna a vár bejáratát, és akkor végünk van!

- Természetesen - felelte Harry.

- Azt ajánlom - mondta Sam Hawkins -, hogy önök ketten siessenek vissza a várba, és figyelmeztessék barátainkat a veszélyre. Én meg visszafelé követem ennek a két ponkának a nyomait, hátha sikerül valami érdekeset megtudnom.

Harry azonban hallani sem akart erről. Ragaszkodott hozzá, hogy ő menjen felderítőútra velem együtt, Sam pedig térjen vissza a várba, és tegyen jelentést Old Firehandnek.

- A kis Sirrel nem lehet ellenkezni - vonogatta vállát Sam. - De ha baj lesz belőle, engem ne hibáztassanak!

- Nem lesz semmi baj, kedves Sam bácsi - felelte Harry, és már el is indult a bozót felé.

Bátor kis fickó volt, és hozzá még ügyes is. Olyan óvatosan és nesztelenül siklott előre a sűrű bokrok között, mint egy tapasztalt vadász.

Majdnem egy óra hosszat követtük a nyomokat, amikor egy másik hódtelephez érkeztünk; ennek a lakói azonban nem mutatkoztak, hanem várukba húzódtak vissza.

- Itt álltak a csapdák, amiket a két ponka elrabolt - mondta Harry.

- Már nincs messze a Bee Fork, ahová menni akartunk, de most a nyomokat kell követnünk; és azok nem arra, hanem az erdő felé vezetnek.

Az erdőben már gyorsabban haladtunk. A nedves mohával borított, puha talaj élesen feltüntette a nyomokat. Nemsokára egy tisztásra értünk, ahol már négy indián lábnyomait fedeztük fel. Eddig együtt jöttek, és itt váltak el egymástól. Kettő közülük a Bee Fork felé tartott, ahol a mi csapdáink álltak - ez volt az a két ponka, akit ártalmatlanná tettünk. De két másik indián a tisztásról egyenesen abba az irányba indult, ahol a sziklavár rejtőzködött.

- Mit tegyünk most? - kérdezte Harry. - Ezek a nyomok a mi táborunk felé vezetnek. Kövessük őket, vagy folytassuk utunkat az erdőben, és próbáljuk felderíteni, honnan jöttek?

- Én az utóbbit javaslom - feleltem. - Ha a két ponka megközelíti a sziklavárat, a kapuőr a mi segítségünk nélkül is végez velük. Mi meg közben fontos dolgokat tudhatunk meg. Kikémlelhetjük, a ponkák hol táboroznak, hányan vannak; és mi a céljuk.

- Úgy van, Sir! Akkor hát előre!

Az erdőt helyenként vízmosások szelték át, ahol tavasszal, hóolvadás után nagy víztömegek zúdultak le a völgybe. Az egyik ilyen vízmosáshoz közeledve, égett szag ütötte meg orrunkat, és nemsokára könnyű, vékony füstoszlopot vettünk észre, mely a fák koronája fölött lebegett.

Indián tábortűz jellegzetes füstje volt. Eszembe jutott Winnetou megjegyzése: "A sápadtarcúak olyan nagy tüzet égetnek, hogy nem is tudnak odaülni és melegedni." Az indiánok okosabban járnak el. A fadarabot nem teljes hosszában dobják a tűzbe, hanem mindig csak a végét tolják a parázsba. A szabályozott láng elég meleget ad, de füstje nem olyan nagy, hogy elárulja őket.

Intettem Harrynak, hogy rejtőzzék el egy bokorban, és ott várjon rám, amíg meg nem vizsgáltam azt a helyet, ahonnan a füstöt láttam felszállni.

Egyik fától a másikhoz osonva lopakodtam előre. A vízmosás közelébe érve, majdnem felkiáltottam meglepetésemben. Szorosan egymás mellett annyi indián ült és hevert ott, hogy egészen betöltötték a földhorpadást, melynek két végében egy-egy őrszem állt, puskával a kezében, éberen figyelve a környéket. Szerencsére egy hatalmas tölgyfa mögött lapultam, melynek vastag törzse egészen eltakart.

Megpróbáltam az indiánokat megszámolni, és közben sorra szemügyre vettem mindegyiket. Ekkor a szívem nagyot dobbant, és önkéntelen kézmozdulattal megdörzsöltem a szememet - vajon jól látok-e?

A tűz mellett Parrano, vagy ahogy Old Firehand szólította, Tim Finneley ült a "fehér törzsfőnök!" Nem lehetett tévedés, mert arcát nagyon jól megnéztem azon a holdfényes éjszakán, amikor késemet markolatig testébe döftem. Csak egy dolog hökkentett meg: a tűz mellett ülő alaknak dús fekete haja volt, pedig Parranót Winnetou megskalpolta. Szerettem volna még közelebb lopakodni, hogy jobban megnézzem, de nem volt rá lehetőség. Az őr éppen a nagy tölgyfára meresztette szemét, melynek törzse mögött leskelődtem.

Legfőbb ideje volt visszahúzódnom.

Szerencsésen megtaláltam Harryt, és csak annyit mondtam neki, hogy nagyobb csapatot fedeztem fel, tehát sürgősen vissza kell térnünk a sziklavárba. Megfordultunk, és baj nélkül eljutottunk arra a tisztásra, ahol a nyomok kétfelé váltak. Innen már a legrövidebb utat választottuk hazafelé.

Útközben szüntelenül azon törtem a fejemet, vajon csakugyan Parranót pillantottam-e meg az imént a tűz mellett. Halottaiból támadt-e fel - vagy a szívós gazember még azt is túlélte, hogy leszúrták és megskalpolták? És a ponkák véletlenül kerültek-e ide, vagy tervszerűen követtek minket? Mindent mérlegelve arra a következtetésre jutottam, hogy ugyanazzal a ponka csapattal állunk szemben, mely a vasúti rajtaütéssel kudarcot vallott. Miután szétvertük őket, újra gyülekeztek, feltöltötték soraikat, és utánunk jöttek, hogy vereségüket megbosszulják. Old Firehand betegsége lehetővé tette számukra, hogy sok harcost gyűjtsenek össze. De miért nem támadtak meg minket már régen - miért engedték, hogy elvonuljunk? Alighanem hírét vették valahogy a vadásztelep létezésének, csak nem tudták, hol van, s azért követtek minket, hogy oda vezessük őket - abban a reményben, hogy egyszerre végeznek mindnyájunkkal, és gazdag zsákmányhoz is jutnak.

Már nem voltunk messze a kaputól, amikor nagy meglepetésünkre Sam Hawkinsba botlottunk.

- Kijött elénk? - kérdeztem.

- Dehogyis! - felelte. - Még nem voltam otthon. Valami történt, ami visszatartott.

Kiderült, hogy az a két ponka, kinek nyomait a tisztáson felfedeztük, majdnem megtalálta a sziklavár bejáratát, de szerencsénkre (és az ő végzetükre) Sam Hawkins idejében megpillantotta és az örök vadászmezőkre küldte őket.

- Ezt nagyon jól csinálta, Sam - mondtam elismerően. - Nem is képzeli, milyen nagy veszedelemtől szabadított meg minket.

Néhány szóval elbeszéltem neki, mit láttam. Sam füttyentett.

- Akkor valóban nagy a veszély, Sir! - jegyezte meg fejét vakargatva. - Mind a négy felderítőjüket elnémítottuk. Ez jó is, meg rossz is.

Jó, mert küldetésük nem sikerült. Viszont a ponkák, ha látják, hogy a felderítők nem térnek vissza, feltétlenül megindítják a támadást.

Siessünk Old Firehandhez!

A kapuőr tisztét most Will Parker látta el. Nagy örömmel üdvözölt, de nem volt időm beszélgetni vele. Alig vártam, hogy beszámoljak utamról Old Firehandnek.

Old Firehand nyugodtan hallgatta jelentésemet, de amikor Parranóról kezdtem beszélni, izgatottan felkiáltott:

- Nem tévedett, Sir? Biztos, hogy ő volt?

- Biztosra venném, ha hosszú, fekete haja nem tette volna kétségessé.

- A haj nem számít, ne adjon arra semmit! - legyintett Old Firehand.

- Bizonyára az történt, hogy sebe nem volt halálos, a ponkák megtalálták, és magukkal vitték. Amíg beteg voltam, ő is meggyógyult, és skalpját parókával pótolta. Most aztán leszámolok vele, ha addig élek is! Elfáradt az úttól, Sir?

- Nem mondhatnám - feleltem.

- Hajlandó velem jönni?

- A legnagyobb örömmel! De kissé veszélyes vállalkozás. A ponkák hiába várták felderítőik visszatérését, és bizonyára keresésükre indultak. Könnyen a kezükre kerülhetünk.

- Nem érdekel. Nem szalaszthatom el Tim Finneleyt másodszor is.

Dick Stone-t is magammal viszem.

Hívására Dick Stone tüstént mellettünk termett, és a legnagyobb örömmel csatlakozott hozzánk.

Harry könyörgött, hogy őt is vigyük magunkkal, de apja hallani sem akart róla, amit nagyon helyeseltem. Így hát hárman indultunk útnak - Old Firehand, Dick Stone és én.

Amikor az erdőbe értünk; eszembe jutott Winnetou. Hajnal óta nem láttam, és kissé szorongó szívvel gondoltam rá. Hátha találkozott a ponkákkal, és valami baj érte? De ha nem is volt komoly okom aggódni miatta, folyton arra gondoltam, milyen jó lenne, ha velünk tartana.

Ekkor hirtelen megreccsent egy bokor a közelünkben, ágai szétváltak, és - Winnetou állt előttünk. A gallyak recsegésére már késem után kaptam, de megkönnyebbülten és boldogan dugtam vissza övembe, amint az apacsok fiatal főnökét megpillantottam.

- Winnetou elkíséri fehér barátait, akik Parrano és a ponkák ellen mennek - jelentette ki minden bevezetés nélkül.

Csodálkozva néztünk rá. Tehát már mindent tudott - alighanem előbb tudta meg, mint mi.

- Látta testvérem a ponkákat? - kérdeztem.

- Winnetou nem feledkezett meg testvéréről, Old Shatterhandről és

Harryról, Ritana fiáról. Távolról követte őket, hogy szükség esetén segítségükre legyen. Látta Parranót is, aki egy elesett harcos skalpját vette kölcsön. Haja hazugság, és minden gondolata álnokság. Winnetou még ma megöli.

- Nem, Winnetou! - tiltakozott Old Firehand. - Az a gazember az enyém!

- Winnetou egyszer már neked ajándékozta. Ha másodszor is kicsúszik a kezedből. . .

A mondat befejezését már nem hallottam, mert ebben a pillanatban egy izzó szempárt vettem észre a közeli bokor ágai közt. Egy ugrással rávetettem magam az ott leselkedő fickóra. Éppen ő volt - az a sötét gazember, akiről

beszéltünk. Amikor megismertem, és torkon ragadtam, a szomszédos bokrok is megreccsentek, és mindegyikből indiánok ugrottak elő, hogy Parrano segítségére siessenek. Közben barátaim is feleszméltek, és birokra keltek a ponkákkal.

A "fehér törzsfőnök" a földre rogyott, de kétségbeesett erővel védekezett.

Mellére térdeltem, jobb kezemmel torkát szorítottam, bal kezemmel pedig kicsavartam kezéből a kést. Kézzel-lábbal kapálózva igyekezett magától ellökni, szeme kidülledt a nagy erőlködésben. Fejéről lecsúszott a paróka, és Winnetou késétől megskalpolt koponyáján kidagadtak a lüktető erek. Szája habzott dühében, és arcának aljas rútsága szinte ijesztő volt. Mintha egy tomboló vadállattal birkóztam volna! Ujjaim még jobban nyakába mélyedtek, feje hátrahanyatlott, tagjai elerőtlenedtek - végül eszméletlenül elnyúlt.

Felemelkedtem, és csak most néztem körül. Olyan kép tárult a szemem elé, melyet sokáig nem felejtettem el. A küzdők egyike sem használt lőfegyvert, attól tartva, hogy odacsődíti az ellenséget. Csak késsel és tomahawkkal dolgoztak. Most valamennyi a földön hevert, védekezve vagy ellenfelét szorongatva.

Winnetou éppen egy ponka szívébe döfte kését, és nem volt szüksége a segítségemre. Old Firehand legyűrt egy indiánt, de a másik jókora sebet ejtett késével a karján, s már az életét fenyegette. Odaugrottam, és saját tomahawkjával, melyet a küzdelem hevében elejtett, hasítottam ketté a késével hadonászó ponka fejét. Ezután Dick Stone segítségére siettem; egy óriási termetű ponka térdelt rajta, s az utolsó pillanatban ütöttem ki kezéből a kést. A többit Dick Stone maga intézte el.

Old Firehand pillantása Parranóra esett.

- Tim Fin - hát ő is itt van? Ki terítette le? - kérdezte.

- Old Shatterhand - felelte Winnetou mosolyogva. - A Nagy Manitou olyan erővel ajándékozta meg, hogy puszta kézzel egy grizzlyt is megfojtana! De

ez csak az ellenség előőrse volt. Ha a főcsapat ideérkezik, végünk van. Jó lesz, ha fehér testvéreim sietve visszatérnek wigwamjukba.

- Igaza van - bólintott Dick Stone. - Ötvenszeres túlerővel szemben nem tehetünk semmit. Forduljunk vissza!

- Helyes - mondta Old Firehand -, de előbb kössétek be a sebemet.

Felemelte karját, melyből patakzott a vér. Winnetou maga ugrott oda, és gyorsan letépett egy csíkot Old Firehand ingujjából, aztán ügyesen bekötötte a sebet.

- Mi lesz a fogollyal? - kérdezte Old Firehand, a még mindig ájultan heverő Parranóra mutatva.

- A hátunkra vesszük és hazavisszük - feleltem. - Remélem, nem tér magához útközben.

- Hogy még cipeljem ezt a kutyát? - méltatlankodott Dick Stone.

- Jó lesz annak egy kötél is!

Már azt hittem, fel akarja húzni Parranót az első fára. De Stone nem erre gondolt. Levágott néhány vastag faágat, és afféle szántalpat rögtönzött belőlük. Rákötözte az eszméletlen gazembert, és így szólt:

- Kötéllel hazahúzzuk. Ha nem elég kényelmes neki, hát tegyen róla!

Beláttuk, hogy ez a legokosabb megoldás. Egyetlen hátránya az volt, hogy a rögtönzött szántalp túlságosan feltűnő nyomot hagyott maga után.

Másnap már hajnalban talpon voltam. A táborban mély csend honolt, csak egy-két énekesmadár füttye hallatszott a bokrokból. Felmásztam a sziklateraszra, ahol megérkezésem után Harryval először találkoztam, leültem egy kőre, és gondolataimba merültem.

Tegnap este nyugtalanító híreket hallottam egyik vadászunktól, aki már napok óta az erdőt járta. Útközben hazafelé a ponkák egy másik táborát fedezte fel, ahol a lovaikat őrizték. Úgy látszik, sokkal nagyobb erővel vonultak fel ellenünk, mint gondoltuk volna.

Délután és este sok intézkedést tettünk az ellenség fogadására, ha táborunkat megtámadnák. Prémkészleteinket gondosan elrejtettük, lőszert készítettünk elő, és megbeszéltük minden egyes ember feladatát, ha a rajtaütés bekövetkezik. Sürgős munkánk közepette nem volt időnk foglyunk sorsát eldönteni. Parrano szigorú őrizet alatt, megkötözve hevert, az egyik sziklakamrában, s mielőtt feljöttem a teraszra, meggyőződtem róla, hogy szökésétől nem kell tartani.

Arra gondoltam, hogy a következő napok, sőt talán a következő órák eldönthetik a tábor sorsát. Miközben helyzetünket mérlegeltem, közelgő lépéseket hallottam. Felpillantottam, és Harry állt előttem.

- Jó reggelt, Sir! - mondta. - Úgy látom, éppen olyan korán ébredt fel, mint én.

- Jó reggelt, Harry! - feleltem. - Az éberség igen hasznosnak bizonyulhat ilyen veszélyes helyzetben.

- Csak nem fél a ponkáktól?

- Tudom, nem kérdezi komolyan. De nem szabad elfelejtenie, hogy jelenleg mindössze tizenhárom harcképes férfi van a táborban, és sokszoros túlerővel állunk szemben.

- Túl sötéten látja a dolgot. Tizenhárom olyan férfi, mint mi, felér száz ponkával is.

Nem voltam éppen derűs hangulatban, de mosolyognom kellett önérzetességén, mellyel magát is a harcos férfiak közé számította.

- Lehet, hogy mi bátrabbak vagyunk - feleltem -, de a ponkák ravaszabbak. Az éjjel bizonyára megtalálták halottaikat, és azt is tudják már, hogy

Parrano a kezünkbe került. Mindent el fognak követni a kiszabadítására.

- Hát csak jöjjenek! - kiáltott fel Harry. - Remélem, sokan közülük itt hagyják a fogukat.

Csodálkozva néztem rá, s pillantásomat megértve így folytatta:

- Kegyetlennek tart, Sir? Úgy gondolja, nem illik a koromhoz?

Vannak érzések, amelyek egyforma erővel tartják hatalmukban az ember lelkét, akár öreg, akár fiatal. Ha tegnap eljutunk egészen a Bee Forkig, megláthatta volna azt a sírt, melyet nem felejthetek el soha. A legdrágább lény nyugszik alatta, akit nem pótolhat senki. Ezzel a pisztollyal ölték meg.

Kihúzta övéből a fegyvert, melyet egyszer már láttam, és a szemem elé tartotta.

- Ön kitűnő céllövő, Sir - folytatta -, de ez a fegyver olyan ócska, hogy egy hickoryfa törzsét sem találná el vele, még tíz lépésről sem.

Képzelheti, mennyit gyakoroltam, amíg megtanultam bánni vele. Megesküdtem, hogy ezzel a pisztollyal, mely drága édesanyám életét oltotta ki, állok bosszút mindazokon, akiknek e gaztetthez közük volt - nemcsak a gyilkoson, de szövetségesein is!

- Winnetoutól kapta ezt a pisztolyt?

- Igen - beszélt önnek róla?

- Csak éppen megemlítette.

- Akkor a többit elmondom én! - kiáltott fel Harry, és leült mellém a kőre.

Bizonyára már tegnap elhatározta, hogy beavat szomorú titkába, de most, hogy sor került rá, mintha nyelve hirtelen megbénult volna. Sokáig némán bámult maga elé, s én ugyanolyan szótlanul néztem, mert nem akartam fájó

tűnődésében megzavarni. Végre felemelte fejét, rám nézett, és beszélni kezdett:

- Apám erdész volt az óhazában. Boldogan élt feleségével és fiával, amíg arra nem kényszerült, hogy hazáját elhagyja. Felesége a hajón megbetegedett és meghalt. Apám kézen fogta fiát - az én mostohabátyámat -, és kilépett vele a partra, egy idegen országban, ahol új életet kellett kezdenie. Mesterséget nem tanult, de szerette az erdőt, és értett is hozzá, így hát azokhoz a bátor emberekhez csatlakozott, akik a Vadnyugatra mentek szerencsét próbálni. Fiát egy jómódú családra bízta, mely hajlandó volt gondoskodni róla, s ő maga ide utazott. Így lett belőle vadnyugati vadász.

Néhány év telt el veszedelmes kalandok közt, melyek nevét híressé tették. Barangolásai során eljutott az asszíniboi indiánok területére. Itt találkozott először Winnetouval, aki a Colorado tájáról jött, hogy a

Felső-Mississippi partjáról hozzon szent agyagot törzse kalumetjei számára. Mindketten Tacsa Tunga vendégei voltak, s az ő wigwamjában ismerkedtek meg Ritanával, a törzsfőnök leányával, aki szép volt, mint a hajnal, és olyan bájos, mint a hegyek rózsája. A törzs leányai közül senki sem tudott bőröket olyan puhára cserzeni, és olyan finom öltésekkel kivarrni, mint ő, s ha vízért ment a forráshoz vagy rőzséért az erdőbe, mindenki megbámulta karcsú alakját, királynői termetét és bokáig leomló dús, fekete haját. A Nagy Manitou kedvence volt, az asszíniboi törzs büszkesége, apja szeme fénye. A legbátrabb harcosok versengtek érte, de ő szívét a sápadtarcú vadásznak ajándékozta, noha az jóval idősebb volt nála. S kérői közt Winnetou volt a legfiatalabb - még szinte gyerek. A fehér vadász is a legszentebb érzéssel közeledett Ritanához, mindenhová követte, és úgy beszélt vele, mint egy sápadtarcú leánnyal. Winnetou messziről figyelte őket, de egy este a fehér vadászhoz lépett, és így szólt hozzá: "Fehér testvérem nem olyan, mint a többi sápadtarcú. Ajka mindig igazat mond, és szemében nincs álnokság. Megengedi Winnetounak, hogy őszintén szóljon hozzá, szíve szerint?" "Fiatal testvérem eddig is őszinte volt hozzám. Karja erős, szíve bátor, gondolatai tiszták, mint a hegyi forrás vize.- Büszke vagyok a barátságára. Beszélj, Winnetou, hallgatlak." "Fehér testvérem szereti Ritanát, Tacsa Tunga leányát?" "Jobban szeretem, mint az erdőt, mint az ég csillagait, mint az életemet!" "És jó lesz hozzá, ha a wigwamjába

vezeti? Vigyáz rá, és megoltalmazza az élet viharaitól?" "Tenyeremen fogom hordani, szeméből lesem minden kívánságát, és megvédem minden veszedelemtől." "Akkor Winnetou bánatos szívvel, de nyugodtan távozik. Útja ezentúl sötét lesz; feje fölött nem ragyognak a csillagok. Amidőn Ritanát először megpillantotta, azt hitte, élete csupa fényesség lesz. De a Nagy Manitou másképpen rendelkezett. Winnetou egyedül tér vissza a Pecos völgyébe, és sohasem gondol arra, hogy egy squaw-t vezessen a wigwamjába. Ha megjön a nagy bölényvadászatról, sátrában nem várja asszony vagy gyermek kacagása. Talán jobb is így, mert életét egészen népe boldogságának szentelheti. De minden évben egyszer, amikor a jávorszarvas felbukkan a hegyek közt, újra eljön ide, hogy megnézze, vajon boldog-e Ritana, Tacsa Tunga leánya!"

Amikor egy év múlva visszajött, Ritana örömtől sugárzó arccal fogadta, karján egy párhetes csecsemővel - egy fiúgyermekkel -, velem.

Winnetou felemelt a magasba, aztán megölelt, megcsókolt, és kezét áldóan fejemre téve, így szólt: "winnetou lesz a fa, melynek erős ágai alatt oltalmat találnak a kis énekesmadarak - olyanok, mint te! Jöhet az eső, a vihar, Winnetou megvéd, nem érhet semmi baj! Legyen az életed csupa öröm, te magad pedig légy öröme édesapádnak, Winnetou sápadtarcú testvérének!"

Múltak az évek, felcseperedtem, már elkísértem apámat minden útján - folytatta Harry. - A törzs gyermekeivel játszottam, de már részt vettem a vadászatokon is, és gyakoroltam a fegyverforgatást. Apám boldogan figyelte fejlődésemet, de néha szomorú volt, mert szerette volna látni nagyobbik fiát is. Vágyakozása végül olyan erős lett, hogy útra kelt a keleti partvidékre, és engem is magával vitt. Megismerkedtem mostohabátyámmal, és megszerettem. Egy új világ nyílt meg előttem - a fehér emberek civilizált világa. Apám látta, hogy jól érzem magam a városban, és ott hagyott, egyedül tért vissza az asszíniboiok hazájába. Bátyámat nevelőszülei megszerették, és az ő kedvéért engem is befogadtak családjukba. De néhány hónap múlva a honvágy betege lettem. Semmihez nem volt kedvem és türelmem, annyira sóvárogtam szülőföldem után. De meg kellett várnom apám legközelebbi látogatását, akkor aztán vele együtt indultam vissza nyugatra.

Hazaérkezve rettenetes meglepetés várt ránk. A falu üres volt - feldúlták, felperzselték. Hosszas kutatás után egy wampumra akadtunk, melyet Tacsa Tunga hagyott hátra számunkra, hogy mihelyt megérkezünk, megtudjuk, mi történt.

Tim Finneley, egy fehér vadász azelőtt már többször megfordult az asszíniboiok falujában, és szemet vetett Ritanára. A törzs azonban sohasem fogadta Tim Finneleyt barátságosan, mert tolvaj volt, és több ízben megpróbálta a falu prémrejtekét kifosztani. Csúfosan elkergették, és szívében bosszút forralva a feketelábúak törzséhez menekült, s attól kezdve háborúra uszította őket az asszíniboiok ellen.

Ezek hallgattak rá, és akkor támadták meg a falut, amikor a férfiak hosszabb vadászatra indultak, és távol voltak. Megrohanták az asszíniboiok telepét, felgyújtották és kifosztották a kunyhókat, lemészárolták a gyermekeket és az aggokat, a fiatal lányokat és asszonyokat pedig elhurcolták. Amikor az asszíniboi harcosok visszajöttek a vadászatról és meglátták elpusztított falujukat, azonnal a rablók után eredtek. Ez néhány nappal a mi megérkezésünk előtt történt, s ezért nyomban követtük őket, abban a reményben, hogy utolérjük.

A többit még elmondani is fáj! Útközben Winnetouval találkoztunk, aki a hegyeken át nyargalt a kő indiánok* faluja felé, hogy barátait meglátogassa. Amikor apámtól meghallotta a borzalmas hírt, szó nélkül megfordította lovát, és hozzánk csatlakozott. Soha életemben nem felejtem el a két jó barát bánattól, haragtól, bosszúvágytól elsötétült arcát, amint gyötrő türelmetlenséggel követték az ellenséget üldöző aszszíniboi harcosok nyomait.

A Bee Forknál találkoztunk velük. Az erdőben rejtőzködtek, és csak az éjszakát várták, hogy rajtaüssenek a feketelábúakon, akik a folyó partján táboroztak. Engem hátrahagytak az őröknél, akik lovainkra vigyáztak, de nem volt türelmem ott maradni, s mihelyt a támadás megindult, a fák közt az erdő széléig lopózkodtam. Éppen eldördült az első lövés, amikor odaértem. Kétségbeesett küzdelem kezdődött a túlnyomó számú ellenséggel, s a vad harci zaj csak hajnaltájban hallgatott el.

Lefeküdtem a nedves fűbe, és összekulcsolt kézzel imádkoztam az igazság győzelméért. A völgy mélyén elkeseredetten tusakodó alakokat láttam a félhomályban, a sebesültek és haldoklók nyögése az erdőig elhallatszott.

Rettenetes félelem fogott el, mert az ellenség diadalordítása elárulta, hogy visszaverték a támadást.

Visszaszaladtam az őrséghez, de már nem találtam a helyén. Eltűntek a lovakkal együtt. Egész nap az erdőben bujkáltam, és amikor megint beesteledett, felkerestem a csata színterét.

Mélységes csend ülte meg a völgyet, és a hold fénye mozdulatlanul heverő holttesteket világított meg. Valami szörnyű balsejtelem arra * Az Assiniboine folyó vidékéről származó törzs tagjait kő indiánoknak is nevezik kényszerített, hogy sorra megvizsgáljam a halottakat, s egyszerre megpillantottam köztük az édesanyámat - vértócsában feküdt, szívét golyó járta át. A fájdalom megfosztott öntudatomtól, ájultan zuhantam le a földre; a drága halott mellé!

Hogy meddig hevertem ott, nem tudom. Amikor szememet kinyitottam, reggel volt - de talán nem a következő, hanem egy későbbi nap reggele. Léptek nesze ütötte meg fülemet. Arra fordultam, és - ó, milyen váratlan öröm, a gyászban is milyen boldogság! - apámat pillantottam meg és Winnetout, mindkettőt rongyokba szakadt ruhában, testük sebekkel borítva - de éltek! Végkimerülésig harcoltak, de végül legyűrték és megkötözve elhurcolták őket, ám sikerült a fogságból meg szabadulniuk.

Harry most mély lélegzetet vett, és dermedten a messzeségbe bámult. Hosszú hallgatás után felém fordult és megkérdezte:

- Mondja, Sir, él még az édesanyja?

- Él.

- És mit tenne, ha megtudná, hogy valaki megölte?

- Büntetését a törvényre bíznám.

- Nem bosszulná meg saját kezével?

- Nem. Más a büntetés, és más a bosszú. Az előbbit erkölcsi törvény követeli, a szívünkben élő igazságosság törvénye. Ez tiszta, nemes, örök szenvedély, olyan vágy, melyet ideig-óráig el lehet homályosítani, de az emberek szívéből kitépni soha! A bosszú viszont csúnya és viszszataszító, az embert állattá alacsonyítja le.

- Csak az beszélhet így, akinek egy csöpp indián vér sincs az ereiben!

- kiáltott fel Harry. - Állatnak csak a gyilkost lehet nevezni, és a vérengző vadállat nem érdemel kíméletet. Amikor Winnetou megpillantotta drága halottunkat, indián módra esküdött bosszút Finneley ellen.

- Ő volt a gyilkos?

- Kétségtelenül. Volt a harcnak egy pillanata, amikor a meglepett feketelábúak azt hitték, hogy támadóik elsöprik őket. Az aljas Finneley akkor fogott pisztolyt anyámra. Winnetou látta, és rávetette magát, ki is tépte kezéből a pisztolyt, de már későn. Az embertelen gaztett megtörtént, és semmi a világon nem teheti jóvá. Winnetou puszta kézzel fojtotta volna meg a gyilkost, ha nem rohanja meg öt ellenség is egyszerre.

Leteperték és megkötözték, diadalmasan ujjongtak, hogy Winnetout foglyul ejtették. A gúny és szitok szavaival halmozták el, és a gúnyhoz az is hozzátartozott, hogy meghagyták kezében a kilőtt fegyvert.

Később nekem adta ajándékba. Azóta mindig nálam van, egy pillanatra sem válok meg tőle, akár a prérit járom, akár a nyugati nagyvárosok kövezetét.

- Harry! - kiáltottam fel. - Meg kell mondanom, hogy. . .

Heves kézmozdulattal szavamba vágott:

- Tudom, mit akar mondani, már éppen eleget hallottam. Én az erdő és a préri fia vagyok, mi nem érthetjük meg egymást soha!

Pedig nagyon jól megértettem, és éppen azért néztem rá szánakozó együttérzéssel. Tudtam, hogy édesanyja tragikus halálát sohasem felejti el, és a bosszú indulatát nem enyhítheti más, csak az a perc, melyben kielégülést talál. Az ő szívében is él az igazságosság törvénye, de szigorúbb - életért életet követel. A nem gyermeknek való élmény tette ezt a fiút ha nem is koravénné, de korán éretté - azért beszél és viselkedik úgy, mint egy tapasztalt felnőtt. Sajnáltam, hogy olyan rövid volt a gyermekkora.

Ekkor éles fütty hangzott alulról. Harry felugrott, és így szólt:

- Apám összehívja embereit. Nekünk is le kell mennünk. Legfőbb ideje, hogy ítélkezzünk a fogoly fölött. Én is felálltam, és megragadtam a kezét.

- Kérni akarok valamit, Harry. Ígérje meg, hogy teljesíti!

- Szívesen, ha nem kér olyasmit, ami lehetetlen.

- Engedje át a bosszút a felnőtteknek!

- Tudtam, hogy erre gondol. Ezerszer elképzeltem magamban azt a pillanatot, amikor szembenézhetek anyám gyilkosával. Ezerszer kifestettem magamban, hogyan fizetem vissza azt, amit ellenem és drágáim ellen vétett. Ez volt életem célja; minden küzdelmem és szenvedésem értelme, és most mondjak le róla az ön érzelgős kívánsága kedvéért?

Soha!

- Nem csupán az én kívánságomról van szó, Harry!

- Nem tudom megtenni, még akkor sem, ha akarnám! - felelte türelmetlenül. - Menjünk le!

Elváltam tőle, mert előbb meg akartam látogatni musztángomat, hiszen ma még nem láttam. Megsimogattam a fejét, okos szemébe néztem, aztán a gyülekezet színhelyére siettem. A tábor lakói egy fát vettek körül, melynek törzséhez kötözték Parranót, s arról tanácskoztak, milyen halállal büntessék.

- A golyót sajnálnám tőle - jelentette ki Sam Hawkins. - Azt hiszem, ha Liddym beszélni tudna, tiltakoznék ellene, hogy ilyen piszkos munkát végeztessek vele.

- El kellene taposni, mint egy férget - bólintott Dick Stone -, de akkor a csizmámat mocskolnám be vele. Fel kell húzni erre a fára, és kész!

Nincs igazam, Sir?

- Csak részben - felelte Old Firehand. - A kötél túl könnyű halál egy ilyen fickó számára. Azonkívül nem szeretném, ha hullája bemocskolná a mi szép udvarunkat. Legnagyobb gaztettét a Bee Forknál követte el, ott érje a büntetés is.

- Bocsánat, Sir - méltatlankodott Dick Stone -, hát hiába szánkáztattam ide? Ne teketóriázzunk vele többet! Akasszuk fel, aztán nem bánom, odakinn is elkaparhatjuk!

- Hogy vélekedik Winnetou, az apacsok nagy főnöke? - kérdezte Old Firehand.

- Winnetou övébe tűzte az atabaszk kutya skalpját - a többivel nem törődik. Fehér testvérem ölje meg gyorsan vagy lassan, itt vagy máshol, tetszése szerint.

- És mit szól ön? - fordult most hozzám Old Firehand.

- Kérve kérem, ölje meg gyorsan és minél előbb. Egyikünk sem fél a ponkáktól, de miért tegyük ki magunkat fölösleges veszélynek? Ez a fickó nem ér annyit.

- Akkor maradjon itt, Sir, és feküdjön le aludni! - mondta Harry gúnyosan. - Én is azt mondom, hogy a büntetést azon a helyen kell végrehajtani, ahol a gyilkosság történt. Ez a legkevesebb, amivel drága halottunknak tartozunk.

A fogoly mozdulatlanul állt, és egyetlen hanggal sem árulta el, milyen fájdalmat okoznak neki a húsába mélyedő kötelek. Hallotta, hogy róla beszélnek, és tudta, hogy most dől el a sorsa, de egykedvűen bámult maga elé. Az évek, bűnök és kicsapongások mélyráncokat véstek durva, kegyetlen arcára, melyet vörösen csillogó, lenyúzott koponyája még visszataszítóbbá tett. Utálattal fordultam el tőle, hogy ne is lássam.

A tanácskozás véget ért. A vadászok elfogadták Old Firehand és Harry javaslatát. Miközben felkészültek az útra, Old Firehand hozzám lépett, és vállamra tette kezét.

- Ha nem akar tévedni - mondta -, ne alkalmazza mindenre az úgynevezett műveltség és kultúra mértékét!

- Nincs jogom az ön eljárását bírálgatni, Sir - feleltem. - De a magam részéről nem kívánok a kivégzésben részt venni.

- Nem is bánom, ha itt marad, akkor nyugodtabban megyek el, mert tudom, hogy a tábor biztonsága jó kezekben van.

- Mikor jönnek vissza?

- Bajos előre megmondani - felelte. - Attól függ, milyen a helyzet a Bee Forknál. A viszontlátásra! Mindenesetre tartsa nyitva a szemét!

A foglyot eloldozták a fától, szájába egy rongyot tömtek, és elindultak vele a kijárat felé. Winnetou is hozzájuk csatlakozott. Csak néhány vadász maradt itthon a tábor őrzésére, köztük Dick Stone. Nemsokára odaléptem hozzá, és közöltem vele azt a szándékomat, hogy kimegyek egy kicsit körülnézni.

- Teljesen fölösleges, Sir - vélte Dick. - A kapuőr éber, és a fiatal apacs főnök is terepszemlét tartott, mielőtt elindultak. Azt ajánlom, pihenjen egy kicsit, amíg csend van.

- Hogy érti ezt?

- A ponkák sem estek a fejük lágyára. Ha kémeiktől megtudják, hogy a tábor félig üres, kedvük szottyanhat egy kis látogatásra.

- Igaza van, Dick. Éppen azért kimegyek, és megnézem, nem látok-e valami gyanúsat. Nem maradok soká.

Magamhoz vettem Henry-karabélyomat, és elhagytam a tábort.

A kapuőr biztosított, hogy egy fia indián sem lehet a közelben, de én mindig jobban bíztam a saját szememben, mint mások szavaiban. Belevetettem magam a bozót sűrűjébe, és alaposan szemügyre vettem a talajt, indián nyomokat keresve.

Egy helyen, éppen a sziklavár bejáratával szemben, néhány letört ágacskát vettem észre. A talajt tüzetesen megvizsgálva arra a következtetésre jutottam, hogy itt egy indián feküdt és hallgatózott, aztán nyomait gondosan - de nem eléggé gondosan - eltüntetve visszavonult.

Akármilyen kellemetlen, de igaz: a ponkák végre felfedezték táborunkat, sőt talán a tanácskozásunkat is kihallgatták. Bizonyára megfigyelték, hogy mi történt itt reggel, és bolondok lennének, ha nem támadnák meg a tábort, melyet most csak néhány ember őriz és védelmez.

Tovább töprengve azt gondoltam, hogy a ponkák első dolga mégsem ez lesz; inkább Old Firehand és Winnetou után mennek, hogy Parranót kiszabadítsák. Akárhogy is - sürgősen figyelmeztetnem kell Old Firehandet a fenyegető veszélyre.

Miután a kapuőrt elláttam a szükséges utasításokkal, a patak mentén tegnapi csatánk színterére siettem. Sejtelmeim- ott beigazolódtak: a ponkák már megtalálták és elvitték halottaikat, s a letaposott fű elárulta, hogy nemrégen nagyon sok indián járt itt.

Nemsokára újabb nyomokat találtam, amelyek a Bee Fork felé vezettek, egyenesen arra a helyre, ahová Old Firehand alig egy órával ezelőtt elindult. A legnagyobb gyorsasággal, melyet az óvatosság megengedett, követtem a nyomokat, és viszonylag rövid idő alatt elég tekintélyes utat tettem meg.

Nemsokára eljutottam oda, ahol most már eléggé megduzzadt patakunk a Mankicilába ömlött.

A patak a torkolata előtt kanyarulatot írt le, mely egy tisztást vett körül.

A tisztás közepén balzsamfenyők kis csoportja állt. Az egyik fenyőhöz kötözve megpillantottam Parranót és mellette a barátaimat, akik átkozott könnyelműséggel, gyanútlanul beszélgettek, mintha a tábor sziklafalai védenék őket - talán még most is arról vitatkoztak, hogyan végezzék ki azt az elvetemült gazfickót.

De láttam mást is, ami még komolyabb aggodalommal töltött el.

A tisztást övező bozótban, éppen velem szemben, néhány indián lapult és leskelődött. Tervüket nem volt nehéz kitalálni. Csapatuk nyilván három részre oszlott - ez a néhány ember itt maradt a bozótban, a többi pedig jobbra és balra osont, hogy a tisztást bekerítsék, és adott jelre minden oldalról egyszerre rohanják meg.

Egy pillanatot sem lehetett elvesztegetni. Arcomhoz szorítottam karabélyomat; és elsütöttem. Fél percig lövéseim ropogása volt az egyetlen hallható zaj, mert a váratlan esemény barátot és ellenséget egyaránt megdöbbentett. De mihelyt az első meglepetés elmúlt, szinte minden bokorból felhangzott a ponkák csataordítása; nyílzápor zúdult mindenfelől a tisztásra, amelyet egy szempillantás alatt lihegő, kiabáló, tusázó emberek rajai leptek el.

Az indiánokkal szinte egyszerre ugrottam ki én is a tisztásra - éppen a kellő időben, hogy leterítsek egy ponkát, aki Harryt fenyegette. A bátor fiú már felemelte azt a régi pisztolyt, hogy Parranót lelője, amikor a ponka rávetette magát, és ki akarta csavarni kezéből a pisztolyt, de szándékát öklömmel hiúsítottam meg. A vadászok a fenyőfák-törzséhez támaszkodva vagy vállvetve harcoltak az ellenséges túlerővel szemben. Csupa edzett vadnyugati volt, aki már sok veszedelmes helyzetből kivágta magát, és nem ismert félelmet, de a küzdelem kimenetele előrelátható volt, hiszen már majdnem valamennyien megsebesültek, és a ponkák mintha a földből nőttek volna ki, egyre sűrűbben szorongatták őket.

Néhány ponka Parranóhoz rohant, sebtében elvágta kötelékeit, és félrelökte Winnetout, aki az utolsó pillanatban megpróbálta a foglyot torkon ragadni. A hatalmas termetű, izmos gazfickó néhányszor a levegőbe lökte zsibbadt karjait, hogy vérkeringése meginduljon, aztán kitépte az egyik ponka kezéből a tomahawkot, s meglengette Winnetou felé.

- Gyere, te pimó! Gyere, te pimó kutya! Most leszámolok veled! - hörögte eszeveszett haraggal, fogait csikorgatva.

Winnetou már több sebből vérzett; de amikor hallotta, hogy az apacsok csúfnevét kiáltják felé, kését újra döfésre emelte, mit sem törődve ellenfele magasra emelt tomahawkjával. Ám ebben a pillanatban egy ponka hátulról a nyakába ugrott, és lerántotta a földre. Old Firehandet több ellenség vette körül, és nem tudott barátja segítségére sietni. Magam is hárommal tusakodtam egyszerre, és messze voltam Winnetoutól. Csak azt láttam, hogy a tomahawk lesújtott, de nem találta el.

A további harcnak nem volt semmi értelme. Amikor sikerült támadóimat lerázni, Harryhoz ugrottam, karon ragadtam, és magamhoz rántottam.

- A vízbe! - kiáltottam. - Mindnyájan a vízbe!

Még egy ugrás, és már összecsaptak a hullámok a fejem fölött.

Társaim közül, aki csak tehette, követte példámat. A patak itt elég mély volt, de keskeny, és néhány tempóval el tudtuk érni a túlsó partot, ahol természetesen még nem voltunk biztonságban. Tervem az volt, hogy keresztülrohanok a "villa" két szára közt elterülő földnyelven, azu tán átúszom a Mankicílát is, melynek széles medrén túljutva már nem érhet semmi baj.

Balra, vagy százlépésnyire tőlünk sötét füzes terült el. Amint arra néztem, észrevettem, hogy Sam Hawkins lohol a füzes felé, apró szeme ravaszul megcsillan, kezével int nekünk, és már el is tűnik a lehajló ágak mögött. Tüstént ráeszméltem, hogy terve jobb, mint az enyém, és habozás nélkül követtem példáját.

- És mi lesz apámmal? - kiáltott fel Harry. - Nem hagyhatom el a bajban!

- Gyorsan, gyorsan! - sürgettem, s erőszakosan magammal vonszoltam.

- Ha még nem vágta ki magát a ponkák közül, mi nem tudunk rajta segíteni!

A fűzfák függönye alatt gyorsan tovaosonva, észrevétlenül visszajutottunk a patakhoz, de nem oda; ahol az előbb átúsztuk, hanem jóval feljebb. Ugyanakkor a ponkák egytől egyig a Mankicila felé rohantak, mert azt hitték, hogy arra szaladunk, s el akarták vágni menekülésünk útját.

- De buták ezek, hihihi! - nevetett Sam, cselével elégedetten. - Nézzétek csak! Még a puskáikat is itt hagyták!

A ponkák álmukban sem gondoltak arra, hogy a megvert ellenség kerülő úton a hátuk mögé juthat. Hogy könnyebben tudjanak a folyón átúszni, puskáikat és íjaikat egy halomba rakták, és itt hagyták. Sam Hawkins komikus mozdulatokkal - mint egy ugráló kenguru - odasietett, késével gyorsan elvágta az íjak húrjait, a puskákat meg bedobálta a patakba.

- Nem kár értük - nevetett -, úgyis csupa ócskavas! De most aztán uzsgyi!

A legrövidebb úton rohantunk a tábor felé. Amikor az út felét megtettük, puskalövést hallottunk a völgykatlan felől. Meggyorsítottuk lépteinket, mert mindhárman arra gondoltunk, hogy otthon maradt társaink bajban vannak, és talán segíthetünk rajtuk. A puskaropogás megismétlődött, és lélekszakadva rohantunk a sziklavár bejárata felé.

Amikor arra a helyre értünk, ahol reggel indián nyomokat találtam, megálltunk néhány percre tanácskozni. A bokrok mögé húzódva füleltünk és leselkedtünk, mert attól tartottunk, hogy indiánok rejtőzködnek köztünk és a kapu között. Egyszerre csak megreccsentek az ágak a hátunk mögött, és léptek neszét is hallottuk. Mindenre elkészülve kést rántottam, úgy vártam a ponkák közeledését. Annál nagyobb volt az örömöm, amikor Old Firehand bukkant elő a sűrűből, mögötte pedig Winnetou és még két vadász. Nekik is sikerült megszabadulniuk.

Harry ujjongva borult apja nyakába.

- Hallották a lövéseket? - kérdezte Old Firehand.

- Attól tartok, a ponkák betörtek a táborba - feleltem.

- Kizárt dolog! - vélte Sam Hawkins. - Ma Bill Bulcher a kapuőr, és elég ügyes ahhoz, hogy megvédje a bejáratot, melyen egyszerre csak egy ember tud behatolni.

- Fehér testvéreim várjanak egy kicsit - mondta Winnetou. - Mindjárt visszajövök.

Eltűnt a szemünk elől, és nem tehettünk mást, letelepedtünk a bozótba. A várakozás nem volt hiábavaló, mert közben még két ember érkezett hozzánk a mieink közül. Örültünk a szerencsés találkozásnak, hiszen most már kilencen voltunk, tehát elég jelentős erőt képviseltünk.

Winnetou végre visszajött, egy egészen friss skalppal az övében.

Megállapította, hogy ponkák ólálkodnak a kapu körül, és az egyiket sikerült ártalmatlanná tennie. De a többitől is meg kell tisztítani a terepet, ha be akarunk jutni a táborba.

Winnetou tanácsára erősen eltávolodtunk egymástól, és hosszú csatárláncot alkotva, adott jelre egyszerre sütöttük el puskáinkat. A ponkák azt hitték, hogy nagyszámú ellenséggel állnak szemben, és megfutamodtak. Most már semmi akadálya sem volt, hogy a vízi kaput elérjük.

Bill Bulcher kitűnően megállta helyét. Idején észrevette a közelgő ponkákat, és jól irányzott lövéseivel távol tartotta őket a kaputól. Kezet szorítottunk a derék vadásszal, és bevonultunk az udvarra, ahol végre egy kis pihenőhöz jutottunk.

Este a tábortűznél megbeszéltük a mozgalmas nap eseményeit. Old Firehand úgy vélte, egyelőre nem fenyegeti a tábort nagyobb veszedelem.

Lőszerrel és eleséggel el voltunk látva bőségesen, a kapu bevehetetlen, s egy hosszabb ostrom esetén sem kell tartanunk semmitől. Sam Hawkins is derűlátó volt, csak Winnetou nézett összeráncolt homlokkal, komoran a tűzbe.

Vacsora után, amikor a vadászok nyugovóra tértek, megkerestem musztángomat, hiszen reggel óta nem láttam. Swallow a völgykatlan mélyén legelészett, a sziklafal közelében, ahová alig hatolt el a tábortűz remegő fénye. Megsimogattam a hűséges állatot, és már vissza akartam vonulni hálókamrámba, amikor halk zörej ütötte meg fülemet - mintha egy kis kődarab vált volna le a sziklafalról.

Swallow is felfigyelt a neszre, és felemelte fejét. Újra megsimogattam, hogy megnyugtassam, de orrlyuka kitágult, és gyanakodva szimatolt.

Magam is felnéztem a magasba, és szememet meresztettem a sötétbe. Ha csakugyan egy kavics gurult le, mi lehet az oka? Elhatároztam, hogy várok egy ideig, és hallgatózom - hátha megismétlődik az a kis zörej.

Talán két percig álltam ott csendben, mozdulatlanul, amikor a sziklafal tetején egy árnyékot vettem észre, amint kiemelkedik a sziklák még sötétebb árnyékából, aztán felemeli karját. Nemsokára árnyékalakok egész sora bukkant fel a szakadék peremén. Lassú, óvatos léptekkel követték az első árnyékot - vezetőjüket, aki nyilván nagyon jól ismerte a terepet, és csodálatos biztonsággal ereszkedett le a szinte függőleges, meredek sziklafalon, amelyet mindig megmászhatatlannak tartottunk.

Ha karabélyomat magammal hozom, gyerekjáték lett volna a vezetőt leszedni, és egyúttal vadásztársaimat felriasztani. Vezető nélkül a többi egyetlen lépést sem mert volna tenni, hiszen csak ő ismerte a sziklák minden zegét-zugát, az itt-ott kiálló köveket, amelyeken lábát megvethette. De sajnos, csak a revolveremet hoztam magammal, és azzal hiába lőttem volna ilyen távolságra. Igaz, hogyha vészjelet akarok adni, a revolver is elegendő, de akkor már búcsút is mondhatok az életemnek.

Elárulom, hol vagyok, és kiteszem magam a magasban ólálkodó indiánok puskatüzének. Ezért más taktikához folyamodtam.

Egy pillanatig sem kételkedtem benne, hogy a vakmerő vezető, aki szirtről szirtre lépve, lassan, de biztosan közeledik felém, nem más, mint Parrano. Ha sikerülne ártalmatlanná tennem, az alattomos támadás meghiúsulna. A pillanat kedvezőnek tetszett. Egy nagy, kiálló sziklát kellett éppen megkerülnie, amelyet alulról én is el tudtam érni. Ha feljutok a szikla másik oldalára, Parrano egyenesen a revolverem csöve elé lép. Habozás nélkül kúszni kezdtem, hogy feltornásszam magam a kiálló szikla mögé.

Ebben a pillanatban a vízi kapu felől puskalövést hallottam, melyet hamarosan több másik is követett. Rögtön megértettem a ponkák ravasz hadicselét. Színlelt támadást indítottak a kapu ellen, hogy elterelj ék figyelmünket az igazi veszélyről. Minden erőmet összeszedve, még gyorsabban kapaszkodtam felfelé; és kezemmel már elértem a kiálló sziklát, amikor lábam alatt meglazult a kő, és lezuhantam a sziklafal alá, ahonnan az imént elindultam. Jó sok kőtörmelék zúdult a nyakamba, és úgy megütöttem magam, hogy néhány percre elvesztettem az eszméletemet.

Amikor magamhoz tértem és kinyitottam a szememet, az első ponka már majdnem leérkezett, és alig tízlépésre volt tőlem. Minden tagom fájt, de felugrottam, revolveremből néhány lövést adtam le a sötétben közeledő árnyékokra, aztán musztángom hátára pattanva a tűz felé vágtattam - egyelőre az volt a legsürgősebb gondom, hogy Swallow ne kerüljön az ellenség kezébe.

A ponkák - látva, hogy már észrevettük őket - vérfagyasztó csatakiáltásban törtek ki, és utánam rohantak.

A tűz közelében ugrottam le lovamról, de már egyetlen embert se találtam ott. A vadászok a puskalövések hangjára kirohantak a sziklakamrákból, s már a vízi kapu felé siettek, amikor utolértem őket.

- A ponkák már az udvaron vannak! Vissza a barlangokba!

Ez volt az egyetlen menedék. A sziklakamrákat nagy túlerővel szemben is meg lehetett védeni, hiszen a szűk ajtórések mögül egyenként lőhettük le a támadókat. Magam is hálókamrám felé rohantam, de már későn. Talán még lett volna annyi időm, hogy kamrámat néhány ugrással elérjem, de észrevettem, hogy Old Firehand, Harry és Will Parker szorongatott helyzetbe került, tehát segítségükre siettem.

- Hátra! A sziklafalhoz! - kiáltottam rájuk, amint belevetettem magam a küzdelembe, váratlan megjelenésemmel magamra vonva a ponkák figyelmét. Reméltem, hogy barátaim kihasználják ezt a pillanatot, és visszahúzódnak a kőfalhoz, hogy legalább a hátukat fedezzék.

- Én még itt vagyok, ha minden kötél szakad! - hallottam egy éles, sipító hangot, és Sam Hawkins jelent meg az egyik sziklarésben. -

A kis Sir jöjjön ide! Fenntartottam részére egy jó helyet!

Harry rövid tétovázás után Hawkins mellé ugrott, és vad lövöldözésbe kezdtek. Úgy látszik, Harry töltött, és Sam adta le a lövéseket, mert a sziklarésben szinte minden pillanatban felvillant a puskatűz.

De csak ők ketten tüzeltek, a többiek kézitusára kényszerültek. Az egymásba kapaszkodó, kétségbeesetten tusakodó csoportok késsel, tomahawkkal, puszta ököllel harcoltak a kialvó tábortűz pislogó fényében.

A fehér vadászok helyzete reménytelen volt. A ponkák száma és túlereje percről percre nőtt. Hiába próbáltunk volna a kapu felé menekülni, mert abból az irányból is lövések hallatszottak. De mindnyájan arra gondoltunk, hogy nem adjuk olcsón az életünket. A véres tusa közepette eszembe jutottak öreg szüleim odaát az óhazában, akik többé nem kapnak hírt távolba szakadt fiukról. De gyorsan elhessegettem magamtól ezt a fájó gondolatot, mert ebben a veszedelmes helyzetben minden figyelmemre szükség volt.

Hiszen ha nálam lett volna a karabélyom! De ott hagytam a sziklakamrámban, ahová már nem juthattam el. Sajnos, bekövetkezett a baj,

amit reggel előre láttam! Sajnos, nem hallgattak rám! Fogaimat összeszorítva, elkeseredetten csapkodtam jobbra-balra tomahawkommal.

- Jól van, Sir! Csak így tovább! - biztatott Sam Hawkins a szikla résből.

Mindnyájan keményen álltuk a sarat, de még közülünk is kitűnt Old Firehand, aki néhány lépésnyire tőlem, hátát a sziklafalnak vetve, két kézzel hadakozott a mindenfelől reá rontó ponkák ellen. Szétvetett lába mintha földbe gyökerezett volna, hosszú, szürke haja lebegett a szélben, egyik kezében tomahawkot forgatott, a másikban pedig kést. Testét vérző sebek borították, de hatalmas, óriási alakja még rendületlenül kimagaslott támadói közül.

Ekkor egy másik óriás tört utat magának a ponkák tömegében. Parrano pillantotta meg Firehandet, és pisztolyát magasra emelve rohant felé.

- Végre a kezemben vagy! - ordította. - Eredj Ritanád után a másvilágra!

Amint elrohant mellettem, vállon ragadtam, és magasra emeltem tomahawkomat, hogy fejét széthasítsam. Parrano megismert, és villámgyorsan hátraugrott, úgyhogy tomahawkom csak a levegőt hasította.

- Te is itt vagy? - rivallt rám Parrano. - Gondom lesz rá, hogy élve kerülj a kezembe!

Még mielőtt tomahawkomat újra felemelhettem volna, elsütötte pisztolyát. Old Firehand vadul kilökte mindkét karját a levegőbe, hatalmas ugrással előrelendült, aztán hangtalanul összerogyott.

Ez lett hát a sorsa a nagy hősnek, aki mindig bátran nézett szembe a halállal annyi véres csata során! Úgy éreztem, mintha a golyó, mely leterítette, az én szívemet járta volna át. Szinte emberfölötti erővel löktem félre azt az indiánt, aki utamba állt, s éppen Parranóra akartam vetni magam, amikor egy sötét, karcsú alak kígyószerű mozdulatokkal siklott a ponkák sorain keresztül, és a gyilkos előtt termett.

- Reszkess, atabaszk varangy! Az apacsok nagy főnöke megbosszulja fehér testvére halálát!

- Ha, pimó kutya! Kitépem a nyelvedet!

Többet nem hallottam. Az összecsapás annyira lekötötte figyelmemet, hogy saját ellenfelemről megfeledkeztem. A következő pillanatban egy hurok repült a nyakamba - valaki meghúzta és megszorította -, ugyanakkor hatalmas ütés zúdult a tarkómra, és elvesztettem az eszméletemet.

Amikor ájulásomból felocsúdtam, tökéletes csend és sötétség vett körül, s hiába törtem a fejemet, hogy miképpen kerültem is ide. Tarkómban hasogató fájdalmat éreztem, és először ez juttatta eszembe, hogy mi történt velem, de még így is sokáig tartott, amíg az egyes részleteket egymásba illesztettem és összefoglaltam. A tarkómon kívül a többi sebem is fájt, s mélyen húsomba vágtak a kötelek, melyekkel kezemet és lábamat kegyetlenül gúzsba kötötték. Képtelen voltam megmozdulni.

Ekkor halk neszt hallottam a közelemben, mintha egy sebesült nyöszörögne vagy hörögne.

- Van itt valaki? - kérdeztem.

- Ha ugyan Sam Hawkins még valakinek nevezhető! - dörmögte egy hang.

- Maga az, Sam? Az isten szerelmére, hol vagyunk?

- Abban a barlangban, ahol azelőtt a bőröket tartottuk. De szerencsére tegnapelőtt valamennyit elástuk. Nem kerül a gazfickók kezére!

Ez is egy kis vigasz - ha minden kötél szakad!

- Hogy vannak a többiek?

- Tűrhetően, Sir. Old Firehand elesett, Dick Stone elesett, Will Parker is elesett - soroljam tovább? Will Bulchert megölték - mindenkit megöltek,

csak mi kettőnket nem, aztán az apacs főnök is él még, sőt talán a kis Sir is, ha nem tévedek.

- Mikor látta Harryt utoljára? - kérdeztem izgatottan.

- Amikor behurcoltak ide. Harryt és Winnetout akkor lökték be a szomszédos kamrába.

- Milyen állapotban volt Winnetou?

- Mint az én bőrkabátom, Sir: folt hátán folt - de az a fő, hogy él!

- Élve tudták elfogni?

- Éppen úgy, mint önt meg engem, Sir. Leütötték, és eszméletlenül kötözték meg.

- Szökésre persze gondolni sem lehet - jegyeztem meg komoran.

- Gondolni mindenre lehet - felelte Sam Hawkins. - Én például sokat gondolok a jó öreg Liddymre meg a pisztolyomra meg a pipámra - a kutyáké lett valamennyi. Csak az vigasztal, hogy a késemet meg hagyták.

- Meghagyták? - álmélkodtam.

- Persze nem udvariasságból, inkább butaságból. Vagy talán az én nagy eszemnek köszönhető! Sam Hawkins mindig tartogat egy kést a köpönyege ujjában.

- De hisz ez nagyszerű; Sam!

- Nagyszerű lenne, ha hozzá tudnék férni. De úgy megkötöztek, hogy még az orromat se tudom megtörölni.

- No, várjon csak! Mindjárt megnézem, mit tehetek az érdekében.

Megpróbáltam közelebb csúszni hozzá, de a fészkelődés olyan fájdalmas volt; hogy egy kis szünetet kellett tartanom. Ez volt a szerencsém, mert a barlang nyílását elzáró pokrócot felemelték, és Parrano lépett be, égő fáklyával a kezében, s vele egy ponka harcos.

- Kezemben vagy, te kutya! - mordult rám fogcsikorgatva, és fáklyájával az arcomba világított. Nem méltattam arra, hogy rá nézzek, de arra sem, hogy eszméletlenséget színleljek.

- Visszakaptam, ami az enyém! - hallottam a szavát. - Ismered ezt?

Egy skalpot tartott a szemem elé. Szívem elszorult, de meg is könnyebbült, mert megismertem Parrano saját fejbőrét, melyet Winnetou metszett le. Az

apacs főnök bizonyára nem árulta el, hogy ennél a műveletnél én is jelen voltam, de Parrano, úgy látszik, emlékezett rá - talán meglátta arcomat egy pillanatra a tűz fényében azon az éjszakán.

Most dicsekedni és diadalmaskodni akart, azért tüntetett ki a látogatásával.

- Magad is belátod, hogy ezért fizetned kell, mi?! - kiáltotta gyönyörűséggel és mégis keserűen. - Várjunk reggelig! Majd a barátaid szeme láttára hámozlak meg! Hát ez a másik kutya kicsoda?

- Bár a lábikrádba haraphatnék, te görény! - felelte Sam merészen.

- Bár kitörted volna a nyakadat, amikor véletlenül lepottyantál ide!

- Véletlenül? - röhögött a széles vállú, hajlott hátú, ferde szájú bandita. - Azt hittétek, Tim Finneley nem ismeri a tanyátokat? Tudod, ki árulta el nekem a völgykatlan titkát? Ez itt ni! Övéből kést húzott elő, és Sam orra elé tartotta, aki egy pillantást vetett a kés fanyelébe vésett F. O. betűkre, és felkiáltott:

- Fred Owens? Nem csodálom! Mindig sötét gazember volt! Mi volt a jutalma?

- Ne irigyeld, öregem! Ugyanazt kapta, amit te fogsz kapni. Azt hitte, megkegyelmezek az életének a titok fejében. Saját kését szúrtam a szívébe!

- Ennek örülök, hihihi! - nevetett Sam.

- Hallgass, kutya! - förmedt rá Parrano, és belerúgott, aztán kíséretével együtt elhagyta a kamrát.

Néhány percig hallgattunk, és meg se moccantunk; de amikor már bizonyosak voltunk benne, hogy nem figyel senki, mocorogni kezdtünk.

Addig forgolódtunk, míg végre szorosan egymás mellé kerültünk. Összekötözött kézzel is sikerült kihalásznom Sam kabátujjából a kést, és kezeit kiszabadítanom. Most már csak néhány perc kellett hozzá, hogy

kezünk és lábunk szabad legyen. Feltápászkodtunk, és addig dörzsölgettük dermedt tagjainkat, míg vissza nem nyerték hajlékonyságukat.

- Mindenekelőtt nézzük meg, mi újság odakint - mondtam.

- Úgy van, az az első, Sir - bólintott Sam Hawkins.

- A másik meg, hogy valami fegyvert szerezzünk. Magának legalább kése van, de én üres kézzel állok itt.

A nyíláshoz léptünk, és kissé elhúztuk a pokrócot. A ponkák éppen akkor hozták ki Winnetout és Harryt a másik sziklakamrából. Most már elég világos volt ahhoz, hogy körülnézhessünk. A hajnalt megelőző derengés olyan volt, mint a sűrű köd. A vízi kapu közelében megpillantottam Swallow-t, mellette Winnetou erős csontozatú, cseppet sem mutatós, de annál kitartóbb lovát. Ha sikerülne valami fegyverhez jutnom - gondoltam -, akkor talán a helyzet nem is lenne olyan reménytelen. Hawkins megrántotta kabátom ujját.

- Oda nézzen, sir! - súgta.

Tekintetét követve bal felé néztem. Egy öreg indián feküdt a fűben, és olyan mozdulattal nyújtóztatta ki tagjait, mintha még nem ébredt volna fel egészen. Mellette ócska puska hevert.

- Mit szól hozzá, Sir? - súgta Sam, kezeit dörzsölve. - Éppen az én Liddym! Bámulatos szerencsém van.

Nem tudtam örömében kellőképpen osztozni, mert megpillantottam Parranót, és ez minden figyelmemet lekötötte. A két foglyot színe elé hurcolták; és láttam, hogy beszél velük, de nem értettem, mit. De nemsokára indulatba jött, felemelte hangját, és akkor megértettem utolsó szavait:

- Látod azokat a cölöpöket, pimó? A te számodra verik a földbe! Ez a kölyök pedig veled egyszerre fog meghalni! Megsütlek benneteket elevenen!

Intésére a két ponka az udvar közepére vonszolta a megkötözött Winnetout és Harryt. Nem messze tőlük tüzet raktak, és a lángok csakhamar kísértetiesen lobogtak a szürke félhomályban.

- Ez is nektek készül! - vetette oda Parrano a két tehetetlen áldozatnak, aztán gőgösen felemelt fejjel továbbsétált.

- Minden perc drága - súgtam Samnek. - Magára bízom azt a fickót a jobb oldalon. Én a másikat veszem munkába.

- Jó lesz, Sir. Csak gyorsan és nesztelenül!

- És egyszerre! - tettem hozzá.

Felemeltem kezemet, és a következő pillanatban a két ponka háta mögött termettünk. Sam egyetlen biztos mozdulattal végzett a maga emberével, de az én feladatom kissé nehezebb volt, mert előbb ki kellett húznom kiszemelt áldozatom övéből a kést. Aztán néhány villámgyors mozdulattal levágtuk a foglyok kötelékeit - mindez pillanatok műve volt, és zajtalanul, észrevétlenül ment végbe.

- Most a fegyvereket! - kiáltotta Sam, és egy ugrással kezébe kapta Liddyjét, melyet olyan szeretettel szorított a szívéhez, mintha élőlény lett volna. Ugyanakkor én a két leszúrt indián fegyvereivel láttam el magamat és Winnetout.

Csodálkozásomra Winnetou nem a vízi kapu felé rohant, hanem a lovakhoz, de rögtön ráeszméltem, hogy ez a helyes, mert életünket csak a gyorsaság mentheti meg.

- Swallow! - kiáltottam musztángom felé, és a következő percben már a hátán ültem, míg Winnetou a saját csontos lovára pattant. Még azt is láttam, hogy Hawkins gyorsan, de kissé esetlenül kapaszkodik fel az egyik ponka musztángjára. Harry vakmerően Parrano pej lovát szemelte ki magának, de nem tudta megközelíteni, olyan vadul rúgkapált.

- Harry, ide! - kiáltottam rá rémülten. Karjánál fogva felrántottam a fiút a magasba, és magam elé ültettem a nyeregbe. Sam már eltűnt a kapuban, Winnetouval a nyomában - Swallow-nak sem kellett biztatás, hogy utánuk eredjen.

Ez volt a legizgalmasabb pillanat. A ponkák feleszméltek álmélkodásukból.

Puskák ropogtak, nyilak zápora zúdult utánunk, és vad ordítozás töltötte be a levegőt.

A három lovas közül én voltam az utolsó, és magam sem tudom, hogy jutottam ki a zegzugos, szűk szoroson a szabadba. Hawkins eltűnt a szemem elől. Winnetou jobbra fordult, s lefelé nyargalt a hegyháton, amelyen néhány nappal ezelőtt, idejövet felfelé kaptattunk.

Közben hátrafordult, hogy megnézze, követem-e. Éppen a kanyarulathoz értünk, amikor lövés dördült el mögöttünk, és éreztem, hogy Harry teste megrándul. Eltalálta a golyó.

- Swallow, drága Swallow, most rajta! - kiáltottam rémülten, s máris ugyanolyan eszeveszett sebességgel vágtattunk, mint a robbanás után New Venangóban.

Visszanézve láttam, hogy Parrano vágtat pej lován szorosan a nyomomban; társait eltakarta az út görbülete. Noha csak futó pillantást vetettem hátra, dühtől eltorzult arcán észrevettem azt a bősz elszántságot, mellyel mindenáron utol akart érni. Ha nem is rettentem vissza attól, hogy megküzdjek vele; tekintettel kellett lennem a sebesült fiúra, aki gátolt a szabad mozgásban - így hát Swallow gyorsaságától és kitartásától függött minden.

Szélvészként száguldottunk a víz partján. Winnetou csontos, sárga lova úgy vágtatott, hogy patkója szikrázott, amint felverte a laza kőgörgeteget. Swallow lépést tartott vele, noha kettős terhet cipelt.

Nem néztem többé hátra, mégis tudtam; hogy Parrano a nyomomban van; lova patkójának csattogása egyre közelebbről hallatszott.

- Megsebesült, Harry? - kérdeztem aggódva.

- Meg.

- Súlyosan?

A sebéből szivárgó vér a kezemre cseppent, mellyel magamhoz szorítottam, hogy le ne szédüljön.

- Tudja még tartani magát?

- Remélem.

Musztángomat még gyorsabb száguldásra nógattam. Nemhiába hívták Swallow-nak: mint a fecske, szállt tova s úgy éreztem, hogy patája nem is érinti a földet.

Még egy kis erőfeszítés, Harry. Félig már megmenekültünk.

- Eresszen le a földre. Ha megszabadul tőlem, könnyebben menekülhet. Én nem akarok élni.

- De igen; élnie kell! Fiatal - joga van hozzá.

- Nem érdekel; ha már apám meghalt. Bárcsak én is elpusztultam volna vele együtt!

Egy darabig szótlanul vágtattunk tovább.

- Én vagyok az oka mindennek! - jajdult fel a fiú hirtelen. - Ha megfogadom az ön tanácsát, Parranót rögtön agyonlőttük volna a sziklavárban, és akkor apám életben marad!

- Ami történt; megtörtént. Most a jelennel kell foglalkoznunk.

- Engedjen le! Most lehet, mert Parrano lemaradt.

- Jó; próbáljuk meg!

Azzal a szilárd elhatározással, hogy szembeszállok Parranóval, hátra pillantottam.

Már rég elhagytuk a vízpartot; és kijutottunk a fennsíkra. Bal kéz felől erdő húzódott; annak a szegélye mentén vágtattunk tovább. Parrano már jó darabon hátramaradt; lova semmiképpen sem tudta felvenni a versenyt Swallow-val. A fehér törzsfőnököt egyenként vagy kisebb csoportokban ponkák követték, s noha a távolság köztük és köztünk egyre nőtt, nem akarták üldözésünket abbahagyni.

Megint hátrafordultam, s láttam, hogy Winnetou leugrik a nyeregből, megáll a lova mögött, s megtölti a puskát, melyet zsákmányolt. Én is megállítottam lovamat, leengedtem Harryt, aztán magam is leugrottam, s lefektettem a fiút a fűbe. Meg akartam tölteni puskámat, de nem volt rá idő - Parrano megint közeledett. Felugrottam hát, és tomahawkot ragadtam. Üldözőm észrevette mozdulatomat, de elragadta a hév, és csatabárdját meglendítve, vad iramban nyargalt felém. Ekkor eldördült Winnetou fegyvere. Parrano válla megrándult. Abban a pillanatban- tomahawkom is lecsapott rá. Golyóval szívében és széthasított koponyával zuhant le a nyeregből.

Winnetou lábával fordította meg a halottat, és így szólt:

- Az atabaszk kígyó nem mar meg többé senkit. Így jár az, aki az apacsok főnökét pimó kutyának meri szidalmazni. Fehér testvérem vegye vissza tőle elrabolt fegyvereit.

Most láttam csak, hogy Parrano az én karabélyomat, revolveremet és csatabárdomat viselte. Gyorsan elvettem tőle, ami az enyém, s visszasiettem Harryhoz, mialatt Winnetou megragadta a ló kantárszárát.

A ponkák most már olyan közel jutottak, hogy golyóik elérhettek hozzánk. Megint nyeregbe ültünk és továbbnyargaltunk.

Ekkor tőlünk balra fegyverek csillantak meg hirtelen. Nagyobb lovas csapat vágtatott ki az erdőből, közénk és üldözőink közé ugratott, majd szembefordult a ponkákkal, és megrohamozta őket.

A Wilkes-erőd dragonyosai voltak. Mihelyt Winnetou észrevette, hogy segítséget kapott, megfordította lovát, s a dragonyosok mellett elszáguldva és tomahawkját magasra emelve, a ponkákra rontott.

Felhasználtam az alkalmat, és leszálltam a nyeregből, hogy Harryt megvizsgáljam. Megkönnyebbüléssel állapítottam meg, hogy sebe nem veszélyes. Mivel más kötszerem nem volt, vadászingemből vágtam le egy csíkot, és ideiglenesen bekötöttem vele Harry sebét, hogy a vérzést elállítsam.

- Fel tud megint ülni a nyeregbe, Harry? - kérdeztem.

A fiú mosolygott, és Parrano lovához lépett, melynek kantárját Winnetou közben a kezembe adta. Ez volt az a ló, mely a sziklavár udvarán nem engedte magához Harryt. Ám a fiú most egy ugrással a hátán termett.

- A sebem már nem vérzik, jóformán alig érzem, hogy fáj - mondta.

- Hogy szaladnak a ponkák! Utánuk; Sir!

Szerepet cseréltünk - most mi üldöztük a ponkákat, akik nemcsak vezérüket vesztették el, de bátorságukat is. Nem volt senki, aki ellenállásra vagy legalább rendezett visszavonulásra bírja őket. Nyomukban a dragonyosokkal, rémülten vágtattak visszafelé ugyanazon az úton, amelyen jöttek, s félő volt, hogy a mi sziklavárunkban keresnek menedéket.

Utánuk iramodtunk, elvágtattunk a földön heverő, elesett vagy sebesült ponkák mellett, s még jóval a vízi kapu előtt utolértük a dragonyosokat.

Most nagyon sok múlt azon, hogy ne engedjük be a ponkákat a sziklavárba, vagy legalább velük egyszerre nyomuljunk be a vízi kapun.

Ezért még gyorsabb futásra buzdítottam Swallow-mat, árkon-bokron át elszáguldottam a dragonyosok egész csapata mellett, s nemsokára Winnetou mellé értem, aki magasra emelt tomahawkjával, mint a halál angyala, tapadt a menekülők sarkába.

A ponkák nagy ívben a kapu felé vágtattak, s az első lovas éppen be akart fordulni a szoroson, amikor a bokrok közül lövés hallatszott, és a ponka holtan zuhant le lováról. Rögtön rá még egy lövés dördült el, és a második ponka is leesett a nyeregből. Holttestük eltorlaszolta a bejáratot.

A ponka csapat riadtan megfordult, és a patak mentén a Mankicila völgye felé menekült, nyomukban a dragonyosokkal.

A két lövés nemcsak a ponkákat döbbentette meg, kiknek szándékát meghiúsította, hanem engem is ámulatba ejtett. De nem kellett soká törnöm a fejemet, hogy a váratlan és hathatós segítséget kinek köszönhetem. A bokrok közül egy jól ismert, pufók arcú, csillogó szemű kis ember-lépett elő, és csak ennyit mondott:

- Lám, Liddy is megteszi a magáét, ha minden kötél szakad!

- Sam Hawkins! - kiáltottam fel ujjongva. - Azt hittem, magát elnyelte a föld! Mondja csak, hogy került ide, a kellő pillanatban?

- Ehhez csak kettő kellett: taktika és fifika - felelte Sam vigyorogva. - Amikor láttam, hogy valamennyi ponka Parrano után nyargal, és Winnetout kergeti, egy alkalmas helyen és pillanatban elbúcsúztam attól a musztángtól, amit a ponkáktól kölcsönvettem, és visszaosontam a kapuhoz. Gondoltam, a vár üres, és mégsem illik teljesen őrizetlenül hagyni. Ez volt a fifika. A taktika pedig azt parancsolta, hogy a visszatérő ponkák fogadására is a legalkalmasabb pillanatot válasszam ki.

Képzelem, milyen pofákat vágtak, amikor azt a két fickót a kapuban lepuffantottam, hihihi! De hogy kerültek ide a katonák, Sir?

- Ezt magam is szeretném tudni! Igazán nem értem, mi keresnivalójuk lehet egy ilyen elhagyatott helyen. Annyi bizonyos, hogy csodával határos módon

mentették meg az életünket.

- Hát ahogy vesszük. . . - felelte Sam ajkbiggyesztve. - Old Shatterhand, Winnetou és Sam Hawkins csoda nélkül is kivágta volna magát a bajból valahogy. Kissé bánt a lelkiismeret, hogy a ponkák kergetésében nem vettem részt. Ne nyargaljunk a dragonyosok után?

- Minek? Éppen elegen vannak ahhoz, hogy a ponkákat alaposan megleckéztessék. Alighanem így gondolta Winnetou is, mert láttam, hogy Harryval együtt belovagolt a sziklavárba. Menjünk utána, és adjuk meg nagy halottunknak a végtisztességet.

Amikor átevickéltünk a vízi kapun, és az udvar közepére érkeztünk, láttuk, hogy Winnetou és Harry - azon a helyen, ahol a tegnapi tragikus küzdelem lejátszódott - Old Firehand holtteste fölé hajol. A zokogó Harry ölébe vette apja fejét, míg Winnetou a sebét vizsgálta meg. Éppen odaértünk, amikor Winnetou felkiáltott:

- Uff, uff! Nem halt meg! Még él!

Mondanom sem kell, hogy ez a szó valósággal felvillanyozott bennünket - Harry felsikoltott örömében. Rögtön odaszaladtam, és segítettem Winnetounak az eszméletlen ember felélesztésében. Nemsokára boldogan láttuk, hogy Old Firehand kinyitja szemét. Megismerte Harryt, és ajkán halvány mosoly jelent meg, de beszélni nem tudott, s néhány perc múlva újra elájult. Én is megvizsgáltam. A golyó elöl, jobboldalt hatolt a tüdejébe, és a hátán ment ki; súlyos sebet ütve, mely igen nagy vérveszteséggel járt. Állapotát az is súlyosbította, hogy nemrég a vasúti pálya mellett is megsebesült, és még nem nyerte vissza teljesen az erejét. Mindezek ellenére magamévá tettem Winnetou reménységét, aki úgy vélte, hogy ezt a rendkívül szívós természetű embert gondos ápolással még talpra lehet állítani. A nehéz sebet Winnetou kötötte be, én pedig olyan kényelmes fekvőhelyről gondoskodtam számára, amilyet az adott körülmények között készíteni lehetett.

Ezután önmagunkkal is törődhettünk végre. Egyetlen ember sem volt köztünk, aki ne kapott volna kisebb-nagyobb sebeket az utolsó huszonnégy

óra alatt, s ha kedvünk nem olyan szárnyaszegett, jót kacaghattunk volna összevissza foltozott ábrázatunkon. Mi még megvoltunk valahogy, de barátaink közül jó néhányan, sajnos, életükkel fizettek azért, hogy nem hallgattak rám.

Déltájban beállítottak a dragonyosok. Teljesen szétverték a ponkákat, s közben egyetlen embert sem veszítettek. A parancsnok szavaiból kiderült, hogy a csapat nem véletlenül bukkant fel a színtéren. Az erődbe jelentés érkezett arról, hogy a ponkák merényletet terveztek a vonat ellen, s ezért a különítmény útra kelt a gazfickók megfenyítésére.

A ponkák nyomait követve érkeztek a katonák a táborunk közelében elterülő fennsíkra.

A tiszt most embereinek és lovainak háromnapi pihenőt adott, amelyet a sziklavárban töltöttek el. Egyúttal meghívott bennünket a Wilkes-erődbe, ahol Old Firehand, ha gondosabb ápolásban nem is, de megfelelő orvosi kezelésben részesülhet. A meghívást természetesen örömest elfogadtuk.

Sam Hawkinst mélyen lesújtotta két szeretett barátja, Dick Stone és Will Parker halála. Megfogadta; hogy ezentúl minden ponkát, akivel találkozik, rögtön és szó nélkül az örök vadászmezőkre küld. Ám én egészen másképpen vélekedtem. Végtére is Parrano fehér ember volt, és csak megerősített abban a régi meggyőződésemben, hogy ha az indián gonosz és kegyetlen, annak többnyire a sápadtarcú az oka.

XIII. A KALMÁR

Utolsó kalandunk óta három hónap telt el, s ez a hosszú idő sem volt elegendő ahhoz, hogy teljesen talpra álljunk. Mégsem zúgolódtunk, mert a legfontosabb dologban reményünk teljesült: Old Firehand túl volt minden veszélyen, bár gyógyulása nagyon lassan haladt. Olyan gyenge volt, hogy alig tudott járni, s ezért lemondtunk arról a szándékunkról, hogy a Wilkes-erődbe szállítsuk.

Harry sebesülése jelentéktelennek bizonyult. Winnetou sebei súlyosabbak voltak, de már behegedtek, s csak akkor fájtak, ha megérintették.

Old Firehand belátta, hogy a vadnyugati élettel egyelőre szakítania kell. Elhatározta, hogy mihelyt erőre kap, felkeresi idősebb fiát az ország keleti részében, s Harryt is magával viszi. Ilyen körülmények közt nem lett volna értelme, hogy készleteit itt hagyja - az értékes prémeket, melyeket vadásztársaival együtt összegyűjtött. Magával nem vihette, és az erődben nem lehetett értékesíteni. Az egyik katona azt mondta, hogy odaát a Pulyka-pataknál egy gazdag kalmár ütötte fel tanyáját, aki mindent megvásárol, és arannyal fizet. Valakinek beszélni kellene vele, s rábírni, hogy jöjjön, és nézze meg a prémraktárunkat.

Amikor ajánlkoztam, hogy odalovagolok, figyelmeztettek, hogy azon a vidéken okananda indiánok garázdálkodnak, a sziúk rokonai, akik gyűlölik a fehéreket. A kalmárnak nem volt baja velük, mert az indiánok megbecsülik a kereskedőt, akitől csere útján megkaphatnak mindent, amire szükségük van. Winnetou kijelentette, hogy elkísér.

Hallottam, hogy fehér telepesek is élnek itt, akik még akkor költöztek erre az elhagyatott vidékre, amikor a bennszülöttek viselkedése jóval barátságosabb volt. Négy-öt órán át poroszkáltunk a patak partján, anélkül, hogy embert láttunk volna. Végre estefelé megpillantottunk egy rozsföldet, majd egy másik patakhoz értünk. Ahol ez a patak a folyóba ömlött, nyers fatörzsekből összerótt blokkház állt, melynek udvarát erős léckerítés vette körül. Megálltunk; leugrottunk a nyeregből, és lovainkat a kerítéshez kötöttük. Éppen be akartunk zörgetni, amikor a ház keskeny, lőréshez hasonló ablakaiból két puskacső nyúlt ki, és egy nyers hang ránk kiáltott:

- Megállj! Ez nem kocsma, ahova bármikor be lehet lépni! Kik vagytok, és mit akartok?

- Háromnapi fárasztó lovaglás után barátságosabb fogadtatást reméltem, még ismeretlenül is - feleltem bosszankodva.

- Miért? Honnan jött?

- Egy helyről, ahol Old Firehand tanyázik, ha ismeri ezt a nevet.

- Hogyne ismerném! És ki az az indián?

- Winnetou, az apacsok híres törzsfőnöke.

- Ejha! - kiáltott fel a házigazda, és a puskacső eltűnt az ablakból, majd rögtön utána a másik is. - Kérje meg, hogy mutassa meg nekem a fegyverét.

Winnetou lekapta válláról a puskát, és a telepes felé tartotta.

- Ezüstszögek! - mondta az elégedetten. - A híres ezüstpuska. Önnek pedig, mint látom, két fegyvere van. Mondja csak, az a nagyobbik nem medveölő?

- De bizony az.

- A kisebbik pedig Henry-féle karabély, nem igaz?

- Nem tagadom.

- Akkor már azt is tudom, ön kicsoda. Már szaladok is ajtót nyitni.

Kerüljenek beljebb, uraim! Megtiszteltetésnek tekintem, hogy Old Shatterhandet vendégül láthatom.

A következő percben egy izmos, erős csontozatú, idősebb ember jelent meg a kapuban. Arca elárulta, hogy küzdelmes ifjúsága lehetett.

Bevezetett minket a blokkházba, ahol a felesége és a fia fogadott. Megtudtuk, hogy még két fia van, de azok most az erdőben foglalatoskodnak.

A ház egyetlen helyiségből állt. Falán fegyverek és vadásztrófeák függtek. A tűzhelyen vaskondérban főtt valami, fölötte polcon sorakozott a többi edény. Egy jókora láda szolgált ruhásszekrényül. A mennyezetről annyi füstölt hús lógott alá, hogy ennek az öttagú családnak hónapokra elegendő

lehetett. Éppen vacsorázni készültek, és minden meghívás nélkül nekünk is tálaltak. Egyszerű, de ízletes vacsora volt.

- Ne vegyék rossz néven, uraim, hogy bizalmatlan voltam - mondta a telepes. - Az okanandák nemrég támadtak meg egy hasonló blokkházat, egynapi lovaglásra innen. Ami pedig az erre kószáló fehéreket illeti, többnyire a sziúknál is rosszabbak. Most pedig halljuk, mi járatban vannak!

- Mi a kalmárt keressük - feleltem.

- Úgy? Üzletet akarnak kötni vele?

- Prémeket szeretnénk eladni.

- Sokat?

- Meglehetősen.

- Pénzért vagy más áruért?

- Lehetőleg pénzért.

- Akkor Burton az egyetlen, aki szóba jöhet. Neki mindig van pénze, hiszen az aranyásókhoz is jár, mindenfélét szállít nekik. Gazdag kalmár ez, nem afféle ágrólszakadt házaló, aki minden portékáját a hátán cipeli. Négy-öt segéddel dolgozik.

- Becsületes? - kérdeztem.

- Istenem! - vonogatta vállát a telepes. - A kereskedők jó üzleteket akarnak csinálni. Csalnak, ha lehet. A körmükre kell nézni.

- Hol találom ezt a Burtont?

- Még ma este megtudhatja, éppen hol van. Egyik segédje, egy Rollins nevezetű, tegnap nálam járt, és megkérdezte, nincs-e szükségem valamire. Tőlem a legközelebbi szomszédomhoz nyargalt a folyón felfelé, és estére

megjön, nálam akar meghálni. A főnökének, Burtonnak az utóbbi hetekben sok bosszúsága volt.

- Miért?

- Hosszabb utat tett meg, hogy üzletet kössön, s mire odaért, a telepet a sziúk kifosztották és felgyújtották. Őt nem bántják ugyan, de hiába vesztegette az idejét.

- Itt történt ez, a közelben? - kérdeztem.

- Nálunk ez a szó mást jelent, mint a városban. A legközelebbi szomszédom kilencmérföldnyire lakik tőlem.

- Akkor ön sem érezheti magát nagy biztonságban.

- Nem félek az indiánoktól. Eddig még nem volt velük semmi bajom. Úgy látszik, megszokták, hogy az öreg Corner itt él közöttük. Ez a nevem ugyanis, Edward Corner. Olyan régóta élek itt, hogy már az őslakók közé számítom magamat.

- És ha mégis megtámadják? Mit tehet négy ember?

- Négy? A feleségem az ötödik. Nem ijed meg a saját árnyékától, és úgy tud bánni a puskával, mint akármelyik férfi. De figyeljen csak! Ez Rollins lesz.

Lódobogást hallottunk. Corner kiment az ajtón, és hallottuk, hogy beszél valakivel.

Nemsokára bevezetett egy férfit, és bemutatta nekünk:

- Ez Mr. Rollins, akiről beszéltem önöknek. Mr. Burton első segédje. - Az új vendéghez intézve a szót, így folytatta : - Tudja, ki ez a két gentleman, Mr. Rollins? Az egyik Old Shatterhand, a másik meg Winnetou, az apacsok híres főnöke. Azért jöttek ide, mert Mr. Burtonnal szeretnének beszélni. Sok szép prémjük van, amit el akarnak adni.

Mr. Rollins nem volt sem fiatal, sem öreg, arca is semmitmondó volt. De viselkedése valahogy nem tetszett nekem. Amikor hallotta, hogy olyan nevezetes emberekkel került össze, mint mi, valami kis örömet vagy meglepetést kellett volna mutatnia, de arca teljesen közönyös maradt. Egye fene - gondoltam aztán -, vannak ilyen kuka vagy halvérű alakok, mi közöm hozzá!

Corner két fia is megjött az erdőből. Éhesen asztalhoz ültek, és velük együtt vacsorázott Rollins is. A két fiú farkasétvággyal evett, de Rollins unottan és kedvetlenül turkált az ételben. Ez sem tetszett nekem

- egyáltalán nem vagyok falánk, de szeretem, ha az emberek megbecsülik az ételt, és vidám képpel ülnek az asztalnál. Rollins nemsokára felállt és kiment, hogy lováról gondoskodjék, amit egészen természetesnek találtam, csak azon csodálkoztam, hogy eltelt egy negyed óra, egy fél óra is, és még mindig nem jött vissza. Valami arra késztetett, hogy utánanézzek. Kimentem a ház elé - Rollins lova ott állt a kerítéshez kötve, de gazdáját nem láttam sehol, pedig olyan szépen sütött a hold, hogy feltétlenül észrevettem volna, ha itt van a közelben. Töprengve álldogáltam a ház előtt egy ideig, végül megpillantottam a közeledő

Rollinst. Amikor meglátott, mintha meghökkent volna, aztán gyorsan hozzám lépett.

- Úgy látom, Mr. Rollins, szereti a holdvilágot.

- Miből gondolja?

- Hogy ilyen sokáig andalgott.

- Igen, sétáltam egyet, de nem a holdvilág kedvéért. Nem jól érzem magam, úgy látszik, elrontottam a gyomromat. A fejemet is ki akartam szellőztetni.

Eloldotta lovát a kerítéstől, és átvezette a palánkkal bekerített szomszédos telekre; példáját követve én is odavittem lovainkat. Együtt mentünk be a házba. Istenem, fáj a gyomra - gondoltam -, hát aztán?

Igyekeztem kiverni fejemből azt a furcsa gyanakodást, amit Rollins iránt éreztem.

Természetesen az üzletre terelődött a szó. A prémek áráról, kezeléséről, minőségéről beszélgettünk, és Rollins megjegyzéseiből láttuk, hogy ért a dologhoz. Megkérdeztem tőle, mikor beszélhetnék Burtonnal.

- Erre bajos válaszolni - mondta Rollins. - Sohasem tudom, hol jár a főnököm. Úgy szoktuk csinálni, hogy én összegyűjtöm a megbízásokat és kívánságokat, aztán hetenként egyszer, előre megbeszélt helyen és időpontban találkozunk, s beszámolok neki. Hány napi lovaglás kell ahhoz, hogy a prémeket megnézhessük?

- Három nap.

- Hm! Elég sok. Hat nap múlva Mr. Burton a Riffley Forknál lesz

- addig éppen megnézhetném az árut, és vissza is jöhetnék. Önök megmondanák, mit kérnek érte, én felbecsülném, aztán jelentést tennék a főnökömnek.

- Jobb szeretném, ha Mr. Burton maga nézné meg - feleltem.

- Mr. Burtonnak drágább az ideje, mint képzeli. Ilyen hosszú útra csak akkor vállalkozik, ha látja, hogy komoly üzletre van kilátás. Beszéljék meg egymás közt, és közöljék velem, mit határoztak, hogy aszerint osszam be az időmet.

Javaslata ésszerűnek látszott, és nem volt okunk visszautasítani.

- Jól van - mondtam -, velünk tarthat, ha úgy gondolja. De akkor ne vesztegessük az időt. Induljunk már holnap hajnalban.

- Helyes - bólintott. - Feküdjünk le korán, hogy már pirkadatkor indulhassunk.

Felállt az asztaltól, és segített Mrs. Cornernak ágyazni. Állatbőröket és pokrócokat terítettek a padlóra.

- Köszönöm - mondtam az asszonynak -, de a mi fekvőhelyünkkel ne fáradjon. Én a barátommal az udvaron alszom. A szoba füstös, szeretjük a friss levegőt.

- Ugyan, mi jut eszébe! - mondta Rollins. - Itt hűvösek az éjszakák, és a hold is a szemébe süt.

- A hűvös éjszakákat megszoktuk - feleltem -, a holdnak pedig igazán nem tilthatom meg, hogy oda süssön, ahová akar.

Ha erősebben gondolkodom, furcsának találhattam volna buzgólkodását, mellyel le akart beszélni arról, hogy a szabadban töltsem az éjszakát.

De mire ráeszméltem, már késő volt. Amikor kimentünk, a házigazda megjegyezte:

- Éjszakára el szoktam reteszelni az ajtót. Hagyjam ma nyitva, uraim?

- Minek?

- Hátha valami kívánságuk van.

- Nem lesz semmi kívánságunk. Zárja csak be az ajtót úgy, mint máskor. Ha mondani akarok valamit, beszólok az ablakon.

- Helyes. Az ablak nyitva lesz.

Amint kiléptünk a házból, hallottuk, hogy elreteszeli az ajtót mögöttünk. Átmentünk a bekerített telekre, ahol a lovaink feküdtek - Swallow és Winnetou csontos musztángja, szorosan egymás mellett. Leterítettem pokrócomat, és lehevertem, fejemet Swallow nyakán pihentetve, mint sok más alkalommal. A hűséges állat mozdulatlanul tűrte, hogy nyakát párnának használjam fel, sőt örült neki. Nemsokára mély álomba merültem.

Talán egy órája aludtam, amikor Swallow megmoccant. Rögtön felébredtem, és tudtam, hogy valami rendkívüli dolog történt, hiszen Swallow felemelte okos fejét, és gyanakodva szimatolt. Felugrottam, és a palánkhoz siettem, de lehajolva, nehogy kívülről észre lehessen venni. Néhány percnyi leselkedés után valami mozgolódást vettem észre, körülbelül kétszáz lépésnyire a palánktól. Emberek hasaltak a fűben és óvatosan kúsztak felém. Gyorsan megfordultam, hogy értesítsem Winnetout, de már a hátam mögött kuporgott: álmában is meghallotta halk lépteimet, amint a palánkhoz osontam.

- Látja testvérem azokat az embereket? - kérdeztem.

- Látom - felelte. - Indián harcosok.

- Alighanem okanandák, és a blokkházat akarják megtámadni.

- Úgy van, ahogy testvérem sejti. Bemegyünk a házba, és segítünk az öreg sápadtarcúnak a támadást visszaverni. De a lovainkat nem hagyhatjuk itt, nehogy az okanandák ellopják.

- Akkor bevisszük a szobába - mondtam. Átvezettük a lovakat a blokkház hátsó falához. Winnetou éppen be akart szólni az ablakon, amikor észrevettem, hogy az ajtó résnyire nyitva van. Intettem Winnetounak, és behúztam Swallow-t a házba. Winnetou követett a lovával, és bereteszelte az ajtót maga mögött. Most is nesztelenül mozogtunk, mint máskor, de a telepes mégis felébredt.

- Ki az? Lovak a házamban?! - kiáltotta felpattanva.

- Nyugalom, Mr. Corner - feleltem. - Én vagyok itt és Winnetou.

- Hogyan? Hogy jöttek be?

- Az ajtón.

- De hiszen este bezártam!

- Nyitva volt.

- A teremtését! Úgy látszik, mellétoltam a reteszt. De miért hozták be a lovakat?

Tudtam már, hogy nem tolta mellé a reteszt. Egész biztos; hogy az ajtót Rollins nyitotta ki, de nem akartam az öreget ezzel is nyugtalanítani.

- Mert az okanandák meg akarják támadni a házat - feleltem.

Könnyű elképzelni, szavaim milyen izgatottságot keltettek. Corner az este hetvenkedett ugyan, hogy nem fél az indiánoktól, de most szinte vacogtak a fogai. Rollins is megdöbbenést színlelt, és hangosan méltatlankodott.

- Csend legyen! - mondta Winnetou. - Kiabálással nem lehet az ellenséget elkergetni. Beszéljük meg szép nyugodtan, hogyan védekezzünk.

- Mit kell erről beszélni? - mondta Corner. - Az ablak mögé állunk, és puskáinkkal sorra leterítjük őket.

- Jobban szeretném a vérontást elkerülni - jelentette ki Winnetou.

- Miért? Ezeket a vörös kutyákat tisztességre kell tanítani!

- Az indiánokat vörös kutyáknak nevezi? Arra nem gondol, hogy én is indián vagyok? Ismerem a testvéreimet - nem támadnak meg egy sápadtarcút ok nélkül. Hacsak egy másik sápadtarcú nem uszítja őket!

- Ostoba beszéd! - legyintett Rollins.

Winnetou villámló szemekkel nézett rá, de nem méltatta válaszra.

- Ez a ház az enyém! - heveskedett Corner. - Aki engedélyem nélkül be meri tenni a lábát, azt lelövöm, mint egy kutyát! Ehhez csak jogom van, nem?

- Jobb lesz, ha nem emlegeted a jogot - mondta Winnetou. - A ház a tied, igaz. De kitől vetted meg a földet, amire építetted?

- Kitől vettem? Elfoglaltam! A telepestörvény értelmében!

- Ez a föld mindig a sziú törzsé volt. Mi közük a telepestörvényhez?

Ide jöttél, elraboltad a földjüket, és még te beszélsz jogról?

- Hát mit csináljak? Várjam meg ölbe tett kézzel, hogy megöljenek?

- Ne csinálj semmit - felelte Winnetou. - Majd én kezembe veszem a dolgot.

Közben az egyik keskeny ablakrésnél álltam, és az okanandák közeledését lestem, de nem láttam semmit.

- Jönnek? - kérdezte Winnetou, mellém lépve.

- Még nem - feleltem.

- Te is el akarod kerülni a vérontást?

- Winnetou testvérem a szívemből beszélt. De nem látok más meg oldást.

- Én látok. Ha Old Shatterhand gondolkodik egy kicsit, kitalálja.

- Tudom már! - feleltem. - Foglyul ejtünk valakit közülük.

- Úgy van! Mégpedig azt, akit előreküldenek felderítőnek. Menjünk az ajtóhoz.

Visszahúztuk a reteszt, és keskeny rést nyitottunk - éppen annyit, hogy kikémlelhessünk; aztán hosszú ideig türelmesen vártunk. A házbeliek nem gyújtottak lámpát, és csendben maradtak. Ekkor meghallottam a felderítő közeledését, helyesebben szólva megéreztem - nem a fülemmel, hanem azzal az ösztönszerű érzékkel, amely minden valamirevaló vadnyugati vadászban előbb-utóbb kifejlődik. Néhány perc múlva már láttam is: a földön hasalt, és az ajtó felé kúszott. Amikor odaért, hirtelen kitártam az ajtót, és rávetettem magam a lopakodóra.

Védekezni próbált, kézzel-lábbal kapálózott, de úgy megszorítottam a torkát, hogy egyetlen hang se jött ki rajta. Gyorsan behúztam a házba, és Winnetou újra elreteszelte az ajtót.

- Világosságot, Mr. Corner! - mondtam halkan. - Ezt a fickót megnézem magamnak.

A telepes meggyújtott egy szarvasfaggyú gyertyát, és a fogoly arcába világított.

- "Barna Ló", az okanandák törzsfőnöke! - kiáltott fel Winnetou.

- Old Shatterhand testvérem jó fogást csinált!

Eleresztettem az indián nyakát, aki néhány mély lélegzetet vett, aztán felsóhajtott:

- Winnetou, az apacsok törzsfőnöke!

- Igen, az vagyok - felelte Winnetou. - Mi már találkoztunk. De ezt a sápadtarcút, aki lecsapott rád, még nem ismered. Hallottad, hogy szólítottam?

- Igen. Tudom, Old Shatterhand kicsoda.

- Akkor azt is tudod, hogy nem menekülhetsz a kezéből. Mit gondolsz, mi vár rád?

- Semmi. A híres Winnetou szabadon bocsát.

- Én? Miért?

- Mert az apacsok nem ellenségei az okanandáknak.

- Pedig a ponkák nemrég megtámadtak.

- Semmi közünk a ponkákhoz - mondta Barna Ló.

- Ne próbáld Winnetout félrevezetni. A ponkák a nagy sziú törzshöz tartoznak, éppen úgy, mint az okanandák. Egyik alattomosabb nemzetség, mint a másik. Most ezt a telepes családot akarjátok az éj leple alatt megtámadni.

Barna Ló sokáig komoran nézett maga elé, aztán így szólt:

- Mióta pártolja Winnetou, az apacsok nagy törzsfőnöke a sápadtarcúakat?

- Én az igazságot pártolom - felelte Winnetou.

- Az igazságot? Hát nem mienk ez a föld? Ha valaki itt akar élni, nem kell tőlünk engedélyt kérnie?

- De igen. Ezt a jogotokat eszembe se jut elvitatni. Csak az a kérdés, hogyan akarjátok gyakorolni. Miért kell ezt a házat felgyújtani, és lakóit meggyilkolni? Ha tisztességes szándékaid vannak, miért jössz éjjel, titokban? Minden harcos bátran szembenéz ellenségével. Winnetou szégyellné azt tenni, amire Barna Ló készülődik.

Az okananda keze ökölbe szorult, de Winnetou szigorú tekintete megfékezte, s mogorván csak ennyit válaszolt:

- Minden indián törzs éjjel indul támadásra.

- Csak ha szükséges - felelte Winnetou. - Ha ennek a földnek a gazdája vagy, parancsolj a betolakodónak. Mondd meg neki, hogy nem tűröd meg a hazádban. Tűzd ki a napot, amíg itt maradhat, és felkészülhet az útra, aztán távozzék békességgel. Ha nem engedelmeskedik, akkor megbüntetheted. Ez a helyes eljárás.

Az okananda megint maga elé bámult és hallgatott. Láttam rajta, hogy zavarban van, és nem tudja, mit feleljen. Winnetou mosolyogva megkérdezte tőlem:

- Barna Ló abban reménykedik, hogy szabadon bocsátom. Mit szól ehhez fehér testvérem?

- Nem érdemli meg - feleltem. - Betört egy sápadtarcú wigwamjába. A föld az övé, de az idegen wigwamját tisztelnie kell. Én ejtettem foglyul, és nekem van jogom élete fölött rendelkezni. De átengedem ezt a jogot Winnetounak. Ha megkegyelmez Barna Lónak, nincs ellenvetésem.

Az okananda arcán többféle kifejezés tükröződött - bosszúság, harag, szégyenkezés, még félelem is. De észrevettem, hogy egy pillanatig

Rollinsra néz, mintha tanácsot vagy segítséget kérne tőle. Lehet, hogy véletlenül nézett rá, de nekem úgy rémlett, hogy szemük összekapcsolódik, mintha valami megértés lenne közöttük. Figyelmem csakhamar

Winnetou felé fordult, aki úgy nézett a fogolyra, mint egy bíró, és így szólt:

- Hallottad, mit mondott Old Shatterhand. Én teljesen egyetértek vele. Büntetést érdemelsz, de kegyelmet kapsz, ha becsületesen válaszolsz a kérdéseimre. Ma láttad először ezt a házat?

- Nem - hangzott a válasz.

- Régóta ismered?

- Igen.

- És eddig nem volt az utadban?

- Nem törődtem vele.

- Ki uszított a telepes ellen? Ki beszélt rá, hogy rátámadj?

- Ez a föld az okananda törzsé, és. . .

- Ezt már hallottam! - vágott a szavába Winnetou. - Barna Ló elfelejti, hogy az életéről van szó. Ha nem akarja elveszíteni, feleljen őszintén. Ki eszelte

ki ezt a támadást?

- Az apacsok törzsfőnöke elárulná szövetségesét? - kérdezte Barna

Ló felelet helyett.

- Nem - mondta Winnetou.

- Akkor ne haragudj, ha én sem árulom el az enyémet.

- Nem haragszom. Aki barátját elárulja, megérdemli, hogy agyonüssék, mint egy rühes kutyát. Nem ragaszkodom hozzá, hogy megnevezd. De tudnom kell, vajon az okananda törzshöz tartozik-e.

- Nem.

- Más törzshöz?

- Nem.

- Szóval sápadtarcú?

- Winnetou nem téved.

- Akkor még egy kérdést! Itt van az a sápadtarcú?

- Nincs itt. Távol van. Kérdéseidre becsületesen megfeleltem - elmehetek?

- Még nem.

- Mit kíván tőlem az apacsok nagy főnöke?

- Két kikötésem van. Először is: szakítsd meg a szövetséget azzal a sápadtarcúval, aki erre az éjszakai támadásra rábeszélt.

Barna Lónak nem tetszett ez a kikötés, de némi vonakodás után elfogadta, s megkérdezte, mi a másik.

- Szólítsd fel Cornert, hogy vásárolja meg tőletek háza helyét és a földet, amit megművel. Ha megegyeztek vele, ne háborgassátok többet. Ha nem tudtok megegyezni, akkor se törjetek az életére, hanem kergessétek el.

Barna Ló ezt a kikötést már gyorsabban fogadta el, de most Corner berzenkedett ellene. A Homestead törvényre hivatkozott, és kijelentette, hogy nem hajlandó fizetni semmit. Winnetou szigorúan rászólt:

- Semmi közünk ahhoz, amit ti törvénynek neveztek! A mi szemünkben rabló és tolvaj vagy. Ha nem kötsz egyezséget az okanandákkal, leveszem rólad a kezemet. Most pedig elszívom a békepipát az okananda törzsfőnökkel, megállapodásunk megerősítésére.

Ezt olyan hangon mondta, hogy Corner jobbnak látta, ha nem akadékoskodik tovább. Winnetou megtömte békepipáját, amelyet a szokásos ceremóniák közt elszívtak. Ezután Winnetou az ajtóhoz lépett, kinyitotta, és így szólt Barna Lóhoz:

- Testvérem szabad, és kérem, vezesse haza harcosait. Nem kételkedünk benne, hogy ígéretének eleget tesz.

Barna Ló elhagyta a házat. Az ablakból, óvatos emberek módjára, figyeltük, mit tesz. Megállt a ház előtt a hold teljes fényében, két ujját szájába dugta, és éles füttyjelet adott, mire harcosai elősiettek. Barna Ló olyan hangosan, hogy minden szavát hallhattuk, elmondta harcosainak az utolsó negyedóra történetét.

- Nem számítottam arra, hogy Winnetou, az apacsok vezére és Old Shatterhand, a nagy sápadtarcú vadász a házban tartózkodik. Ilyen férfiak kezébe kerülni nem szégyen. Winnetouval békepipát szívtam, és a két törzs közt helyreállt a barátság. Kérem testvéreimet, térjenek vissza wigwamjaikba.

Néhány perc múlva kimentünk a ház elé, és meggyőződtünk róla, hogy az okananda harcosok elhagyták a környéket. Nem kételkedtünk benne, hogy

Barna Ló megtartja ígéretét. Ezért kivezettük lovainkat a házból, és nyugovóra tértünk a palánk mögött, úgy, mint azelőtt. Csak

Rollins bizonyult gyanakodónak, és kijelentette, hogy alaposabban körülnéz, nem ólálkodnak-e okanandák valamivel távolabb. Később persze kiderült, hogy egészen más okból távozott. Hogy mikor jött vissza, nem tudtuk, de reggel, amidőn felkeltünk, már ott volt - a házigazda mellett ült egy lefektetett fatörzsön, mely a ház előtt pad gyanánt szolgált.

Corner barátságtalanul fogadta köszöntésünket, és mogorva arcot vágott, de nem törődtünk vele. Az öregnek furcsa fogalmai voltak arról, hogy mi jár neki, és mi nem. Kedvem lett volna megkérdezni tőle, hogy Bostonban vagy New Yorkban mit szólnának, ha egy indián felütné sátrát egy idegen telken, és kijelentené, hogy az mától kezdve az övé, és puskával fenyegetőzve próbálná a régi tulajdonost elkergetni.

Beláttam, hogy a vitának semmi értelme. Megreggeliztünk, megköszöntük Corneréknak a szíves vendéglátást, és ellovagoltunk. Rollins természetesen velünk jött, de úgy viselkedett, mint egy szolga vagy alárendelt személy - bizonyos távolságban hátunk mögött kocogott. Ebben nem volt semmi különös, s legalább zavartalanul beszélgethettünk. Ám néhány óra múlva Rollins mellénk csatlakozott, és a tervbe vett üzletről kezdett beszélni. Behatóan érdeklődött, hány bőrről és miféle prémekről van szó, s Old Firehand körülbelül milyen összeget kér érte.

Ezután feltűnés nélkül áttért a prémek megtekintésének módozataira.

Különösen azt szerette volna tudni, hol van az a hely, ahol Old Firehand vár ránk, és hol tárolja a bőröket. Nem sikerült sokat megtudnia.

Winnetou szokása szerint kőmerev arccal hallgatott, én pedig kitérő válaszokat adtam, hiszen minden vadnyugati vadász tudja, hogy az élelmiszerek, prémek és egyéb készletek rejtekhelyét firtatni szinte illetlenség - semmiféle vadász nem szeret ezekről a dolgokról fecsegni.

Rollins, látva, hogy nem állunk kötélnek, újra visszahúzódott, és még nagyobb távolságra maradt mögöttünk.

Visszafelé ugyanazon az úton haladtunk, amelyen a Pulyka-patakhoz érkeztünk, s így nem volt szükség sok tájékozódásra vagy terepszemlére.

De már vérünkké vált az a szokás, hogy folyton nyitva tartsuk a szemünket, és nyomokat fürkésszünk. Déltájban találtunk is valami nyomot; talán éppen azért vettük észre, mert valaki nagy gondossággal igyekezett eltüntetni. A nyomot követve, egy olyan helyre érkeztünk, ahol a vak is meglátta volna, hogy itt nemrég több ember időzött vagy pihent. A lenyomott fűnek még nem volt ideje arra, hogy felegyenesedjék.

Természetesen megálltunk, leugrottunk a nyeregből, és megvizsgáltuk a nyomokat. Közben Rollins is odaérkezett, és nagy buzgalommal vett részt a vizsgálódásban.

- Azt hiszem, állatnyomok - mondta.

Winnetou nem felelt semmit, de én megjegyeztem:

- Úgy látom, nem sokat ért hozzá. Természetesen embernyomok.

- Akkor jobban széttaposták volna a füvet - vitatta Rollins.

- Miért? Hogy könnyebben rájuk akadjon valaki, akinek esetleg rossz szándékai vannak?

Winnetou türelmetlen mozdulatot tett, és így szólt:

- Három sápadtarcú járt itt. Lovuk nem volt, puskájuk sem, kezükben botot tartottak. Amikor elmentek, egymás nyomaiba léptek, és az utolsó le-lehajolt, hogy a nyomokat elsimítsa. Alighanem üldözőktől tartottak.

- Furcsa! - kiáltottam fel. - Három fegyvertelen fehér ezen a veszedelmes környéken? Talán megtámadták és kirabolták őket.

- Alighanem így történt - bólintott Winnetou. - Ezek a lyukak mutatják, hogy botokra támaszkodtak.

- Winnetou segíteni szeretne rajtuk? - kérdeztem.

- Winnetou szívesen segít mindenkin, aki rászorul a segítségére, akár indián, akár sápadtarcú. De ezekhez itt nincs bizalmam.

- Miért?

- Mert mindenütt elsimították a nyomaikat, csak itt nem, ahol táboroztak.

- Talán nem mertek sokáig időzni? - véltem.

- Lehet, hogy fehér testvéremnek igaza van. Nem bánom, kövessük a nyomaikat egy darabig.

Rollins hevesen tiltakozott.

- No, még csak az kéne! - kiáltotta. - Semmi közünk hozzájuk! Az idő pénz - miért vesztegessük ismeretlen emberek kedvéért?

Morogva bár, de lovára ült, és utánunk poroszkált, míg mi a nyomokat követtük. Viselkedése csöppet sem tetszett nekem; már az első perctől kezdve ellenszenvesnek tartottam, de most valósággal felháborított, hogy ilyen közönyösen beszél másokról, akik esetleg bajba jutottak.

Silány alak! - gondoltam magamban, pedig akkor még nem is sejtettem, hogy milyen ravasz és alakoskodó.

A nyomok kivezettek az erdőből a bozótba, majd a nyílt prérire.

Elég friss nyomok voltak, és egyórai nyargalás után már meg is pillantottuk a szerencsétleneket, körülbelül egymérföldnyire tőlünk. Gyalog baktattak, vagy azt is mondhatnám, vánszorogtak. Egyikük hátranézett, meglátott minket, és figyelmeztette társait. Észrevehető rémülettel megálltak, de hamarosan meggondolták magukat, és futni kezdtek.

Lóháton természetesen gyerekjáték volt utolérni őket.

Teljesen fegyvertelenek voltak, még a kést is elszedhették tőlük, amit abból láttam, hogy a vaskos faágakat, melyekre bot helyett támaszkodtak, kézzel törték le. Ruhájuk azonban feltűnően jó állapotban volt. Az egyik kendővel kötötte be homlokát; a másik a bal karját kötötte fel; a harmadik nem sebesült meg.

- Mit rohannak úgy, uraim? - kérdeztem.

- Nem tudhatjuk, kivel van dolgunk - felelte mogorván a legidősebb.

- Akkor sincs értelme a futásnak. De ne aggódjanak, becsületes emberek vagyunk, és csak azért követtük magukat, hogy megkérdezzük, nem lehetünk-e valamiben a segítségükre. Sejtettük, hogy bajba jutottak.

- Jól sejtették, Sir. Örülünk, hogy a puszta életünk megmaradt.

- Remélem, nem fehér rablók támadták meg.

- Nem, nem - okananda indiánok!

- Ugyan! Mikor történt?

- Tegnap reggel.

- Hol?

- Feljebb, a Pulyka-pataknál. De még mindig nem tudom, kivel van dolgom.

- Nem titok - feleltem. - Ez a rézbőrű gentleman Winnetou, az apacsok törzsfőnöke. Ez a fehér úr itt Mr. Rollins, egy kereskedő alkalmazottja. Engem pedig Old Shatterhand néven szoktak emlegetni.

- Nagyszerű! Akkor nincs okunk az aggodalomra! Micsoda szerencse, hogy önökkel találkoztunk!

- Mondja el, mi történt.

- Az én nevem Warton. Ez itt a fiam, a másik meg az unokaöcsém.

Azt hallottuk, telepesek szépen boldogulnak a Pulyka-patak mellett, ezért jöttünk ide.

- És az indiánokra nem gondoltak?

- Azt hallottuk, barátságosak, de megtámadtak minket. Elvették a felszerelésünket - lovainkat, fegyvereinket, mindent.

- Ez bizony kellemetlen - mondtam. - Még örülhetnek, hogy a ruhájukat meghagyták.

- De az élelmiszereinket is elvették. Tegnap reggel óta bogyókkal és gyökerekkel csillapítjuk éhségünket. Már alig állunk a lábunkon.

- Hát most hova akarnak menni tulajdonképpen?

- A Wilkes-erődbe.

- Miért?

- A családunk ott vár ránk. Mi, férfiak hárman előrementünk terepszemlét tartani. Hozzátartozóinkkal megbeszéltük, hogy az erődben találkozunk. Csak nem tudjuk, hogy jutunk oda.

- Ebben szerencséjük van, mert mi is arra megyünk - feleltem. - Ha akarják, hozzánk csatlakozhatnak.

- Gyalog csak lassan tudunk menni. Nagy időveszteség lenne önöknek.

- Ebbe bizony bele kell törődni. Üljenek le egy kicsit pihenni. Mindjárt adok valami harapnivalót.

Rollinsnak sehogy sem tetszett a dolog. Dúlt-fúlt magában, és bosszúsan motyogott valamit az ostoba jószívűségről és fölösleges időveszteségről. De

nem sokat törődtünk vele. Leugrottunk a nyeregből, letelepedtünk a fűbe, előszedtük elemózsiánkat, és elláttuk a három szerencsétlent bőségesen. Nem győztek hálálkodni a sorsnak és nekünk, és boldogan elbeszélgettek volna velünk, ha nem hűti le őket

Winnetou szófukarsága, amely engem is arra késztetett, hogy tartózkodóbb legyek, de Rollins még Winnetounál is barátságtalanabb volt.

A pórul járt telepesek kérdéseire kurta válaszokat adott, és nem titkolta, hogy a pokolba kívánja őket. Modorát egyre ellenszenvesebbnek találtam, és éppen ezért bizonyos rosszindulattal figyeltem. Szóval - eltúlozta a dolgot, és ezzel majdnem elárulta magát. Észrevettem ugyanis, hogy időnként gúnyos mosoly suhan át az ajkán.

Néha szemtelenül fölényeskedő pillantást vetett rám vagy Winnetoura. De még gyanúsabb volt, hogy ha a három utas valamelyikéhez beszélt, elfordította fejét. Lehetséges-e, hogy ezek már hosszabb idő óta ismerik egymást? Rollinsról még feltételeztem minden alattomosságot - de az a másik három? Segítségükre siettem, hálára kötelezem őket - akkor miért nem őszinték hozzám?

Ekkor különös dolog történt. Az érzések és gondolatok azonossága, mely köztem és Winnetou közt annyiszor megnyilvánult, most is meg mutatkozott.

- Fehér testvérem bizonyára elfáradt a gyaloglástól - mondta Winnetou az öreg Wartonnak. - Üljön fel egy ideig az én lovamra. Old Shatterhand meg szívesen kölcsönadja a lovát az ön fiának. Ha lassan poroszkálnak, mi gyalogosan sem maradunk le túlságosan.

Rollinsnak is fel kellett volna ajánlania lovát a harmadik utasnak, de esze ágába se jutott megtenni. Így hát Warton fia felváltva ült Swallow hátán a másik fiatalemberrel. Elindultunk - elöl a három lovas, és Warton unokaöccse gyalog. Mi ketten úgy intéztük a dolgot, hogy hátra maradtunk.

- Winnetou testvérem nem részvétből adta át a lovát - mondtam halkan és óvatosságból apacs nyelven. - Más oka van rá.

- Old Shatterhand kitalálta - felelte.

- Winnetou testvérem is megfigyelte ezt a négy embert?

- Láttam, hogy testvérem gyanakodni kezd, és nyitva tartottam a szememet. De már előbb is észrevettem valamit.

- Valami gyanúsat?

- Igen. Az egyik a fejét kötözte be, a másik a karját kötötte fel. Tegnap reggel sebesültek meg, amikor az okanandák megtámadták őket.

Testvérem elhiszi ezt?

- Winnetou testvérem azt hiszi, csak színlelik a sebesülést?

- Nem hiszem - tudom. Amióta találkoztunk velük, kétszer is víz mellett mentek el. Eszükbe se jutott megállni, és sebüket megmosni vagy lehűteni. De ha a sebesülés hazugság, akkor a többi is az. Az okanandák sohasem támadták meg őket. Megfigyelte fehér testvérem, hogy viselkedtek evés közben?

- Sokat ettek - feleltem.

- De nem olyan gyorsan és mohón, mint aki tegnap reggel óta bogyókon és gyökereken tengődik. És még valami. Állítólag a Pulykapatak felső részén támadták meg őket. Akkor miképpen lehet, hogy már itt vannak?

- Nem tudom.

- Sohasem voltak a patak felső részén. És mit gondol fehér testvérem a kalmár segédjéről? Ellensége a jövevényeknek?

- Nem, csak megjátssza, hogy haragszik rájuk.

- Úgy van. Bizonyára régóta ismeri őket. Talán közéjük tartozik.

- Akkor miért titkolóznak? Mi céljuk van ezzel az alakoskodással?

- Azt még nem tudom, de azt hiszem, hamarosan kiderül.

- Ne mondjam a szemükbe, hogy keresztüllátunk rajtuk?

- Nem - felelte Winnetou határozottan.

- Miért nem?

- Hátha tévedtünk. Nem szeretnék ártatlan embereket megbántani.

- Hm! - dünnyögtem. - Winnetou testvérem néha megszégyenít a jóságával.

- Old Shatterhand talán a szememre veti ezt?

- Nem, Winnetou - feleltem.

- Uff! Jobb egy kis igazságtalanságot elszenvedni, mint elkövetni.

Vajon mit tervez ellenünk ez a Rollins?

- Nem tudom. Látni akarja a prémeket. A gazdája jó üzletet fog kötni Old Firehanddel. Mit akarhat még?

- A prémek rejtekhelyét firtatta. Talán el akarja lopni? Vagy erőszakkal elvenni Old Firehandtől? Nevetséges!

- Talán azért van itt a másik három - kockáztattam meg a feltevést.

- Fehér testvérem gondolata megint találkozik az enyémmel. Ezek szerint ez a négy ember itt előttünk egy húron pendül. Talán mind a négy Burton segédje.

- Könnyen lehet. Corner tegnap megemlítette, hogy a kalmár négyöt segéddel dolgozik. Rollins az este eltűnt. Bizonyára értesítette gazdáját, és

az ránk szabadította a többi emberét is.

- Jó vagy rossz szándékkal?

- Jó szándékról szó sem lehet - vélte Winnetou. - Attól tartok, gonosz emberekkel van dolgunk. Hogy miben sántikálnak, akkor fog kiderülni, ha a sziklavár közelébe jutunk.

- Mindenesetre résen kell lennünk - mondtam. - Éjszaka is meg kell őket figyelnünk. Kettőnk közül mindig csak egy aludjon, a másik pedig harcra készen virrasszon.

Ebben meg is állapodtunk. A délután folyamán az állítólagos telepesek többször vissza akarták adni lovainkat, de mi ragaszkodtunk hozzá, hogy ők poroszkáljanak rajta. Alkonyatkor a nyílt prérin szerettünk volna meghálni, mert fontosnak tartottuk, hogy szabad kilátásunk legyen.

De csípős szél kerekedett, mely csakhamar esőt hozott a nyakunkba, s ezért továbbsiettünk, amíg egy erdőhöz nem érkeztünk. Ott találtunk néhány öreg fát, melynek terebélyes lombjai megvédtek az esőtől.

Ennivalónk már fogytán volt, hiszen csak két emberre számítottunk, amikor csomagoltunk. De Rollins is hozott magával valamit, és így jutott mindenkinek elegendő, még reggelire is félretehettünk egypár falatot.

Vacsora után le akartunk pihenni, de a társaságnak nem volt kedve aludni. Élénk beszélgetésbe kezdtek, méghozzá jó hangosan, pedig figyelmeztettük őket, hogy jobb lenne csendben maradni. Még Rollins nyelve is megoldódott - elmondott néhány történetet, amely vele esett meg, néhány kalandot, mely üzleti útjai során adódott. Beszélgetésük nem érdekelt túlságosan. Nem is vettünk részt benne, de lepihenni nem tudtunk.

Valami azt súgta nekem, hogy ez a hangos beszélgetés nem véletlen.

Talán el akarták vonni a figyelmünket környezetünkről? Vagy jelt akartak adni valakinek? Winnetoura pillantottam, és észrevettem, hogy ő is gyanakszik, mert minden fegyverét, még a kését is keze ügyében tartotta, és

minden irányba figyelt - ezt persze csak én vettem észre rajta. Szemhéja becsukódott, mintha elnyomta volna az álom, de én tudtam, hogy leeresztett szempilláin keresztül mindent lát és megfi gyel.

Az eső elállt, és a szél sem volt már olyan erős, mint alkonyatkor.

Nagy kedvünk lett volna visszahúzódni a prérire, és ott aludni, a többiektől külön, de ezt nem lehetett megtenni; nem akartuk elárulni, hogy nem bízunk bennük. Tüzet azonban nem raktunk, és nekik sem engedtük meg, hogy tüzeljenek. Jó ürügyül szolgált, hogy ellenséges sziú indiánok területén tartózkodunk. Sötétben mindenesetre előnyben voltunk, mert szemünk megszokta, hogy ilyenkor is lásson valamit. Fülünkkel már kevesebbet értünk, mert a hangos beszélgetés megnehezítette, hogy az erdő neszeire figyeljünk.

Amint az erdő szélén, a fák alatt üldögéltünk, gondunk volt rá, hogy arccal az erdő felé forduljunk, hiszen ha ellenség leselkedik ránk, csak a fák közül indulhat támadásra. A hold vékony sarlója megjelent az égen, és halvány fénye behatolt a fák koronája alá, ahol ültünk. A beszélgetés kissé erőltetett módon, de hangosan folytatódott. Winnetou elnyúlt a fűben, fejét tenyerére támasztva. Ekkor észrevettem, hogy jobb lábát lassan behúzza, s térde felemelkedik. Csak nem a híres térdlövésre gondol, a térdből való célzásra, mely csak a legügyesebb lövészeknek sikerül?

De csakugyan - megfogta ezüstpuskája agyát, a csövét pedig lassú, látszólag véletlen mozdulattal a combjára fektette. Most már abba az irányba meresztettem szememet, amerre a puska csöve nézett Winnetou térdén. Három fával távolabb sűrű bokor terpeszkedett, melynek ágai közt két foszforeszkáló pontocskát vettem észre. Kétségtelenül egy szempár csillogott ott - a bokor mögül valaki leselkedett ránk.

Winnetou, minden feltűnő mozdulatot kerülve, meg akarta kísérelni a puskacső beállítását az egyetlen lehetséges módon, hogy a két szem között találja el a leselkedőt. Még egy kicsit, egészen kicsit fel kellett húznia a térdét. Izgatottan vártam a következő pillanatot. Winnetou sohasem tévesztette el a célt, még éjszaka sem, s biztosra vettem, hogy ez a hihetetlenül nehéz lövés is sikerül neki. Láttam, hogy ujját a ravaszra teszi,

de mindjárt vissza is húzza. Leengedte a puskát a fűbe, és lábát újra kinyújtotta: a leselkedő szempár eltűnt, már nem volt értelme a fegyvert elsütni.

- Ravasz fickó! - súgta nekem apacs nyelven.

- Ismeri a térdlövést, ha maga nem is tudja megcsinálni - bólintottam.

- Sápadtarcú volt - suttogta Winnetou.

- Úgy van - feleltem. - Egy sziú vagy más indián nem nyitotta volna ki annyira a szemét. Most már tudjuk, hogy valaki leselkedik ránk.

- De ő is tudja, hogy itt vagyunk. Igaz, hogy nem segít rajta, mert a háta mögé lopózkodom.

- Látni fogja, hogy felállsz.

- Majd úgy teszek, mintha a lovak után néznék, az nem lesz feltűnő.

- Nagyon kérlek, Winnetou, engedd át nekem.

- Hogyne! Hogy a veszélybe rohanj! Én pillantottam meg először, tehát skalpja engem illet meg. Testvérem segítsen abban, hogy ne vegyenek észre.

Vártam egy kicsit, aztán átkiáltottam hozzájuk:

- Mi lesz az alvással, uraim? Holnap kora reggel indulunk, addig pihenhetnénk egy kicsit! Jól megkötötte a lovát, Mr. Rollins?

- Hát hogyne! - felelte Rollins bosszúsan.

- Az én lovam még szabadon legel - mondta Winnetou. - Megyek, és odakötöm én is, de hosszú lasszóra, hogy még legelhessen egy kicsit, ha kedve tartja. Kössem ki Old Shatterhand testvérem lovát is?

- Igen, igen, köszönöm szépen - feleltem olyan hangon, mintha csakugyan a lovakról lenne szó.

Winnetou lassan felállt, szantilló takaróját vállára vetette, és elballagott a lovakhoz. Tudtam, hogy mindjárt lehasal a földre, és visszakúszik az erdőbe. A szantilló takaróra természetesen nem volt szüksége, csak azért dobta a vállára, hogy a leselkedőt megtévessze.

A hangos beszélgetés folytatódott, aminek részben örültem, részben pedig nem. Ha Winnetou mozdulatai egy kis neszt okoztak, a beszélgetés eltompította, viszont ő maga is hiába hallgatózott. Behunytam a szememet, mintha semmi sem érdekelne, de szempilláim alól az erdő szélét figyeltem.

Eltelt öt perc, tíz perc, végül fél óra lett belőle. Aggódni kezdtem

Winnetou miatt, csak az nyugtatott meg, hogy tapasztalatból tudtam: valakihez odalopakodni nem könnyű dolog, és türelem kell hozzá.

Végre lépéseket hallottam abból az irányból, amerre Winnetou a lovakat elvezette. Kissé megfordítottam a fejemet, és már láttam is, hogy közeleg - szantilló takaróját megint a nyakába akasztotta, tehát a bujkáló ellenséget alighanem ártalmatlanná tette. Megkönnyebbülten vártam, hogy mindjárt leül mellém, és mindent elmond. Léptei közeledtek, s végül megállt mögöttem, s ekkor felcsattant a hangja - de nem

Winnetou hangja volt:

- No, most ezt is!

Megint hátrafordultam, s újra megpillantottam a szantilló takarót, de nem Winnetou viselte, hanem egy szakállas fickó, akinek az arca ismerősnek tetszett. A takarót csak álcázásul kapta magára, hogy engem megtévesszen. Mialatt azt a négy rövid szót kimondta, már fel is emelte puskáját a csövénél fogva, és agyával rám sújtott. Villámgyorsan oldalvást gördültem, hogy az ütést kikerüljem, de már későn. A puskatus, ha nem is a fejemre, de a tarkómra zúdult és megbénított; utána rögtön egy másik ütést kaptam, ezúttal a koponyámra, s elvesztettem eszméle temet.

Legalább öt-hat óra hosszat heverhettem ájultan, s amidőn végre felocsúdtam és óriási erőfeszítéssel kissé felnyitottam ólomsúlyú szemhéjamat, már pirkadni kezdett. Rögtön újra becsuktam szememet - abban az állapotban voltam, amely már nem álom, és még nem ébrenlét. Úgy éreztem, mintha meghaltam volna, és lelkem a túlvilágról hallgatná a beszélgetést, mely holttestem mellett folyik. Az egyes szavakat sokáig nem tudtam megérteni, de végül tudatomba hatolt egy hang, mely még a halálból is feltámasztott volna, s így szólt:

- Az apacs kutya hallgat, a másikat meg agyonütöttem! Azt a mindenségét, de ügyetlen voltam! Ha kisebbet ütök rá, most kihúzhatnék belőle mindent!

Kábultságomat mintha letörölték volna, kitágult szemmel bámultam a szakállas fickó aljas, undorító képébe. Mindenre gondoltam volna, csak arra nem, hogy itt Santerrel találkozom hirtelen és váratlanul - Santerrel, a legsötétebb gazemberrel a sok közül, akivel életemben dolgom volt! Mindjárt észbe kaptam, és be akartam hunyni a szemem, arra gondolva, hogy jobb lesz, ha halottnak vél. De szemem nem engedelmeskedett akaratomnak. Valami arra kényszerített, hogy addig bámuljak rá, amíg észre nem veszi. Akkor felugrott, és arcán öröm villant át.

- Él! - kiáltotta. - Nem döglött meg! Látjátok, hogy a szeme nyitva van? Mindjárt kiderül, nem tévedek-e.

Valamit kérdezett tőlem, de nem válaszoltam. Erre letérdelt mellém, torkon ragadott, durván megrázott, és néhányszor odacsapta fejemet a kemény, köves földhöz. Védekezni nem tudtam, mert minden tagomat gúzsba kötötték.

- Felelsz rögtön, te kutya! - ordított rám. - Látom, hogy élsz, és eszméletnél vagy! Ha nem akarsz beszélni, majd szóra bírlak én!

Miközben fejem újra meg újra nekiütődött a kőnek, kissé elfordult, és alkalmam volt jobb felé nézni. Ekkor megpillantottam Winnetout, kis távolságra tőlem - egészen összegörbítve, karikába kötözve hevert nem

messze tőlem a földön. Ebben a helyzetben még egy cirkuszi "gumiember" sem bírta volna ki sokáig. Micsoda kínokat szenvedhetett!

Talán már több óra óta fekszik itt, ilyen kegyetlenül gúzsba kötve! Rajta és Santeren kívül Wartont is láttam fiával és unokaöccsével együtt - de Rollins, a kalmár segédje nem volt köztük.

- Beszélsz vagy nem? - folytatta Santer fenyegető hangon. - Késemmel oldjam meg a nyelvedet? Tudni akarom, megismertél-e! Tudod-e, ki vagyok? Hallod, amit mondok?

A hallgatással nem értem volna semmit, csak súlyosbítottam volna a helyzetünket, amit már Winnetou miatt sem tehettem meg. Igaz, hogy magam sem tudtam, vajon képes vagyok-e egy értelmes szót kimondani. Megpróbáltam. Hebegő, de érthető hang tört elő torkomból:

- Ismerlek. . . Santer vagy.

- Ah, megismertél? - kacagott arcomba gúnyosan. - Remélem, örülsz neki! Boldog vagy, hogy viszontláthatsz, nem? Isteni, kellemes meglepetés, nem?

Erre a kaján kérdésre már nem volt kedvem válaszolni. Santer előhúzta kését, hegyét szívemhez illesztette, és így szólt:

- Mondd azt, hogy igen! Mondd jó hangosan, hogy igen! Különben markolatig döföm beléd ezt a kést!

Ekkor Winnetou - akármilyen nagy fájdalmat okozhatott is neki - figyelmeztetően megszólalt:

- Old Shatterhand akkor sem mond igent, ha szívébe szúrod a kést.

- Hallgass, kutya! - rivallt rá Santer. - Úgy megszorítom a szíjaidat, hogy a csontjaid összetörnek! Bízd a barátodra, hogy mit beszél! Nos, hős vitéz, halljuk! Örülsz, hogy viszontláthatsz?

- Örülök! - feleltem hangosan, mit sem törődve Winnetou szavaival.

- Hallottátok? - fordult Santer a másik három fehérhez, diadalmasan vigyorogva. - Old Shatterhand, a híres Old Shatterhand nem akar a késem hegyével megismerkedni, inkább megalázkodik!

Lehet, hogy gúnyos röhögése kergette fejembe a vért, vagy már egészen magamhoz tértem kábultságomból - elég az hozzá, hogy én is az arcába nevettem.

- Tévedsz! Nem a késedtől félek! Igazán örülök a találkozásnak.

- Ne beszélj! És miért?

- Érd be azzal, hogy őszintén, szívből örülök!

- Úgy látszik, agyrázkódást kaptál. Meghibbant az eszed, mi?

- Nem! Nagyon jól tudom, mit beszélek.

- Szemtelenkedni mersz? Mindjárt gúzsba kötlek, mint Winnetout! Vagy lábadnál fogva akasztlak fel, fejjel lefelé!

- Ezt még meggondolod! - feleltem derűs arccal.

- Miért? Nem mondanád meg?

- Mert ha megölsz, sohasem tudod meg azt, amit annyira szeretnél megtudni!

Santer visszahőkölt, magasra vonta szemöldökét, és Wartonhoz fordulva megjegyezte:

- Azt hittük, meghalt a nyomorult, pedig még az ájulást is csak színlelte! Hallotta, mit kérdeztem Winnetoutól!

- Tévedés! - kiáltottam rá. - Csakugyan eszméletlen voltam, nem hallottam semmit. De így is keresztüllátok rajtad!

- No és mit látsz? Mit szeretnék tőletek megtudni?

- Valamit, ami többet ér neked, mint a mi életünk! De hiába fáradozol, belőlem sem fogsz kihúzni semmit.

- No, majd meglátjuk! Az előbb az eszeddel dicsekedtél. Ha van eszed, nem bőszítesz fel, mert úgy megkínozlak, hogy azt fogod kívánni, bár sohase születtél volna. De ha őszintén felelsz a kérdéseimre, talán megkegyelmezek neked. Tegnap este észrevettetek engem a bokor ban?

- Természetesen. Láttam a szemed csillogását.

- Aha! Winnetou belém akart lőni, de elkésett vele. Aztán a hátam mögé akart osonni. Engem meglepni, hahaha! Micsoda ostobaság!

Túljártam mindkettőtök eszén! Nézd ezt a három embert, akiknek olyan bárgyú módon lépre mentetek! Az én embereim! Én küldtem őket az utatokba, hogy tőrbe csaljanak. No, mit szólsz hozzá? Most már legalább tudod, kivel van dolgod!

Hogy kivel van dolgom, most már pontosan tudtam, de jobbnak láttam hallgatni róla, és csak ennyit feleltem:

- A világ legsötétebb gazfickója voltál, vagy és maradsz.

- Köszönöm - vigyorgott gúnyosan. - Ezt legalább őszintén megmondtad.

A legszebb a dologban, hogy még szét sem taposom a pofádat!

Nem büntetlenül sértegetsz, csak hitelbe - fölírom a számládra, aztán majd fizetsz kamatostul. Egyelőre beszélgessünk barátságosan.

Szóval gazembernek tartasz? Igazad van. Nem szeretek dolgozni. Inkább learatom azt a termést, amit más vetett. Nem mondom, még ez is fárasztó, és remélem; hamarosan abbahagyom. Nemsokára visszavonulok az üzlettől, ahogy mondani szokták.

- Igazán? És mitől függ?

- Egy nagy üzlettől. Még ezt az utolsót megcsinálom, aztán semmi gondom holtom napjáig.

- Gyönyörű, gratulálok! - mondtam gúnyosan.

- Köszönöm - felelte. - Úgy látom, hajlandó vagy a segítségemre lenni.

- Miben?

- Hogy azt a földet, amit még le akarok aratni, megtaláljam.

- Hát nem tudod, hol van? Ejnye, de kár!

- Nem lehet messze innen.

- Hát akkor keresd meg!

- Segítesz?

- Nem tudom, miről beszélsz.

- Majd én felfrissítem az emlékezetedet. Persze nem földről vagy rétről van szó, hanem rejtekhelyről, amit szeretnék kiüríteni.

- Vajon mi van benne?

- Bőrök, prémek és más efféle kincsek.

- Nem tudok róla.

- Ne hazudj! Hát miért mentél a Pulyka-patakhoz? Már elfelejtetted, mit mondtál az öreg Cornernak? Hogy prémeket akarsz felajánlani Burtonnak, a kalmárnak, megvételre.

- Kitűnő értesüléseid vannak.

- No látod! Mindent tudok. Még azt is, hogy hatalmas készletről van szó, amelyet Old Firehand gyűjtött össze egy egész vadásztársaság segítségével.

- No és?

- A kalmárt nem találtátok meg, csak a segédjével beszéltetek. El is indult veletek a prémeket megnézni és felbecsülni. Amikor mindezt megtudtuk, utánatok eredtünk, hogy mind a hármatokat kézre kerítsünk. De az a harmadik fickó, azt hiszem, Rollinsnak hívják, kicsúszott a kezünkből. Meglógott, míg veled és Winnetouval vesződtem. Érted már?

Most megint hasznát vettem annak a jó prériszokásnak, mely szinte a véremmé vált: hogy minden apróságot megfigyeljek, ha mégoly jelentéktelennek tűnik is. Santer az utolsó szavaknál egy pillantást vetett arra a bokorra, ahol tegnap este a szemét láttuk felcsillanni. Valószínűleg eszébe jutott valami, és önkéntelenül oda nézett, aztán gyorsan elfordította a fejét. Az egész csak egy másodpercig tartott, de én fontos következtetéseket vontam le belőle.

- Egye fene azt a fickót! - folytatta Santer. - Nincs szükségem rá. Az a fő, hogy te a kezemben vagy. Ismered Old Firehandet?

- Hogyne ismerném!

- És a rejtekhelyét?

- Azt is.

- Ah, végtelenül örülök, hogy megjött az esze, barátocskám, és ilyen készségesen válaszol nekem! Örömében abbahagyta a lenéző tegezést, és udvariasabb hangot ütött meg, én pedig követtem a példáját - amilyen a jónapot, olyan a fogadjisten.

- Tulajdonképpen mit óhajt tőlem? - kérdeztem udvariasan.

- Csak azt, hogy árulja el a prémek rejtekhelyét.

- Hogy áruljam el? Éppen itt a bökkenő! Old Shatterhand sohasem volt és sohasem lesz áruló.

- Úgy akarsz járni, mint Winnetou? - rivallt rám dühösen.

Láttam, hogy vége a barátságos hangnak, és ezt feleltem:

- Mindenesetre példát veszek róla. Azt hiszem, ő annyit sem beszélt, mint én, mert sokkal büszkébb, semhogy egy ilyen csirkefogóval szóba álljon!

- Gúzsba kötlek, te bitang!

- Nem érsz vele semmit.

- Nélküled is megtalálom a prémeket!

- Soha! Ha a kiszabott időre nem érkezem vissza, Old Firehand még nagyobb biztonságba helyezi a prémjeit.

Sokáig sötét töprengésbe merülten bámult maga elé, miközben kését forgatta az ujja körül, amitől csöppet sem ijedtem meg, mert tudtam, hogy komolyabb veszély nem fenyeget. Keresztülláttam a nyomorult gazember kettős tervén. Az első az volt, hogy fenyegetéssel szóra bír, de ez nem sikerült. Most a terve másik változatát fogja kipróbálni rajtam. Nyilvánvaló volt, hogy gyűlöl, és szívesen megfojtana még egy kanál vízben is. De kapzsisága gyűlöleténél is erősebb volt. Akár meg is kegyelmezett volna az életemnek, csak hogy megkaparintsa Old Firehand kincseit.

- Winnetou példája csábít? Hát akkor pusztulj el úgy, mint ő!

Intett három cinkosának. Odaszaladtak hozzám, megragadtak, és kegyetlenül karikába kötöztek, aztán odadobtak Winnetou mellé. Úgy hevertünk ott, mint két felgöngyölt, összeszíjazott és félkörbe hajlított pokróc. De miközben idehurcoltak, alkalmam volt egy pillantást vetni arra a helyre, ahol az este Winnetouval együtt üldögéltünk. Sejtelmem

beigazolódott: a bokor mögött egy ember kuporgott. Úgy látszik, kíváncsi volt, hogy mit csinálnak velem, és ezért kissé kidugta fejét az ágak közül. Ez a pillanat elég volt ahhoz, hogy megismerjem Rollins undok arcát.

Nem akarom kínlódásomat részletezni. Három teljes órát feküdtem

Winnetou mellett anélkül, hogy egyetlen szót is váltottunk volna egymással, de kínzóinknak sem szereztük meg azt az örömet, hogy akár egy arcrándulással is eláruljuk szenvedésünket. Santer negyedóránként hozzánk lépett, és megkérdezte, hajlandók vagyunk-e vallani. Válaszra se méltattuk.

Déltájban Santer újra odajött, és még egy kísérletet tett velünk. Amikor ez is eredménytelennek bizonyult, átült cimboráihoz, és halkan tanácskozni kezdett velük. Később hirtelen felemelte hangját, mintha azt akarta volna, hogy mi is halljuk.

- Én is azt hiszem, hogy itt bujkál valahol a közelben - mondta. -

A lovát szeretné visszalopni, hiszen elveszett ember nélküle. Kutassátok át a környéket még egyszer. Én itt maradok, hogy foglyainkat szemmel tartsam.

A három hóhérsegéd felkapta fegyvereit, és elment. Santer kényelmesen elterpeszkedett a bokor mellett. Ekkor végre megszólalt Winnetou.

- Sejti testvérem, mi lesz most? - súgta halkan.

- Megtalálják Rollinst, és ide hozzák - feleltem.

- Úgy van. Rollins lesz a pártfogónk, hogy megnyerje a bizalmunkat. Eljátszanak valamit, amit előre betanultak. Mint azokban a szép nagy házakban, amiket a sápadtarcúak színháznak neveznek.

- Világos - feleltem. - Ezek szerint Santer és Burton ugyanaz a személy. Santer egy időre felcsapott kalmárnak, s bizonyára tudja, miért.

Rollins mint a banda alvezére, azelőtt is Santer segédje volt, most is az.

Amikor megtudta, kik vagyunk, és mit akarunk, sietve jelentette főnökének, aki elhatározta, hogy kirabolja Old Firehandet.

- Fehér testvérem pontosan úgy látja a dolgot, mint én. Santer uszította az okananda sziúkat Corner házára. Két érzés harcolt benne: a gyűlölet és a kapzsiság. Első terve az volt, hogy végez velünk, de amikor látta, hogy az okanandák nem akarnak nyíltan ujjat húzni az apacsok nagy főnökével, Santer más tervet eszelt ki. Megparancsolta Rollinsnak, hogy kísérjen el minket, s próbálja meg a titkunkat kitudni.

A három másik segédet gyalog küldte előre, hogy aztán egy átlátszó mesével hozzánk csatlakozzanak.

- Nagyon is átlátszó mese volt - mondtam.

- Igen. Egyik ostobaság a másikat követte. Santer elhamarkodta a dolgot. Sokkal egyszerűbben is célt ért volna.

- Így is elérte - sóhajtottam. - Legalább részben.

- Majd meglátjuk - vélte Winnetou. Úgy közöltük egymással ezeket a gondolatokat, hogy az ajkunk meg se moccant, és Santer nem vehette észre, hogy beszélgetünk. Egyébként el is fordult már tőlünk, és az erdőt leste. Nemsokára hangos kiáltás hallatszott a sűrűből, majd egyre nagyobb lárma, mely közeledett és erősödött.

Végül Wartonék léptek ki a sűrű bozótból, közrefogva Rollinst, aki szemmel láthatóan vonakodott, s erőszakkal hurcolták vagy taszigálták Santer felé.

- Elcsíptétek? - kérdezte Santer felugorva. - Ugye, mondtam, hogy itt bujkál a közelben? Lökjétek a másik két fogolyhoz, és kötözzétek meg ugyanúgy. . .

Hirtelen elhallgatott, csodálkozva meresztette szemét Rollinsra, majd örvendezve felkiáltott:

- Micsoda? Hát maga az a Rollins? Vagy csak valami hasonlóság. . .

- Nem, Mr. Santer! - kiáltott fel Rollins, kitépte magát Wartonék karjaiból, és Santerhez rohant. - Micsoda szerencse! Mr. Santer van itt! Hisz akkor nem érhet semmi baj!

- Nem, Mr. Rollins, amíg engem lát, nem kell tartania semmitől. Micsoda véletlenség! El akarok fogni egy embert, és kiderül, hogy ön az!

Hát most Burtonnak dolgozik? Jól megy a dolga?

- Jól, Mr. Santer. Sokáig küzdelmes életem volt, de végre kellemes álláshoz jutottam. Mr. Burton megbízik bennem, és szép üzleteket csinálunk együtt. Most is üzleti úton voltunk, de tegnap este. . .

Hirtelen elhallgatott, és elképedve bámult Santerre.

A találkozás első örömében hosszasan szorongatta a kezét, de most egyszerre megzavarodott.

- Nem értem. . . - hebegte. - Talán csak nem az ön emberei támadtak meg minket, Mr. Santer?

- Úgy valahogy - felelte a bandita.

- Jóságos ég! Egy ember, akinek többször megmentettem az életét, orvul megtámad az erdőben! Mit jelentsen ez?

- Semmit. Honnan tudhattam volna, hogy ön az? Nem láttam a sötétben. Azonkívül úgy eltűnt, mint a kámfor.

- Az már igaz! Első gondom volt a saját bőrömet megmenteni, csak aztán jutott eszembe a két útitársam. Nem is vágtattam el, hanem itt bujkáltam a közelben, hogy alkalmas pillanatban a segítségükre legyek.

Hol vannak? - kérdezte bárgyú álmélkodással, aztán meglepetten felkiáltott, mintha csak most vett volna minket észre: - De hiszen ott fekszenek szegények! Ilyen csúnyán megkötözve! Nem - ezt nem bírom nézni! Kioldozom őket!

Felénk rohant, de Santer elkapta a karját.

- Mi jut eszébe, Mr. Rollins? Ez a két ember az én halálos ellenségem!

- De nekem a barátaim!

- Ahhoz semmi közöm! Már régóta lesem az alkalmat, hogy leszámoljak velük. Azért támadtam meg őket - persze akkor még nem tudtam, hogy ön is hozzájuk tartozik.

- Az ördögbe is, de kellemetlen! Halálos ellenségei? Hát mit vétettek önnek?

- Éppen eleget ahhoz, hogy kitekerjem a nyakukat.

- Ugyan, hová gondol, Mr. Santer? Tudja, kik ezek? Winnetou és Old Shatterhand! Kiváló emberek, és azonkívül a barátaim! Kérem, engedje őket szabadon.

- Arról szó sem lehet!

- Még az én kedvemért sem?

- Kérjen tőlem akármit, csak ezt ne!

- Amikor megmentettem az életét, nem így beszélt! Akkor örök hálát emlegetett!

- Tudom, tudom, nem is akarom a szavamat megmásítani. De értse meg, ez a két ember. . .

- Jöjjön, Mr. Santer, beszéljük meg a dolgot barátságosan. Lehetetlennek tartom, hogy. . .

Karon fogta Santert, és elindult vele a fák közé, miközben élénk taglejtésekkel magyarázott neki valamit. Túlságosan megjátszották ezt a komédiát - kevesebb talán meggyőzőbb lett volna. Nemsokára Rollins egyedül visszajött, és hozzánk sietett.

- Remélem, sikerül önöket kiszabadítanom, uraim. Láthatják, hogy mindent elkövetek, amit csak lehet. Egyelőre annyit értem el, hogy a helyzetükön valamit könnyíthetek.

Meglazította kötelékeinket, hogy legalább kényelmesebben feküdjünk, aztán magunkra hagyott minket. Kis idő múlva visszajött Santerrel együtt, aki így szólt hozzánk:

- Átkozott szerencséjük van! Ez az úriember annyira lekötelezett, hogy nem tagadhatom meg a kérését. Nem tágít attól, hogy szabadon engedjem magukat. Életem legnagyobb ostobasága, és mégis megteszem.

Visszaadom az életüket, csak a fegyvereiket és egyéb tulajdonukat tartom meg.

Winnetou egyetlen hanggal sem felelt, és én is néma maradtam.

- No, mi az? - kérdezte Santer. - Nem is örülnek? Meg se köszönik nagylelkűségemet?

- Már félholtak a kimerültségtől - mentegetett minket Rollins. - Elvágom a szíjaikat.

- Maradjon ott, ahol van, Mr. Rollins! - förmedtem rá.

- Nem értem! Miért?

- Mindent vagy semmit! - feleltem.

- Hogy értsem ezt?

- Inkább meghalunk, de fegyvereinket nem hagyjuk!

- Hát nem örülnek, hogy. . .

- Kár a szóért! - szakítottam félbe. - Amit mondtam, megmondtam.

- Ilyen embert még nem láttam! - méltatlankodott Rollins. - Meg akarom menteni az életét, és akadékoskodik!

Megint karon fogta Santert, és magával hurcolta; később Wartonékat is bevonták a tanácskozásba.

- Testvérem helyesen cselekedett - súgta most Winnetou. - Azt hiszem, teljesíteni fogják a kívánságát, abban a reményben, hogy később mindent megkapnak. Én is bizonyos voltam benne, hogy célt érek. Santer persze előbb a látszat kedvéért sokáig berzenkedett, de végre beadta a derekát, visszajött hozzánk, és a következő kijelentést tette:

- A barátjuk szavamon fogott, és mint gentleman, nem szeghetem meg az ígéretemet. Lehet, hogy kiröhögnek, de majd meglátjuk, ki nevet utoljára. Visszaadom minden tulajdonukat, még a fegyvereiket is.

De estig itt maradnak, ezekhez a fákhoz kötözve, hogy csak holnap reggel követhessenek. Mi most elnyargalunk, és Mr. Rollinst is magunkkal visszük, nehogy korábban eloldozza magukat. Majd gondunk lesz rá, hogy a kellő időben visszatérjen, s mihelyt besötétedett, elvágja a kötelékeiket. Neki köszönhetik az életüket - a maguk dolga, hogyan hálálják meg!

Több szó nem esett. Két egymás mellett álló fához kötöztek bennünket, és mellénk rakták mindazt, amit még az éjjel elvettek tőlünk. Alig tudtam örömömet palástolni, amikor láttam, hogy a fegyvereim is ott vannak. Lovainkat egy másik fához kötötték, néhány lépésnyire tőlünk, s miután mindezt elintézték, az öt gazfickó elvágtatott.

Egy óra hosszat a legnagyobb csendben maradtunk, és csak azzal foglalkoztunk, hogy minden kis neszre figyeljünk. Végül Winnetou megjegyezte:

- Még mindig itt vannak a közelünkben, ha nem is egészen közel.

Csak este vágják el a köteleinket, hogy ne láthassuk, amint követnek minket. De ez a sok ravaszkodás nem segít Santeren. Mit gondol, testvérem, hogyan kerítsük kézre?

- Semmi esetre sem úgy, hogy Old Firehand várába csalogatjuk.

- Testvéremnek igaza van. Nem szabad megtudnia, hol van az a hely. Ha egész éjjel lovagolunk, holnap estére megérkezünk a várba.

De nem megyünk odáig - jóval előbb megállunk. Rollins odáig velünk jön, és ott majd leszámolunk vele. Azután bevárjuk a nyomainkat követő gazfickókat. Uff, én beszéltem!

Ez a felkiáltás most nem csodálkozást fejezett ki, hanem megelégedést és elszántságot - olyan elhatározást, melyen nem lehet változtatni.

Csigalassúsággal haladt a fák árnyéka félkörben; míg végre esteledni kezdett. Ekkor lódobogást hallottunk. Rollins érkezett meg, leugrott a nyeregből, és megszabadított szíjainktól és köteleinktől. Közben szüntelenül kerepelt, abban a hitben, hogy hazugságaival megszédíthet és hálára kötelezhet minket. Úgy tettünk, mintha megmentőnket látnánk benne, de tartózkodtunk a túláradó köszönet szavaitól. Lóra ültünk, és elporoszkáltunk.

Rollins természetesen mögöttünk lovagolt. Észrevettük, hogy lovát gyakran megtáncoltatja. Tudtuk, azért teszi, hogy minél feltűnőbb nyomot hagyjon maga után. Amikor a hold sarlója megjelent az égen, azt is megfigyeltük, hogy időnként egy-egy ágat tör le és dob a földre.

Reggel rövid pihenőt tartottunk és délben jóval hosszabbat; akkor úgy húztuk az időt, hogy három óráig is eltartott, amíg ettünk; pihentünk, és újra

felcihelődtünk. Tudtuk, hogy Santer csak hajnalban indul el a nyomainkon, és azt akartuk, hogy minél közelebb legyen hozzánk.

Ebéd után még két órát nyargaltunk, és körülbelül ugyanannyi volt hátra, hogy a sziklavárat elérjük. Most volt az ideje annak, hogy Rollinsszal leszámoljunk. Megálltunk, és leugrottunk a nyeregből. Rollins is leugrott, de csodálkozva lépett hozzánk.

- Miért állunk meg újra, uraim? Ma már harmadszor! Nem lehetünk messze Old Firehand tanyájától. Nem lenne jobb a hátralevő utat egyszerre megtenni?

- Nem - feleltem.

- Miért?

Most a máskor oly hallgatag Winnetou szólalt meg:

- Mert Old Firehand nem akar gazembereket látni!

- Hogy érti ezt az apacsok főnöke? Ki a gazember?

- Te!

- Én? Az igazságos Winnetou ilyen hálátlanul beszél megmentőjével?

- Eleget hazudoztál! Azt hiszed, megtévesztetted Winnetout és Old Shatterhandet? Mindent tudunk. Burton, a kalmár nem más, mint Santer, és te a kéme és cinkosa vagy! Az egész úton jeleket hagytál hátra, hogy megtalálják Old Firehand rejtekhelyét. Nem sejtetted, hogy megfigyeltünk. Ütött az órád! Santer ránk bízta, hogyan hálájuk meg a jóságodat. Hát most megháláljuk érdemed szerint!

Kinyújtotta kezét, hogy a gazfickót vállon ragadja. Rollins villámgyorsan felpattant a lovára, hogy elvágtasson, de én éppen olyan villámgyorsan elkaptam a ló kantárszárát. Winnetou fellendítette magát Rollins mögé a

nyeregbe, hogy torkon ragadja. Rollins bennem látta a veszedelmesebb ellenséget, előrántotta kétcsövű pisztolyát, és rám lőtt.

Rögtön lekuporodtam, és ugyanakkor Winnetou megrántotta Rollins jobb karját. Eldördült a második lövés is, de ez sem talált el. A következő pillanatban Winnetou lerántotta Rollinst a nyeregből - még egy perc, s már a földön hevert, lefegyverezve és megkötözve. Egyelőre nem volt időnk vele foglalkozni, tehát egy fa törzséhez szíjaztuk, és lovát a közelben egy másik fához kötöttük.

- Santer sürgősebb! - vélte Winnetou. - Majd ha végeztünk vele, visszajövünk ezért a kisebb gazfickóért, és ítélkezünk fölötte. Újra nyeregbe ültünk, és visszafelé vágtattunk. Egy kiugró bozóthoz érve elhatároztuk, hogy itt várjuk be Santert. Nyomaink éppen a bozót mellett vezettek el, és Santernek feltétlenül itt kell elhaladnia. Elrejtettük lovainkat, és letelepedtünk a bozót sűrűjében, hogy leszámoljunk azokkal, akik az életünkre törtek.

Nyugat felől kellett jönniük. Egy kis nyílt préri nyújtózkodott abban az irányban, amit nagyon előnyösnek tartottunk, hiszen lehetővé tette, hogy már messziről megpillantsuk Santert, még mielőtt leshelyünket eléri. Számításunk szerint már nem lehetett nagyon messze tőlünk.

A nappalból még körülbelül másfél óra volt hátra, és biztosra vettük, hogy még besötétedés előtt ideérkeznek. Csendesen ültem Winnetou mellett - ő sem szólt, én sem beszéltem. Olyan kitűnően megértettük egymást, hogy fölösleges volt a tennivalókat előre megbeszélni. Lasszóinkat lecsatoltuk, és készenlétbe helyeztük. Santer és három társa megfelelő fogadtatásban részesül majd, annyi szent!

Eltelt egy negyed óra, a második, a harmadik is, de nem történt semmi. Már majdnem egy órája leselkedtünk ott, amikor az említett préri déli végében egy kis pontot vettem észre, mely gyorsan suhant délnyugati irányba.

- Uff! - dünnyögte Winnetou. - Egy lovas!

- Csak egy? Milyen furcsa!

- Uff, uff! Nagy kerülővel arra tart, ahonnan Santert várjuk. Testvérem nem tudja kivenni a ló színét?

- Azt hiszem, barna - feleltem.

- Rollins lova is barna volt - mondta Winnetou komoran.

- Lehetetlen! Úgy odaszíjaztuk, hogy nem szabadulhatott el.

Winnetou szeme felvillant. Arcának világos bronzszíne elsötétült. De csakhamar erőt vett magán, és nyugodtan ennyit mondott:

- Még egy negyed órát várunk.

Ez az idő is eltelt. A távoli lovas már régen eltűnt a szemünk elől, de Santer nem bukkant fel. Winnetou keze ökölbe szorult.

- Testvérem vágtasson arra a helyre, ahol Rollinst hagytuk!

- És ha közben mind a négy ideér?

- Akkor Winnetou egyedül végez velük.

Kivezettem lovamat a sűrűből, és elvágtattam. Tíz perc alatt eljutottam arra a helyre, ahol Rollinst a fához kötöttük. Nem volt ott - a lova is eltűnt. Még öt percet töltöttem a nyomok megvizsgálásával, aztán visszanyargaltam Winnetouhoz, hogy jelentést tegyek neki. Úgy ugrott fel, mint egy elpattanó rugó, amikor meghallotta, hogy Rollins eltűnt.

- Mit mutatnak a nyomok? - kérdezte.

- Visszafordult, és dél felé kerülve nyugatra vágtatott, hogy Santert figyelmeztesse.

- És hogy szabadult meg? Ki vágta el a kötelékeit?

- Egy lovas érkezett kelet felől, leszállt és kiszabadította.

- Ki lehetett az? Egy katona a Wilkes-erődből?

- Nem. Megismertem Sam Hawkins ócska, óriási indián csizmáinak nyomait. Még az öszvérének, az öreg Marynek a nyomait is megismertem.

- Uff! Gyerünk Santer után!

Lóra ültünk, és mint a szélvész, vágtattunk nyugat felé. Winnetou hallgatott, de szeméből láttam, milyen vihar dúl a szívében. Jaj Santernek, ha most a kezébe kerül!

A nap alámerült a látóhatáron. Öt perc múlva elmaradt mögöttünk a préri. Újabb öt perc múlva megtaláltuk Rollins nyomait. S hamarosan rábukkantunk arra a helyre is, ahol Rollins Santerrel és Wartonékkal találkozott. A nyomok azt is elárulták, hogy csak néhány percig álltak itt, sebtében meghallgatták Rollins jelentését, aztán gyorsan megfordultak és elpályáztak. Ha ugyanazon a csapáson vágtatnak vissza, amelyen jöttek, akkor a sötétség ellenére is követtük volna őket. De volt annyi eszük, hogy irányukat kissé megváltoztatták, és így nem volt értelme, hogy vaktában utánuk nyargaljunk. Winnetou most sem szólt egy szót sem. Megfordította lovát, és folytattuk utunkat kelet felé, megint elhaladtunk a kiugró bozót mellett, ahol Santert lestük, s onnan tovább, egyenesen a sziklavár felé.

A hold éppen felhágott az égre, amikor megérkeztünk a Mankicila völgyébe. A kapuőr most is a helyén volt, és erélyesen ránk kiáltott.

Amikor megneveztük magunkat, mentegetőzve megjegyezte:

- Ne vegyék rossz néven, hogy olyan szigorú vagyok. Ma óvatosabbnak kell lennem, mint máskor.

- Miért? - kérdeztem.

- Valami történt.

- Micsoda?

- Nem tudom. De az a kis ember, Sam Hawkins nagyon izgatottan érkezett haza.

Nem kérdeztem többet. Most már semmi kétségem sem volt afelől, hogy Sam rontotta el a dolgot.

Amint a szoroson át az udvarba érkeztünk, azzal a hírrel fogadtak, hogy Old Firehand állapota rosszabbodott. Veszély nem fenyegette ugyan, de szívem mégis elszorult. Pedig akkor még nem tudtam, hogy nemsokára emiatt kell majd Winnetoutól elszakadnom.

Leugrottunk a nyeregből, és a tábortűzhöz siettünk, ahol Old Firehand ült puha takarókba burkolva, mellette Harry, Sam Hawkins és az a tiszt a Wilkes-erődből.

- Megérkeztetek! Hála istennek! - mondta Old Firehand bágyadt hangon, de örvendezve. - Megtaláltátok a kalmárt?

- Megtaláltuk, és újra elvesztettük - felelte Winnetou. - Hawkins testvérem a völgyön kívül járt ma?

- Igen, odakinn voltam - felelte Sam gyanútlanul.

- Kis fehér testvérem tudja-e, hogy ő kicsoda?

- Vadász vagyok a javából - felelte Sam önérzetesen.

- Azonkívül a legostobább fickó, akivel valaha is dolgom volt! - fakadt ki a máskor oly nyugodt és udvarias Winnetou indulatosan. - Uff, én beszéltem! - tette még hozzá, aztán sarkon fordult és elsietett.

Mindenki csodálkozva bámult utána, s haragját csak akkor értették meg, amikor leültem a tűz mellé, és elmondtam, mi történt. Magam is nagyon dühös voltam Samre, de már sajnáltam is, annyira szívére vette a dolgot.

- Winnetounak igaza van! - kiáltotta kétségbeesetten. - Én vagyok a legnagyobb ökör a világon! Kedvem lenne felpofozni magamat! Legyen szíves, Sir, vágjon pofon!

- Sokat érnék vele! - feleltem. - De mondja, kedves Sam, hogy történt ez a szerencsétlen história?

- Két lövést hallottam a távolból. Arra nyargaltam, és egy embert találtam az erdő szélén, egy fához kötözve, s a lova is ott volt a közelben.

Természetesen megkérdeztem tőle, kicsoda, és hogy került oda. Azt mondta, ő az a kalmár, aki fel akarta keresni Old Firehandet, hogy a prémjeit megvásárolja, de hirtelen indiánok vették körül, kifosztották, és a fához kötötték.

- De a lovát meghagyták, mi? - kérdeztem félig mosolyogva, félig bosszankodva. - Ó, azok a jóságos indiánok! Hova tette az eszét, Sam?

Csak a nyomokat kellett volna megvizsgálnia, hogy lássa: nem indiánok jártak ott, hanem fehérek!

- Igaz, igaz! Úgy látszik, sétálni ment az eszem. Bekaptam a horgot, és elvágtam a szíjakat, hogy a fickót idehozzam. De abban a pillanatban felugrott a lova hátára, és elvágtatott - de nem a sziklavár felé, hanem az ellenkező irányban. Most már én is gyanút fogtam, és hazasiettem, hogy figyelmeztessem a kompániát, legyen résen, ha minden kötél szakad.

De holnap hajnalban útra kelek, megkeresem a gazfickót, és követem akár a pokolba is.

- Sam testvérem maradjon csak itthon - hallottuk ekkor Winnetou hangját, aki közben visszajött hozzánk. - Hajnalban Winnetou indul el a gyilkos Santer után. Fehér testvéreim pedig maradjanak együtt, mert megtörténhetik, hogy az a prédára éhes gazember betör ide, és akkor szükség lesz minden okos és bátor emberre a vár védelmében.

Később, amikor megnyugodtak a kedélyek, megkerestem Winnetout, aki a patak mellett a fűben hevert, míg lova a közelben legelészett.

Amikor meglátott, felugrott, mindkét kezét felém nyújtotta, és így szólt:

- Winnetou tudja, testvérem mit akar mondani - hogy vigyem magammal, és együtt fogjuk el Santert.

- Igen, Winnetou, azt akarom.

- Nem lehet, Charlie. Old Firehand alig áll a lábán, Harry még gyerek, és Samre, mint láttuk, már nem lehet számítani. Old Firehandnek nagyobb szüksége van rád, mint nekem. Ki álljon mellette, ha a várat megtámadják? A barátság szent nevében kérlek, védd meg Old Firehandet. Megígéred ezt testvérednek, Winnetounak?

Meg kellett ígérnem, csak azt kötöttem ki, hogy hajnalban egy darabig elkísérem. Pirkadatkor már együtt nyargaltunk ki az erdőbe. Amikor arra a helyre értünk, ahol Santerék visszafordultak, Winnetou megállt.

- Itt elválunk - mondta szomorúan, de határozottan. - A Nagy Manitou parancsa ez, s ha ő megengedi, hamarosan találkozunk megint.

Engem a gyűlölet kerget el, téged a szeretet tart itt, és a barátság újra összehoz bennünket. Old Shatterhand, Old Firehand és Winnetou nem szakadhat el egymástól. Uff, én beszéltem! Áthajolt hozzám, megszorította karomat, aztán térde nyomására lova elszáguldott. Winnetou után néztem - dús fekete haja, mint pompás sörény, lebegett a szélben. Csak néztem utána, amíg el nem tűnt a távolban. Mikor látlak viszont, kedves, drága, szeretett testvérem?

XIV. VASÚTI KALAND

Napok. . ., hetek. . ., hónapok. . . Megint nyár volt. Hajnal óta lovagoltam, és jó nagy utat tettem meg. A nap delelőre hágott, és forró sugarai elbágyasztottak. Elhatároztam, hogy pihenőt tartok, és elfogyasztom

ebédemet. Előttem és mögöttem a végtelen préri terült el, melynek egymást követő dombjai olyanok voltak, mint egy tenger megdermedt hullámai. Öt nap telt már el azóta, hogy kis társaságunkat egy nagy indián csapat szétugrasztotta. Az ogellalla indiánok elől menekülve, magamra maradtam, és azóta egyetlen emberrel sem találkoztam.

Az erdő magányát meglehetősen megszoktam, de ez már kissé sok volt - valósággal vágyódtam egy értelmes lény után, akivel néhány szót válthatnék, ha nem másért, hát azért, hogy kipróbáljam, nem felejtettem-e el beszélni a hosszú hallgatás alatt.

Patak, forrás vagy egyéb víz ezen a tájon nem akad, tehát nem is keresgéltem sokat, hanem ott álltam meg, ahol éppen eszembe jutott. Az egyik dombocska alján leugrottam a nyeregből, és kipányváztam a lovamat préri módon, vagyis lasszóval megkötöztem a lábait, aztán levettem róla a pokrócot, és felmentem a dombtetőre, hogy ott lepihenjek.

A lovat azért hagytam odalenn, hogy az esetleg felbukkanó ellenség ne vegye észre; én meg pihenőhelyül magasabb pontot választottam, ahonnan messze elláthattam, míg engem, amíg a fűben heverek, nem láthat meg senki. Éppen elég okom volt az óvatosságra. Tizedmagammal indultam el az Északi-Platte folyó partjáról; hogy a Sziklás-hegység keleti oldalán haladva, Texasba jussak el. Tudtuk, hogy több sziú törzs elhagyta falvait, és a hadiösvényre lépett. Néhány harcosukat megölték, és bosszúból ásták ki a csatabárdot. Akármennyire kerülgettük is őket, váratlanul ránk támadtak, és véres csata során, melyben öten közülünk életüket vesztették, szétszórtak minket a prérin, a szélrózsa minden irányába.

Valamennyi sziú törzs közül az ogellalla a legvérengzőbb. Nyomainkból láthatták, hogy dél felé igyekszünk, és bizonyára még sokáig folytatják üldözésünket. Ilyen körülmények között könnyen megtörténhetik az emberrel, hogy este takarójába burkolózva elalszik, reggel pedig megskalpoltan ébred fel az "örök vadászmezőkön".

Elővettem egy darab szárított bölényhúst, s mivel sóm elfogyott, lőporral dörzsöltem be, aztán rágni kezdtem, abban a reményben, hogy állkapcsom szorgalmas és kitartó munkájával sikerül lenyelhetővé tennem. Miután ilyen

fáradalmasan jóllaktam, elnyúltam a pokrócon, és kéjesen rágyújtottam egy saját gyártmányú szivarra, hiszen az igazi szivarjaim már régen elfogytak.

Amint füstkarikákat eregetve szemlélődtem, egy mozgó pontot fedeztem fel a látóhatáron. Egyenesen felém közeledett, és felültem, hogy jobban szemügyre vehessem. Nemsokára megállapítottam, hogy ez a pont nem más, mint egy lovas, aki indián módra előrehajolva ül a nyeregben. Másfél mérföldnyire lehetett tőlem. Olyan lassan poroszkált, hogy láttam, fél órába is telik, mire a közelembe ér. Így hát újra elnyúltam a hátamon, és tovább pöfékeltem.

Kis idő múlva megint felültem. Most már meglepetésemre négy újabb mozgó pontot fedeztem fel jóval- messzebb, a lovas háta mögött. Ez a lovas, most már a ruháját is láttam, fehér volt. Hát az a négy másik? Talán indiánok, akik a fehér lovast üldözik? Elővettem távcsövemet, és megállapítottam, hogy úgy van, ahogy gondoltam. Távcsövemmel még a fegyvereiket és az arcukra mázolt színeket is megfigyelhettem. Ogellallák voltak. Pompás musztángokon nyargaltak, a fehér pedig egy meglehetősen lomha és otromba állaton ült. Most már annyira közel jutott hozzám, hogy alaposan megnézhettem.

Kis sovány emberke volt. Fején ócska nemezkalapot viselt, melynek karimája teljesen hiányzott. Az ilyen szépséghiba a prérin egyáltalán nem lett volna feltűnő, de ebben az esetben erősen kiemelte a viharvert kalap gazdájának igen különös fogyatékosságát - a fehér lovasnak ugyanis nem voltak fülei! Csak vörös foltok mutatták azt a helyet, ahol füleit levágták. Vállán óriási pokróc fityegett, mely úgy betakarta, hogy csak vékony lába állt ki belőle. Ezt a lábat pedig olyan furcsa csizma borította, melyet csak Dél-Amerikában ismernek. Ott a gaucsók, vagyis tehénpásztorok, ha valami okból agyonlőnek egy lovat, tüstént lenyúzzák lábáról a bőrt, amelyet még frissen és forrón a saját lábukra húznak. A bőr, amint kihűl és összehúzódik, nagyszerűen simul a gaucsó lába szárához, csak az az egyetlen hibája, hogy a talpát fedetlenül hagyja. Így aztán a gaucsó csizmásan is mezítláb jár, ami azonban közömbös számára, hiszen majdnem mindig lóháton ül.

Az emberke, akit megfigyeltem, ilyen csizmát viselt. Puskája is szegényesnek tűnt, inkább valami furkósbothoz vagy fütyköshöz

hasonlított, mintsem rendes fegyverhez. Lova éppen olyan különösnek látszott, mint a gazdája: feje aránytalanul nagy, füle irtózatosan hosszú, viszont farka egyáltalán nem volt. Olyan benyomást tett rám, mintha ló, szamár és egypupú teve keveréke lett volna. Poroszkálás közben mélyen lelógatta fejét, és még mélyebben hosszú füleit; akár egy óriási vizsla.

Egy szó, mint száz, nagyon mulatságos figurával volt dolgom, de valahogy semmi kedvet sem éreztem, hogy nevessek rajta. A Vadnyugat már régen megtanított arra, hogy az embert ne külseje után ítéljem meg, hanem olyan tulajdonságai alapján, melyeknek megismeréséhez több idő kell. Úgy látszik, ez az ember nem is sejti, milyen veszély fenyegeti, különben nem poroszkálna ilyen lassan és kényelmesen.

Gondtalanságában eszébe sem jutott hátrapillantani.

Amikor százlépésnyire ért hozzám, észrevett - vagy az is lehet, hogy nem ő vett észre engem, hanem a lova az én musztángomat. Annyi bizonyos, hogy a fura emberke kancája hirtelen felcsapta fülét, majd újra lelógatta - szinte azt mondhatnám, hogy a fülét csóválta a farka helyett.

Gazdája erre a figyelmeztetésre le akart szállni, hogy a nyomokat, melyeket a bánatos állat felfedezett, megvizsgálja. De még mielőtt leszállt volna, lekiáltottam hozzá:

- Helló, atyafi! Jöjjön csak közelebb!

Fel is ültem, hogy láthasson. Két fej fordult egyszerre felfelé, a lovasé és a lováé.

- Ordítson halkabban, fiatalember! - felelte. - Ilyen helyen sohasem tanácsos kajabálni. Gyere, Tony!

A kanca továbbporoszkált, de nemsokára megállt a musztángom mellett.

- Hová igyekszik, atyafi? - folytattam a barátkozást.

- Semmi köze hozzá! - felelte kurtán.

- Ejnye, de goromba! - méltatlankodtam. - Miért nem akarja megmondani, honnan jön, és hová megy?

- Megmondhatom, ha olyan kíváncsi! Nézze csak - onnan jövök, és oda megyek! - felelte, és ujjával előbb hátra-; majd előrebökött. Észrevettem, hogy gúnyosan, szinte utálattal néz végig rajtam. Nyilván afféle úri kocavadásznak tartott, aki elszakadt társaságától, és most igazi vadnyugatinak képzeli magát. Nagyon jól megértettem, miért viszolyog tőlem. Két héttel ezelőtt a Randall-erődben tetőtől talpig kiruházkodtam, és új ruhám még nem piszkolódott be, ami pedig a fegyvereimet illeti, tisztaságukra mindig nagyon kényes voltam. Ám a legtöbb vadnyugati vadász nem szereti a tisztán csillogó fegyvereket, és a rendes ruhát sem.

- Hát csak menjen a dolgára! - feleltem. De nem ártana, ha hátra is nézne, mert négy indián követi. Kár, hogy nem vette észre!

- Nem vettem észre? No, ne mondja! Négy indián üldöz, és én nem veszem észre! Hát ezt rosszul gondolta, fiatalúr! Annyira észrevettem őket, hogy most például egy nagy körbe kezdek, és a hátuk mögé kerülök. Eddig a terep nem volt alkalmas rá, de itt, ezek közt a dombok közt végre megtehetem. Ha tanulni akar valamit, lapuljon itt tíz percig, aztán meglátja, hogy egy öreg vadász hogyan ráz le négy indiánt, aki a sarkába akaszkodik. Gyere, Tony!

Fikarcnyit sem törődött tovább velem, hanem elnyargalt, és néhány perc múlva kancájával együtt eltűnt a domb mögött. Tervét nagyon jól megértettem. A dombok mögött körbe akart nyargalni, hogy üldözői hátába kerüljön. Ezt sík terepen nem tehette meg, mert taktikáját rögtön észrevették volna. Mindenesetre négyen voltak egy ellen, s tanácsosnak tartottam puskámat elővenni, hogy nyugodtan várhassam a fejleményeket.

Az indiánok libasorban közeledtek, egyik a másik mögött. Aki legelöl nyargalt, hirtelen megállt, mert meghökkentette, hogy a sápadtarcú eltűnt a szeme elől. A négy indián most már szorosan egymás mellett állt és tanácskozott. Medveölőm golyóival leszedhettem volna őket a nyeregből. Éppen ezen tűnődtem, amikor egy lövés dördült el, és rögtön utána egy

második. Két indián holtan zuhant le lováról, s ugyanakkor fülsiketítő rikoltás hallatszott messziről:

- Hi-hij-hijjjj!

Pontosan olyan volt, mint az indiánok diadalmas csatakiáltása, de a fura kis vadász torkából fakadt, s már meg is pillantottam a völgyteknő mélyén. Az imént mögöttem tűnt el, most megint előttem volt, mint amikor először megpillantottam. A két lövés után úgy tett, mintha menekülni próbálna. Kancája nagy igyekezettel szedte lábait, és hosszú füle csak úgy lebegett. Lovasa vágtatás közben töltötte meg újra fegyverét - olyan gyorsan, nyugodtan és ügyesen, hogy egyre nagyobb megbecsüléssel néztem rá.

A két megmaradt indián egy-egy golyót küldött utána, de nem találták el. Erre dühös ordítozásban törtek ki, megragadták tomahawkjukat, és a sápadtarcú után vágtattak. Ez eddig ügyet sem vetett rájuk, de most hirtelen megrántva a kantárt, megfordította lovát, mely mintha kitalálta volna gazdája szándékát: szembefordult a közelgő indiánokkal, jól megvetette lábait, és megállt mozdulatlanul, mint egy fűrészbak.

A kis ember vállához emelte fegyverét, és gyorsan célzott. A következő pillanatban két villanás, két ropogás - és a két indián átlőtt fejjel zuhant a földre. A kanca nyugodtan állt, meg se moccant.

Már én is vállamba szorítottam medveölőmet, hogy szükség esetén beleszóljak a küzdelembe, de a kis ember nem szorult a segítségemre.

Leszállt lováról, hogy elesett ellenségeit megvizsgálja; én is talpra ugrottam, és leszaladtam hozzá.

- Nos, Sir, most már tudja, hogy kell például négy indián gazfickót a pokolba küldeni? - kérdezte.

- Köszönöm, Sir - feleltem. - Nagyon tanulságos volt.

- Kíváncsi vagyok, ön mit tett volna az én helyemben - jegyezte meg fölényesen.

- Eszembe se jutott volna. . .

- No ugye, nem? - vágott a szavamba diadalmasan.

- Eszembe se jutott volna a fél világot körülnyargalászni - feleltem.

- Erre csak a nyílt prérin van szükség. Ilyen dimbes-dombos helyen egy kis ólálkodással is meg lehet oldani.

- Nézd csak, de jól tudja! Hány napot töltött már a prérin abban a szép új ruhájában? Tulajdonképpen mi a mestersége? Mert hogy nem vadász, azt messziről látni.

- Író vagyok - feleltem.

- Író? Hát az mi?

- Könyveket írok.

- Nincs itt valami baj, Sir? - kérdezte, ujjával homlokán kopogtatva.

- Nyugodt lehet, semmi - feleltem.

- Akkor nem értem - mondta. - Minek írja azokat a könyveket? Kinek írja?

- Másoknak - feleltem. - Hogy olvassák.

- Ez nekem magas - mondta. - Az ember magának csinál valamit, nem? Én például azért ejtek el egy bölényt, mert éhes vagyok, és enni akarok. Nem azért, hogy mások egyék meg.

- Az íróknál is így van, mégis másképp. Az írók is azért írnak könyveket, mert enni akarnak. De csak akkor kapnak enni, ha mások falják a könyveiket.

- Jó, mondjuk, hogy így van. De akkor mit keres itt a prérin? Itt nem lehet írni!

- Nem is itt írok, hanem otthon. Itt csak élményeket gyűjtök. Aztán hazamegyek, és leírom, amit láttam és átéltem.

- Rólam is fog mesélni?

- Magától értetődik.

A kis ember jobbjával megragadta bowie-kése nyelét, balját pedig kinyújtotta, és így szólt:

- Takarodjék a szemem elől! Ha nem akar ezzel a hegyes késsel közelebbi ismeretséget kötni, hordja el magát, de rögtön!

Fenyegetőn közeledett hozzám, de én nem ijedtem meg, csak a szemébe nevettem. Hogy is vehettem volna komolyan, amikor éppen a vállamig ért?

- Jól van, nem írok magáról, ha nem akarja! - mondtam.

- Nem adok a maga szavára semmit. Szedje a sátorfáját, fiatalember, amíg szépen beszélek!

- És ha nem? - kérdeztem mosolyogva.

- Akkor majd meglátja! - felelte, kését előrántva.

Egy szempillantás alatt hátrarántottam mindkét karját, bal karomat az ő két karja és a háta közé dugtam, jobbommal pedig úgy megszorítottam a csuklóját, hogy fájdalmában felkiáltott, és elejtette a kést. Mire magához tért, már hátraszíjaztam mindkét kezét.

- Ördög, pokol! - kiáltotta. - Hát ez mi? Hogy merészelte ezt megtenni velem?

- Ordítson halkabban, fiatalember! Ilyen helyen sohasem tanácsos kajabálni! - idéztem a saját szavait. Eleresztettem, s gyors mozdulattal felkaptam kését a földről, majd a puskáját is, amelyet az imént, amikor a halottakat megvizsgálta, letett a fűbe. Megpróbálta kezét kiszabadítani, arca kivörösödött a nagy erőlködéstől, de szíjam erősebbnek bizonyult.

- Ne erőlködjék, Sir! Csak akkor szabadul meg attól a szíjtól, amikor én akarom. Kést rántott ellenem, anélkül, hogy megsértettem volna, vagy ártottam volna magának. Önvédelemből legyűrtem, és most a préri törvénye szerint akár meg is ölhetem. Saját késével szúrom le, ha kedvem tartja.

- Szúrjon le! - felelte sötéten. - Nem is érdemlek mást, ha ilyen elővigyázatlan voltam. Ez még nem történt meg Sans-earrel.

- Sans-ear? - kiáltottam fel álmélkodva. - Maga Sans-ear?

Már sokszor hallottam erről a híres vadnyugati vadászról, aki mindig egyedül járta útjait, mint egy magányos farkas, mert senkit sem méltatott arra, hogy hozzá csatlakozzék. Sok évvel azelőtt a navahók fogságába esett, akik a füleit lenyisszantották. De megszökött a kínzócölöpről, és azóta ragadt rá ez a furcsa név, mely félig francia, félig angol, s "Fületlen"-t jelent - egész Vadnyugat ezen a néven ismeri.

- Semmi köze a nevemhez! - fortyant fel dühösen. - Végezzen velem.

Odaléptem hozzá, és leoldottam csuklójáról a szíjat.

- Itt a kése és a puskája - mondtam neki. - Csak tréfáltam. Ön természetesen szabad. Mehet, ahová akar.

- Tudom, hülyeséget beszélek, mégis azt mondom, szinte örültem volna, ha leszúr! - felelte. - Mindig szégyenkezni fogok, ha eszembe jut, hogy egy ilyen városi ficsúr, aki talán életében először jár a prérin, így legyőzött! Ha még a régi híres vadászok egyike lett volna, például Old Firehand vagy Old Shatterhand, inkább el tudnám viselni!

Megsajnáltam a kis öreget. Mennyire szívére vette ezt az ostoba tréfát! Aztán hízelgett a hiúságomnak, hogy azt a nevet emlegeti, amelyet a Vadnyugaton szereztem.

- Miből gondolja, hogy olyan újonc vagyok?

- Miből? Hisz a ruhája olyan, mintha skatulyából vették volna ki! - mondta megvető ajkbiggyesztéssel. - A puskája meg úgy ragyog, hogy szinte vakít.

- Nemcsak ragyog - feleltem. - Tud az egyebet is! Figyeljen csak ide!

Felkaptam a földről egy lapos követ, mely akkora volt, mint egy ezüstdollár, és feldobtam a levegőbe. Utána rögtön célba vettem a puskámmal.

Amikor a kő elérte a legmagasabb pontot, ahol a föld vonzóereje újra érvényesül a dobás erejével szemben, s a kő mintha lebegve megállt volna a levegőben, golyóm abban a pillanatban eltalálta, és még magasabbra lökte.

Nem volt különösebb lövészmutatvány, de legalább ezerszer gyakoroltam, míg biztosan meg tudtam csinálni. A kis ember szemében őszinte bámulat tükröződött.

- Szavamra, gyönyörű lövés! Mindig sikerül?

- Húsz eset közül tizenkilencben.

- Erre bizony büszke lehet! Szabadna tudnom a nevét?

- Old Shatterhandnek szoktak nevezni errefelé.

- Lehetetlen! Hiszen nem is öreg.

- Elfelejti, hogy az "Old" szó becézést is jelent.

- Igaz, igaz! Bocsásson meg, Sir, hogy még mindig kételkedem. Nekem azt mesélték, hogy egyszer egy grizzly álmában lepte meg Old Shatterhandet, és letépte róla a húst a vállától a bordájáig. Kigyógyult ugyan, de a forradásnak például bizonyára megmaradt a helye.

Kigomboltam bivalybőr kabátomat, aztán fehér szarvasbőr vadászingemet is.

- Nézzen ide!

- Hű, a mindenit! Az a fenevad alaposan helybenhagyta! Csodálom, hogy ki tudta heverni.

- Magam sem hittem volna. Odalenn a Red Rivernél történt, s két hétig feküdtem ezzel a rettenetes sebbel a folyó partján, a medve mellett, melyet mégis megöltem. Ott feküdtem tehetetlenül, amíg Winnetou, az apacsok főnöke rám nem talált.

- Akkor mégis igaz, hogy ön Old Shatterhand. Mondja csak, kinevet?

- Egyáltalán nem. Mindössze abba a tévedésbe esett, hogy afféle városi ficsúrnak tartott, akivel szemben minden óvatosság fölösleges.

Sans-eart nem én győztem le - a meglepetés áldozata lett.

- Igen, igen. Kevés ember van, aki olyan erős, mint egy bivaly. Öntől kikapni nem szégyen. Egyébként az igazi nevem Sam Hawerfield, de kitüntetésnek tekinteném, ha egyszerűen Samnek szólítana.

- Maga pedig engem Charlie-nak, mint a legjobb barátaim. Itt a kezem!

- Ne gondolja, hogy Sam olyan könnyen barátkozik akárkivel, de ebben az esetben örömmel csap a markába, Sir! De nagyon kérem, ne szorítsa meg a kezemet annyira, hogy puding legyen belőle! Még szükségem lehet rá.

- Ne félj ettől a kéztől, Sam! Baj esetén mindig számíthatsz rá. De most megismétlem az előbbi kérdésemet: honnan: és hová?

- Most éppen Kanadából jövök, ahol a fakitermelő munkások nagy sztrájkba kezdtek, és szívvel-lélekkel segítettem nekik. Úticélom például

Texas és Mexikó, ahol annyi a gazfickó, hogy az ember szíve repes, ha a sok késre és golyóra gondol, amellyel dolga lesz.

- Majdnem összevág az én utammal! Én is Texasba készülök, és onnan

Kaliforniába. Az se baj, ha egy kis vargabetűvel Mexikóba is bekukkantok. Akarod, hogy az útitársad legyek?

- Hogy akarom-e? Mindjárt táncra perdülök örömömben! De mondd csak, Charlie, tudsz valamit az ogellalla indiánokról?

Elmondtam neki, amit tudtam.

- Hm! - dünnyögött eltűnődve. - Akkor jó lesz, ha minél előbb elpályázunk innen. Tegnap egy nagyobb tisztásra értem, ahol legalább hatvan ló nyomait

fedeztem fel. Ez a négy fickó, akit elintéztem, alighanem egy nagyobb csapat oldalvédje vagy járőre volt. Ismered ezt a környéket?

- Nem, még nem jártam erre.

- Körülbelül húszmérföldnyire nyugatra megszűnik a Hullámzó

Préri, és teljesen sík vidék következik. További tíz mérföld után egy folyóhoz érünk, ahova rendszeresen eljárnak az indiánok itatni. Mi azonban délnek tartunk, noha így csak holnap délután érjük el a folyót.

Ha hamarosan útra kelünk, még besötétedés előtt eljutunk a nagy nyugati vasút sínjeihez. Ha szerencsénk van, egy elrobogó szerelvényt is láthatunk, ami mégiscsak jólesik az embernek, a változatosság kedvéért például.

- Részemről akár tüstént is indulhatunk. De mit csináljunk a hullákkal?

- Semmit. Itt hagyjuk őket. De előbb levágom a fülüket.

Elborzadva néztem rá.

- Nem lenne jobb eltemetni? Ha megtalálják őket, megtudják, hogy itt voltunk.

- Nem baj, Charlie, éppen azt akarom.

Felvonszolta a halottakat a dombtetőre, szépen egymás mellé fektette őket, sorra levágta a fülüket, és a kezükbe rakta.

- Hadd tudják meg, hogy Sans-ear járt itt! - mondta elégedetten.

- Ne bámulj rám, Charlie! Mindennek megvan a maga oka. Ha tudnád, milyen kellemetlen érzés, ha télen fázik az ember füle, pedig nincs is neki.

Mit csináljak, ha már egyszer olyan ügyetlen voltam, hogy az indiánok fogságába estem? Előzőleg többet megöltem közülük, és a viaskodás során tomahawkommal véletlenül levágtam az egyiknek a fülét.

Bosszúból és megcsúfolásul az én füleimet is levágták, amikor a kezükbe kerültem. Még jobban is meg akartak kínozni, mielőtt megölnek, de nem vártam meg. A két elvesztett fülemért pedig azóta. . . no, számold csak meg magad! - Orrom elé tartotta puskáját, és megmutatta a rovátkákat, amiket az agyába vésett. - Minden rovátka egy indián, akit bosszúból az örök vadászmezőkre küldtem. Most még négy jön hozzá.

Négy új rovátkát vésett a puska fájába, majd így folytatta:

- Ez csupa indiánt jelent. Fent nyolc rovátkát láthatsz külön. Fehér emberek emlékére, akiket agyonlőttem. Hogy miért, majd egyszer elmesélem.

Még kettőre fáj a fogam. Apa és fia - a két legsötétebb gazember, akit valaha is hátán hordott a föld. Ha golyóm őket is eléri, nincs több kívánságom ezen a világon.

Viharvert arca fájdalmasan megrándult, és mintha szeme is elhomályosult volna. Sejtettem, hogy az öreg vadász múltját valami tragédia árnyékolja be, s ha örömét leli ennyi gyilkosságban, bizonyára nyomós oka van rá - nem a vérszomj, nem a kegyetlenség, hanem a jogos bosszú. Újra megtöltötte puskáját - félelmetes ócskavas volt, fáján bevágott rovátkák sora, csöve pedig csupa rozsda. Idegen ember ezzel a puskával még egy elefántot sem tudott volna eltalálni, de gazdája kezében sohasem tévesztett célt.

- Tony! - kiáltotta a kis ember.

A kanca a közelben legelészett. Gazdája hívó szavára odaszaladt, és úgy állt mellé, hogy kényelmesen nyeregbe vethette magát.

- Kitűnő lovad van, Sam - jegyeztem meg. - Amikor először láttam, azt gondoltam, egy dollárt sem adnék érte. Most már sejtem, hogy ezer dollárért sem adnád oda!

- Ezerért? Egymillióért sem! Nem is szólva arról, hogy pénzre semmi szükségem. Odaát a hegyekben ismerek egy-két placert [* aranytartalmú

réteg a talajban *], ahol játszva megtömhetném a tarisznyámat arannyal - de minek? Persze volt idő, amikor az az ember, akit ma Sans-earnek neveznek, még örült az életnek. Fiatal farmer volt, aki élt-halt a családjáért, szép, kedves feleségéért és gyönyörű gyermekükért. Az asszonyt egy pompás kancán hozta haza az új házba. Ezt a kancát Tonynak hívták, s amikor egy csikót hozott a világra, azt is Tonynak neveztem el. Figyelsz rám, Charlie?

- De mennyire! - feleltem.

- Hát igen! Aztán jött az a tíz gazfickó, akire már céloztam neked.

Elvetemült banda volt, melytől az egészkörnyék reszketett. Felgyújtották a házamat, megölték a feleségemet és a gyermekemet, a kancámat pedig agyonlőtték, mert úgy rúgkapált, hogy nem tudtak a hátára ülni. Csak a csikó maradt életben, mert véletlenül éppen elkószált. Hazajöttem a vadászatról, és ez a kép fogadott. Hajótörött lettem - elsüllyedt minden, ami az élethez kötött. Csak a csikó maradt meg és - a bosszú! A banda nyolc tagja elesett - ennek az ócska puskának a golyója ölte meg. Kettő még él, de azokat is utolérem, még ha Mongóliáig kell is üldöznöm őket! Most is azért megyek Texasba és Mexikóba.

A csikó felnőtt és elvadult - már nem is hasonlít lóhoz, de olyan okos, derék állat, hogy ha elpusztulna, utána halnék.

Elhallgatott, én meg lesütöttem szememet, hogy ne olvassa ki belőle, mennyire meghatott egyszerű lénye és egyszerű története.

- No de hagyjuk a múltat, Charlie! - kiáltott fel hirtelen. - Te vagy az első ember, akinek beszéltem róla, talán csak azért, hogy megmutassam: a testvéremnek tekintelek, nem idegennek. Azt mondtad, készen állsz az útra. Induljunk hát!

Leszedtem a lasszót musztángom lábáról, és nyeregbe szálltam. Sam azt mondta, déli irányban megyünk, mégis nyugatra fordult. Nem kérdeztem, miért - bizonyára tudja, mit csinál. Azt sem kérdeztem tőle, miért viszi magával a négy leterített indián lándzsáját. A furcsa kis ember sokban

emlékeztetett egy régi cimborámra, Hawkinsra, s hogy a hasonlóság még nagyobb legyen, mindkettőt Samnek hívták.

Jó darabot nyargaltunk szótlanul, amíg végre megállította lovát. Leszállt, és az egyik lándzsát betűzte a dombtetőre. Most már kitaláltam, mit akar vele. Útjelzőket rak ki, hogy elvezessék az indiánokat megölt társaikhoz. Hadd lássák, hogy Sans-ear bosszúja négy újabb áldozatot követelt.

Sam most kinyitotta ócska nyeregtáskáját, és nyolc vastag rongyot vett elő, melyből négyet nekem nyújtott át.

- Szállj le, Charlie, és csavard a musztángod patáira - mondta. - Akkor a legkisebb nyomot sem hagyják a földön, s az indiánok majd azt hiszik, a levegőn át repültünk el. Lovagolj egyenesen délnek, amíg a sínekre nem bukkansz, és ott várj meg. Nekem még van egy kis dolgom

- a többi három lándzsát is le akarom tűzni a legmegfelelőbb helyre.

Biztosan megtalállak, de ha kissé eltávolodnánk egymástól, állapodjunk meg az ismertetőjelben. Nappal a keselyű vijjogása lesz a jelem, éjjel pedig a kojot vonítása.

Elváltunk. Gondolatokba merülve poroszkáltam a megbeszélt irányban. A rongy, amit Swallow lábára csavartam, nagyon meglassította az utat, ezért öt mérföld után leszálltam, és eltávolítottam a rongyokat.

Most már nem volt szükség rájuk, hiszen csak az volt a cél, hogy a földbe tűzött lándzsák közelében ne lehessen nyomainkat megtalálni.

Musztángom vígan nekiiramodott. A préri kisimult, s még nem bukott le a nap a nyugati látóhatáron, amikor a távolban egy csillogó vonalat vettem észre, mely nyílegyenesen húzódott keletről nyugat felé.

Ez volt a vasúti sínpár, melyről Sam beszélt. Körülbelül embermagasságú töltésen csillogott a lemenő nap fényében.

Furcsa érzés fogott el. Hosszú idő óta most kerültem először érintkezésbe a civilizációval megint. Csak a karomat kell felemelnem, és a vonat lassít - egy ugrás, és már roboghatok keletre vagy nyugatra, búcsút mondva a végtelen prérinek!

Lasszóra fogtam ismét a lovamat, és a bokrok alól száraz gallyakat szedtem össze, hogy tábortüzet gyújthassak. Az egyik bokor egészen a vasúti töltés közelében nőtt. Amint lehajoltam, hogy néhány letöredezett ágat szedjek fel, legnagyobb csodálkozásomra egy kalapácsot pillantottam meg a földön. Nem régóta heverhetett itt, hiszen feje rozsdátlanul fényes volt, tehát még ma használták; mert máskülönben kikezdte volna az éjjeli harmat nedvessége.

Megvizsgáltam a töltés innenső oldalát, de nem találtam semmit, ami gyanúmat megerősítette volna, aztán felmásztam a töltésre, és átkutattam a túlsó rézsűjét is, de hasztalan. Ekkor észrevettem egy nyaláb gammafüvet vagy kékfüvet, mely azért keltette fel a figyelmemet, mert ezen a vidéken ritkaság. Lehajoltam, és lám - egy lábnyomot fedeztem fel rajta! A nyom még egészen friss volt, legfeljebb két órája, hogy ezeken a sűrű, bolyhos, illatos fürtökön egy láb állt, mely indián mokasszint viselt. Lehetséges, hogy indiánok ólálkodnak a közelben? De hogy került hozzájuk a kalapács? Fehérek is viselhetnek indián mokasszint! Könnyen lehet, hogy egy vasutas vizsgálta végig a pályát, és ő hordott kényelmes indián sarut. Mindenesetre elhatároztam, hogy feltevésekre nem adok semmit, bizonyosságra van szükségem.

A töltés alapos megvizsgálása nem volt veszélytelen. Bármelyik oldalán, bármelyik bokorban ellenség bujkálhat. Más körülmények között nem sokat törődtem volna egy véletlenül ottfelejtett kalapáccsal; de tudtam, hogy ogellallák garázdálkodnak a környéken, és ez óvatosságra intett. Vállamra akasztottam puskámat, és kezembe vettem revolveremet. Bokortól bokorig lopakodva hatoltam egy darabig előre, majd a töltés másik oldalán vissza, de hiába. Amint négykézláb átmásztam a síneken, mintha valami nedvességet éreztem volna. Tenyerem alatt besüppedt a föld, mintha kavicsot és homokot szórtak volna ide.

Ujjaimmal kaparászni kezdtem, és - bevallom őszintén - hirtelen megrémültem: kezem véres volt, és a homokon is piros nedvesség ütközött ki. Elnyújtóztam a földön, hogy jobban szemügyre vehessem s megállapítottam: itt egy nagy vértócsát homokkal szórtak be.

Kétségtelen, hogy emberölés történt - egy állat kiontott vérét nem próbálták volna eltakarni. Ki volt az áldozat, és ki ölte meg? A töltés túlsó lejtőjén több lábnyomot vettem észre, azonkívül két párhuzamos vonalat is, mintha egy embert felsőtesténél fogva vonszoltak volna le a töltésről, s lábai húzták azt a két egyenes vonalat. A vér még nem szivárgott le a földbe, ami arra mutatott, hogy a gyilkosság nemrég történt.

Nem mertem a nyomokat követni, hiszen a gyilkos talán ott ólálkodik a töltés alatt. Ezért az innenső oldalon ereszkedtem le, jó nagy darabot hason csúszva tettem meg, s csak azután másztam át újra a túlsó oldalra.

Mindez elég sok időt vett igénybe. A töltés túlsó oldalán szerencsére bokrokat találtam, elég közel egymáshoz. Ezeknek védelme alatt kígyószerű mozdulatokkal minden baj nélkül visszajutottam a vértócsával egy vonalba. Csakhogy most már a túlsó oldalon voltam, a töltés lábánál, a vértócsa pedig odafenn a töltésen, a sínek között. Vagy tízlépésnyire tőlem vadribizlicserje állta el a kilátást. Amint a szememet meresztettem, úgy rémlett nekem, hogy valaki fekszik a cserje alatt. Talán a gyilkos lapul ott, vagy áldozatát rejtette el ott? Okvetlenül meg kell néznem közelebbről!

Miért vállaltam ezt a kockázatot? A prérivadász mindig tudni akarja, ki van előtte, mellette és mögötte; tisztáznia kell minden jelentéktelen körülményt, mert sokszor igen fontos következtetéseket vonhat le belőle. Néha negyven-ötven mérföldet száguld musztángján megállás nélkül, máskor meg fél mérföldet sem tud haladni, mert lépten-nyomon veszély fenyegeti.

Egy letört ágat vettem a kezembe, és a cserje felé dobtam, hátha a kis neszre megmoccan valaki. De nem történt semmi. A cserjében egy levél se rezdült- vagy olyan tapasztalt ellenség bujkált ott, akit nem lehetett ilyen apró csellel kiugrasztani. Elhatároztam, hogy megteszem azt a tíz lépést, mely a cserjétől elválaszt.

Két ugrással ott voltam, és jobb kezemben késemet szorongatva, bal kezemmel benyúltam az ágak közé. Igen, a földön egy ember feküdt, s rögtön láttam, hogy már nem él. Felemeltem az ágakat, és egy véres koponyát pillantottam meg, majd egy szörnyen eltorzított arcot. Egy fehér ember megskalpolt hullája hevert ott. Hátából kampós acélnyíl vége állt ki. Tehát olyan indiánok ölték meg, akik hadiösvényre léptek, mert ilyen nyilat csak azok használnak.

Vajon eltávoztak-e, vagy még itt vannak a közelben? Nyomaik a töltés aljáról a prérire vezettek. Követtem őket, felkészülve arra, hogy bármely pillanatban engem is eltalál egy nyíl. A nyomokból megállapítottam, hogy négy indián járt itt, két idősebb és két fiatal. Négykézláb követtem a nyomokat, csupán kezem és lábam ujjaira támaszkodva, ami nem könnyű dolog, erőt és gyakorlatot igényel. Az indiánok tökéletes biztonságban érezhették magukat, mert meg se kísérelték, hogy nyomaikat eltüntessék.

A szél délkeletről fújt, vagyis abból az irányból, mely éppen szemben volt velem. Ezért nem is ijedtem meg túlságosan, amikor egy ló szuszogása ütötte meg fülemet - nem kellett attól tartanom, hogy közeledésemet megszimatolta. Ezért továbbkúsztam, s nemsokára egy tisztás közelébe értem, melyet minden oldalról sűrű bozót vett körül. A tisztáson nagyon sok lovat láttam, talán hatvanat is. Két indián őrizte a lovakat. Az egyik - egészen fiatal harcos - marhabőr csizmát viselt, melyet valószínűleg a meggyilkolt fehér ember lábáról húzott le. Az áldozat ugyanis teljesen meztelen volt, minden ruháját és holmiját elrabolták a gyilkosai, és elosztották maguk között. Ez az őr nyilván egyike volt annak a négy indiánnak, kiknek nyomai ide vezettek.

Az indiánnal gyakran megesik, hogy fehér emberrel kell érintkeznie, kinek nyelvét nem ismeri. Ezért fejlődött ki az indiánok és fehérek közt egyfajta némajáték, melynek jeleit mindenki megérti, ha hosszabb időt tölt a Vadnyugaton. Izgalmasabb pillanatokban az is megtörténik, hogy az indián ezekkel a néma jelekkel kíséri hangos vagy suttogó beszédét is. A két őr, úgy látszik, nagyon érdekes dologról beszélgetett, s mivel eszükbe sem jutott arra gondolni, hogy valaki megfigyelheti őket, szavaikat kifejező mozdulatokkal, élénk taglejtéssel kísérték.

Nyugatra mutattak, és a tűzparipa zakatolását utánozták, majd jelképes kalapáccsal síneket vertek szét, aztán késsel, íjjal és tomahawkkal hadműveleteket végeztek - vagyis messziről elárulták, miről társalognak. Éppen eleget láttam, és gyorsan visszavonultam, ügyelve arra, hogy nyomaimat, amennyire lehet, eltüntessem.

Soká tartott, míg visszajutottam musztángomhoz. Swallow közben társaságra akadt - Sam kancája legelészett mellette. Sam maga kényelmesen heverészett egy bokor mögött, és hatalmas darab szárított húst rágcsált.

- Hányan vannak, Charlie? - kérdezte.

- Kik?

- Hát az indiánok.

- Hogy jut eszedbe?

- Mit gondolsz, a fejem lágyára estem? A kalapácsot is láttam például, amikor ideértem. Te mit tettél volna az én helyemben?

- Vártam volna.

- Nem hiszem. S ha Old Shatterhandet valami baj érte? Csak nem hagyom cserben a barátomat!

- Szóval utánam osontál. Meddig?

- Egészen a sínekig, ahol egy szerencsétlen fehér embert az indiánok meggyilkoltak. Elég gyorsan mentem előre, hiszen tudtam, hogy te már megtetted azt, amit az óvatosság megkövetel. Amikor felfedeztem a halottat, biztosra vettem, hogy te is láttad, és felderítőútra indultál.

Ezért visszajöttem ide, és nyugodtan megvártalak. Szóval hányan vannak?

- Talán hatvanan.

- Érdekes! Nem lehet más, mint az a csapat, melynek nyomait már tegnap észrevettem. Hadiösvényre léptek?

- Kétségtelenül.

- Letáboroztak?

- Úgy láttam, csak rövid időre.

- Dögvész rájuk! Vajon miben sántikálnak?

- Azt hiszem, fel akarják szaggatni a síneket, aztán kirabolni a kisiklatott vonat utasait.

- Megőrültél, Charlie? Honnan veszed ezt?

- A beszélgetésükből.

- Érted talán az ogellallák nyelvét?

- Értem valamelyest, de nem is volt rá szükség, mert jelekkel beszélgettek.

- Ezt könnyű félreérteni. Miféle jeleket láttál?

Leírtam neki a két indián őr mozdulatait. Sam izgatottan felugrott, de aztán erőt vett magán, és visszaült a fűbe.

- Bizony jól értelmezted, Charlie! Kötelességünk az utasok segítségére sietni. De ne rohanjunk fejjel a falnak. Beszéljük meg a dolgot.

Azt mondod, hatvan? Kellemetlen! Az én puskám agyán legfeljebb tíz rovátkának van még hely!

A helyzet veszélyes volt, mégis mosolyognom kellett. A kis ember hatvan vérszomjas indiánnal készül szembeszállni, de csak az aggasztja, hogy puskáján nem fér el elég rovátka.

- Hát hányat akarsz közülük leteríteni? - kérdeztem.

- Ezt magam sem tudom. . ., négyet-ötöt. Többet aligha, mert megfutamodnak, mihelyt észreveszik, hogy húsz-harminc fehérrel állnak szemben.

Megint mosolyogtam magamban, látva, hogy Sam is beszámítja már az utasokat és vonatkísérőket, akárcsak jómagam.

- Csak az a baj, hogy nem tudjuk, melyik vonatot akarják megtámadni. Bosszantó lenne, ha rossz irányban indulnánk.

- Én azt hiszem, a nyugati vonatra gondolnak, mely a hegyekből érkezik. A jelbeszéd, ahogy te mutattad, erre vall. Eléggé csodálom, mert inkább a keletről érkező vonatok hoznak olyan árukat, amikre az indiánoknak szükségük van.

- Kár, hogy nem ismerjük a menetrendet! - mondtam.

- Engem sohasem érdekelt - legyintett Sam. - Soha életemben nem ültem még egy olyan ketrecben, amit ezek vagonnak neveznek. Nem bírnám ki olyan szűk helyen, ahol az ember a lábát sem tudja kinyújtani. Nekem meg Tonynak a szabad préri való! Mit gondolsz, mikorra tervezik a támadást?

- Alighanem éjszakára. Van még fél óránk a besötétedés előtt. Ha újra odalopóznánk, talán sikerülne még valamit megtudnunk.

- Én meg azt mondom, várjuk meg, míg sötét lesz. Addig pihenjünk egy kicsit.

- Pihenj csak nyugodtan, én majd őrködöm.

- Nem szükséges, Charlie. Bízzuk Tonyra.

- Tonyra?

- Az ám! Soha nem kötöm meg. Nagyon okos állat, és olyan orra van, hogy csoda. Láttál már lovat, amely nem fújtat, ha ellenséget szimatol?

- Nem én!

- Csak egy olyan ló van - a Tony. Mert a fújtatás felhívja a ló gazdáját a veszélyre, de el is árulja hollétét az ellenségnek. Ezért leszoktattam róla Tonyt, és az okos állat megértette. Ha veszélyt szimatol, csendesen hozzám sompolyog, és megbök az orrával. Így hát nyugodtan leheverhetsz te is.

- Rám fér egy kis pihenés - feleltem, és elnyúltam a fűben. Elővettem egyik saját gyártmányú szivaromat, és rágyújtottam. Sam nagyot nézett. Orrlyuka kitágult, amint a füstöt eregettem. A prérin nem könnyű dohányhoz jutni, és a szivart különösen megbecsülik.

- Hát ez csodás! - lelkendezett Sam. - Hogy jutottál ahhoz a nagyszerű szivarhoz, Charlie?

- Nálam mindig van legalább egy tucat. Parancsolsz belőle?

- Parancsolok? Kérek, könyörgök! Átnyújtottam neki egy szivart; mohón rágyújtott, mélyen leszívta a füstjét, sőt indián szokás szerint lenyelte, és a gyomrából eregette elő megint. Arcán olyan átszellemültség tükröződött, mintha hurik ölében ülne Mohamed paradicsomában.

- Isteni szivar! Még azt is megmondom milyen fajta.

- Értesz hozzá, Sam?

- De mennyire!

- No, miféle?

- Virginiai!

- Nem.

- Akkor életemben először tévedtem. Igaz, ez kubai!

- Az sem.

- Csak nem brazíliai?

- Soha!

- Áruld el végre, miféle!

- Nézd meg jobban - feleltem. Elővettem egy új szivart, és szétbontottam.

- Megőrültél, Charlie! Egy ilyen csodás szivart tönkrenyúzni! Akármelyik tőrvadász, ha már rég nem jutott füstölnivalóhoz, öt hódprémet is adna érte.

- Nem érdekel. Két-három nap múlva új szállítmányt kapok.

- Új szállítmányt? Honnan?

- A gyáramból.

- Neked szivargyárad van? Hol?

- Ott, ni! - feleltem, és a musztángomra mutattam.

- Charlie, az istenre kérlek, ne szédíts!

- Hát ha nem hiszed, megmutatom neked a gyáramat.

Swallow-hoz léptem, meglazítottam a nyergét, és egy kispárnát vettem ki alóla.

- Nyúlj bele! - mondtam, a párnát kigombolva.

Belenyúlt, és egy maroknyi levelet húzott ki belőle.

- De hiszen ezek lapulevelek!

- Ha nem is lapu, de olyasféle. Megfelelő leveleket tépek, ha rájuk akadok, és beteszem ebbe a párnába. A nyergem alatt tartom. Ott a melegben erjedni kezd, és - ez a szivarom titka. Ha nem is csemege, de egy vadnyugati vadásznak, aki esetleg hónapok óta hiába eped valami füstölnivaló után, nagyon jól megfelel, mint. . .

- Mint például nekem! - vágott a szavamba Sam.

- No látod! - mondtam. Úgy látszik, nem ábrándult ki a szivaromból, mert még a csutkáját is addig szívta, amíg a körmére nem égett. Közben lebukott a nap a látóhatár mögé, és ideje volt munkához látnunk.

- Most? - kérdezte Sam.

- Jó lesz.

- Hogyan?

- Együtt megyünk az indiánok lovaihoz. Ott elválunk, kétfelől megkerüljük a táborukat, és mögötte megint találkozunk.

- Helyes - mondta Sam. - De ha történik valami, például menekülni kell és elveszítjük egymást, akkor délen, a folyónál találkozunk. Előbb egy erdő következik, melynek déli vége benyúlik egy préribe. Onnan kétmérföldnyire van az a hely, amire gondolok.

- Rendben van - feleltem.

Nem tartottam valószínűnek, hogy szétugraszthatnak bennünket, de nem árt minden eshetőségre gondolni.

Elindultunk. Már olyan sötét volt, hogy minden veszély nélkül eljutottunk a töltésnek arra a pontjára, ahol a fehér embert megölték. Innen már kissé óvatosabban, késsel a kezünkben lopakodtunk a tisztásig, ahol az indián lovak álltak.

- Most elválunk! Te jobbra, én balra! - súgta Sam, és már el is tűnt mellőlem.

Megkerültem a lovakat, és egy másik tisztáshoz értem, melyet fák és bokrok vettek körül. Indiánok hevertek a földön, olyan csendesen és mozdulatlanul, hogy még azt a kis neszt is meghallottam, amit egy bogár okozott, amint átfurakodott a lombokon. A tisztás szélén három ember ült a többitől külön; mintha beszélgettek volna; elhatároztam, hogy odaosonok. Öt-hat lépésnyire mögöttük meglapultam egy bokor mögött. Legnagyobb csodálkozásomra észrevettem, hogy a három közül az egyik fehér ember. Mit kereshet az indiánok közt? Fogoly nem lehet, akkor nem mozogna ilyen szabadon. Talán egy vadász, aki indiánok kezébe került, a törzs egyik leányát vette feleségül, és lassanként félig-meddig indiánná vált maga is? De akkor a ruhája is jobban hasonlítana már az indiánokéhoz. Ez a fehér itt - még a sötétben is láttam - körülbelül úgy öltözködött, mint én.

A másik kettő főnök volt, mint a magas kontyukba tűzött sastollak mutatták. Úgy vettem észre, két különféle törzs vagy falu harcosait vezették közös vállalkozásra.

Olyan közel voltam hozzájuk, hogy minden szavukat jól hallottam.

Azon a félig angol, félig indián keverék nyelven beszéltek, amely lehetővé tette az eszmecserét az őslakók és a hódítók között.

- Fehér testvérem biztosan tudja, hogy a legközelebbi tűzparipa sok aranyat hoz?

- Biztosan tudom - felelte a fehér.

- Kitől hallotta?

- Egy embertől, aki a tűzparipa istállója mellett lakik.

- Az arany Waikur [* Kalifornia a sziú törzsek nyelvén *] országából jön?

- Onnan.

- És a Nagy Fehér Atya pénzt akar veretni belőle?

- Úgy van, dollárokat!

- Hát ebből még centeket sem fog verni! - mondta a törzsfőnök.

- Sok ember lesz a tűzparipán?

- Nem tudom. De akárhány lesz is, az ogellalla harcosok legyőzik őket.

- Annyi skalpot visznek haza, hogy az asszonyok és leányok táncra kelnek örömükben. Hoz a vasparipa olyasmit is, amire az indiánoknak szükségük van? Ruhákat, fegyvereket, kalikót?

- Bőségesen!

- Akkor fehér testvérem megkapja az aranyat és ezüstöt, amit a vasparipa hoz. Nekünk nincs rá szükségünk. A mi hegyeinkben van arany és ezüst elég. Ka-vo-mien, az ogellallák főnöke - folytatta, és ujjával önmagára mutatott - ismert egy okos, bátor sápadtarcút, aki azt mondta, hogy az arany csak bajt hoz mindenkire.

- Az a sápadtarcú bolond volt!

- Az ogellallák is azt hitték, mert nem bántott senkit, pedig karja erős volt, és puskája mindig célba talált. Még a grizzlytől sem félt. Az ogellalla harcosok megtámadták a sápadtarcú prémvadászokat, akik tőröket és csapdákat állítottak fel a törzs területén. Büntetésül valamennyit megöltük és megskalpoltuk, csak azzal az eggyel nem bírtunk, olyan hősiesen védekezett. Végül mégis legyőztük és megkötöztük, aztán a zsákmánnyal együtt hazavittük az ogellallák nagy falujába. Ma-tiru, az ogellallák legnagyobb főnöke neki akarta adni a leányát, hogy hazavigye wigwamjába. De ez a sápadtarcú elrabolta a nagy főnök lovát és fegyvereit, több harcosát megölte és elmenekült.

- Mikor történt ez?

- Azóta négyszer győzte le a nap a telet.

- Hogy hívták azt a sápadtarcút?

- A fehér vadászok Old Shatterhand néven emlegették, mert ökle olyan erős volt, hogy egy csapással szétzúzta ellensége koponyáját.

Most ismertem csak meg a két indián főnököt, akikkel egyszer már dolgom volt. Ka-vo-mien egy régi kalandomat mesélte el, s a mellette ülő Ma-ti-ru komoran bólogatott hozzá.

- Old Shatterhand! Hiszen azt ismerem! - kiáltott fel a harmadik.

- Már volt dolgom vele, sok borsot tört az orrom alá! Hej, ha egyszer a kezembe kerülne! Nagyon szeretnék leszámolni vele!

Most már nem kellett találgatnom, mit keres ez a fehér ember az indiánok között. A préri kétlábú fenevadjainak egyike volt, akik a legvérszomjasabb indiánoknál is veszedelmesebbek. Ezek a sötét múltú fehér kalandorok tanították meg az indiánokat minden rosszra, és uszították rablóhadjáratokra.

Ma-ti-ru, aki eddig hallgatott, most felemelte kezét.

- Jaj neki, ha az én kezembe kerül! - mondta. - Sok bátor ogellalla harcost megölt, a nagy főnök legjobb lovát elrabolta, és eltaszította magától a törzs legszebb leányának szívét. Ma-ti-ru kínzócölöpre kötteti, és ízenként szedi le csontjairól a húst!

Ha ez a három ember tudta volna, hogy akit ilyen haraggal és gyűlölettel emlegetnek, ott lapul a közelükben, alig néhány lépésnyire tőlük!

- Soha többé nem kerül az ogellallák kezébe - mondta Ka-vo-mien.

- Hallottam, hogy a Nagy Vízen át abba az országba ment, ahol a nap úgy éget, mint a tűz, a préri is forró, és oroszlánok ordítása veri fel az éjszaka

csendjét.

Tábortüzek mellett, itt is, ott is megemlítettem azt a tervemet, hogy a Szaharába utazom, és körülnézek ott egy kicsit. Ez meg is történt, s most tudtam meg, hogy híre még az indiánokhoz is eljutott.

- Ha odament, visszajön - jelentette ki Ma-ti-ru. - Aki egyszer a préri levegőjét szívta, örökké szomjazik utána.

Ebben igaza volt. Mint ahogy a hegyilakó a szirtek között, a matróz a nyílt tengeren, én a prérin éreztem magam a legjobban, s vissza is tértem ide.

Ka-vo-mien felmutatott a csillagokra.

- Fehér testvérem nézzen az égre! Ideje, hogy a vasparipa útjára menjünk. Elég erősek a vaskezek, amiket harcosaim elvettek a vasparipa szolgájától?

Ebből a kérdésből tudtam meg, hogy a meggyilkolt ember kicsoda.

Vasúti alkalmazott volt, s szerszámaival, melyeket a törzsfőnök "vaskezeknek" nevezett, a pályát vizsgálta felül.

- Erősebbek, mint húsz ogellalla harcos keze - felelte a fehér bandita. - Játszva fel lehet tépni velük a síneket.

- Fehér testvérem ért hozzá?

- Igen. Harcosaid nyugodtan követhetnek. Egy óra múlva megérkezik a vonat. De testvérem ne felejtse el, hogy az arany és az ezüst az enyém.

- Ma-ti-ru sohasem hazudik! - jelentette ki büszkén a nagy Főnök.

- Az arany a tied, a sápadtarcúak skalpja és minden holmija a bátor ogellalla harcosoké.

- Azt is megígérted, hogy öszvéreket adsz és embereket, akik elkísérnek a Canadian Riverig.

- Még tovább! Harcosaim elkísérnek a határig, ahol Aztlán [* Aztlán a sziú törzsek nyelvén Mexikót jelenti *]országa kezdődik. És ha a tűzparipa nagyon sok olyan dolgot hoz, mely elnyeri

Ma-ti-ru tetszését, akkor harcosaim elkísérnek egészen Aztlán városába, ahol fiad vár rád, mint mondottad.

A törzsfőnök intésére a harcosok felálltak. Gyorsan visszahúzódtam, annál is inkább, mert egy kis neszt hallottam a hátam mögött.

- Sam! - súgtam, vagy inkább csak leheltem, amint a földön kuporgó társamat megismertem a sötétben.

- Charlie! - súgta örvendezve.

Gyorsan odakúsztam hozzá.

- Mit láttál? - kérdeztem.

- Semmit. De te annál többet, ugye?

Bólintottam.

- Gyorsan vissza a töltéshez! - súgtam. - Mindjárt elmondok mindent.

Amikor átmásztunk a töltésen, beszámoltam neki arról, amit meg tudtam.

- Sam, te siess a lovakhoz, és nyargalj velük egy mérföldet nyugatra.

Ott a töltés mellett várj rám. Én még hallgatózni akarok.

- Nem bíznád inkább rám? Jobb szeretném, ha te mennél a lovakért.

- Nem lehet, Sam. Az én musztángom szót fogad neked is. De

Tonyt nem tudnám elmozdítani a helyéről.

- Ebben például igazad van, Charlie. Akkor én megyek.

Alighogy eltűnt, indiánok bukkantak fel a töltés túlsó oldalán. Mint az árnyékok, suhantak el a töltés alatt. Úgy követtem őket, hogy a töltés mindig eltakarjon. Azon a helyen, ahol a kalapácsot megtaláltam, megálltak; és felmásztak a töltésre. Visszahúzódtam a bozótba. Nemsokára kalapácsütéseket és vas csörömpölését hallottam. A bandita nyilván munkához látott, és a vasutastól elrabolt szerszámokkal a síneket feszegette.

Miután megbizonyosodtam arról, hogy nem értettem félre szándékukat, gyorsan nyugat felé osontam, s tíz perc múlva találkoztam Sammel.

- Már rombolják a síneket - mondta.

- Honnan tudod? - kérdeztem.

- Fülemet a sínekre tettem, és idáig hallottam a kalapácsütéseket.

- Háromnegyed óra múlva itt a vonat, Sam. Elébe kell mennünk, hogy megállítsuk, még mielőtt a reflektora idáig ellátszik.

- Ide hallgass, Charlie! Én nem megyek veled.

- Miért?

- Egyedül is el tudod intézni. Ha itt maradok, még megtudhatok egyet-mást.
. .

- Igazad van. Akkor itt találkozunk.

Musztángomra ültem, és a vonat elé nyargaltam. Ettől a helytől jóval távolabb szerettem volna találkozni vele, mert akkor az indiánok nem vehetik észre, hogy megállt. A csillagok feljöttek, és nyájas fényük megvilágította a prérit. Így gyorsabban tudtam vágtatni, és megállás nélkül tettem meg három mérföldet.

Most leugrottam a nyeregből, és Swallow-t lepányváztam, mert attól tartottam, hogy a közelgő vonat dübörgése megriasztja, és elszalad.

Jó sok száraz füvet téptem, és rőzsék segítségével fáklyát készítettem.

Időnként fülemet a sínekre tettem és hallgatóztam.

Tíz perc múlva halk zúgást hallottam, mely egyre erősebb lett. Nemsokára apró fénypontot vettem észre valamicskével a látóhatár fölött.

Csillag nem lehetett; hiszen szemmel láthatóan nőtt. A vonat közeledett.

Nemsokára kettéoszlott a fénypont, és most már tisztán láttam a mozdony két reflektorát. Elérkezett a cselekvés ideje. Meggyújtottam az előkészített fáklyát, melynek lángja azonnal fellobogott. A dübörgés egyre erősbödött; most már azt a fénycsóvát is láttam, amit a mozdony két lámpája a sínekre vetett. Felkaptam a fáklyát, és meglóbáltam.

A mozdonyvezető természetesen megértette, hogy valaki megállásra ad jelt. Két éles fütty hasította a levegőt, a fékek csikorogva feküdtek a kerekekre, s a mozdony fülsiketítő sziszegés, ropogás és dohogás közepette megállt pontosan mellettem. A gépész kihajolt és megkérdezte:

- Mit akar, jóember? Fel szeretne szállni?

- Nem, Sir. Inkább azt szeretném, ha ön és az utasai is leszállnának.

- Eszünkben sincs.

- Majd meggondolják, ha megtudják, hogy néhány mérföldre innen felszaggatták a síneket!

- Felszaggatták? Kicsoda?

- Indiánok. A vonatot akarják megtámadni.

- Komolyan beszél?

- Semmi kedvem tréfálni.

- Mi az? Mi történt? - kérdezte a vonatkísérő, aki most jött elő.

- Állítólag indiánok ólálkodnak előttünk - felelte a mozdonyvezető.

- Igazán? Ön látta?

- Láttam, és kihallgattam a beszédüket. Ogellallák.

- Ejha! A legveszedelmesebb fajta! Hányan vannak?

- Vagy hatvanan.

- Ördög, pokol! Ebben az évben már a harmadik rablótámadás a vonat ellen. De most a körmükre koppintunk! Milyen messze vannak innen?

- Körülbelül hárommérföldnyire.

- Akkor jó lesz a lámpákat betakarni! - parancsolta a vonatkísérő a mozdonyvezetőnek. - Ön prérivadász, ugyebár? - fordult aztán hozzám.

- Olyasféle - feleltem.

- Mindenesetre köszönettel tartozom önnek a figyelmeztetésért.

- Ketten vagyunk - mondtam. - A barátom ott maradt az indiánok közelében, hogy mozdulataikat megfigyelje.

- Derék dolog! - bólintott a főkalauz. - Örülök, hogy nem vesztették el a fejüket.

- Még a skalpunkat sem - feleltem mosolyogva -, mert inkább az forgott veszélyben.

Közben kinyíltak az ajtók, és az utasok leszálltak. Körülvettek minket, és izgatott hangon érdeklődtek a megállás oka felől.

- Indián támadás fenyeget - mondta a vonatkísérő. - Mindenki maradjon csendben! A szerelvényért én vagyok felelős. Feltétlen engedelmességet követelek.

- Igaz, hogy sok aranyat és ezüstöt szállítanak? - kérdeztem.

- Ki mondta?

- Az indiánokat egy fehér útonálló vezeti. Megállapodott velük, hogy az arany az övé lesz, a többi meg - elsősorban az önök skalpjai az indiánoké.

- Majd én ellátom a bajukat! - fogadkozott a buzgó főkalauz. - Ha követik a parancsaimat, nem lesz semmi baj.

- Van valami terve? - kérdeztem.

- Hogyne volna! - felelte. - Továbbmegyünk addig a pontig, ahol a síneket felszedték. Az indiánok azt hiszik, nem tudunk semmiről, és a váratlan támadástól pánikba esünk. De nem lesz pánik, mert fegyverrel a kézben várjuk őket. Éppen elegen vagyunk hozzá. Tizenhat pályamunkás utazik a szerelvényen, azonkívül húsz milicista, aki a Niobraraerődbe tart. A polgári utasok közt is lesz néhány gentleman, akinek van revolvere, és szívesen részt vesz egy kis verekedésben. Játszva elbánunk azzal a hatvan indiánnal, helyreállítjuk a pályát, és egy-két órai késéssel folytatjuk utunkat.

Szemügyre vettem az utasokat. Kereskedők voltak, akik bizonyára értettek a kukoricához, borhoz, dohányhoz, kenderhez, de a fegyverhez már kevésbé. A pályamunkások többnyire csak késsel meg vasbotokkal voltak felszerelve, a milicisták pedig félig polgárok, félig katonák, akikre komoly harc esetén aligha lehet számítani.

- Nos, mit szól a tervemhez? - kérdezte a vonatkísérő.

- Nem helyeslem, Sir - feleltem. - Jobb lenne a szerelvényt a mozdonyvezetővel, a fűtővel és néhány utassal itt hagyni, míg a harcképes férfiak gyalog vonulnának fel az indiánok ellen.

- Ostobaság! - jelentette ki a vonatkísérő. - Én vagyok a parancsnok, és az fog történni, amit jónak látok! Mindenki üljön vissza a helyére! Ön is szálljon fel, és mutassa meg, meddig mehetünk!

Miközben beszélt, eloldoztam musztángomat, és hátára pattantam.

- Helyes! - mondtam a főkalauznak. - Ön parancsol, és én engedelmeskedem. Már fel is szálltam.

- Nem úgy értettem! Ide, a mozdonyvezető mellé!

- Oda szálljon fel ön, ha kedve tartja! - feleltem. - Még fel is segítem, ha parancsolja!

Lehajoltam, megragadtam a gallérjánál, és fél kézzel a magasba emelve odaraktam a mozdony szélvédője mögé, aztán elvágtattam.

Alig tízperces nyargalás után megtaláltam Samet.

- Egyedül? - kérdezte, amikor leugrottam a lóról. - Azt hittem, magaddal hozod a vasutasokat.

Elbeszéltem neki, mi történt, s hogy miért hagytam faképnél az okvetetlenkedő főkalauzt, aki hadvezéri babérokra vágyott.

- Jól tetted, Charlie - mondta Sam. - Ostoba fickó! Parancsolni akart, ahelyett, hogy kérve kért volna téged, vállald el a védelem megszervezését. Majd meglátjuk, hogyan boldogul nélküled.

- Elmentél felderítésre, Sam?

- Persze. Az indiánok két csapatra oszlottak, és elrejtőztek a töltéstől jobbra-balra, közel ahhoz a helyhez, ahol a síneket feltépték. Lovaikat a tisztáson

hagyták, most is két őr vigyáz rájuk. Az a kérdés, mit csináljunk, Charlie. Folytassuk utunkat, és bízzuk sorsára a vonatot?

- Nem tehetjük, Sam. Kötelességünk megsegíteni őket.

- Nem hiszem, hogy ha mi lennénk bajban, ők sokat törődnének velünk.

No de mindegy- segítsük meg őket! Már csak azért is, mert szeretnék a puskámra még egy-két rovátkát vésni. Mit szólnál egy jó stampedóhoz [* Lovak megriasztása és szétugratása *], Charlie?

- Helyeselném, ha az lenne a célunk, hogy az indiánokat lemészároljuk. Mert ha lovaik szétszaladnak, kénytelenek lennének utolsó csepp vérükig harcolni. De én elkerülném a vérontást, ha lehet. Meghagynám az ogellalláknak a menekülés lehetőségét - a visszavonulás aranyhídját.

- Aranyhíd? Eddig csak fahidat, kőhidat és vashidat láttam, de lehet, hogy aranyhíd is van - ha te mondod, elhiszem. De sokért nem adnám, ha látnám, milyen pofát vágnak ezek az indiánok, amikor a tisztásra rohannak, és lovaiknak hűlt helyét találják! Ne próbáljuk meg, Charlie?

- Nem bánom, ha olyan nagyon akarod. Osonjunk hát a tisztásra, ahol a lovaik vannak.

Előbb persze a saját lovainkat kellett biztonságba helyeznünk, nehogy stampedo esetén a vadul menekülő indián lovak őket is magukkal ragadják. Bevittük Swallow-t és Tonyt a sűrű bozót mélyébe, jó hátra, és ott kipányváztuk őket. Ezután gyorsan visszatértünk a töltéshez. Ám hiába meresztettük szemünket nyugat felé, a mozdony lámpáit nem tudtuk felfedezni. Úgy látszik, a főkalauz még nem határozta el magát a szerelvény elindítására.

Kúszva közelítettük meg a tisztást, ahol az ogellallák a lovaikat tartották. Először a két őrt kellett elintéznünk. Sam már előhúzta kését, de olyan szigorúan néztem rá, hogy rögtön eltette megint. Így hát az öklünkhöz folyamodtunk, és nem is eredménytelenül. Sam a biztonság kedvéért jól megkötözte az őröket, és szájukat ronggyal tömte be.

Míg Sam hátat fordított nekem, pillantásom az egyik lóra tévedt, mely a közelemben állt. Nagy kengyellel felszerelt, kényelmes spanyol nyereg volt rajta, amilyet Dél-Amerikában használnak. Kié ez a ló?

Csak nem a fehér banditáé, aki a vonat megtámadását kieszelte? Közelebb léptem hozzá, és a nyereg két oldalán keskeny zsebeket vettem észre. Benyúltam. Mély zsebek voltak. Az egyikből összehajtogatott papírokat, a másikból két kis zacskót húztam elő. Mindezt gyorsan zsebre vágtam; egyelőre nem volt időm közelebbről megvizsgálni.

Ekkor két fénypontot pillantottam meg a távolban.

- Nézd csak, Sam! Jön a vonat!

- Hű, a mindenit! Csakugyan jön! No, kíváncsi vagyok, mi lesz most!

Tehát a vonatkísérő tervét mégis megpróbálták végrehajtani. A mozdony két reflektora egyre közelebb jött, de csak lassan, nagyon lassan, hogy a mozdonyvezető idejekorán észrevehesse azt a helyet, ahol a síneket felszaggatták. A kerekek zakatolása mind erősebben hallatszott, aztán hirtelen elhallgatott. A mozdony megállt - éppen ott, ahol a sínek elfogytak.

Micsoda düh foghatta el az indiánokat, amikor látták, hogy győzelmük legfőbb feltétele - a meglepetés - meghiúsult! Talán kitalálták, hogy a vasutasokat figyelmeztette valaki. Reméltem, hogy nem hagyják el a szerelvényt, hiszen a kocsik védekezésre nagyon alkalmasak, de nem így történt. Mihelyt a mozdony megállt, minden ajtóból férfiak ugrottak elő, és egy csomóba verődve indultak támadásra. Még annyi előrelátás sem volt bennük, hogy az árnyékban maradjanak, hanem a mozdony elé tódulva, a reflektorok fényébe kerültek, és kitűnő célpontot nyújtottak az indiánoknak. A fehérek szórványos és tervszerűtlen lövéseit az indiánok sortűzzel viszonozták. Erre olyan sikoltozás és jajveszékelés támadt, hogy borzalmasabbat még sohasem hallottam.

Az indiánok kilőtt puskáikat lengetve előrohantak leshelyükről, de már csak halottakat és súlyos sebesülteket találtak a mozdony előtt, mert a többi fehér

hanyatt-homlok menekült vissza a kocsikba. Néhány indián lehajolt, hogy az elesetteket megskalpolja, de az első kocsi ablakaiból olyan erős puskatűz zúdult rájuk, hogy kénytelenek voltak meghátrálni.

- Most lassú ostrom következik - vélte Sam. - Afféle szabályos várostrom.

- Nem hiszem - feleltem. - Az indiánok tudják, hogy csak addig van idejük, amíg ide nem ér a következő vonat. Hamarabb kell dűlőre vinniük a dolgot.

- Mi nem avatkozhatunk bele? - kérdezte Sam.

- Dehogynem! Beleszólunk, de úgy, hogy értelme legyen a dolognak. Megcsináljuk a stampedót - préritűzzel összekötve!

- Hogyan?

- Húsz-harminc helyen felgyújtjuk a prérit, széles körben a szerelvény körül. De előbb szétriasztjuk a lovakat, hogy az indiánok ne tudjanak elmenekülni. Ez aztán eldönti a csatát.

- Remek terv! De nem gyulladnak ki a vagonok is?

- Nem hiszem. Nem tudhatom ugyan, nem raktak-e fel gyúlékony árut, például olajat vagy kátrányt - mert akkor végük van! Egyébként a kocsik deszkája elég erős ahhoz, hogy a préritűznek ellenálljon. Viszont az indiánokat megpörköljük! Csak egyetlen dolog mentheti meg őket: ha ellentüzet gyújtanak. Remélem, eszükbe jut ez a védekezési lehetőség, mert nem szeretném, ha elevenen megégnének. Ha így védekeznek, mérget vehetsz rá, hogy a szerelvény közvetlen közelében perzselik fel a füvet. Azt se csodálnám, ha éppen a kocsik alatt; a kerekek közt keresnének menedéket.

- De mivel gyújtjuk fel mi a prérit? Ezzel az indián tűzszerszámmal nagyon lassan menne a dolog.

- Én ilyen esetekre mindig tartogatok magamnál gyufát - feleltem.

- Neked is jut belőle.

Zsebemből két doboz gyufát vettem elő, s az egyiket átnyújtottam Samnek.

- Te jobbra nyargalsz, én balra, és minden százméternyi távolságban meggyújtjuk a füvet.

- Akkor előbb idehozom Swallow-t és Tonyt - mondta Sam.

- Minek? Jó helyen vannak, olyan messze nem harapózik el a tűz.

Majd értük megyünk később. Addig beérjük ezekkel az indián lovakkal. Én például erre a barnára ülök.

- Én meg arra a fakóra.

- All right! Vágjuk el a lasszókat!

Sorra megszabadítottuk a lovakat kötelékeiktől, meggyújtottunk egy halom száraz füvet a tisztás szélén, aztán felugrottunk a két kiválasztott musztáng hátára.

- Te jobbra, én balra - mondtam Samnek újra. - A síneknél találkozunk. Majd találunk egy rést két tűz között, ott törünk át a töltéshez.

Rajta!

- Go on! - kiáltotta Sam is.

A lovak nyugtalanok voltak. Már az is felizgatta őket, hogy elvágtuk a kötőfékeket, de most már égést szimatoltak, és sörényük felborzolódott.

Egyik-másik közülük felágaskodott, és minden pillanatban várni lehetett a pánik kitörését. Bal kéz felé nekivágtam a prérinek, s akkora félkört nyargaltam be, melynek sugara körülbelül egy angol mérföldnek felelt meg. Közben sűrűn meg-megálltam, leugrottam a nyeregből, és felgyújtottam a száraz füvet. Már majdnem a töltéshez értem megint, amikor eszembe jutott

Swallow, s hirtelen furdalni kezdett a lelkiismeret. Hátha a bozót is tüzet fog, és a derék, hűséges állat bajba kerül?

Mivel kitűzött feladatomat már úgyis elvégeztem, habozás nélkül a bozót felé vágtattam.

Körben fellobogott a tűz, és fényével ijesztően megvilágított minden egyes bokrot külön-külön. A sík préri felől mennydörgésre emlékeztető robaj hallatszott: a riadtan menekülő musztángok lába alatt dübörgött a föld. Ezt nemsokára hátborzongató ordítás követte - az indiánok dühének és rémületének kitörése. A vonat kocsijai alatt kis lángok lobbantak fel; az ogellallák, mint előre megjósoltam, ráeszméltek, hogy csak az ellentűz mentheti meg őket. Még néhány perc, és már a bozótba gázoltam. Nemsokára megpillantottam Swallow-t a hosszú lábú Tony mellett. Egyszerre csak - nagy meglepetésemre és még nagyobb örömömre - Sam bukkant fel a másik oldalról. Neki is ugyanolyan aggályai támadtak, mint az imént nekem, azért sietett Tonyját megkeresni.

Csak az volt a baj, hogy lovainkat az indiánok már észrevették. Legalább tízen rohantak feléjük - élükön a két leggyorsabb, aki már-már elérte őket. Szorosabbra húztam a vállamra akasztott puska szíját, felemelkedtem a nyeregben, és megmarkoltam tomahawkomat. A barna ló térdem szorítására olyan ugrásokkal szökellt előre, hogy egy tigrissel is versenyezhetett volna. Egyszerre érkeztem Swallow-hoz a két leggyorsabb indiánnal. Egy pillantás elég volt ahhoz, hogy rájuk ismerjek

- a két törzsfőnök volt.

- Vissza, Ma-ti-ru! A ló az enyém!

Felém fordította fejét, és megismert.

- Old Shatterhand! - rikoltotta. - Halj meg, sápadt varangy!

Kést rántott elő. Még egy ugrás, és ott voltam Swallow mellett. Mati-ru döfésre emelte kését, de csatabárdom már a fejére sújtott, s menten

összerogyott. A másik törzsfőnök közben felugrott Swallow hátára, s csak akkor vette észre, hogy lába le van béklyózva.

- Ka-vo-mien, az imént rólam beszéltél a sápadtarcú árulóval! Most én beszélek veled!

Látta, hogy a megbéklyózott ló nem mentheti meg; gyorsan lesiklott róla, és igyekezett a bozótban eltűnni. Utána hajítottam tomahawkomat, és a nehéz fegyver eltalálta a sastollakkal díszített koponyát. Kavo-mien is összeesett. Most leugrottam a zsákmányolt lóról, vállamhoz emeltem a Henry-féle karabélyt, és lövések sorozatát zúdítottam az életemet fenyegető ogellalla harcosokra. Hármat leterítettem, de nem folytathattam, mert a tűz már veszedelmesen közeledett felém. Gyorsan elvágtam Swallow kötelékeit, és a hátára pattantam. A terhétől megkönnyebbült barna pej elvágtatott.

Sam ebben a pillanatban érkezett el Tonyhoz. Nagyszerű lendülettel átvetette magát a fakóról a saját kancájára, villámgyorsan lehajolt, és késével elmetszette a béklyót. A következő pillanatban már mellettem vágtatott egy rés felé; ahol a lángok még nem egyesültek.

- Szerencse, segíts! - fohászkodtam.

Baj nélkül keresztüljutottunk a lángtengeren, és megálltunk egy helyen, melyet a tűz már teljesen felperzselt. A föld csupa fekete korom volt, de már kezdett lehűlni. Valamivel távolabb, jobbról is, balról is lángok kavarogtak, és olyan forróságot árasztottak, hogy alig tudtunk lélegzetet venni, már csak azért is, mert a hirtelen fellobbanó tűz felemésztette a levegő oxigénjét.

De ez a nyomasztó érzés nem tartott sokáig. A levegő hamar lehűlt, amint a tűz tovaszáguldott, de a látóhatár még egy negyed óra múlva is izzó piros fényben úszott. Ám körülöttünk a préri egészen fekete volt, és még a csillagokat is füstfellegek homályosították el.

- Micsoda pokoli hőség volt! - sóhajtott fel Sam. - Nem csodálnám, ha a szerelvény elolvadt volna.

- A szerelvénynek semmi baja. A kocsikat úgy szerkesztik, hogy sok mindent kibírjanak. Gyakran megesik, hogy egy vonatnak égő erdőn vagy prérin kell átvágnia.

- Most az a baj, hogy az indiánok észrevettek bennünket.

- Még most is látnak. El kell hitetnünk velük, hogy megelégeltük a dolgot, és elmentünk. Talán azt hiszik; hogy valami katonai járőrhöz tartozunk, és most sietünk jelentést tenni. Vonuljunk vissza északra, aztán keletnek fordulva, nagy ívben térjünk vissza a töltéshez.

- Ez például kitűnő terv. Közben pihenünk egy kicsit. A tomahawkod derekasan dolgozott.

- Pedig még arra is ügyeltem, hogy ne öljek meg senkit.

- Hogyhogy, ezt nem értem.

- Akit eltaláltam, csak az eszméletét vesztette el. Nem is akartam mást.

- Jaj, ne bosszants, Charlie! Előbb a két őrnek kegyelmeztél meg a tisztáson, most meg a két törzsfőnöknek. Mi vagy te - irgalmas szamaritánus?

- Van rá okom, te nem érted ezt, Sam.

- Olyan butának tartasz? Magyarázd csak meg.

- Amikor a foglyuk voltam, megölhettek volna, de nem tették. Jóságukat hálátlansággal viszonoztam már akkor is, amikor megszöktem.

Ezért most vigyáztam, nehogy széthasítsam vagy betörjem a fejüket.

- Ne haragudj, Charlie, de ez például hajmeresztő ostobaság volt!

Hisz a fickók nem is tudják, milyen nemesen gondolkodol. Azt fogják mondani; hogy Old Shatterhand már nem a régi, annyi erő sincs a karjában,

hogy tomahawkkal agyoncsapjon valakit.

A beszélgetés száguldás közben folyt le. Az öreg kanca hosszú lábaival derekasan lépést tartott szélsebes musztángommal. Jókora kerülő után-visszajutottunk a töltéshez, körülbelül egymérföldnyire attól a helytől, ahol a vonat állt. Itt kipányváztuk lovainkat, és gyalog osontunk a színtérre. Égett szag töltötte el a levegőt, a síkságot hamu borította. A szellő felkavarta ezt a hamut, és felénk csapta. Alig tudtam a köhögési ingernek ellenállni, pedig fontos volt, hogy csendben maradjunk. Nemsokára megpillantottuk a mozdony reflektorait, de egyetlen indiánt sem láttunk körülötte. Amint még közelebb értem, láttam, hogy az történt, amire számítottam: az indiánok a vagonok alá menekültek. Ott feküdtek szorosan összezsúfolódva, és nem mertek előbújni, nehogy a kocsik ablakából golyózáport zúdítsanak rájuk.

- Sam! Menj vissza a lovakhoz, nehogy az indiánok kezébe kerüljenek!

- Mi jut eszedbe? Az indiánok nem bújnak ki a vagonok alól.

- De én kipiszkálom őket! - feleltem, és néhány szóval elmondtam tervemet, amely ebben a pillanatban jutott eszembe.

- Remek, Charlie! - vigyorgott Sam. - Egész biztos, hogy jól sikerül. Én meg a kellő pillanatban itt leszek a lovakkal, annyi bizonyos!

Késsel a kezemben rohantam a töltés mentén, addig a pontig, ahol a mozdony állt. A hajtókerekektől nem láttam, hogy a mozdony alatt is lapulnak-e indiánok. Gyorsan felkúsztam a töltésen, aztán két ugrással már fenn is voltam a "vasparipán".

Váratlan felbukkanásomat a meglepetés kiáltása fogadta, de nem törődtem vele, hanem villámgyorsan megvalósítottam szándékomat. Ellengőzt adtam, és a vonat elindult visszafelé. Most tört csak ki a lárma igazán! Dühös ordítozás és jajveszékelés hallatszott a kerekek alól.

Vagy harminc métert tettünk meg hátrafelé, aztán megint előreirányítottam a mozdonyt.

- Megállj, kutya! - hörögte egy dühös hang alattam, s egy izmos alak kapaszkodott fel a mozdonyra, késsel a kezében. A fehér bandita volt, az ogellallák felbujtója. Feje már a hágcsó fölé emelkedett, de egy hatalmas rúgással megszabadultam tőle.

- Charlie, ide! - hatolt fülembe egy éles hang. - Itt vagyok!

Sam megérkezett. Nyugodtan ült Tonyja hátán, egyik kezével Swallow kantárját fogva, a másikkal meg két indián ellen védekezve. Egy szempillantás alatt leugrottam a mozdonyról, és segítségére siettem.

A két indián, aki sértetlenül került ki a kerekek alól, most már rémülten menekült. De ugyanakkor egy másik támadó rohant felénk, késsel a kezében. Sam arra nézett és felordított:

- Fred Morgan! Te sátán! Meghalsz, te nyomorult!

Láttam, hogy tomahawkját magasra emeli, és lesújt vele, de ellenfele gyors mozdulattal kitért előle, és eltűnt a menekülő indiánok között.

Sam utána ugratott kancájával, de nem állt módomban a további fejleményeket figyelemmel kísérni, mert három ogellalla állta el az utamat, és a következő percekben a saját bőrömmel kellett törődnöm.

A csata utolsó epizódja is lezajlott. Az üldözésben nem vettem részt. Úgy gondoltam, éppen elég vér folyt már, s az indiánoknak ez a lecke bizonyára elvette a kedvét attól, hogy hasonló kalandokba bocsátkozzanak.

Szerettem volna már Samet is magam mellett látni. Ezért néhányszor hangosan utánoztam a kojot vonítását, abban a reményben, hogy erre a jelre Sam visszafordul.

Most már mindenki kiszállt a vagonokból. A kerekek alól kihúzták a halottakat és sebesülteket. A főkalauz megpillantott, és dühösen rám förmedt:

- Hogy mert a mozdonyhoz nyúlni?! Még szerencse, hogy nem csinált nagyobb bajt! Ha nem avatkozik bele, elfogjuk az indiánokat, így meg a legtöbb elmenekült.

- Könnyű most hetvenkedni! - feleltem. - Sokkal rosszabbul is végződhetett volna.

- Ki gyújtotta fel a prérit?

- Én.

- Még ezt is! És mit szólna, ha letartóztatnám, hogy bíróság elé állítsam?

- Próbálja meg! Kíváncsi vagyok, hogyan sikerülne ez önnek!

A vonatkísérő végignézett rajtam, és megszeppent.

- Nem mondtam komolyan - felelte. - Mindenki hibázik, ön is, még magam is. Legyünk elnézéssel egymás iránt.

- Eszemben sincs, hogy önnek szemrehányást tegyek - feleltem - mert végtére is semmi közöm a dologhoz. De nézzen körül. A tizenhat pályamunkás és húsz milicista közül kilenc meghalt - az életükért ön tartozik számadással. Ha mindjárt rám hallgat, és nem akar mindenáron vezérkedni, olcsóbban megúsztuk volna.

Vitatkozni akart velem, de az utasok közül már többen körülvettek minket, s ezért tanácsosnak tartotta a vitát abbahagyni.

- Mit tanácsol most? - kérdezte szerényen.

- Helyre kell állítaniuk a síneket, természetesen. Ehhez világosság kell, de fű és gally van itt elég, máglyákat gyújthatnak. Persze őröket kell állítani, nehogy az indiánok újra meglephessék önöket, bár ennek nem nagy a valószínűsége.

- Nem vállalná magára, Sir?

- Mit?

- Az őrséget.

- Ha bolond lennék! Éppen eleget fáradoztam az önök érdekében, és most már megyek a dolgom után. A barátom már itt is van.

Sam megérkezett ugyan, de olyan feldúlt arccal, hogy ijesztő volt nézni.

- Meghallottad a jeladásomat? - kérdeztem.

- Hogy a mennydörgős mennykő csapna a sok gazemberbe! - káromkodott felelet helyett. Nem faggattam, hogy miért olyan rossz kedvű. Nyilván elszalasztotta azt a fehér bandität, aki az egész vonatrablást kitervezte. Úgy látszik, régtől fogva ismeri, mert a nevén nevezte. Fred

Morgan! Ez volt az, akit lerúgtam a mozdonyról - aki késével előbb engem akart megölni, majd Samre támadt. Bizony, kár volt elszalasztani, én is szívesen megszorítottam volna a torkát!

- Gyerünk már, torkig vagyok mindennel! - kiáltott rám Sam. Öt perc múlva beszélgetve ballagtunk egymás mellett a töltés tövében, jó messze a szerelvény körül sürgölődő emberektől. Lovainkat kantárszáron vezettük.

- Már sajnálom, hogy belekeveredtem ebbe az ostoba dologba, Sam - jegyeztem meg rosszkedvűen.

- Hát még én! - fakadt ki Sam. - Mintha minden összeesküdött volna ellenem. Csupa bosszúság ért. A két őr, akit megkötöztem, elmenekült. A két törzsfőnök, akit tomahawkoddal szelíden megsimogattál, elmenekült. De ez még semmi! Fred Morgan is elmenekült, akit évek óta üldözök!

- Miért?

- Hát még mindig nem tudod, kicsoda? Azt hittem, már régen kitaláltad.

Sam szemébe néztem - indulatos harag és elkeseredés tükröződött benne.

- Csak nem a családod gyilkosa, Sam?

- Ki lenne más?!

- Hogy a tűz égesse meg! - tört ki belőlem is a káromkodás. - Nem lehetne még utolérni?

- Túl van már árkon-bokron a bitang! Elszalasztottam a kedvező alkalmat! Most már bottal üthetem a nyomát!

Hirtelen eszembe jutott valami, amelyről a csata hevében egészen megfeledkeztem. Zsebembe nyúltam, és előhúztam a spanyol nyeregtáskájából kiszedett papírokat meg a két zacskót is.

- Nézd csak, Sam - mondtam - Ezt a tisztáson az ő lova nyergében találtam. Talán megtudunk belőle valamit.

Idáig világított az egyik máglya fénye, amelyet tanácsomra a vasutasok gyújtottak meg. Kibontottam a két zacskót, és felkiáltottam meglepetésemben.

- Drágakövek! Milyen csodás gyémántok! Sam, ez hatalmas vagyont ér!

Hogy kerültek ezek a gyémántok a prérire? És hogy jutott hozzájuk az a sötét gazember? Hogy nem becsületes úton, az bizonyos. Most aztán vesződhetek, amíg a kincs jogos tulajdonosát megtalálom!

- Mutasd csak, Charlie! - mondta Sam. - Ilyesmi még sohasem volt a kezemben. Ha az ember meggondolja, hogy ez a pár kavics komoly vagyont ér. . .

- Pedig nem más, mint tiszta szén, Sam.

- Az én szememben nem is ér többet - vonogatta vállát Sam. - Öreg puskámat nem adnám oda az egész vacakért. Mit akarsz csinálni vele?

- Visszaadom a gazdájának, természetesen.

- És ki az?

- Tudja a jófene, de majd csak hallok róla! Valaki elvesztette, vagy ellopták tőle. Biztosan megírták az újságok is. Majd ha a városban leszünk, érdeklődünk a dolog után.

- Talán a papírok elárulnak valamit - vélte Sam.

- Igazad van! Erre nem is gondoltam. Nézzük csak!

Az iratok közt egy nagy térképet találtam - az Egyesült Államok részletes térképét. Aztán egy levél került a kezembe, melynek borítéka hiányzott. A levél így hangzott:

Galveston, . . .

Drága Apám! Szükségem van rád. Gyere minél előbb, akár sikerült a brileket megszerezned, akár nem. Még nagyobb zsákmányra van kilátás.

Augusztus közepén várlak a Sierra Blanca tövében, a Head Peak alatt, ahol a Pecos folyó ered. A többit személyesen. Ölel szerető fiad Patrick

A Galveston szó mellett a dátumot leszakította valaki, s így nem tudtam megállapítani, mikor írták a levelet. Felolvastam Samnek.

- Ez bizony neki szól! - mondta Sam. - Tudom, a fiát Patricknek hívják. Éppen ez a kettő hiányzik még, hogy puskámon a tíz rovátka meglegyen. De hol van az a hely, amiről beszél?

- A Head Peak? A legmagasabb hegycsúcs Santa Fe közelében. Láttam már, amikor a Sierra Blanca havasaiban medvére vadásztam.

- A Pecos folyót is ismered?

- Azt ismerem csak igazán!

- Akkor te vagy az én emberem! Úgyis Texasba és Mexikóba készültünk, hát egy kis kitérőt teszünk Új-Mexikó felé. Velem tartasz, amíg nyakon csípem azt a sátánt, aki Fred Morgan néven rontja a levegőt?

- Természetesen! Nekem is lesz egy-két szavam vele. Meg kell tudnom, kié az a maroknyi drága kavics.

- Hát akkor dugd el szépen, és nézzük meg, mit csinálnak a vasutasok.

A pályamunkások buzgón dolgoztak a feltépett sínek helyreállításán.

Az utasok bámészkodtak, egyesek a hullákat rakták egy sorba. Amikor megláttak minket, hozzánk léptek, és köszönetet mondtak a segítségért, melyet tőlünk kaptak. Okosabbak voltak a vonatkísérőnél, s megértették, hogy nekünk köszönhetik az életüket. Az egyik megkérdezte, mivel fejezhetné ki a háláját. Azt feleltem, nagyon örülnék, ha lőport, ólmot, dohányt, kenyeret és gyufát tudnék vásárolni, mert mindebből kifogytam, és ezen a tájon nehezen pótolható. Tüstént előkerült minden, amit felsoroltam, s hallani sem akartak arról, hogy megfizessem.

Közben elkészültek a pálya kijavításával; összeszedték a szerszámokat, és berakták a szerkocsiba. A főkalauz hozzám lépett és megkérdezte:

- Nem szállnak fel, uraim? Szívesen elviszem önöket akármeddig.

- Köszönöm, mi itt maradunk.

- És mi lesz a zsákmánnyal?

- A préri törvényei értelmében a zsákmány a győztest illeti meg.

- Akkor hazaviszek néhány dolgot emlékbe - mondta a főkalauz.

- Előbb mutassa meg azt az indiánt, akit ön győzött le! - mondta Sam.

- Hogy érti ezt?

- Akit ön ölt meg személyesen, annak elveheti a fegyvereit vagy a pipáját vagy egyéb holmiját - de ha egy másik elesett indiánhoz nyúl, akkor közönséges hullarabló.

- Ugyan hagyd már, Sam! - szóltam rá. - Semmi szükségünk ezekre a dolgokra.

- Jól van. De ismerje el, hogy az indiánokat mi győztük le.

A főkalauz bosszúsan elkotródott. Az elesett fehéreket berakták az egyik kocsiba. Mindenki beszállt, a mozdony nagyot sípolt, és lassan elindult. Az utasok az ablakhoz tódultak, és kendőikkel integetve búcsúzkodtak tőlünk. Nemsokára magunkra maradtunk.

XV. A CÖLÖPTOLOGATÓK

Texas és Új-Mexikó határán, a Sziklás-hegységtől keletre, a Pecos és a Red River Forrásvidékén, a Colorado, Brazos és Trinity folyók közt terül el az a kietlen fennsík, melyet az Egyesült Államok Szaharájának lehetne nevezni.

Forró homokdombok váltakoznak itt kopár sziklákkal és gipszrétegekkel, amelyek állatnak és növénynek a legnyomorúságosabb életfeltételeket sem biztosítják. A tikkasztó nappalokat dermesztő éjszakák követik, szinte minden átmenet nélkül. Egyetlen oázis sem üdíti fel az ember szemét, legfeljebb egy-egy mezquitocserje szakítja meg itt-ott a táj rideg egyhangúságát. Ezeken a bokrokon kívül egy kaktuszfajta is van, mely szinte csodálatos módon gyökereket tud ereszteni a mostoha talajba, sőt kiterjedt bozótokat alkot, bár színe fakó, ágai satnyák, és ujjnyi vastag por lepi be. Jaj a lovasnak, aki egy ilyen kaktuszbozótba téved, és megfeledkezik a fokozott óvatosságról! A kaktusz kemény, éles, szúrós tövisei megsebezhetik, és vesztét is okozhatják.

De akármilyen borzalmas is ez a pusztaság, az emberek nem riadnak vissza attól a kísérlettől, hogy keresztülhatoljanak rajta. Utak vezetnek a fennsíkon

át egyrészt Texas prérijébe, másrészt Santa Fe és El Paso del Norte városa felé. Persze ne képzeljünk olyan utakat, aminőkkel civilizált országokban találkozunk. Az utat nem jelöli más, csak földbe vert karók vagy cölöpök sora, amelyek a helyes irányt mutatják. Ezeket az útjelzőket követik a magányos vadászok vagy merész kalandorok, lassan vánszorgó ökör vontatta szekerek, sőt kisebb indián csapatok is, ha nem akarják az óriási fennsíkot megkerülni.

Az út így is elég hosszú, és ugyancsak nem veszélytelen. Több áldozatot szed, mint Afrika vagy Közép-Ázsia sivatagjai. A cölöpökkel jelzett út mentén emberi és állati hullák, csontvázak, kocsironcsok hevernek, amelyek hátborzongató történeteket sejtetnek. Fölöttük dögkeselyűk lebegnek a levegőben, s olyan kitartóan követnek minden élőlényt, mintha biztosan tudnák, hogy kiszemelt zsákmányuk nem menekülhet előlük.

Ennek a félelmetes sivatagnak számos neve van angol, francia és spanyol nyelven. De leggyakrabban Llano Estacado, vagyis Cölöp-síkság, Cölöp-sivatag néven emlegetik.

Két lovas poroszkált a Red River irányából a Sierra Blanca felé. Az irtózatosan lesoványodott két ló beteg, borzas madarakhoz hasonlított, amelyeket másnap reggel holtan találnak kalitkájukban. Botorkálva vánszorogtak, véraláfutásos szemük bágyadtan pislogott, kiszáradt nyelvük petyhüdten lógott ki ajkuk közül. A perzselő hőség ellenére egyetlen csöpp veríték vagy hab sem volt rajtuk, ami arra vallott, hogy testük teljesen kiszáradt.

A két ló Swallow és Tony volt, s lovasuk persze nem más, mint Sam Sans-ear és én magam. Már ötödik napja vánszorogtunk a Llano Estacadón keresztül, és utolsó csepp vizünk olyan régen elfogyott, hogy már az ízére sem emlékeztünk.

Szegény Sam csak úgy lötyögött a nyeregben, kancája nyakára dőlve, s fáradt arca, üres, kifejezéstelen tekintete azt mutatta, hogy már a tökéletes közönyösség állapotába süllyedt. Én is úgy éreztem, mintha szemhéjam ólomból lenne, s garatom annyira kiszáradt, hogy minden szó nehezemre

esett. Úgy éreztem, legfeljebb egy óráig bírom még, aztán lezuhanok a nyeregből, és elnyúlok a földön, beletörődve a pusztulásba.

- Vizet! - sóhajtotta Sam.

Ránéztem és hallgattam. Ha tudnék is beszélni, mit mondhatok neki? Ekkor lovam megbotlott és megállt. Akárhogy nógattam is, nem volt hajlandó lábát felemelni. Az öreg Tony tüstént követte Swallow példáját.

Lemásztam a nyeregből, megfogtam musztángom kantárszárát, és úgy vezettem előre; terhétől megkönnyebbülten, lassan vánszorgott mellettem. Sam hasonlóképpen vonszolta a maga táltosát. Fél mérföldet vánszorogtam így kínlódva előre, amikor hangos sóhajt hallottam a hátam mögött. Megfordultam. A jó Sam a porban hevert, és behunyta szemét. Leültem mellé, és szótlanul bámultam a levegőbe.

Ez hát a vég - gondoltam -, kalandjaimnak, vándorlásaimnak, ifjú életemnek csúf befejezése! Szüleimre és testvéreimre akartam gondolni, búcsút akartam mondani magamban a távoli óhazának, de gondolataim nem engedelmeskedtek. Fejem üresen zakatolt. S ha azt kérdezik, miért nem voltam előrelátóbb, miért nem készültem fel jobban a hosszú, nehéz útra; ha már belevágtam - szégyenszemre be kell vallanom, hogy én is áldozatul estem annak a gyalázatos, kegyetlen trükknek, mely a Cölöp-sivatagban már sok-sok ember halálát okozta.

Santa Féből és El Pasóból gyakran jönnek ide aranyásók, akik Kaliforniában szerencsésen jártak, és fáradságos munkájuk gyümölcsét a keleti nagyvárosokban szerették volna élvezni. Át kellett vágniuk a Cölöp-sivatagon, ahol olyan veszély ólálkodott rájuk, mely az emberi aljasság legrútabb példája. A sivatagban züllött haramiák rejtőzködtek, részint az aranybányák kudarcot vallott alakjai, részint pedig a világ minden tájáról idecsődült kalandorok, akik semmi gaztettől nem riadtak vissza, de annál jobban irtóztak a tisztességes munkától. A nuggetekre pályáztak, a kisebb-nagyobb aranyszemcsékre vagy aranyporra, amit a keletre hazatérő aranyásók vászonzacskóban a nyakukban hordtak. Igen ám, csakhogy ezek erős, edzett fickók voltak, akik küzdelmek és nélkülözések során sokszor bebizonyították bátorságukat és kitartásukat! A martalócok nem merték

nyíltan megtámadni őket, hanem még kegyetlenebb cselt eszeltek ki: a helyes utat jelző cölöpöket kiszedték a földből, és megtévesztő irányban verték le újra; hogy az utasokat a sivatag mélyébe csalják, ahol egészen biztosan elpusztulnak.

Akkor aztán könnyű dolog a haldoklók vagy halottak tulajdonát elrabolni.

Ezért szegélyezték az álösvényt a pusztulásba csalogatott vándorok fehérre aszalódott csontjai - embereké, akiket elkapott a híres "aranyláz", s akiket hiába vártak vissza hozzátartozóik, még hírt sem kaptak felőlük többé soha.

Eddig bizalommal követtük a cölöpök útmutatását, és csak ma déltájban eszméltünk rá, hogy eltévedtünk. Hogy mikor tértünk el a helyes iránytól, most már nem tudtuk megállapítani. Ezért még akkor sem fordultunk volna vissza, ha állapotunk megengedi. Így azonban jóformán mozdulni sem tudtunk, sem előre, sem hátra.

Ekkor rekedt, visító hangot hallottam a magasból. Felpillantottam, és egy dögkeselyűt láttam a fejünk fölött keringeni. Mintha azt akarta volna az értésemre adni, hogy már csak a csoda segíthet rajtam.

Amint a szememet meresztettem, vagy ötszáz lépésnyire tőlem apró pontokat vettem észre, melyek mintha mozogtak volna. Kezembe vettem kétcsövű puskámat, és elindultam arrafelé. Nemsokára pontosabban láttam, mi van ott. Három kojot ült egy sötét valami mellett, amely egy elnyúlt emberi test is lehetett. A kojotok vagy prérifarkasok inkább a hiénára hasonlítanak, mint az európai farkasokra. Falánkságukat csak gyávaságuk múlja felül. Lehet, hogy egy haldokló hevert ott, s annak a kimúlását lesik.

Kezem reszketett a gyengeségtől, és sokáig kellett céloznom, hogy a kojotokat eltaláljam, s még jobban reszketett, amikor ajkamat a kis állatok vérével megnedvesítettem. Viszolyogtam tőle, mégis új erőre kaptam.

Most fordultam csak a földön heverő sötét alakhoz. Egy néger volt, aki a kimerültségtől fakószürkévé vált arcát a homokba temette. Rendes körülmények közt felkiáltottam volna, amikor ezt az ismerős arcot megpillantottam, de így csak halkan rebegtem:

- Bob!

Erre a megszólításra kissé felemelte a fejét, és kinyitotta szemét.

- Vizet! - nyögte.

Letérdeltem mellé, és az ő ajkát is vérrel nedvesítettem meg, s látva, hogy feléled tőle, Sans-earhez vánszorogtam, és neki is adtam néhány cseppet az undorító folyadékból.

Ezután visszatértem a négerhez, leültem mellé a földre, és szédülő fejjel töprengtem a véletlen kiszámíthatatlan szeszélyén, mely ezt a találkozást létrehozta.

Louisville-ben bejáratos voltam egy Marshall nevű dúsgazdag ékszerész házába. Két nagy fia volt, Bernard és Allan. A Marshall fiúkkal hamar összebarátkoztam, és néhányszor magammal vittem őket vadászni.

A ház öreg szolgája, a fehér hajú, örökké jókedvű Bob is nagyon megnyerte tetszésemet; sokat tréfálkoztam vele, és kölcsönösen megkedveltük egymást. Ez a Bob hevert előttem a porban - vajon hogy került ide, a Llano Estacadóba?

- Nagyon rosszul vagy, Bob? - kérdeztem tőle.

- Bob jobban van - felelte, és mosolyogni próbált. Eszembe jutott egykori örökös vidámsága, melynek halvány árnyéka volt ez a bágyadt mosoly, de annyit mindenesetre elárult, hogy Bob megismert. Hóna alá nyúltam és felsegítettem. Egy-két percig némán ültünk egymás mellett.

- Bob jobban van - ismételte a néger. - Massa Charlie megmentette.

Kérem, mentse meg Massa Bernardot is!

- Bernardot? Hol van?

- Ott! - mutatott a szemével az egyik irányba. - Nem, ott! - folytatta, az ellenkező irányba fordítva szemét. - Nem tudom! Semmit sem tudok!

- Mit keres Bernard úr a Llano Estacadóban?

- Kaliforniába akar menni. . .; sok emberrel együtt utazik.

- Miféle emberekkel?

- Vadászok. . ., kereskedők. . . Bob nem tudja. . .

- Minek megy Kaliforniába?

- Az öccséhez, Massa Allanhez, San Franciscóba.

- Hát Allan nincs az apjánál?

- Nem, nem. . . Massa Marshall már nem élni.

- Mr. Marshall meghalt? - kérdeztem csodálkozva, hiszen erős, egészséges ember volt. - Milyen betegségben halt meg?

- Nem betegségben. . ., rossz emberek megölni Massa Marshallt, meggyilkolni!

- Ki tette azt?

- Bob nem tudni. . . seriff nem tudni. . . senki sem tudni. Éjjel jönni, kést szúrni Massa Marshall szívébe, elvinni minden pénzt, drágaságot, ékszereket; jaj!

- Mikor történt ez?

- Egy, kettő, három - már négy hónap azóta. Massa Bernard egyedül maradni, mert Massa Allan már rég Kaliforniába menni.

Nagyon megrendített ez a szörnyű hír. Az öreg Marshall egyszerű, derék, kedélyes ember volt. Ki gondolta volna, hogy rablógyilkos áldozata lesz? A gyilkos eltűnt a zsákmányolt pénzzel, ékszerekkel, gyémántokkal. . . Hirtelen eszembe jutottak a drágakövek, amelyeket Fred Morgan nyeregtáskájából szedtem ki. Lehetséges, hogy ő járt Louisville-ben?

- Hogy kerültél ide, egész egyedül, Bob? - kérdeztem.

- Bob fáradt, ló fáradt, többi ember fáradt - magyarázta az öreg néger. - Bob leesni lováról, többi ember továbbmenni, Bob itt maradni a földön!

- Azt mondod, többi ember? Hányan voltak?

- Sokan, Massa! Kilenc ember és Bob.

- Látom, késed és kardod van. Mindenki fel volt fegyverezve?

- Többi még jobban. Puskával, revolverrel.

- És ki volt a vezető?

- Egy Williams nevű.

Elgondolkodtam. Kétségtelen, hogy az a társaság, mellyel Bob idáig érkezett, éppen olyan fáradt és kimerült volt, mint mi, mert Bernard Marshall különben nem hagyta volna cserben a család régi, hű szolgáját. Kár, hogy Bob nem tudja megmutatni az irányt, amerre útjukat folytatták. De ha továbbmentek is, nem lehetnek messze. Talán nyomaik útbaigazítanak.

Az a kis nedvesség, mely torkunkon lejutott, szinte csodát művelt velünk. Sam feltápászkodott, és odajött hozzánk. Néhány szóval elmondtam neki, ki ez a néger, és mit tudtam meg tőle.

- Mondok valamit, Sam - folytattam. - Maradj itt a lovak mellett. Én továbbmegyek, és körülnézek egy kicsit. Ha két órán belül nem jövök vissza, gyertek utánam.

- Ahogy akarod - felelte Sam bágyadtan.

Addig vizsgálgattam a talajt, amíg meg nem találtam Bernard társaságának nyomait, amelyek észak felé vezettek. A nyomokat követve, szinte magam előtt láttam, amint kimerülten botorkálnak, meg-megállnak, aztán továbbvonszolják magukat - a nyomok mindezt elárulták.

Talán egymérföldnyi utat tettem meg, amikor szórványosan árválkodó kaktuszbokrokat vettem észre - előbb egyenként, de később már csoportosan, végül valóságos kaktuszbozótba jutottam. Persze óvakodtam attól; hogy beljebb hatoljak, inkább megkerültem a bozótot, és a szélén vánszorogtam tovább. Ekkor egy olyan ötletem támadt, mely hirtelen reménységgel töltött el.

Egyszer Florida forró lapályain jártam, ahol a hőség olyan tikkasztó volt, hogy ember és állat már-már a végét járta. Az ég mintha izzó fém lett volna, a föld pedig forró ólom. S akkor olyan érdekes dolgot láttam, hogy máig sem felejtettem el. A bennszülöttek felgyújtották a kiszáradt nádast, és az óriási tűz nyomában hamarosan eső támadt. Nem tudtam magamnak megmagyarázni, de aki jól ismeri a természeti erőket és jelenségeket, akkor is számol velük, ha tudományos értelmezésüket nem ismeri.

Ez jutott eszembe ebben a pillanatban, és máris munkához láttam.

Letérdeltem a kaktuszcserjék mellé, és késemmel vékony rostokat vágtam ki belőlük, s még azokat is szétszedtem, hogy könnyebben meggyújthassam.

Néhány perc múlva vígan lobogott a tűz, mely előbb lassan, majd egyre gyorsabban terjedt, míg végül egy tűztenger szélén álltam, melynek másik határa szinte a végtelenbe nyúlt.

Már több préritüzet éltem meg, de egyiket sem lehetett ehhez hasonlítani.

Az egyes kaktuszcserjék olyan pattogással gyúltak lángra, mintha puskák ropogtak volna, majd olyan zaj támadt, mintha egy ezred katonaság

lövöldözne, s ágyúk is beleszólnának a harcba. A lángok az ég felé törtek, s az izzó párákat csillogó szikrák járták át, ahogy a kaktusz tüskéi, mint megannyi kilőtt nyíl, a magasba röppentek.

Még nem tudtam, mi lesz ebből, de erősen reméltem, hogy az égő bozót hősége valami változást idéz elő. Megfordultam, és visszafelé indultam, de már félúton Sammel és Bobbal találkoztam, akik a két lovat vezetve utánam jöttek.

- Mi történt ott, Charlie? - kérdezte Sam, abba az irányba mutatva, ahonnan jöttem. - Először azt hittem, földrengés. Most már látom, a kaktusz tüzet fogott a melegtől.

- Nem a melegtől, Sam. Én gyújtottam fel.

- Felgyújtottad? Minek?

- Hogy esőt kapjunk.

- Esőt? Ne haragudj, Charlie, de azt kell gondolnom, hogy például meghibbantál egy kicsit.

- Akkor beszélj velem nagyobb tisztelettel - feleltem. - Hát nem tudod, Sam, hogy a vademberek milyen rettegő tisztelettel néznek az őrültekre?

- Csak nem azt akarod mondani, hogy valami okos dolgot műveltél?

Hisz a tűz csak fokozza a hőséget.

- Más hatása is lehet - feleltem.

- Például mi? Fokozza a villamosságot? Egyáltalán nem tudom, mi az a híres elektromosság! Látni nem lehet, megenni nem lehet - és ami a legrosszabb, inni sem lehet belőle.

- No, nem olyan biztos! Még kezet csókolsz nekem, ha jön egy szép mennydörgés és egy szép zivatar!

- Szegény Charlie! A hőség az agyadra ment!

Olyan aggódva nézett rám; hogy láttam, most már nem tréfál. Felnéztem az égre.

- Látod azokat a párákat a magasban? Már kezdenek összeállni! Mit szólnál, ha felhő lenne belőlük?

- Ha csakugyan esőt csináltál, Charlie, nemcsak a kezedet csókolom meg, de a lábadat is! Akkor elismerem; hogy te vagy a legokosabb ember a világon, én meg a legnagyobb szamár.

- Félrebeszélsz, Sam. Nem olyan nagy dolog az egész. Floridában láttam, és én csak utánoztam az ottaniakat. Nézd, milyen gyönyörű felhő!

Mire a bozót leég, megerednek az ég csatornái. Ha nem hiszel nekem, nézz a Tonydra - orrlyukai kitágulnak, és farkának a csonkja úgy forog, mintha nagyon örülne valaminek. Swallow is esőt szimatol, látom. Gyere, szedd a lábad, hogy ne maradjunk ki belőle!

Futásnak eredtünk, és lovainkat sem kellett nógatnunk. Ösztönük kergette őket az eső elébe.

Jóslatom bevált. Fél óra múlva a kis felhő annyira kiterebélyesedett, hogy elborította a fél eget. Még öt perc, és mintha húsz ököl csapkodta volna fejünket és vállunkat! Egy szempillantás alatt bőrig áztunk, és ruhánk úgy csöpögött, mintha egy folyón úsztunk volna keresztül.

A két ló mozdulatlanul állt, átengedve magát az üdítő zápornak, melyet örvendező szuszogással üdvözöltek. De nemsokára látványosabb jelét is adták örömüknek. Tátott szájjal itták a mennyből csurgó pompás vizet, melytől erejük szinte varázslatosan visszatért. A mi gyönyörűségünk sem volt kisebb. Kifeszített takaróba gyűjtöttük a drága nedűt, és tömlőinkbe töltöttük. Ötünk közül - a két lovat is beleértve - Bob viselkedett a legféktelenebbül örömében. Táncolt, cigánykereket hányt, és bukfenceket vetett, arca fénylett, és boldog vigyorgás áradt el rajta.

- Massa, Massa, mennyi víz, ó, mennyi víz! Szép víz, jó víz, finom víz! Bob megint erős, egészséges! Massa Bernard is kap ebből a víz ből?

- Talán, ha nincs nagyon messze innen. De most ne beszélj, hanem igyál! A zápor nem tart soká!

Felkapta a földről széles karimájú kalapját, amelyet az imént örömében elhajított. Az eső alá tartotta, s amikor megtelt vízzel, beledugta duzzadt ajkát.

- Jaj, Massa, milyen finom! Bob még sohasem inni ilyen jót!

Amikor "repetálni" akart, már hiába tartotta kalapját az ég felé - az eső elállt.

Eddig szüntelenül mennydörgött, de abban a pillanatban, amikor a mennyei ribillió elhallgatott, a zápor is megszűnt - éppen olyan gyorsan, mint ahogy kezdődött. Nem is volt már szükségünk rá, szomjúságunkat bőségesen csillapítottuk, azonkívül minden tömlőnk színültig tele volt az isteni nedűvel, melyet csak akkor értékelünk érdeme szerint, ha hosszabb ideig kénytelenek voltunk nélkülözni.

- Most aztán együnk valamit - javasoltam -, utána felkutatjuk Bernard Marshallt.

Az ebéd nem tartott soká; néhány perc alatt bekaptuk a szárított bölényhúst, aztán lóra ültünk és továbbporoszkáltunk. Bob kitűnő gyaloglónak bizonyult, játszva lépést tartott feléledt lovainkkal.

Az eső teljesen elmosta ugyan a Marshall-féle társaság nyomait, de én már tudtam, merre vezettek, és nem is tévesztettem el az irányt. Nemsokára egy kivájt tököt pillantottam meg a porban - valamikor víztömlő helyett szolgált, aztán valaki elhajította.

A kaktuszbozót jó messzire nyúlt kelet-nyugati irányban, mert a felperzselt vonal sokáig nem ért véget. Ennek egyébként örültem, mert azzal biztatott,

hogy Marshalléknak is jutott az esőből. De az elüszkösödött bokrok sora mégiscsak véget ért, és nemsokára egy sötét csoportot

- embereket és állatokat - pillantottam meg a távolban. Elővettem távcsövemet, és megállapítottam, hogy kilenc férfi meg tíz ló táborozik ott. Nyolc ember a földön ült, a kilencedik azonban nyeregbe vetette magát, és elindult felénk. Erősebben szemügyre vettem, és örömömre felismertem benne Bernard Marshallt.

Kötőféken egy másik lovat is vitt magával, s rögtön kitaláltam, miért. Az eső előtt kimerültségében észre sem vette, hogy Bob lemaradt, vagy ha észrevette, fásultságában nem törődött vele. A frissítő zápor azután visszaadta erejét, rugalmasságát, még erkölcsi felelősségérzetét is.

Mihelyt magához tért, első dolga volt a hű szolgát megkeresni. Senki sem tartott vele, hogy ebben segítségére legyen. Társasága, úgy látszik, csupa jenkiből állt, s ezek a rideg lelkű emberek még a kisujjukat sem mozdították volna meg egy néger megmentésére. Ha még az ő szolgájuk lett volna! De így annyira sem becsülték az életét, mint egy lyukas diót.

Amikor Bernard megpillantott bennünket, megállította lovát, és gyanakodva bámult felénk. Aztán visszafordult, és karját felemelve intett társainak, akik rögtön fegyvert ragadtak, és lóra kaptak. Úgy festett a dolog, hogy mindjárt megrohamoznak bennünket.

- Szaladj elébük, Bob, és igazolj minket! - mondtam a négernek.

Bob futásnak eredt, én meg Sam kényelmesen baktattunk utána. De így is meghallottuk, amint még jó messziről lelkendezve kiáltott Bernard és társai felé:

- Massa, nem lőni! Massa, itt Bob! Nem lőni! Bob jó embereket hozni! Massa Charlie van itt!

Bob szavai eloszlatták a társaság gyanúját. Bernard kivételével mindnyájan leszálltak lovukról és békésen várták közeledésünket. Bernard kezét szeme fölé ernyőzte, és rám szegezte tekintetét.

- Kizárt dolog! - kiáltotta. - Nem lehet Charlie!

Louisville-ben mindenesetre gentlemanszerűbb külsővel rendelkeztem. Ha az ember hosszabb időt tölt a prérin, és a borotválkozásról is leszokott, nem csodálkozhatik, ha rég nem látott barátai nem ismerik meg tüsténT. De amikor már csak húsz-harminc lépésnyire voltam tőle, odaugratott hozzánk, és a nyeregből kihajolva kezét nyújtotta felém.

- Charlie! Hát csakugyan ön az? Azt hittem, a havasokba igyekszik.

Hogy kerül ide, erre a déli tájra?

- Voltam a havasokban, Bernard, de nem szeretek fázni, hát lejjebb húzódtam. Ki gondolta volna, hogy itt találkozunk, ezen az istenverte Estacadón! Nem mutatna be a társaságának?

- Természetesen! Még nem tértem magamhoz meglepetésemből.

Ezer dollárért nem adom, hogy megint együtt lehetünk. Szálljon le, és lépjen közelebb!

Leugrott a nyeregből, és azt tettem én is. Sorra bemutatott útitársainak, aztán ezernyi kérdéssel halmozott el, melyekre alig győztem válaszolni. Közben lopva szemügyre vettem társait. Három kereskedő volt köztük, akiket arról lehetett megismerni; hogy túlságosan teleaggatták magukat fegyverekkel, melyeket baj esetén valószínűleg bajosan tudtak volna használni. A másik öt már jobban hasonlított a szokásos vadnyugati vadászokhoz. Egy nagy prémkereskedelmi vállalat bevásárlóinak mondották magukat, de nekem az volt a benyomásom, hogy kalandorok - mégpedig pénzéhes és eszközeikben nem túlságosan válogatós fickók. Vezetőjük Williams néven mutatkozott be, és igen fölényesen, hetykén viselkedett.

- No, most már tudjuk, hol járt, és honnan jött! - mondta nekem.

- Most még arra vagyok kíváncsi, hová igyekszik.

- Talán El Paso del Nortéba, talán még tovább, ahogy majd a kedvünk tartja - feleltem.

Az ösztönöm súgta, hogy kitérő választ adjak neki. Végtére is mi köze hozzá, hová megyünk?

- Irigylésre méltó emberek! - jegyezte meg Williams. - Hát mi a céljuk tulajdonképpen?

- Semmi különös. Csak éppen világot látni.

- Hát az bizony kellemes és érdekes, ha az embernek nincs más dolga, és a zsebe megengedi az utazgatást. Ragyogó puskájáról is látom, hogy jól bírja magát.

- Azt hiszem, itt az Estacadón a pénz nem sokat számít - feleltem.

- Igaza van, Sir. Fél órával előbb még azt gondoltam, nem érem meg a holnapi napot, hacsak valami csoda nem segít rajtam. De úgy látszik, kedvelnek az angyalok, mert a csoda bekövetkezett.

- Miféle csoda?

- Hát az eső, természetesen. Vagy önök nem kaptak belőle?

- Hogy mi ne kaptunk volna? Hiszen mi csináltuk!

- Hogyan? Az esőt?

- Azt hát! A felhőt, a mennydörgést, a villámlást - mindent.

- Minek néz engem, mondja, hogy ilyeneket mer lódítani? Vagy talán a Nagy-Sós-tónál járt, a mormonok közt, és az Ítéletnap Szentjei tanították meg erre a csodatételre?

- Jártam ugyan ott, de most nem az Ítéletnap, hanem a mai nap érdekel. Azt se bánom, ha nem hiszik el, hogy az esőt nekem köszönhették.

Engem csak az a kérdés érdekel, megengedik-e, hogy önökhöz csatlakozzunk.

- A legnagyobb örömmel! Csak nem adunk kosarat Marshall fiatalúr ismerőseinek! De mondja csak, hogy mertek nekivágni a Llano Estacadónak csak így, kettesben?

Valami megint arra késztetett, hogy őszinte válasz helyett ostobának tettessem magam.

- Micsoda merészség kell ahhoz? - kérdeztem. - Az utat cölöpök jelzik, az ember az egyik oldalon besétál, a másikon ki.

- Atyaúristen, micsoda együgyűség! Hát még sohasem hallott a cölöptologatókról?

- Nem én! Kik azok?

- No lám! Ne beszéljünk róluk, mert nem jó az ördögöt a falra festeni. De egyet mondhatok: ha olyan tapasztalt vadnyugati volna maga, mint Old Firehand vagy Old Shatterhand vagy Sans-ear, akkor nem beszélne ilyen ostobaságokat. De talán nem is hallotta ezeknek a nevét!

- Lehet, hogy hallottam, csak nem jegyeztem meg - feleltem. - Tessék mondani, hány napig kell még lovagolnunk, hogy kijussunk az Estacadóból?

- Két nap kell hozzá.

- És a jó úton vagyunk?

- Természetesen. Miért kérdezi?

- Mert nekem úgy rémlik, hogy a cölöpök eddig délkelet felé mutattak, most meg mintha délnyugati irányba fordulnának.

- Maga csak képzelődik! Talán nem is tudja a világtájakat megkülönböztetni. Örültem, hogy cselem ilyen jól sikerült. Most már csakugyan azt hiszi, hogy kiskoromban a fejemre ejtettek. Megkockáztattam - látszólag naiv csodálkozással - még egy kérdést:

- Hogy van az, hogy a prémkereskedelmi társaság a déli államokba küldi bevásárlóit? Azt gondoltam, hogy a legtöbb prémvadász északi tájakon dolgozik.

- Bölcsebbnek képzeli magát, barátom, mint amilyen. Eltekintve attól, hogy délen csak úgy nyüzsög a sok fekete és szürke oposszum, a bölények őszi vándorlásától is sok ezer prémet várunk.

- Értem már - bólintottam. - És az indiánoktól nem kell tartaniuk, hiszen a dakotáktól a sziúkig minden törzs szívesen látja a prémfelvásárló ügynököket. Azt is hallottam, hogy a prémkereskedelmi társaság igazolványa a legbiztosabb menlevél, s az indiánok már ismerik a társulat pecsétjét, és felmutatója védelemben és vendégszeretetben részesül.

Igaz, vagy csak mendemonda?

- Színigaz. Az indiánok kezünkre járnak mindenben.

- Önnek is van ilyen pecsétes igazolványa?

- Természetesen.

- Jaj, de szeretném látni! Mutassa meg azt a pecsétet! Észrevettem, hogy zavarba esett, s haragos arcot vág, hogy leplezze.

- Hogy képzeli azt! Csak indiánoknak mutathatom meg!

- És ha fehérek előtt kell igazolnia magát?

- Ebben az esetben a puskámmal igazolom magam, érti? Ezt jól jegyezze meg!

Elhallgattam, mintha fenyegetésétől megijedtem volna. Sam rám hunyorított, de nem szólt semmit - úgy látszik, megértette, hogy most furfangosnak kell lenni. Gyorsan elfordultam Williamstól, és Bernarddal kezdtem beszélgetni.

- Bobtól hallottam, mi történt. Nem akadt még a gyilkos nyomára, Bernard?

- Nem. De biztos vagyok benne, hogy többen szövetkeztek a gaztett végrehajtására.

- Allan még mindig Friscóban van?

- Remélem. Leveleit onnan keltezte.

- Még ma folytatják az utat, vagy itt táboroznak éjszakára?

- Megbeszéltük, hogy itt alszunk.

- Akkor lenyergelem a lovamat.

Levettem musztángomról a nyerget, és néhány maroknyi kukoricát adtam neki. Sam is lenyergelte kancáját. Közben óvakodtunk attól, hogy akár egyetlen szót is váltsunk egymással. Erre egyébként nem is volt szükség; ha két vadász heteken át jár együtt, már egymás szeméből olvassák ki gondolataikat. Marshall-lal sem beszéltem titokban vagy sugdolózva. A nap hátralevő része közömbös beszélgetéssel telt el.

- Ossza be az őrséget, Sir - mondtam Williamsnak, amint beesteledett. - Fáradtak vagyunk, aludni szeretnénk.

Williams meg is tette, de észrevettem, hogy a kettős őrségek egyikét sem állította össze úgy, hogy Sam vagy Marshall vagy én valamelyik bevásárlóval kerüljön egy párba.

- Aludjon közöttük, nehogy titokban megbeszélhessenek valamit egymás közt! - súgtam Marshallnak, aki csodálkozva nézett rám, de szót fogadott a rejtélyes utasításnak.

A társaság körben heveredett le, s mindenki a nyergét használta vánkosul. Én azonban a körön kívül feküdtem le, és musztángom nyakán pihentettem fejemet. Sam a bevásárlók közé furakodott.

Feljöttek a csillagok, de - talán az eső következtében - ködpára választotta el őket a földtől, és fényüket elfátyolozta. Az első őrséget két kereskedő látta el, s idejük minden különösebb esemény nélkül telt el.

A második turnust Williams magának tartotta meg, és a legfiatalabb bevásárlót választotta párjául. Még nem aludtak, amikor rájuk került a sor. Felálltak, és megkezdték őrjáratukat a tábor körül oly módon, hogy mindegyikük egy-egy félkört járt be újra meg újra. Megfigyeltem, melyik az a két pont, ahol mindig találkoznak. Az egyik Bob lova mellett volt, aminek nagyon megörültem, mert ezzel a lóval a délután folyamán már megbarátkoztam.

Fekvőhelyemről nem láthattam, hogy ez a két ember, valahányszor találkozik, beszél-e egymással. De a prérin töltött évek élessé teszik az ember hallását. Mintha lépteik neszéből azt vettem volna ki, hogy mielőtt megfordulnak, mindig- néhány szót váltanak. Most már csak azt kellett volna megtudni, miről beszélnek.

Lassú, óvatos mozdulatokkal Sam lovához kúsztam. A derék állat a legkisebb mozdulattal vagy szuszogással sem árulta el közeledésemet.

Elbújtam mellette, és szememet a félhomályba meresztettem. Nemsokára megpillantottam a két őrszemet majdnem egyszerre. Williams jobb felől érkezett meg útjáról, a fiatal bevásárló pedig bal felől. Mielőtt visszafordultak volna, tisztán hallottam a következő szavakat:

- Én őt, te meg a négert!

Ezt Williams mondta. A következő találkozásnál megint ő beszélt, mégpedig olyan határozottan, mintha parancsot adna ki:

- Természetesen azt a két hülyét is!

A csöppet sem hízelgő utalás nyilván rám és Samre vonatkozott. Úgy képzeltem, hogy a túlsó találkozási ponton a fiatal bevásárló vetette fel a kérdést, és Williams most felelt rá. Még jobban füleltem. Amikor megint a közelembe értek, ezt hallottam:

- Ugyan! Az egyik kis tökmag, a másik gügye! Különben is álmukban intézzük el őket!

A "tökmag" persze Sam volt, a "gügye" meg én. Az is világos volt, hogy meg akarnak gyilkolni minket. Hogy miért, nem tudtam; de nekem ennyi is elég volt. Nemsokára újra elhaladtak a közelemben, és most ez a parancs ütötte meg a fülemet - nyilván válasz egy odaát feltett kérdésre:

- Hát hogyne! Mind a hármat!

A fiatal bevásárló minden bizonnyal az iránt érdeklődött, vajon a három kereskedőt is el kell-e tenni láb alól. Az öt bevásárló tehát felkészült arra, hogy öt útitársát meggyilkolja, s ráadásul még engem és Samet is. És talán sikerül is nekik, ha nem támad az az ötletem, hogy kihallgassam őket. Most láttam csak, milyen elvetemült gazfickók közé kerültem. A következő találkozónál Williams csak ennyit vetett oda társának:

- Egy perccel sem előbb - de akkor gyorsan!

Ezzel, úgy látszik, megbeszéltek mindent, és az utolsó szavak az időpontra vonatkoztak, amikor a dolognak meg kell történnie. Mikor lesz az? Eszembe jutott, amit az előbb hallottam: "Álmukban intézzük el őket!" Tehát még ma éjjel számíthatunk rá. A két banditának még legfeljebb negyed órányi ideje volt, tehát igyekeznem kell, ha meg akarom előzni őket.

A következő találkozásnál már egyetlen szó sem hangzott el. Szinte egyszerre fordultak meg, hogy újabb félkörbe kezdjenek. Abban a pillanatban, amikor Williams elhaladt mellettem, felpattantam, és bal kezemmel elkaptam a nyakát, jobb öklömmel pedig a halántékába csaptam. Hangtalanul rogyott le a földre.

Most a helyébe álltam, és folytattam az őrjáratot, amíg a félkör másik végén a fiatal bevásárlóval nem találkoztam, aki gyanútlanul közeledett, és azt hitte, Williams jön vele szembe. Elölről ragadtam torkon, és őt is leütöttem. Tudtam, hogy legalább tíz percig fekszenek majd eszméletlenül. Az alvókhoz siettem, akik közt csak kettő volt ébren, Sam és Bernard. Sam, mert tudta, hogy szükségem lesz rá, Bernard pedig azért, mert nem tudott elaludni, annyira felizgatta az a néhány szó, amelyet lefekvés előtt súgtam neki.

Lekapcsoltam derekamról a lasszót, és Sam tüstént követte példámat.

- Csak a három bevásárlót - súgtam neki, aztán hangosan elkiáltottam magamat: - Felkelni, emberek!

Mindenki talpra ugrott, de még fel sem eszmélhettek, amikor lasszóink a két bevásárló karjára és felsőtestére csavarodtak. Bernard Marshall, noha nem értette, miről van szó, ösztönszerűen a harmadikra vetette magát és lefogta, amíg ezt az embert saját lasszójával gúzsba nem kötöttük. Mindez olyan gyorsan történt, hogy már el is készültünk vele, mire az egyik kereskedő megemberelte magát, és puskájához kapott.

- Ne hagyjuk magunkat! - kiáltotta rémülten, mert azt hitte, őt is meg akarjuk kötözni.

- Tegye csak le nyugodtan, úgysem tud lőni vele! - nevetett Sam.

Az ördöngős fickó, amíg az őrszemeket figyeltem, kiszedte a gyutacsokat a kereskedők puskáiból, nehogy még valami bajt csináljanak. Ez is mutatja, hogy szavak nélkül is milyen jól megértettük egymást.

- Nyugodjanak meg, uraim, nem akarunk önöktől semmit! - kiáltottam a kereskedőkre. - Éppen ellenkezőleg: mindez az önök érdekében történt. Útitársaik gazemberek, és ma éjjel meg akarták ölni önöket, de mi idejében ártalmatlanná tettük őket.

A kereskedők most rémültek meg igazán; örültek, hogy mellettük vagyunk. A megkötözött foglyok mélységesen hallgattak - alighanem abban reménykedtek, hogy a két őrszem fogja megmenteni őket.

- Bob! - mondtam a négernek. - Ott a lovad mellett fekszik Williams, és a másik oldalon az a fiatal bevásárló. Hozd ide őket!

A hatalmas termetű néger széles vállára kapta az egyik eszméletlen bandität, és odahozta a kör közepébe, aztán a másikat cipelte elénk.

Rögtön megkötöztük őket is. Most végre nyugodtan beszélhettünk, s részletesen elmondtam a három kereskedőnek, hogy mit tudtam meg, és hogyan hiúsítottam meg a gazfickók tervét. Sam dühében tüstént fel akarta akasztani őket. A három kereskedő is ezt követelte.

- Nem, uraim! - mondtam. - A prérinek is megvannak a maga törvényei.

Ha fegyverrel támadtak volna ránk, önvédelemből agyonlőhettük volna őket. Ám most ez gyilkosságnak számítana. Esküdtszéket kell szerveznünk, csak az ítélkezhetik fölöttük.

- Úgy is jó lesz! - kiáltott fel a néger örvendezve. - Az esküdtek halálra ítélik, és Bob felakasztja őket! Mind az ötöt!

- Várjunk reggelig - javasoltam. - Végtére is heten vagyunk, s ha kettő őrködik, a másik öt kipihenheti magát, persze váltakozva.

Nehezen bírtam rávenni őket arra, hogy javaslatomat elfogadják.

Végül belementek, és öten újra nyugovóra tértek, míg én az egyik kereskedővel együtt az őrszolgálatot láttam el. Egy óra múlva felváltottak

minket. Az utolsó őrséget Sam egyedül vállalta. Pirkadt már, és egy ember is elég volt.

A foglyok az éjszaka folyamán egyetlen hangot sem hallattak. Williams és cimborája visszanyerte eszméletét, de ők is hallgattak. Hajnalban megreggeliztünk, lovaink is megkapták abrakjukat, aztán hozzáláttunk a bírói tárgyaláshoz. Sam rám mutatott, és így szólt:

- A barátom lesz a seriff.

- Nem, Sam, erre nem vállalkozom, inkább te elnökölj!

- Ugyan, mi jut eszedbe! Aki könyveket tud írni, abból seriff is lehet.

- Nem vagyok amerikai állampolgár - feleltem. - Te vagy az idősebb, és hosszabb ideje élsz itt a prérin, mint én. Ha nem vállalod, Bobot fogom javasolni.

- No, azt már mégsem! - felelte Sam bosszankodva. - Akkor mégis kénytelen leszek kötélnek állni. Ünnepélyesen felemelte kezét, és így szólt:

- Üljenek le körben, uraim! Önök lesznek az esküdtbírák. Csak Bob maradjon állva, mert ő lesz a rendőr.

Bob meghúzta nadrágszíját, melyen kardja lógott, és méltóságteljes arcot vágott.

- Rendőr, szabadítsa meg a foglyokat kötelékeiktől! - parancsolta a seriff. - Szabad országban élünk, és még a gyilkosokat sem állítjuk megkötözve a bírák elé.

- És ha megszöknek? - rémüldözött Bob.

- Amikor puskával a kézben ülünk itt, és ők fegyvertelenek? Próbálják meg! Én magam például hármat lelövök közülük! - jelentette ki Sam.

Bob leoldotta a lasszókat a foglyokról, akik - még mindig némán - felsorakoztak a bíróság előtt.

- Te Williamsnek nevezed magad! - kezdte meg a kihallgatást Sam.

- Ez az igazi neved?

- Nem felelek! - mondta a vádlott dacosan. - Semmi jogotok minket vallatni! Ti támadtatok meg minket, titeket kellene bíróság elé állítani.

- Pofázz csak nyugodtan, fiam! - felelte Sam. - Minket nem térítesz el a szándékunktól. És ha a kérdéseimre nem felelsz, a hallgatást igenlő válasznak fogom tekinteni. No, kezdjük! Csakugyan a prémkereskedelmi társaság bevásárlója vagy?

- Igen.

- Bizonyítsd be! Hol az igazolványod?

- Nincs.

- Mindjárt sejtettem. Most mondd meg, mit beszéltél a társaddal az éjjel, amíg őrjáratban voltatok!

- Semmit. Egyetlen szót sem.

- Pedig ez a gentleman kihallgatta, mit beszéltetek. Nem vagytok bevásárlók, még a vadász nevet sem érdemlitek meg. Vérbeli vadnyugati vadász nem vetemedik ilyen aljasságra, de ha megtenné, okosabban fogna hozzá.

- Mit akartok tőlünk? Nem vétettünk senkinek, ti meg szó nélkül nekünk estetek! És még nektek áll feljebb!

- Szállj le a lóról, gazfickó! - rivallt rá Sam. - Tudod, ki ütött le kettőtöket az éjjel? Kitalálhattad volna, hogy nem lehet más, mint Old

Shatterhand! Én meg Sans-ear vagyok, akit a navahók fosztottak meg füleitől, de kamatostul fizeti vissza sérelmeit!

A két név ámulatot és megdöbbenést keltett. A banditák megszeppenve bámultak maguk elé. Williams volt az egyetlen, aki nem vesztette el a fejét, sőt reményt merített abból, hogy ilyen híres emberek kezébe került.

- Ha csakugyan azok vagytok, akiknek kiadjátok magatokat, nem lehettek igazságtalanok! - kiáltotta szemtelenül. - Az előbb azt kérdeztétek, mi az igazi nevem. Megmondom őszintén, nem hívtak mindig Williamsnek. Hát aztán? Amerikában nem bűn ez - mindenki olyan nevet vesz fel, amilyet akar! A ti igazi nevetek sem Sans-ear vagy Old Shatterhand!

- A név mellékes! Nem azért vonunk felelősségre! - felelte Sam.

- Amivel vádolunk, egészen más!

- Micsoda? Talán csak nem gyilkosság? Hát kit öltünk meg mi - vagy kit próbáltunk megölni?

- Még nem próbáltátok meg, de terveztétek! Azt beszéltétek meg az éjjel!

- Igen, váltottunk néhány szót, bevallom - mondta Williams. - De honnan tudod, hogy rólatok beszéltünk? Megneveztünk talán?

- Nem. Nevet nem mondtatok, de következtetni is lehet.

- Következtetni! A következtetés nem bizonyíték! Nevetséges!

Ilyen alapon nem lehet ítéletet hozni! Hacsak nem akarjátok, hogy ártatlan emberek vére tapadjon a kezetekhez! Ennek majd híre megy a

Mississippitől a Sziklás-hegységig és a Rabszolga-folyótól a Mexikói öbölig!

Bosszankodva állapítottam meg magamban, hogy a gazfickó ügyesen védekezik - érveivel valósággal lehengerelte Samet.

- Vigyen el az ördög! - pattant fel helyéről a jó Sam. - Azt se bánom, ha ez a bíróság szabadon enged titeket! Elég csirkefogó szaladgál szabadlábon, igazán nem számít, öttel több vagy kevesebb!

A három kereskedő egyértelműen kijelentette, hogy nem ragaszkodik a vádlottak megbüntetéséhez. Lehet, hogy gonosz szándékaik voltak, de az nem elég az ítélethez.

- Menjenek a fenébe! - vélte Bernard is. - Igaza van Williamsnek, a gyanú vagy feltevés még nem bizonyíték.

Csak Bob arca árult el mélységes csalódást. Egyszerűen nem tudta megérteni, hogy ezeket a gazembereket futni hagyjuk. Már viszketett a tenyere, hogy felakassza őket. Ami engem illet, nem volt semmi kifogásom a dolgok ilyen fordulata ellen; sőt valójában azért ragaszkodtam az éjjel az ítélkezés elhalasztásához, hogy a kedélyek lecsillapodjanak.

A prérin az embernek mindig fel kell készülnie arra, hogy valaki az életére tör. Ez az öt fickó nyilván sötét gazember, de akármit forralt is, még nem emelt kezet senkire. Engem nem vezetett bosszúvágy, inkább barátaim biztonságát tartottam szem előtt, egyéb nem érdekelt. Persze bosszantott egy kicsit, hogy Williams olyan könnyen ujja köré csavarja a "seriffet". A jó Sam kitűnő vadász volt, bátor, ügyes, kitartó, még ravasz is, de valakit keresztkérdésekkel sarokba szorítani - nem, ehhez nem értett. Nem tudtam ellenállni a kívánságnak, hogy kissé meg ne csipkedjem.

- Nálad szelídebb seriffet lámpával kell keresni, Sam - mondtam neki.

- Mit csináljak? - felelte. - Nem vagyok jogász! Te nem helyesled, hogy elengedjük őket?

- Belenyugszom, de egy kikötéssel. Ide figyeljen, Williams! Kérdezek valamit, de vigyázzon a válaszára, mert sorsa attól függ. Milyen irányban jutunk el leghamarabb a Pecos folyóhoz?

- Egyenesen nyugat felé kell menni.

- Mennyi az út odáig?

- Lóháton két nap.

- Tegnap úgy beszéltem magával, mintha el se hinném; hogy vannak olyan gazemberek, akik az utasokat a Llano Estacado mélyén tőrbe csalják. Ma már megmondhatom, az első pillanattól kezdve sejtettem, hogy maga is a cölöptologatók közé tartozik. Ezért csak akkor bocsátom szabadon, ha minden baj nélkül elérkezünk a Pecosig. Addig mind az öten a foglyaim vagytok! Kötözzétek őket a lovakhoz, aztán indulás!

- Nagyon jó, nagyon jó! - tapsolt Bob örömében. - Ha nem találni folyó, Bob felakasztani fára mind az öt!

Negyedóra múlva már útra keltünk, a lovukra kötözött foglyok természetesen a középen poroszkáltak. Bob nem volt hajlandó rendőri tisztéről lemondani; egy tapodtat sem tágított a foglyok mellől, és a legszigorúbban szemmel tartotta őket. Én Bernarddal elöl nyargaltam, és a hátvédet Sam képviselte.

- Hogy hívják azt az állítólagos bevásárlót, aki az éjjel Williams társa volt az őrségen?

- Meercroftnak nevezi magát - felelte Bernard. - A legfiatalabb valamennyi közt.

- És a leggyanúsabb is. Az arca, akármilyen fiatal, nem ígér semmi jót. Emlékeztet valakire, csak nem tudom, kire. Alattomos fickó. A neve se igazi.

Egy darabig szótlanul nyargaltunk egymás mellett, aztán gyengéden megkérdeztem Bernardot, apja milyen körülmények közt vesztette el életét.

- Allan akkor már nem volt otthon - felelte Bernard. - Üzleti ügyekben San Franciscóba utazott. Apámon és rajtam kívül csak Bob és a házvezetőnő lakott nálunk. Apám, mint ön is tudja, szeretett társaságba járni, és majdnem

minden este elment hazulról. Egy reggel holtan találtuk a szobájában. Valaki éjjel behatolt a műhelybe is, és elvitt mindent, ami értékes. Apámnak volt egy kulcsa, mely a ház és a műhely valamennyi ajtaját nyitotta. Amikor megölték, elvették tőle ezt a kulcsot, melynek segítségével könnyen behatolhattak a műhelybe és az irodába is.

- Nem esett a gyanú senkire?

- A kulcsot csak az egyik alkalmazott ismerte, de a rendőri kihallgatás nem járt eredménnyel. Az elrabolt ékszerek legnagyobb része nem is volt a mienk, hanem javításra hozták apámhoz, vagy letétként helyezték el nála. Ügyfeleinket természetesen kártalanítottam, és ezen teljesen tönkrementem. Segédeinket szélnek eresztettük. Alig maradt annyi pénzem, hogy Kaliforniába utazzam; de erről nem mondhattam le, hiszen meg kell beszélnem ügyeinket Allan öcsémmel. Érdekes, hogy rendszeresen leveleztünk, de levelei hirtelen elmaradtak.

- Hát semmi remény arra, hogy a gyilkosokat elfogják, és a kár legalább részben megtérüljön?

- Semmi az égvilágon! Pedig Amerika és Európa legnagyobb lapjaiban hirdetést tettem közzé, megadtam a legértékesebb elrabolt darabok pontos leírását, de hasztalan.

- Szeretnék egy ilyen-hirdetést látni - mondtam.

- Semmi akadálya. A Morning Herald szóban forgó száma mindig nálam van, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Zsebébe nyúlt, és egy újságlapot vett elő. Lovaglás közben áttanulmányoztam a jegyzéket, aztán összehajtottam és visszaadtam.

- Mit szólna hozzá, ha a tetteseket vagy legalábbis a tettesek egyikét megnevezném?

- Hogyan, Charlie? - kérdezte álmélkodva.

- És mit szólna - folytattam -, ha hozzásegíteném ahhoz, hogy a kár egy része megtérüljön?

- Miféle tréfa ez, Charlie? Ön a prérit járta, amikor a gyilkosság megtörtént. Hogyan tudna segítségemre lenni?

Szó nélkül elővettem a két zacskót, és átnyújtottam neki. Keze reszketett izgalmában, amint a zacskókat kioldozta. A következő pillanatban felkiáltott:

- Boldog isten! Hiszen ez. . .

- Csend! - figyelmeztettem halkan, de erélyesen. - Nem szükséges, hogy ezek itt mögöttünk megtudják, miről beszélünk. Ha a drágakövek az apja műhelyéből kerültek elő, tegye el, és most még az örömét se mutassa ki!

Ez az utóbbi valóban nehezére esett Bernardnak, olyan örömmámorban úszott. Szívből osztoztam örömében, csak azt sajnáltam, hogy apját, akit ezekért az átkozott kavicsokért öltek meg, nem lehet az életbe visszahozni.

- Hogy jutott a gyémántokhoz, Charlie? Beszéljen, esedezem!

- Nem szívesen beszélek róla - feleltem. - Majdnem kezemben volt a gyilkos, és elszalasztottam! Lábammal rúgtam le a mozdonyról, ahol álltam, Sam barátom pedig hiába rohant utána, nem tudta utolérni. De remélem, a Pecos folyónál viszontlátom. Mert oda igyekszik most, természetesen egy újabb gaztett kedvéért.

- Ki az? Kiről beszél? Hogy került össze vele?

Elmondtam neki mindent - az ogellallák támadását a vonat ellen, a fehér bandität, aki a gaztettet kitervezte, a stampedót s a tisztást is, ahol a bandita nyeregtáskájába nyúltam. Végül megmutattam a levelet, amelyet Patrick írt Fred Morgannek.

- Akkor ő a gyilkos! - kiáltott fel Bernard.

Megint kénytelen voltam csendre inteni. Nagy nehezen lecsillapodott, aztán halkan beszélgettünk tovább.

- Tudja-e; hogy ezek a gyémántok igen nagy értéket képviselnek?

- kérdezte Bernard.

- Sejtem - feleltem.

- És nekem adja minden ellenszolgáltatás nélkül?

- Természetesen - hiszen az ön tulajdona!

- Charlie, ön nem mindennapi ember! Nem akarok visszaélni a jóságával - mondta Bernard, miközben újra kioldozta az egyik zacskót, és kivette belőle a legnagyobb gyémántot. - Legalább ezt az egyet fogadja el tőlem emlékül!

- Eszemben sincs! Tegye vissza rögtön! Nagyon szívesen elfogadok öntől valami emléktárgyat, de nem ezt. Valamit, ami kedves önnek, és nekem is kedves lesz, de ne legyen különösen értékes! Most maradjon a csapat élén, én bevárom Samet, mert beszélnem kell vele.

Megvártam, míg a kis csapat elhalad előttem, aztán Samhez csatlakoztam.

- Mi volt az a nagy tárgyalás, Charlie? - kérdezte. - Izgalmas lehetett, mert láttam, csak úgy hadonásztatok mind a ketten.

- Tudod, ki ölte meg Bernard apját?

- Nem én! Te talán tudod?

- Tudom. Fred Morgan.

- Lehetetlen! Morgan sötét csirkefogó, akiről mindent feltételezek

- de hosszú idő óta itt garázdálkodik a prérin. Nem lehet egyszerre keleten is meg nyugaton is! Hogy került volna Louisville-be?

- Azt nem tudom. De nyeregtáskájában a meggyilkolt Marshall ékszerész gyémántjait találtam meg. Bernard megismerte. Vissza is adtam neki.

- Én is csak azt tettem volna. Szóval az ő apja is Fred Morgan gazságának esett áldozatul. Egy okkal több, hogy kézre kerítsük! Már szeretném bevésni puskámba az utolsó két rovást!

- Remélem, meglesz hamarosan. Akkor aztán mihez akarsz kezdeni?

- Csak azért jöttem délre, hogy Morgan nyomára akadjak. Utánamentem volna Mexikóba, Brazíliába, akár a Tűzföldre is! Ha végeztem vele, szabad vagyok. Talán átruccanok egy kicsit Kaliforniába - sok érdekeset hallottam már róla.

- Ha oda tartasz, együtt maradunk. Nekem sincs most különösebb dolgom, s úgy gondoltam, elkísérem Bernardot San Franciscóba.

- Akkor megegyeztünk - bólintott Sam. - Csak megszabadulnánk már ettől a gyanús társaságtól! Különösen az a fiatal nem tetszik nekem. Viszket a tenyerem, ha a pimasz arcába nézek!

Egész nap zavartalanul folytattuk utunkat. Este letáboroztunk, elláttuk lovainkat, magunk is rágtunk egy kis kemény, szárított húst, aztán nyugovóra tértünk. A foglyokat éjszakára megkötöztük, és az őr szemmel tartotta őket. Kora reggel már indultunk tovább. Déltájban észrevettük, hogy a vidék arculata megváltozik. A kaktuszok már nem voltak olyan taplószerűek, sőt itt-ott kizöldült a talaj, s lovaink mohón kaptak a fűszálak után. Nemsokára sík rétre jutottunk, és egy kis pihenőt tartottunk. Lovainkat kurta pányvára fogtuk, nehogy túl nagy területet legeljenek le és felfúvódjanak. Most már bizonyosak voltunk benne, hogy nemsokára vízhez jutunk, és nem fukarkodtunk többé tömlőink tartalmával.

Miközben azon örvendeztem, hogy a félelmetes sivatag végre elmaradt mögöttünk, Williams megszólított:

- Elhiszi már, Sir, hogy igazat beszéltünk? Kivezettük önöket a Llano Estacadóból, nem?

- Úgy látszik, igen.

- Akkor ön is tartsa be az ígéretét: adja vissza lovainkat és fegyvereinket. Nem bántottuk önöket, semmi okuk, hogy tovább is fogva tartsanak.

- Ebben a dologban nem dönthetek egyedül - feleltem. - Majd megbeszélem a többiekkel.

Magam köré gyűjtöttem Samet, Bernardot, Bobot és a három kereskedőt is.

- Uraim - mondtam nekik -, szerencsésen kijutottunk a sivatagból, és nem vagyunk többé egymásra utalva. Most az a kérdés, mik a további terveik. Önök hova igyekeznek? - fordultam a kereskedőkhöz.

- Mi El Paso del Norte felé - hangzott a válasz. - És önök?

- Mind a négyen Santa Fébe megyünk - feleltem habozás nélkül.

- Így hát útjaink elválnak. Csak azt kell még eldönteni, mit csináljunk a foglyainkkal - ezzel az öt prémbevásárlóval.

Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy szabadon bocsátjuk őket.

A kereskedők azt javasolták, hogy ne is várjunk vele holnapig. Eszembe sem jutott tiltakozni, s így tüstént visszaadtuk fegyvereiket és minden holmijukat. Megkérdeztem tőlük, hova mennek, mire Williams kijelentette, hogy a Pecos folyását követve, a Rio Grande völgyébe mennek, ahol bölényekre akarnak vadászni. Mindjárt el is nyargaltak. A kereskedők még fél óra hosszat vártak, aztán elbúcsúztak tőlünk. Csakhamar mindkét csapat eltűnt a látóhatáron. Tűnődve néztünk utánuk.

- Nos, Charlie? - törte meg végül a csendet Sam.

- Hogy mit gondolok? - feleltem. - Azt, hogy nem a Rio Grande felé tartanak. Hamarosan elkanyarodnak, hogy elállják az utunkat Santa Fé felé.

- Pontosan ezt gondoltam én is. Én dicsértem magamban a nagy eszedet, hogy Santa Fét mondtál nekik. Hála istennek, semmi keresnivalónk Santa Fében! Most csak azt szeretném tudni például, hogy itt maradjunk-e, vagy máris menjünk tovább.

- Én a maradásra szavazok - feleltem. - Nem hiszem, hogy a lovaink már kipihenték volna az utolsó útszakasz fáradalmait. Maradjunk itt éjszakára.

- Nem mondom, jó lenne - mondta Sam. - Csak attól tartok, hogy mihelyt besötétedik, visszajönnek, és megtámadnak minket.

- Annál jobb, legalább leszámolunk velük - véltem. - De mindenesetre teszek egy felderítőutat. Ti maradjatok itt, és várjatok meg. Mire besötétedik, remélem visszajövök.

Nem hallgattam Sam ellenvetéseire, hanem lóra ültem és elnyargaltam. A bevásárlók nyomait követtem délnyugati irányban. A három kereskedő is erre indult el, de aztán egyenesen délnek fordultak.

Swallow frissen szedte a lábát, s fél óra múlva megpillantottam a bevásárlókat a távolban. Úgy látszik, útjuk nem volt sürgős, mert nagyon kényelmesen poroszkáltak. Tudtam; hogy nincs távcsövük, s ha kellő távolságban maradok; nem fedezhetnek fel. Ennek megfelelően követtem őket, mindig ügyelve arra, hogy távcsövemmel szemmel tartsam a társaságot.

Nagy csodálkozásomra nemsokára észrevettem, hogy az egyik lovas elválik a többitől, és nyugati irányba vágtat. Távcsövemet arra fordítottam, s a távolban sűrű bozótot pillantottam meg, mely mint valami földnyelv vagy félsziget, mélyen benyúlt a préribe. Mit tegyek most? Kit kövessek - a négy embert vagy ezt az egyet? Ösztönöm azt súgta, hogy az utóbbi valami rosszban sántikál, és nem ártana a körmére nézni. A többi négyhez végtére is semmi közöm: elengedtük őket, és mennek a maguk útján. Az a fő, hogy távolodnak a táborhelyünktől, tehát nem forralnak semmi rosszat. De mit akarhat az ötödik? Rövid habozás után nyomába szegődtem.

Körülbelül háromnegyed óra múlva láttam, hogy eltűnik a bokrok közt. Most aztán jól nekirugaszkodtam a musztángommal, s nagy ívben a bokrok mögé kerültem, nehogy abban az esetben, ha visszafordulna, észrevegyen. Nem azon a ponton, ahol eltűnt a szemem elől, hanem jóval távolabb hatoltam be a sűrűbe, s nemsokára egy tisztás közelébe jutottam, melyet minden oldalról dús, zöldellő bokrok vettek körül. Itt forrásnak kell lennie - gondoltam magamban, s néhány perc múlva nagy örömömre fel is fedeztem a kristálytisztán előtörő vizet.

Leugrottam a nyeregből, és lovamat egy bokorhoz kötöttem, olyan közel a forráshoz, hogy kedve szerint olthassa szomjúságát. Magam is nagyot ittam a pompás hideg vízből, aztán néhány lépést tettem abban az irányban, ahol az eltűnt lovast reméltem megtalálni.

A talajt vizsgálgatva, megdöbbenésemre egész csomó nyomot fedeztem fel, mintha sok lovas járt volna erre - sőt úgy látszik, valóságos ösvényt tapostak ki, olyan gyakran jöttek valahonnan a forráshoz. Persze óvakodtam attól, hogy a kitaposott ösvényre lépjek. Könnyen lehet, hogy szemmel tartják, és bármely pillanatban golyót röpítenek a fejembe. Inkább a bozóton keresztül lopakodtam előre, mindig az ösvénnyel párhuzamosan, amíg riadtan meg nem álltam, mert hangos szuszogás ütötte meg a fülemet.

Ki akartam dugni fejemet egy bokor mögül; hogy megnézzem, hol van az a ló; melynek szuszogását vagy fújtatását hallottam. De abban a pillanatban már vissza is húzódtam, mert észrevettem az őrszemet, aki a bokrok közt a földön feküdt, és az ösvényt figyelte. Ebből arra következtettem, hogy valami nagyobb tábor lehet a közelben.

Az őr szerencsére nem látott meg. Visszahúzódtam, és jóval hátrább terepszemlét tartottam. Tíz perc múlva már pontosan tudtam, hol vagyok.

Az ösvény egy másik, sokkal nagyobb tisztásra vezetett, melynek közepét sűrű bozót lepte be. A tisztás közepe olyan volt, mint egy óriási terjedelmű, de alacsony lugas, melynek oldalait vadkomló lepte be, olyan sűrűn, hogy nem lehetett keresztüllátni rajta. A ló szuszogását ebből a lugasból hallottam. A tisztás peremén meglapulva hallgatóztam, s nemsokára egy férfi hangja ütötte meg fülemet. Valakihez beszélt, tehát bizonyára többen vannak odaát, a sűrű bokrok mögött.

Elhatároztam, hogy közelebb osonok. Veszedelmes volt, de megkockáztattam. Néhány ugrással átvetettem magam a tisztáson, amely tulajdonképpen csak egy kopár gyűrű volt a belső lugas körül. Ott a bokrok olyan sűrűn kapaszkodtak egymásba, hogy nem tudtam továbbjutni. Végre találtam egy helyet, ahol egészen alacsonyan, a bokor tövében sikerült lassan beljebb másznom. Most már beláttam abba a zöld bozótba, melyet lugasnak véltem. Itt a bokrok mögött szabad; kerek térség volt, melynek átmérője harminc öl lehetett. Régebben ez is bozót volt, de kiirtották. Tizennyolc lovat számláltam meg az irtáson, s mellettük tizenhét embert, aki a földön ült vagy hevert. Azonkívül több rakás holmit is láttam ott - mindenféle poggyászt és készleteket, melyeket cserzetlen, nyers bivalybőrökkel takartak le. Az volt a benyomásom, hogy egy rablótanyára

kerültem, ahol sok zsákmányolt holmit halmoztak fel. Éppen egy ember beszélt a többiekhez. Tüstént felismertem benne Williamst - tehát ő volt az, aki a másik négy állítólagos prémbevásárlótól elvált, és egyenesen ide nyargalt. Legutóbbi kalandjáról számolt be társainak - vagy tett jelentést valakinek. Tisztán megértettem minden szavát.

- A kettő közül az egyik, úgy látszik, hallgatózott, mert egyszerre csak azt éreztem, hogy ököllel fejbe vágnak, és elnyúltam a földön, mint egy zsák. Aztán. . .

- Miért nem vetted észre előbb? - kérdezte szigorú hangon egy másik férfi, aki dúsan hímzett mexikói ruhát viselt. - Mert szamár vagy, akit semmire sem lehet felhasználni! Meglestek és kihallgattak, mint egy tapasztalatlan tacskót!

- Ne légy olyan szigorú, capitano! - mondta Williams. - Ha tudnád, ki volt az, nem csodálkoznál annyira.

- Micsoda?! Azt akarod, hogy keresztüllőjelek? Egyetlen ökölcsapással leütöttek? Te mamlasz!

Williams homlokán kidagadtak az erek.

- Nagyon jól tudod, capitano; hogy nem szoktam megijedni a saját árnyékomtól. Aki engem leütött, téged is leterített volna.

A bandavezér gúnyosan nevetett.

- Ne locsogj! - kiáltott aztán Williamsre. - Meséld tovább!

- A másik őr Patrick volt, aki ott Meercroftnak nevezte magát - őt is leütötték.

- Micsoda? Azt a bikafejűt? És mi történt aztán?

Williams most részletesen elmondta a történteket, egészen addig, amíg ötödmagával vissza nem nyerte szabadságát.

- Megkorbácsollak, te kutya! - dühöngött a bandavezér. - Még azt is eltűrted, hogy megkötözzenek? Talán még kezet is csókoltál annak a két csavargónak!

- Nem csavargók voltak, capitano! Ha most belépnének ide, puskával a kezükben és késsel az övükben, nem én lennék az egyetlen, aki megszeppenne! Tudod, kik ütöttek le? Az egyik Old Shatterhand volt, a másik meg a kis Sans-ear!

- Hazudsz! Csak a gyávaságodat akarod szépítgetni!

- Döfd belém a késed, capitano! Meglátod, a szemem se rebben meg!

- Szóval igazat mondtál?

- Mérget vehetsz rá!

- Per todos los satttos! Akkor meg kell halniuk! Mert különben nem nyugszanak, amíg ki nem törik a nyakunkat!

- Nem törődnek velünk! Hallottam, amint arról beszéltek, hogy Santa Fébe sietnek.

- Hallgass! Butább vagy, mint gondoltam! Csak nem képzeled, hogy elárulták igazi céljukat? A kisujjukban több ravaszság van, mint a te egész fejedben! Még azon sem csodálkoznék, ha nyomon követtek volna. Talán az egyik itt bujkál ezekben a bokrokban, és kihallgatja, mit beszélünk.

Bevallom, e szavak hallatára kissé melegem lett.

- Ismerem ezeket a vakmerő prérivadászokat - folytatta a bandavezér.

- Teljes évig voltam együtt a híres Florimonttal, akit Nyomszaglásznak is neveznek. Sok csalafintaságot tanultam tőle. Levághatod a fejemet, ha ezek az emberek Santa Fébe mentek! Még el se indultak táborhelyükről. Tudják, hogy a nyomaidat reggel is megtalálják, amikor pihent erővel üldözhetnek.

Hallottam, ennek a Shatterhandnek olyan puskája van, mellyel egy álló hétig tud lövöldözni anélkül, hogy meg kellene tölteni. Eladta lelkét az ördögnek, és ezt a puskát kapta tőle cserébe. Még ma éjjel meg kell őket támadni. Visszatalálsz oda?

- Természetesen - felelte Williams.

- Akkor készülj fel az útra! Éjfélre ott kell lennünk. Gyalog osonunk oda, és meglepjük őket. Egy-se marad közülük életben!

A capitano részint lebecsül minket - gondoltam -, részint meg elhisz minden legendát, melyet rólunk mesélnek. A préri egy dologban hasonlít a nagyvárosi pletykafészkekhez: itt is szeretnek eltúlozni mindent, s a bolhát elefánttá fújják fel. Kétségtelen, hogy mindig megálltuk a helyünket, s bátorság, szívósság és csel dolgában felvettük a versenyt akárkivel, de ez még nem ok arra; hogy minden tábortűz mellett a mi hőstetteinkről regéljenek. Pompás karabélyom, mellyel huszonöt lövést tudtam leadni, egyszerre ördöngős szerszámmá változott, melyet a sátántól kaptam ajándékba!

- Hová ment Patrick a többiekkel? - kérdezte a bandavezér.

- A Head Peak felé igyekszik, ahol találkozója van az apjával. Útközben elintézi a három kereskedőt, akik jó sok pénzt hoztak magukkal, azonkívül kitűnő fegyvereik is vannak.

- Ide küldi a zsákmányt?

- Természetesen. Két emberrel küldi ide, a harmadikat magával viszi.

Ebben a pillanatban a prérikutya ugatását hallottam a közelből. Nagyon rosszul választott jel volt, hiszen a prérikutya ezen a vidéken teljesen ismeretlen.

- Antonio hozza a cölöpöket az Estacado számára - jegyezte meg a bandavezér. - Mondjátok meg neki, ne odakinn rakja le, hanem jöjjön be. Amíg azokat a vadászokat el nem intéztük, óvatosnak kell lenni.

Ezek a szavak megerősítették, amit már régen sejtettem, hogy a cölöptologatók jól megszervezett bandájával van dolgom, s ez a búvóhelyük, a tanyájuk, a sok rablott holmi rejtekhelye. Éppen velem szemben kinyílt a bozót fala, mely ezen a helyen csupán lelógó kúszónövényekből állt - játszva fel lehetett emelni vagy félretolni.

Három lovas jött be ezen a zöld kapun. Nagy halom rudat vagy karót vonszoltak maguk után, a nyergük két oldalára erősített szíjakba akasztva - pontosan úgy, ahogy az indián lovasok sátorrúdjaikat vontatják maguk után.

Megérkezésük annyira lekötötte a tisztelt társaság figyelmét, hogy most alkalmam nyílt észrevétlenül visszavonulni, de nem tudtam ellenállni a csábításnak, hogy valami emléket ne vigyek magammal. A bandavezér ugyanis lerakta széles derékszíját a földre - bówie-késén kívül két rézzel kivert, dupla csövű pisztoly volt benne. Szinte az orrom elé tette, olyan közel hozzám, hogy kinyújtott kezemmel játszva elérhettem.

Megvártam, míg elfordul, aztán magamhoz húztam az egyik pisztolyt.

Most már igazán menekülnöm kellett. Lassan, végtelen óvatossággal, nyomaimat gondosan eltüntetve kúsztam hátrafelé. Sikerült észrevétlenül átvetnem magam a kopár gyűrűn, s már ott voltam a külső bozótban. Kéz- és lábujjaimra támaszkodva kúsztam tovább hátra, amíg elég távol nem voltam ahhoz, hogy felegyenesedjem. Innen már futólépésben tértem vissza musztángomhoz. Nagy kerülővel nyargaltam táborunkba.

Már egészen besötétedett, amikor megérkeztem. Társaim arcáról leolvastam, mennyire aggódtak értem, és milyen türelmetlenül vártak.

- Massa Charlie megjött! - kiáltotta Bob boldogan. - Jaj, de jó! Bob már úgy félni Massa Charlie miatt!

- Mi újság? - kérdezte Sam.

- A három kereskedőt lemészárolták.

- Nem csodálom. Hát még?

- Megtudtam, hogy ez a Meercroft tulajdonképpen kicsoda.

- Gondoltam, hogy nem ez az igazi neve - vonogatta vállát Sam.

- Az igazi neve. . . - mondtam - Patrick Morgan.

- Pat-rick Mor-gan! - hebegte Sam mélységesen megdöbbenve. - Istenem, istenem, mekkora ökör vagyok én! Már a kezemben volt az átkozott fattyú, és elengedtem! Mondtam, hogy a seriffi méltóság nem nekem való!

- Most már értem, miért volt az arca olyan ismerős - mondtam.

- Hasonlít az apjára!

- Nekem is most esik le a hályog a szememről, de már későn! - bosszankodott Sam. - De elcsípem a Head Peaken, ha addig élek is! Induljunk el most mindjárt!

- Stop, Sam! Elfelejtettem megmondani, hogy ma éjjel vendégeket kapunk. Ne várjuk meg őket?

- Vendégeket? Mi a fenét!

- Patrick ugyanis egy rablóbanda tagja, mely ott tanyázik, ahol voltam.

Vezérük egy mexikói, akit capitanónak neveznek, és az öreg Florimont mellett dolgozott, tehát elég jó iskolája volt. Egészen a közelébe osontam, amikor Williams jelentést tett neki. Elhatározták, hogy éjfélkor megtámadnak minket.

- Azt hiszik, hogy itt töltjük az éjszakát?

- Legalábbis feltételezik.

- Nem bánom, legyen a kedvük szerint! - mondta Sam. - Majd gondunk lesz rá, hogy barátságos fogadtatásban részesüljenek. Hányan vannak?

- Huszonegyen.

- Ejha! Kicsit sok. Huszonegy vendég és négy házigazda. Hogy csináljuk ezt, Charlie? Tudod mit? Jó nagy tüzet rakunk, és kabátokkal rakjuk körül, hogy olyan látszata legyen, mintha mi aludnánk ott. Valójában kissé messzebb rejtőzködünk el. Így elérjük, hogy köztünk és a tűz közt lesznek, s biztos célt nyújtanak nekünk.

- Pompás terv! - lelkesedett Bernard Marshall.

- Akkor megyek is már rőzsét gyűjteni - mondta Sam.

- Maradj csak ott, ahol vagy! - kiáltottam rá. - Csak nem képzeled, hogy ezzel a csellel elintézhetsz huszonegy embert?

- Miért ne? Már az első lövések után elvesztik a fejüket, és elszaladnak.

- Akkor aztán bottal ütheted mindkét Morgan nyomát!

- Ebben meg neked van igazad! Hogy gondolod? Szökjünk meg, és hagyjuk ezeket a cölöptologatókat tovább garázdálkodni? Engedjük át nekik a Llano Estacadót?

- Szó sincs róla! De van egy másik tervem, mely talán jobb, mint a tied.

- Halljuk!

- Mialatt ők meglátogatnak minket, felkeressük a tanyájukat, és elvisszük a lovaikat minden felhalmozott zsákmányukkal és készleteikkel együtt.

- Hát otthagyják a lovaikat?

- Igen. A capitano kiadta a parancsot, hogy a banda gyalog osonjon ide. Ebből az következik, hogy már tíz órakor el kell indulniuk, ha éjfélkor ide

akarnak érni.

- Jól hallottad?

- Akárcsak téged! Ha itt várjuk be őket, kockára tesszük életünket.

De ha megfosztjuk őket lovaiktól, lőszereiktől és eleségüktől, akkor végük van.

- Nagyon okos vagy, Charlie! Próbáljuk meg! De akkor hamarosan indulnunk kell.

- Negyedóra alatt felkészülhetünk - feleltem.

Most már olyan sötét volt, hogy tízlépésnyire sem lehetett látni. Elindultunk. Én lovagoltam elöl, a többiek egyenként utánam, indián módra, libasorban.

Természetesen nem az egyenes úton közeledtünk a rablótanyához, hanem jó nagy kerülővel. Körülbelül egymérföldnyire a célunkon túl megálltunk a sűrű bozótban, kipányváztuk lovainkat, és gyalog osontunk vissza a banditák rejtekhelyéhez. Noha Marshallnak és Bobnak nem volt jártassága az ilyen lopózkodásban, észrevétlenül eljutottunk a tisztás szélére, éppen szemben az ösvénnyel; ahol késő délután az őrszem hevert.

Most fény szivárgott elő a bozótgyűrű mögül, elárulva, hogy tűz vagy legalábbis egy fáklya ég odabenn; de körülöttünk olyan sötét volt, hogy nyugodtan átvághattunk a kopár sávon, addig a helyig, ahol első látogatásomkor a banditák beszélgetését kihallgattam. Még le se kuporodtam, amikor újra meghallottam a bandavezér hangját. Befurakodtam a bokrok tövei közé, és láttam, hogy az egész társaság a tisztás közepén áll felfegyverezve és útra készen. A capitano beszélt:

- Ha akármilyen csekély nyomra akadtam volna, azt kellene gondolnom, hogy a két híres vadász egyike járt itt, és kihallgatta beszélgetésünket. Hová tűnhetett el az a pisztoly? Talán ma reggel vesztettem el, amikor

kilovagoltam, csak nem vettem észre? No, egye fene! Biztos vagy benne, Hoblin, hogy együtt láttad mind a négyet?

- Igen, egymás mellett ültek, három fehér és egy néger, a lovaik meg ott legeltek a közelben. Az egyik lónak nincs farka - olyan, mint egy bakkecske szarvak nélkül!

- Tudom. Sans-ear kancája az, éppen olyan híres, mint a gazdája. Remélem, nem vettek észre.

- Nem. Én meg Williams idejében leszálltunk a lóról, és négykézláb másztunk tovább, amíg jól megnézhettünk mindent.

Az öreg Florimont kiváló tanítványának volt annyi esze, hogy felderítőket küldjön ki, mielőtt támadásra indul. Szerencsénkre a két felderítő akkor érkezett meg a táborunkhoz; amikor már én is ott voltam.

- Akkor minden rendben. Te, Williams, fáradt lehetsz. Maradj itt a lovaknál, te meg, Hoblin, az ösvényen fogsz őrködni. A többi mind előre!

A lobogó tűz fényénél tisztán láttam, amint szabaddá teszi a bejáratot. Tizenkilenc ember hagyta el a rejtekhelyet, és csak kettő maradt ott. Mire a többi eltűnt az ösvényen, már megint Sam mellett kuporogtam.

- Mi újság, Charlie? Azt hiszem, már elmentek.

- El, kettő kivételével. Az ösvényen egy őrszem járkál, puskával a kezében, a tűznél meg Williams ül, de nála nincs fegyver. Egyelőre meg se moccanjunk, mert az egyik bandita még visszajöhet, ha talán itt felejtett valamit. Majd ha látjuk; hogy minden csendes, munkába lépünk.

Vagy tíz percig vártunk, aztán suttogva rendelkeztem:

- Sam, te velem jössz. Ti ketten meg maradjatok itt, amíg nem hívunk.

Sam meg én az ösvényhez lopakodtunk, és az őrszemet lestük. Olyan nyugodtan és kényelmesen sétálgatott fel és alá, hogy láttuk: esze ágában

sincs valamitől tartani. Amikor hátat fordított nekünk, átosontam az ösvény másik oldalára; míg Sam, intésemet megértve, az innenső oldalon maradt. Megvártuk azt a pillanatot, amíg az őrszem el akart sétálni kettőnk között. Ekkor Sam torkon ragadta, én meg egy darab rongyot dugtam a szájába. Még egy perc, és a felpeckelt szájú őrszemet saját lasszójával, melyet a derekára csavarva viselt, olyan alaposan megkötöztük, hogy mozdulni sem tudott.

- Most a másikat!

A bejárathoz osontunk, ahol kissé félretoltam a vadkomló indáit.

Williams a tűz mellett ült, és egy darab húst sütött. Háttal ült felénk, és egészen közel léphettem hozzá, anélkül, hogy észrevett volna.

- Tartsa magasabban a húst, Williams mester, mert odaég! - mondtam.

Villámgyorsan hátrafordult, aztán a rémülettől szinte kővé dermedten bámult rám.

- Jó estét! - folytattam. - Bocsánat, hogy majdnem elfelejtettem köszönni.

- O. . . O. . . Old. . . Shat. . . Shatterhand! - hebegte, szemét kimeresztve. - Mit. . . akar?

- Csak visszahoztam a capitano pisztolyát, amelyet délután tévedésből elvittem, amikor ön a kalandját mesélte el neki.

Behúzta lábát, mintha ugrásra készülne, s körülnézett egy puska után. De csak a kése hevert a közelében.

- Üljön csak nyugodtan, kedves mester, mert a legkisebb mozdulat az életébe kerülhet! Először is, ne felejtse el, hogy a capitano pisztolya csőre van töltve, de ha a bejárat felé pillant, láthatja, hogy onnan is kaphat egy-két golyót a fejébe.

- Az istenfáját! Akkor végem van!

- Van még remény, de csak ha szót fogad! - feleltem. - Bernard, Bob, ide!

A hangos parancsra a két főből álló segédcsapat mellettem termett.

- Ott a nyergeken lasszók lógnak, Bob. Hozz ide egyet, és kötözd meg ezt a fickót!

- A szentségit! Élve nem fogtok el még egyszer! - kiáltotta a bandita, és bowie-kését nyeléig döfte saját szívébe, aztán összerogyott.

- Fejest ugrott a pokolba! - jegyeztem meg fejcsóválva.

- Nem is való máshová! - felelte Sam. - Legalább száz ártatlan ember élete szárad a lelkén.

Ezután megparancsoltam Bobnak, hogy hozza be Hoblint, aki nemsokára itt hevert előttünk a földön. Kiszedtük szájából a pecket, és első dolga az volt, hogy néhány mély lélegzetet vett.

Tekintete csak azután tévedt cinkostársa holttestére, és arca eltorzult rémületében.

- Te is halál fia vagy, ha nem felelsz a kérdéseimre! - kiáltottam rá.

- Mindent megteszek, amit kívántok! - ígérte a megfélemlített gaz fickó.

- Hol van az elrejtett arany? - kérdeztem csak úgy találomra.

- Ott hátul ástuk el, a liszteszsákok mögött.

Eltávolítottuk a bivalybőröket, és megnéztük, mi van alattuk. Dús készleteket találtunk mindenből, amit valaha is szállítottak az Estacadón keresztül: mindenféle fegyvereket, ólmot, töltényt, puskaport, lasszókat, nyergeket, takarókat, vadászruhákat, posztót és kalikót, hamis korall nyakláncokat és üveggyöngyöket, amiket az indián nők úgy szeretnek, műszereket, szerszámokat, pemmikánt [* Indián konzerv: vágott vagy

zúzott bivalyhús, zsírral keverve, bőrzsákba préselve *]nagy dobozokban s más élelmiszereket. Valamennyin meglátszott, hogy rablott jószág.

Bob olyan könnyedén dobálta a degeszre tömött zsákokat, mintha csak afféle dohányzacskók lettek volna. Marshall ásót és csákányt keresett elő a szerszámok közül.

Nem kellett mélyre ásnia, hogy rengeteg aranypor és aranyszemcse kerüljön elő. Elborzadtam, amint azokra a szerencsétlen áldozatokra gondoltam, akiknek ez a "halálos por" lett a végzetük. A hazatérő aranyásók azonban papírpénzt is szoktak magukkal vinni meg utalványokat és letétjegyeket - hová lettek ezek?

- Hol az a sok pénz meg mindenféle papír, amit összeraboltatok? - kérdeztem Hoblint.

- Annak külön rejtekhelye van, messze innen - felelte. - A capitano máshová rejtette, mert a banda egyik-másik tagjában semmiképpen sem bízik meg.

- Csak ő egyedül ismeri azt a rejtekhelyet?

- Ő és a hadnagyunk.

- Ki a hadnagyotok?

- Patrick Morgan.

Hirtelen eszembe ötlött a levél néhány szava: "Még nagyobb zsákmányra van kilátás."

Miért írta ezt a gazfickó az apjának? Talán árulást forgatott az agyában? Ki akarta játszani bűntársait?

- Sejtelmed sincs róla, hol az a rejtekhely?

- Csak annyit tudok, hogy a capitano nem bízik a hadnagyban, aki egy másik társunkkal ma indult el a Pecos folyóhoz, a Head Peak felé.

Azt a parancsot kaptam, hogy két társammal együtt holnap én is menjek oda, és lessem meg, mit csinál.

- Ha! Akkor a capitano pontosan megadta neked azt a helyet, nem?

Hoblin zavarba esett és hallgatott.

- Ha nem beszélsz vagy félrevezetsz, már búcsúzhatsz is a nyavalyás életedtől! De ha őszintén beszélsz, kegyelmet kapsz, pedig kötelet érdemelnél.

- Kérdezzen, Sir!

- Hol az a hely?

- Egy kis völgy, melyet pontosan ismerek, mert egyszer már jártam ott. De hiába írnám le, egyedül nem találná meg. Azt a parancsot kaptam, hogy innen egyenesen oda induljak, és szó nélkül lőjem le a hadnagyot, ha ott találom.

- Csak a völgyet jelölte meg neked, vagy a pontos helyet is?

- Csak a völgyet. Közelebbit a capitano senkinek a világon nem árulna el.

- Jól van. Ha elvezetsz abba a völgybe, kegyelmet kapsz.

- Megteszem.

- Szabad csak akkor leszel, ha meggyőződtem róla, hogy nem vezettél félre. Addig fogoly maradsz.

- Mi legyen ezzel a sok kacattal? - kérdezte Sam.

- Az aranyat elvisszük - feleltem. - A többiből csak azt, amire szükségünk van: fegyvereket, lőszert, dohányt, eleséget és néhány apró ajándékot olyan indiánok számára, akikkel útközben esetleg találkozunk.

Szedd össze, amit mondtam, én meg szemügyre veszem a lovakat.

Kiválasztottam négy csontos, teherhordásra alkalmas lovat és három musztángot.

Ez utóbbiak különbek voltak Bernard és Bob lovainál; kettőt nekik szántam, a harmadikat Hoblinnak.

Málhanyerget találtunk bőségesen, s mindegyik igáslovat kellőképp fel tudtuk nyergelni.

Amit magunkkal akartunk vinni, pokrócokba csomagoltuk. Nyolc nagy csomagot állítottunk össze, kettő-kettő jutott minden lóra. A többi holmit nagy halomba raktuk, hozzá azt a puskaport, amit nem akartunk magunkkal vinni.

- Mi legyen a többi lóval? - kérdezte Sam.

- Bob oldozza el őket, és kergesse ki a prérire. Te vezesd el a mi lovainkat, én meg hátramaradok, és felgyújtom ezt a halom lopott hol mit.

- Miért nem rögtön? - kíváncsiskodott Marshall.

- Megtörténhetik, hogy a banda hamarabb jön vissza, mint gondoljuk. Ha messziről meglátják a tüzet, üldözőbe vesznek minket. Ezért a máglya meggyújtását az utolsó pillanatra hagyom. Ha már jó messzire lesztek innen, elintézem ezt is, és utánatok vágtatok.

- Akkor hát indulás! - adta ki a vezényszót Sam.

El is nyargalt, kantáron vezetve az egyik málhás lovat. A másik három málhás ló okosan követte társát. A menetet Marshall és Bob zárta le, közrefogva a lovához kötözött Hoblint. Negyedórát vártam, aztán kellő óvatossággal meggyújtottam a máglyát. Egy pokrócot csíkokra hasítva, afféle kanócot készítettem, mely lehetővé tette, hogy messziről is felgyújthassam a puskaport. Amikor felrobbant, már messze jártam.

A puskapor közt töltények is voltak, ezeknek a durranása és ropogása búcsúztatott. A lángok magasra csaptak, és elemésztették a cölöptologatók összehordott zsákmányát, melyhez annyi vér és könny tapadt.

XVI. KOMANCSOK KÖZÖTT

Utunk vadregényes tájon vezetett keresztül. Az egymásba gabalyodó hegyláncok - a Sziklás-hegység déli nyúlványai - azt a gondolatot keltették bennem, hogy itt óriások éltek valaha, de még ők is gyámoltalanul botorkáltak ebben a hatalmas útvesztőben.

Sötét őserdőkkel borított hegyoldalak égbe nyúló, kopár ormokba csúcsosodtak, enyhén ereszkedő vízmosások szédítően meredek sziklafalakkal váltakoztak. A hegyeket mély szakadékok szelték keresztül-kasul - olyan kanyonok, melyekbe sohasem sütött be nap. A hegyfokok és sziklapárkányok olyan változatosak voltak, mintha egy nagy képzelőerővel megáldott művész tervezte és építette volna.

Milyen üres és kihalt volt ez a fönséges táj! Csöndjéből ítélve azt gondoltam, hogy itt sohasem lehet emberrel vagy állattal találkozni, sőt a magasabb régiókban még növényekkel sem. De nem így van.

A szél felviszi a virágport az ormok lábáig, és a fennsíkokon vadvirágok nyílnak. Fekete és szürke medve kóborol magányosan a szirtek közt. Ezer meg ezer bölény tavaszi vonulása veri fel az erdő csendjét.

Ember is akad néha: vadász, puskával a vállán; izmos trapper, prémruhában, csapdáival és tőreivel a hátán; szökevény, aki ide menekül üldözői elől; egy-egy indián fej is elővillan a fák közül, varkocsba font fekete hajával; ez a vadon talán utolsó menedéke, hiszen hadilábon áll az egész világgal, mely el akarja pusztítani. Ez az elhagyatott táj is csatatér, a létért folyó küzdelem színtere.

Még egy nap, és viszontlátom a Pecos völgyét, ahol egyszer már keresztülnyargaltam, valamikor régen, jóval nagyobb társaságban és

majdnem teljes biztonságban. Most négyen voltunk, nem számítva a foglyot, aki nem gyarapította erőnket, inkább a terhünkre volt, mert vigyáznunk kellett rá.

Szép délelőtt volt. A nap megaranyozta a folyó túlsó partján húzódó hegyek ormait. Augusztus közepén jártunk, mégis boldogan sütkéreztünk a nap sugaraiban, mert az éjszaka hűvös itt a hegyek közt, s a reggel olyan nyirkos, hogy nem volt kedvünk takaróinkat ledobni a vállunkról.

Hoblin nappal szabadon lovagolt közöttünk, de éjszakára mindig megkötöztük.

- Messze van még az a hegycsúcs? - kérdezte tőlem Marshall.

- A Head Peak? Holnap elérjük, hacsak nem térünk le jobbra, a kincs rejtekhelye felé, ahová Hoblin vezet.

- Nem lenne-e jobb előbb a hegycsúcs felé menni, ahol elcsíphetjük Fred Morgant?

- Őt holnap biztosan megtaláljuk, mert augusztus közepén van találkája a fiával, és ma már tizennegyedike van. Patrickre viszont még ma ráakadhatunk. Szerintem mindössze néhány órányival jár előttünk, hiszen mindig a sarkában maradtunk.

- Vigyázat! - kiáltott fel ebben a pillanatban Sam. - Nézzétek azt a gallyat a földön, az erdő szélén! Még zöld. Nemrég törhette le valaki.

- Igazad van - feleltem. - Talán lábnyomokat is találunk.

Rövid vizsgálódás után megtaláltuk két lovas nyomait, melyek az erdőbe vezettek. Jó darabig követtük a nyomokat, míg Sam; aki elöl haladt, meg nem állt. A földet itt széttaposták, és a mohát feltúrták. Az egésznek olyan látszata volt; mintha ástak volna itt, aztán eltüntették az ásás nyomát. Sam lehajolt, és elkotorta a mohát egy darabon.

- Egy csákány lenyomata! - kiáltott fel.

- Csakugyan! - feleltem. - Látni, hogy itt egy csákány hevert.

- De elvitték. Miért volt itt, és miért vitték el? - kérdezte Sam.

- Erre könnyű felelni - mondtam. - Amikor a capitano a hadnaggyal együtt elásta a kincset, egy idő múlva belefáradt a szerszám cipelésébe.

Elásták hát; de megjelölték a helyet, hiszen az volt a szándékuk, hogy idővel kiássák a kincset, és akkor szükségük lesz a csákányra.

Visszakotortam a mohát, és elegyengettem, ahogy volt, aztán szemügyre vettem a közeli fákat. Nem kellett sokáig keresgélnem. Az ösvénytől jobbra és balra két fa állt egymással szemben, s ezekbe valaki késsel rovátkákat vésett. Azonkívül le is tördelte mindkét fa alsó ágait.

- Patrick járt itt - mondta Sam. - Csak az a kérdés, a völgybe indult-e, vagy előbb találkozni akar az apjával.

- Ezt könnyen megtudhatjuk - feleltem, majd Hoblintól megkérdeztem: - Messze van az a hely, ahol az út a völgy felé kanyarodik?

- Nem. Talán kétórányira innen, ha jól emlékszem.

- Akkor nyargaljunk odáig, de óvatosan. Sőt talán jobb lesz, ha előbb pihenünk itt egy kicsit, mert túl közel vagyunk a gazfickóhoz.

Nem szeretném, ha megpillantana bennünket.

- Jól van, Charlie. Húzzuk be a lovakat a fák közé, aztán harapjunk valamit, mert én például hajnal óta egy falatot sem ettem.

Letelepedtünk a puha mohába. De alig ültünk ott néhány percig, amikor Hoblin felkiáltott, és kezével a folyó felé mutatott:

- Nézzenek csak át a túlsó partra! Odaát, a szakadék szélén mintha megcsillant volna valami. Csak nem egy lándzsa hegye?

- Lehetetlen! - vélte Sam. - Egy olyan kis tárgyat nem lehet ebből a távolságból észrevenni.

- De igen, Sam, ha a nap éppen rásüt - feleltem. - Ha indiánok, akkor óriási szerencse, hogy behúzódtunk a fák közé.

Elővettem távcsövemet, és beállítottam a szemközti szakadékra.

Amit láttam, aggodalommal töltött el.

- Indiánok, de mennyi! Legalább százötvenen vannak!

Sam elvette tőlem a távcsövet, belenézett, aztán továbbadta Bernardnak.

- Nézze meg ön is, Mr. Marshall! Talán most lát komancsokat életében először.

- Biztos, hogy komancsok?

- Apacsok is lehetnének, de azok másképp viselik a hajukat. Látja a kék és vörös csíkokat, amiket az arcukra mázoltak? Kétségtelen, hogy hadiösvényre léptek. Lándzsáik hegyét élesre köszörülték, azért csillog úgy. Tegzeikbe néhány mérgezett nyilat is dugtak, lefogadom. Mit gondolsz, Charlie, ha átjönnek erre az oldalra, észrevesznek minket?

- Könnyelműek voltunk, hogy nem tüntettük el a nyomainkat - feleltem. - Azt a letört gallyat is ott hagytuk.

- Talán még lehetne segíteni rajta - mondta Sam.

- Megpróbálom - feleltem.

Egy vékony fenyőfácska állt mellettem. Levágtam, és kidugtam a bokrok közt. Elértem vele az ott heverő gallyat, és behúztam a sűrűbe. Összeszedtem néhány maroknyi tűlevelet, és elszórtam ott, ahol befordultunk az erdőbe.

- Talán használ valamit, Sam.

- Ez? Engem bizony nem tévesztene meg.

- Miért?

- Mióta hullat a jávorfa fenyőtűket, Charlie?

Felnéztem - csakugyan egy jávorfa állt a nyomok fölött. De nem volt időm ezen töprengeni; mert az indiánok minden figyelmemet lekötötték.

Megálltak a szakadék alján a folyónál, és néhány felderítőt küldtek ki.

- Hála istennek; nem jönnek ide! - mondta Sam.

- Honnan tudja? - kérdezte Bernard.

- Magyarázd meg neki, Charlie, hiszen a te barátod.

- Nézze csak, Bernard - mondtam. - Három embert küldtek ki. Kettő fenn a szakadék peremén nyargal a folyóval egy irányban, a harmadik pedig lement a vízhez. Ha a folyón felfelé akarnának átkelni, akkor a másik irány érdekelné őket. Az a két lovas odafenn azt vizsgálja, nem kell-e ellenségtől tartani, a harmadik pedig megfelelő helyet keres az átkelésre.

A felderítők nemsokára visszatértek, aztán az egész csapat elindult a víz felé. Most már puszta szemmel is meg tudtuk számolni őket, s láttuk, hogy előbbi becslésünk túl alacsony volt. Két faluból jöhettek, mert élükön két törzsfőnök lovagolt.

- Azt hittem, a törzsfőnökök mindig fehér lovon járnak - jegyezte meg Bernard.

- Soha! Még szürkén sem! - mondta Sam. - Az indiánok nem szeretik a világos színű lovakat. Az ilyen ló vadászaton elriasztja a vadat, és háborúban még hátrányosabb.

Közben az indián lovasok mind leereszkedtek a vízbe, melynek itt erős sodra volt, mégis olyan derekasan úsztattak, hogy csak kevéssel lejjebb kapaszkodtak ki az innenső partra. A csapat aztán továbbvonult a folyóparton lefelé. Megkönnyebbülten néztünk utánuk.

- Mi lesz Patrick barátunkkal, ha ezekkel találkozik? - kérdezte Sam.

- Nem lesz semmi baja - mondta Hoblin.

- Miért?

- Mert ezek a komancsok a rakurro nemzetséghez tartoznak, melynek főnökeivel a capitano elszívta a békepipát.

Az erdő szélére léptem, és kidugtam fejemet az ágak közt. A rakurro komancsok már eltűntek a folyó kanyarulatánál. Önkéntelenül az ellenkező irányba fordultam, hogy azt is megnézzem, mi történik a folyón felfelé, de a következő pillanatban gyorsan visszahúztam a fejemet.

Sam észrevette és megkérdezte.

- Mi az? Csak nem láttál indiánokat arra is?

- Sajnos, igen - feleltem -, legalábbis egyet.

Sam felkapta távcsövemet; melyet még nem tettem el.

- Úgy van - mondta. - Egy szál indián. De nem olyan, mint a többi.

Azt hiszem, ez apacs.

- Igazán?

- Az ám, méghozzá törzsfőnök! Hosszú haja van!

- Add csak ide azt a távcsövet!

Kikaptam a kezéből, de már későn: az indiánt eltakarta egy kis domb az innenső parton.

- Tudod, mi van itt, Charlie? - mondta Sam. - A komancsokat az apacsok üldözik, és az apacs törzsfőnök megelőzte harcosait, hogy saját szemével győződjék meg a helyzet alakulásáról. El kell haladnia mellettünk.

Jó lesz, ha befogjátok a lovaitok orrlyukait, mert fújtatni szoktak, ha egy indián közeledik. Az én lovamnak több esze van. Most maradjunk csendben. Öt perc múlva tisztán hallottuk egy közeledő ló patáinak zaját, mely hirtelen abbamaradt. Talán csak nem vette észre az indián a nyomainkat? A bokrok ágain keresztül láttam, hogy megáll, egy pillantást vet a földön elszórt tűlevelekre, aztán megragadja tomahawkját.

- Tüzelj, Charlie! - biztatott Sam. Én azonban előugrottam a bokorból. Az indián izmos karja felemelkedett, hogy lesújtson a tomahawkkal.

- Winnetou! Az apacsok nagy főnöke meg akarja ölni fehér testvérét?

Karja lehanyatlott, és sötét szeme felvillant.

- Charlie! - kiáltott fel ujjongó örömmel, megfeledkezve az indiánok szokásos tartózkodásáról. A következő pillanatban egymás nyakába borultunk. A váratlan találkozás leírhatatlan örömmel töltött el.

- Mit keres testvérem a Pecos Folyónak ezen a helyén?

- A komancs kutyák fogukat vicsorítják az apacs harcosokra - felelte, és tomahawkját visszadugta övébe. - Meg kell néznem, mit csinálnak. De mit keres fehér testvérem ebben a völgyben? Sok hold fogyott el, amióta utoljára láttam. Akkor azt mondta nekem, hogy átmegy a

Nagy Vízen, és meglátogatja apját wigwamjában, aztán elmegy a nagy sivatagba, mely félelmetesebb, mint a Mapimi vagy az Estacado!

- Mindez megtörtént. Voltam apám wigwamjában és a Szaharában is. De a préri szelleme hívott és szólított, éjjel és nappal, azért jöttem vissza.

- Fehér testvérem nem tehetett mást! - bólintott Winnetou. Lovát kantárszáron vezetve követett a fák közé. Most vette észre társaimat, de arca nem árult el meglepetést. Nyeregtáskájából pipát és dohányzacskót vett elő, és leült a fűbe.

- Winnetou északon volt, a nagy tónál, hogy szent agyagot hozzon, melyből pipát lehet égetni - mondta. - Fehér testvérem az első, akinek ezt az új kalumetet a kezébe adom.

- Barátaimmal nem akarod elszívni a békepipát?

- Nem ismerem őket. Csak bátor harcosokat méltatok erre, kiknek szíve tiszta. De tudom, hogy fehér testvérem is csak ilyen emberekkel köt barátságot.

- Hallotta már testvérem Sans-ear nevét?

- Winnetou nem ismeri, de hallott róla. Megölték feleségét és gyermekét, s azóta csak a bosszúnak él. Miért nem lép Winnetou elé?

Sam zavartan közeledett a nagy apacs törzsfőnökhöz, aki tetőtől talpig végignézett rajta, aztán kezébe adta az égő pipát. Sam tudta, mit kell tennie, és a szertartásos módon fújta a füstöt hat irányba.

Odahívtam Bernardot is.

- Az apacsok nagy főnöke vessen egy pillantást erre a sápadtarcúra!

Apja gazdag ember volt, de nem érhette meg öregkorát. Gonosztevők saját házában meggyilkolták és kifosztották. Gyilkosa itt van most a pecos folyónál. Áldozatának fia utána jött, hogy bosszút álljon rajta.

- Kötelessége megtorolni apja halálát - bólintott az apacsok főnöke.

- Winnetou segítségére lesz mindenben.

Bernard arca felragyogott. Tudta, hogy az apacs főnök segítsége sokat jelent számára. Winnetou neki is átnyújtotta kalumetjét, és megvárta, míg el nem végzi a szokásos szertartást.

- Testvérem sok apacs harcost hozott magával? - kérdeztem.

Winnetou rám nézett, és válasz helyett ezt a kérdést intézte hozzám:

- Hány medve kell ahhoz, hogy egy hangyabolyt széttaposson?

Hány krokodilus, hogy békák százait lenyelje?

- Egy is elég - feleltem mosolyogva.

- Uff! - bólintott Winnetou. - A rakurro hangyák és békák elpusztításához is elég egy apacs harcos! Winnetounak nincs szüksége segítségre, de csak a kezét kell kinyújtania, és apacs harcosok százai sereglenek elő mindenfelől, hogy parancsát lessék, mert Winnetou nem egyetlen apacs falu főnöke, hanem valamennyi apacs törzs feje. A rakurro komancsok megkeserülik, hogy ok nélkül kiásták a csatabárdot. De elég a szóból! A férfi tettekkel beszél! Fehér testvéreim kövessenek, ha kedvük tartja.

Kivezette lovát a bozótból, és nyeregbe pattant; ugyanezt tettük természetesen mi is. Folytattuk utunkat. Winnetou mellé szegődtem, és röviden elmondtam neki, mi történt velem az utóbbi időkben, s mi hozott a Pecos partjára. Sam közben Winnetou lovát figyelte. Erős csontozatú; barna állat volt, a felületes szemlélő közönséges igáslónak tartotta volna. De én tudtam, milyen kiváló paripa. Ügetésben kitartó, vágtatásban utolérhetetlen, de okosság dolgában is páratlan. Szófogadóan követte gazdája minden intését, szinte gondolatait is kitalálta.

Amikor a komancsok nyomaiba léptünk, nem győztünk csodálkozni gondatlanságukon. Úgy látszik, annyira biztonságban érezték magukat, hogy meg se kísérelték nyomaik eltüntetését. Egy óra hosszat követtük őket, amikor megint egy erdőhöz értünk; és Winnetou hirtelen

visszarántotta lovát. Jobb kezével előremutatott, balját pedig ökölbe szorította, jelezve, hogy most csendre és óvatosságra van szükség. Előrehajoltam, és kimeresztettem szememet, de semmi gyanúsat sem tudtam felfedezni. Winnetou puskáját a nyereg kápájára akasztotta; előhúzta kését, leugrott lováról, és eltűnt a fák közt.

- Mi történt, Charlie? - kérdezte Sam.

- Nem tudom.

- Furcsa fickó ez a te apacsod! Eltűnik, és egy szóval sem mondja meg, mit akar.

- Hallottad az elvét - hogy egy férfi nem beszél, hanem cselekszik. Úgy látszik, észrevett valamit, és most közelebb oson hozzá.

- De miért nem mondta meg, hogy mit csináljunk mi?

- Úgyis tudjuk. Várnunk kell, míg visszajön, vagy valami jelet ad, hogy kövessük. Ez csak természetes, hiszen. . .

- Massa, Massa! - vágott a szavamba izgatottan Bob. - Valami kiáltást hallottam. Egy ember kiabált.

- Hol?

- Ott a sűrűben.

Kérdőn néztem társaimra, de egyik sem hallott semmit, s már-már azt hittem, hogy Bob csak képzelődött.

Ekkor a csúfolódó rigó hangja szólalt meg az erdőben, s a hangot most már mindenki hallotta. A többiek azt hitték, madárhang, csak én tudtam, hogy Winnetou hívó szava, mert régebbi közös vándorútjaink során sokszor adott így életjelt magáról.

- Mókás madár! - jegyezte meg Sam. - Kíváncsi vagyok, hogy került ide.

- Sehogy - feleltem. - Winnetou hív minket. Nézd csak, ott áll már az erdő szélén!

Megragadtam Winnetou lovának gyeplőjét, és elindultam az erdő felé. Winnetou néhány száz lépésnyire tőlünk, az erdő szélső fája alatt állt, de mihelyt észrevette, hogy hívó szavának engedelmeskedünk, újra visszahúzódott a sűrűbe. Az erdőhöz érve, leszálltunk a nyeregből, és beléptünk a fák közé. Nemsokára megpillantottuk a törzsfőnököt, aki egy fának támaszkodott. Lába előtt egy fiatalember hevert, saját derékszíjával gúzsba kötve. Halkan nyöszörgött, és rémülten pislogott

Winnetoura.

- Gyáva fickó! - mondta a törzsfőnök, és megvetőn elfordította fejét. A fogoly egy fehér ember volt. Amint megpillantott, arca felderült

- egy fehér ember közeledése reménységgel töltötte el, amely még fokozódott, amikor Sam is odalépett.

- Egy jenki! - kiáltott fel Sam csodálkozva. - Miért bánik vele testvérem ellenségesen?

- Szeme gonosz! - felelte Winnetou kurtán.

Csodálkozva néztem Winnetoura, amikor újabb hangos szó ütötte meg a fülemet:

- Holfert! Az istenért, hogy kerül maga ide?

Bernard Marshall rohant a megkötözött emberhez, és arcán valóságos megrökönyödés tükröződött.

- Mr. Marshall! Bernard fiatalúr! - felelte a megkötözött fiatalember, aki nyilván Bernard ismerőse volt, de nekem úgy rémlett, hogy egyáltalán nem örül a találkozásnak.

- Ki ez az ember? - kérdeztem.

- Holfert! A mi üzletünkben volt segéd - felelte Bernard.

A Marshall-cég egyik segédje itt a Pecos partján, ahol Morgan felbukkanására számítunk? Hirtelen egy ötletem támadt.

- Mr. Holfert - fordultam a megkötözött fiatalemberhez -, én már régen keresem önt. Nem tudná megmondani, hogy kedves jó barátja, Fred Morgan jelenleg hol tartózkodik?

Holfert elsápadt rémületében.

- Ön talán detektív, Sir? - kérdezte.

- Nemsokára megtudja, hogy ki vagyok - feleltem. - De nem kell megijednie. Tudom, hogy az ön bűne csak az, hogy rossz befolyás alá került. De még mindent jóvátehet, ha őszintén felel a kérdéseimre. Hol van Morgan?

- Oldozzon el, uram, akkor mindent elmondok.

Bernard olyan arcot vágott, mintha valami hihetetlen dologról értesült volna.

- Hogy eloldozzuk, arról szó sem lehet! - feleltem szigorúan. - Legfeljebb kissé lazítunk azon a szíjon. Bob, csatold egy lyukkal kijjebb!

A néger a fogoly fölé hajolt.

- Bob! Te is itt vagy? - kiáltott fel Holfert.

- Bob is, yes! Ahol lenni Massa Bernard, ott lenni Bob is! De Massa Holfert miért nem lenni városban, miért jönni hegyekbe? Kezét-lábát miért megkötözni?

Meglazította a szíjat úgy, hogy Holfert felülhessen. Folytattam a vallatást.

- Harmadszor és utoljára kérdezem: hol van Morgan?

- A Head Peaken.

- Mennyi ideig volt most vele együtt?

- Majdnem egy hónapig.

- Hol találkozott vele?

- Austinban. Levél útján rendelt oda.

- Odarendelte? Ha! Tehát már régen ismeri?

A fogoly hallgatott. Elővettem revolveremet, és a tenyeremen himbálgattam.

- Nézze csak ezt a kis játékszert, Holfert! Azt hiszi, nem tudok mindent? Csak azért kérdezem, hogy ellenőrizzem adataimat, amiket az ön főnöke haláláról és vagyona eltűnéséről összeszedtem. A tényekkel tisztában vagyok, csak közelebbi részletekre vagyok kíváncsi. Ha kezemre jár, nem fogja megbánni. De ha hallgat, vagy hazudozni próbál, ez a játékszer könnyen elsül a kezemben, érti? Itt nyugaton nem sokat teketóriázunk egy rablógyilkossal!

- Én nem vagyok rablógyilkos! - kiáltott fel Holfert szinte sikoltva.

- De ártatlan sem! - feleltem. - Mondtam már, hogy nem önt tartom az igazi bűnösnek. Csak az a kérdés, megbánást tanúsít-e, vagy megátalkodott bűnös. Honnan ismeri Morgant?

- Rokonom.

- Meglátogatta Louisville-ben?

- Ott élt hosszabb ideig.

- Tovább! Nincs kedvem faggatni magát. Mondjon el mindent!

Gondoljon erre a revolverre.

- Ha Bernard fiatalúr elmegy, mindent elmondok.

A cél érdekében eleget tettem az érzékeny lelkű ifjú óhajtásának, és intettem Bernardnak, hogy menjen el. Meg is tette, de észrevettem, hogy nagy ívben visszatér, és elrejtőzik egy vastag fatörzs mögött; nem messze tőlünk. Megértettem kíváncsiságát s feldúlt lelkiállapotát!

- Nos; halljuk!

- Morgan gyakran meglátogatott, és rávett arra, hogy kártyázzam vele. Eleinte nyertem, és szenvedélyesen megszerettem a hazárdjátékot. Azután veszíteni kezdtem, és egyre többet veszítettem. Végül néhány ezer dollárnyi adósságba keveredtem. Biztosítékul váltókat adtam neki. Olyan váltókat követelt, melyekre főnököm aláírását hamisítottam. Ettől kezdve ki voltam szolgáltatva neki. Feljelentéssel fenyegetett. Kénytelen voltam elárulni, hol tartja főnököm a ház és az üzlet kulcsát.

- Tudta, mit tervez?

- Nem. Csak betörésre, lopásra gondoltam. Megbeszéltük, hogy ha sikerül, osztozunk a zsákmányon, és Mexikóba szökünk.

- Ki ölte meg az ékszerészt?

- Morgan egyedül - nekem semmi részem nem volt benne.

- Csak a zsákmányban, mi?

- Azt megosztotta velem. Mint ékszerész könnyen értékesíthettem a részemet, és pénzzé tettem.

- Értem! Erre a pénzre fájt a foga. Elvette magától?

- El.

- Ostobaság volt eljönnie Austinba! Csak nem képzelte, hogy egy ilyen gazfickóban van zsiványbecsület? Hogy vette el a pénzt?

- Tegnap éjjel őrá került az őrség sora, és én éjjel elaludtam. Arra ébredtem fel, hogy valaki a ruhámban kotorászik. Morgan volt. Már elvette a tárcámat és a fegyvereimet. Kését éppen szívemnek szegezte, hogy leszúrjon. A rémület és kétségbeesés megkettőzte erőmet, félrelöktem Morgant, és elrohantam. A sötétben hiába üldözött. Egész éjjel rohantam, mert tudtam, hogy reggel követni fogja nyomaimat. Amikor ebbe az erdőbe értem, elbújtam, hogy aludjak egy kicsit. Ez az egész.

Fáradtan behunyta szemét. Láttam rajta, mennyire elcsigázott, s talán ez volt az oka, hogy olyan töredelmesen vallott, de hangjából csak fásultságot éreztem ki, nem igazi megbánást.

- Most már átengedem önnek ezt az embert - mondtam Bernardnak.

- Tegyen vele, amit akar.

Bernard még néhány kérdést tett fel Holfertnak, aztán félrevont.

- Halált érdemel, nem vitás - mondta. - De ne nevessen ki, nem tudom megölni.

- Sajnálja talán?

- Nem sajnálom, de. . . nem tudom megtenni.

- Akkor eresszük szabadon, de vegyük el a lovát és minden felszerelését.

- Az annyi, mintha megöltük volna - mondta Bernard.

- Az ördög vigye az ilyen vajszívű alakokat! - fakadtam ki bosszúsan. - De mi tagadás, én sem akarok a hóhérja lenni. Kérdezzük meg

Winnetout!

Az apacs törzsfőnök félig elfordulva, megvető arckifejezéssel hallgatta beszélgetésünket. Most hozzánk lépett, és leoldotta a szíjat Holfertról.

- Felállni! - parancsolta.

A fogoly felemelkedett. Winnetou a kezére mutatott.

- Megmosta kezét a sápadtarcú a gyilkosság óta? - kérdezte.

- Természetesen - felelte Holfert. - Sokszor.

- Én mégis látom rajta a vért, amit nem lehet vízzel lemosni - mondta szigorú hangon Winnetou. - Ítéljen a Nagy Manitou, a préri törvénye szerint. Látja a sápadtarcú azt az ágat a folyóparton, mely egészen a víz fölé hajol?

- Látom.

- Akkor menjen oda és hozza el. Ha le tudja törni, akkor életben marad, mert a fa ága a kegyelem jelképe.

Csodálkozva hallgattuk ezeket a különös szavakat. Holfert elindult a folyó felé, mely körülbelül négyszáz lépésnyire volt tőlünk. Biztosra vettük, hogy Winnetou meg akar neki kegyelmezni, azért szabott ilyen könnyű feltételt. Holfert már kinyújtotta kezét az ág után, amikor Winnetou vállához emelte ezüstveretű puskáját. A lövés eldördült, és Holfert a folyóba zuhant.

Winnetou a legnagyobb nyugalommal újra csőre töltötte puskáját.

- A sápadtarcú nem hozta el az ágat, tehát meghalt. A préri törvénye igazságos, nem irgalmaz a gyilkosnak. Ha nem most hal meg, akkor a komancsok vagy a cölöptologató banditák ölték volna meg, és holttestén a kojotok lakmároztak volna.

Ezzel lovára ugrott, és elnyargalt, anélkül, hogy hátrafordult volna.

Komor hangulatban, némán követtük.

A komancsok a hadiösvényen jártak, ehhez nem fért kétség, hiszen arcukra hadiszíneket festettek. Nyomaikat mégsem próbálták eltüntetni, ami arra vallott, hogy csak jóval később és távolabb számítottak ellenségre, különben óvatosabbak lettek volna. Vajon mi volt a céljuk és szándékuk? Winnetou bizonyára tudta, de sokkal hallgatagabb volt, semhogy egyetlen szót is ejtsen róla. Éppen mellé akartam ugratni, amikor hirtelen felemelte karját, jelezve, hogy álljunk meg, amit természetesen tüstént megtettünk. Winnetou is megállította lovát, lecsúszott a nyeregből, és óvatosan osont a bokrok közt az ösvény kanyarulatáig.

Néhány perc múlva visszajött, és megmondta, mit látott.

- Komancsok és két sápadtarcú!

Ezzel visszaosont a bokrok közé. Mi is követtük példáját, csak Bobot hagytuk hátra a lovak és Hoblin őrizetére.

Az ösvény kanyarulatánál pompás kilátás nyílt a folyóra, melynek völgye itt kiszélesedett. Ebben a völgykatlanban, a folyó jobb partján ütöttek tábort a komancsok. A két törzsfőnök betűzte lándzsáját a földbe, és pajzsát a lándzsa nyelének támasztotta. A földön ültek, és éppen a kalumetet szívták két fehérrel, akik mellettük telepedtek le. Ennek a négy embernek a lovai a közelükben legelésztek. Kissé távolabb olyan kép tárult a szemünk elé, mely békés és harcias volt egyszerre.

A komancsok hadijátékkal szórakoztak, melynek során csodálatos ügyességről tettek tanúságot a lovaglás és fegyverforgatás terén. Távcsövemet szememhez illesztettem és felkiáltottam:

- Ejha! Nézd csak, Sam, ki van ott!

Sans-ear kikapta kezemből a távcsövet.

- Mi az ördög! Hisz ez Fred Morgan a fiával, hogy a mennykő csapjon beléjük! Hogy kerülnek az indiánok közé?

- Mit csodálkozol rajta? Patrick mindig előttünk járt valamivel, apja meg Holfertot üldözte, így került ide. Itt aztán összefutottak. A komancsok elől pedig nem kellett elbújniuk, hiszen hallottad, milyen jóban vannak velük.

- Rettentő kellemetlen!

- Miért?

- Hogy kaparjuk ki őket az indiánok közül?

- Ne félj, nem maradnak köztük sokáig. A két jómadárnak nem érdeke, hogy felfedje az indiánok előtt a kincs rejtekhelyét. Nyugodtan megvárhatjuk itt a további fejleményeket.

- És ha Morgan erre jön, hogy Holfertot keresse?

- Miért keresse? A komancsok ezen az ösvényen jöttek; innen ereszkedtek le a völgybe, és nem találkoztak senkivel. Morgan bizonyára megkérdezte tőlük, és így semmi oka ide feljönni. Keressünk egy jó rejtekhelyet a lovaink számára.

Winnetou helyeslően bólintott. Mivel előreláthatóan több órát kellett itt töltenünk; behúzódtunk állatainkkal az erdő mélyébe és a málhás lovakról leraktuk a terhet.

Amikor Hoblin is lenézett a völgybe, megjegyezte:

- Odalenn jobbra kezdődik az a szakadék, amelyen át el akartam vezetni önöket a kincs rejtekhelyéhez.

- Szerencsétlen dolog! - fakadtam ki bosszankodva. - Morganék közelebb vannak hozzá, és megelőznek!

- De Morganék nem tudják, hogy a szakadékon keresztül is oda lehet jutni. Ezt a rövidebb utat csak a capitano ismeri meg én. A hadnagy egy másik úton igyekszik oda egy patak mentén, mely a Pecosba folyik.

- Akkor hát nincs semmi baj - mondtam megkönnyebbülten.

- Nyugodtan figyelhetjük, mit csinálnak azok a fickók odalenn.

A komancsok most két csapatra oszlottak, és azt játszották, hogy egymás ellen harcolnak. A harcosok nyereg nélkül ülték meg lovaikat.

A nyerget egy állatbőr vagy pokróc pótolta, melyet a ló hátára kötöttek. Az állatbőr két oldalára széles, vastag szíjat erősítettek, melynek közepét átdobták a ló nyakán. Így egy hurokféle keletkezett, amelyen a lovas keresztüldughatta a karját; ha a ló hátáról az egyik vagy a másik oldalára akar csúszni. Ez lehetővé teszi, hogy a lovas száguldás közben gyorsan megváltoztassa helyzetét, s lovát szinte pajzs helyett használva, hol jobbról, hol balról röpíthesse nyilait az ellenségre, sőt még a ló hasa alól is, amihez persze nagy gyakorlat és szédítő ügyesség kell.

A hadijáték annyira lekötötte figyelmünket, hogy minden egyébről megfeledkeztünk. Még szerencse, hogy egy ízben egészen véletlenül hátranéztem, az ösvény felé, amelyen idáig jöttünk. Megdöbbenésemre két embert pillantottam meg, aki felénk közeledett.

- Vigyázat! - kiáltottam társaimnak. - Nézzetek csak hátra!

Mindnyájan visszafordultak, s Hoblin szólalt meg először:

- A capitano! Ő meg Conchez!

- Csakugyan! Gyorsan az erdő mélyébe, és tüntessük el nyomainkat!

Néhány perc múlva társaságunk nyomtalanul eltűnt a sűrűben, csak ketten maradtunk az ösvény közelében, Winnetou meg én. Elrejtőztünk egy bokor mögött, ahonnan mindent láthattunk, de minket nem vehetett észre senki.

A két lovas nemsokára elhaladt mellettem, és már az ösvény kanyarulatához ért, amikor a komancsok a hadijáték közben vad csataordításban törtek ki. A két jövevény meghökkent és megállt. Kis ideig óvatosan leselkedtek, aztán visszahúzódtak éppen arra a helyre; ahol nemrég még a mi lovaink álltak. Két jávorfa takarta el őket a szemem elől.

Hasra feküdtem, és a két, szorosan egymás mellett álló jávorfa mögé kúsztam, kezemben tomahawkommal, melyet mindenesetre magammal vittem. Olyan közel voltam hozzájuk, hogy kihallgathattam beszélgetésüket.

- Komancsok - mondta a capitano. - Semmi okunk félni tőlük.

Akár le is mehetnénk hozzájuk. De jó lenne megtudni előbb, ki az a két fehér, aki velük van. Ilyen messziről persze bajos az arcukat felismerni.

- Látod azt a négy lovat, capitano? Az egyik, az a pejkó, nagyon ismerős.

- Carramba! A hadnagy pejkója!

- Én is azt hiszem. Akkor az egyik fehér a hadnagy lesz.

- Egész biztos! Látod a sált a nyakán? A hadnagy éppen ilyen kockás kendőt viselt. Mit csináljunk most?

- Ha tudnám, mi a szándékod, Hozzászólnék, de Így. . .

- Igazad van, meg kell mondanom, miről van szó. A zsákmányunk legértékesebb részét ezen a vidéken rejtettem el. A helyet senki sem ismeri, csak én és a hadnagy. Most meg találkozót beszélt meg az apjával, de nem a tanyánkon, hanem itt, a Pecos mellett. Ezzel tette magát gyanússá a szememben. Attól tartok, a kincsre pályázik. A komancsokkal véletlenül akadhatott össze. Most az a kérdés: menjek oda, és számoljak le vele most mindjárt, vagy várjam meg, amíg tetten érhetem?

- Az utóbbi jobb lesz - vélte Conchez, aki nyilván szerette volna megtudni a kincs rejtekhelyét.

- Igazad van. Megvárjuk, míg az indiánok továbbvonulnak. Akkor Patrick bizonyára tüstént elindul arra a bizonyos helyre. De mi megelőzzük, mert én ismerek egy rövidebb utat. Nem teszi rá a kezét - ha ugyan ott van még a kincs!

- Hát hol lenne? Ki vihette volna el?

- Hm! Hát Sans-ear és Old Shatterhand, akitől már kaptunk egy fricskát, nem?

- Honnan tudnák a titkot?

- Hoblintól - felelte a capitano komoran.

- Hoblintól? Hogyan?

- Nagyon egyszerűen. Elkövettem azt a hibát, hogy útbaigazítottam ide. Azt akartam; figyelje, nem jön-e ide Patrick. Csakhogy Hoblin eltűnt, és attól tartok, hogy a két nagy vadász kezébe került. Talán kifecsegett mindent, hogy az életét megmentse.

- Ez már baj! Mit csináljunk, capitano?

- Egyelőre eszünk valamit, s közben törhetjük a fejünket. Hozd ide a húst!

Conchez elindult a lovak felé, én meg gyorsan visszakúsztam társaimhoz, és beszámoltam arról, amit hallottam.

- A három banditáról, aki bevásárlónak adta ki magát, nem beszéltek semmit? - kérdezte Sam. - Ezek közül az egyiket Patrick magával vitte. Hova lett?

- Nem tudom - feleltem -, erről nem volt szó. Talán Patrick útközben eltette láb alól. Semmi közünk hozzá.

- És mit csináljunk a capitanóval? - kérdezte Sam.

- Semmit, menjen a dolgára.

Winnetou eddig egy szót sem szólt, de most megcsóválta fejét.

- Fehér testvérem elfelejti, hogy csak egy skalpja van - mondta.

- Gondolod, hogy az is veszélyben forog? Majd vigyázok rá.

- Fehér testvérem okos vadász, és bátor harcos, de nem ismeri a komancsok szokásait. Ez a törzs minden évben egyszer felvonul a hegyek közé, egykori főnökük, Csu-ga-csat sírjához - mindig azon a napon, amikor Winnetou harcban megölte.

Most már értettem, miért követi a komancsokat. Miközben erre gondoltam, a völgyből hangos kiáltásokat hallottam. Előreosontam az ösvény kanyarulatához, ahonnan jó kilátás nyílt a völgybe, s lenéztem.

A komancsok a folyó mellett tolongtak, és lándzsáikkal kikotortak valamit a vízből. Sokáig nézegették, majd visszalökték a folyóba. Ezután körülvették a két főnököt és a két fehér embert.

Rövid idő múlva valamennyien felkerekedtek és elvágtattak. Visszatértem társaimhoz.

- Mi volt az? - kérdezte Sam.

- Találtak valamit a folyóban - talán Holfert holttestét.

- Lehetetlen! - mondta Winnetou. - A hulla nem úszhatott le ilyen messzire. A víz már régen kivetette volna.

- Nem biztos - feleltem. - A folyó itt mély; és a sodra nagyon erős.

A part magas és meredek.

Winnetou rám nézett, aztán felállt és szó nélkül eltűnt a fák közt.

Tudtam, mire határozta el magát ilyen hirtelen. Előbbre megy az erdőben, aztán leereszkedik a partra, és visszaúszik ide, hogy meggyőződjék róla, vajon csakugyan Holfert holttestét fedezték-e fel.

Tudtam, hogy ez veszedelmes vállalkozás, és balsejtelmem hamarosan beigazolódott. A partról felhallatszó kiáltásokra a capitano is felfigyelt; és Conchezzal együtt az ösvény kanyarulatához sietett. Addig szemlélődtek, amíg meg nem pillantották Winnetout, amint kibukkant az erdőből, és a folyó felé rohant. A két banditának sem kellett több.

Előhozták lovaikat, és lesiettek a völgybe. Semmit sem tehettem, hogy visszatartsam őket. Számításom szerint Winnetounak körülbelül egy fél órára volt szüksége ahhoz, hogy leérjen a vízhez, és úszva megközelítse azt a helyet, ahol a komancsok a holttestet kihalászták. Közben körülbelül negyedóra telt el, tehát Winnetou egyenesen a capitano és Conchez karjaiba szalad.

Aggódva siettem az ösvénynek arra a pontjára, ahonnan jól le lehetett látni a völgybe. Meg is pillantottam Winnetout, amint a parton állt, ruháit ledobta, és bevetette magát a vízbe. Puskáját a parton hagyta, legfeljebb a kését vihette magával, tehát mindenesetre hátrányban volt a két banditával szemben, ha találkozik velük. Izgatottan figyeltem a fejleményeket.

Winnetou még odáig sem ért, ahol az úszó holttestet az előbb felfedezték, amikor a capitano vállához emelte puskáját, és lőtt. Nem találta el Winnetout, aki villámgyorsan a víz alá merült. Egy perc múlva már kibukkant a víz szélén, felkapaszkodott a partra, és rávetette magát támadójára.

De ekkor a másik bandita emelte rá karabélyát. Winnetounak csak annyi ideje volt, hogy öklével felcsapja a karabély csövét, és a golyó a magasba repült. A capitano közben megfordította puskáját, és agyával fejbe akarta vágni Winnetout, aki idejében félreugrott, aztán kicsavarta a capitano kezéből a fegyvert, s bedobta a vízbe. A két bandita még magához sem tért megrökönyödéséből, amikor Winnetou eltűnt a szemük elől.

Visszasiettem társaimhoz.

- Winnetout felfedezték! - mondtam nekik. - Lehet, hogy üldözőbe veszik. Menjünk utána, hogy baj esetén segíthessünk rajta.

Abba az irányba indultunk, amerre Winnetou ment, amikor elszakadt tőlünk. Az erdő szélén vezettük lovainkat, lehetőleg a fák lombjai alatt, s ezért csak lassan jutottunk előre. Talán húsz percig baktattunk így, amikor egyszerre csak előttünk termett Winnetou. A fák közül lépett elő, még félig vizesen, ruháival és puskájával a kezében.

- Uff! - mondta. - Fehér testvérem okosan tette, hogy elém jött.

Nem maradhatunk tovább az erdő szélén, vissza kell húzódnunk a sűrűbe. A komancs sakálok meghallották a lövöldözést, és most talán a nyomainkat keresik.

Gyorsan felöltözött, és átvette tőlem lova kötőfékét.

- Testvérem mit látott a folyóban? - kérdeztem.

- Annak a sápadtarcúnak a holttestét. Hiba volt a folyóba lőni. Winnetou ma meggondolatlanul viselkedett.

Lesütöttem szememet zavaromban. Ritka eset volt, hogy a büszke Winnetou így bevallotta tévedését. Gyorsan másra tereltem a szót:

- A két banditával mi történt? - kérdeztem.

- Puszta kézzel is végezhettem volna velük; de eszembe jutott, hogy te meg akarod kímélni az életüket, ezért én sem bántottam őket, pedig talán ez is hiba volt.

- Nem volt hiba - feleltem -, mert elég, ha a főbűnösöket öljük meg. Átvágtunk az erdőn, hogy így jussunk el a szakadékba, amelyről Hoblin beszélt. Az első tisztáson megálltunk, és bebugyoláltuk a lovak patáit. Ebből a célból feláldoztunk néhány pokrócot azok közül, amiket a

zsiványtanyáról hoztunk magunkkal. Csíkokat hasítottunk belőlük, és a lovak lábára kötöztük.

Csúnya út várt ránk. Már az erdőn is nehezen törtünk keresztül, de a szakadék még kínosabbnak ígérkezett. Hosszú órákon át botorkáltunk a sziklák között. A szakadék tulajdonképpen egy kiszáradt folyó ágya volt, melybe ugyancsak kiszáradt mellékfolyók és patakok medre torkollt.

Valóságos utcák voltak ezek, csak házak helyett sziklafalak szegélyezték mind a két oldalon. Alkonyatkor egy alkalmas helyen letáboroztunk, és ott töltöttük az éjszakát. Nem kellett attól tartanunk, hogy ebben a szinte járhatatlan útvesztőben utánunk jöhet valaki, a teljes biztonság kedvéért mégis őrséget tartottunk, egymást felváltva. Az éjszaka minden esemény nélkül telt el, és reggel folytattuk utunkat, amíg egy másik völgybe nem jutottunk.

- Ez az a völgy, amelyet keresünk! - kiáltott fel Hoblin.

- Biztos benne? - kérdeztem.

- Feltétlenül, Sir! Megismerem azt a hatalmas vérbükköt odalenn.

Itt tartottunk hosszabb pihenőt, amikor először jártam erre a capitanóval együtt.

- Akkor azt javaslom - mondta Sam -, hogy álljunk meg itt, és adjunk pihenőt lovainknak, hadd legeljenek egy kicsit.

- Nem bánom - feleltem. - Azt hiszem, az út nehezén túl vagyunk.

Persze alapos terepszemlét tartunk előbb.

- Helyes - bólintott Winnetou. - Én majd jobb felé indulok, Old Shatterhand meg vizsgálja meg a tájat a másik irányban. A többiek maradjanak itt, és várják meg, míg visszajövünk.

- Jó lesz - mondtam -, de Bobot is magammal viszem.

Leszálltam a lóról, s puskával a kezemben nekivágtam az erdőnek, nyomomban Bobbal. Nem volt könnyű előretörni a fák és a földből kiálló sziklatömbök közt, s kissé elszakadtunk egymástól. Egyszerre csak meghallottam a néger rémült kiáltását:

- Massa, ó, Massa, jönni ide gyorsan!

Megfordultam, s láttam, hogy Bob elkapja egy fa ágát, felhúzódzkodik, és még feljebb mászik.

- Mi történt, Bob?

- Massa, jönni gyorsan! Nem, nem! Szaladni! Itt a szörnyeteg!

Nem kellett kérdeznem, miféle szörnyetegről beszél, mert már láttam is közeledni. Hatalmas szürke medve csörtetett felém a sűrűből.

Hallottam már az oroszlán ordítását az afrikai vadonban, hallottam a bengáliai tigris bömbölését is, de egyik sem volt olyan vérfagyasztó és fogvacogtató, mint ez a mély, rekedt, alattomos morgás, mely a grizzly torkából tört elő.

Talán nyolclépésnyire lehetett tőlem, amikor hátsó lábára állt és kitátotta szörnyű száját. Egyikünk meghal - gondoltam magamban -, vagy ő, vagy én! Szemére céloztam, és megnyomtam a ravaszt, majd a következő pillanatban a szívét vettem célba, és leadtam a második lövést.

Ezután eldobtam a puskát, előrántottam a kést, és oldalt ugrottam, hogy nagyobb erővel döfhessek. Az óriási állat nyílegyenest jött felém, mintha a két golyó meg se kottyant volna neki - két, három, öt, hat lépést tett, s már felemeltem a kést, amikor elülső mancsai lehanyatlottak, szinte panaszos üvöltést hallatott, vagy fél percig mozdulatlanul állt, aztán úgy összerogyott, mintha egy hatalmas bunkóval leütötték volna. Az egyik golyó a szemébe, a másik a szívébe hatolt.

Egy párduc vagy jaguár ilyen találat után egyetlen vonaglással kimúlt volna, de az én grizzlym még hat lépést tudott megtenni. Ha ereje még kétlépésnyire futja, végem van!

- Biztos, hogy vége, Massa? - hangzott a fáról.

- Biztos, Bob, nyugodtan lejöhetsz.

- Egészen biztos?

- Gyere, ha mondom!

Leereszkedett a fáról; és szabódva közeledett. Óvatosan a medve fölé hajoltam, és a biztonság kedvéért markolatig döftem késemet a második és harmadik bordája közé.

- Jaj, de nagy szörnyeteg! - hüledezett a néger. - Nem megenni Bobot?

- Nem, Bob, mi esszük meg őt - vagy legalábbis a talpát meg a sonkáját, ami nagyon finom.

- Bob is kapni?

- Éppúgy megkapod a részedet, mint a többiek. De várj itt, mindjárt visszajövök.

- Bob várni? Medvével egyedül? Nem, nem! Hátha újra felkel!

- Akkor megint felmászol a fára.

- Nem! Inkább most mindjárt! - kiáltotta a hatalmas termetű néger, és a következő pillanatban már újra odafenn kuporgott a fa ágai közt.

Egyáltalán nem volt gyáva, és emberekkel szemben mindig megállta a helyét, de a grizzly még holtan is legyőzhetetlen félelemmel töltötte el.

Előbb felkutattam a környéket, hogy megállapítsam, vajon egy magányos medvével volt-e dolgom, vagy talán egy egész medvecsalád kóborol erre, és továbbra is résen kell-e lennem. De az elejtett grizzlyn kívül más nyomot nem találtam. Egyébként Bob nem maradt soká egyedül. A puska dörrenése elhallatszott társaimhoz, akik aggódva siettek segítségemre, aztán álmélkodva állták körül zsákmányomat. Egyértelműen kijelentették, hogy ilyen hatalmas példányt még sohasem láttak.

Winnetou lehajolt, és bemártotta "orvosságos zacskóját", vagyis talizmánjait a grizzly vérébe.

- Fehér testvérem a legjobb helyen találta el - mondta. - A medve lelke hálás lesz, mert nem kínlódott sokáig, és gyorsan elszállhatott a nagy vadászmezőkre.

Az indiánok hite szerint ugyanis minden szürke medvében egy-egy híres vadász lelke lakozik, mely bűneiért szenved ebben az alakban, s csak az állat kimúlása után foglalhatja el helyét az örök vadászmezőkön.

Winnetou segített lenyúzni a grizzly bundáját, és kivágni húsából a legértékesebb részeket. A többit ágakkal, kövekkel, földdel és mohával takartuk le, nehogy magára vonja a dögkeselyűk figyelmét, és árulónk lehessen.

Az apacs törzsfőnök felderítőútja is megnyugtató volt. Felfedezett egy tágas barlangot, ahol mindnyájan kényelmesen elfértünk, még a lovaink is. Elhatároztuk, hogy éjszakai pihenőnket itt fogjuk tölteni. Mivel még világos volt, és a tűz nem látszott el messzire, megsütöttük a medvetalpakat, és pompásan megvacsoráztunk. Mihelyt besötétedett, megállapítottuk az őrség sorrendjét, és nyugovóra tértünk. Az éjszaka zavartalanul telt el.

Barlangunk a hegy meredek lejtőjére nyílt; ahonnan messze el lehetett látni a völgybe. A délelőtt folyamán Sam izgatottan rohant hoz zám.

- Jönnek! - jelentette.

- Kik? - kérdeztem.

- Azt például nem tudom megmondani, mert az arcukat nem látom.

- Hányan vannak?

- Két lovas.

- No, mindjárt megnézem!

Távcsövemmel a völgyet vizsgálgatva, csakhamar megpillantottam a két Morgant, apát és fiát, akiknek még legalább negyedórát kellett nyargalniuk, hogy a barlangunk alá érjenek. Mivel nyomainkat gondosan eltüntettük, s különben is elegen voltunk, nyugodtan várhattuk közeledésüket. Éppen vissza akartam térni a barlangba; amikor megreccsentek a bokrok magasabban a lejtőn, a fejünk fölött. Talán még egy medve jár itt? Feszülten figyeltünk, és hallgatózásunk eredménye az volt, hogy két élőlény törtet a bokrokon át, a lejtőn lefelé.

- Mi a fene lehet ez, Charlie?

- Mindjárt megtudjuk, Rejtőzzünk el a bozótba.

Néhány perc múlva kiderült, hogy nem vadállat közeledik hozzánk, hanem két ember, aki lovát maga után húzza. Majdnem felkiáltottam meglepetésemben, amikor felismertem bennük a capitanót és Conchezt. Mindkettőn és lovaikon is meglátszott, hogy fárasztó útjuk volt, és már alig tudnak vánszorogni.

Barlangunk közelében megálltak, és lebámultak a völgybe.

- Végre! - sóhajtott fel a capitano megkönnyebbülten. - Pokoli út volt, nem szeretném még egyszer megtenni! De idejében érkeztünk, látom, még nem volt itt senki.

- Miből látja? - kérdezte Conchez.

- A talaj töretlen - nem ásta fel senki. Morganék még nem értek ide, s ki más járna ezen az istentől elrugaszkodott helyen?

- Hát arról a Sans-earről és Old Shatterhandről teljesen megfeledkezett?

- Azok bizonyára a komancsok kezébe kerültek.

- Hát az a meztelen indián, akit a Pecos folyóban láttunk?

- Igen, elég gyanús volt, azért lőttem rá, de mit csináljak, ha elmenekült?

- Ki tudja, miben sántikál?

- Ne törődjünk vele! Bizonyára a komancsok után kémkedett, de miért jött volna ide fel?

- Capitano - kiáltott fel Conchez -, látok valakit odalenn! Kettőt is!

- Carramba! Akasszanak fel, ha nem ők azok!

- Már azt hiszik, kezükben a kincs - mondta Conchez.

- Majd én ellátom a bajukat! - dünnyögte a capitano komoran. - Elveszem Patrick kedvét attól, hogy társait kijátssza!

- És mi lesz a kinccsel?

- Elvisszük, természetesen.

- Kié lesz?

- A mienk!

- Hogy érted ezt, capitano? Kettőnké, vagy az egész bandáé?

- Te hogy gondolod?

- Nehéz erre felelni, capitano. Ha jól meggondolom a dolgot, talán nem is érdemes a bandához visszatérni. Aki annyit kínlódott és vesződött, mint én, megérdemel végre egy kis kényelmet és pihenést. Ha ebből a kincsből nekem is lepotyog valami, én bizony búcsút mondok a prérinek. Letelepszem egy városban, és új életet kezdek.

- Nem mondom, hogy nincs igazad - felelte a capitano. - Majd még beszélünk a dologról. De egyelőre az a dolgunk, hogy az áruló körmére koppintsunk. Menjünk egy kicsit lejjebb, és rejtőzzünk el a kincs közelében.

Olyan hangosan beszéltek, hogy barátaim is meghallották, és előjöttek a barlangból. A két bandita arcán leírhatatlan meglepetés tükröződött, amikor hirtelen szembetalálták magukat azzal az indiánnal, akit a

Pecos vizében láttak. S még nagyobb volt a megrökönyödésük, amikor Winnetou mögött megpillantották Hoblint is.

- Hoblin! - kiáltott fel Conchez. - Hogy kerülsz te ide?

- Hoblin! - visszhangozta a capitano. - Mi keresnivalód van a Sierra Blanca oldalán? És kik ezek az emberek itt veled?

Előléptem a bokorból, s vállára tettem a kezemet.

- Csupa jó ismerős, capitano! - mondtam.

- Téved, senor! - felelte. - Én nem ismerem önt.

- Hát akkor mindjárt bemutatkozom, de előbb bemutatom a barátaimat.

Ez a néger egy bizonyos Mr. Williams útitársa volt, akiről már bizonyára hallott. Ez a fehér gentleman Mr. Marshall Louisville-ből, aki néhány szót szeretne váltani egy bizonyos Mr. Morgannel, s azt hiszem, ezt a nevet sem most hallja először. Most vessen egy pillantást erre a barna úriemberre; akit Winnetounak hívnak, talán fölösleges közelebbit mondanom róla. Végül itt van a leghíresebb vadászok egyike, akit Sans-ear néven ismernek, engem pedig, ha megengedi, Old Shatterhandnek szoktak nevezni.

A capitano elsápadt rémületében, és csak ennyit tudott hebegni:

- Lehetetlen!

- Ugyan, miért volna lehetetlen? Legfeljebb nehéz elhinni. Éppen úgy, mint azt, hogy néhány nappal ezelőtt láthatatlan vendég voltam az önök táborában, és emlékül magammal vittem a capitano pisztolyát.

Bob, fegyverezd le ezeket az urakat, és kötözd meg jól a kezüket és lábukat!

- Senor! - fortyant fel a capitano.

- Tiltakozni akar? Vigyázzon magára! A legkisebb ellenszegülés, és búcsút mondhat az életének!

A két bandita belátta, hogy meg kell adnia magát. Bob vigyorogva megkötözte őket.

- Mondja csak, capitano - folytattam -, hová rejtette el azokat a dolgokat, amiket Patrick annyira szeretne megkaparintani?

- Az mind az enyém!

- Gondolja? Hát jó, nem kényszerítem, hogy a titkát elárulja. De engedjen meg egy másik kérdést: mi lett azokkal az állítólagos prémbevásárlókkal, akiket Patrick magával vitt?

- Kettő közben visszatért a tanyánkra, a harmadikat Patrick meg gyilkolta.

- Sejtettem - feleltem. - De most felpeckeljük a szájukat, nehogy a másik két jómadarat elriasszák. Éppen elkészültünk ezzel a munkával, amikor Fred Morgan és fia a közelünkbe érkezett. Vagy harminclépésnyire tőlünk egy szederbokor állt a lejtő alján, s Patrick egyenesen oda tartott.

- Ez az a hely, apám!

- Akkor gyorsan munkához! - felelte a másik.

Odakötötték lovaikat az egyik fához, és lerakták mellé fegyvereiket, aztán letérdeltek a földre, és tépdesni kezdték az elburjánzott gizgazt.

Amikor egy darabon megtisztították a földet, késsel nekiestek és fellazították. Azután puszta kézzel kotorták ki a fekete humuszt.

- Megvan! - kiáltott fel Patrick rövid idő múlva, és egy bölénybőrbe varrt csomagot hozott felszínre.

- Ez az egész?

- Nem nagy, de annál értékesebb. Bankjegyek, letétjegyek és igazgyöngyök vannak benne. Most betemetjük a lyukat, és gyorsan el!

- Ne siessenek annyira! Maradjanak még egy kicsit!

Ezek a szavak Sam ajkáról hangzottak el, aki már az előbb észrevétlenül odaosont, és most egyetlen ugrással a két bandita és fegyvereik között termett. Úgy állt előttük, mint egy tigris, mielőtt áldozatára veti magát. A két Morgan az első pillanatban szinte megdermedt rémült meglepetésében. Mire magukhoz tértek, már én is ott voltam, és revolveremet az idősebb Morganre szegeztem.

- Fel a kezekkel! - kiáltottam. - Az első gyanús mozdulatra keresztüllövöm!

- Kicsoda ön? - kérdezte Fred Morgan.

- Majd a kedves fia megmondja.

- Micsoda jogon támad ránk?

- Mindenesetre több jogom van rá, mint neked, amikor meggyilkoltad Marshall ékszerészt Louisville-ban vagy Sam Hawerfield családját!

Feküdjetek le tüstént a földre!

- Van eszemben!

- Majd meggondolod, ha megtudod, kivel van dolgod! Nézz csak körül, ki van itt - Winnetou, Sam Hawerfield, Bernard Marshall, nem is szólva rólam, akit le akartál rántani a mozdonyról, nem emlékszel?

Háromig számolok. Ha addig nem engedelmeskedtek, lövök! Egy. . . kettő. . . Összepréselt fogakkal és ökölbe szorított kézzel levetették magukat a földre.

- Bob, kötözd meg őket!

- Bob szépen megkötözni, Massa! - mondta a néger, és nagy igyekezettel eleget tett ígéretének.

Bernard Marshall reszketett indulatában, de erőt vett magán, és nem szólt semmit.

- Bob, hozd ide a másik kettőt! - parancsolta Sam. - Intézzük el egyszerre valamennyit!

A néger előhozta a capitanót és Conchezt.

- Ki mondja ki az ítéletet? - kérdezte Bernard.

- Te, Charlie! - mondta Sam.

- Nem - feleltem. - Mindnyájan érdekelt felek vagyunk, az egyetlen pártatlan Winnetou. Beszéljen ő!

Mindenki egyetértett velem, Winnetou is meghajtotta fejét beleegyezése jeléül.

- Az apacsok főnöke ismeri a préri törvényét. Igazságos bírája lesz a sápadtarcúaknak. Hogy hívják ezt az embert? - mutatott először Hoblinra, aki éppen ebben a pillanatban sompolygott oda hozzánk.

- Hoblin - felelte Sam.

- Mi a bűne?

- A cölöptologató bandához tartozott.

- Megölt valakit?

- Tudtommal nem.

- Segítségedre volt az utolsó napokban?

- Igen.

- Akkor Winnetou kegyelmet ad neki. Visszaadja a szabadságát, azzal a feltétellel, hogy jó útra tér.

- Köszönöm! - kiáltott fel Hoblin örömmel. - Nem fognak csalódni bennem.

- Hát ez a sápadtarcú kicsoda? - folytatta Winnetou.

- A cölöptologató banda kapitánya.

- Elég! Halált érdemel. Ki emel szót mellette?

Mindenki hallgatott, s ez a némaság megerősítette az ítéletet.

- Ki ez itt mellette?

- Conchez - mondta Sam.

- A neve is hazugság - jegyezte meg Winnetou megvető hangon.

- Mi a bűne?

- Semmivel sem jobb a capitanónál - vélte Sam.

- Akkor haljon meg! De közülünk senki se szennyezze be vele a kezét. Hogy hívják ezt a fiatalt?

- Patrick.

- Elég korán állt be a gyilkosok közé. Bizonyára jól érti ezt a munkát. Bízzuk rá a két elítélt kivégzését.

- Megteszed? - kérdezte Sam.

- Miért ne? - felelte Patrick hetykén. - Pisztolyt ide!

- Jó lesz a kötél is - vetette oda Sam.

- Azt se bánom! - felelte Patrick vállvonogatva.

- Bob, oldozd el, de vigyázz rá! - parancsolta Sam.

Bob szabaddá tette Patricket, és két erős kötelet adott a kezébe.

Több puska csöve meredt rá, de nem volt szükség semmiféle fenyegetésre, olyan készségesen vállalkozott a hóhér szerepére. Még néhány perc, és már végrehajtotta mind a két halálos ítéletet. Ezután Bob újra megkötözte.

- Most már csak ő van hátra meg az apja - mondta Winnetou.

- Testvéreim mivel vádolják őket?

- Megölték feleségemet és gyermekemet - jelentette ki Sam komoran.

- Rablógyilkosok - tette hozzá Bernard. - Megölték apámat, és kifosztották.

- Akkor ők is kötelet érdemelnek. Ez a fekete ember akassza fel őket.

- Nem! - kiáltott fel Sam. - Évek óta üldözöm a gazembert, és nem engedem át másnak! Ma még két rovátkát vések a puskámba, aztán nyugodtan halok

meg, akár az erdőben, akár a prérin, ahol ezer meg ezer vadász csontjai porladnak.

- Testvérem kívánsága igazságos - jelentette ki Winnetou. - Végezze ki ő a két gyilkost.

- Sam - súgtam neki -, engedd át Bobnak. Mondj le a bosszúról!

Sam sötéten nézett maga elé, és nem felelt. Hogy gondolkodási időt adjak neki, elfordultam tőle, és Fred Morgan lovához léptem. Átkutattam a nyeregtáskát, de nem találtam benne semmit. Ekkor megmotoztam a megkötözött Morgant. Szarvasínnal összevarrt csomagot találtam az inge alatt. Vaskos köteg bankjegy volt benne és az a pénz, melyet

Holferttól vett el. Átnyújtottam jogos tulajdonosának, Bernardnak, aki szó nélkül zsebre tette.

Ebben a pillanatban vad ordítás hallatszott, és a fák mögül, szinte vezényszóra indiánok ugrottak elő. Amíg figyelmünket a két Morgan kötötte le, a rakurro komancsok észrevétlenül megleptek bennünket.

Előbb Samet teperték le, aztán lasszót dobtak Winnetoura, és lerántották a földre. Hoblin holtan rogyott össze - koponyáját tomahawk hasította ketté. Bernardot vagy öt indián vette körül, s nem láthattam, mit csinálnak vele. Gyorsan levetettem magam a földre, és a bokrok közt kúszva elértem musztángomat, melyet még reggel lehoztam ide, és egy fához kötöttem hosszú lasszóra, hogy kedve szerint legelésszen. Gyorsan eloldottam, és magam után vonva kapaszkodtam fel a lejtőn. Fájt, hogy kénytelen voltam társaimat cserbenhagyni, de ez volt az egyetlen mód arra, hogy később talán segíthessek rajtuk.

A komancsok túlnyomó száma minden ellenállást lehetetlenné tett.

Csak abban reménykedtem, hogy akit nem öltek meg, fogságba hurcolják, és akkor talán még tehetek értük valamit.

A hegyhátra érve, nyeregbe pattantam és elvágtattam. Tudtam, hogy a komancsok üldözni fognak, és gondom volt rá, hogy ne találjanak meg. Addig vágtattam, míg egy patakhoz nem értem, melynek sekély vize kemény sziklaágyban iramlott le a völgybe. Egy darabig a patak medrében folytattam utamat, hogy nyomaimat eltüntessem. Azután rongyokkal bekötöttem Swallow lábait, és nagy kerülővel visszatértem az erdőbe. Közben alkonyodni kezdett, és egy mohával vastagon belepett helyet kerestem, ahol éjszakára lepihenhetek.

Milyen hirtelen változott meg minden! Társaaimtól elszakadva, éhesen és fáradtan feküdtem egy fa alatt, s azt hittem, sohasem fogok elaludni. Behunytam szememet, és mire újra kinyitottam - magasan állt a nap az égen, a fejem fölött.

Megfelelő rejtekhelyet kerestem a lovamnak, ahol egy bokorhoz kötöttem, aztán gyalog elindultam a tegnapi katasztrófa színhelye felé.

Veszélyes vállalkozás volt - lépésről lépésre óvakodtam előre, s az út, melyet kényelmes sétával tíz perc alatt meg lehetett volna tenni, most majdnem két óra hosszat tartott. Éppen egy hatalmas, öreg tölgyfa mellett akartam elsurranni, amikor furcsa hang ütötte meg a fülemet:

- Pszt!

Körülnéztem, de nem láttam semmit.

- Pszt!

Most már észrevettem, hogy a hang felülről jön, és az ég felé pislog tam.

- Pszt, Massa!

És lám, a tölgy ágai közt egy kikorhadt lyuk volt, amelyből Bob fekete arca vigyorgott elő.

- Várni, Massa! Bob jönni! - súgta felém.

Most olyasféle zörejt hallottam, mint amikor egy kéményseprő dolgozik a szobánk kályhájából felvezető kéményben. Nemsokára megmozdultak a mogyoróvesszők, amelyek a tölgyfa törzsére kúsztak fel, és most már közelebbről hallottam Bob hangját:

- Massa bejönni szobába, itt semmi indián nem találni Bob és Massa!

Bemásztam a fa odvas belsejébe, Bob pedig gondosan visszahúzta a mogyoróvesszőket a nyílás elé.

- Nagyszerű hely! - mondtam. - Hogy fedezted fel?

- Kis állat kibújni, és Bob bebújni.

- Miféle állat?

- Bob nem tudni. Négy lába, két szeme, egy farka.

Alighanem mosómedve volt - gondoltam magamban -, s Bob esze jól vág, hogy gyorsan bebújt ide.

- Szóval tegnap óta itt rejtőzködtél. Mit láttál és hallottál?

- Bob sok indiánt látni és hallani. Mind keresni Bobot, de nem találni. Aztán tüzet rakni, és sonkát sütni.

- Miféle sonkát?

- A medvéből, amit Massa lőni! Szabad nekik mienk medve meg enni?

A derék néger méltatlankodása jogos volt, de sajnos, nem állt módomban az igazságnak érvényt szerezni.

- Hát aztán?

- Hajnalban indiánok elmenni.

- Elmentek? Hova?

- Bob nem tudni, de ablakból mindent látni. Sok indián völgyből elmenni, és magukkal vinni Massa Winnetou meg Massa Sam meg Massa Bernard. Keze-lába kötéllel meg szíjjal megkötözni.

- Egy se maradt itt?

- De, de! - bólogatott Bob.

- Hol vannak?

- Ahol mi medvét betakarni. Bob ablakból látni!

Felnéztem, s láttam, hogy a fa üregében feljebb is lehet kapaszkodni.

Megpróbáltam, és sikerült. Kinéztem a korhadt lyukon, amelyet Bob ablaknak nevezett. Innen madártávlatból az egész völgyet át tudtam tekinteni. Azt a fát is láttam, amelyre Bob a medve elől felmászott. Most egy indián ült alatta. Nyilván azért hagyták itt, esetleg több társával együtt, hogy a megszökött sápadtarcúakat, ha netán ide visszatérnének, elfogja.

Visszamásztam Bob mellé, és így szóltam:

- Várj meg itt, Bob! Visszajövök érted.

- Massa elmenni? Massa nem maradni Bob mellett?

- Nem akarod a barátainkat megmenteni?

- Massa Bernard megmenteni? Igen, igen!

- Akkor maradj csendben, és várj meg!

Kimásztam a fa odvából. Jóleső érzés volt, hogy rajtam kívül még valaki megmenekült, és legalább Bobra számíthatok. Nagyon óvatosan lopakodtam előre. Az indiánok nyilván tudják, hogy két ellenségük életben

maradt, megszökött, és itt bujkál az erdőben. Okosan tették, hogy őrt állítottak a medve maradványai mellé, hiszen a szökevények éhségükben bizonyára megpróbálnak húshoz férkőzni.

Egy óra múlva ott lapultam az indián őr mögött. Fiatal, alig tizennyolc éves legényke volt, talán most vett részt először ilyen hadi vállalkozásban. Tiszta ruhája és szép fegyvere mutatta, hogy nem közrendű indián - alighanem egy törzsfőnök fia. Nyakában síp függött. Talán megbeszélték, hogy bizonyos esetekben ezzel adjon jelt társainak. Tulajdonképpen meg kellett volna ölnöm, de a világért sem tettem volna meg.

Halkan még közelebb lopózkodtam, és inkább öklömmel tettem ártalmatlanná egy időre. Az alélt fiút megkötöztem, és egy másik fához szíjaztam, amelyet sűrű bokrok vettek körül és takartak el. A sípot elvettem tőle, és belefújtam. Erre a közeli bozótból egy öreg indián lépett elő, és szaladt felénk. Hamarosan ő is a fiú sorsára jutott.

Tudtam, hogy több indián is ólálkodik a közelben, talán három-négy is, és valamennyit nem lehet ilyen egyszerűen elintézni. Inkább a lovaiktól kellene megfosztani őket. Csak az a kérdés, hol vannak. Egy ló nyerítését utánoztam, és tüsténT megfelelő választ kaptam.

Mit csináljak most? Megkötöztem az öreg indiánt, a fiatalt pedig a vállamra kaptam, és elindultam vele abba az irányba, ahonnan a lovak nyerítésemre válaszoltak. Meg is találtam őket - hat lovat, amiből megtudtam, hogy még négy indián leselkedik a közelben valahol. A lovakat most elhajthattam volna, de előbb fiatal foglyomat kellett elhelyez nem.

Rövid töprengés után újra a vállamra kaptam; és elvittem a tölgyfához, ahol Bob ideiglenesen lakott. Most is éppen kinézett emeleti ablakából. Amint megpillantott, gyorsan lejött hozzám.

- Massa elfogni indiánt? Jaj, de jó! - örvendezett.

- Tudod, miért jó, Bob? Talán hozzásegít; hogy megmentsük Bernard urat.

- Bob mindent megtenni! - mondta a derék néger. - Massa mondani, Bob mit tenni. . .

- Látod ott messze azt a hickoryfát? Vidd oda ezt a fiatal indiánt, és vigyázz rá, amíg érte nem jövök.

- Bob már viszi! - felelte.

A hatalmas termetű néger könnyedén vállára kapta a fiatal indiánt, és elindult vele, én meg visszatértem a lovakhoz. Egymás mögé állítottam őket, és az első ló farkát a következő ló fejéhez kötöztem, míg végül a hat lovat egyetlen láncba fűztem. Akkor aztán az első lovat kötőféken elvezettem, s a többi mind követte. Pokoli szerencsém volt, hogy nyerítésük és dobogásuk nem árult el, de elértem célomat, megfosztottam az indiánokat lovaiktól, ami majdnem annyit ért, mintha a fegyvereiket vettem volna el.

Tíz perc múlva ott álltam a hickoryfa mellett, ahol foglyom feküdt.

Kivettem szájából a rongyot, mellyel felpeckeltem.

- Fiatal testvérem vegyen mély lélegzetet; de beszélnie nem szabad, csak ha kérdezem.

- Ma-ram akkor beszél, amikor akar - felelte dacosan. - Mit ér, ha hallgat? A sápadtarcú akkor is megöli és megskalpolja.

- Ma-ram életben marad, és nem veszíti el a skalpját - feleltem. - Old Shatterhand csak harc közben öli meg ellenségét.

- A sápadtarcú harcos Old Shatterhand? Uff!

- Úgy van. Ma-ram nem az ellenségem, hanem a testvérem. Old Shatterhand elviszi Ma-ramot apja wigwamjába.

- Ma-ram apja To-kej-csun, a komancsok nagy főnöke. Ha meglátja Ma-ramot, megöli, mert fogságba esett.

- Vissza akarja nyerni fiatal testvérem a szabadságát?

Az indián ifjú csodálkozva nézett rám.

- Old Shatterhand szabadon engedi a komancs harcost, aki a hatalmában van?

- Szabadon engedem, ha megígéri, hogy nem szökik meg, hanem elvezet apja wigwamjába, mert beszélni akarok vele. Ha megígéri, visszaadom a lovát és a fegyvereit is.

- Uff! Old Shatterhand ökle erős, de nyelve nem álnok-e, mint a többi sápadtarcúé?

- Old Shatterhand nem hazudik soha - feleltem. - Ha megígéred, hogy engedelmeskedni fogsz nekem, szabad vagy.

- Megígérem.

- Akkor mindjárt elszívjuk a békepipát.

Lovam rejtekhelye nem volt messze a hickoryfától. Ide vezettem, és a nyeregkápából két szivart vettem elő. Valódi szivarok voltak, amelyeket a banditák tanyáján zsákmányoltam. Megszabadítottam az indián ifjút kötelékeitől, és szájába dugtam az egyik szivart, a másikra meg magam gyújtottam rá. Foglyomnak is tüzet adtam, és pontosan úgy fújtuk szét a füstöt, mintha kalumetből szívtuk volna.

A komancs ifjú megkereste lovát, és felült rá. Bob is kiválasztott magának egyet az elkötött indián lovak közül, míg én musztángom nyergébe pattantam. A többi négy indián lovat kötőféken vezetve útra keltünk.

A lejtőn lejutottunk a völgybe, mely azonban még mindig elég magasan terült el. Csakhamar újabb lejtőhöz értünk, s ezen egy másik völgybe jutottunk. A terep ilyen lépcsőzetesen ereszkedett le, egészen a folyóig.

Már esteledett, amikor a Pecos partjára érkeztünk, és egy megfelelő helyet találtunk, ahol az éjszakát eltölthetjük. Az indián lovak pokrócai közt annyi szárított hús volt, hogy bőségesen megvacsorázhattunk.

Ma-ram rögtön lefeküdt aludni, míg én Bobbal felváltva őrködtem.

Hajnalban leszedtük a négy vezeték lóról a pokrócokat és szerszámot, azután bekergettük az állatokat a folyóba. Átúsztak; és csakhamar eltűntek a túlsó parton az erdőben. Musztángok voltak, visszanyerték szabadságukat, s nem kellett hozzá sok, hogy megint vadlovakká váljanak.

Folytattuk utunkat a Pecos folyó jobb partján, egy nagy csapat nyomait követve, mely legfeljebb két napja nyargalhatott erre. A folyó kanyarulatához érve csodálkozva láttam, hogy a kitaposott ösvény itt kettéválik - egyik ága továbbvezet előre, a másik pedig oldalt elkanyarodik a hegyek felé. Leszálltam a lóról, és megvizsgáltam a nyomokat.

Határozottan megismertem közöttük Tony patáinak nyomait.

Ma-ramhoz fordultam és megkérdeztem:

- A komancs harcosok felvonultak a hegyekbe a nagy főnök sírjához?

- Fehér testvérem jól gondolja - felelte az indián szabódva.

- De néhányan ezen a másik ösvényen haladtak tovább, hogy a foglyokat a törzs wigwamjaihoz kísérjék?

- Azt tették, amit a főnökök parancsoltak - hangzott a kitérő válasz.

Megszámoltam a nyomokat, és megállapítottam, hogy tizenhat lovas folytatta útját a folyóparti ösvényen. Ezek szerint Winnetout, Samet és Bernardot tizenhárom harcos kísérte a faluba. Ilyen körülmények közt kizárt dolog, hogy megszökhettek volna. Most már egészen biztosan a faluban vannak, és csak valami furfangos csellel lehet kiszabadítani őket. Újra lóra ültem, és gyorsan követtük a kisebb csapat nyomait.

Meghökkenésemre ez az ösvény is elhagyta a folyópartot, és befordult az erdőbe.

Hosszas fejtörésembe került, míg kitaláltam az okát - a komancsok a folyó kanyarulatát akarták átvágni, hogy útjukat megrövidítsék.

Tehát az ösvény előbb vagy utóbb megint a folyóhoz fog vezetni. Maram nem szívesen adott felvilágosítást, mégis megkérdeztem tőle, hogy áll ez a dolog, s kénytelen volt beismerni, hogy csakugyan a rövidebb úton közeledünk a falu felé.

Az út rövidebb volt, de nehezebb, különösen annak, aki nem ismerte. Egész nap kínlódva botorkáltunk a sziklás, hepehupás terepen, amíg végre átvágtuk a kanyart, és visszajutottunk a Pecos folyóhoz.

Megálltunk egy pataknál, mely a folyóba ömlött. A nyomok elárulták, hogy Winnetou kísérői a patak mellett tartottak pihenőt, s elhatároztam, hogy mi is megpihenünk itt.

A biztonság kedvéért nem a patak partján telepedtem le, hanem jóval hátrább, a sűrű bokrok közt. Csakhamar kiderült, hogy az óvatosság nem volt fölösleges. Bob meg akart fürödni a patakban, de hirtelen visszafordult, és ezzel a hírrel riasztott fel:

- Massa! Massa! Lovasok a folyóparton! Három, és még három! Ide jönni, ide felénk!

A bozót szélére osontam, és lenéztem a partra. Csakugyan hat ló vágtatott felénk, de csak két lovas. Mindegyik lovas mögött két-két málhás ló következett. Nem tudtam, mire véljem a dolgot, de csak akkor rökönyödtem meg igazán, amikor láttam, hogy a két lovas nem indián, hanem fehér ember. Egyelőre még túl messze voltak ahhoz, hogy arcvonásaikat megismerjem.

A meglepetés ezzel még nem ért véget, sőt fokozódott. Még távolabb kis lovascsapat bukkant fel, mely öt főből állt. Már abból a módból, ahogy lovagoltak, messziről is láttam, hogy indiánok. Az is nyilvánvaló volt, hogy az előttük vágtató fehéreket üldözik. Előkaptam távcsövemet, hogy megnézzem, miről is van itt szó.

- Ördög, pokol! - kiáltottam, önkéntelenül is káromkodásban törve ki, amint a távcső segítségével felismertem a málhás lovakkal elöl vágtató két fehér menekülőben Fred Morgant és fiát, Patricket.

Mit csináljak most? Lőjek rájuk, vagy próbáljam elfogni őket? Csak annyi időm volt, hogy puskámat vállamhoz emeljem. A két gazfickó már szinte az orrom előtt vágtatott, az indiánok meg alig ötszáz lépésnyire mögöttük. Kétszer egymás után megnyomtam a ravaszt. De nem a két bandita fejét vettem célba, hanem a lovakét, amelyeken ültek.

A két állat abban a pillanatban összerogyott. A hozzájuk kötött málhás lovak riadtan szabadulni igyekeztek, és majdnem eltaposták a földön fetrengő lovasokat. Előugrottam, hogy a két gazfickóra vessem magamat, amikor fülsiketítő ordítás állított meg.

- O-hijjjjj! - hangzott a komancsok csatakiáltása, melyben Ma-ram is részt vett. Három tomahawk és két kés villant meg a fejem fölött.

- Csa! - kiáltotta Ma-ram, és-kezét védően emelte fejem fölé. - Ez a sápadtarcú Ma-ram barátja!

Most értettem csak meg, mi történt. A fehér lovasokat üldöző öt indián ért ide, s engem megpillantva, nekem rontott, hogy velem végezzen előbb. Ma-ram szavára elálltak ugyan a szándékuktól, de a hibát már nem lehetett jóvátenni. A földön fetrengő két lovas időt nyert arra, hogy feltápászkodjék és elmeneküljön - már el is tűntek a part menti bozótban. A málhás lovakat már a két lövés is megriasztotta. Az indiánok félelmetes ordításától egészen megbokrosodtak, eltépték kötőfékjeiket, és bezuhantak a folyóba. Miután erősen meg voltak rakva, nem tudták magukat a víz színén fenntartani, és elsüllyedtek a habokban.

Vergődésük közben eszméltem csak rá, hogy a mi málhás lovaink azok, s velük együtt a zsiványtanyán zsákmányolt kincseinket nyelte el a folyó.

Az üldöző indiánok közül négy a menekülők után száguldott, de az ötödiket visszatartottam.

- Nem tudja testvérem megmondani, miért üldözik a komancs harcosok fehér szövetségeseiket?

- A sápadtarcúak nyelve kétágú, mint a kígyóé. Békepipát szívtak velünk, és éjjel megölték az őrt, aki táborunkra vigyázott, és kincseikkel megszöktek.

- Az ő kincsük volt?

- Nem tudjuk. Azt még a törzsfőnököknek kellett volna eldönteni.

- Arany volt?

- Arany és sok színes papír, bizonyára medicina.

Ezzel magamra hagyott, és társai után sietett. Így tudtam meg, hogy a két Morgan nem érezte magát jól szövetségesei között. Aggódtak; hogy a komancsok szemet vetnek kincseikre, és inkább megszöktek.

A színes cédulák bankjegyek és letétjegyek voltak, de az indiánok bűvös talizmánnak, medicinának tartották. Ott, ahol a lovak a vízbe zuhantak, a folyó nagyon örvényes volt, s így semmi remény sem lehetett arra, hogy az elsüllyedt kincs valaha még felszínre kerül. Íme, az arany - az átkozott sárga homok, amelyhez annyi vér tapadt!

Megint dilemma előtt álltam. A bosszúvágy arra sarkallt, hogy a két gazfickó után rohanjak, de mégiscsak erősebb volt a gond, amelyet barátaim sorsa miatt éreztem. Legsürgősebb feladatom hozzájuk sietni, hátha segíthetek rajtuk. A másik kettőt öt komancs üldözi - talán az én közreműködésem nélkül is végeznek velük.

- Fehér testvérem miért lőtt a lóra és nem a lovasra? - kérdezte Maram. - Old Shatterhand nem tud célozni?

- Beszélni akartam velük, azért nem öltem meg őket - feleltem.

- Végül elmenekültek! - mondta az ifjú ajkbiggyesztve.

- Igen ám, de öt gyors és bátor komancs harcos üldözi őket! Elfogják a két gazembert, és a komancs faluban szembenézhetek velük.

A drámai találkozás annyira felizgatott, hogy nem volt türelmem tovább pihenni, hanem parancsot adtam az indulásra. Az ösvény nemsokára elkanyarodott a folyótól a síkság felé. Itt már könnyebben és gyorsabban haladtunk tovább. Néhány mérföldnyi ügetés után egy rétre értünk, ahol nagyon sok ló nyomát fedeztem fel. Innen legalább negyven kitaposott ösvény vezetett körülbelül ugyanabban az irányban, délkelet felé.

- Uff! - kiáltott fel Ma-ram.

Mást nem mondott, de szeme felragyogott, míg arca kőmerev maradt.

- Milyen messze vagyunk még a komancsok táborától? - kérdeztem tőle.

- A rakurróknak nincs táboruk - felelte. - Falut építettek maguknak a szavannában, akkorát, mint a sápadtarcúak városai. Ha fehér testvérem gyorsabban nyargal, elérheti a falut, még mielőtt a nap eltűnik a legelő mögött.

Alkonyatkor hosszú, sötét vonalakat pillantottam meg a látóhatáron. Elővettem távcsövemet, és megállapítottam, hogy sátrak hosszú sorai húzódnak el ott, nem is nagyon messze tőlem.

Ha túlzás is volt, amit Ma-ram mondott, ez a komancs falu kétségtelenül a legnagyobb indián telepek közé tartozott, különösen a közelgő nagy bölényvadászat időszakában, amikor más komancs törzsek harcosai is itt gyűlnek össze.

Megállítottam lovamat.

- Ezek a komancsok wigwamjai? - kérdeztem.

- Igen - felelte Ma-ram.

- Itt van most To-kej-csun, a rakurrók nagy főnöke?

- Ma-ram apja most otthon van, a wigwamjában.

- Testvérem nem lovagolna oda egy üzenettel?

- Milyen üzenettel?

- Hogy Old Shatterhand beszélni szeretne vele.

Csodálkozva nézett rám.

- Old Shatterhand nem fél? - kérdezte. - Ökle erős, leteríti a szürke medvét, de nem ölhet meg annyi komancs harcost, amennyi a faluban tartózkodik.

- Old Shatterhand nem is akarja megölni őket. Csak a gonoszok ellen harcol, de barátja minden derék komancs harcosnak. Testvérem beszéljen a nagy főnökkel! Én itt várom meg a választ.

- De Ma-ram a foglyod. Nem félsz, hogy elveszíted?

- Ma-ram már nem a foglyom. A béke és barátság füstjét szívtam vele. Ma-ram szabad!

- Uff! - kiáltott fel az indián ifjú, és elvágtatott. Bobbal együtt leugrottunk a nyeregből, és megengedtük lovainknak, hogy kedvükre legelésszenek.

Nem kellett soká várnunk. Fél óra sem telt bele, és egy nagy lovascsapat közeledett felém a faluból. Vagy százlépésnyire tőlünk hirtelen szétváltak, és fegyvereiket lóbálva, nagy diadalordítással körülfogtak bennünket. Bob a földre vetette magát ijedtében, mert azt hitte, mindjárt eltiporják. Én nem

vesztettem el a fejemet, és olyan nyugodtan ültem a fűben, mintha nem is látnám őket.

Négy lovas vált ki a csapatból, s tolldíszükből láttam, hogy főnökök.

A legidősebb mellém ugratott, és így szólt:

- Mért nem áll fel a fehér vadász, ha látja, hogy a komancsok törzsfőnökei közelednek hozzá?

- A fehér vadász csak azt akarja mutatni, mennyire örül nekik - feleltem. - Komancs testvéreim foglaljanak helyet mellettem.

- Komancs főnök csak egy másik törzsfőnök mellé ül le. Hol van a sápadtarcú wigwamja? Hol vannak a harcosai?

Felemeltem tomahawkomat, és így szóltam:

- A főnököt arról lehet felismerni, hogy erős és bátor. Ha komancs testvéreim nem hiszik el, hogy főnök vagyok, küzdjenek meg velem

- akkor majd meglátják, hogy igaz, amit mondok.

- Mi a neve a sápadtarcúnak?

- A harcosok és vadászok Old Shatterhand néven emlegetnek.

- A sápadtarcú dicsekszik, maga adta ezt a nevet magának!

- Ha a komancsok főnökei meg akarnak vívni velem, fogjanak kést és tomahawkot - én puszta kézzel fogok küzdeni.

- A sápadtarcú büszkén beszél; most mutassa meg, van-e bátorsága! Üljön fel a lovára, és kövesse a rakurro harcosokat.

- Elszívják velem a békepipát?

- Még nem tudjuk. Tanácskozni fogunk, hogy megtehetjük-e.

- Meg kell tenniük, mert én békés szándékkal jöttem közéjük.

Lóra ültem, és Bob is felkapaszkodott a lovára, noha ügyet sem vetett rá senki. A törzsfőnökök közrefogtak, és egyenesen a faluba vágtattunk, a sátrak sorai közt egy nagyobb sátorig, ahol megálltak, és leugrottak a nyeregből, s én persze ugyanazt tettem.

Bob eltűnt a szemem elől. Harcosok vettek körül, s az a törzsfőnök, akivel az előbb szót váltottam, puskám után nyúlt.

- A sápadtarcú adja át fegyverét!

- Nem adom át, mert nem vagyok fogoly. A magam jószántából jöttem hozzátok.

- Akkor is át kell adnia fegyverét, amíg meg nem tudjuk, mit akar.

- A rakurrók bátorsága csak idáig terjed? Olyan sokan vannak egyetlen emberrel szemben, s annak is el akarják venni fegyverét?

A törzsfőnök indulatosan felelte:

- A rakurro harcosok nem félnek senkitől! A sápadtarcú megtarthatja fegyverét!

- Ez a beszéd már méltó hozzád! Örülnék, ha a nevedet ismerném.

- To-kej-csun áll előtted, akitől minden ellensége retteg.

- Kérem a nagy főnököt, To-kej-csun testvéremet, adjon nekem egy sátrat, ahol megvárhatom, mit határoztak a rakurrók főnökei Old Shatterhand felől.

- Szavaid helyesek. A sápadtarcú kap egy sátrat, amíg a rakurrók főnökei nem döntenek.

Elindult, és intett, hogy kövessem. Megfogtam musztángom kantárszárát, és utánamentem. Az indiánok utat nyitottak számunkra. A sátrakból több öreg és fiatal squaw kandikált elő, hogy megbámulja a sápadtarcút, akinek volt bátorsága önként eljönni a rakurrók közé. A rakurrók is a komancs törzshöz tartoztak, de szerencsére egy másik ághoz; nem ahhoz, amellyel Winnetou a Mapimi táján elkeseredett harcot folytatott.

Körülnéztem, és rögtön láttam, hogy ennek a településnek az élete pontosan olyan, mint az északi indián falvaké. A férfiak csak vadászattal, halászattal és hadviseléssel foglalkoznak, minden más munka az úgynevezett "gyengébb nem" feladata.

A wigwamokat az asszonyok állítják fel és rendezik be; ők feszítik ki az állatbőröket, és szárítják meg a napon, aztán kiszabják a sátor céljainak megfelelő darabokat, és szíjakat varrnak rájuk. Az asszonyok cipelik a bőröket és sátorrudakat arra a helyre, amelyet a wigwam számára kiválasztottak; itt körülbelül kétlábnyi mély, kerek gödröt ásnak, és ennek a szélein dugják földbe a rudakat körös-körül, aztán fent egymáshoz hajlítják, és fiatal mogyoróvesszővel összekötik. Mihelyt a váz elkészült, a munka nehezebb része következik: a nehéz bőrök felerősítése a rudakra. A sátor belsejét néha több részre osztják, és ezeket is állatbőrökkel választják el egymástól.

Egy kisebb sátorhoz vezettek, mely pillanatnyilag lakatlan volt. Kívül odakötöttem musztángomat, és beléptem a bejárati függönyön, mely két keskeny, hosszú bőrből állt. A törzsfőnökök nem jöttek utánam, és én sem törődtem velük.

Még öt percet sem töltöttem a sátor belsejében, amikor egy nagyon öreg indián asszony jött be, nagy köteg rőzsével a hátán. A rőzsét ledobta a földre, és eltűnt, de nemsokára visszajött, kezében egy nagy, csorba agyagedénnyel, melyben víz volt és még valami más is. A sátor közepén tüzet rakott, melynek füstje az erre szolgáló nyíláson távozott.

Amikor elég parázs volt, beleállította az agyagedényt.

Lehevertem a földre, úgy néztem, mit csinál, de nem szóltam hozzá.

Tudtam, hogy indián fogalmak szerint méltóságomon alul állt szóba ereszkedni vele. Azt is tudtam, hogy minden mozdulatomat valami módon - talán a sátor résein keresztül - többen is figyelik.

A víz forrni kezdett, és a belőle áradó illat elárulta, hogy nemsokára bölényhúst kapok vacsorára. Amikor elkészült, a vénasszony odaállította mellém a forró edényt a földre, és magamra hagyott vele, hogy zavartalanul átengedhessem magam az evés gyönyörűségének. Éhes voltam, és alaposan nekiláttam a főtt húsnak, pedig só nélkül készítették el, és az edény tisztasága is sok kívánnivalót hagyott hátra. El kellett ismernem, hogy nagyon tisztességes bánásmódban részesítenek. A fejemet tettem volna rá, hogy ez az agyagfazék valamelyik törzsfőnök wigwamjából került elő, s megtiszteltetésnek tekinthetem, hogy külön főztek nekem.

Vacsora után észrevettem, hogy lovamat is megetetik, s két őr járkál szüntelen a sátram körül. Fejem alá tettem az egyik pokrócomat, a másikat magam köré csavartam és elaludtam. Tudtam, hogy holnap izgalmas események várnak rám, de ez még nem ok arra, hogy virrasszak.

Reggel sistergő hangra ébredtem fel, s amint kinyitottam szememet, láttam, hogy a tegnapi anyóka megint itt van, újra tüzet rak, és ráteszi az agyagfazekat. A reggeli ugyanolyan húsból állt, mint a tegnapi vacsora, és az étvágyam is hasonló volt. Azután elhatároztam, hogy körülnézek egy kicsit. Alig dugtam ki a fejemet az ajtón, a két őr egyike lándzsájával úgy felém rontott, mintha fel akarna nyársalni.

Nem, ezt nem tűrhetem - gondoltam -, mert akkor vége a tekintélyemnek. Mindkét kézzel elkaptam a lándzsát, valamivel a hegye alatt, és hirtelen magamhoz rántottam. Az őr kénytelen volt a lándzsát elengedni, elvesztette egyensúlyát, és valósággal leborult a lábam elé.

- Uff! - kiáltotta dühösen, s feltápászkodva, kése után kapott.

- Uff! - feleltem ugyanolyan hangon, s magam is kést rántottam, míg másik kezemmel a zsákmányolt lándzsát behajítottam a sátramba.

- A sápadtarcú adja vissza a lándzsámat! - ordította az őr.

- A komancs harcos menjen érte, ha akar! - feleltem.

Az őr nem tartotta tanácsosnak, hogy sátramba lépjen, inkább segítségül hívta a másik őrt.

- A sápadtarcú menjen be! - rivallt rám ez, és lándzsájával orrom előtt hadonászott. Nem tudtam ellenállni a kísértésnek, s megismételtem az előbbi kísérletet. A másik őr is elterült a földön, és a másik lándzsa is a sátramba repült.

Szállásommal szemben egy jóval nagyobb sátor állt, melynek oldalához három pajzsot támasztottak. Az őrök kiáltására egy fekete leányfej jelent meg a sátor ajtólapjai közt; tüzes fekete szempár fordult felém kíváncsian egy pillanatra, de már el is tűnt a sátorlap mögött. Nemsokára négy férfi lépett ki a sátorból - a négy főnök.

- Mit keres a sápadtarcú a sátor előtt? - kérdezte To-kej-csun szigo rúan.

- Rosszul hallok? - feleltem. - Testvérem bizonyára azt akarta kérdezni, mit keres a két őr a sátram előtt.

- Csak azért állnak itt, hogy a sápadtarcút ne érje bántódás.

- Nem elég ehhez a nagy főnök parancsa? Mert ha nem elég, Old Shatterhand tud vigyázni magára, nincs szüksége védelemre. Testvérem nyugodtan visszatérhet wigwamjába. Nem érhet semmi baj, amíg sétálok egyet, és megtekintem a falut.

Visszamentem a sátorba, hogy fegyvereimet magamhoz vegyem.

Amint újra kiléptem, vagy tucatnyi lándzsa meredt felém. Szóval fogoly vagyok! - állapítottam meg. Behúzódtam, tomahawkommal rést vágtam a sátor hátsó oldalán, s kiléptem a szabadba. Az őrök a sátor előtt lestek rám, és meghökkent arcot vágtak, amikor hátul bukkantam elő. A következő

pillanatban fülsiketítő ordítással rohantak felém. Ha fegyverrel próbálok védekezni, végem van.

Magam sem tudom, hogy jutott eszembe - előkaptam távcsövemet, és szememhez emeltem.

- Egy lépést se! - kiáltottam. - Aki közeledik, meghal!

Visszahőköltek. Távcsövet még sohasem láttak, és nem tudták, mi az. Bizonyára valami titokzatos fegyver, vagy még annál is rosszabb varázslat!

- Mi van a fehér ember kezében? - kérdezte To-kej-csun.

- Valami, ami a puskámnál is veszedelmesebb - feleltem. - De előbb megmutatom, mit tud a puskám. Összecsuktam a távcsövet, visszadugtam a zsebembe, és leakasztottam vállamról a Henry-féle karabélyt.

- Látják testvéreim azt a rudat ott? - kérdeztem egy rúdra mutatva, mely egy távoli sátor előtt állt.

Vállamhoz emeltem a fegyvert, és kapásból lőttem. Golyóm kilyukasztotta a rudat, éppen a hegye alatt. A lövést elismerő moraj követte, mert az indián elismeri az ügyességet és bátorságot még ellenségében is. A második golyó pontosan egyhüvelyknyivel lejjebb fúrta át a rudat,

A harmadik megint egyhüvelyknyivel alatta, de elismerő moraj helyett néma megdöbbenés követte. Az indiánok ugyanis sokszor láttak már kétcsövű puskát, de ismétlőkarabélyt még soha. Halálos csendben röpítettem egyik golyót a másik után, s csak a huszadiknál hagytam abba. A rúdon szabályosan sorakoztak a lyukak egymás alatt. Ezután nyugodtan vállamra akasztottam a karabélyt, és így szóltam:

- Testvéreim ebből is láthatják, hogy Old Shatterhand nagy varázsló. Jaj annak, ki kezet emel rá! Uff, én beszéltem!

Elindultam, és mindenki visszahúzódott; tisztelettel utat nyitottak számomra. A sátorok előtt asszonyok és lányok jelentek meg, s úgy

bámultak rám, mint valami emberfölötti lényre. Tökéletesen elégedett lehettem szemfényvesztő komédiám eredményével.

A következő sátrak egyike előtt őr állt. Miféle foglyot őrizhetnek ott? Nem kellett soká törnöm a fejemet, mert meghallottam Bob hangját.

- Massa, ó, Massa! Kiszabadítani Bobot! Indiánok megsütni és megenni Bobot!

A bejárathoz léptem és intettem a négernek, hogy jöjjön ki. Az őr, aki az előbbi jelenetet végignézte, nem mert velem ellenkezni.

- Gyere velem, de maradj mindig mögöttem! - parancsoltam Bobnak.

Egyszerre látom, hogy To-kej-csun siet felém. Karabélyomhoz kaptam, de ő már messziről csillapítóan intett, jelezve, hogy nincsenek ellenséges szándékai. Bevártam, míg oda nem ért hozzám.

- Hová megy fehér testvérem? - kérdezte. - A tanácskozótéren a törzsfőnökök várják!

Ez már tetszett nekem. Eddig sápadtarcúnak nevezett vagy a legjobb esetben fehér embernek, csak most tüntetett ki a "fehér testvérem" megszólítással.

Elindult visszafelé, én meg követtem. Elhaladtunk az én üres sátram mellett. Kissé tovább Tonyt láttam egy sátor elé kötve, mellette pedig Winnetou és Bernard lovát. De fogoly barátaim nem lehettek abban a sátorban, mert különben őr állt volna ott. Végül egy helyre értünk, ahol a sátrak köze kiszélesedett, és kerek teret alkotott. Bizonyára ez volt a tanácskozótér, amelyről To-kej-csun beszélt.

Három törzsfőnök már ott ült a tér közepén, és To-kej-csun közöttük telepedett le. Nemsokára több öreg harcos lépett elő, és félkörben helyet foglalt a földön. Fiatalabbak is csatlakoztak hozzájuk, bizonyára a tekintélyesebbek. Nem sokat tétováztam, minden teketória nélkül leültem a

törzsfőnökök mellé, s intettem Bobnak, hogy foglaljon helyet a hátam mögött.

- Miért ül le Old Shatterhand, amikor azért jött ide, hogy meghallgassa ítéletünket? - kérdezte To-kej-csun éles hangon.

- Ha nem ülhetek le, akkor elmegyek, egy pillanatig sem maradok itt! - feleltem hangosan és határozottan.

- Old Shatterhand ülve maradhat - mondta a nagy főnök -, de a fekete embernek semmi keresnivalója itt.

- A fekete ember az én szolgám, és mindig mellettem van a helye

- feleltem szemrebbenés nélkül.

Tudtam, hogy az indiánok sem mentesek a faji előítélettől, mely az elmaradottság legbiztosabb jele. De azt is tudtam, hogy hajthatatlannak kell mutatkoznom, mert a legkisebb engedékenység könnyen a vesztemet okozhatja. To-kej-csun merően a szemembe nézett, aztán meggyújtotta kalumetjét, nagy füstfelhőt fújt belőle, aztán továbbadta.

A kalumet kézről kézre járt, de engem nem kínáltak meg vele.

Amikor a pipa visszajutott a nagy főnök kezébe, újra a szemembe nézett, és így szólt:

- Sok-sok nyár múlt el, amióta az indiánok és a sápadtarcúak külön-külön éltek, távol egymástól, a Nagy Víz két oldalán. A mi törzseink boldogan éltek falvaikban - övék volt az erdő és a préri, a napfény és az eső, a nappal és az éjszaka. Annyi bölény volt, mint égen a csillag, és a vadászok mindig gazdag zsákmánnyal tértek haza. A musztángok nagy csapatokban vágtattak, és minden komancs harcosnak annyi lova volt, amennyit csak akart. Aztán jöttek a sápadtarcúak, kiknek bőre fehér, mint a hó, de szívük fekete, mint a korom. Eleinte kevesen jöttek, és az indiánok befogadták őket wigwamjaikba. Vendégszeretetünket kedves szavakkal és kis ajándékokkal viszonozták. De hoztak mást is - tüzes vizet és tűzokádó

fegyvereket -, árulást, betegséget és halált. Egyre többen jöttek át a Nagy Vízen, nyelvük hamis volt, és szívük álnok.

Hittünk nekik, de megcsaltak. Elűztek őseink földjéről; felgyújtották wigwamjainkat, és viszálykodást szítottak az indián törzsek között!

A főnök beszédét a helyeslés kiáltásai szakították félbe. Megvárta, míg újra lecsendesülnek, aztán így folytatta:

- A sápadtarcúak egyike most eljött a komancsok falujába. Barátságot színlel, de nem látunk a szívébe. Az öregek tanácsa mégis elhatározta, hogy meghallgatja, aztán igazságosan ítél fölötte. Megengedem a sápadtarcúnak, hogy beszéljen.

Felelni akartam, ám most a három másik törzsfőnök emelkedett szólásra, egyik a másik után, s ők is felpanaszolták az indiánok sérelmeit.

Teljesen igazat adtam nekik, de annyiszor ismételgették ugyanazt, hogy unalmas volt hallgatni. Elővettem kis vázlatkönyvemet, és rajzolgatni kezdtem. Diákkoromban a rajz kedvenc tantárgyam közé tartozott, és ha nem is voltam művész, ezen a téren meglehetős ügyességre tettem szert. Lerajzoltam mind a négy főnököt, a háttérben a harcosokkal és a sátrakkal.

Amikor az utolsó beszéd és az utána következő tetszésmoraj is elhangzott, To-kej-csun megkérdezte tőlem:

- Mit csinál a fehér ember, mialatt a komancs főnökök beszélnek?

Kitéptem vázlatkönyvemből a lapot, és átnyújtottam neki.

- Uff! - kiáltott fel, amint a rajzra pillantott.

- Uff! Uff! Uff! - hangzott még háromszor, amint a másik főnök is megnézte a rajzot.

- Ez nagy varázslat! - mondta To-kej-csun. - A sápadtarcú a komancsok lelkét varázsolta erre a vékony fehér bőrre. Ez itt To-kejcsun, itt ül a három

törzsfőnök, itt állnak a sátrak és a harcosok. Mit akar a fehér ember ezzel csinálni?

Tulajdonképpen semmi szándékom sem volt vele, de megdöbbenését látva, eszembe jutott, hogy talán hasznomra fordíthatom. Elvettem tőle a papírlapot, galacsinná gyúrtam, és golyó helyett puskámba helyeztem.

- Lelketek most itt van a puskám csövében - mondtam. - Ha kilövöm a levegőbe, foszlányait elviszi a szél. Lelketek akkor sohasem jut el az örök vadászmezőkre!

Mindig tudtam, hogy sok nép nagy jelentőséget tulajdonít a képmásnak és azonosítja a személlyel, akit ábrázol. De hogy rajzomnak és szavaimnak ilyen óriási hatása lesz, igazán nem képzeltem volna. A négy főnök rémülten felugrott helyéről, és a harcosok arcán iszonyat tükröződött. Siettem aggodalmukat eloszlatni.

- Testvéreim üljenek le nyugodtan, és szívják el velem a békepipát!

Akkor visszaadom a lelküket, és nem lesz semmi baj!

To-kej-csun gyorsan leült, és újra elővette kalumetjét. Minden szem várakozóan nézett rám, s erre én is kivágtam egy kis szónoklatot.

- A Nagy Manitou ezt a földet vörös bőrű gyermekeinek adta. A fehéreknek is van országuk, és nem igazságos, hogy másokét is elvegyék.

De vörös testvéreim miért haragszanak minden sápadtarcúra? Nem tudják, hogy van olyan fehér is, aki nem gyűlöli az indiánokat, nem akarja földjüket elfoglalni, erdeiket felgyújtani, bölényeiket és musztángjaikat kiirtani? Nézzék meg testvéreim Old Shatterhandet, aki itt áll előttük! Látnak-e övén indián skalpot, megölt-e valaha is olyan indiánt, aki nem támadta meg? Elfogta Ma-ramot, a nagy főnök fiát, és megölhette volna, de nem bántotta, hanem visszaküldte wigwamjába.

Old Shatterhand nagy varázsló, de nem akar ártani a rakurro komancsoknak.

Barátságban akar élni velük, és ezért szívja el most a békepipát!

Ezzel rágyújtottam a kalumetre, és szétfújtam füstjét az ég, a föld és a négy világtáj felé, aztán átadtam To-kej-csunnak, aki ugyanezt tette vele, majd a másik három törzsfőnök szintén.

- Most már testvére vagyok a komancsoknak? - kérdeztem.

- Old Shatterhand a testvérünk, és azt tehet, amit akar - felelte To-kej-csun.

- Akkor most visszatérek a sátramba - feleltem, és már el is indultam. A négy törzsfőnök tüstént felállt, és hozzám csatlakozott.

Amint végigmentem a sátrakkal szegélyezett utcán, négy őrt pillantottam meg az egyik sátor előtt.

Kezemet szájamhoz emelve, a kojot vonítását utánoztam, mire a sátor belsejéből hasonló hang hallatszott.

- Kinek a sátra ez? - kérdeztem a nagy főnököt.

- Itt a komancsok ellenségeit őrizzük - felelte.

- Kik azok?

- Winnetou, az apacsok főnöke és két sápadtarcú.

- Old Shatterhand látni szeretné őket - jelentettem ki, és máris beléptem a sátorba, nyomomban a négy törzsfőnökkel.

A foglyok a földön heverésztek gúzsba kötve. Lehajoltam, hogy elvágjam Winnetou kötelékét, de az egyik törzsfőnök kést rántott, és a karomba döfött. Sebemmel mit sem törődve, egyetlen ökölcsapással leütöttem, s a következő pillanatban karabélyom csövét a másik három törzsfőnök felé fordítottam. To-kej-csun rögtön felemelte a kezét.

- A kép! A puskacsőben! - kiáltotta rémülten. - Old Shatterhand még nem adta vissza!

Most értettem csak meg igazán, milyen hatalom van a kezemben.

To-kej-csun bátor főnök volt - nem a puskámtól ijedt meg, hanem a varázslattól, a babona bénította meg. Ez tartotta vissza a másik két törzsfőnököt is attól, hogy nekem essenek.

Sebem nem volt komoly, de karomat mégis elöntötte a vér. To-kejcsun szeme elé tartottam.

- Ide nézz! - mondtam neki. - Békepipát szívtam veletek, és mégis az életemre törtök!

- Ez a főnök megfeledkezett magáról - felelte To-kej-csun. - Add ide a képet, és megígérem, nem lesz semmi bántódásod.

- A képet csak akkor kaphatod meg, ha visszaadod ennek a három fogolynak a szabadságát, és békességben elvonulhatunk mind az öten.

Magam sem hittem, hogy vakmerő szavaimmal elérem célomat. Annál nagyobb volt az örömöm, amikor láttam, hogy ajánlatomat nem utasítják vissza rögtön. To-kej-csun csak annyit mondott; hogy meg kell beszélnie a dolgot az öreg harcosokkal, és a tanácskozás eredményét várjam meg itt a sátorban.

Mondanom sem kell, hogy ebbe örömmel beleegyeztem.

Az eszméletlen törzsfőnök közben felocsúdott ájulásából, és követte társait a tanácskozótérre. Amint elhagyták a sátrat, első dolgom volt a foglyokat kötelékeiktől megszabadítani. Míg elgémberedett tagjaikat mozgatták, hogy vérkeringésük helyreálljon, röviden elmondtam nekik, hogyan kerültem ide.

- Uff! - mondta Winnetou elismerően. - Testvérem ezt nagyon okosan csinálta.

- És szerencséd is volt - tette hozzá Sans-ear kissé irigykedve.

A törzsfőnökök nem jöttek vissza hozzánk. A tárgyalások Ma-ram közvetítésével folytak, s végül olyan eredményhez vezettek, amelyek teljes megelégedésemre szolgáltak. A foglyok visszakapták minden holmijukat és fegyvereiket, s a komancsok azonkívül három pihent lovat bocsátottak a rendelkezésünkre, Winnetou, Bernard és Bob részére.

Sam meg én nem tartottunk igényt más lóra, bíztunk Swallow és Tony rugalmasságában. A törzsfőnökök is meg voltak elégedve. Puskám csövéből kiszedtem rajzomat, amellyel olyan váratlan sikert arattam; a galacsint szépen kisimítottam, és elküldtem a törzsfőnököknek azzal az üzenettel, hogy most már nem kell a "lelkük" miatt aggódniuk.

A megállapodásnak csak egy kedvezőtlen pontja volt: az, hogy csupán hat óra tartamára biztosította védettségünket. A komancsok ettől nem tágítottak - úgy látszik; bosszút forraltak ellenünk.

- Akkor hat óra múlva mégis megsütik Bobot! - siránkozott a néger.

- Ha én még egyszer a Tonym hátára ülhetek, nem félek senkitől és semmitől! - vélte Sam.

- Hat órai előny bőségesen elegendő - mondta Winnetou.

Bernardot már meg sem kérdeztem, hanem elfogadtam a kikötést, és elindultunk. Ma-ram ott állt a sátra előtt, és így szólt:

- Fehér testvérem jöjjön be hozzám egy szóra!

A meghívást nem lehetett visszautasítani. A sátorban egy fekete szemű fiatal lány lépett elém - Ma-ram húga. Meg akarta köszönni, hogy megkíméltem bátyja életét. Kezet nyújtottam neki, és így szóltam:

- A Nagy Manitou adjon neked hosszú életet, préri virágszála. Szemed ragyogó, és homlokod tiszta. Életed is legyen derűs és napfényes!

A főnökök nem kísértek el, és nem búcsúztak tőlünk; a sátrak közt húzódó utca üres volt, egyetlen indián sem mutatkozott. Tudtam, hogy már készülnek az üldözésre. A rakurro faluban száznál több szív bosszúért sóvárgott, és azt kívánta, hogy utolérjenek minket, de legalább kettő volt, mely azért fohászkodott, hogy megmeneküljünk - s így is történt.

NEGYEDIK RÉSZ
WINNETOU

XVII. KIRÁNDULÁS KALIFORNIÁBA

Átkeltünk a Colorado folyón, és végtelen szavannákon, égbe nyúló hegyeken; sós pusztaságokon keresztül eljutottunk Kaliforniába. Hosszú és nehéz út volt, alaposan kifárasztotta a lovakat és lovasokat egyaránt.

Mi hajszolt bennünket oda? Bernard Marshallt a remény, hogy öccsét viszontlátja, Samet pedig a bosszú vágya. Biztosra vette, hogy a két Morgan, miután rablott zsákmányát a pecos partján hirtelen elvesztette; a kaliforniai aranymezőkön próbálja magát kárpótolni. Sam nézetét magam is osztottam, Winnetou pedig nem törődött semmivel, csak velünk akart maradni.

Baj nélkül eljutottunk a Sierra Nevada déli nyúlványáig, itt azonban egy kis kalandba keveredtünk. Éppen déli pihenőt tartottunk a hegyoldalon, amikor Winnetou felkapaszkodott egy szirtre, ahonnan jó kilátás nyílt minden oldalra, s azon a jellegzetes torokhangon, mellyel az indiánok csodálkozásukat vagy meghökkenésüket szokták kifejezni, hirtelen felkiáltott:

- Uff! - s a földre vetve magát, lesiklott hozzánk, fürgén és hajlékonyan, mint egy gyík. Természetesen rögtön fegyverünkhöz kaptunk.

- Mi történt? - kérdeztem.

- Vörös emberek - felelte Winnetou.

- Hány?

Winnetou ujjaival mutatta, hogy nyolc.

- Hadiösvényen járnak?

- Fegyver van náluk, de arcukra nem kentek vörös agyagot.

- Milyen messze vannak?

- Negyedóra múlva itt lesznek - felelte Winnetou. - Azt javaslom; váljunk kétfelé. Sans-ear menjen velem előre, Marshall a fekete emberrel hátra, s rejtőzzenek el a sziklák mögött. Charlie testvérem meg maradjon itt a lovával együtt.

A többi lovat egy sziklahasadékba vezette, ahol nem láthatta meg senki. A két pár a megbeszélt módon elindult, én meg leültem a földre, arccal arrafelé, ahonnan az indiánokat vártuk. Puskám ott feküdt mellettem a kezem ügyében.

Negyedóra sem telt el, s az indiánok a közelembe értek. Megálltak, és vezetőjük átkiáltott hozzám:

- A sápadtarcú mit keres itt?

- A fehér ember hosszú utat tett meg és pihen - feleltem.

- Honnan jött a sápadtarcú?

- Három nappal ezelőtt indult el a Pecos partjáról.

- Uff! - kiáltott fel egy másik indián. - Ismerem a sápadtarcút! Ez volt Marammal, amikor a két másik sápadtarcút üldöztük! Ez lőtte ki alóluk a lovakat!

Most már én is ráismertem a fiatal indiánra; ő üldözte ötödmagával Fred Morgant és Patricket, amikor a málhás lovakkal menekülni igyekeztek.

- A sápadtarcú a foglyunk! Adja át fegyvereit! - mondta a kis indiáncsapat vezére.

- A vörös ember téved - feleltem. - Ti vagytok az én foglyaim.

Az indián lövésre emelte puskáját, de ebben a pillanatban éles fütty hallatszott. Hátrafordult, és vagy százlépésnyire tőle Winnetou meg Sans-ear bukkant elő hirtelen a bozótból. Ugyanakkor a másik oldalon Bernard tűnt fel a négerrel. Az indiánok vezetője jónak látta leereszteni puskáját. Társai csak íjjakkal voltak felszerelve.

- Fehér testvérem mit akar tőlem? - kérdezte egészen más hangon, mint az imént. - Láthatja, hogy nem a hadiösvényen indultunk el.

- Mégis foglyul akartál ejteni, és fegyvert emeltél rám - feleltem.

- Ha békés szándékaid vannak, mi sem akarunk megtámadni. Szálljatok le a lóról, és szívjátok el velünk a békepipát. Tudod, ki az a harcos ott a hátad mögött?

- Tudom - felelte. - Winnetou, az apacsok főnöke.

- No, látod! És ki vagyok én?

- Nem tudom.

- Old Shatterhand! Talán már hallottad a nevét?

- Uff! - kiáltott fel a komancs, és leugrott a lóról, aztán sietett elővenni kalumetjét. Társai is leszálltak, s körben leültek a földre. Közben barátaim is odaérkeztek, és mindnyájan letelepedtünk a fűbe, csak Winnetou húzódott félre néhány lépésnyire. Az égő kalumet kézről kézre járt. Bernard elkövette azt a hibát, hogy Winnetou felé nyújtotta, de az elhárította.

- Fehér testvéreim békességet akarnak, és az ő kedvükért Winnetou is helyet foglal a komancsok között - mondotta. - De az apacsok főnöke nem veszi

kezébe kalumetjüket.

A komancs vezető úgy tett, mintha nem hallotta volna ezeket a szavakat.

- Komancs testvérem tovább üldözi a két sápadtarcút? - kérdeztem.

- Azért keltünk át a Rio Grandén és a Coloradón is - felelte -, de most már nem megyünk tovább, hanem visszatérünk testvéreinkhez.

A két kojot kicsúszott a kezeink közül.

- Hogy tudtak elmenekülni, amikor én lelőttem a lovaikat?

- Mi nagy főnökünk sírjánál gyülekeztünk, és lovainkat hátrahagytuk egy őr felügyelete alatt. A két kojot megölte az őrt, és ellopott két lovat.

Valóban ez volt az egyetlen mód, ahogy megmenekülhettek, de meg kell adni, nagy bátorság kellett hozzá. Megint beigazolódott, amit már régen tudtam, hogy mindenre elszánt gazfickókkal van dolgunk. Samre pillantottam, és láttam, hogy fogait összeszorítja, és komoran bámul maga elé. Igen, utánuk megyünk akár a pokolba is!

- Komancs testvéreim milyen távolságra voltak a két árulótól, amikor az üldözést abbahagyták?

- Egynapi lovaglás választott el tőlük - felelte a komancs. - De vissza kellett fordulnunk, mert ez már a navahók vadászterülete, akik halálos ellenségeink.

- Jelentsd To-kej-csunnak, hogy találkoztál velünk, és mi folytatjuk az üldözést, amíg utol nem érjük a két gazfickót. Büntetésüket a mi kezünkből fogják megkapni. Térjetek vissza békességben, mi is folytatjuk utunkat.

- Az apacsok főnöke nem fog életünkre törni? - kérdezte a komancs, és lopva Winnetoura pislogott.

- Nem - jelentette ki Winnetou. - A komancs harcosok ellenségeim, de mivel békepipát szívtak a barátaimmal, nyugodtan elvonulhatnak. Örültem, hogy ezekkel a komancsokkal találkoztunk, mert megbizonyosodtunk arról, hogy a két Morgan nyomában vagyunk. A navahóktól nem kellett tartanunk, mert Winnetou régtől fogva ápolta a barátságot velük, és szükség esetén nyugodtan betérhettünk akármelyik navaho wigwamjába. A Sierra Nevada egyik völgyében lovagoltunk tovább, és nemsokára bölénycsorda nyomaira bukkantunk, ami egészen fellelkesített bennünket, mivel napok óta csak kemény szárított húst rágcsáltunk.

Bernard még sohasem volt bölényvadászaton, és örült, hogy most talán része lesz benne. Jobb kéz felé sűrű bozót lepte el a folyópartot; Bernardot oda vezettem, abban a reményben, hogy itt hamarosan látunk bölényt, hiszen szeretnek a vízben hűsölni, vagy a víz közelében kérődzni.

Tervem alighanem jó volt, mert nemsokára négy hatalmas állatot láttam felénk közeledni. Sajnos, a szél a mi irányunkból fújt, és így hamar észrevettek bennünket. Elővettem lasszómat, melynek végén gyűrű volt, s ezen simábban csúszik a hurok, mint az indián lasszókon látható fűzőfülön keresztül.

Nekieresztettük lovainkat, és nem messze a bozóttól utolértük a kis csordát. Egy hatalmas bika menekült előlünk három tehénnel: az egyik tehenet elvágtam a többitől, mert úgy láttam, jó húsa van, s lasszót vetettem rá. Lovam pompásan viselkedett; amint a lasszó zúgva kirepült a levegőbe, lovam mélyen előrehajolt, és megfeszítette lábait.

A hurok összehúzódott a tehén nyakán - a hatalmas rántás majdnem felborította lovamat, de keményen tartotta magát, s végül a tehén roskadt össze. Leugrottam a nyeregből, és késemet zsákmányom nyakába döftem. A ló most lassan utánam jött, meglazítva a feszülő lasszót. Bernard is leugrott a lováról, hozzám sietett, és segített a leterített állatot oldalára fordítani. Ekkor vettem észre a bőrébe égetett bélyeget.

- Ejha! - kiáltottam fel. - Nem vadbivaly ez, hanem egy jókora, de közönséges tehén. Valami közeli estanzia vagy hacienda vagy rancho csordájához tartozik.

- Mi a fenét! - bosszankodott Bernard. - Akkor meggyűlik a bajunk a gazdájával.

- Nem hiszem - feleltem. - Itt az állat húsának nincs semmi értéke, csak a bőre számít. Ha a bőrét nem visszük el, nem tekintenek tolvajnak. Csak jelenteni kell a házban, hogy a bőrt hol hagytuk.

Még be sem fejeztem szavaimat, amikor suhogó hangot hallottam, és ugyanabban a pillanatban Bernard feljajdult; feltekintettem munkámból - már nekiláttam a tehén nyúzásának -, s csak annyit láttam, hogy egy lasszó feszül Bernard derekán, és rángatja, hurcolja magával a bozót szélén. Kezembe kaptam puskámat, mely mellettem feküdt a földön, és talpra ugrottam. Egy lovast láttam, mexikói öltözékben, amint vadul száguld, és a szerencsétlen Bernardot maga után vonszolja.

Itt nem lehetett tétovázni, mert Bernardot különben halálra horzsolta volna a talaj. Puskámat vállamhoz kaptam, célba vettem a lovat, és megnyomtam a ravaszt. A ló még néhány lépést tett, aztán összerogyott, lovasa nagy ívben lerepült a hátáról. Gyorsan odavágtattam.

A mexikói feltápászkodott a földről, s amint megpillantott, ijedten elszaladt, hátrahagyva csapot-papot.

Nem üldözhettem, mert mindenekelőtt Bernarddal kellett törődnöm, aki mozdulni sem tudott, karjait olyan szorosan fogta a hurok.

Gyorsan levágtam róla a lasszót. Szerencsére nem törte magát össze, és ép tagokkal sikerült talpra állnia.

- Hű, a kutya mindenit, ez volt aztán a csúszda! - kiáltotta. - Mit akart tőlem az a fickó, Charlie?

- Nem tudom.

- Miért nem eresztett a fejébe egy golyót a lova helyett?

- Először is, mert ember, a ló meg csak állat, Bernard! Másodszor pedig, semmit sem ért volna vele, ha azt a fickót lövöm le, mert lasszóját, mint látja, a nyergére erősítette, s a ló magát akkor is továbbhurcolta volna, ha a gazdáját lelövöm.

- Ebben bizony igaza van, Charlie, hogy is nem jutott magamtól az eszembe? . . .

Végigtapogatott magán, hogy megnézze, ép-e minden tagja.

- Menjünk vissza a tehénhez! - indítványoztam. - Végezzünk vele minél előbb, és iszkoljunk innen, mert a hely nem túlságosan barátságos!

- Nem értem! Hiszen ha rancho van a közelben, akkor már nem kell az indiánoktól tartanunk!

- Hát vad indiánok vagy indios bravos, ahogy a spanyolok emlegetik őket, itt már ritkák, de van helyettük éppen elég jenki zsivány és útonálló. Attól tartok, még sok bajunk lesz velük!

Kivágtuk a tehén húsából a legjobb darabokat, és nyergeink mögé kötöttük, aztán újra lóra ültünk, hogy barátainkat utolérjük, ami nem tartott soká, hiszen megálltak, és bevártak minket. Amikor Bob meglátta a hatalmas húsdarabokat, örvendezve dörzsölgette kezeit:

- Massa hozni finom bifszteket! - kiáltotta. - Bob mindjárt rőzséért szaladni, és tüzet rakni! Hu, de finom lesz!

Már kitapasztaltuk, hogy jó szakács, és rábíztuk a hús megsütését.

Mialatt elbeszéltem kellemetlen kalandunkat Samnek és Winnetounak, elkészült a bifsztek. Jó étvággyal nekiláttunk, és csodálkozva néztük, milyen hatalmas darabok tűnnek el belőle Bob duzzadt ajka mögött.

Minden figyelmünket a falatozás kötötte le, s csodálatos módon éppen

Bob volt az, aki egyebet is észrevett.

- Massa, Massa! - kiáltott fel. - Lovasok! Vagy talán csak lovak?

Elővettem messzelátómat.

- Lovasok - mondtam -, három, hat, nyolc. . . igen, nyolc!

- Észrevettek minket? - kérdezte Sam.

- Természetesen, hiszen egyenest felénk tartanak.

- Mifélék?

- Széles sombrerójukról és magas csizmájukról ítélve - mexikóiak.

- Akkor jó lesz, ha ujjunkat a fegyver ravaszára tesszük, mert ez a társaság alighanem a lasszóvető lovas miatt jött ide.

A lovasok közeledtek, és kis távolságra tőlünk hirtelen megálltak. Úgy vettem észre, hogy egy mexikói úr vezeti őket, s a többi a háza népe vagy szolgája. Köztük volt az a fickó is, akinek a lovát lelőttem. Rövid tanácskozás után két csoportra oszlottak, és szétválva közrefogtak bennünket.

- Nagyon morcosan néznek ránk - jegyezte meg a kis Sam fölényesen. - Remélem, nem féltek. Mert én például egyedül is elbánnék velük.

Amikor a kör bezárult, a vezető előrelépett, és megszólított minket azon a keverék angol-spanyol nyelven, mely a mexikói határtól északra az általánosan elterjedt.

- Kik vagytok?

Sam felelt helyettünk:

- Mormonok vagyunk Salt Lake Cityből, és téríteni jöttünk Kaliforniába.

- És ki az az indián, aki veletek van?

- Nem indián, hanem eszkimó Hollandiából, akit pénzért fogunk mutogatni, haa a misszionáriusüzlet rosszul megy.

- Hát a nigger?

- Nem néger az, hanem kamcsatkai ügyvéd, aki egyik ügyfelét képviseli majd a bíróság előtt San Franciscóban.

A derék mexikói nem volt éppen járatos a földrajzban, mert Sam válaszait komolyan vette.

- Díszes társaság, mondhatom! - csúfolódott. - Három mormon misszionárius, egy eszkimó indián és egy afrikai ügyvéd összeáll, hogy egy tehenet lopjon tőlem, és a vaquerómat meggyilkolja! Majd adok én nektek! Az egész társaságot letartóztatom, és bekísérem a ranchómra!

Sam rám nézett, és mókás arcot vágott.

- Mit csináljunk, Charlie? A parancs parancs - engedelmeskednünk kell.

- Én is amondó vagyok - bólintottam.

Sam még megpróbált alkudozni.

- Csak nem akar megbüntetni minket olyan csekélységért, mint egy vaquero meg egy tehén, senor?

- Én nem vagyok senor, én spanyol grand vagyok! Az én nevem

Don Fernando de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo - jól jegyezze meg!

- Ejha! Csak egy kis időt kérek, amíg megtanulom - felelte Sam komoly arccal.

Eltapostam a tüzet, lóra ültem, és engedelmesen követtem az előkelő idegent. A lovasok körülvettek, és elszáguldottak velünk olyan tempóban, amely csak Mexikóban szokás. Közben mégis volt időnk kísérőink öltözékét szemügyre venni.

Nem túlzás, ha azt mondom, hogy Mexikóban a férfiak is regényesen öltözködnek. Fejüket széles karimájú, alacsony kalap takarja, az úgy nevezett sombrero, amely fekete vagy barna nemezből, de néha panamaszalmából készül. Minden úriember, akár haciendero, akár ranchero, akár útonálló, oldalt felcsapja sombreróját, s karimáját arany-, ezüst-, rézvagy a legrosszabb esetben tarka üvegboglárral erősíti meg, esetleg dísztollat is tűz rá.

A mexikói rövid zekét visel, melynek hasított ujjait dús hímzés díszíti, de pompáját aranyzsinórok is emelik. Nyakában kis bogra kötött fekete kendő van, melynek két csücske az öv alá ér. Az se hiba, ha ezt a kendőt festői módon a vállára csapja.

Nadrágja derékban szoros, alul azonban mindig bő. A nadrág oldala is hasított, s a hasadékot selyembélés takarja, melynek színe elüt a nadrágétól.

A ruhát finom lakkcsizma egészíti ki, melyen hatalmas sarkantyú díszeleg - lehet ezüstből, de vert acélból is. A sarkantyú taraja legalább akkora, mint egy tallér, és súlya a két fontot is meghaladja.

A ló szinte a ruhához tartozik, és éppen úgy a pisztoly-meg a rövid csövű karabély is. De még fontosabb fegyver a lasszó, mellyel a gyakorlott mexikói a rohanó bikát is meg tudja állítani. A lasszó harminc rőf hosszú; végén hurokkal ellátott szíj, melyet vágtatás közben vetnek a legnagyobb biztonsággal, s ezer eset közül talán csak egyszer fordul elő, hogy nem találják el vele a célba vett embert vagy állatot. A lasszó szinte él - szinte kitalálja gazdája gondolatát; kétségtelen, hogy nem játék, hanem igen veszedelmes fegyver.

Meg kell még említeni a ponchót is, vagyis a mexikói lovas takaróját, melynek közepén hasíték van, ahová a lovas bedughatja a fejét, és akkor a poncho fele elöl, a másik fele pedig hátul takarja be egészen.

Mondanom sem kell, hogy a nyereg és a lószerszám is nagyon költséges. Régebben talpbőrből készült vértet is akasztottak a nyeregre, mely betakarta és megvédte a ló farát. A kengyel is olyan tárgy, mely néha pazar fényűzésre adott alkalmat.

Félórai vágtatás után jókora ház elé értünk. Befordultunk a tágas udvarra, és leugrottunk a nyeregből.

- Senora Eulalia, Senorita Alma, gyertek elő, nézzétek csak, kit hozok itt! - kiáltotta a ranchero, az ablakok felé fordulva. Erre nyílt az ajtó, és két hölgy rohant ki rajta- egy idősebb és egy fiatalabb. Ha nem tudtam volna, hogy a ház úrnője és a házikisasszony áll előttem, azt gondoltam volna, hogy két kócos és lompos szolgálóval van dolgom.

Nyilván nem számítottak vendégekre.

- Kit hoztál a házba, Don Fernando de Venango y Colonna? - visította az idősebb hölgy. - Csak nem képzeled, hogy öt vadidegen embernek enni-inni adunk, és friss ágyat húzunk?

- Mama! - kiáltott fel a fiatalabbik hölgy, Bernardra mutatva. - Nem veszed észre, hogy ez a caballero mennyire hasonlít Don Allanóhoz?

- Akár hasonlít, akár nem, semmi esetre sem tűrhetem, hogy minden előzetes értesítés nélkül vendégeket hozzanak a házba!

- De ezek nem vendégek, Senora Eulalia! - kiáltotta a ranchero.

- Nem vendégek? Hát akkor micsodák, Don Fernando de Venango y Colonna?

- Foglyok, Senora Eulalia.

- Foglyok? Mit vétettek?

- Meggyilkoltak három vaquerót és öt tehenet, kedves Senora Eulalia!

Kissé eltúlozta vétkeinket, de nem tartottam szükségesnek, hogy tévedését vagy tódítását helyreigazítsam.

- Három vaquerót és öt tehenet! - kiáltott fel a hölgy, két tenyerét összecsapva. - Hisz ez szörnyű! Borzasztó! Égbekiáltó! Tetten érted őket, Don Fernando de Venango y Colonna?

- Éppen akkor értem oda, amikor megsütötték és megették! - felelte a don.

- Kit? A tehenet vagy a vaquerót? - kérdezte a dona.

- Egyelőre a tehenet, Senora Eulalia. Hogy mire készülődtek még, nem tudom, mert megzavartam őket üzelmeikben.

- A többit már tudom - bólintott a hölgy. - Letartóztattad és bekísérted őket. És most mit akarsz velük csinálni?

- Felakasztatom őket! - jelentette ki a don harciasan. - Hívd be valamennyi emberünket, Senora Eulalia!

- Valamennyi emberünket? Hisz mind itt vannak, kivéve a néger öregasszonyt, Bettyt, de már ő is jön a konyhából. Most jut eszembe, hogy egyetlen emberünk sem hiányzik! Akkor hogy ölhettek meg három vaquerót, Don Fernando?

- Majd még megvizsgáljuk az ügyet, Senora Eulalia, akkor majd minden kiderül! - felelte a don.

A ház úrnője elé léptem, mélyen meghajoltam, és így szóltam:

- Dona Eulalia, engedje meg, hogy a pártfogását kérjem. Mindig tisztelője voltam a női nemnek, különösen ha bája és szépsége igazságérzettel párosul. Ha tetteimért felelnem kell, azt akarom, hogy bírám

Dona Eulalia legyen!

- Ah! - felelte a hölgy olvadozva.

- Ha külsőnk kissé elhanyagolt - folytattam -, ne felejtse el, Dona Eulalia, hogy hónapok óta a vadonban élünk, ám ha kissé rendbe szedjük magunkat, a szép és nemes lelkű dona látni fogja, hogy úriembereket fogadott a házába!

- Megengedem, hogy bemutatkozzék, senor, és társait is bemutassa.

- Engem Old Shatterhand néven emlegetnek, asszonyom. Ezt a barátomat Bernard Marshallnak hívják. . .

Tovább nem juthattam, mert Senorita Alma a szavamba vágott:

- Mama! Hisz Don Allanót is Marshallnak hívják!

- Érdekes! - mondta a ház úrnője. - Ismerünk egy Senor Allano Marshallt, aki a nővéremnél lakott San Franciscóban.

- Nem Louisville-ből való?

- De igen!

- Az én barátom pedig, aki az ön színe előtt áll, Dona Eulalia, Bernard Marshall louisville-i ékszerész, az ön ismerősének a testvérbátyja.

- Santa Laureta! Hisz Allano is ékszerész! Alma, neked igazad volt!

Testvérek! Ezek az ön barátai, Senor Bernardo?

- Egytől egyig! - felelte Bernard. - Old Shatterhand többször megmentette az életemet!

- És a tehén? Meg a vaquerónk lova? - kérdezte Don Fernando.

- Arról már megfeledkezel; Dona Eulalia?

- Hagyd már ezt az ostobaságot, Don Fernando! - kiáltott fel a hölgy türelmetlenül. - Ekkora hűhót csapni egy tehén miatt! Hát nem látod, hogy úriemberekkel van dolgunk?

- De hiszen mormonok! - emelte égnek kezeit Don Fernando.

- Sohasem voltunk mormonok, Dona Eulalia! - siettem megnyugtatni. - Ezt csak tréfából mondtuk.

- Látod, Don Fernando! Se nem gyilkosok, se nem rablók, se nem mormonok. De foglyok sem, hanem házunk vendégei. Most elnézést kérek, mert vissza kell vonulnom öltözködni. Az ebédnél találkozunk.

Don Fernando, vezesd be vendégeinket szobájukba. Gyere, Alma!

A dios, senores!

A hölgyek eltűntek egy ajtó mögött, és Don Fernando kelletlen arccal bevezetett minket egy nagyon egyszerűen berendezett szobába, ahol a fal mellett körülfutó széles pad valamennyiünknek jó fekvőhelyet ígért éjszakára, mert arról szó sem lehetett, hogy utunkat még ma folytassuk. Megmosakodtunk, és mire az ebéd ideje elérkezett, úgy éreztük, eléggé "szalonképesek" vagyunk. Még nagyobb volt a változás, melyen a két hölgy esett át; ha mi "szalonképesek" voltunk, ők egyenesen "udvarképesnek" tarthatták magukat.

A mexikói hölgyek nem viselnek kalapot. Legfőbb ékességük és egyúttal fejdíszük is a rebozo, a legalább négy rőf hosszú sál, amelyet rendszerint a vállukra vetve viselnek, de ha sétálni mennek, vagy meglátogatják barátnőiket, akkor a rebozóval fejüket takarják be. Arcukat szabadon hagyják, de a rebozót szükség esetén fátyol helyett is lehet viselni. A rebozo indián kézimunka, elkészítése hónapokig tart, ezért az ára is nagyon magas.

A ház hölgyei ilyen rebozóban jelentek meg az asztalnál. Közben megfésülködtek, sőt harisnyát és cipőt is húztak. Ünnepélyes arccal foglalták el helyüket az asztalnál, melynek megterítését a néger öregasszonyra bízták, éppen úgy, mint az ebéd elkészítését.

Igazi mexikói ebéd volt: rizses marhahús, mely a spanyol borstól téglavörös színben pompázott; ürühús, mely a közönséges borstól egészen fekete volt; csirke fokhagymával és vöröshagymával fűszerezve, de még a tésztát is bors és hagyma tette ízletessé. Úgy éreztük magunkat, mintha tüzet nyeltünk volna.

Az asztalnál a hölgyek unos-untalan "Senor Allanóról" csevegtek, s felmerült bennem a gyanú, hogy a csinos Senorita Alma szemet vetett Allan Marshallra, és szeretne hozzá férjhez menni. Kiderült, hogy a háziasszony húga egy szálloda tulajdonosának felesége San Franciscóban.

Senorita Alma néhány hétig nála volt látogatóban, és ott ismerkedett meg Allannel, aki abban a szállodában lakott.

Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a háziasszony elhalmozott kedvességével. Old Shatterhandből így lett Senor Carlos, majd később Don Carlosszá lépett elő. Ebéd után Dona Eulalia hozzám hajolt, és a fülembe súgta:

- Szeretnék önnel beszélni, Don Carlos.

- Parancsoljon, Dona Eulalia!

- Nem itt, hanem a kertben, ahol négyszemközt beszélhetünk. Találkozzunk negyedóra múlva a platánok alatt, jó? Így hát a gonosztevő, a többszörös tehén- és vaquerogyilkos, akit nemrégen még kötéllel fenyegettek, abban a kitüntetésben részesült, hogy a ház úrnője titkos találkát kért tőle. Mit csinálhattam? - megadtam magam sorsomnak.

Feltűnés nélkül kiosontam a kertbe, s fel-alá sétálgattam a platánok alatt. Nemsokára ruhasuhogást hallottam, majd egy termetes hölgyet pillantottam meg, amint rebozójába burkolózva közeledett felém.

- Köszönöm, Don Carlos ! - mondta. - Azért kérettem ide, mert egy titokról van szó, melyet nem akartam a többiek előtt szóvá tenni.

- Asszonyom, csupa fül vagyok - feleltem.

- Senor Bernardo említette nekem, hogy önök két rablót üldöznek.

Azt hiszem, ez a két ember - nálunk volt.

- Ah! Mikor?

- Tegnapelőtt reggel mentek tovább.

- Hova?

- A Sierra Nevadán át San Franciscóba. Annyit beszéltem nekik Senor Allanóról; hogy azt mondták, meglátogatják.

Ez bizony nagyon érdekes hír volt számomra, és nem is csodálkoztam rajta túlságosan. A hölgy nagyon szeretett beszélni - általában is, de kiváltképpen Allanről, aki a leányának nagyon tetszett. Mi Morganék nyomait követtük, tehát az ő útjuk is érintette Don Fernando ranchóját. Amikor megtudták, hogy allan San Franciscóban van, első gondolatuk az volt, hogy őt is kirabolják - részint a pénz kedvéért, részint meg azért, hogy bosszút álljanak Bernardon.

- Miből gondolja, Dona Eulalia, hogy az a két ember ugyanaz, akit mi keresünk? - kérdeztem.

Erre részletesen leírta a két ember külsejét és viselkedését. Szavai után semmi kétségem nem maradt.

- Sokat faggattak a húgom felől is - folytatta a hölgy. Ajánlólevelet kértek tőlem hozzá. Nem volt kedvem firkálni, hát ismertetőjelnek egy levelet adtam nekik, amit a sógorom írt nekem egyszer, a húgom férje.

- Hogy hívják azt az urat?

- Henrico Gonzales a neve. Övék a Hotel Valladolid a Sutter Streeten.

- Senorita Alma is ott lakott?

- Természetesen.

- Mikor volt az?

- Három hónappal ezelőtt.

Megköszöntem a hölgynek az értékes felvilágosításokat, aztán külön-külön visszatértünk a házba. Mindazt, amit mondott nekem, az asztalnál is elmondhatta volna, de hát így regényesebb volt, nem is szólva arról, hogy Dona Eulalia nagyon szeretett fontoskodni.

Másnap kora reggel elhagytuk a házat. Don Fernando jó darabon elkísért minket, és olyan barátságosan búcsúzott el tőlünk, mintha soha életében nem fenyegetőzött volna azzal, hogy felköttet. Lovaink jól kipihenték magukat, és kitűnően bírták a hosszú, nehéz utat a Sierra Nevadán keresztül, előbb Stocktonig, majd San Franciscóba.

A város egy földnyelv csúcsán épült, melytől nyugatra a Csendes-óceán, keletre pedig a csodaszép San Franciscó-i öböl terül el. Ez a világ legtágasabb kikötője - olyan nagy, hogy talán valamennyi nemzet flottáját be tudná fogadni. A város forgalma szédítő, és utcái felejthetetlen, tarka képet nyújtanak.

Itt megtalálhatjuk a legkülönbözőbb népek és népfajok képviselőit - a hidegvérű angolt és az élénk franciát, a festői ruhájú mexikóit és a rongyos trappert, a mosolygó japánit és a merev arcú, gőgös indiánt, de hindukat és kínaiakat is. Ez utóbbiak San Francisco legszorgalmasabb lakói, minden elképzelhető és elképzelhetetlen munkával foglalkoznak - szőnek-fonnak, fúrnak-faragnak, sütnek-főznek, mosnak és varrnak, nehéz terheket cipelnek, és minden feladatra vállalkoznak, sokszor egy maréknyi rizsért. A város fehér lakói is szorgalmasak. Reggeltől estig sürögnek-forognak, s azt az elvet vallják, hogy time is money - vagyis az idő pénz. Nem állnak meg bámészkodni, és csak a saját dolgukkal törődnek.

Elég könnyen megtaláltuk a Sutter Streetet és a Hotel Valladolidot is. A hotel nevet csak az akkori kaliforniai fogalmak szerint érdemelte meg. Az udvarba mélyen benyúló, emeletes faház volt, melynek földszintjét óriási kocsma - söntés és étterem - foglalta el. Átadtuk lovainkat egy szolgának, aki hátravezette az istállókba, és gondoskodott róluk, míg mi beléptünk az ivóba, ahol nagy nehezen sikerült egy asztalt meghódítanunk. Italokat rendeltünk, s amikor a pincér elhozta, megkérdeztem tőle:

- Senor Henrico Gonzales itthon van?

- Itthon.

- Beszélhetnék vele?

- Mindjárt szólok neki.

Nemsokára egy magas, komoly arcú, jól öltözött úr lépett az asztalunkhoz, és megkérdezte, mit kívánunk tőle.

- Mr. Allan Marshallt keressük - feleltem. - Nem tudná megmondani, itt lakik-e a szállodában?

- Nem tudom, senor. Nem ismerem, egyetlen vendégünkre sem emlékszem - egyáltalán nem tudok semmiről, ami a hotelben történik.

Mindez a senora dolga.

- Beszélhetnék talán ővele?

- Próbálja meg - felelte, és faképnél hagyott.

Mindjárt láttam, hogy itt is olyan a helyzet, mint Don Fernando házában - a parancsnoki tisztet az asszony tölti be. Felálltam, és elindultam az orrom után - vagyis abban az irányban, ahonnan különféle sültek csábító illata áradt. Megkérdeztem az egyik konyhalányt:

- Beszélhetnék a senorával?

- Nem hiszem - felelte -, most nincs fogadóórája.

- Micsoda? - csodálkoztam.

- Igen. Kétszer naponta fogad, reggel tizenegykor és estefelé hatkor.

Különben bezárkózik a szobájába.

- De nekem sürgősen kellene beszélnem vele!

- Megkérdezem - felelte kegyesen.

Körülbelül úgy festett a dolog; mintha egy királynál vagy legalábbis miniszternél jelentkeztem volna audienciára. A konyhalány egy kis előszobába vezetett, és azt mondta; várjak. Eltűnt egy ajtó mögött, és kis idő múlva kijött azzal, hogy a senora hajlandó kivételesen most mindjárt fogadni. De lelkemre kötötte, hogy ne szólítsam másképpen, csak

Dona Elvirának, ha el akarom nyerni a jóindulatát.

Beléptem a hölgy szobájába, mely olyan volt, mint valami bútorraktár. Annyira tele volt zsúfolva mindenféle holmival, hogy egy darabka üres falat sem lehetett látni. Dona Elvira a pamlagon ült, s a következő tárgyak hevertek mellette, a keze ügyében: egy nyitott könyv, egy nyitott legyező, egy gitár, egy megkezdett kézimunka, egy kézitükör és

Amerika térképe. Előtte festőállvány, s rajta egy akvarel, melyről nem tudtam megállapítani, mit ábrázol - vagy kandúr volt, vagy egy ember feje.

Mélyen meghajoltam, és be akartam mutatkozni, de a hölgy nem engedett szóhoz jutni, hanem ezt a kérdést szegezte felém:

- Milyen messze van a Hold a Földtől?

Nem tudtam, miért kérdez tőlem ilyeneket, de tétovázás nélkül feleltem:

- Hétfőn ötvenkétezer mérföldnyire, de szombaton, amikor földközelben van, ötvenezer mérföldnyire.

- Helyes - bólintott, aztán mereven nézett a mennyezet egy pontjára. Én is arra fordítottam fejemet, de nem láttam semmi különöset.

- Ki volt Venus? - kérdezte hirtelen.

- Jupiter felesége - vágtam rá, mint akinek mindegy.

- Még egy kérdést, ha megengedi! Hol született Napóleon?

- Nápolyban - feleltem gondolkodás nélkül.

- Köszönöm, senor - mondta a hölgy barátságosan mosolyogva, s csak most nyújtotta felém kezét, melyet hódolattal megcsókoltam.

- Talán különösnek tartotta, hogy vizsgáztattam, de megvolt rá az okom. Hivatalos óráim alatt annyi közönséges, durva emberrel kell beszélnem, hogy elhatároztam: a pihenőidőmben csak művelt úriemberekkel érintkezem. Kérdéseimmel csak azt akartam megtudni, vajon ezekhez tartozik-e. Válaszaiból látom, hogy tanult emberrel van dolgom, és most örömmel állok a rendelkezésére. Foglaljon helyet, senor!

Leültem egy kerek, párnázott, támlátlan szék szélére, és így szóltam:

- Egy nagy kérésem volna, Dona Elvira de Gonzales!

- Szobát szeretne kapni a szállodámban, ugye?

- Azt is, Dona Elvira, de egyebet is.

- Maradjunk egyelőre a szobánál. Bizonyára hallotta, hogy nagyon megválogatjuk a vendégeinket. De önt szívesen látjuk a házunkban.

- Nemcsak rólam van szó, hanem a barátaimról is.

- Úgy? Kik azok, ha szabad kérdeznem?

- Először is egy Bob nevű néger.

- Nem számít. Természetes, hogy egy caballero nem utazik szolga nélkül.

- Aztán még egy színes ember van velem - egy Winnetou nevű indián.

- Csak nem a nagy Winnetou, akinek a híre hozzánk is eljutott?

- Nem lehet más, csak ő - feleltem.

- Híres embereket mindig szívesen látok - bólintott a hölgy. - Ki van még?

- Egy nem kevésbé híres vadász, akit Sans-ear néven ismernek.

- Róla is hallottam már. Szóval négyen vannak?

- Öten, Dona Elvira. Velem van egy Bernard Marshall nevű ékszerész is, Louisville-ből, Kentuckyból.

A hölgy eddig félig hátradőlt a kopott, de aranyhímzésekkel ékes selyempárnákon, most azonban egészen felült.

- Csak nem Senor Allano rokona? - kérdezte.

- Az édesbátyja, Dona Elvira - feleltem.

- Ó, az én előérzeteim! Az én csodálatos megérzéseim! - kiáltott fel Dona Elvira. - Az első pillanatban, amikor megláttam önt, valami azt súgta nekem, hogy nem mindennapi ember! Senor Allano bátyja és barátai szívesen látott vendégeim, természetesen! Legyen szíves, adja ide azt a nagy könyvet az asztalról, máris beírom a nevüket.

Engedelmeskedtem, s míg a hölgy bevezette nevünket a vendégkönyvbe, így folytattam:

- Most áttérek a másik kérésemre, ha megengedi. Az én Bernard barátom türelmetlenül várja a percet, amikor rég nem látott öccsét újra keblére ölelheti. Allan Marshall még mindig itt lakik a Hotel Valladolidban?

- Sajnos, nem. Már három hónapja elköltözött.

- Hova?

- A sacramentói aranyásó telepekre utazott.

- Írt onnan önnek?

- Igen, írt egyszer, és megadta a címét. Megkért, hogy ha levele érkezik, küldjem oda utána.

- Hogy hívják azt a helyet?

- Yellow Woodnak.

- És küldött oda Allan Marshallnak levelet?

- Igen. Néhány levele ide érkezett, és utánaküldtem Yellow Woodba.

Olyanoknak is megadtam Senor Allano címét, akik személyesen érdeklődtek iránta. Így két üzletfelének, aki a szállodában kereste.

- Mikor volt az?

- Tegnapelőtt, igen. Tegnap reggel lovagoltak tovább.

- Egy idősebb férfi és egy fiatalabb?

- Igen, igen - bólintott Dona Elvira. - Azt hiszem, apa és fia. A sógoromra hivatkoztak, akinek a vendégszeretetét élvezték.

- Don Fernandóra?

- Ismeri?

- Don Fernando de Venango y Colonnát? Hogyne ismerném! Még feleségét, Dona Eulaliát is! Ők küldtek ide.

- Csodálatos! - kiáltott fel Dona Elvira lelkendezve. - Meséljen róluk, senor! Mondja el, mikor volt náluk, és hogy érezte magát a ranchón?

Részletesen beszámoltam mindenről, de óvakodtam attól, hogy benyomásaimat hűségesen ecseteljem. Dona Elvira nagy érdeklődéssel hallgatta meg történetemet, aztán így szólt:

- Köszönöm, senor, ezerszer köszönöm! Ön az első vadnyugati, aki tudja, hogy kell egy spanyol donával beszélni! Legyen szerencsém vacsorára! A dios, senor!

Visszatértem asztalomhoz, ahol társaim már türelmetlenül vártak.

San Francisco valóban nemzetközi város, ahol a színes ember és a vadászöltözék megszokott látvány, de most ebben a nagy helyiségben nyíltan vagy lopva minket figyelt mindenki, aminek nem örültem túlságosan. Különösen a délceg Winnetou keltett feltűnést, de Sans-ear is magára vonta az emberek figyelmét.

- Nos? - kérdezte Bernard.

- Az öccse már nem lakik itt - feleltem. - Három hónapja Yellow Woodba költözött, s csak egyszer adott hírt magáról. De a leveleit utánaküldték - azt hiszem, azokat a leveleket, amiket ön írt neki.

- Hol van az a Yellow Wood?

- A Sacramento völgyében, ha jól emlékszem. Azt hiszem, egy kis mellékvölgyben, ahol sok aranyat találtak. Valamikor csak úgy nyüzsgött ott a sok aranyásó, de a telepek kimerültek, s az emberáradat továbbvonult, a folyón felfelé - ott próbálnak szerencsét. Egyébként Senora Gonzaleshez vagyunk ma hivatalosak vacsorára.

Nemsokára egy szobalány sietett az asztalunkhoz, és közölte velünk, hogy a vacsora pont kilenc órakor kezdődik, s egy percet sem szabad késni.

- Most pedig - tette hozzá - megmutatom a szobáikat. A kis házban van, a toldaléképületben, mely rendszerint üresen áll, mert nem adják ki, csak a család rokonainak tartják fenn.

- Senorita Alma is ott lakott? - kérdeztem.

- Úgy hallom, igen - felelte a szobalány -, de akkor még nem voltam itt. Átvezetett a kis házba, ahol mindössze két szoba volt. Az egyiket nekem és Bernardnak jelölték ki szállásul, a másikat Winnetounak, Sansearnek és Bobnak.

A derék Sam rögtön lehevert az ágyára, de negyedóra múlva már felkelt, és kiment a ház elé, mert a szobában úgy érezte magát, mint egy börtöncellában. Annyira megszokta a préri szabad levegőjét, hogy négy fal közt szinte fulladozott. Én sem maradtam sokáig a szobámban. Bernarddal együtt felkerestük azt a bankárt, akivel a Marshall-cég évtizedek óta üzleti kapcsolatban állt. Tőle is ugyanazt tudtuk meg, mint Dona Elvirától. Allan ittléte alatt többször felkereste, és három hónappal ezelőtt búcsúlátogatást tett nála azzal, hogy a bányavidékre indul. A bankárnál nagyobb összeget vett fel aranyvásárlás céljából.

A bankár azóta nem hallott Allanről, és egyetlen levelet sem kapott tőle, amit annak tulajdonított, hogy Allan olyan helyeken jár, ahonnan bajos leveleket küldeni.

A nem sok vigaszt nyújtó látogatás után sétálni mentünk a városba, s kószálás közben Bernard váratlanul betuszkolt egy áruházba, ahol főként kész ruhákat kínáltak eladásra. Hatalmas raktárukon meg lehetett találni mindent, a mexikói viselettől a kulik munkaruhájáig.

Nem volt nehéz Bernard szándékát kitalálni. Ruháinkat, akármilyen erős anyagból készültek is, alaposan megviselte a hosszú út. A Hotel Valladolidban megborotválkoztunk, sőt egymás haját is megnyírtuk, de

öltözékünk elég mocskos volt. Bernard most olyan ruhát állított össze magának, mely félig indián, félig trapperöltözék volt. Nagyon jól festett benne.

- Most ön következik, Charlie - mondta. - Válasszon ki magának valamit.

- Ezek az árak túlságosan borsosak - feleltem. - Nem tartozom azok közé az emberek közé, akiknek a zsebében százas bankók nyüzsögnek.

- Akkor majd én választok önnek ki valamit.

Hiába tiltakoztam, a jó Bernard ragaszkodott ahhoz, hogy ócska rongyaimat itt hagyjam az üzletben. Helyettük a következő ruhadarabokat szedte le a polcokról: hófehérre cserzett szarvasbőrből készült vadászinget, melyre indián nők ujjai hímeztek piros mintákat; vastagabb szarvasbőrből készült nadrágot, melynek szárai oldalt rojtokkal ékeskedtek; bivalybőr zekét, mely olyan puha és hajlékony volt, akár a mókusbunda; magas szárú medvebőr csizmát, melynek talpa a legtartósabb anyagból, öreg alligátor farkbőréből készült; végül gyönyörű hódprém sapkát, melynek peremét és tetejét csörgőkígyó bőrével díszítették. Nem akartam elfogadni, de Bernard könyörgött, hogy legalább próbáljam fel, s mire kijöttem a fülkéből, már mindent kifizetett.

- Majd megterhelem vele - mondta. - Úgyis lesz elszámolnivalónk.

A szállodába érve, Bob kellőképpen megcsodálta pompás külsőnket, de Sam még egy pillantásra sem méltatta. A söntésben ült egy asztalnál egyedül, s amint meglátott, intett nekünk, hogy foglaljunk helyet mellette.

- Figyeljetek csak! - mondta. - Itt a szomszéd asztalnál olyasmiről beszélgetnek, ami közelről érdekel bennünket.

- Mi legyen az?

- Valaki a biztonsági állapotokat ecseteli odafenn az aranyásó telepeken. A hazatérni készülő aranyásókat banditák támadják meg, akik gyilkosságtól

sem riadnak vissza. A szomszéd asztalnál ül valaki, aki onnan jött, és éppen a kalandjait meséli. Hallgassátok csak!

Egy közeli asztalnál több olyan ember ült, akiknek ábrázatán meglátszott, hogy próbáltak már egyet-mást az életben. Nagy figyelemmel hallgatták egy piros arcú, tagbaszakadt férfi szavait.

- Well - mondta ez -, én Ohióban nőttem fel, s megtanultam mindazt, amit vízen és szárazon, a szavannában és a hegyekben tudni kell.

Verekedtem a Mississippi kalózaival és a préri banditáival is, s nem vagyok olyan ember, aki megijed a saját árnyékától. De amit a Sacramento völgyében tapasztaltam, a legforgalmasabb országúton, méghozzá fényes nappal, felülmúl minden képzeletet!

- Csodálom! - jegyezte meg egy másik. - Hiszen magad mondod, hogy tizenöten voltatok. . . egy egész karaván! Hát nem tudtatok elbánni nyolc banditával?

- Igen, tizenöten voltunk - hagyta rá a mesélő -, vagyis kilenc bányász és hat tropeiro, vagyis öszvérhajcsár. Tanuljátok meg, hogy ezekre egyáltalán nem lehet számítani - baj esetén eltűnnek, mint a kámfor.

Kilencünk közül három beteg volt, olyan lázas, hogy alig tudták magukat a nyeregben tartani.

- Az más - mondta a hallgatók egyike. - És az utasoktól nem kaptatok segítséget?

- A banditák kivártak egy olyan pillanatot, amikor nem volt más a közelben, és villámgyorsan végeztek velünk.

- Hogyan?

- Hát majd elmondom sorjában, ahogy történt. Odafenn dolgoztunk a Pyramid-tónál, és szerencsénk volt. Olyan lelőhelyre akadtunk, hogy két hónap leforgása alatt megszedtük magunkat. Mindegyikünkre jó mázsa

nugget és aranypor jutott. Még többet is kimoshattunk volna; de már elegünk volt. Minden tagunk fájt, és ízületeink éjjel-nappal sajogtak. Nem könnyű élet hajnaltól napestig vízben állni, és a bateát, az aranymosó szitát rázni. Egyszóval összecsomagoltuk mindenünket, és lementünk Yellow Woodba, ahol találtunk egy jenkit, aki tisztességes árat fizetett a nuggetért meg az aranyporért is. Nem tartozott a csirkefogók közé, akik egy font silány lisztet és fél font még silányabb dohányt kínálnak egy uncia aranyért cserébe. Pedig még ez a tisztességes jenki is jó üzleteket csinált - Marshallnak hívták, azt hiszem, Kentuckyból jött.

Bernard gyorsan hátrafordult.

- Mit mond? Marshall?

- Igen, igen. . . Allan Marshall, ha jól emlékszem.

- És még mindig ott van Yellow Woodban?

- Tudja a jófene! Mi közöm hozzá? Ha fölösleges kérdésekre kell felelnem, sohasem jutok a végére! Ott tartok, hogy ennek a Marshallnak eladtuk az egész aranyat, amit kitermeltünk; és elhatároztuk, hogy most jól fogunk élni egy kicsit. Ostobaság volt! Ha van eszünk, tüstént útra kelünk, de fáradtak voltunk, néhány betegünk ápolásra szorult, hát csak halogattuk az indulást. Aztán mindenféle rémmeséket rebesgettek - aranyásókról, akik eredményes munka után hazafelé indultak, de sohasem érkeztek meg San Franciscóba. . .

- És igaz volt?

- Majd mindjárt megtudjátok. Vártunk néhány hétig. Lestük az alkalmat, hogy egy nagyobb társasághoz csatlakozzunk. De az élet átkozottul drága volt. Azonkívül a hamiskártyások és piócák egész hada vett körül minket, hogy a vérünket szívják. Mi négyen voltunk, és ott megismerkedtünk öt másikkal, aki szintén jól dolgozott, és hazafelé igyekezett. Így már kilencen voltunk, és öszvéreket béreltünk a hozzá tartozó hajcsárokkal együtt, akikkel számunk tizenötre emelkedett.

Fegyvere volt mindenkinek, a tropeiróknak is, akik szemre olyan marcona fickók voltak, hogy azt hittük, megfutamítanak minden útonállót. Így hát nyugodt lélekkel elindultunk, s eleinte jól haladtunk, de aztán megeredt az eső. Kinyíltak az ég csatornái, és napokon át áztunk-fáztunk.

Az út annyira felpuhult, hogy már sehogy sem tudtunk a kátyúból kikecmeregni. Sátrakat ütöttünk az országút szélén, és ott húztuk meg magunkat. Betegeink állapota rosszabbra fordult, és végül már odakötöztük őket az öszvérekhez, különben nem bírták volna magukat a nyeregben tartani. Az utolsó napon nyolc mérföldet tudtunk csak megtenni, s akkor állítottuk fel a sátrakat.

- Átkozott helyzet lehetett - bólintott az egyik cimbora. - Velem is történt már hasonló, és tudom, mi az.

- Well, az út kétharmad részét már megtettük, de meg kellett állnunk. Éppen tüzet raktunk, amikor puskaropogás riasztott meg - valahonnan sortüzet nyitottak ránk. Az egyik sátor árnyékában térdeltem, éppen a sátorlapot kötözgettem a rúdhoz. Felnézek, hát látom, hogy a hajcsáraink öszvérekre kapnak, és ott hagynak minket. Olyan kényelmesen kocogtak el, hogy támadóink játszva leszedhették volna őket a nyeregből, de semmi bántódásuk sem esett - nyilván egy követ fújtak a banditákkal. Azok kitűnően céloztak. Előbb a három sebesültet lőtték le, aztán az egészségeseket sorra, ötöt, csak én maradtam véletlenül élve.

Mit tehettem volna ilyen helyzetben - egész zsiványbandával szemben egyedül?

- A szentségit! Egy-két golyót mindenesetre beléjük eresztettem volna!

- Nem kergültem meg, hogy ilyesmit tegyek! Kész őrültség lett volna! Természetesen nagyon fontos volt nekik, hogy gaztettüknek ne maradjon tanúja. Ha észreveszik, hogy túléltem a lövöldözést, nem nyugodtak volna, amíg másvilágra nem küldenek. Az én bőröm mindenesetre többet ért nekem, mint az öröm, hogy egyet-kettőt közülük eltalálok.

- Mit csinált hát?

- Egész vagyonom a zsebemben volt - bankókban és utalványokban. Észrevétlenül hátraosontam, ahol az öszvérem állt, és elnyargaltam vele a sötétben. Szerencsémre kezes állat volt, nem olyan csökönyös, mint a legtöbb öszvér, mert különben bajba sodort volna. Így sikerült elmenekülnöm. Amikor nyeregbe ültem, láttam, hogy a tropeirók visszajöttek. Elárultak minket a banditáknak, s most újra odadugták a képüket, hogy megkapják részüket a zsákmányból.

- És aztán?

- Szerencsésen megérkeztem San Franciscóba. Most itt ülök, és a sörömet hörpölgetem. Örülök, hogy megmentettem a bőrömet.

- Lehet, hogy a banditák is itt vannak.

- Mi sem könnyebb annál! A legtöbb fekete álarcot viselt, így hát akkor sem ismerném meg, ha találkoznék vele. Csak az egyiket ismerném meg közülük. Pipára gyújtott, és levette azt a fekete rongyot a pofájáról.

Amint a gyufa fellobbant, megláttam az arcát. Mulatt volt, sebforradással a jobb arcán. Bizonyára egy késszúrás nyoma. Az orgyilkosok, az öszvérhajcsárok, a kocsmárosok mind ahhoz a bandához tartoznak, amelyet "Falkának" hívnak, a tagjait meg "vérebeknek". Ezek tartják rettegésben a Sacramento völgyét, még San Francisco külvárosait is.

- Ki kellene irtani őket az utolsó szálig - vélte valaki.

- Nehéz ügy - felelte az aranyásó. - Ha egész San Francisco összefogna ellenük, az se használna, legfeljebb egy másik városba tennék át a hadiszállásukat. No, most már mindent tudtok! Ha van valami kérdésetek, szívesen válaszolok.

- Akkor engedje meg, hogy újra Allan Marshall felől tudakozódjam

- szólalt meg Bernard. - Én ugyanis a testvérbátyja vagyok.

- Mi a szösz! Csakugyan, hasonlít egy kicsit hozzá. Mit akar róla megtudni?

- Mindent! Minden érdekel vele kapcsolatban! Mikor látta utoljára?

- Mikor? Lesz már öt hete!

- És gondolja, hogy még mindig Yellow Woodban tartózkodik?

- Őszintén szólva nem tudom. Odafenn az aranytelepek vidékén az emberek nagyon könnyen hátukra kapják a batyujukat meg a szerszámaikat, és más helyen ütik fel a sátorfájukat. Lehet, hogy így áll a dolog azzal az ékszerésszel is. Ma itt, holnap ott!

- Egyetlen levelemre se válaszolt.

- Nem olyan biztos - talán csak nem kapta meg. Ne képzelje, hogy ott a postára számítani lehet. Nagyon sok levél elkallódik, vagy illetéktelen kezekbe jut. Ha maga bemegy egy kocsmába - ott, aki az italt méri: "véreb". Bemegy egy boltba - a boltos a "Falkához" tartozik. Leül egy emberrel pókerezni - a partnere hamiskártyás és "véreb". Ha jó lelőhelyre bukkan, egykettőre ott a "Falka", hogy munkája gyümölcsét elrabolja! Még a seriff is "véreb" - miért ne legyen a postás is az?

- Szép állapotok, mondhatom! - sóhajtott fel Bernard.

- Csak nem oda igyekszik, az öccséhez?

- De bizony!

- Nos, akkor adok egy jó tanácsot - a maga dolga, hogy megfogadja-e vagy sem. Innen két út vezet a bányavidékre. Az egyik déli irányban halad, megkerüli az öblöt, és a San Joaquin folyó mentén visz fel a

Sacramento völgyébe. Ha nincs sok poggyásza, öt nap alatt megteheti az utat. Ott aztán akárki meg tudja mutatni, merre forduljon, hogy eljusson Yellow Woodba - mert azt hiszem, a nevén kívül nem sokat tud róla.

- Nem, csak azt hallottam, hogy a Sacramento egyik oldalvölgye.

- Úgy van. Egész biztos, hogy megtalálja. Mégis lebeszélem arról, hogy ezt az utat válassza.

- Miért?

- Először is, mert kényelmesebb ugyan, de nem rövidebb, mint a másik. Azután: főleg itt ólálkodnak a "vérebek". Rendszerint az aranytelepről hazafelé igyekvő utasokat szokták megtámadni, nem pedig azokat, akik most indulnak északra szerencsét próbálni, de megtörténhetik, hogy egyszer fordítva csinálják a dolgot. Harmadszor pedig: ezen az úton az isten pénze sem elég. A fogadókban a kultúra olyan magas fokot ért el, hogy már számlákat is írnak - de könnyebb azokat elolvasni, mint kifizetni. Fizet a szobáért egy dollárt - de kinn alszik az udvaron; az ágyért egy dollárt - de csak két marék szalmát kap ; a világításért egy dollárt - de be kell érnie a holdvilággal; a kiszolgálásért egy dollárt - és színét sem látja semmiféle személyzetnek; a mosdótálért egy dollárt - és lemehet a folyóhoz mosakodni; a törülközőért egy dollárt - és a saját kabátjába törülközhetik. Az egyetlen tétel, amiért csakugyan megkapja az ellenértéket: a számla kiállításáért is egy dollárt fizet. Nos, hogy tetszik a dolog, Mr. Marshall?

- Elmés, el kell ismerni!

- No látja! Ezért egy másik utat ajánlok, amelyen négy nap alatt is eljuthat Yellow Woodba. Kompon átkel az öblön, és a San Joaquin érintése nélkül egyenesen északra tart. Nehéz út, hegyeken kell átvágnia, de ha jó lova van, megbirkózik vele - nyer egy napot, és útközben nem találkozik "vérebekkel". De ha véletlenül megpillant egy mulatt fickót, akinek sebforradás ékteleníti el a pofáját, ne kérdezzen semmit, csak döfje hasába a kést, vagy röpítsen golyót a szívébe - nagy szolgálatot tesz vele az emberiségnek, és hálára kötelezi a Sacramento-völgy utasait!

- Köszönöm, uram, megfogadom a tanácsát! - jelentette ki Bernard.

Alig vártuk, hogy reggel legyen, és indulhassunk, de előbb át kellett esni a vacsorán, amelyre hivatalosak voltunk. Egy kis szobában terítettek nekünk,

és az asztalfőn Dona Elvira ült, olyan grandezzával, mint egy spanyol infánsnő. A vacsora jó volt, és az egyes fogások közt magasröptű társalgás folyt. Irodalomról, tudományról és művészetről beszéltünk, amihez egyikünk sem értett valami sokat, de szerencsére nem kellett tudatlanságunkat elárulnunk, mert Dona Elvira nem adta át a szót senkinek - helyettünk is beszélt, mi meg ettünk, ittunk és bólogattunk.

- Dona Elvira de Gonzales - szólaltam meg végre -, ön olyan gyönyörűen beszél, hogy boldogan hallgatnám reggelig, csak az a baj, hogy már hajnalban útra kelünk.

- Hova, kedves Don Carlos?

- A Sacramento völgyébe nyargalunk, és megkeressük Allan Marshallt, mert erősen aggódunk miatta.

- Az más, senores, ebben az esetben nem akarom tartóztatni önöket.

Sok szerencsét, senores, és a dios!

- Mi meg köszönjük a tüneményes vendéglátást - feleltem. - A dios, Dona Elvira!

Másnap reggel a komp átvitt minket az öböl túlsó partjára, és lóháton folytattuk utunkat, pontosan a kapott utasítás szerint. Negyednapra megérkeztünk a Sacramento völgyébe, ahol óriási sürgés-forgást láttunk - emberek százai és ezrei hajladoztak, vesződtek és kínlódtak a sárga porért, amelyhez annyi könny és vér tapad. Az aranyászók munkájáról és életéről már annyit írtak, hogy nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni. De meg kell mondanom, hogy szánakozva néztem ezeket a beesett arcú, lázas szemű, többnyire rongyos embereket, akik életüket vagy egészségüket kockáztatták egy reményért, mely beteljesülése esetén sem hozott volna boldogságot, legfeljebb ideig-óráig tartó és igen silány örömöket. S még ebben a kétes sikerben is kevésnek volt része.

Legtöbben hónapokon át dolgoztak eredménytelenül; átkozódva hagyták el a meddőnek bizonyult munkahelyet, hogy csalóka reménnyel kezdjenek

ásni vagy mosni egy másik helyen, ahol újabb csalódás várt rájuk. Éhség, betegség, kétségbeesés sápadt kísértetei ölálkodnak körülöttük, de nem hagyják abba a batea rázogatását, amíg remegő kezükből ki nem hull az átkozott szerszám.

Este fordultunk be a keresztvölgybe, mely a Sacramentóba torkollik.

Hosszú, keskeny völgy mélyén húzódik a vízmosás, melynek partján sárkunyhók, viskók és sátrak ezrei nyújtottak hajlékot aranyásóknak. Ez a Yellow Wood - szomorú hely, melyről első pillantásra meg lehet állapítani, hogy fénykora elmúlt, napja leáldozott.

A völgy közepén hosszú, alacsony deszkaház állt, s krétával ezt írták rá:

HOTEL, RESTAURANT, BAR & STORE

- vagyis akármilyen igénytelennek tetszett is, arra tartott igényt, hogy szállodának, étteremnek, kocsmának és áruháznak tiszteljék. Leugrottunk a nyeregből, a lovakat Bobra bíztuk, és beléptünk a nagy, hosszú helyiségbe, ahol gyalulatlan asztalok és padok sorakoztak.

Leültünk. A "tulaj" odalépett hozzánk, és megkérdezte, mit óhajtunk.

- Öt üveg sört - feleltem.

- Van pénzük? - kérdezte bizalmatlanul.

Bernard bosszúsan a zsebébe nyúlt, de Sam megfogta a karját.

- Bízza csak rám, majd én elintézem - mondta, s a kocsmároshoz fordulva megkérdezte: - Hogy a sör?

- Palackja három dollár - felelte szemrebbenés nélkül.

- Olcsó - bólintott Sam. - Van mérlege?

- Arannyal akar fizetni?

- Természetesen.

Sam a zsebébe nyúlt, és egy tojás nagyságú nuggetet vett elő.

- Teringettét! - kiáltott fel a kocsmáros. - Ez aztán szép darab! Hol találta?

- A saját lelőhelyemen.

- S hol van az?

- Amerikában - felelte Sam unott arccal -, az Északi-sark és az Egyenlítő között. Pontosabban nem tudom megmondani, mert rossz az emlékezőtehetségem. De ha pénzre van szükségem, behunyt szemmel is odatévedek.

A kocsmáros beletörődött a rendreutasításba, ami különben természetes volt, hiszen ezen a vidéken senki sem árulja el, hol dolgozik, és nem is illik a lelőhelye után szaglászni. Egy kis mérleget hozott, és lemérte a nuggetet. Nagyon alacsony áron váltotta be, és a mérlege is gyanús volt, de Sam olyan közömbös arccal dugta zsebre a visszajáró pénzt, mint akinek teljesen mindegy, becsapják-e néhány unciával vagy sem. A kocsmáros arca karvalyra emlékeztetett; szemében szinte tüzelt a kapzsiság.

Most a sörre került a sor. Ha egyenesen a szavannából jöttünk volna ide, talán örömünket leljük benne. Ám Dona Elvira vendégszerető asztala után ínyünk annyira kifinomodott, hogy felháborodva tiltakozott a szörnyűséges lötty ellen. Három dollárért máshol pezsgőt is kaphattunk volna, itt meg házi kotyvasztású sörrel kellett beérnünk. Jó kóstoló volt - nemcsak a sörből, hanem az arcátlanságból is, amellyel az aranyásókat itt kizsákmányolták.

A kocsmárosnak erősen fúrta oldalát az, amit Samtől hallott. Asztalunkhoz ült és megkérdezte:

- Messze van innen a maga bonanzája?

- Melyik? - mondta unott arccal Sam.

- Hogyan? Hát több is van?

- Magam sem tudom, hogy négy vagy öt - felelte Sam. - Mert az ötödik is jó, csak nincs kedvem vele vesződni.

- Négy bonanza! Nem hiszem! Akkor nem jött volna ide, ebbe a szomorú Yellow Woodba!

- Hogy hiszi, vagy nem hiszi, az például a maga dolga - nekem tökéletesen mindegy!

- Miért nem adja el legalább az ötödiket?

- Minek? - mondta Sam, vállát vonogatva. - Nincs szükségem pénzre.

- Hát ez óriási! Nincs szüksége pénzre! Ha lusta dolgozni, vegyen egy társat maga mellé, aki érti a dolgát. Olyat, mint az a híres Allan Marshall volt, aki ezer dollárral jött ide, és tízezret keresett vele.

- Micsoda?

- Az ám! Volt egy segédje, akit kirúgott, mert meglopta. Azért is ment el innen, de a segéd itt maradt, és tőle hallottam, Marshall milyen nagy üzleteket csinált. Azt mondják, óriási nuggeteket ásott el a sátrában. Kár, hogy elment. Egy nap hirtelen eltűnt, senki se tudja, hogyan és hova.

- Lova nem volt?

- Hogyne lett volna! Azóta se láttam. Pedig többen keresték. Tegnapelőtt is három ember érdeklődött iránta - két fehér és egy mulatt.

- Mi a csudát akarhattak tőle?

- Tudja a manó! Megkeresték azt a helyet, ahol a sátra állt valamikor.

Amikor visszajöttek, sokáig ültek ennél az asztalnál, és egy papírost tanulmányoztak. Azt hiszem, onnan ásták ki, ahol a sátor állt. Nem akartam megkérdezni, mi az, de odasandítottam, és láttam, hogy valami térkép- vagy tervrajzféle.

- No és aztán?

- Megkérdezték, hol a Short Rivulet. Útbaigazítottam őket.

- Mondja, kedves barátom - fordult hozzá Bernard mosolyogva -; nem mutatná meg nekem, hol állt az a sátor? Talán én is találok ott valamit.

- Kötve hiszem! - felelte a kocsmáros. - De a sátor helyét innen is láthatja. Ott van a domboldalon, a galagonyabokrok mögött.

- Lehet, hogy megnézem - mondta Bernard. - És hogy hívják azt az embert, aki a szolgája volt? A kirúgott segédet gondolom.

- Buller a neve. Most a saját szakállára ás, de eddig még nem sokat talált. A második parcella az övé, felülről lefelé.

Megböktem Bernardot. Felálltunk, és elhagytuk a szállodát, kocsmát satöbbit. A patak mentén felballagtunk a dombra, és megálltunk a második parcellánál, ahol két ember dolgozott.

- Jó napot, uraim! Hol találhatnám Mr. Bullert?

- Én vagyok az! - felelte az egyik.

- Beszélhetnék önnel?

- Miért ne, ha megfizeti? Nálunk az idő igazán pénz.

- És mit kér tíz percért?

- Három dollárt.

Marshall átnyújtotta neki a pénzt.

- Köszönöm, uram - ön, úgy látom, gavallér. Mivel lehetek a szol gálatára?

Szeme ravaszul felcsillant. Láttam, hogy résen kell lennünk, és átvettem Bernardtól a szót.

- Jöjjön csak ki onnan! - mondtam neki. - Húzódjunk félre egy kicsit.

Vonakodva engedelmeskedett.

- Miről van szó? - kérdezte.

- Tegnapelőtt három ember járt magánál, igaz?

- Igaz.

- Két fehér és egy mulatt?

- Igen. Miért?

- A két fehér apa és fia volt.

- Úgy van. A mulatt meg régi ismerősöm.

Hirtelen eszembe jutott valami, és rávágtam:

- Nekem is, ha az, akire gondolok. Sebhely van az arcán, egy késszúrás nyoma.

- Igen, igen! Szóval ismeri a capi. . . akarom mondani Shellt? Honnan ismeri?

- Szép üzleteket csináltunk együtt, aztán elvesztettem szem elől, és szeretném tudni, hol van.

- Nem tudom - mondta.

Láttam, hogy most igazat beszél, és tovább faggattam:

- Mit akart az a két ember?

- Uram, a tíz perc lejárt!

- Még nem járt le, és nem is kell felelnie. Úgyis tudom, hogy a régi gazdája, Mr. Marshall iránt érdeklődtek. Egyébként meghosszabbítjuk a beszélgetést - kap még öt dollárt, jó?

Bernard tüstént a zsebébe nyúlt, és kifizette a pénzt.

- Köszönöm, uraim! Önök nem olyan kicsinyesek; mint Shell meg a két Morgan! Hogy hova lettek, nem tudom, de odaát, ahol Mr. Marshall sátra állt, addig kotorásztak, amíg nem találtak valamit. Értéktelen papír volt. Ha Shell okosan beszél velem, úgy, mint önök; tőlem egészen más papírokat kapott volna.

- Miféle papírokat? - kérdeztem.

- Leveleket.

- Ki írta - kinek írta?

- Hja, uram, ez már nincs benn abban a párdollárban, amit kaptam!

- Mennyi az ára?

- Száz dollár.

- No, ez egy kicsit vaskos! Látatlanba adjak érte ennyi pénzt?

- Nem bánom, legyen ötven! - felelte Buller.

- All right! Hol vannak a levelek?

- Jöjjenek a sátramba!

Visszatértünk ahhoz a putrihoz, amit sátrának nevezett. Három vályogfalból állt, melyen összevissza szakadozott kátránylemez pótolta a tetőt. A sarokban egy lyuk szolgált szekrény vagy láda helyett. Buller egy batyut húzott ki belőle, és két levelet kotort elő. Amikor a kezemet nyújtottam utána, gyorsan visszahúzta.

- Előbb a pénzt! - mondta.

- Legalább a címzést mutassa meg!

- Jól van, nézze meg, de csak messziről.

Bernard egy pillantást vetett a borítékra, és máris fizetett. A leveleket Allan írta az apjának. Bernard keserűen mosolygott. Bántotta természetesen, hogy pénzért kell megvásárolnia azokat a leveleket, amiket ez a fickó jogtalanul eltulajdonított és visszatartott. Buller elégedetten bólintott, és zsebre tette a pénzt. Éppen be akarta csomózni a batyut, amikor valami megcsillant benne. Bernard tüsténT odakapott, és egy dupla fedelű arany zsebórát húzott ki a batyuból.

- Mit akar attól az órától? - fortyant fel Buller.

- Semmi különöset - felelte Bernard. - Csak azt akarom tudni, hányadán állunk.

- Hogyhogy? Az óra nincs felhúzva. Adja ide!

- Várjunk csak! - kiáltottam rá, és megfogtam a karját. - Miféle óra ez?

- Allan órája - felelte Bernard. - Hogy került magához?

- Semmi köze hozzá! - felelte az ember dacosan.

- No, nem egészen! - mondtam. - Ez a gentleman Allan Marshall bátyja. Hogy került az órája magához?

- Nekem ajándékozta.

- Hazudik! - mondta Bernard. - Ez egy háromszáz dolláros óra.

Ilyesmit nem ajándékoznak egy idegennek.

Megragadtam Buller másik karját is. Megpróbálta kirántani, de nem sikerült.

- Mit akarnak tőlem?! - kiáltotta. - Milyen jogon tartanak nálam házkutatást? Azt akarják, hogy segítségért kiáltsak?

- Ne ugráljon, mert a torkát is megszoríthatom, ha kell! - feleltem.

- Ezt az órát ellopta - mondta Bernard.

- Természetesen - bólintottam.

- Visszaveszem tőle.

- Az is természetes - hagytam rá. - A leveleket is ellopta. Éppen úgy vissza kell adnia, mint az órát.

- Mi meg pénzt adtunk érte!

- Majd visszavesszük. Nyúljon nyugodtan a zsebébe, én erősen tartom. Szedje ki az ötven dollárt meg az ötöt meg a hármat. Akkor aztán mehet isten hírével!

Hiába rugdalt és kapálózott, visszavettük tőle a pénzünket, aztán elengedtem. Szitkozódva rohant el a kocsma felé.

Lassan követtük, és nemsokára mi is a kocsma elé értünk. Lovaink még ott álltak, de Bobot nem láttuk sehol. A kocsmából ordítozás hallatszott. Gyorsan bementünk, és valóságos csatakép fogadott minket.

A sarokban Winnetou állt - baljával Buller torkát szorongatta; míg jobbjában megfordított puskájával hadonászott. Mellette Sans-ear állt, és hasonlóképpen védekezett támadói ellen. Bob kezéből kicsavarták a puskát, de késével és öklével távol tartotta magától támadóit. Később megtudtam, hogy Buller uszította ellenünk az ivóban tartózkodó aranyásókat; azzal a mesével, hogy az idegenek ki akarták fosztani.

A felbőszült bányászok nekiestek társaimnak, s mivel sokan voltak, a sarokba szorították a jövevényeket. Éppen a kellő pillanatban érkeztünk megsegítésükre.

- Puskatussal dolgozzunk, Bernard! - mondtam. - Csak végszükség esetén süssük el a fegyvert!

Munkához láttunk. Előbb Bobot hámoztuk ki vagy öt bányász fenyegető karjai közül, aztán Sam szorongatóit lökdöstem félre. Szerencsére nem volt lőfegyverük.

- Itt vagy, Charlie? - örvendezett Sam. - Unom már a csapkodást a puskatussal. Vegyük elő például a tomahawkot!

Most, hogy levegőhöz jutottak, és kezükbe vehették a csatabárdot, a helyzet teljesen megváltozott.

- Csak laposan, Sam! - figyelmeztettem.

- Én is úgy gondoltam - nevetett. - Csak nem fogunk vérfürdőt rendezni! Öt perc alatt szétugrasztottuk a társaságot. A helyiségben nem maradt más rajtunk kívül, csak Buller és a kocsmáros. Buller is menekülni akart, de "elkaptam a frakkját", ahogy mondani szokás.

- Ne bántsuk - mondta Winnetou. - Nincs időnk foglalkozni vele.

Magam is arra gondoltam, hogy jó lesz eliszkolni innen, mielőtt összecsődül az egész telep. Elengedtem Bullert, és kivonultunk az ivóból.

Néhány perc múlva már a folyó partján ügettünk a Short Rivulet felé.

Amikor eléggé eltávolodtunk Yellow Woodtól, Bernard felkiáltott:

- Álljunk meg egy kicsit! El kell olvasnom végre ezeket a leveleket!

Leugrottunk a nyeregből, és leültünk a fűbe. Bernard felbontotta a leveleket.

- Allan két utolsó levele - jegyezte meg, amikor elolvasta. - Panaszkodik, hogy nem kap tőlünk választ. De az utolsó levelében van egy rész, amit fel kell olvasnom. Figyeljetek csak: ". . . Egyébként pedig sokkal jobb üzleteket csinálok, mint gondoltam volna. Az aranyszemcséket megbízható emberrel Sacramentóba és San Franciscóba küldtem, ahol jóval többet kapok értük, mint amennyiért vásároltam. Tőkémet máris megdupláztam, de most már búcsút mondok Yellow Woodnak, mert a termelés erősen visszaesett, s a közbiztonság annyira megromlott, hogy már nem merem az árut a városba küldeni. Bizonyos jelekből arra következtettem, hogy a banditák szemet vetettek a sátramra, és körül akarnak nézni benne. Ezért elhatároztam, hogy váratlanul és nyomtalanul eltűnök innen. Körülbelül száz font súlyú nuggetrakománnyal a Short Rivulet mellé költözöm, ahol nemrég sokat ígérő lelőhelyeket vettek munkába, és még jobb üzletekre van kilátás. Egy hónapot akarok ott tölteni, aztán egy északi kikötőbe igyekszem eljutni, ahol bizonyára találok egy hajót, mely visszavisz San Franciscóba. . ."

- Így hát a Short Rivulet nem mese - bólintott Sam. - Allan csakugyan oda ment. És a két Morgan tudta. De hogy tudták meg?

- Alighanem az a papír igazította őket útba, amit Allan sátrában találtak - véltem.

- Könnyen lehet - mondta Bernard. - Van a levélben egy mondat, ami erre mutat. Hallgassátok csak: ". . . mivel nem indulok nagyobb kísérettel. Még vezetőre sincs szükségem, mert a térkép után egy nagyon ügyes vázlatot készítettem, melybe pontosan berajzoltam az útirányt, és így nem tévedhetek el. . ."

- Talán elvesztette ezt a vázlatot. Vagy előbb egy piszkozatot készített, és miután letisztázta, eldobta. Könnyelműség volt - folytattam; hangosan gondolkodva. - Talán a piszkozat jutott Morganék kezébe?

- Igazi nyugati vadásszal nem történhetik meg ilyesmi - mondta

Sam. - A legkisebb apróságra is ügyelnünk kell, mert sokszor ilyesmin múlik az ember élete! Nagyon aggódom Allan miatt. Ha el is jutott a Short Rivulethez, kérdés, hogy tud majd megférni a kígyó-indiánusokkal, akiknek a vadászterülete arra van.

- Rosszabbak, mint a komancsok? - kérdezte Bernard, homlokát ráncolva.

- Olyanok, mint a többi indián: barátaikkal szemben nemes lelkűek, ellenségeikhez kegyetlenek - felelte Sam. - Nekem nem kell tartanom tőlük, mert hosszú ideig éltem köztük, és minden kígyó-indián ismeri Sans-ear nevét.

- A sosonok főnöke jó barátom - jegyezte meg Winnetou. - A sosonok derék, becsületes harcosok. Nem felejtették el, hogy az apacsok főnöke békepipát szívott velük.

Sam megmagyarázta nekem, miért hívják a sosonokat kígyó-indiánusoknak.

Egyesek szerint csak azért, mert a Snake River, a Kígyó-folyó környékén éltek. Mások szerint a régi Időkben a kígyót istenítették, és még ma is a kígyó a törzsjelvényük vagy totemjük. Akárhogy is, az a fő, hogy Sam is, Winnetou is békepipát szívott velük, és így nem kell félnünk tőlük. Annak is nagyon örültem, hogy Sam és Winnetou jól ismerik az utat a Short Rivulet völgye felé.

Egyre nehezebb terepen haladtunk előre, mert a Sacramento völgyéből a San José-hegyek ösvényein kapaszkodtunk fel, hogy minél előbb utolérjük a banditákat, akiknek kétnapi előnyük volt ugyan, de nem tudtak úgy sietni, mint mi. Persze ezt a sietséget csak viszonylagos értelemben emlegethettük; másokhoz képest gyorsan haladtunk előre, de az út így is elég sokáig tartott.

Egy teljes heti küszködés után érdekes helyre érkeztünk. A hegyek közül egy még magasabb hegység emelkedett ki, mely olyan volt, mint egy óriási csonka kúp. Alul lombos fák sűrű szövevénye borította, majd feljebb szinte áthatolhatatlan fenyvesek következtek. A csonka kúp teteje sima fennsík volt, melynek közepén fenyvesekkel körülvett tó csillogott. Ez volt a Black Eye Lake, vagyis Feketeszem-tó, melyet komor környezetéről neveztek el így. Ebbe a tóba ömlött a Short Rivulet - a "rövid folyócska".

Szinte hihetetlennek tűnt, hogy ebben a zord magasságban aranyat lehet mosni. Hogy került ide az arany? Semmi esetre sem a folyó sodorta le a még magasabb, nyugati hegyekből, ahol eredt. Valószínűbb, hogy az aranytelepek egy vulkanikus változás maradványai, amikor a föld alatti erők egész hegyeket mozgattak meg, vagy dobtak fel a magasságba.

Ezekhez az aranytelepekhez most nagyobb reményeket fűztek, mint egykor a Sacramento híres völgyéhez, az aranyások híres és hírhedt eldorádójához.

Amikor nekivágtunk ennek a hegynek, olyan félelmetes őserdő meredt felénk, hogy szinte visszariadtunk tőle - azt hittük, nem is tudunk a sziklák és fatörzsek kuszaságába behatolni. De amint feljebb hágtunk, a kép barátságosabbá változott. Most már úgy éreztük, hogy egy gigászi kupolacsarnokban járunk, melynek se vége, se hossza; teteje a magasban egymásba olvadó, ölelkező lombkoronák zöld, áttetsző menynyezete, amelyet ezer meg ezer hatalmas oszlop tart: olyan vastag fák, hogy törzsüket három ember is alig tudta volna átkarolni. Egy ilyen erdő végtelen harmóniával tölti el az ember szívét.

Lassan poroszkáltunk egyre feljebb, amíg végre kijutottunk a fennsíkra.

Most már gyorsabban és könnyebben jutottunk előre, és alkonyattájban megérkeztünk a Feketeszem-tó déli partjához. A mély, mozdulatlan víz tükre foszforeszkált az esti napsugarakban; olyan titokzatos volt, mint a halál.

Lenn a völgyben már régen eltűnt a nap, de itt sokáig tartott az alkonyat, s lehetővé tette, hogy a tópart egy részét még végigpásztázzuk.

- Nyargaljunk tovább? - kérdezte Bernard, aki mindannyiunk közül a legtürelmetlenebb volt.

- Testvéreim üssenek itt tábort éjszakára - mondta Winnetou a maga kurta és határozott módján.

- Igen, az lesz a legjobb - helyeselte Sam. - Itt dús moha van, amelyen pompásan alhatunk, aztán víz és fű a lovaink számára. Keressünk egy megfelelő búvóhelyet, amire később már nem jutna idő, s akkor még egy kis indián tüzet is rakhatunk, s megsüthetjük a vadpulykát, amit Bob lőtt.

Igen, ma Bob gondoskodott a vacsoráról - egész utunk során talán először -, és roppantul büszke volt rá, hogy társaságunk hasznos tagjának bizonyult. Rövid keresgélés után találtunk egy olyan táborhelyet, mely Samet és Winnetout is kielégítette, s lenyergeltünk. Nemsokára fellobogott a tűz, és Bob buzgón nekilátott a zsákmány megkopasztásához. Közben egészen beesteledett, máglyánk csak a közeli fákat és bokrokat világította meg kísértetiesen, a távolabbi környék szuroksötétségbe borult. Nemsokára megsült a vadpulyka, az észak-amerikai erdőségek jellegzetes madara. Elfogyasztottuk az ínyenceknek való vacsorát, és nyugodtan aludtunk hajnalig.

Lóra kaptunk, és meg sem álltunk a Short Rivulet völgyéig. Nem is folyócska volt, inkább csak patak, melyet vékony vízerek tápláltak a környező dombok felől, de a meleg időszakban teljesen kiszáradt. Azt hittük, eleven nyüzsgés fogad majd minket, küszködő és reménykedő emberek serege - de csak feldúlt sátrakat, beomlott gödröket, elszórt, gazdátlan szerszámokat láttunk, valami heves, elkeseredett élethalálharc jeleit.

Kétségtelen, hogy az aranyásókat rablók támadták meg. De egyetlen holttestre sem bukkantunk.

Hosszabb keresgélés után egy nagyobb sátrat fedeztünk fel a folyócska túlsó partján, a fák között. Ezt is megtépázták, összevagdosták, de nem rombolták le egészen. Alaposan átkutattuk, de nem találtunk semmit, a legkisebb tárgyat sem, mely elárulta volna, ki lakott ebben a sátorban.

Rettenetes csalódás volt ez Bernard számára, aki már azt hitte, hogy itt viszontlátja Allant.

- Valami azt súgja nekem, hogy Allan ebben a sátorban lakott - mondta sóhajtva.

Körülnyargaltuk az őserdőtől koszorúzott tavat, és a nyugati oldalán lovasok nyomaira bukkantunk.

- Allan ebben az irányban akart elvonulni, hogy egy kikötőhöz jusson, ahonnan hajón- hazatérhet. Bizonyára el is indult, és a banditák utánamentek - vélte Bernard.

- Lehetséges - hagytam rá -, feltéve, hogy sikerült elmenekülnie.

Furcsa, hogy egyetlen holttestet sem láttunk. Úgy látszik, a banditák behajigálták áldozataikat a tóba.

Igen, ez lehetett a sorsuk. Emberek, akik vagyonról, boldogságról, az élet örömeiről álmodoztak, itt nyugszanak most a Feketeszem-tó sötét vizében. Ha vágyaik szerényebbek, nem jutottak volna erre a sorsra.

- Vajon ki gyilkolta meg őket? - kérdezte Bernard.

- A két Morgan és a mulatt - feleltem. - Nem lehet más.

- De most utolérjük őket! - kiáltott fel Sam, és öklével megfenyegette az erdőt, ahová a nyomok vezettek.

- Akkor hát utánuk! - kiáltottam fel én is.

A nyomok itt még elmosódottak voltak, de a lankán később erősebben bemélyedtek a puha földbe, és szerte is szóródtak. Hosszú ideig figyeltem útközben a nyomokat, és következtetéseimet közöltem társaimmal:

- Tizenhat lovas és négy jól megrakott öszvér haladt előttünk.

A málhás állatok patái élesen kirajzolódnak, és a nyomok azt is elárulják, hogy több helyen megálltak, és csökönyösen megvetették lábukat.

A banditák nem tudnak olyan gyorsan haladni, mint mi, s remélhetőleg lecsaphatunk rájuk, még mielőtt Allant utolérik.

Délután eljutottunk arra a helyre, ahol a rablóbanda az éjszakát töltötte. Ez volt az első pihenőhelyük. Megállás nélkül követtük tovább a nyomokat, és csak alkonyatkor tértünk nyugovóra. Hajnalban folytattuk utunkat, és délelőtt megtaláltuk a banda második táborhelyét.

Vagyis egy napot már behoztunk - annyival közelebb nyomultunk hozzájuk.

Estére el akartuk érni a Sacramento felső ágát, és akkor már bizton számíthattunk rá, hogy másnapra utolérjük a banditákat. Ám nemsokára kellemetlen meglepetés ért minket. A nyomok hirtelen kétfelé váltak. A Sacramento itt nagy görbületet ír le, és éppen a kanyar közepe felé tartottunk. itt azonban a négy öszvér nyomai bal felé tértek el, hogy a kanyart átvágják. A lovasok közül hatan az öszvérekkel együtt balra fordultak, a többi a régi irányban folytatta útját.

- Átkozott ügy! - bosszankodott Sam. - Csak tudnám, csel-e vagy egyszerű véletlen!

- Véletlen lesz - feleltem. - Nem hiszem, hogy ránk gondoltak.

- Akkor miért váltak két csoportba?

- Könnyen érthető. A Feketeszem-tónál szerzett zsákmányt az öszvérek hátára rakták, és ezek az állatok nem tudtak a lovasokkal lépést tartani. Csak akadályozták őket az előrejutásban. Mindenáron utol akarták érni Allant, ezért a poggyászt hat banditával balra küldték, ők meg egyenesen vágtattak tovább. Biztosan megbeszéltek egy helyet a Sacramento mentén, ahol újra találkoznak.

- Well; akkor ne törődjünk az öszvérekkel, hanem vágtassunk a többi lovas után! Az én Tonym például szívből unja már, hogy ilyen csigatempóban haladunk.

- Ez neked csigatempó? - nevettem. - De mielőtt még jobban nekiiramodnál, határozd el, hogy a két Morgan közül melyiket akarod nyakon csípni.

- Hogyhogy melyiket? Mind a kettőt, természetesen!

- Csakhogy az nem megy!

- Miért?

- Az öszvérek rakománya elsősorban arany. Ha Fred Morgan elszakad tőlük, vajon kire bízza őket?

- Kire? - álmélkodott Sam.

- Természetesen senki másra, csak a fiára.

- Hogy a kórság essen bele! Most értem csak a dolgot! Igazad van, Charlie!

- Szóval melyiket választod?

- Az öreget.

- Jól van! Akkor egyenesen előre!

Estére elgondolásunk szerint elértük a Felső-Sacramentót, átkeltünk rajta, és a túlsó parton ütöttünk tábort éjszakára. Hajnalban folytattuk a hajszát, követve a továbbra is jól kivehető nyomokat. Délben kijutottunk a síkságra, ahol a nyomok olyan frissek voltak, hogy biztosra vettük: legfeljebb öt mérföld választ el a banditáktól.

Szinte lázas izgalom vett erőt rajtunk, s lovainkat nem kímélve vágtattunk előre. Egyszerre meghökkenve lassítottunk. Kimeresztett szemmel

bámultunk a földre. Mi ez? Nyomok olyan tömege, hogy legalább száz lovas taposhatta. A talaj félreérthetetlenül elárulta, hogy itt nemrég kemény küzdelem játszódott le. A fűben még vérnyomokra is akadtunk.

Alaposan megvizsgáltuk a terepet. Balra három ló nyoma a síkság felé mutatott, míg a nyomok zöme egyenesen haladt előre.

Mi a széles pályát követtük, a lehető leggyorsabb tempóban. Indián lovasok taposták, s mivel Allan nem előzte meg üldözőit jelentős mértékben, könnyen lehet, hogy az indiánok kezébe került. Alig vágtattunk egy mérföldet, egy indián tábor sátrait pillantottuk meg.

- Sosonok! - kiáltott fel Winnetou.

- Kígyó-indiánok! - bólintott Sam, s megállás nélkül belovagoltunk a táborba.

A tér közepén legalább száz harcos állt a törzsfőnök körül. Közeledésünkre puskát és tomahawkot ragadtak - a kör kinyílt, hogy utat adjon nekünk.

- Ko-tu-cso! - kiáltotta Winnetou, a főnök felé vágtatva, mintha el akarná gázolni, de egy-két lépésnyire tőle hirtelen megállította lovát.

Akinek ez a kiáltás szólt, szemrebbenés nélkül várta be a vakmerő lovasmutatvány végét, aztán mindkét karját felemelte és kitárta.

- Winnetou, az apacsok főnöke! Öröm tölti el a soson harcosok szívét, és főnökük, Ko-tu-cso ujjong, hogy végre viszontlátja bátor test vérét!

- És engem? - kiáltott Sam. - A sosonok főnöke nem ismeri már régi barátját, Sans-eart?

- Ko-tu-cso egyetlen barátját sem felejti el soha! Wigwamjaink tárva-nyitva állnak vendégeink előtt.

Ekkor jobb kéz felől szívtépő sikolyt hallottam; arra fordultam, s láttam, hogy Bernard egy földön fekvő emberi alakra borul. Gyorsan odaléptem. A

földön fekvő ember halott volt; tüdejét puskagolyó járta át. Fehér ember volt, és arca feltűnően hasonlított Bernardéhoz - rögtön megértettem mindent.

Társaim is odasiettek, s egyik sem szólt semmit. Mélységes részvéttel nézték Bernardot, aki a halott mellett térdelt, kisimította haját homlokából, a szemét, az arcát, a nyakát csókolgatta, aztán hirtelen felállt.

- Ki ölte meg? - kérdezte.

A sosonok törzsfőnöke ezt felelte:

- Ko-tu-cso kiküldte harcosait, hogy lovaikkal gyakorlatozzanak. Észrevették, hogy három sápadtarcú közeledik, és valamivel hátrább más sápadtarcúak, akik ezt a hármat üldözik. Ha tizennégy ember üldöz hármat, akkor nem lehet bátorságukat dicsérni, s ezért a vörös harcosok a három sápadtarcú segítségére siettek. Ám a többi lövöldözni kezdett, és ezt a sápadtarcút találták el, aki itt fekszik holtan. Harcosaink megtámadták üldözőit, és tizenegyet közülük fogságba ejtettek, háromnak azonban sikerült megmenekülnie. A sebesültet harcosaink behozták a táborba, de már karjaik közt meghalt. Két kísérője az egyik wigwamban pihen.

- Beszélnem kell velük! Ez a halott a testvérem! - kiáltott fel Bernard. - Apám fia! - tette hozzá magyarázatképpen, mert eszébe jutott, hogy a testvér szót az indiánok más értelemben szokták használni.

- Fehér testvérem Winnetouval és Sans-earrel érkezett hozzánk, tehát minden kívánságát teljesítjük. Kövesse Ko-tu-csót!

Előbb egy nagy sátorba vezetett minket, ahol a foglyok hevertek, kezük-lábuk szíjakkal megkötözve. A mulatt is köztük volt, és észrevettem arcán a sebforradást - de a két Morgant nem láttam sehol.

- Soson testvéreim mit akarnak csinálni ezekkel a sápadtarcúakkal?

- kérdeztem a főnököt.

- Fehér testvérem ismeri őket?

- Tudom, hogy rablók, és sok ártatlan ember halála szárad a lelkükön.

- Akkor fehér testvéreim ítélkezzenek fölöttük.

Társaimra néztem, és megértő pillantást váltottam velük, majd így válaszoltam:

- Halált érdemelnek, de most nincs időnk ítélkezni fölöttük. Átengedjük őket soson testvéreinknek.

- Testvérem jól teszi.

- És hol az a két sápadtarcú, aki a halott ember társa volt?

- Testvéreim kövessenek; megmutatom.

Egy másik sátorba vezetett minket, ahol két ember aludt; ruhájukból arra következtettem, hogy tropeirók. Felkeltettük őket, és kérdezgetni kezdtük, de hamarosan kiderült, hogy nem tudnak semmi lényegeset. Allan felfogadta őket, és hűségesen szolgálták - ez az egész.

Visszatértünk a halotthoz.

Bernard az utolsó hónapokban nehéz iskolán esett át, testileg és lelkileg megedződött, mégis reszketett a keze, amint rég nem látott öccse zsebeit átkutatta, s kiszedett belőlük mindent. Könnyes szemmel nézegette a jól ismert tárgyakat, s amikor a halott notesze került a kezébe, és megpillantotta feljegyzéseit, kedves betűit, keze vonását: egyenként megcsókolta a zsebkönyvecske lapjait, és keserves zokogásban tört ki.

Ott álltam mellette, de nem tudtam visszatartani attól, hogy könnyeinek szabad folyást engedjen.

A sosonok körülálltak minket, és Ko-tu-cso arcán megvetés tükröződött

Bernard gyengesége láttán. Winnetou kénytelen volt megjegyezni:

- Ne gondolja a sosonok főnöke, hogy ezek a sápadtarcúak asszonyok. A halott bátyja bátran harcolt a komancsok és a banditák ellen, ami pedig ezt a másik sápadtarcút illeti, a sosonok főnöke bizonyára hallotta már a nevét - Old Shatterhandnek hívják.

Halk moraj futott végig a kígyó indiánok sorain, főnökük pedig közelebb lépett hozzám, és kezet nyújtott.

- Ezt a napot meg fogják ünnepelni a sosonok wigwamjaiban - mondotta. - Testvéreim maradjanak nálunk. Egyenek a húsból; melyet harcosaink ejtettek, szívják el velünk a kalumetet, és nézzék meg harcosaink hadijátékait.

- Szívem örvend, hogy soson testvéreim vendége lehetek - feleltem -, de ma nem időzhetek el közöttük. Hamarosan visszajövünk. Itt hagyjuk halottunkat és minden tulajdonát. Most a legsürgősebb dolgunk, hogy gyilkosait utolérjük és megbüntessük.

- Igen, egy percet sem veszíthetünk! - kiáltott fel Bernard, csüggedtségéből felocsúdva. - Ki jön velem?

- Például én - mondta Sam.

- Mindnyájan, természetesen - tettem hozzá.

Winnetou is elindult a lova felé. A soson főnök halk hangon parancsokat osztogatott. A következő percben indián módra felkantározott pompás paripát vezettek elő.

- Ko-tu-cso elkíséri testvéreit. A halott tulajdonát a főnök sátrába viszik, és gondosan megőrzik, a halottat pedig az asszonyok siratják meg gyászénekkel.

Rövid, de szomorú látogatásunk a sosonoknál ezzel egyelőre véget ért. Újult erővel folytattuk a gyilkosok üldözését. Nyomaikat könnyű volt figyelemmel kísérni, s előnyük nem tett ki többet két óránál. Lovaink pedig, mintha megértették volna szándékunkat, szinte repültek a síkságon, mely ha keményebb, kövesebb, szikrákat szórt volna a patáik alatt.

Már a délután közepén tartottunk, s a menekülőket még az alkonyat beállta előtt utol kellett érnünk, különben kicsúsztak volna a kezünk közül. Három órán keresztül vágtattunk pihenés nélkül. Csak akkor ugrottam le a

nyeregből, hogy megvizsgáljam a nyomokat, melyek élesen szembetűntek, pedig a talajt itt sűrű, kurta fű borította; még egyetlen fűszál sem emelkedett fel, amióta letaposták - a gyilkosok nem lehettek messzebb, mint egymérföldnyire.

Most már elővettem a távcsövemet is, és időnként a látóhatárt kémleltem vele, abban az irányban, amerre a nyomok vezettek. Végre három pontot pillantottam meg, amint látszólag lassan imbolygott előttünk.

- Ott vannak! - kiáltottam.

- Hát akkor rajta! - kiáltotta Bernard, lovát még gyorsabb vágtatásra nógatva.

- Nem, nem! - tiltakoztam. - Ezzel nem érünk célt! Be kell őket keríteni! Az én lovam meg a nagy soson főnöké még bírja az iramot. Én majd jobbra kerülök, Ko-tu-cso meg balra, és húsz perc alatt elébük vágunk anélkül, hogy észrevennék, ti meg gázoljátok le őket!

- Uff! - kiáltotta a kígyó indiánok főnöke, és bal felé kanyarodva, mint a szélvész; száguldott tova. Én ugyanezt tettem, csak jobb kéz felé.

Tíz perc se telt bele, s már elvesztettem társaimat szemem elől, pedig ők is erősen vágtattak előre. Nemsokára úgy számítottam, hogy a három gazfickóval párhuzamosan nyargalok. Lovam az utolsó napok megerőltető feladataitól sem merült ki; sima bőrén nem ütött ki veríték, szája sem habzott, s úgy lendült előre, olyan ruganyosan, mint egy gumilabda.

Még tíz perc, és bal felé fordultam, s további öt perc múlva távcsövem segítségével megállapítottam, hogy a három bandita már mögöttem és a soson főnök mögött van, aki szintén eléjük került, ha nem is annyira, mint én. Most visszafordult, és feléjük vágtatott, s ugyanazt tettem én is, örülve, hogy Ko-tu-cso olyan jól megértette tervemet.

Most tulajdonképpen egymással szemben vágtattunk, s a gazfickók hamarosan megpillantottak minket. Hátranéztek, és látták, hogy üldözőik

arról is közelednek. Egyetlen lehetőségük maradt: ha sikerül áttörniük valahol. A kígyó indián felé fordultak.

- Most mutasd meg, lovacskám, mit tudsz!

Ezt félhangosan mondtam, szinte fohászképpen, aztán azt az éles, rikoltó hangot hallattam, mely minden indián módon idomított lovat arra késztet, hogy minden erejét beleadja a száguldásba. Ugyanakkor bal karomat a magasba lökve felágaskodtam a kengyelben, hogy lovam terhét és lélegzését megkönnyítsem. Így csak akkor száguld a vadnyugati ember, ha kigyulladt a préri, és a gyorsan tovaharapózó lángok elől menekül.

Ekkor az egyik bandita megállította lovát, és arcához emelte puskáját. Rögtön megismertem - Fred Morgan volt. A soson főnököt vette célba, de abban a pillanatban, amikor fegyvere eldördült, Ko-tu-cso lovával együtt lezuhant a földre, mintha villám sújtotta volna. Dühömben felordítottam, mert azt hittem, halálos lövés érte vagy őt, vagy a paripáját. De tévedtem ; a következő percben már felpattantak, és a soson főnök tomahawkját lengetve száguldott a banditák felé. Amit láttam, egyike volt azoknak a csodálatos mutatványoknak, amelyekre az indián lovakat évek kitartó munkájával idomítják. Arra tanítják, hogy egy bizonyos szóra vagy hangra villámgyorsan földre vessék magukat, s akkor a golyó a ló és lovas feje fölött fütyül el.

Ko-tu-cso kettéhasította az egyik bandita fejét, éppen amikor Fred Morgannek rontottam. Elhatároztam, hogy élve kerítem kézre, és mit sem törődtem azzal, hogy puskáját, melynek másik csöve még töltve volt, felém fordítja. Célzott és lőtt. De lova nem állt nyugodtan, s amikor a fegyver eldördült, a golyó nem talált el, csak zekém ujját ütötte keresztül.

- Hurrá! Itt Old Shatterhand! - rikoltottam, és kivetettem lasszómat.

Lovam felágaskodott, megfordult, és hátrafelé száguldott. Erős rándulást éreztem, ha nem is olyan erőset, mint amikor Don Fernando de Venango y Colonna nagyra becsült tehenét állítottam meg rohanásában.

Lasszóm hurka Fred Morganre csavarodott, és mindkét karját megbénította.

Lezuhant lováról, én meg lasszómmal magam után vonszoltam.

Közben Sam is odaérkezett a többiekkel. A harmadik bandita Bernardra lőtt, de a következő pillanatban holtan rogyott le lováról - Sam golyója és a soson főnök tomahawkja egyszerre vetett véget életének.

Leugrottam a nyeregből. Végre, végre, végre! Fred Morgan a kezemben van! Amint leesett a lováról, rövid időre elkábult, elvesztette eszméletét. Lecsavartam róla lasszómat, és a saját lasszójával kötöztem meg. Barátaim hozzánk rohantak. Bob ért oda elsőnek. Leugrott lováról, és kést rántott, hogy a banditába döfje.

- Bob hányszor döfni belé? - kérdezte vigyorogva.

- Megállj! - rivallt rá Sam, és megragadta a karját. - Ez az ember az enyém!

- Mi van a másik kettővel? - kérdezte Bernard.

- Fűbe haraptak - feleltem minden szánalom nélkül. - De mi van magával? Megsebesült?

- Csak egy kis horzsolás!

- Az is elég baj, mert még nem vagyunk készen, Patricket is el kell fognunk az öszvérekkel együtt. Mit csináljunk Morgannel? - kérdeztem.

- Morgan az enyém! - jelentette ki Sam ellentmondást nem tűrő hangon. - Legokosabb lenne, ha most mindjárt szétverném a fejét. De nem adom ilyen olcsón! Szeretnék egy kicsit elbeszélgetni vele. Átadom Bernard úrfinak és Bobnak, vigyék a sosonok táborába, és vigyázzanak rá, amíg vissza nem érkezem. Igaz, hogy Bernard megsebesült, és a halott eltemetésével is foglalkoznia kell. Ezért adom mellé Bobot.

Mi hárman - Winnetou, Old Shatterhand meg én - elegen vagyunk ahhoz, hogy megbirkózzunk a hat emberrel, aki az öszvéreket kíséri. A soson törzsfőnökről nem beszélek, mert nem tudom, velünk akar-e jönni.

- A sosonok főnöke nem hagyja el fehér testvéreit - jelentette ki Kotu-cso. - Akkor már négyen vagyunk - több mint elég!

- Akkor hát rajta! - kiáltottam.

Fred Morgant lovára kötöttük, Bernard és Bob közrefogták, s mindjárt elindultak vele, vissza a sosonok táborába.

- Mi se vesztegessük az időt - véltem. - Használjuk ki a napot, amíg világos van.

- Hova akarnak testvéreim eljutni? - kérdezte a kígyó indián.

- A Sacramento völgyébe - felelte Sam.

- Akkor hagyjuk a lovakat legelni - mondta Ko-tu-cso. - Úgy ismerem az utat, mint a tenyeremet. Éjjeli sötétben is odatalálok.

- Kár volt ezt a Morgant olyan gyorsan elküldeni - jegyezte meg Sam. - Előbb ki kellett volna kérdezni.

- Miről?

- Például arról, hol beszélte meg a találkozást a fiával. Ha a pontos helyet ismerném, hamarabb ott lehetnénk!

- Ugyan! Csak nem képzeled, hogy elárulta volna?

- Kivertem volna belőle!

- Soha! Semmi körülmények között sem segítene hozzá, hogy a fiát és a kincseit kézre keríthessed. Annál kevésbé, mert tudja, hogy sorsán ez sem változtatna semmit.

- Charlie testvéremnek igaza van - mondta Winnetou. - A soson főnök és az apacs főnök szeme elég éles, így is megtaláljuk az öszvérek nyomait.

- Testvéreim kit keresnek tulajdonképpen? - kérdezte a sosonok főnöke, egészen szokása ellenére, mert sohasem tanúsított kíváncsiságot idegen emberek ügyei iránt. De most olyan harcosok társaságában volt, kiket magával egyenrangúnak tartott, s ezért kilépett zárkózottságából.

- Azoknak a rablóknak a társait, akiket a soson harcosok elfogtak.

- Hányan vannak?

- Hatan.

- Ez az a hat ember, akiről testvérem az imént beszélt? Megtaláljuk és elfogjuk őket is.

Estszürkületkor lovaink annyira kipihenték magukat, hogy folytathattuk az üldözést. A sosonok főnöke vezetett minket. Egész éjjel előttünk nyargalt olyan magabiztosan, hogy láttuk: nem téveszthetti el az utat.

A préri elmaradt mögöttünk. Megint hegyeket kellett megmásznunk, erdőkön és völgyeken átvágnunk, sűrű bozóton keresztültörnünk.

Még jó, hogy este egy kis pihenőt adtunk a lovainknak, különben kidőltek volna. Hajnalban egy órára letáboroztunk, ettünk valamit, aztán tovább előre! Meg sem álltunk; amíg meg nem pillantottuk

Sacramento völgyét magunk előtt.

Benyargaltunk a völgybe, s nemsokára olyan helyhez értünk, ahol a völgyet egy keskenyebb oldalvölgy keresztezte, mely jobbra is, balra is a hegyekbe vezetett. A két völgy alkotta sarokban deszkákkal borított vályogház állt, melynek ajtaja fölött a "Hotel" szó büszkélkedett. Gazdája nagyon jó helyet választott fogadója számára, mint a ház előtt álló kocsik, szekerek, lovak és málhás állatok tömege mutatta. A söntés nem is tudta a vendégeket befogadni, nagy részük kiszorult a ház elé, ahol sok asztalt és padot állítottak fel számukra.

- Menjünk be tudakozódni? - kérdeztem.

- Üljünk le, de inkább idekint - felelte Sam. - Tudod, semmit sem kedvelek jobban, mint például a friss levegőt.

Lovainkat egy kerítésoszlophoz kötöttük, és letelepedtünk egy deszkarekeszben, mely fölött a "Veranda" szó díszelgett. Jobb helyet nem is kívánhattunk volna - künn voltunk a szabad levegőn, mégis a kocsmában, s ami a fő: a deszkák eltakartak a kíváncsi szemek elől.

- Mit isznak az urak? - érdeklődött a pincér.

- Hogy a sör? - kérdezte Sam óvatosan, mert nem akart úgy járni, mint Yellow Woodban.

- Palackja fél dollár.

- Ez már beszéd! Négy üveggel kérünk.

Pár perc múlva a pincér letette a söröket az asztalra. Sam éppen meg akarta kezdeni a puhatolózást, amikor a deszkafalba vágott szív alakú ablakon kipillantva, egy kis társaságot vett észre, mely az oldalvölgyön ereszkedett alá, és éppen a ház elé ért. Két ember négy öszvért vezetett kötőféken, mögöttük három lovas poroszkált, a hatodik meg néhány lépéssel megelőzte őket, mintha előőrs volna vagy parancsnok. Én is kinéztem a kis ablakon, s megszorítottam Sam karját figyelmeztetésül, nehogy elkiáltsa magát, mert a lovas, aki a többit vezette - Patrick Morgan volt!

A társaság egyenesen a kocsma felé tartott. Az állatokat kikötötték a kerítéshez, aztán letelepedtek egy külső asztalhoz, éppen a mi ablakunk, a kis szív alakú nyílás alá. Olyan kényelmes megfigyelőhelyünk volt, hogy álmodni sem lehetett jobbat.

Az első, ami feltűnt nekem, az volt, hogy az öszvérek semmiféle terhet sem cipeltek. A banditák bizonyára lerakták már a rablott zsákmányt valami rejtekhelyen; és most a megbeszélt találkozó színterére igyekeztek. Pálinkát

rendeltek, és élénk beszélgetésbe kezdtek, nem gyanítva, nem is sejtve, hogy minden szavukat tisztán halljuk.

- Kíváncsi vagyok, hogy apád ott lesz-e már.

- Valószínű - felelte Patrick. - Ők nem voltak úgy megrakodva, mint mi; és málha nélkül gyorsabban mozoghattak. Azt a mamlasz Marshallt játszva elintézték; hiszen csak két kísérője volt.

- Hülye alak! Két emberrel nekivágni ilyen veszedelmes útnak, s méghozzá komoly értékekkel!

- Örüljünk neki! Ha csak egy kicsit óvatosabb, nem hagyta volna ott az útiterve piszkozatát a sátrában. De a szentségit - mit látok ott?!

- Ne bomolj, hé! Mitől rezeltél be?

- Nézd csak azt a négy lovat!

- Három közülük pompás állat, de a negyedik annál silányabb. Röhej nézni!

Sam keze ökölbe szorult. "Majd én megröhögtetlek mindjárt!" - dünnyögte magában. Odakünn, a deszkafal mögött Patrick is hasonló megjegyzést tett:

- Majd elmegy a kedved a röhögéstől, ha megtudod, hogy miféle gebe az! Akármilyen szánalmas külsejű, híre bejárta a Vadnyugatot. Tudod, ki a gazdája?

- Nem én!

- Sans-ear, a fületlen vadász!

- A nyavalya törje ki! Hogy kerül az ide?

- Akárhogy került ide, itt van! Hörpintsétek ki a poharat! Egyszer már találkoztam vele, és nem szeretném, ha megismerne!

- Akkor iszkoljunk! - mondta a cimborája, és a következő percben az egész társaság eltűnt a szemünk elől.

- Ezeket kerestük - mondtam a soson főnöknek. - Vörös testvéreim könnyen utolérhetik őket, mi ketten meg elvágjuk a visszavonulásuk útját. Bekerítjük őket!

- Uff! - mondta a kígyó indián, és rögtön felállt. Winnetouval együtt nyeregbe szállt, és elvágtatott a völgyön lefelé, Patrick és cimborái nyomában. Sam megfizette a sört, mely nemcsak olcsóbb, de jobb is volt, mint az, amit Yellow Woodban ittunk, aztán mi is felkerekedtünk.

A jómadarak még rá sem eszméltek arra, hogy csávába kerültek, amikor már bekerítettük őket. Winnetou és Ko-tu-cso bukkant fel előttük váratlanul, mögöttük meg mi vágtattunk feléjük, Sam és én.

Patrick hátrapillantott, és elkáromkodta magát:

- Dögvész rátok!

Felkapta puskáját, de lerepült a lováról, még mielőtt lenyomhatta volna a ravaszt. Winnetou lasszója rántotta le a földre. Öt társa egy szempillantás alatt szétszóródott - öt irányba menekült.

- Hadd fussanak! - kiáltottam. - A főgazember a kezünkben van.

De társaim nem hallgattak rám. Puskáikkal sorra leszedték a gazfickókat lovaikról; az utolsót a soson főnök tomahawkja ütötte agyon.

- Kár volt elhamarkodni a dolgot! - szidtam Samet. - Ki kellett volna húzni belőlük, hol rejtették el a rablott zsákmányt.

- Majd megmondja ez a Morgan is!

- Nem hiszem!

Hamarosan kiderült, hogy igazam volt. Akárhogy fenyegettük is, összeszorította ajkát, és hallgatott. Az arany, ami annyi ember halálát okozta, elveszett!

Patricket, éppen úgy, mint előbb az apját, lóra kötöztük, aztán - hogy a "hotelt" elkerüljük - átkeltünk a Sacramentón, amely itt nem volt mély, és minden baj nélkül eljutottunk a hegyekbe. Foglyunkból az út további folyamán sem sikerült kicsikarnunk egyetlen szót sem.

Bernardot, aki türelmetlenül kilovagolt elénk, a fickó tüstént megismerte, és csak ekkor hallottuk a hangját, amint dühtől eltorzult arccal káromkodott. Amikor megérkeztünk a táborba, belöktem abba a sátorba, ahol apja hevert a többi fogoly között.

- Itt a kedves fia, Morgan úr! - mondtam neki. - Már nagyon sóvárgott az apja után, hát elhoztam!

Fred Morgan gyűlölettől égő szemmel nézett rám, de nem felelt. Estefelé érkeztünk meg, s az ítélkezést reggelre kellett halasztani. A soson főnök saját sátrában látott minket vendégül; bőséges vacsorát kaptunk és elszívtuk a kalumetet, aztán ki-ki visszavonult a maga sátrába.

Az utolsó napok fáradalmai engem is kimerítettek, és sokkal mélyebben aludtam, mint máskor - kinn a szabad prérin még ilyen fáradtan sem engedtem volna át magamat teljesen az álomnak. De nem feküdtem nyugodtan. Álmomban ádáz ellenségekkel harcoltam, akik minden oldalról körülvettek, és életemet fenyegették; vadul csapkodtam, többet leütöttem közülük, de számuk egyre nőtt, mintha a földből keltek volna ki. Homlokomat elöntötte a hideg veríték, azt hittem, ütött az

- utolsó órám - életemben először halálfélelem martaléka voltam. Persze csak álom volt, de szorongó álom, és amikor, félig-meddig felébredtem, szörnyű lármát hallottam kívülről.

Felugrottam, félig meztelenül fegyvert ragadtam, és kirohantam a sátorból.

Egy szempillantás alatt megértettem, mi történt. A foglyok valami megmagyarázhatatlan módon megszabadultak kötelékeiktől, s a sátorból kitörve, megtámadták őreiket.

Minden sátorból barna alakok ugrottak elő; az egyik puskával, a másik tomahawkkal, de a legtöbb csak késsel a kezében. Winnetou is előbukkant, és gyors pillantással felmérte a helyzetet.

- Körülfogni a tábort! - kiáltotta dörgő hangon, és hatvan-nyolcvan harcos suhant villámgyorsan a sátrak közt a tábor szélei felé.

Beláttam, hogy rám itt semmi szükség. A foglyok fegyvertelenül szálltak szembe a sosonokkal, akik tízszer annyian voltak. Sam hangját is kihallottam a küzdők gomolygó kavarodásából, s ez végképp megnyugtatott.

A harc legfeljebb tíz percig tartott, s a foglyokat lemészárolták mind egy szálig. Az utolsó bandita halálsikolya fülembe hatolt; odanéztem, és messziről is felismertem fakó arcát: Fred Morgan volt, akit Sam kése némított el örökre.

Sam meglátott, és hozzám sietett.

- Mi az, Charlie? Félrehúzódtál?

- Gondoltam, elegen vagytok hozzá nélkülem is.

- Nem vitás. De ha nem virrasztok az őrök mellett, a foglyok sátra előtt, könnyen megtörténhetett volna például, hogy sikerül meglógniuk.

- De így, remélem, egy se lógott meg.

- Egy se. Megszámoltam őket. De tudja isten; valahogy másképpen képzeltem el azt a percet, amikor Morgannel leszámolok.

Lekuporodott mellém, és bevéste puskájába azt a két rovátkát, melyre annyira sóvárgott.

- Igen, Charlie, megbosszultam drágáim halálát. De most már akár meg is halhatok - nincs más életcélom.

- Ne beszélj így, Sam! Ha nyugodtabb leszel, másképpen gondolod majd. Annyi szép van az életben, s minden ember megtalálja a maga feladatát, melyért érdemes küzdeni. Verd ki a fejedből azt a gondolatot, hogy csak a bosszúért éltél.

- Well, Charlie, majd meglátom. . .

- Meg hát! A bosszú és a gyűlölet nem visz semmire. Vannak nemesebb szenvedélyek is.

Sam lassan feltápászkodott, és szótlanul visszatért sátrába.

Másnap még egy szomorú feladat várt ránk: eltemettük Allan Marshallt. Koporsó hiányában több bivalybőrbe csavartuk a holttestét.

A temetés után a kígyó indiánok nem hagytak időt Bernardnak arra; hogy gyászos gondolatokba merüljön. Nagy vadászatot rendeztek, melyen nekünk is részt kellett vennünk. Egy egész hét telt el így, s azután visszatértünk San Franciscóba.

XVIII. SÖTÉT SZÁRNYAK SUHOGÁSA

Lehet-e két hazája valakinek? Lehetséges-e, hogy hol az egyik, hol a másik után epedjen, és ne találja nyugságát sehol?

Visszatértem Európába, és azt hittem, most már végleg itt maradok.

Amibe belefogtam, sikerült; szépen, gondtalanul éltem; nem volt okom a panaszkodásra vagy az elégedetlenségre. Egyszer Hamburgba kellett utaznom, s ott egy régi ismerősömbe botlottam, akivel a Vadnyugaton barátkoztam össze annak idején; sokat vadásztunk együtt a Mississippi mocsaraiban. Később üzletembernek csapott fel, és Saint Louisban

telepedett meg. Csak néhány hétre jött át, s dolgai végeztével már hazafelé készülődött.

Amint megpillantottam; ezernyi emlék rajzott fel bennem. Újra elfogott a vándorösztön, és fülembe csengett a préri hívó szava. Egy vendéglőben sokáig elbeszélgettem ezzel az ismerősömmel, aki végül megkérdezte tőlem, nem volna-e kedvem újra ellátogatni Amerikába.

Szüksége lenne egy megbízható emberre, aki az árut, amit Európában vásárolt, elkíséri Saint Louisba. A hajójegyet természetesen ő fizeti, és amikor a szállítmányt rendeltetési helyén átadom, még egy kis pénzt is kapok.

Tíz perc gondolkodási időt kértem, és aztán a tenyerébe csaptam.

S néhány nap múlva, papot-csapot hátrahagyva, már egy teherhajó fedélzetén bámultam a tenger hullámait, este meg a csillagokat.

A vállalt kötelezettségnek eleget tettem, aztán Saint Louisból a Missouri folyón felfelé Omahába hajóztam, hogy a nagy Pacific-vasúton utazzam tovább nyugat felé.

Mi volt a célom tulajdonképpen? Hát nem láttam még eleget a Vadnyugatból?

Igen, sok mindent láttam, de nem ismertem még a legszebbet és a legérdekesebbet - azt a hatalmas területet, amely a Yellowstone folyó és a Kígyó-folyó eredetétől a Green Riverig húzódik, s magában foglalja Wyoming állam egész területét és a vele határos Montana, Idaho, Nevada, Utah és Colorado államok egy részét. Olyan földdarabról van szó, mely a 40. szélességi foktól a 45-ig terjed. Zord és kies tájak váltakoznak itt, s a természet szépsége lenyűgöző. Nem csoda, hogy az

Egyesült Államok törvényhozása védett területté nyilvánította ezeket a helyeket, és a Yellowstone Nemzeti Parkon kívül még több más nemzeti parkot is létesített. Olyan hegyláncok húzódnak itt, mint a hármas Teton-hegység és a Wind River völgyét alkotó hegyóriások.

A Pacific-vasutak két óceánt kötnek össze. Ma már sok vonaluk van, de akkor még az első sem készült el teljesen. A pálya mentén sok helyen lehetett látni munkásokat, amint a hidakat és viaduktokat javítgatták, vagy az ideiglenes létesítmények helyén tartósabbakat építettek. A vasút mellett gomba módra bújtak ki a földből új lakótelepek, későbbi városok kezdetei. Ezeknek a közelében létesítettek táborokat a munkások számára; egy-egy ilyen camp viszonylagos biztonságot nyújtott az indiánok váratlan rajtaütései és a fehér csőcselék rablótámadásai ellen.

Omahában helyet foglaltam egy vasúti kocsiban, és azt hittem, minden különösebb esemény nélkül gurulok el Ogdenig, ahol ki akartam szállni, hogy a mormonok hazájában körülnézzek egy kicsit. Vasárnap délután volt, amikor a szerelvény elhagyta Omahát. Útitársaim közül egy sem volt, aki figyelmemet felkelthette. De másnap Fremontban beszállt egy ember, aki már az első pillanatban érdekelt. Mellém ült le, és így kényelmesen megfigyelhettem.

Esetlen külsejű, alacsony, köpcös ember volt, valóságos gömböc.

Ruhája inkább komikus, mintsem bizalomkeltő. Szőrével kifelé fordított bárányбőr subáját vállára vetette - úgy látszik, se télen, se nyáron nem vált meg tőle; a suba ujjait összevarrta, és zsebek helyett használta.

Nadrágja, zekéje és inge is bőrből készült, nyakában töltényzacskó és pipa lógott, ócska puskáját egy ideig a térdei közt szorongatta, majd a kocsi falához, maga mellé támasztotta. Apró szeme ravaszul pislogott pufók, borotvált arcából. Megint az én régi Sam Hawkins barátom jutott az eszembe, mert ez a fura utas sok mindenben hasonlított rá.

- Good morning, Sir! - köszöntött, amikor helyet foglalt mellettem.

Viszonoztam a köszöntést, és egy-két óra hosszat egyikünk sem törődött a másikkal.

- Nem zavarja, ha pipára gyújtok? - kérdezte később.

- Joga van hozzá - feleltem -, nem kell engedelmet kérnie.

Magam is elővettem szivartárcámat, és megkínáltam.

- Köszönöm - felelte -, inkább megmaradok a pipám mellett.

Amikor a következő nagyobb állomásra értünk, köpcös útitársam kiszállt, és előrement egy vagonhoz, ahol a lova utazott. Megsimogatta az állatot, meggyőződött róla, hogy nem szenved hiányt semmiben, aztán visszatért a kocsinkba.

- Meddig utazik, Sir? - kérdezte, amikor újra elindultunk.

- Egyelőre Ogdenig - feleltem. - Megnézem azt a mormon társaságot ott a Nagy Sós-tó környékén és Salt Lake Cityben, aztán felrándulok a Wind River hegyekbe meg a Tetonokra is.

- A kutya meg a mája! - mondta. - Nem lesz az egy kicsit sok?

Vagyis inkább nehéz? A Tetonok! Nem hiszem, hogy önnek való, Sir!

- Miért?

Végignézett a ruhámon és mosolygott.

- Nem afféle úri kirándulás - felelte. - Még a legedzettebb nyugati vadásznak is komoly feladat. A Tetonok három csúcsa - hogy képzeli azt?

- Majd csak megbirkózom velük valahogy!

- Ért a puskához? - kérdezte.

- Értek egy keveset - feleltem.

- Hát lovagolni tud-e?

- Azt hiszem, tudok.

- S hol a lova?

- Nincs, de majd szerzek.

- Hol?

- A hegyek közt. Úgy hallom, jó musztángokat lehet fogni. Az ember betöri, magához szoktatja - s nem kerül semmibe.

A köpcös úgy kacagott, hogy rengett a pocakja.

- Musztángot akar fogni? Hát ez kitűnő! Talán horoggal, mint a halakat, mi? Csak türelem kell hozzá, semmi egyéb! Istenem, ezek a városi emberek!

- Majd csak boldogulok valahogy - feleltem.

- Sok szerencsét! Igazán nem akarom elvenni a kedvét, vagy megrémíteni. De ha elnézem a kezét, azt kell mondanom, túlságosan fehér és elpuhult. Nem olyan, mint Old Shatterhandé, annyi bizonyos.

- Ki az? - kérdeztem.

- A kutya meg a mája! Hát még a hírét sem hallotta? Old Shatterhand, Old Firehand, Old Death, Winnetou - ezek a nevek önnek nem mondanak semmit? Istenem, és egy ilyen ember akarja megmászni a Tetonokat!

Ezeket az embereket nagyra becsülte, de személyesen nem ismerte.

Külsőm nem egyezett azzal a képpel, amelyet hőseiről magának alkotott. Nem először esett meg velem - s nem velem esett meg először.

A beszélgetés egyelőre abbamaradt.

Vonatunk elhagyta Alliance állomást, aztán beesteledett. Másnap reggel Rawlinsba értünk. Itt kezdődik az a kopár hegyvidék, ahol az ürömcserjén kívül más növény nem tud megélni. Sem folyók, sem patakok nem öntözik

ezt a kősivatagot. Az a kevés ember, aki itt tengette életét, nem sejtette, hogy néhány évtized múlva milyen pezsgő élet lesz itt, amikor nekilátnak a hatalmas szénkincs kiaknázásának, amelyet ezek a hegyek rejtegetnek.

Majdnem kilencszáz mérföldnyi utat tettünk már meg Omahából nyugat felé, amikor a táj komorsága enyhülni kezdett, s ahogy kinéztünk az ablakon, egyre több zöldet, egyre több növényt láttunk.

A hegyoldal lankáit üde fű lepte be. A vonat előbb egy gyönyörű völgyön száguldott keresztül, majd kifutott egy nagy, nyílt síkságra. Ekkor a mozdony több rövid sípjelet adott, gyorsan egymás után, ami fenyegető veszélyre figyelmeztetett. Felugrottunk ülőhelyünkről - a fékek és kerekek csikorogtak -, a vonat hirtelen megállt. Az utasok leszálltak, és első érzésük az öröm volt, hogy végre megint szilárd föld van a lábuk alatt. Örömünk nem tartott soká, mert mihelyt körülnéztünk, borzalmas kép tárult a szemünk elé. A töltés oldalát és alját egy kisiklott vonat roncsai borították - egy teher- és munkásvonat elégett vagonjainak félig elszenesedett maradványai. A vonatot nyilván banditák támadták meg; éjjel felszaggatták a síneket, s a kocsik lezuhantak a magas töltésről. Jóformán csak a vasrészek maradtak épségben. A banditák sorra kifosztották a vagonokat, azután felgyújtották. A romok közt sok holttestet találtunk; néhány közülük a katasztrófánál elszenvedett sérüléseibe halt bele, de a legtöbbet a banditák ölték meg. Egyetlen utas sem maradt életben.

Az volt a szerencsénk, hogy a mozdonyvezető idejében észrevette a kisiklott vonatot, különben mi is hasonló sorsra juthattunk volna.

A mozdony alig néhány yardnyira állt meg attól a helytől, ahol a síneket már felszaggatták.

Vonatunk személyzetét és utasait leírhatatlan izgalom fogta el. Jajgatva, kiabálva, szitkozódva futkostak ide-oda, átkutatták a még füstölgő romokat - tele voltak segítőkészséggel, de sajnos, nem volt már kin segíteni. Most már csak egy dolgot tehettek: teljes erővel hozzáláttak a pálya helyreállításához. Akkoriban minden amerikai vonat kénytelen volt ilyen esetekre felkészülni, és a szükséges szerszámokat magával vinni. A szerelvény vezetője kijelentette, hogy a legközelebbi állomáson jelentést

tesz, s ez minden, amit tőle várni lehet. A többi - a tettesek üldözése és elfogása - a hatóságok dolga.

Míg a többi jó szándékkal, de feleslegesen és eredménytelenül turkált a romok közt, elhatároztam, hogy megvizsgálom a banditák nyomait.

A töltés mellett füves préri terült el, melynek egyhangúságát legfeljebb néhány bokor szakította meg. Jó darab utat tettem a sínek mellett visszafelé, aztán jobbra kanyarodtam, hogy nagy félkörben megkerüljem a katasztrófa színhelyét, s úgy térjek majd vissza a sínpályához.

Vagy háromszáz lépésnyire a kisiklott vonattól letaposott fűre bukkantam.

Itt nemrég sok ember ült vagy hevert a földön, s a fűben felfedezhető nyomok egy közeli másik helyre vezettek, melyet bokrok vettek körül; több jel arra vallott, hogy itt nemrég lovakat pányváztak le.

Ezt a helyet is alaposan megvizsgáltam, hogy a lovak számát megállapítsam, aztán visszatértem a szerelvényünkhöz.

A sínek mellett köpcös útitársammal találkoztam, aki alighanem ugyanarra a gondolatra jutott, mint én, és szintén megvizsgálta a terepet, de az ellenkező irányban. Csodálkozva nézett rám.

- Ön itt járkál, Sir? Mit csinál?

- Azt, amit minden tapasztalt nyugati vadász hasonló helyzetben csinálna: a nyomokat keresem.

- Azokat ugyan keresheti! A banditák ügyes fickók voltak, eltüntették nyomaikat. Én legalább egyet sem fedeztem fel, s nem hiszem, hogy egy zöldfülű többre jutott volna.

- Hátha annak a zöldfülűnek jobb szeme van - feleltem mosolyogva.

- És hátha azt mondta magában: jobb kéz felé több a bokor, tehát a banditák alighanem ott lapultak - ön pedig bal kéz felé indult el nyomokat keresni!

Meghökkenve bámult rám, aztán így szólt:

- Hm. . . nem rossz gondolat! No és talált valamit?

- Igen.

- Mit?

- Megállapítottam, hogy háromszáz lépésnyire innen táboroztak, ott a vadcseresznye között, a lovaikat pedig valamivel tovább, a mogyoróbokrok mögött rejtették el.

- Ah! Talán, még azt is tudja, hányan voltak?

- Huszonhatan.

- Honnan tudja ilyen pontosan?

- Nem a felhőkből; hanem a nyomokból, Sir - feleltem nevetve.

- Nyolc patkolt és tizennyolc patkolatlan ló volt köztük. De a lovasok zöme indián volt, csak három fehér akadt köztük. A csapat vezére egy fehér bandita volt, aki a jobb lábán biceg. Lova barna musztáng. Az indiánok főnöke fekete csődörön lovagolt, s azt hiszem, a sziúk nagy törzséhez tartozik - pontosabban ogellalla.

- A kutya meg a mája! - kiáltott fel. - Erős fantáziája van, uram!

- Nézzen utána, ha nem hiszi!

- Honnan tudja mindezt ilyen pontosan - magyarázza meg!

- Jöjjön velem, mindjárt megmutatom.

Szinte dühösen sietett a vadcseresznyebokrok felé, én meg valamivel lassabban ballagtam utána. Amikor odaértem, a földön kuporgott, és annyira

elmerült a nyomok tanulmányozásában, hogy ügyet sem vetett rám. Csak tíz perc múlva állt fel, és lépett hozzám.

- Istenemre, igaza van, Sir! - mondta elismerő hangon. - Tizennyolc patkolatlan ló és nyolc másik. De a többi merő fantázia, érti? Itt táboroztak, és innen távoztak el, ennyi tény - mást nem tudunk.

- Hát akkor megmutatom önnek, hogyan következtet egy zöldfülű, akiben logika is van, nemcsak fantázia.

- No, erre kíváncsi vagyok!

- A nyomok elárulják, hogy csak három lovat kötöttek ki a csípőjükön át, ahogy az indiánok szokták, a többinek a kötőfékje a nyakát fogta, igaz?

- Látom. . . csak három lovas volt indián.

- No, most jöjjön csak ehhez a kis tócsához! Itt mosakodtak az indiánok, aztán újból bemázolták az arcukat. Az elkent festéket medvehájjal szedték le az arcukról, aztán új festéket raktak fel. Látja ezeket a kerek nyomokat a puha talajban? Itt álltak a festékestégelyek. Meleg volt, és a festék hígan csöpögött. Látja a fűben ezt a fekete foltot meg ezt a pirosat és a két kéket?

- Az ám! Igaza van!

- És bizonyára tudja, hogy a fekete-piros-kék az ogellallák hadiszíne, nem?

Csak bólintott, de arca elárulta egyre növekvő álmélkodását. Kis szünetet tartottam, aztán így folytattam:

- Vegyük sorra a többit. Amikor a csapat ideérkezett, megállt a tócsa mellett - látni, hogy a nyomok vizesek. Csak két lovas nyargalt előre, nyilván a két vezér ugratott előre a terep felderítésére. Nézzük csak a nyomaikat. Az egyik ló patkót viselt, nyomai elöl mélyebbek. A másik ló patkolatlan volt, és nyomai hátul mélyednek jobban a talajba. Ismeri az indiánok lovaglási módját, nem? Világos, hogy a csapat egyik vezére indián, a másik meg fehér ember volt.

- Igaz, igaz, de honnan tudja, hogy. . .

- Várjon csak! A két ló itt egymásba harapott. Ezt csak csődörök szokták megtenni, hosszú, fárasztó út végén.

- Miből látja, hogy harapdálták egymást?

- Először is a nyomok irányából. Nézze, itt egymás felé fordultak.

Azonkívül vessen egy pillantást ezekre a szőrszálakra, amiket a tenyeremen tartok - az előbb szedtem fel a földről. Négy szál a barna musztáng sörényéből, és kettő a fekete csődör farkából. Az indián ló kiharapott néhány szálat a musztáng sörényéből, de a gazdája továbbhajtotta, s akkor a barna musztáng a fekete csődör farkába kapott.

- Így már értem, de. . .

- A fehér lovas itt ugrott le a nyeregből, hogy felkapaszkodjék a töltésre.

Nyomaiból látni, hogy egyik lábával erősebben lépett, mint a másikkal. Biceg.

- Igen! A jobb lábára biceg!

- Az indián lovasok nem vesződtek azzal, hogy nyomaikat eltüntessék. Úgy látszik, teljes biztonságban érezték magukat. Miért? Mert egy nagyobb csapat volt a hátuk mögött. Előrejöttek körülnézni, és akkor találkozhattak a fehérekkel.

A köpcös ember tátott szájjal bámult rám, szinte hápogott, és nem tudott szóhoz jutni.

- Ember! - kiáltott fel végre. - Kicsoda maga tulajdonképpen?

- Egy zöldfülű, ahogy az imént megállapítani méltóztatott.

- Bocsásson meg! Vasárnapi ruhája és ragyogó csizmája megtévesztett.

Pontosan olyan volt, mint egy színész, aki valami vadnyugati darabban lép fel, és azt sem tudja, mi fán terem a Vadnyugat. Engedje meg, hogy bemutatkozzam - Phil Walker vagyok, de nevezzen egyszerűen Philnek.

- Ön meg engem Charlie-nak - feleltem, és jól megszorítottam a kezét. - Legyünk jó barátok!

- Úgy látom, megtréfáltál, Charlie - mondta fejcsóválva.

- Ne haragudj, Phil! Te vagy az oka! Mert kinevettél, amikor azt mondtam, hogy fel akarok menni a Tetonokba.

- Most már elhiszem; hogy fel tudsz menni. Ördöngös fickó! Nagyon örülök; hogy összekerültem veled!

- Nekem is rokonszenves vagy, Phil. Mit csináltál eddig?

- Sok mindent. Bejártam néhányszor a Vadnyugatot keresztül-kasul.

Jobb hegyi vezetőt nem is találhatnál nálam. Egész csomó indián nyelvet beszélek. Mit mondjak még?

- Semmit. Látom, hogy legény vagy a talpadon. Kár, hogy útjaink elválnak.

- Én meg éppen azt akartam javasolni, hogy maradjunk együtt. Valami jár a fejemben, amit ketten nagyszerűen megcsinálhatnánk.

- Mi legyen az?

- Már régóta keresek egy gazembert, akit arról lehet felismerni, hogy a jobb lábán biceg. Hátha azonos azzal, akinek a lábnyomait itt felfedezted.

- És mi a neve annak a jómadárnak?

- Haller - Sam Haller. De bizonyára van még jó néhány álneve is.

Sikkasztó pénztáros volt, s amikor le akarták tartóztatni, lelőtt egy rendőrt. Megszökött, de New Orleansban elfogták, éppen amikor hajóra akart szállni. Aztán a börtönből is megszökött, és azóta itt garázdálkodik a Vadnyugaton. Rengeteg bűn terheli a lelkét, ezt a vonatrablást is bizonyára ő eszelte ki és hajtotta végre. Legfőbb ideje, hogy ártalmatlanná tegyük.

- Fontos ez neked, Phil?

- Nagyon. Díjat tűztek ki a fejére, és szeretném megkapni. Azonkívül magántermészetű elszámolásom is van vele. El kell csípnem, élve vagy halva, s ha te segítesz, biztosan sikerül. Azt mondtad, meg akarod nézni a mormonok városát. Most én kérdezem: olyan fontos ez neked?

- Egyáltalán nem. Mit javasolsz helyette?

- Mindjárt elkészülnek a sínek kijavításával, és a vonat folytatja útját.

De mi ne utazzunk tovább! Szépen lemaradunk, és követjük a vasútrablók nyomait. Elcsípjük Hallert! Mit szólsz hozzá, Charlie?

Tenyerét nyújtotta felém, és én belecsaptam. Végtére is ezzel a tájjal szerettem volna megismerkedni, és Phil Walker kitűnően ismerte.

A banditizmus mindig felháborított, hát még ez a kegyetlen vasúti merénylet, mely isten tudja, hány ártatlan ember életébe került! Miért ne segítsek Philnek a tettest kézre keríteni?

Walker arca örömtől sugárzott, amikor szóval is közöltem vele, hogy ajánlatát elfogadom.

- Akkor megyek, és lehozom Victoryt. Ne ijedj meg tőle, ha meglátod. Nem valami mutatós paripa, de hűségesen szolgált tizenkét éven át, és nincs olyan arab mén, amelyért elcserélném. Majd a te holmidat is elhozom a vagonból.

- Jó lesz. És megmondod a többieknek, hogy lemaradunk?

- Minek? Minél kevesebbet beszélnek róla, annál jobb.

A tehervagonhoz sietett, ahol a lova állt. A terep nem volt alkalmas arra, hogy a vagonhoz deszkát támasszanak, amelyen a lovat le lehet vezetni, de Victorynak nem is volt szüksége rá. Gazdája szavára az okos állat előredugta fejét, hogy szemügyre vegye a terepet, hátracsapta hosszú fülét, s egyetlen merész, de jól kiszámított ugrással Walker mellett termett. Több utas végignézte a kis jelenetet, és tapssal adott kifejezést elismerésének. Az okos ló, mintha megértette volna, hangosan felnyerített.

Mosolyogtam. Ezt a lovat hívják Victorynak - ami diadalt, győzelmet jelent! Legalább húszéves, sovány, csontos gebe volt, de megdicsértem magamban, mert láttam, hogy idegen embert nem enged közel magához. Phil felkapaszkodott rá, és lenyargalt vele a töltésen.

- Milyen kár, hogy nincs lovad, Charlie! - mondta.

- Majd lesz - feleltem. - Victory segítségével hamarosan fogok egy musztángot.

- Nem hiszem. Nem tűr meg a hátán mást, csak engem, hisz különben felváltva lovagolnánk. Így, sajnos, mellettem kell baktatnod. Nézd csak, azt hiszem, már indul a szerelvény!

Valóban úgy volt. A mozdony gőzt adott, a kerekek mozgásba lendültek, és a vonat elrobogott nyugat felé. Néhány pillanat múlva eltűnt a szemünk elől.

- Legalább add ide a fegyvereidet, majd a nyergemre akasztom

- mondta Phil.

- Fölösleges - feleltem -, elviszem magam is.

A karabélyt hátamra, a medveölőt meg a vállamra akasztottam, és elindultam Victory oldalán. A vasútrablók üldözése megkezdődött.

A nyomok majdnem egyenesen északi irányba vezettek, s megállás nélkül követtük őket fél napon keresztül, aztán rövid pihenőt tartottunk, és ettünk valamit, ami éppen nálunk volt - több is lehetett volna, ha a vonaton eszünkbe jut ennivalót vásárolni, de egyikünk sem számított arra, hogy szükség lehet rá. Sebaj! Amíg egy vadásznak van tölténye, a szavannában nem halhat éhen, márpedig az én vízhatlan övem jól meg volt tömve munícióval. Késő délután lőttem egy kövér mosómedvét, ami nem éppen csemege, de ehető; este megsütöttük vacsorára.

Másnap délben ráakadtunk arra a helyre, ahol a vonatrablók az elmúlt éjszakát töltötték. Az elszórt hamuból és megszenesedett fadarabokból láttuk, hogy több tábortüzet gyújtottak - úgy látszik, nem tartottak attól, hogy valaki üldözőbe veheti őket. Innen a nyomok egy folyócska mentén vezettek tovább, előbb egy síkságon át, azután egy erdőbe.

Már esteledett, és még nem találkoztunk senkivel. A nyomokat követve éppen behatoltunk az erdőbe, amikor váratlanul egy indián lovas bukkant fel előttünk. Fekete lovon ült, és kötőféken vezetett egy másik lovat, amely megrakott málhanyerget cipelt.

Az indián, amint megpillantott minket, villámgyorsan lecsúszott a nyeregből, s lova mögé bújva, puskáját vállához emelte. Mindez olyan hirtelen történt, hogy nem volt időm alakját vagy arcát szemügyre venni.

Phil is lova mögött keresett fedezéket, éppen olyan gyorsan és ügyesen, mint az indián, én pedig egy vérbükk vastag törzse mögé ugrottam. Alighogy odaértem, eldördült az indián fegyvere, és a golyó a bükk kérgét horzsolta - ha csak két másodpercet tétovázok, biztosan eltalált volna. Az indiánnak nemcsak a keze járt gyorsan, de az esze is: tüstént felismerte, hogy a veszedelmesebb ellenség én vagyok, mert a fák mögött osonva a háta mögé kerülhetek.

Puskámat már én is vállamhoz emeltem, de amikor az indián fegyvere eldördült, lábhoz tettem - vajon miért?

Minden puskának megvan a maga jellegzetes hangja, amit persze igen nehéz más puska hangjától megkülönböztetni - jó fül és gyakorlat kell hozzá. De a finom hallás a kiváló vadászok képességeihez tartozik, s a préri meg az őserdő nagyon jó iskola ilyen képességek kifejlesztésére.

Mondom, nem volt időm az indiánt megnézni, de puskája csattanását mindjárt megismertem. Így csak egy fegyver szól: Winnetou ezüstpuskája! Apacs nyelven kiáltottam feléje a fa mögül:

- Ne lőj! A barátod vagyok!

- Nem tudom, ki vagy - felelte -, mutasd meg magad!

- Nem Winnetou vagy, az apacsok nagy törzsfőnöke?

- Az vagyok! - felelte.

Erre előugrottam a fa mögül; és felé szaladtam.

- Charlie! - kiáltott fel ujjongó örömmel.

Kitárta karját, és megöleltük egymást.

- Charlie! Barátom, testvérem! - hajtogatta, és örömkönnyek szöktek a szemébe.

A váratlan viszontlátás engem is boldoggá tett, és percekig tartott, amíg annyira magamhoz tértem meglepetésemből, hogy értelmesen tudjak beszélni.

- Ki ez az ember? - kérdezte Philre mutatva.

- A kövér Walker - feleltem. - Jó barátom, és nagyon derék ember.

- Charlie barátai nekem is barátaim - mondta Winnetou, kezet nyújtva Philnek. - Fehér testvéreim mi járatban vannak?

- Egy gazembert üldözünk, aki az ellenségünk - feleltem. - Lábnyomait itt láthatod a fűben, meg a társai nyomát is.

- Mifélék? - kérdezte Winnetou.

- Fehérek és ogellallák - feleltem.

Winnetou összeráncolta homlokát, és kezét tomahawkjára tette, mely övében csillogott.

- Az ogellallák varangyos békák - mondta. - Ha ki merészelnek bújni lyukaikból, eltaposom őket. Megengedi Charlie testvérem, hogy vele menjek az ogellallák ellen?

- Hogy megengedem-e?! - kiáltottam. - Az apacsok törzsfőnöke nem is szerezhetne nekem nagyobb örömet!

Phil elragadtatással hallgatta ezeket a szavakat, és nem győzte bámulni ezt a pompás indiánt, akivel összehozta a véletlen. Pedig Winnetou nem volt óriás, sem afféle mutatós izomkolosszus, de arányos termete, délceg tartása, rugalmas járása, komoly arca, nyugodt, nyílt tekintete, kékesfekete haja első pillantásra elárulta, hogy nem közönséges, átlagos indián. Ugyanazt a ruhát viselte, mint régen, amikor a Pecos folyónál találkoztunk, vagy később, amikor a kígyó indiánok táborában elbúcsúztunk egymástól. Most is olyan volt, mint mindig: tiszta, rendes, bátor és higgadt, szerény, és mégis parancsolásra termett - valamennyi apacs törzs nagy főnöke.

- Üljünk le a fűbe, hogy elszívhassuk a békepipát Charlie testvérem barátjával - mondta Winnetou.

A szokásos szertartás után hozzám fordult, és így szólt:

- Most beszélje el testvérem, mi történt, amióta útjaink elváltak.

Elmondtam neki mindent, aztán megkértem, mondja el ő is, hol s merre járt, és mit művelt az utóbbi időkben. Winnetou elgondolkodva bámult maga elé, majd így szólt:

- A harmat felszáll, és a felhőket táplálja, a felhők meg záport zúdítanak a földre, aztán a meleg újra felszárítja. Ilyen körforgás az ember élete is. Napok jönnek, napok múlnak, és az ember elvégzi, amit végeznie kell. Mit mondjon Winnetou az elmúlt napokról és holdakról?

Tudtam, hogy évekről és hónapokról beszél, mert az apacsok és a többi indián nép nyelvén a nap évet jelent, a hold pedig hónapot.

- Engem minden érdekel, ami veled történt - nógattam. - A legkisebb apróság is. Beszélj, Winnetou!

- A sziú nemzet dakota törzsének főnöke megsértett, és ezt nem hagyhattam megtorlatlanul. Addig követtem, amíg párharcra nem kényszerítettem. Legyőztem, és elvettem a skalpját. Harcosai üldözőbe vettek. Tévútra vezettem őket, s míg engem kerestek, visszatértem a falujukba, és főnökük wigwamjából elhoztam győzelmem bizonyítékait. Itt áll a dakota főnök lova, hátán diadalom jeleivel.

Mindezt egyszerűen, szerényen mondta el, néhány rövid szóval - más talán órákon át mesélgette volna. Winnetou nem szeretett tetteivel dicsekedni, pedig hőstett volt ez is. Hónapokon át üldözte ellenségét a Rio Grande partjától az óriási sziú terület északi határáig, hegységeken, őserdőkön és prériken keresztül, amíg utol nem érte, és becsületes, férfias küzdelemben le nem győzte; s akkor még vakmerően behatolt az ellenség táborába, onnan hozta el a minden zsákmánynál többre becsült diadaljelvényeket.

- Látom, Charlie testvéremnek nincs lova - folytatta Winnetou.

- Akkor hogy akarja utolérni az ogellallákat és a velük szövetséges sápadtarcú vasútrablókat? Fogadja el tőlem a dakota főnök paripáját!

Egyszer már megajándékozott egy pompás musztánggal, s nem akartam nagylelkűségét újra igénybe venni.

- Engedje meg testvérem, hogy magam fogjak egy musztángot - feleltem. - A dakota főnök lovának más rendeltetése van: arra való, hogy a zsákmányt

elvigye a győztes wigwamjába.

Winnetou megrázta fejét.

- Most nem lehet az időt musztángfogással tölteni - felelte. - Közben az ogellallák kicsúsznának a kezünk közül. A zsákmányt elásom valahol, és majd visszajövök érte. A ló szabad, és Charlie testvéremé!

Kénytelen voltam az ajándékot elfogadni, ami egyébként nem esett nehezemre, mert nem győztem szépségét csodálni. Kicsi, de erős feketederes volt, hosszú sörénye lelógott a nyakából; farka szinte a földet söpörte. Orra belsejében felfedeztem azt a vörös színeződést, amelyre az indiánok olyan sokat adnak, s szép nagy szeme tüzes volt, de okos is

- egyszóval olyan ló, melyet öröm nézni, s amelyre egy jó lovas nyugodtan rábízhatja magát.

- És a nyereg? - kérdezte Phil. - Nem ülhetsz egy málhanyeregbe!

- Az a legkisebb gond - feleltem mosolyogva. - Nem láttad még, hogyan készítenek az indiánok nyerget a frissen elejtett vad még gőzölgő bőréből? Meglátod, holnapra olyan kényelmes nyergem lesz, mint egy karosszék!

- Úgy van - bólintott Winnetou. - A folyótól nem messze prérifarkas nyomát láttam. Mielőtt a nap lemegy, elejtjük, s lesz nyereg! Hajnalban pedig tovább követjük a banditák nyomait. A Nagy Manitou haragszik rájuk, és kezünkbe adja őket. Vétettek a préri törvénye ellen, és a préri törvénye szerint fognak bűnhődni!

Egy órán belül mindezt elintéztük. Elejtettük a kojotot, megnyúztuk, és bőréből nyerget rögtönöztünk. Winnetou zsákmányát, mely a dakota főnök fegyvereiből, orvosságos zacskóiból és takaróiból állt, egy alkalmas helyen elástuk, s a közeli fákat késsel megjelöltük, hogy az elásott dolgokat később megtaláljuk. A tüzet hamar eloltottuk, és nyugovóra tértünk.

Hajnalban folytattuk utunkat. Most láttam csak, új feketederesem milyen pompás paripa. Aki nem ért a lovak indián idomításához, egy percig sem

tudott volna a deres hátán megmaradni, de engem csak egyszer-kétszer próbált ledobni, aztán belátta, hogy emberére akadt. Egy óra múlva már megszoktuk egymást, és jól összebarátkoztunk. Phil lopva figyelgetett, és észrevettem, hogy nagyot nőttem a szemében.

Már az is rejtélyes volt előtte, hogy egy olyan híres indián főnök, mint

Winnetou, ismer, sőt barátságával tüntet ki. Most meg látta, hogy jobban értek a lovakhoz, mint képzelte volna. Nem tudta, mire vélje a dolgot.

Az öreg Victory is jól tartotta magát, és délig szép utat tettünk meg.

Akkor bukkantunk a vonatfosztogatók utolsó táborozási helyére. Már csak néhány órányi lovaglás választott el tőlük. A nyomok elhagyták a folyócskát, és egy kiszáradt vízmosás mentén haladtak tovább, most már felfelé. Észrevettem, hogy Winnetou sűrűn vizsgálgatja a nyomokat és a terepet. A keskeny vízmosásban nyargaltunk sorban, egymás mögött. Winnetou hirtelen megállt és hátrafordult.

- Uff! - mondta. - Mit szól Charlie testvérem ehhez az ösvényhez?

Vajon hova vezet?

- Fel a hegygerincre - feleltem.

- És aztán?

- Aztán újra le a túlsó lejtőn, ahova a banditák igyekeztek.

- Miért? Mi van ott?

- Bizonyára az ogellallák legeltetőhelye.

Winnetou bólintott.

- Fehér testvérem szeme még mindig olyan, mint a sasé, s szimatja, mint a rókáé. Most is eltalálta, mi vár ránk!

- Miről van szó? - érdeklődött Phil. - Avass be engem is, Charlie!

- Úgy látom, Phil, szerepet cseréltünk - feleltem mosolyogva.

- Most te beszélsz úgy, mint egy zöldfülű, s én mondom neked, hogy az vagy.

- Miért? Hibáztam talán?

- Nem hibáztál, csak nem érted meg a helyzetet. Mit gondolsz, mi keresnivalójuk van ezeknek a fehér banditáknak az ogellallák között?

- Összeszűrték a levet.

- Az természetes. De a logika mást is elárul.

- Halljuk, mit!

- Mi mindig elfelejtjük, hogy a Vadnyugaton egyelőre több az indián, mint a fehér ember. Itt is így van. Ez a csapat bandita, még ha több mint húsz főből áll is, kénytelen egy indián törzs barátságát keresni.

Hogy úgy mondjam, az indián törzs védnöksége alá helyezi magát. Mit gondolsz, azok önzetlenül vállalkoznak erre? Hiszen minden sápadtarcút gyűlölnek, még azokat is, akikkel szövetségre lépnek. Megfizettetik a védelmet. S a banditák mivel fizetnek? A zsákmánnyal. A zsákmány oroszlánrésze az ogellalláké. Most beszállítják a törzshöz a véres zsákmányt, és megbeszélik a következő gaztettet.

- A következőt? Mi légyen az?

- Nem tudom, de sejtem.

- Ez már sok! - fakadt ki Phil. - Sejted! Nem gondolod, hogy kissé nagyképű vagy, Charlie?

- Semmi boszorkányság nincs abban, amit mondok. Csak gondolkozni kell, Phil. Ha ki akarjuk találni, ellenségünk miben sántikál, a helyébe kell képzelnünk magunkat.

- Bölcs beszéd. Kíváncsi vagyok, mi sül ki belőle.

- Tudják, hogy a következő vonat helyreállítja a sínpályát; és a legközelebbi állomáson jelentést tesz. Melyik a legközelebbi állomás?

- Echo Canyon - felelte Phil. - Ismerem ezt a vonalat.

- Mit fog tenni Echo Canyon állomásfőnöke? Azonnal a kisiklatott szerelvényhez siet, és magával visz minden épkézláb embert, hogy a bűnösöket elfoghassa, igaz?

- Nem tehet mást - bólintott Phil.

- És akkor Echo Canyon védtelen marad. Minden kockázat nélkül ki lehet fosztani.

- Szavamra, Charlie, igazad van!

- No, látod! Most azonban erősen felfelé visz az ösvény, nem lehet beszélgetni.

A terep nehéz volt, ügyelni kellett minden lépésünkre. Lassan kapaszkodtunk felfelé órákon keresztül. Már alkonyodott, amikor a hegy gerincére értünk. Winnetou megállította lovát, és kinyújtott karral maga elé mutatott.

- Uff! - mondta fojtott hangon.

Megálltunk, és abba az irányba néztünk, ahova Winnetou mutatott.

A hegyháton túl a terep nem lankásan folytatódott, hanem meredeken ereszkedett le egy tágas, füves síkságra, ahol sátrak álltak, és emberek nyüzsögtek. Szabadjára engedett lovak legelésztek a zöld réten, és a sátrak

körül indiánok sürögtek-forogtak - innen felülről is jól lehetett látni, hogy "húst csinálnak", vagyis készítenek elő az útra. Néhány bölény csontváza hevert a sátrak közelében, s rudakra feszített köteleken nagy darab húsokat szárítottak.

- Ogellallák! - mondta Phil hüledezve.

- Harminckét sátor - számoltam össze sebtében.

- Kétszáz harcos - bólintott Winnetou.

- Számoljuk meg a lovakat - mondtam -, az a legbiztosabb.

Kétszázöt lovat számoltunk meg a magasból, tehát Winnetou becslése elég pontos volt. Az ogellallák nem vadászatra készültek, hanem hadiösvényen jártak, amit abból is láttunk, hogy pajzsokat is vittek magukkal, amire vadászaton semmi szükség. A legnagyobb sátor a többitől kissé elkülönítve állt, és csúcsát sastollak díszítették.

- Mit gondol Charlie testvérem, sokáig akarnak itt maradni? - kérdezte Winnetou.

- Nem hiszem - feleltem. - A levágott bölények csontja egészen fehér.

Legalább négy-öt napja pörkölődnek a napon. A hús is már jó száraz lehet. Az ogellallák most már nem időzhetnek itt soká.

- Nézd csak! - mondta Phil. - Valaki kilépett abból a nagy sátorból.

Ki lehet az?

Winnetou a zsebébe nyúlt, és nyugodtan elővett - egy távcsövet.

Csodálkozva néztünk rá: nem láttunk még ilyen modern holmit egy indián kezében. De Winnetou meglátogatta a kelet-amerikai nagyvárosokat, és egyebek közt egy távcsövet is vásárolt magának. Tökéletes szakértelemmel

húzta ki, és igazította szeméhez a messzelátó csöveit, belenézett, aztán felém nyújtotta.

- Ko-icce, a hazug áruló! - kiáltott fel haragosan. - Winnetou hamarosan kettéhasítja a fejét tomahawkjával!

A távcső segítségével alaposan szemügyre vettem az ogellalla főnököt.

Ko-icce annyit jelent, mint Tüzes Száj. Hallottam már róla. Tudtam, hogy nagy szónok, merész harcos, és minden fehér ember halálos ellensége.

- Jó lesz vigyázni - mondtam, s átadtam a messzelátót Philnek, hadd nézzen bele ő is. - Elég sok embert látok odalenn a sátrak körül, de könnyen lehet, hogy néhányan a közelünkben kóborolnak.

- Testvéreim várjanak - mondta Winnetou. - Keresek egy jó helyet, ahol elrejtőzhetünk.

Eltűnt a fák közt, és csak hosszabb idő múlva jött vissza. Elvezetett minket a hegyhát horpadásába, ahol a bozót olyan sűrű volt, hogy alig tudtunk keresztültörni rajta. A bozót mélyén egy tisztást találtunk, amely elég nagy volt ahhoz, hogy mindnyájan kényelmesen elférjünk lovainkkal együtt. Az apacs törzsfőnök gondosan eltüntette nyomainkat a bozót környékén, aztán leheveredtünk a tisztáson. Csendben feküdtünk az illatos fűben, amíg teljesen be nem sötétedett. Winnetou akkor elosont, s nemsokára azzal a hírrel tért vissza, hogy az ogellallák odalenn több tábortüzet gyújtottak.

- Eszükbe se jut gyanakodni - mondta Phil. - Pedig ha tudnák, hogy itt vagyunk egy puskalövésnyire tőlük!

- Azt hiszem, holnap akarnak továbbvonulni. És velük együtt a sápadtarcú banditák is - vélte Winnetou. - Most leosonok, és megpróbálok valami közelebbit megtudni.

- Veled megyek - jelentettem ki. - Phil Walker itt marad, és vigyáz a lovakra. A fegyvereinket is itt hagyjuk, elég a kés és a tomahawk. Végszükség esetén revolverünket is elővehetjük.

A kövér Walker örömest beleegyezett, hogy a lovak őrzésére itt maradjon.

Nem volt gyáva ember, de nem vitte bőrét a vásárra, ha elkerülhette. Kétségtelenül vakmerő vállalkozás volt lemenni a völgybe, és az ogellallákat közelről kikémlelni. Ha a leselkedőt észreveszik, vége.

Három-négy nap hiányzott az újholdhoz; az eget felhők borították, egyetlen csillag sem pislákolt; így hát tervünk számára ez az este kedvező volt. Kikecmeregtünk a bozótból arra a helyre, ahol először néztünk le a völgybe.

- Winnetou jobbra indul, testvérem menjen bal felé - súgta az apacs törzsfőnök, és a következő pillanatban nesztelenül eltűnt a fák közt.

Barátom utasítását követve, bal kéz felé kerültem, úgy ereszkedtem le a meglehetősen meredek hegyoldalon. Kígyó módjára siklottam a völgy alján, amíg meg nem pillantottam a tábortüzeket. Most bowiekésemet fogam közé kapva, hasra feküdtem a fűben, és lassan kúsztam tovább, a törzsfőnöki sátor felé, mely körülbelül kétszáz lépésnyire volt tőlem. Előtte tűz égett, de énfelém árnyékot vetett a sátor fala.

Hüvelykről hüvelykre csúsztam előre, lassan és óvatosan, végtelen türelemmel. Pedig szerencsém volt, mert a szél szembefújt velem, és így nem kellett attól tartanom, hogy a lovak megszimatolják közeledésemet, és nyugtalan viselkedésükkel felhívják rám gazdáik figyelmét.

Ebben a tekintetben Winnetou kedvezőtlenebb helyzetben volt, mint én.

Több mint fél óráig tartott, míg a kétszáz lépésnyi utat megtettem.

Most már közvetlenül a törzsfőnöki sátor bivalybőrből készült hátsó fala mögött lapultam, alig tízrőfnyire azoktól, akik a tűz mellett ültek. Élénken beszélgettek, méghozzá angol nyelven. Amikor megkockáztattam, hogy fejemet kissé felemeljem, öt fehér embert és három indiánt láttam meg a tűz körül.

Az indiánok csendesen viselkedtek. Csak a fehérek lármáznak és handabandáznak a tábortűz mellett, az egyébként is szófukar indiánok ilyenkor suttognak, vagy jelekkel közlik gondolataikat egymással.

A tűz is magasan lobogott, nem indián módra.

A fehérek egyike hórihorgas, szakállas ember volt, homlokán késszúrás nyoma. Nagy hangon beszélt, és társai bizonyos tisztelettel hallgatták, amiből láttam, hogy ha nem is a banda vezére, de alvezérféle lehet. Tisztán hallottam minden szavát, s a többiekét is.

- És messze van az az Echo Canyon? - kérdezte az egyik.

- Körülbelül százmérföldnyire - felelte a hórihorgas. - Három nap alatt odaérünk.

- De ha nem indultak el az üldözésünkre, és az állomáson találjuk valamennyit? Nem szállhatunk szembe annyi felfegyverzett emberrel!

A hórihorgas megvetően legyintett.

- Szamárság! A kisiklott vonaton harminc ember vesztette el életét.

Ezt nem hagyhatják megtorlatlanul. Feltétlenül kimennek a merénylet színhelyére.

- Akkor a tervünk sikerül! - mondta a másik. - Mit gondolsz, Rollins, hány ember dolgozik Echo Canyonban?

- Vagy százötven - felelte a hórihorgas. - Nagy állomás az, sok munkást foglalkoztat. Van ott több jól felszerelt üzlet, néhány söntés, és ami a legfontosabb: ott van az egész építőrészleg pénztára! Ez a pénztár látja el az egész vonalszakaszt Promontory és a Green River között, ami kétszázharminc mérföld, tehát gondolhatod, hogy a készpénzkészlet nem jelentéktelen.

- Hurrá! Ennek örülök! S mit gondolsz, nem találják meg a nyomainkat?

- Megtalálják, de nem lesz örömük benne. Számításom szerint az üldözőink holnap délben itt lesznek. De mi már hajnalban ellógunk innen. Egy darabig együtt megyünk észak felé, aztán kisebb csoportokra oszlunk; és szétszéledünk minden irányban. Amikor szétágazó nyomainkat megtalálják, egészen belezavarodnak - nem tudják majd, melyiket kövessék. Mi meg a Green Forknál újra egyesülünk.

- Felderítőket nem küldünk ki?

- Dehogynem! Kémeink már holnap reggel elindulnak a legrövidebb úton a kanyonba, és az állomás melletti dombon, a Painterhillen meglapulva bevárnak minket.

Igazán a legjobb pillanatban jöttem ide hallgatózni, és megtudtam mindent, ami fontos. Most már semmi keresnivalóm sem volt itt. Szép lassan visszahúzódtam. Elég fáradságos volt, mert nem mulaszthattam el, hogy nyomaimat gondosan eltüntessem. Négykézláb mászva és görnyedezve tettem eleget ennek a feladatnak, s csak akkor egyenesedhettem fel, amikor az erdő széléhez értem megint.

Most kezemet kagyló alakban szájamhoz emeltem, és a tűzhasú béka hangját utánoztam. Winnetouval előre megbeszélt jeladás volt ez, s reméltem, meghallja és megérti. Az ogellallák nem tarthatják gyanúsnak, hiszen a vizes fűben hemzsegtek a varangyos békák, és éppen ilyenkor szokták hangjukat hallani. Örültem, hogy jelt adhattam Winnetounak, aki a szél iránya miatt többet kockáztatott, mint én. Értésére akartam adni, hogy már nyugodtan visszavonulhat, mert további leselkedésre semmi szükség.

Most már gyorsan kapaszkodtam a hegyhát felé, és fellélegzettem, amikor szerencsésen visszajutottam a bozótba.

- Mi újság, Charlie? - kérdezte Phil.

- Várj, amíg Winnetou is itt lesz - feleltem.

- A kutya meg a mája! Szétvet a kíváncsiság!

- Hát vessen szét! Semmi kedvem ugyanazt kétszer elmondani.

Duzzogva bár, de belenyugodott, hogy várnia kell. Elég soká tartott, mert Winnetou is csak lassan kúszhatott vissza. Végre hallottuk, hogy reccsen a bozót, és a következő pillanatban Winnetou már mellettem ült.

- Fehér testvérem jelt adott nekem? - kérdezte.

- Igen. Szerencsésen jártam. S te mit tudtál meg?

- Semmit. Nagyon nehéz volt továbbjutnom a lovak mellett, s mire a tábortűz közelébe jutottam, már hallottam a béka hangját. Közben a csillagok feljöttek, és a nyomaimat is el kellett tüntetnem. Testvérem mit hallott?

- Mindent, ami érdekelt.

- Fehér testvérem mindig szerencsésen jár, ha kilesi az ellenséget.

Mit hallott most?

Részletesen beszámoltam neki mindenről. Phil is végighallgatta; és elismerően megjegyezte:

- Megint igazad volt, Charlie! Csakugyan Echo Canyon ellen mennek. De mi is ott leszünk! Egy se menekül meg élve!

- No, azt nem mondom! Nem vagyok olyan vérengző, mint te, Phil.

Mindig azt mondtam, a vér nagyon becses nedv. Még az ellenségemet sem ölöm meg szívesen. Elég, ha megleckéztetem, és ártalmatlanná teszem.

- Pontosan úgy beszélsz, mint Old Shatterhand! - felelte Phil Walker. - Azt mondják, irtózik az emberöléstől, akárcsak te!

- Uff!

Ezzel a szóval Winnetou fejezte ki fojtott hangon csodálkozását.

Tüstént megértette a helyzetet: Walker nem tudja, hogy Old Shatterhand ül mellette. De még most sem tartottam szükségesnek, hogy felvilágosítsam.

- Ne búsulj, Phil! - vigasztaltam. - Majd Echo Canyonban leszámolunk velük.

- Hogyan?

- Mindenekelőtt úgy, hogy előbb leszünk ott, mint ők, s figyelmeztetjük a vasutasokat, hogy legyenek résen.

- Az a baj, hogy a legtöbb nem lesz ott. Elmentek a kisiklott vonathoz.

- Majd értesítem őket, hogy sürgősen térjenek vissza Echo Canyonba.

- Értesíted őket? Hogyan?

- Írok egy cédulát, és kitűzöm egy fára, mely utukba esik, amikor a nyomokat követik.

- Fehér testvérem jól beszél - mondta Winnetou. - De induljunk máris, ha meg akarjuk előzni a banditákat.

Lovához lépett és eloldozta; mi is azt tettük. Kivezettük lovainkat a bozótból, nyeregbe szálltunk és elindultunk. Ma éjszaka kénytelenek voltunk az alvásról lemondani.

Európai lovas ebben a sötétségben kantárszáron vezette volna lovát, de mi nem szálltunk le a nyeregből, mert tudtuk, hogy a ló jobban lát, és biztosabban tájékozódik, mint mi. Vagyis lovainkra bíztuk magunkat, és nem bántuk meg. Winnetou nyargalt elöl, árkon-bokron keresztül, és egyetlenegyszer sem tétovázott, sohasem tévesztette el az irányt.

Hajnalban már tízmérföldnyire voltunk az ogellallák táborától, s most már igazán nekiereszthettük lovainkat. Egy alkalmas helyen megálltunk. Noteszemből kitéptem egy lapot, ceruzával néhány sort írtam rá, s az üzenetet egy kihegyezett ágacska segítségével egy fa törzsébe tűztem, olyan helyen, ahol feltétlenül észreveszi az, aki erre jár.

Délben átkeltünk a Green Forkon, néhány mérföldnyire attól a helytől, ahol az ogellallák kisebb csoportjai találkozni akartak. Ezeknek nem volt tanácsos mutatkozniuk, tehát kerülték a nyílt terepet, ahol valaki esetleg megláthatja őket, inkább az erdőn át közelítették meg a folyót; mi azonban nyílegyenesen haladhattunk célunk felé.

Az átkelés után megállás nélkül nyargaltunk tovább, s csak alkonyatkor gondoltunk először pihenésre. A mai napon legalább negyvenmérföldnyi utat tettünk meg, s nem győztem csodálni az öreg Victory kitartó szívósságát, mellyel lankadatlanul lépést tartott velünk. Winnetou kijelentette, hogy ha ilyen iramban haladunk tovább; holnap este vagy talán már délután megérkezünk Echo Canyon állomásra.

A kanyon egyes amerikai hegyvidékek jellegzetes földrajzi alakulata. Északon a Yellowstone folyó, délen meg a Colorado táján találjuk a legtöbb kanyont. Ezek a sziklahasadékok sokszor olyan keskenyek és mélyek, hogy a napsugár csak délben tud behatolni rajtuk. Az Echo kanyon nem volt ilyen ijesztő; a sziklafalak közt vezették a vasútvonalat, de a síneket először csak ideiglenesen rakták le, s most nagy munkáscsapat dolgozott a pálya végleges elkészítésén. A munkások a szakadék bejáratánál épült Echo Canyon állomáson laktak.

Jóval a kanyon előtt nagy, termékeny völgykatlan terült el, közepén szabályosan megművelt szántóföldekkel, ami nagy ritkaság volt ezen a tájon. Bátor squatterek, telepesek éltek itt egy falucskában vagy inkább tanyán, amelyet Henrietta-farmnak neveztek. Még besötétedés előtt odaértünk. A kis telep mindössze öt blokkházból (négyszögletes alaprajzú gerendaház) állt, nem számítva az istállókat és fészereket. A squatterek barátságosan fogadtak bennünket, s kedvességük valósággal meghatotta Winnetout. Készségesen megengedték, hogy ott háljunk meg éjszakára, még meleg vacsorát is kaptunk.

- Hány család él Henriettán? - kérdeztem az öreg squattert, aki szobáját átengedte nekünk.

- Öt család - felelte -, összesen harminckilenc lélek.

- És hány férfi van köztük?

- Tizenhat.

- Nem félnek az indiánoktól?

- Jóban vagyunk velük - felelte -, legalábbis eddig még nem háborgattak minket. Fegyverekkel el vagyunk látva, még az asszonyok és gyerekek is értenek a puskához valamelyest. Remélem, nem lesz szükség rá.

- Adja isten! - hagytam rá.

Egy pillanatig átvillant a fejemen, hogy jó lenne hírt adni az ogellallák garázdálkodásáról, de meggondoltam magamat. Minek nyugtalanítsam őket? A banditák nagyobb zsákmányra pályáznak, mint az, amit a Henrietta-farmon találhatnak.

Már régen leszoktam arról, hogy ágyban aludjak, de a hosszú lovaglás után jólesett ez a kényelem. Hajnalban elbúcsúztunk házigazdáinktól, és folytattuk utunkat. A hegykatlanból kijutva, az ösvény szüntelenül emelkedett. Hosszú órákon át nyargaltunk a hegyek közt, míg végre késő délután egy sziklapárkányhoz érkeztünk, ahonnan jó kilátás nyílt lefelé. Alattunk megpillantottuk a síneket, a munkások barakkjait

- Echo Canyon állomást, melyet meg akartunk menteni a pusztulástól. Ösvényt kerestünk, amelyen leereszkedhetünk a mélybe. Még messze voltunk az állomástól, amikor néhány munkással találkoztunk; éppen sziklarobbantásra készülődtek.

Nagyot néztek, amikor megláttak minket - két állig felfegyverzett idegent s még egy indiánt is! Rövid tétovázás után letették szerszámaikat, és

fegyvereik után nyúltak.

Barátságosan integettem nekik, hogy megnyugtassam őket, és egyenest feléjük nyargaltam.

- Good afternoon! - köszöntöttem őket. - Semmi szükség a puskákra, jó barátok vagyunk!

- Mi járatban vannak? - kérdezte az egyik munkás.

- Vadászok vagyunk, és egy nagyon fontos hírt hoztunk nektek. Ki az állomásfőnök?

- Rudge mérnök úr. Rudge ezredesnek szokták nevezni.

- Hol találom?

- Nincs itt. Valami baj van a vonalon. Kilovagolt az emberekkel, hogy megnézze.

- És ki helyettesíti?

- Mr. Oswald, a pénztáros. Megtalálja elöl, a nagybarakkban.

- Thank you - köszöntem meg a felvilágosítást, s továbbsiettem, Phillel és Winnetouval a nyomomban. Öt perc múlva a munkások táborába érkeztünk. Számos viskóból és blokkházból állt, csupa sebtében összetákolt, ideiglenes célra szolgáló épületből, de volt köztük két kőbarakk is; egy nagyobb és egy kisebb.

Az egész tábort kőkerítés vette körül, mely csak lazán egymásra rakott kövekből állt, de elég erősnek látszott, és talán öt láb magas lehetett, tehát akkora sem, mint egy ember. Gerendákból ácsolt, erős kapu vezetett az udvarra.

A kapu nyitva állt. Közelében néhány munkás foglalatoskodott, és kérdezősködésemre a nagy kőbarakk felé mutatott.

A ház előtt leszálltunk lovainkról, és beléptünk. Most láttuk, hogy ez a nagyobbik épület is csak egyetlen jókora szoba, mely ládákkal, zsákokkal és hordókkal volt tele; úgy látszik, elsősorban élelmezési raktárul szolgált. Az egyik láda fölé vézna kis ember hajolt.

- Mit akarnak? - kérdezte vékony hangján, és amint felpillantott, ijedten visszahőkölt. - Egy indián! Jóságos ég!

- Biztosítom, Sir, nem kell tartania semmitől! - mondtam megnyugtató hangon. - Mr. Oswaldot keresem.

- Én vagyok az - felelte, és acélkeretes pápaszeme mögül riadtan pislogott rám.

- Tulajdonképpen Rudge ezredes úrral szeretnék beszélni - folytattam -, de hallom, hogy nincs itt.

- Én vagyok a helyettese - mondta Oswald, és sóvárgó pillantást vetett az ajtó felé.

- Az ezredes úr a vonatrablók üldözésére indult? - kérdeztem.

- I. . . igen.

- Hány embert vitt magával?

- Miért érdekli?

- Mindjárt megtudja. Hány ember maradt itt?

- Ahhoz aztán igazán semmi köze!

- Ez igaz, de hallgasson meg. Arról van szó, hogy. . .

Elhallgattam, mert most vettem észre, hogy a levegőnek beszélek.

Mr. Oswald ugyanis kígyómozdulatokkal elsurrant mellettem, és kirohant az ajtón. A következő pillanatban az ajtó becsapódott. Hallottam, hogy a lakat megcsikordul, és a hosszú vasrudak is megcsörrennek. Nem tudtam, mire véljem a dolgot, de annyi bizonyos, hogy

- foglyok voltunk.

Megfordultam, és két társamra néztem. A mindig komoly Winnetou ajka mosolyra húzódott, s hófehér, egészséges fogai elővillantak. Phil savanyú arcot vágott, én meg hangos kacagásban törtem ki.

- Ez a kis töpörtyű kémnek néz minket, a banditák kémeinek! - kiáltott fel Phil. - A kutya meg a mája!

Odakünn felhangzott egy jelzősíp éles hangja. A lőréshez hasonló keskeny ablakhoz léptem és kinéztem. Láttam, hogy a táboron kívül foglalatoskodó munkások berohannak az udvarra, és bezárják a kaput.

Megszámoltam őket: tizenhatan voltak. Oswald élénk taglejtésekkel magyarázott nekik valamit, és utasításokat osztogatott. Az emberek a blokkházakba siettek - nyilván puskákért.

- Mindjárt kivégeznek bennünket - mondtam. - Mit csináljunk addig?

- Gyújtsunk rá - javasolta Phil.

Az asztalon egy doboz szivar hevert. Phil kivett egyet, és rágyújtott, én meg követtem példáját. Winnetout is megkínáltam, de megrázta a fejét.

Nemsokára óvatosan kinyílt az ajtó, és meghallottuk a pénztáros vékony, sipító hangját:

- Ne lőjetek, gazfickók, mert megkeserülitek!

Ezzel belépett a szobába, emberei élén, akik az ajtó mellett helyezkedtek el, puskával a kezükben. Oswald a biztonság kedvéért egy nagy hordó mögé

ugrott, és onnan tárgyalt velünk, egy madarászpuskát szorongatva, melynek hosszú csövét fenyegetően ránk szegezte.

- Kik vagytok? - kérdezte szigorúan. - Most beszéljetek!

- Ne hülyéskedjen! - mordult rá Phil.

- Majd mindjárt meglátjuk, ki hülyéskedik! Kik vagytok? Megmondjátok vagy sem?

- Vadászok! - feleltem.

- És minek jöttetek Echo Canyonba?

- Hogy segítsünk rajtatok.

- Nem kérünk az ilyen segítségből! Banditák vagytok! Emberek, kötözzétek meg őket!

- Megállj! - kiáltottam. - Aki kezet mer emelni ránk, halál fia!

Előrántottam mindkét revolveremet, és elindultam az ajtó felé, nyomomban Phil és Winnetou. A pénztárnok tüstént lekuporodott a hordó mögött, a munkások pedig utat nyitottak nekünk, és zavartalanul eljutottunk az ajtóhoz. Itt visszafordultam, és így szóltam:

- Értsünk szót, emberek! Az ogellallák és a vonatfosztogató banditák támadásra készülnek Echo Canyon ellen! Kihallgattuk a terveiket.

Azért jöttünk, hogy a támadás ne érjen titeket váratlanul. A pénztáros úr meg minket gyanúsít, és nem hallgat az okos szóra. Ha nem jön meg az eszetek, a vége az lesz, hogy az indiánok lemészárolnak benneteket egytől egyig!

Oswald erre előbújt a hordó mögül. Arca fehér volt, mint a kréta, és hangja remegett, amint hozzánk fordult:

- Ne haragudjanak, uraim, ha szándékaikat félreértettem! De önök is hibásak, mert nem akarták megnevezni magukat. Kihez van szerencsém tulajdonképpen?

- Elég, ha annyit mondok, hogy ez itt Winnetou, az apacsok nagy törzsfőnöke - mondtam, indián barátomra mutatva.

- Ah! Ah! Nézd csak! - hangzott minden oldalról.

- Ó! - kiáltott fel a pénztárnok is. - Örvendek, Mr. Winnetou! Már sok szépet hallottam önről!

Winnetou mosolygott.

- Charlie barátom a javukat akarja - mondta kifogástalan angolsággal. - Hallgassanak rá!

Szavait csend követte. Minden szem felém fordult, és én elbeszéltem nekik, mit hallottam az ogellallák táborában, s azt is, hogy útközben üzenetet hagytunk hátra a vasutasoknak, egy fára tűzött cédula formájában.

- Remélem - tettem hozzá -, hogy Rudge ezredes észreveszi a cédulát, és visszasiet embereivel az állomás megvédésére.

- És ha az ogellallák előbb érnek ide? - kérdezte Oswald, újabb rémületbe esve. - Nekem csak negyven emberem van. Legjobb lenne Echo Canyont kiüríteni, és a következő állomásra visszavonulni.

- Nem tudom, jó lenne-e - feleltem -, de hogy szégyenletes lenne, az kétségtelen. Ha az igazgatóság megtudja, elcsapja az állásából, azt hiszem.

- És ha elcsap? Az életem fontosabb, mint az állásom!

- Emberelje meg magát! Melyik a legnépesebb állomás ezen a vonalon?

- Promontory. Ott jelenleg több mint háromszáz munkás dolgozik.

- Hát akkor sürgönyözzön nekik, és kérje meg őket, hogy küldjenek ide száz fegyveres embert segítségül!

Oswald kimeresztett szemmel bámult rám, aztán a homlokára csapott.

- Igaza van! - kiáltott fel. - Kitűnő ötlet! Hogy ez nekem nem jutott az eszembe!

- Bizonyára jó pénztáros, de nem jó hadvezér - feleltem. - Sürgönyözze meg, hogy hozzanak magukkal jó sok muníciót meg eleséget.

S azt is, hogy minden a legnagyobb titokban történjék. Milyen messze van innen Promontory?

- Kilencvenegy mérföldnyire.

- És lesz egy szabad mozdonyuk?

- Feltétlenül! Mozdony is meg vagonok is.

- Nagyon jó! Az ogellallák felderítői csak holnap este érnek ide, de a segítség már reggelre itt lehet. Van idő a szükséges előkészületekre.

Mindenekelőtt a falat kell legalább három lábbal felmagasítani. Fontos, hogy az indiánok ne láthassanak be, és ne tudják megállapítani, hányan vagyunk. Én elébük megyek, és ha megérkeznek, jelt adok. Akkor az ön emberei húzódjanak be a blokkházakba, és maradjanak csendben.

Hadd gondolják az ogellallák, hogy kevesen vagyunk.

- Értem - bólintott Oswald most már buzgón. - És hogy emeljük meg a kerítést?

- A belső oldalán cölöpöket kell verni a földbe, és deszkákat meg gerendákat szögezni rájuk. Alatta padokat ácsoljunk, ahova az embereink felállhatnak, és tüzet nyithatnak az ellenségre. Alaposan megleckéztetjük őket. Örökre elmegy a kedvük attól, hogy az állomást megtámad ják!

- Úgy van! - kiáltott fel a pénztáros lelkesen. - Csihi-puhi! És ha elszaladnak, utánuk megyünk! Üldözőbe vesszük őket!

- No, majd meglátjuk! - feleltem mosolyogva. - De most már rajta!

Egyelőre három feladata van: sürgönyözni Promontoryba, megkezdeni a palánképítést és - rólunk is gondoskodni.

- Persze, persze! Mire van szükségük?

- Éjszakai szállásra és valami harapnivalóra, lovainknak meg abrakra.

- Minden meglesz, uraim, bízzák csak rám! Úgy megtáncoltatjuk a banditákat, hogy attól koldulnak!

Fura emberke volt ez az Oswald. Egyik végletből a másikba esett.

Előbb goromba volt hozzánk, aztán csöpögött a kedvességtől. Gyávaságból bátorságba csapott át. Most meg sürgött forgott, buzgón intézkedett - úgy látszik, alaptermészete a fontoskodás volt.

Kora reggel befutott a vonat a segítségül hívott száz emberrel, akik annyi fegyvert, lőszert és eleséget hoztak magukkal, hogy több se kellett. Az itteniekkel együtt tüstént munkához láttak, és délre elkészült a fal. Utasításomra minden kéznél levő üres hordót vízzel töltöttek meg, és a palánk mögé állították. Ennyi embernek sok ivóvíz kell, azonkívül hosszabb ostromra is fel kellett készülnünk, nem is szólva arról, hogy esetleg tűz üt ki. A szomszédos állomásokat értesítettük a helyzetről azzal, hogy a vonatokat a rendes időben engedjék át, nehogy elmaradásuk az ellenségnek figyelmeztetésül szolgáljon.

Ebéd után Winnetouval és Walkerral elhagytuk a kanyont, hogy a kémek után nézzünk. Más nem jelentkezett erre a veszedelmes feladatra, de nem is bíztuk volna másra. Megbeszéltük, hogy ha valamelyikünk megpillantja az ellenséges kémeket, visszatér az állomásra, és robbantással értesíti társait.

Elhatároztuk ugyanis, hogy három irányban keressük a kémeket. Én a nyugati prérit vállaltam magamra, Walker kelet felé indult, Winnetou pedig a középső ösvényen tört előre.

Felkapaszkodtam a kanyonból a meredek sziklafalon, és előbb egy őserdő szélén haladtam. Majdnem egy óra múlva egy hegykúpra érkeztem, amelyen két fa állt egymás mellett: egy óriás tölgy és egy karcsú fenyő. Az utóbbin másztam fel, aztán átlendítettem magam a tölgy egyik erős ágára, amelyet másképpen nem tudtam volna megközelíteni.

Innen már könnyűszerrel feltornásztam magam jó magasra. A tölgy dús koronája teljesen eltakart, viszont én messzire láttam, és áttekinthettem az egész környéket. Amennyire lehetett, kényelembe helyezkedtem, és éberen figyeltem az erdőt - a fák ezernyi koronája, mint egy zöld tenger, hullámzott a szélben. Órák hosszat ültem ott türelmesen, anélkül, hogy valami érdekeset láttam volna. Végre feltűnt nekem, hogy egy raj feketevarjú emelkedik fel a zöld sűrűségből. Nem zárt csapatban szálltak tova, hanem szétrebbentek a levegőben, néhány percig mintha tanácstalanul köröztek volna, aztán óvatosan újra leereszkedtek a fák ágaira. Ez nem lehetett véletlen - alighanem megriasztották őket.

A jelenet nemsokára megismétlődött, kétszer, háromszor is. Kétségtelenül valaki közeledett a fák közt leshelyem felé. Sietve leereszkedtem a tölgyfáról, és nyomaimat gondosan eltörölve, a közeli bozótba osontam. Jó mélyen benyomultam, aztán lefeküdtem a földre, és vártam.

Nemsokára észrevettem valamit - nem láttam, nem hallottam, mégis észrevettem: egy, két, három, öt, hat kísértet suhant el mellettem nesztelenül.

Lábuk alatt egyetlen letört ágacska sem ropogott; így csak indiánok tudnak a sűrűben lopózkodni.

A kémek voltak, persze. Az egyiket, amikor tovaosont, megpillantottam. Arca hadiszínekben pompázott.

Megvártam, míg eltávolodnak, azután megkezdtem a visszavonulást.

Jobban ismertem az utat náluk, és nem voltam kénytelen a legsűrűbb bozótban lapulni, mint ők. Így aztán megelőztem az ogellalla felderítőket, és fél óra múlva már lecsúsztam a meredek falon a kanyonba. Éppen átláboltam a síneken, amikor megpillantottam Winnetout, aki velem szemben, a másik oldalon ereszkedett le a kanyonba. Megvártam, aztán megkérdeztem:

- Testvérem észrevett valamit?

- Semmit - felelte. - Miután Charlie testvérem felfedezte a hírszerzőket, rögtön visszafordultam.

- Ah! Honnan tudta Winnetou, hogy megláttam őket?

- Egy fára másztam, és a messzelátón figyeltem a tájat. Nemsokára észrevettelek egy másik fa tetején. A felrebbenő varjakat is láttam. Ebből tudtam, hogy testvérem nem ok nélkül mászott fel arra a fára.

Mosolyogva állapítottam meg magamban, hogy Winnetou megint bizonyságát adta páratlan megfigyelőképességének.

Még mielőtt a kerítéshez érkeztünk, egy középkorú férfi lépett elénk.

- Rudge ezredes vagyok - mondta. - Mindenekelőtt megköszönöm önöknek a nagy szolgálatot, melyet az állomás embereinek tettek.

- Erre ráérünk, ezredes úr - feleltem. - Az ogellallák előőrsei megérkeztek.

Fel kell robbantani egy patront, hogy a társam, aki még odakünn van, visszajöjjön.

- Tüstént intézkedem - felelte az ezredes. - Fáradjanak be, mindjárt folytatjuk a beszélgetést.

Nemsokára erős dördülés hallatszott, hogy figyelmeztesse Walkert.

A munkások megbeszélésünk értelmében sietve visszahúzódtak a blokkházakba, csak egy-kettő maradt a sínek közelében, mintha szokásos munkájával foglalatoskodnék. Rudge ezredes csakhamar ránk akadt a nagy raktárbarakkban.

- Megtalálta a cédulámat az erdőben? - kérdeztem.

- Meg bizony, és rögtön visszafordultam embereimmel. Mit gondol, mikor támadnak az ogellalla urak?

- Bizonyára a következő éjszaka végén, hajnal előtt.

- No, akkor van időnk egy kicsit beszélgetni! - nevetett az ezredes.

- Legyen a vendégem a barlangomban. Hozza magával indián barátját is.

Katonás viselkedésű, erélyes ember volt; ezredesi rangját bizonyára a polgárháborúban szerezte, s mint akkor általában szokásos volt, a polgári életben is megtartotta. A kisebbik kőépületbe vezetett minket, ott volt a lakása.

- Foglaljanak helyet, uraim - kezdte. - Winnetouról, az apacsok nagyszerű törzsfőnökéről már sokat hallottam, és megtiszteltetésnek tekintem, hogy vendégül láthatom. Mindjárt kibontok egy palack jóféle bort. Intézkedtem, hogy a harmadik urat is ide vezessék, ha visszaérkezik.

Nem sokáig kellett rá várnunk. Phil meghallotta s megértette a jelzést, és tüstént elhagyta leshelyét, ahol nem vett észre, nem is vehetett észre semmit. Kedélyes beszélgetéssel és falatozással töltöttük el az időt éjfélig.

Az éjszaka eseménytelenül múlt el, és ugyanúgy a következő nap is.

Megint beesteledett. Újhold volt, a szakadékra sötét éjszaka borult. De később feljöttek a csillagok, és derengő fényükkel megvilágították a tájat.

Kis hadseregünk fegyverzete kielégítőnek látszott. Kés és puska mindenkinek jutott, de sokan revolverrel vagy zsebpisztollyal is

rendelkeztek. Az indiánok rendszerint éjfél és pirkadat közt támadnak, ezért elég volt néhány őrszemet felállítani, a többiek a fűben heverve beszélgettek vagy aludtak. A legkisebb szellő se rezdült, de ez a nagy nyugalom nem tévesztett meg; kívánságomra az emberek éjfél után fegyvert ragadtak, és elfoglalták helyüket a palánk mögött, a rögtönzött padokon. Magam Winnetouval együtt a kapuban őrködtem,

Henry-karabélyommal a kezemben; a nehéz medveölő puskát a szállásomon hagytam.

Rudge ezredes egyenletesen osztotta el az embereket a kerítés négy oldalán. Csapata kétszáztíz emberből állt, míg harminc vasúti munkás a lovakra ügyelt fel a kanyon egy rejtett zugában, a táboron kívül.

Csigalassúsággal haladt az idő. Sokan már azt hitték, hogy vaklárma az egész, és csak képzeletben láttuk az ogellallákat. Ám egyszerre kis zörejt hallottunk, mintha egy kavics csapódott volna a sínekhez. Felfigyeltem arra a szinte nesztelen neszre, amely a tapasztalatlan fül számára nem több, mint egy szellő sóhajtása - de én már tudtam: jönnek.

- Vigyázat! - súgtam szomszédomnak.

Ez továbbadta a figyelmeztetést, és mindnyájan készenlétben álltunk. Mintha kísérteties árnyékok suhantak volna az éjszakában, s nemsokára ellenséges arcvonal alakult ki előttünk, mind szélesebbre nyúlt, és körülvette az egész tábort. Még néhány pillanat, és kezdődik a zenebona.

Az árnyak nesztelenül közeledtek. Már csak húsz. . . tizenöt. . . tíz. . . ötlépésnyire voltak a palánktól. Ekkor éles hang csendült fel a sötétségben:

- Halál az ogellallákra! Itt Winnetou, az apacsok törzsfőnöke! Tűz!

Vállához emelte ezüstveretű puskáját, melynek villanását kétszáz puskacső ropogása követte. Én voltam az egyetlen, aki nem sütötte el fegyverét; előbb meg akartam figyelni a sortűz eredményét. Idegfeszítő csend következett, aztán kitört a velőtrázó indián üvöltés. A váratlan sortűz egy percre valósággal megbénította az ogellallákat, aztán a düh és fájdalom

olyan orkánja zúgott fel, mintha a pokol minden ördöge szabadult volna ránk.

- Még egy sortűz! - vezényelt az ezredes olyan dörgő hangon, mely még ezt a pokoli üvöltést is túlharsogta.

A sortűz eldördült, és utána újra felcsattant Rudge hangja:

- Most pedig utánuk! Puskatussal!

A vasúti munkások villámgyorsan kirohantak a táborból, és üldözőbe vették a menekülő ogellallákat, kiknek sorait már erősen megritkította a két sortűz. Sötét árnyak suhantak az erdő felé - hopp, egy fehér is volt köztük! Még egy fehér! A banditák azon a szárnyon helyezkedtek el, ahol én álltam, a kapu mellett, és a félhomályban is jó célpontot nyújtottak.

Most aztán vállamba nyomtam karabélyomat. Nagyszerű dolog, ha az ember abban a helyzetben van, hogy huszonötször sütheti el fegyverét egymás után, anélkül, hogy az értékes pillanatokat töltésre legyen kénytelen pazarolni. Nyolc lövést adtam le, aztán abbahagytam, mert nem volt több célpont. Az ellenség közül azok, akik nem sebesültek meg, vad futásban kerestek menedéket; a többi a földön hevert, vagy megpróbált elvánszorogni, de hasztalan, mert már körülvették őket, s azt, aki nem adta meg magát, könyörtelenül lemészárolták.

Tíz perccel később már több máglya lobogott a palánkon kívül, és szemügyre lehetett venni a halál borzalmas aratását. Nem is akartam látni. Gyorsan elfordultam, és visszatértem az ezredes szobájába. Nemsokára utánam jött Winnetou is. Csodálkozva néztem rá.

- Testvérem már itt van? - kérdeztem. - Hát nem skalpolta meg az elesett sziúkat?

- Miért szedjen Winnetou skalpokat, amikor fehér testvére megkíméli a sápadtarcú gyilkosok életét? Láttam, csak a lábukba lőtt! Ott fekszik mind a nyolc! Elfogtuk őket, nem tudtak elmenekülni.

Mind a nyolc! Tehát minden golyóm talált, és pontosan úgy, ahogy akartam. Reméltem, Haller is köztük van.

Ekkor Walker lépett be a szobába.

- Charles, Winnetou, gyertek ki! Elcsíptük!

- Kit? - kérdeztem.

- Hallert.

- Ah! Ki fogta el?

- Senki. Megsebesült, és nem tudott elmenekülni. Ilyen csodát még nem láttál! Nyolc fehér bandita hever tehetetlenül a kapu mellett. Mind a nyolc egyforma sebet kapott: golyót a medencecsontjába!

- Mindenesetre furcsa, Phil!

Egyetlen sebesült ogellalla sem adta meg magát, de ez a nyolc fehér bandita alázatosan könyörög az életéért.

- Sebük életveszélyes?

- Nem tudom. Még nem volt időm megvizsgálni. De nagyon sok a halott. Legfeljebb nyolcvan ogellalla menekült meg.

Irtózással gondoltam a sok halottra. Csak az vigasztalt, hogy sorsukat maguknak köszönhetik, és nem is érdemeltek jobbat. Kimentem; és elfordítottam fejemet, hogy ne lássam a hajnali napsütésben a hullák tömegét.

Eszembe jutott a tudós, aki azt mondta, hogy az ember a legnagyobb és legveszedelmesebb fenevad.

Csak a délutáni vonattal érkezett meg az orvos, aki a sebesülteket megvizsgálta. Hallottam, amint kijelentette, hogy Haller sebe a

legsúlyosabb, és élete menthetetlen. A bandita egykedvűen vette tudomásul, és a legkisebb megbánást sem mutatta.

Phil Walker tíz perccel később berohant hozzám a szobába.

- Charles, készülj fel! - kiáltotta izgatottan. - Mennünk kell!

- Hova?

- Henrietta-farmra!

- Miért? - kérdeztem rosszat sejtve.

- Mert az elmenekült ogellallák fel akarják perzselni.

- Honnan tudod?

- Hallertól. Ott álltam mellette az ezredessel együtt, és elmeséltem, hogy ott aludtunk, és milyen kedvesen fogadtak. Erre Haller gúnyosan nevetett és megjegyezte, hogy azokat a kedves embereket se látjuk többé. Hosszas faggatás után elárulta, hogy az ogellallák elhatározták a farm elpusztítását.

- Hát ez borzasztó lenne! Nem tudom elhinni, Phil. Magam akarok beszélni vele. Addig szólj Winnetounak, és hozd elő a lovainkat.

A blokkházba rohantam, ahol a sebesült foglyok feküdtek. Haller halálsápadtan hevert egy vérfoltos pokrócon, és dacos gyűlölettel nézett rám.

- Mi az igazi neve, Rollins vagy Haller? - kérdeztem tőle.

- Mi köze hozzá?

- Több, mint gondolja! - feleltem. - Az én golyóm terítette le, azért érdekel a becses személye.

Szeme kidülledt, homlokán hirtelen kivörösödött a régi sebhely.

- Hazudsz, kutya! - hörögte.

- Nem akartam megölni, csak harcképtelenné tenni - feleltem nyugodtan. - De nem bánom, hogy elpatkol. Megszabadítom a világot egy elvetemült gazembertől. Nem gyilkoltok többet!

- Gondolod? - kérdezte gúnyosan, és fogait vicsorította rám.

- Menj át a Henrietta-farmra, majd meglátod!

- Mit látok meg?

- Azt hiszem, csak füstölgő romokat. Az ogellallák nem ismerték azt az eldugott kis telepet, én fedeztem fel. Megbeszéltük, hogy előbb az állomást pusztítjuk el, aztán a farmot. Itt nem sikerült, hát az ogellallák majd a Henriettán állnak bosszút! Szörnyű kínhalál vár a telepesekre!

- Megőrült, Haller? Még a halál küszöbén is ilyen gazságokon jár az esze?

- Ne papolj nekem! Ha lenne egy kis erőm, kitépném a nyelvedet!

Egy másik sebesült, aki mellette feküdt, felemelte fejét, és így szólt:

- Ne szájaskodj, Rollins! Nem tudod, kivel beszélsz. Hisz ez Old Shatterhand!

Hallert valóságos dühroham fogta el. Két tenyerére támaszkodva fel akart ülni, de erőtlenül visszazuhant, és mocskos káromkodásban tört ki.

El akartam sietni, de Rudge ezredes, aki a beszélgetést végighallgatta, megragadta karomat.

- Igazat mond ez az ember? - kérdezte álmélkodva. - Ön csakugyan Old Shatterhand?

- Az vagyok.

- Miért hallgatta el?

- Most nincs időm beszélgetni, ezredes úr! A Henriettába kell sietnem. Jöjjön ön is velem, az embereivel együtt.

- Sajnos, nem tehetem, mert szolgálatban vagyok. Nem hagyhatom el a helyemet, és hivatalosan az embereket sem küldhetem el. De aki önként jelentkezik, és önnel akar tartani, elmehet. Lovakat és fegyvereket is adok, ha megígéri, hogy visszahozza.

- Köszönöm, ezredes úr - feleltem -, többre nincs is szükségem.

Két órával később negyven jól felfegyverzett lovas élén vágtattunk

Winnetouval és Walkerral a Henrietta-farm felé. Winnetou összeszorított ajakkal hallgatott, de szeméből kiolvastam, hogy jaj az ogellalláknak, ha az ártatlan és békés telepeseket lemészárolták!

Szótlanul nyargaltunk egész éjjel és másnap délelőtt is. Lovaink verítékben fürödtek, amikor megérkeztünk a völgykatlanba, ahol a Henrietta-farm házai álltak. . . még tegnap vagy tegnapelőtt. Későn érkeztünk - már csak füstölgő romokat láttunk!

Leugrottunk lovainkról, és átkutattuk a romokat, de az élet semmi nyomát sem tudtuk felfedezni. Nem akadtunk sebesültekre, de halottakra sem. Ebben volt valami vigasztaló. A további vizsgálódás során minden kétséget kizáró módon megállapítottuk, mi történt. A telepet az éjszaka leple alatt megtámadták és kirabolták. Komoly harcra nem került sor. A telepeseket foglyul ejtették, és elhurcolták abba az irányba, ahol Idaho és Wyoming határa találkozik.

- Emberek! - kiáltottam. - Ne vesztegessük az időt! Kövessük az elhurcoltak nyomait, talán még megmenthetjük őket!

Máris felugrottam lovam hátára, és a többiek is lóra szálltak. Winnetou arcán halálos elszántság tükröződött. Igaz, hogy csak negyvenen voltunk

nyolcvan ogellallával szemben, de ilyen helyzetben az ellenség kétszeres túlereje sem riaszt vissza. Még teljes három óránk volt hátra alkonyatig, és alaposan kihasználtuk az időt. Csak akkor pihentünk le, amikor már egészen besötétedett.

Másnap különféle jelekből megállapítottuk, hogy az ogellalláknak legfeljebb egynapi előnyük van, vagy még annyi sem, pedig egész éjszaka folytatták útjukat. A nagy sietségnek az volt az oka, hogy tudták:

Winnetou van mögöttük. Az apacs törzsfőnök a csata kezdete előtt megnevezte magát, és ez elég volt ahhoz, hogy az ogellallák lóhalálában igyekezzenek távolodni tőle. A mi lovaink is teljesen kimerültek, s kénytelenek voltunk az üldözést lassítani.

- A telepesek helyzete reménytelen - jegyezte meg Walker csüggedten.

- Szó sincs róla! - feleltem. - Az ogellallák dühösek a vereségért, amit Echo Canyonban szenvedtek, és a telepeseken akarják kitölteni bosszújukat. Kínzócölöpön szeretnék kivégezni őket. Ehhez azonban össze kell csődíteni három-négy ogellalla falu lakóit.

- És hol vannak azok a falvak?

- Wyoming északi csücskében vagy még a határon túl is - felelte Winnetou.
- Még jóval előbb utolérjük őket!

A harmadik napon nehéz választás elé kerültünk: a nyomok, amelyeket követtünk, kétfelé ágaztak. Egy részük egyenesen haladt tovább észak felé, a többi meg nyugatra kanyarodott. A nyomok többsége észak felé folytatódott.

- Fehér testvéreim álljanak meg - mondta Winnetou. - Tartsák magukat távol a nyomoktól, nehogy összetapossák.

Rám nézett, és már kitaláltam szándékát. Én elindultam az északi nyomok után, ő meg a nyugat felé kanyarodó nyomokat követte, míg a többiek

megálltak, sőt kissé vissza is húzódtak, hogy ne zavarják meg vizsgálódásunkat.

Körülbelül negyedórán át poroszkáltam észak felé, szüntelenül a talajt figyelve. Az itt elhaladt lovak számát nem tudtam megállapítani, mert libasorban lépkedtek egymás mögött; de az egyforma nyomok alakjából és mélységéből arra következtettem, hogy körülbelül húsz lovas haladt erre, de emberi lábak nyomát is felfedeztem. Gyorsan visszanyargaltam, és mire a várakozó pályamunkásokhoz érkeztem, már Winnetou is ott volt.

- Testvérem mit látott? - kérdezte tőlem.

- Erre hurcolták a foglyokat - feleltem. - Előre!

Ezzel újra megfordítottam lovamat abba az irányba, ahonnan jöttem.

- Uff! - kiáltott fel Winnetou, mellém ugratva.

Kissé csodálkozott határozottságomon, és azt a következtetést vonta le belőle, hogy megtaláltam az elhurcolt telepesek nyomát. Kis idő múlva megálltam, és megkérdeztem Walkert, aki közben már utolért:

- Tapasztalt nyomkereső vagy, Phil. Nézd meg ezeket a nyomokat, és mondd meg, mit árulnak el.

- Nyomokat? - csodálkozott. - Hol?

- Itt!

- Ez nem nyom! Csak a szél fodrozta a homokot.

- Úgy? Fogadjunk, hogy Winnetou sokkal többet olvas ki belőle!

Az apacs főnök leugrott a nyeregből, lehajolt, és sokáig vizsgálgatta a talajt. Végül így szólt:

- Charlie testvérem a helyes utat választotta. A foglyokat erre hurcolták.

- A kutya meg a mája! - kiáltott fel Walker bosszúsan. - Miből látni ezt?

- Nézze csak, testvérem, ezt az alig észrevehető nyomot - mutatott

Winnetou az ösvény szélére. - Nagyon furcsa nyom. Emberi lábnál kisebb, de lópatánál nagyobb. S mellette mintha valami zsákot húztak volna végig a földön.

- Mit jelentsen ez? - fakadt ki Phil.

- Nem nehéz kitalálni. Egy gyerek esett le a lóról, és terült el a földön.

- Nem hiszem.

- No, majd meglátjuk! Előre!

Alig haladtunk tíz percig, amikor sziklás helyre érkeztünk, és a nyomok teljesen eltűntek. Meg kellett állni, és alapos vizsgálatot tartani.

Winnetou lekuporodott a földre, úgy nézegette a köves talajt. Egyszerre csak felkiáltott örömében. Felállt, és egy sárga rongyfoszlányt nyújtott felém.

- Mi lehet ez? - csodálkozott Phil.

- Ez a kis foszlány egy pokrócról szakadt le - mondtam.

- Úgy van! - bólintott Winnetou. - Pokrócokat hasogattak szét, és beburkolták a lovak lábait, hogy semmi nyomot se hagyjanak. Úgy látszik, olyan helyhez közeledtek, melyet a legnagyobb titokban akarnak tartani.

Folytattuk utunkat, és nemsokára egy indián mokasszin nyomait fedeztük fel a most már megint homokos talajon. A láb állása világosan mutatta az útirányt, mely megegyezett a mienkkel. Láttuk, hogy az ogellallák itt rendkívül lassan és óvatosan haladtak előre. Kis idő múlva a nyomok

világosabban tűntek elő megint. Itt megelégelték az óvatosságot, és leszedték a lovak lábáról a rongyokat, hogy gyorsabban haladhassanak.

Mindez elég csodálatos volt. Miközben ezen a rejtélyen törtem a fejemet, Winnetou hirtelen megállította lovát, és a távolba mutatott.

- Uff! - kiáltott fel olyan hangon, mintha most jutna eszébe valami, amire eddig nem gondolt. - A Hitchcock-hegy! Ahol a sziúk szent barlangja van!

- Erről még nem hallottam.

- Most már mindent értek - folytatta Winnetou komoran. - Abban a barlangban áldozzák fel a sziúk foglyaikat a Nagy Szellemnek. Az ogellalla csapat két részre szakadt. A nagyobbik csapat balra kanyarodott, hogy rövidebb úton jusson el az ogellallák falvaiba. A kisebbik csapat a foglyokat kíséri az áldozati barlangba. Két-három foglyot ültettek minden lóra, míg az ogellalla harcosok gyalog szaladtak mellettük.

- Én nem látom a hegyet. Messze van innen?

- Estére odaérkezünk.

- Testvérem járt már abban a barlangban?

- Igen, de csak egyszer. Ott kötöttem szövetséget Ko-icce apjával, aki hűségesen betartotta szavát, de fia, ez a koszos kutya, minden ok nélkül kiásta a csatabárdot. Testvéreim szakadjanak el ezektől a nyomoktól, és kövessék Winnetout!

Megsarkantyúzta lovát, és irányt változtatva elvágtatott, mi pedig utána. Több órán át nyargaltunk hegyen-völgyön és szakadékokon keresztül, amíg egy síkságra nem érkeztünk. A látóhatáron sötét hegy magasodott a felhők közé.

- Ez nem közönséges préri - jegyezte meg Winnetou, anélkül, hogy lovát csak egy pillanatra is megállítaná. - Ez a Dzsakom Akomo - a "Vérmező".

A Vérmező! Erről a névről már hallottam. Ez volt a borzalmas vesztőhely, ahová a dakota törzsek foglyaikat lóháton hurcolták, vagy gyalog hajtották, hogy szörnyű kínzások után könyörtelenül kivégezzék őket. Ezer meg ezer áldozat pusztult el itt a kínzócölöpökön. Más törzs fia sohasem merészkedett idáig, fehérekről nem is szólva, mi pedig olyan nyugodtan vágtattunk az átkok és sóhajok mezején, mintha csak sétalovaglásra indultunk volna - s csupán azért, mert Winnetou volt a vezetőnk.

Lovaink már lankadni kezdtek. Mégis eljutottunk a magányos hegykúphoz, melynek sűrű bozóttal belepett, meredek déli oldalán álltunk meg.

- Ez a Hitchcock-hegy - mondta Winnetou halkan.

- És a barlang? - kérdeztem.

- A másik oldalon van, a hegy északi lejtőjén. Testvérem egy óra múlva meglátja. Most kövessen gyalog, s fegyvereit is hagyja itt.

- Én egyedül?

- Igen. Ez a halál birodalma. Ide csak erős lelkű ember teheti be a lábát. Fehér testvéreim nyergeljenek le, húzódjanak meg a bozótban, és várjanak ránk.

A hegy; melynek lábához érkeztünk, kétségtelenül vulkanikus képződmény volt, s legalább egy óra kellett hozzá, hogy körüljárjuk. Letettem puskámat és karabélyomat a fűbe, aztán követtem Winnetout, aki habozás nélkül nekivágott a hegy meredek déli oldala megmászásának. Kígyózó vonalban kúszott a hegycsúcs felé. Nehéz és veszedelmes út volt, nagy óvatosságot és körültekintést igényelt. Teljes óráig tartott, amíg feljutottunk a csúcsra.

- Testvérem maradjon a legnagyobb csendben! - súgta Winnetou, miközben hasra feküdt, és két bokor közt lassan és óvatosan kúszott előre.

Követtem, és a következő percben már rémülten visszahőköltem, mert alighogy bedugtam fejemet az ágak közé, máris megpillantottam egy tölcsér alakú mély kráter keskeny peremét - egyetlen rossz mozdulat elég lett volna

ahhoz, hogy belezuhanjak. A tölcsér peremét bokrok szegélyezték, s a meredek sziklafalak körülbelül százötven lábnyi mélységben értek véget. Odalenn pedig - a kráter fenekén - a Henrietta-farm lakói hevertek egymás mellett, gúzsba kötve. Meglepetésemből felocsúdva megszámoltam a foglyokat: harminckilencen voltak, egy sem hiányzott. De a fehérek nem voltak egyedül: számos ogellalla harcos őrizte őket.

Alaposan szemügyre vettem ezt a kiégett vulkántorkot, hogy megállapítsam, vajon onnan, ahol fekszem, le lehetne-e jutni. Igen, elképzelhető volt, ha az ember elég bátor, hosszú, erős kötéllel rendelkezik, és valamiképpen módját ejti, hogy az őröket eltávolítsa. A kráter oldalán több kiszögellés volt, és ezeken a sziklapárkányokon az ember megvethette a lábát, hogy megpihenjen.

Láttam, hogy mellettem Winnetou visszahúzódik, és örömmel követtem példáját.

- Ez az? - kérdeztem.

- Inkább sziklatorok, de barlangnak nevezik - felelte. - Valamikor zárt barlang volt.

- És hol a bejárat? - kérdeztem.

- A hegy keleti oldalán. De úgy őrzik, hogy lehetetlen megközelíteni.

- Akkor innen fogunk leereszkedni. Most visszatérünk társainkhoz, s felhozzuk őket ide. Lasszónk és kötelünk van odalenn elegendő.

Winnetou bólintott, és elindultunk a hegyoldalon lefelé. A nap már félig alábukott a látóhatáron. Odalenn néhány szóval elmondtuk a vasutasoknak, hogy mit láttunk. Mindnyájan készen álltak a telepesek megmentésére. Összeszedtük a rendelkezésünkre álló köteleket, és összecsomóztuk. Winnetou kiválasztotta a húsz legügyesebb embert, hogy magunkkal vigyük, míg a többi a lovakat őrizze. De ezek közül megkért néhányat, hogy negyedórával a távozásunk után nagy ívben lovagoljanak a hegy keleti oldalára; és néhány máglyát gyújtsanak a völgyben, aztán térjenek vissza

ide. A máglyákkal el akarta terelni az ogellallák figyelmét a kráter túlsó oldaláról; ahol a leereszkedést meg akartuk kísérelni.

Bíborlángok gyúltak ki az égen, melyet nemsokára alkonyi bengálfény öntött el, azután minden teljes sötétségbe borult. Winnetou komor arccal bámult a felhőkre.

- Mire gondol testvérem? - kérdeztem tőle.

- Az én napom is leáldozott - felelte szomorúan.

- Még sohasem beszéltél így, Winnetou.

- Mert még sohasem éreztem azt, amit most. Szárnyak suhogását hallom. . . sötét szárnyak suhogását.

- Balsejtelmek gyötörnek? Ne hallgass rájuk! Tudom, veszélyes vállalkozásba kezdünk, de hányszor néztünk már szembe a halállal! Az utolsó napok testi és lelki erőfeszítései elfárasztottak, azért beszélsz így.

- Nem, Charlie. Nincs olyan fáradtság, mely Winnetout elcsüggesztené.

Nézd azokat a gomolygó felhőket az égen! Hosszú éjszaka következik.

- Aztán újra kisüt a nap, Winnetou.

- De az én szemem nem látja meg - felelte. - Mindig azt mondtam, engem csak puskagolyó ölhet meg. Kés vagy tomahawk nem érhet hozzám - elég erős és ügyes vagyok, hogy kivédjem. De a puskagolyó. . .

Elhallgatott, és el akart fordulni tőlem, de megragadtam a karját.

- Megkérlek valamire, Winnetou - mondtam. - Tedd meg az én kedvemért! Maradj itt a lovak mellett, s pihend ki magad. Én majd felvezetem az embereket a barlang széléhez. Elegen vagyunk - elvégezzük a feladatot nélküled is.

Csendesen megrázta fejét.

- Charlie testvérem ezt nem gondolja komolyan.

- De igen. Elég hőstettet vittél véghez. Egyszer pihenhetsz is.

- Hogy én kivonjam magam a harcból? Hogy ne legyek ott, ahol társaim küzdenek? Hogy azt mondják: Winnetou, az apacsok törzsfőnöke fél a haláltól?

- Nincs ember, aki ezt merészelné mondani!

- Elég, ha én gondolom magamról. A gyávaság szégyen, és a szégyen rosszabb a halálnál. Ne is beszélj róla többet!

Ez olyan érv volt, melyre nem tudtam válaszolni. Ha tovább kérlelem, hogy maradjon itt, sértésnek tekintette volna. Winnetou kis szünet után így folytatta:

- Charlie testvérem hűséges küzdőtársam volt mindig. Sokszor néztünk szembe együtt a halállal. Testvérem mindig készen állt erre is. Tudom, zsebében van egy kis könyv, melybe feljegyezte, mi történjék, ha elesik a harcban. A könyvet akkor én vettem volna magamhoz, és végrehajtottam volna testvérem akaratát. A sápadtarcúak ezt végrendeletnek nevezik. Winnetou is készített végrendeletet, ha eddig nem is beszélt róla. De most itt az ideje, hogy szóvá tegye. Megígéred nekem, hogy végakaratomat teljesíted?

- Megígérem, Winnetou. Hidd el, előérzeted csal, balsejtelmeid nem mondanak igazat. Tudom, még sok nap és hold vár rád a földi vadászmezőkön. De ha egyszer az örök vadászmezőkre költözöl, és én még itt leszek, szent kötelességemnek fogom tekinteni, hogy végső akaratodat teljesítsem.

- Akkor is, ha nehéz lesz és veszélyes?

- Winnetou, hogy kérdezhetsz ilyet? Igaz barátom vagy. Tűzbe, vízbe, halálba megyek érted!

- Tudom, Charlie. Te megteszed, amire kérlek, és más nem tenné meg, csak te. Emlékszel, egyszer az aranyról beszéltem veled. . . még barátságunk kezdetén történt.

- Nem felejtettem el, Winnetou.

- Akkor úgy láttam, érdekel a pénz. Mi a véleményed róla most?

- A mi világunkban szükség van rá. De tudom, van magasabb rendű öröm is, mint az, amit pénzen lehet vásárolni.

- Örülök, hogy így beszélsz, Charlie. Tudod, hogy sok helyet ismerek, ahol garmadában hever az arany, a nugget, de nem árulom el neked egyiket sem. A Nagy Manitou nem arra teremtett téged, hogy silány örömök rabja légy. Erős tested és erős lelked különbre hivatott

- olyan feladatra, mely igazi férfihoz méltó. Majd megtalálod azt a célt, melyért érdemes élni.

- A végakaratodról beszélj, Winnetou.

- Máris rátérek. Nagy, roppant nagy kincsről van szó. A te kezedbe akarom adni, de nem a saját céljaidra. Hogy mire fordítsd, feljegyeztem a végrendeletemben. Ha meghaltam, keresd fel apám sírját, hiszen tudod, hol van. Ha a sír nyugati oldalán - nem máshol, érted? - felásod a földet, megtalálod Winnetou végrendeletét. Elolvasod, és pontosan teljesíted.

- Szavamat adom rá, s ez minden esküvel felér - feleltem. - Nincs olyan veszély, mely visszatarthatna attól, hogy végső akaratodat teljesítsem.

- Köszönöm, Charlie! Ezzel végeztünk is. Közeledik a támadás ideje - tudom, nem élem túl. Búcsúzzunk el egymástól könnyek nélkül, ahogy férfiakhoz illik. Temess el a Grosvenor-hegyen, a Measure folyó partján, ősi indián szokás szerint, lovastul, fegyverestül. Ezüstpuskámmal a kezemben akarok kivágtatni az örök vadászmezőkre. A Nagy Manitou áldjon meg önzetlen barátságodért, és ajándékozzon meg hosszú élettel! Ne felejtsd el

Winnetout; gondolj néha rám! Éreztem, hogy szemem ég, de visszafojtottam könnyeimet. Megragadtam Winnetou kezét, és némán megszorítottam.

- Most pedig teljesítsük a kötelességünket! - mondta Winnetou remegő hangon, és gyorsan elfordult, hogy ne lássam, mi tükröződik az arcán.

Lázasan törtem a fejemet, mivel bírhatnám rá, hogy a most következő harcban ne vegyen részt - hogy életében először és egyetlenegyszer kerülje a veszélyt, de tudtam, hogy hasztalan minden szó.

- Most már sötét van, indulhatunk! - hallottam Winnetou hangját.

- Fehér testvéreim kövessenek!

Megindult a menet: elöl Winnetou, nyomában én, mögöttem Phil, majd a pályamunkások egyenként, egyik a másik után. A sötétben nehezebb volt a hegyoldalon felkapaszkodni, mint első ízben, amikor Winnetouval kettesben tettem meg ugyanezt az utat. Majdnem másfél óráig tartott, míg a legnagyobb csendben feljutottunk a kráter peremére. Odalenn, a kráter mélyén hatalmas tűz égett, melynek fényénél jól láttuk a földön heverő foglyokat és őreiket. Egyetlen hang sem hatolt fel hozzánk.

A kötél, melyet előkészítettünk, elég hosszú volt; végét egy kiálló szirthez erősítettük és vártunk - a mi embereink máglyáinak fellobbanását vártuk. Kis idő múlva három, négy, öt tűz gyulladt ki a hegytől keletre a prérin. Izgatottan néztünk le a kráterbe. Nemsokára egy indián jelent meg odalenn a szikla hasadékában, és valamit kiáltott az őröknek.

Ezek felugrottak, és kisiettek a kráterből, ugyanazon a sziklahasadékon, figyelmeztetőjükkel együtt. Nyilván a barlang bejárata elé rohantak, és onnan nézték a gyanús tüzeket.

Ez volt a mi időnk. Megragadtam a kötél szabad végét, hogy elsőnek eresszenek le, de Winnetou kivette a kezemből.

- Az apacsok törzsfőnöke a vezető - mondta. - Testvérem csak énutánam jöhet.

Már előzőleg megbeszéltük, hogy miután az első ember földet ért, a többi úgy követi, hogy mindig csak négy ember legyen egyszerre a kötélen.

De én nem vártam meg, hogy Winnetou leérjen, hanem csak kevéssel engedtem előre, Phil is hamar követett. A kötelet társaink lassan eresztették le, és szerencsésen földet értünk.

Csak az volt a baj, hogy néhány kavicsot és törmeléket magunkkal sodortunk - a sötétben nem tudtunk eléggé ügyelni, hogy elkerüljük,

Az egyik kavics valamelyik gyerek fejére esett, aki sírni kezdett. Erre egy indián bújt be a sziklahasadékon, meghallotta a legördülő kövek zaját, és felnézett a magasba, aztán hangos kiáltással figyelmeztette társait a veszélyre.

- Vigyázz, Winnetou - kiáltottam -, megláttak!

Társaink észrevették, hogy baj van, és gyorsabban kieresztették a kötelet. Fél perc sem telt bele, és már megvetettük lábunkat odalenn.

De ugyanakkor több lövés villant felénk a sziklarésből.

Winnetou összeroskadt.

Megdermedtem rémületemben.

- Winnetou! Drága barátom! Eltaláltak?

- Meghalok. . . - felelte alig hallhatóan.

Felocsúdtam dermedtségemből; olyan harag fogott el, hogy az egész világgal megbirkóztam volna.

- Winnetou meghal! - kiáltottam a mögöttem leereszkedő Walkernak.

Nem vesztegettem az időt arra, hogy lekapjam hátamról a karabélyt, vagy kést rántsak, vagy elővegyem revolveremet. Puszta ököllel ugrottam neki az öt indiánnak, aki a sziklarésből rohant felém. Az első köztük - tüstént megismertem - a törzsfőnök volt.

- Pusztulj, Ko-icce! - rivalltam rá. Öklöm halántékára csapott. Ko-icce elnyúlt, mint egy zsák. A mellette álló ogellalla már felemelte tomahawkját, hogy lesújtson rám, amikor a tűz fénye egy pillanatra megvilágította arcomat. Az ogellalla elejtette csatabárdját.

- Old Shatterhand! - kiáltott fel rémülten.

- Igen, az vagyok! - feleltem. - Pusztulj te is! És öklöm őt is leterítette.

- Old Shatterhand! - jajdult fel a többi indián, szinte eszelős félelmében.

- Old Shatterhand! - kiáltott fel Walker is. - Az vagy, Charlie? Most már mindent értek!

Késszúrást éreztem a vállamban, de oda se hederítettem. Két indián

Phil revolverétől esett el, a harmadikat én ütöttem le. Közben újabb segítség érkezett - a kötélen egyre több pályamunkás ereszkedett alá, s a hátralevő ogellallákat nyugodtan rájuk bízhattam. Winnetouhoz fordultam, letérdeltem mellé a földre, és megkérdeztem:

- Hol sebesültél meg?

- Itt - felelte elhaló hangon, és kezét mellére tette, melyből a jobb oldalon vér szivárgott.

Levágtam válláról a szantilló takarót, hogy sebéhez hozzáférjek.

Igen, a golyó tüdejébe fúródott. Szívemet olyan fájdalom hasogatta, mintha engem talált volna el az az átkozott golyó.

- Emeld fel a fejem - súgta Winnetou -, hadd lássak. . .

Fejét ölembe vettem. Fájdalomtól eltorzult arcán öröm villant át.

Társaink már valamennyien körülöttünk voltak. A foglyokat megszabadították kötelékeiktől, és azok ujjongva hálálkodtak. Csak egy futó pillantást vetettem rájuk, és újra legkedvesebb barátomhoz fordultam

- a haldoklóhoz, kinek sebe már nem vérzett. Tudtam, mit jelent ez: befelé vérzik el. Végtelen szomorúsággal néztem behunyt szemét és bronzszínű arcát. Walker hozzám lépett és jelentette:

- Végeztünk velük az utolsó szálig.

- De Winnetounak is vége! - tört ki belőlem a zokogás. - Ezer ogellalla élete sem ér annyit, mint az övé!

A pályamunkások és a telepesek félkörben álltak a haldokló körül, és némán, megilletődve nézték. Winnetou teste görcsösen megrándult, és szájából vér buggyant elő. Keze egy pillanatra megmozdult, mintha felém akarná nyújtani, aztán ernyedten lehullt - az apacsok nagyszerű, fiatal törzsfőnöke már nem élt.

Egész éjjel mellette virrasztottam, némán, mozdulatlanul, szárazon égő szemmel. Hogy mit éreztem, és mit gondoltam, arról nem tudok beszélni.

Másnap kora hajnalban hagytuk el a hegyet, még mielőtt a sziúk bosszúja utolérhetne. Winnetou holttestét takarókba csavarva lovára kötöttük. Elindultunk egyenesen a Grosvenor-hegy felé, mely kétnapi távolságra volt tőlünk. Siettünk, amennyire lehetett, de nyomainkat gondosan eltüntettük.

A második nap végén megérkeztünk a Measure folyó völgyébe, és eltemettük Winnetout a hegylábánál. Megadtunk neki minden tiszteletet, mely egy ilyen nagy törzsfőnököt megillet. Lovát lelőttük, és megtámasztottuk, hogy halott gazdáját rákötheSSük. Egyenesen ült a nyeregben, minden fegyverével és teljes díszben. Úgy temettük el, hogy egy kis homokdombot emeltünk fölé, és kövekkel is megerősítettük.

Legyőzött ellenségeinek skalpja helyett egyszerű fakereszttel jelöltük meg azt a helyet, ahol az apacs nemzet legnemesebb fia alussza örök álmát.

XIX. WINNETOU VÉGRENDELETE

Winnetou halott! Ez a két szó elég ahhoz, hogy lelkiállapotomat hosszú időre jellemezze. Úgy éreztem, nem tudok sírjától elszakadni. Ott ültem a hant tövében a földön, arcomat két kezembe temetve, s gondolatban felidéztem azokat az időket, amelyeket küzdelemben, vadászaton, tábortűz mellett vagy az erdőben sétálgatva és beszélgetve együtt töltöttünk. Mintha puskatussal fejbe vágtak volna, kábultan néztem magam elé, nem láttam, és nem hallottam, ami körülöttem történt vagy elhangzott. Nagy szerencse, hogy a sziúk nem akadtak nyomainkra, mert megrendült lelkiállapotomban nem harcolni, de még védekezni sem tudtam volna.

A gyászom mély megrendülése két-hétig tartott, s akkor azt mondtam magamban, nem időzhetek itt tovább. Barátom végakarata megszabta, mit kell tennem, s utam a Nugget's Hillre vezetett, ahol Incsu Csunnát és szép leányát, Nso Csit eltemettük. Persze még egy kötelességem volt, ugyanolyan fontos, mint a másik a Pecos folyóhoz nyargalni, és értesíteni az apacsokat kiváló főnökük haláláról. Tudtam ugyan, hogy egy ilyen esemény híre megmagyarázhatatlan módon villámgyorsan elterjed, s eljut az óriási préri legtávolabbi pontjáig is, de mint a szomorú esemény szemtanúja mégiscsak én voltam hivatott arra, hogy Winnetou halálának körülményeiről részletesen beszámoljak. Így hát elbúcsúztam a derék telepesektől és pályamunkásoktól, de Phil Walkertól is, aki elfogadta Rudge ezredes meghívását, és elhatározta, hogy Echo Canyonban piheni ki az utolsó hetek fáradalmait.

Felültem feketederesem hátára, és elindultam délkeleti irányban.

Hosszú és veszélyes út várt rám, hiszen az ellenséges komancsok és kajovák területén vezetett keresztül, ahol nem volt tanácsos mutatkoznom. Kisebb kalandoktól eltekintve, melyekről más alkalommal fogok beszámolni, simán és baj nélkül eljutottam a Canadian River közelébe.

Itt meglepetésemre egy lovas nyomaira bukkantam, aki ugyanabba az irányba tartott, mint én. Nem akartam találkozni senkivel, akár fehér, akár indián, s első gondolatom az volt, hogy útirányomtól eltérve, kerülővel közelítem meg célomat. Viszont ez időveszteséggel járt volna, én már türelmetlen voltam és így végül mégiscsak a nyomot követtem, mely olyan friss volt, hogy azt kellett gondolnom: legfeljebb egy órával ezelőtt járt itt valaki.

Nemsokára kiderült, hogy csak felületesen néztem meg a nyomokat - nem egy, hanem három lovas járt előttem. Megtaláltam azt a helyet, ahol nemrég pihenőt tartottak. Egyikük leugrott a nyeregből, talán azért, hogy egy meglazult szíjat szorosra húzzon. Nyomai elárulták, hogy csizmát viselt - tehát fehér ember volt. S mivel a legnagyobb ritkaság, hogy egy fehér ember két indián társaságában járja az erdőt, arra a következtetésre jutottam, hogy három sápadtarcúval van dolgom.

Most már azért sem változtattam meg útirányomat, hanem a lovasok nyomait követtem. Végtére is, ha utolérem őket, és ábrázatuk nem tetszik nekem, nem vagyok köteles együtt maradni velük. Kényelmesen poroszkáltak, és két óra múlva már meg is Pillantottam őket; ugyanakkor láttam meg a dombokat is, melyek közt a folyó hömpölyög.

Már estére járt az idő, s az volt a szándékom, hogy éjszakára a folyó partján ütök tábort. Lehet, hogy ez a három idegen is ugyanezt tervezi, de mi közöm hozzá? Nem kényszeríthetnek arra, hogy társaságukban töltsem az estét. Még egy kis bozót választott el a folyótól, s mire kikecmeregtem belőle, láttam, hogy a három lovas éppen lenyergel a vízparton.

Felszerelésük kitűnő volt, de külsejük valahogy mégsem tetszett nekem.

Megijedtek, amikor hirtelen felbukkantam előttük, de mindjárt meg is nyugodtak, látva, hogy egyedül vagyok. Messziről köszöntem nekik, s viszonozták üdvözlésemet. Bizonyos távolságra tőlük megálltam, mire ők közeledtek hozzám.

- A teremtését, jól megijesztett minket! - mondta az egyik.

- Talán rossz a lelkiismeretük, hogy ilyen könnyen megijednek?

- feleltem mosolyogva.

- A mi lelkiismeretünk tiszta - mondta az idegen. - De Vadnyugaton vagyunk, és itt az ember sohasem tudhatja, kivel van dolga. Szabad kérdeznem, honnan jött?

- A Beaver Forktól.

- És hová igyekszik?

- A Pecos folyóhoz.

- Akkor hosszabb útja van, mint nekünk. Mi csak a Nugget's Hillig megyünk.

Elakadt a lélegzetem. Mit keres ez a három ember a Nugget's Hillen? S mit csináljak most? Csatlakozzam hozzájuk, és együtt tegyük meg az utat, hiszen én is oda igyekszem?! Elhatároztam, hogy előbb kipuhatolom szándékaikat. Ehhez persze alakoskodni kell egy kicsit.

- Nugget's Hill? - mondtam csodálkozva. - Miféle hely az?

- Nagyon szép hely. Üröm-hegynek is nevezik, annyi ürömfű terem rajta. De mi nem az üröm kedvéért megyünk oda, hanem valami másért.

- Miért?

- Szeretné tudni? Meghiszem azt! De titok - nem áruljuk el senkinek.

- Fecsegő vénasszony! - korholta a másik. - Már eleget locsogtál!

- Istenem! Ha az embert izgatja valami, hát önkéntelenül is arról beszél.

No de mondja, barátocskám, kicsoda-micsoda maga tulajdonképpen?

A kis társaság egyre jobban érdekelt, s elhatároztam, hogy a titoknak, melyre könnyelműen elejtett szavaik utalnak, a végére járok. De ezt csak akkor érhetem el, ha velük maradok.

- Trapper vagyok - feleltem. - Csapdával fogok kisebb prémes állatokat, ha nincs kifogása ellene.

- Miért volna? Az erdő mindenkié! És a neve? Vagy titokban akarja tartani?

- Semmi okom titkolózni - feleltem. - Jones a becsületes nevem.

- Ritka név, mondhatom! - kacagott. - De legalább könnyű megjegyezni. És hol vannak a csapdái?

- Ellopták a komancsok minden zsákmányommal együtt két hónappal ezelőtt.

- Hát ez bizony baj!

- Bajnak baj, de örülök, hogy a saját bőrömet megmenthettem.

- Örülhet is. Ezek a vörös fickók minden fehér embert lemészárolnak, aki a kezükbe kerül, különösen most.

- A kajovák is olyan gonoszak? - kérdeztem aggódó hangon.

- Még a komancsokon is túltesznek! - felelte új ismerősöm.

- És önök mégis ide mertek jönni?

- A mi helyzetünk más. Nekünk nem kell a kajováktól tartanunk.

Törzsfőnökük, Tangua nagyon kedveli Mr. Santert, akinek a szolgálatában állunk.

Santer! Megint elállt a lélegzetem! Nagy erőfeszítésembe került, hogy közömbös arcot vágjak, és meglepetésemet eltitkoljam. Ezek az emberek ismerik Santert, sőt mint hallom, Santer a gazdájuk! Most még akkor sem tágítok mellőlük, ha le akarnak rázni a nyakukról. Egészen biztos, hogy nem más Santerről van szó, hanem arról a gazemberről, aki annyiszor kicsúszott már a kezeink közül - hiszen mindig tudtam, hogy jó barátságban van Tanguával.

- Ez a Mr. Santer nagy ember lehet, hogy még az indiánok is megbecsülik! - kiáltottam fel álmélkodva.

- A kajovák mindenesetre - felelte. - De miért nem száll le a lováról? Mindjárt este lesz, és bizonyára itt akar hálni a folyó mellett, ahol víz is van, meg legelni is lehet, nem?

- Igaza van, Sir, de az embernek óvatosnak kell lennie. Nem ismerem önöket!

- És talán olyan ijesztőek vagyunk?

- Azt nem mondom, de furcsának tartom, hogy engem kifaggatnak, a saját nevüket pedig nem árulják el.

- No, mindjárt meghallja! Az én nevem Gates, ez itt mellettem Mr. Clay, a harmadik meg Mr. Summer. Most már meg van elégedve?

- Köszönöm.

- Egyébként nem akarom rábeszélni semmire. Nyargaljon tovább, vagy maradjon itt, ahogy jólesik.

- Ha megengedik, magukhoz csatlakozom. Ezen a vidéken mindenesetre jó, ha minél többen vannak együtt.

- Rendben van. Nálunk aztán nem kell félnie. Santer neve védelmet nyújt mindnyájunknak.

- Miféle gentleman ez a Santer? - érdeklődtem, miközben leugrottam a nyeregből, és lovamat lepányváztam.

- Jól mondja, hogy gentleman. Hálásak lehetünk neki, ha minden úgy lesz, ahogy ígérte.

- Régóta ismerik?

- Nem. Két hete sincs, hogy először beszéltünk vele.

- Hol?

- Fort Arkansasban. De miért kérdezősködik annyit? Ismeri talán?

- Ha ismerném, miért kérdezősködnék utána?

- Ebben igaza van - mondta Gates.

- Azt mondja, Mr. Gates, hogy Santer neve védelmet nyújt mindnyájunknak. Akkor én is, hogy úgy mondjam, az ő védőszárnyai alá kerültem. Tehát érdekel, hogy kinek a fia-borja, nem?

- All right. Üljön hát le közénk, és tegye magát kényelembe. Van vacsorája?

- Van nálam egy darabka hús.

- Mi bőviben vagyunk mindennek. Ha nem hozott magával eleget, ehet a mienkből is.

Első pillantásra csavargóknak tartottam őket, de lassanként rájöttem, hogy tűrhetően tisztességes fickók, legalábbis vadnyugati értelemben, hisz itt a mérték más, mint civilizáltabb helyeken. Vizet merítettünk a folyóból, letelepedtünk és falatoztunk. Közben alaposan szemügyre vettek. Gates, aki a társaságnak, úgy láttam, szóvivője volt, megkérdezte:

- Miből akar megélni, ha csapdáit elvesztette?

- Talán vadászatból.

- Jók a fegyverei? Látom, kettő is van.

- Meglehetősen. A nagyobbikba golyót teszek, a kisebbikbe sörétet.

Karabélyom számára ugyanis huzatot készítettem, és abban tartottam. Ha megismerik, hogy Henry-karabély, mindjárt tudták volna, ki vagyok.

- Minek ahhoz két fegyvert cipelni? - mondta Gates. - Elég egy dupla csövű puska, nem? Az egyik csövet golyóra tölti, a másikat sörétre, és kész!

- Tökéletesen igaza van, de már megszoktam ezt az ócska mordályt.

- És mi keresnivalója van odalenn a Pecosnál, Mr. Jones?

- Semmi különös. Azt mondják; a vadásznak ott könnyű élete van.

- Ostobaság! Ha azt hiszi, az apacsok békében hagyják, akkor nagyon téved. Okvetlenül oda kell mennie?

- Egyáltalán nem.

- Akkor tartson velünk.

- Önökkel? - kérdeztem csodálkozva.

- Velünk.

- Nugget's Hillbe?

- Igen.

- Mi az isten csudáját csináljak ott?

- Hm! Nem tudom, megmondhatom-e. Mit gondolsz, Clay? Mit szólsz hozzá, Summer?

A két úriember vállat vont.

- Nemtudom - vélte Clay. - Mr. Santer lelkünkre kötötte, hogy ne beszéljünk róla, de azt is mondta, hogy nem bánná, ha kerítenénk még néhány embert, akit megfelelőnek tartunk. Ahogy gondolod; Gates.

- Szóval maga teljesen szabad, Mr. Jones? - kérdezte Gates.

- Jelenleg semmi dolgom.

- Részt venne egy munkában, amivel szép pénzt lehet keresni?

- Miért ne? De előbb tudnom kell természetesen, miről van szó.

- Persze, persze! Tulajdonképpen titok, de maga tetszik nekem.

Olyan becsületes, buta képe van. Nem fog túljárni az eszünkön, ugye?

- Ha egyéb nem, de becsületes fickó vagyok.

- Több nem is kell. Nos, megmondom: azért megyünk a Nugget's Hillre, hogy ott nuggeteket találjunk.

- Ejha! - kiáltottam fel. - Hát arany van ott?

- Ne olyan hangosan, hé! Látom, tetszik magának a dolog. Igen, arany van ott.

- Kitől hallotta?

- Mr. Santertől.

- Saját szemével látta?

- Azt nem, mert akkor mindjárt elvitte volna, és nem lenne szüksége a mi segítségünkre.

- Szóval csak próba - szerencse, mi? Hm!

- Annál már több. Santer biztosan tudja, hogy ott arany van, csak nem ismeri pontosan a helyet.

- Furcsa!

- Igen, furcsa, de így van. Mindjárt megmagyarázom. Hallotta már Winnetou nevét?

- Az apacs törzsfőnökét? Hogyne!

- És hallotta már ezt a nevet is: Old Shatterhand?

- Igen, valaki mesélt nekem róla.

- No, ez a két ember összebarátkozott, és együtt mentek el a Nugget's Hillre. Winnetou apja is ott volt. Mr. Santer véletlenül kihallgatta a beszélgetésüket, és megtudta, hogy aranyért mentek arra a helyre.

Santert természetesen érdekelte a dolog, és ki akarta lesni, hol van az a nagyszerű aranylelő hely. Hogy aztán mi történt, nem tudom pontosan, de a vége az volt, hogy Santer lelőtte Winnetou apját, az akkori törzsfőnököt.

- Kellemetlen! - mondtam fejcsóválva.

- Hát igen. De ha meggondoljuk, minek egy indiánnak annyi arany, amikor úgysem tud mihez kezdeni vele. Nem tudom, miből keletkezett a szóváltás, vagy egyáltalán beszéltek-e, de Winnetou húga is ott halt meg, és Winnetou maga is ott hagyta volna a fogát, ha ez az Old Shatterhand nem siet a segítségére. Így aztán Santernek kellett meglógnia, és a kajováknál talált menedéket. Akkor barátkozott meg Tanguával; a kajova törzsfőnökkel, aki halálosan gyűlöli Winnetout és Old Shatterhandet is.

- Cifra história! - jegyeztem meg.

- Minket csak annyi érdekel belőle, hogy az arany ott maradt, és ha megtaláljuk, megosztozunk rajta. Lehet, hogy pár nap alatt megtaláljuk, lehet, hogy hetekig, hónapokig is eltart, de aztán kifizetődik. Mit szól hozzá most?

- Tudja az ördög! Nincs sok kedvem ahhoz az aranyhoz - feleltem.

- Miért?

- Mert vér tapad hozzá.

- Ne beszéljen butaságokat! Mi közünk hozzá? És mit számít két indián? Hiszen néhány évtized múlva úgyis kipusztul valamennyi. Nem tartozik ránk. Az arany azé, aki megtalálja. Ha mi találjuk meg, holtunk napjáig úgy élünk majd, mint Astor meg a többi milliomos!

Most már tisztában voltam vele, milyen emberekkel van dolgom.

Nem tartoztak ugyan a vadnyugati söpredékhez, mely semmi gaztettől sem riad vissza, de elég tág a lelkiismeretük. Egy indián nem több a szemükben, mint az erdei vad, melyet bárki lepuffanthat. De volt egy pont, ahol felfogásunk találkozott. Őket az arany érdekelte, semmi más. Engem meg az érdekelt, hogy segítségükkel Santer nyomára akadhatok, és ezért érdemes egy kicsit alakoskodnom. A jó szerencse kezemre játszotta ezt az alkalmat, és csakugyan tökfilkó lennék, ha elszalasztanám. Most aztán elcsípem Santert, ha addig élek is! De ezt a játszmát ravaszul kell megjátszanom. Fejemet jobbra-balra ingatva, tűnődve megjegyeztem:

- Szép, szép, mégis fázom tőle.

- Fél? Mitől? Kitől?

- Santertől.

- Mondtam már, hogy igazi gentleman. Eszébe sincs becsapni minket!

- Hát akkor hol van? Miért nincs itt? Miért nem tart velünk?

- Csak tegnap váltunk el. Azt mondja, nyargaljunk egyenest a Nugget's Hillre, de neki előbb el kell mennie a Salt Forkhoz, a Red River mellé, a kajovák legnagyobb falujába, ahol Tangua, a törzsfőnök él.

- Mit akar ott?

- Örömet szerezni Tanguának. Megvinni neki azt a hírt, hogy Winnetou nincs többé.

- Hogyan? Meghalt?

- A sziúk agyonlőtték. Tangua boldog lesz, ha meghallja. Ezért tett Santer ilyen kitérőt, de megbeszéltük, hogy a Nugget's Hillen újra találkozunk.

- Reméljük a legjobbat - dünnyögtem.

- Maga mindig csak bizalmatlankodik! - kiáltott fel Gates bosszúsan. - Mi baja már megint?

- Semmi, semmi, hiszen mondtam már, hogy önökkel megyek, de a szememet nyitva fogom tartani.

- Miért?

- Nem tudok bízni valakiben, aki hidegvérrel megöl két embert néhány nugget kedvéért. Ki biztosít arról, hogy nem öl meg minket is, ha megtaláltuk az aranyat?

- Micsoda? Mit beszél itt? Mr. Jones, hiszen ez. . .

Nem fejezte be, csak bámult rám - Clay és Summer arcán is megdöbbenés tükröződött.

- Mit csodálkozik? - folytattam. - Könnyen lehet, hogy csak azért avatta be magukat a titkába, mert azt gondolta, úgyis elteszi magukat láb alól.

- Rémeket lát!

- Azt hiszem, nagyon is jól látom a dolgot. Mit várhat egy olyan embertől, aki Tanguával barátkozik?

- Hát aztán!

- Tangua gyűlöl minden sápadtarcút. Ha Santerrel kivételt tesz, bizonyára jó oka van rá. Talán segít neki a sápadtarcúakat legyilkolni.

- Bánom is én! - vonogatta vállát Gates. - Engem csak a kincs érdekel. Megtaláljuk, és szépen elosztjuk egymás között.

- Milyen arányban? - kérdeztem.

- Természetesen egyformán! Santer megígérte, hogy egyenlő részt kap mindenki.

- Miután ő kivette magának az oroszlánrészt, nem?

- Erről szó sem volt.

- Elhiszem - feleltem. - Miért ne legyen Santer bőkezű? Hiszen az a terve, hogy később elszed tőlünk mindent.

- Elég volt ebből! - fakadt ki Gates türelmetlenül. - Maga csupa kétely és gyanakodás. Azt hittem, szívességet teszek magának, amikor megengedem, hogy hozzánk csatlakozzék. De ha nincs kedve hozzá

- fel is út, le is út!

- Egy szóval sem mondtam, hogy nincs kedvem hozzá, és nagyon köszönöm a szívességét - feleltem. - De én is jót akartam, amikor óvatosságra intettem.

- Hát akkor fejezzük be ezt a témát - felelte kedvetlenül.

Nemsokára nyugovóra tértünk. Mielőtt lefeküdtem volna, egy kis sétát tettem, és megvizsgáltam a terepet, de nem találtam semmi gyanúsat. Az éjszaka zavartalanul telt el. Másnap együtt folytattuk utunkat a

Nugget's Hill felé. Gates és társai nem is sejtették, hogy úticélom már eleve ugyanaz volt, mint az övék.

A következő éjszakát a nyílt prérin töltöttük. Gates tüzet akart gyújtani, de nem talált gallyakat, aminek titokban nagyon örültem. Útitársaim minden óvatosságot fölöslegesnek tartottak; azt hitték, ha kajovákkal találkoznak, elég kimondaniuk Santer nevét, és erre a varázsszóra tárt karokkal fogadják őket. De nekem nem volt semmi kedvem a kajovákat viszontlátni.

Másnap reggel elfogyasztottuk maradék ennivalónkat az utolsó mor zsáig.

- Most már igazán lőni kellene valamit - jegyezte meg Gates.

- Majd én segítek - feleltem.

- Maga nem vadász, Mr. Jones, csak trapper. El tudna találni egy nyulat száz lépésről?

- Száz lépésről? - feleltem bizonytalanul. - Az egy kicsit sok, nem?

Gates fölényesen nevetett.

- Magának sok? Mindjárt gondoltam. No, ne aggódjék, majd ejtünk mi vadat maga helyett is!

- Itt a prérin? - tamáskodtam. - Itt legfeljebb egy kojotot vehet puskacsőre.

- Nem a préririől beszélek, hanem a Nugget's Hillről. Ott erdő is van, meg vad is.

- Honnan tudja?

- Mr. Santer mondta.

- De mikor érünk oda?

- Talán déltájban, ha nem tévesztettük el az irányt. Én persze tudtam, hogy jó irányban haladunk, hiszen tulajdonképpen én vezettem a társaságot, anélkül, hogy észrevették volna. A nap még nem hágott fel a legmagasabb pontra az égen, amikor már dombok körvonalai tűntek fel a látóhatáron.

- Csak nem a Nugget's Hill? - kérdezte Clay.

- Megérkeztünk - bólintott Gates. - Mr. Santer pontosan leírta, mit látunk majd, ha észak felől közeledünk.

- Elfelejtesz valamit - szólt közbe Summer. - Santer azt is mondta, hogy a Nugget's Hillt észak felől nem lehet lóháton megközelíteni.

- Hát akkor körülnyargaljuk, és a déli oldaláról közelítjük meg. Ott van egy szurdok, amely két hegy közt felvezet egy tisztásra. Azon a tisztáson kell megvárnunk Santert.

Láttam, hogy Santer pontosan leírta nekik a helyet - annál inkább akadékoskodtam.

- Nem tudom, hogy jutunk fel a lovakkal arra a tisztásra - mondtam. - Nincs itt semmiféle út.

- Út persze nincs - felelte Gates -, de van egy vízmosás, amelyen felbotorkálhatunk, ha leszállunk a nyeregből, és a lovakat gyeplőszáron vezetjük.

- Legalább a lovakat hagyjuk lenn - javasoltam.

- Ostobaság! Látszik, hogy maga nem vadász, csak trapper. Lehet, hogy egy hétig is odafenn kell időznünk, amíg megtaláljuk, amit keresünk. Nem hagyhatjuk a lovakat annyi ideig felügyelet nélkül. Vagy maga itt maradna mellettük?

- Nem tudom - feleltem bizonytalanul.

- Hát csak jöjjön fel velünk! Legalább lát valami érdekeset. Azon a tisztáson van Winnetou apjának és húgának a sírja.

- Csak nem a síroknál fogunk táborozni?

- De éppen ott! - felelte Gates.

- Éjszaka is? - kérdeztem hüledezve.

Szándékosan tettem fel ezt a bárgyú kérdést. Incsu Csunna sírja mellett kellett a földet felásnom, hogy megtaláljam Winnetou végrendeletét, s ehhez a munkához nem volt szükségem szemtanúkra. Kellemetlen, hogy éppen ott akarnak tábort ütni. Gondoltam, megpróbálom őket tervüktől elriasztani, hiszen sok ember babonásan irtózik attól a helytől, ahol halottak csontjai porladnak. De nem értem el, amit akartam.

- Éjszaka is? - visszhangozta Gates gúnyosan. - Talán fél?

- Félni éppen nem félek, de nem kellemes sírok szomszédságában aludni.

- Hallod ezt, Clay? Mit szólsz hozzá, Summer? Jones barátunk fél a halottaktól! Attól tart, hogy éjjel kimásznak a sírjukból, hahaha!

Társai vele hahotáztak, én meg zavartan, lesütött szemmel hallgattam. Gates gúnyos hangon megnyugtatott:

- Babonásak vagyunk, Sir? Butaság, higgye el! A halottak nem jönnek elő sírjukból. Eszükbe sem jut kísérteni; kiváltképpen ezeknek, hiszen indiánok, és pompásan érzik magukat az örök vadászmezőkön, ahol reggeltől estig őzgerincet esznek! Ha mégis szellemeket lát, csak kiáltson segítségért, mi majd elkergetjük!

Közben elérkeztünk a dombokhoz, amelyek erről az oldalról csakugyan járhatatlanoknak bizonyultak. A déli oldalra kerülve, megtaláltuk a szűk

völgyszakadékot két hegy között, ahol leszálltunk a nyeregből, és lovainkat vezetve kapaszkodtunk lassan felfelé. Gates egyszerre csak felkiáltott:

- Helyben vagyunk! Ott a két sír, látjátok? Itt kell megvárnunk Santert!

Igen, megérkeztünk a szomorú tisztásra, ahol Incsu Csunnát lóháton eltemettük, és hantjára nehéz köveket raktunk. Mellette Nso Csi kőpiramisa állt, mely egy fa törzsét vette körül. A fa hatalmas koronája most is kiállt a piramis köveiből. Winnetouval többször felkerestük ezt a szent helyet, és mindig a legnagyobb rendben találtuk, a sírokat nem bolygatta meg senki. Winnetou olyankor lehajtott fővel állt a sírok mellett, és hallgatott, de én tudtam, milyen gondolat foglalkoztatja, és szívét milyen érzés tölti el. Ifjú élete legfőbb törekvése a gyilkosok megbüntetése volt. Bosszúját magával vitte a sírba, de ha volt örököse, csak én lehettem az. A megtorlás forró vágyát, ezt a mindenképpen jogos érzést, én örököltem, és nem akartam megfeledkezni róla. Ezzel tartoztam mind a három halott emlékének.

- Mit bámulja ezeket a sírokat? - kiáltott rám Gates, s hangját most durvábbnak éreztem, mint valaha. - Talán már a halottak szellemét véli látni? Várjon legalább éjfélig! Tudhatja, hogy fényes nappal szigorúan tilos sírjukból előbújni!

Nem szóltam semmit, csak lenyergeltem lovamat, és szabadjára engedtem, hadd legeljen kedve szerint. Azután, szokásomhoz híven, elindultam terepszemlét tartani. Amikor kis sétámból visszatértem, láttam, hogy Gates és cimborái már kényelembe helyezkedtek. Incsu Csunna sírján üldögéltek, éppen azon a helyen, ahol ásni akartam.

- Mit szaladgál annyit? - kérdezte Gates. - Talán már nuggeteket keres? Hagyja abba, ha nem akar velem összeveszni! Az aranyat közösen keressük, nehogy egyikünk találjon valamit, és eltitkolja a többiek elől, érti? Örültem, hogy csak erre gondol, de hangja felbosszantott, és élesebben tiltakoztam ellene, mint ahogy szándékoztam:

- Nem vagyok gyerek, hogy így beszéljenek velem!

- Ha nem is gyerek, alkalmazkodnia kell hozzánk! - felelte Gates.

- Azt hiszi, parancsolgathat nekem?

- Igenis, azt hiszem!

- Hát ebben téved! Ha itt parancsolhat valaki, az csak Santer lehet.

- Santer nincs itt. Én vagyok a helyettese. Azt mondom, hagyja abba a fürkészést meg a szaglászást, mert abból nem kérünk!

- Rendben van. Ezentúl nem teszem. Most is a maguk érdekében tettem, és ez a köszönet.

- Hogyhogy a mi érdekünkben?

- Olyan nagyszerű prérivadászok, és még ezt sem tudják? Ha az ember tábort üt az erdőben, nem pihen le addig, amíg körül nem nézett.

Azért mentem el, hogy megnézzem, nem fenyeget-e valami veszedelem.

- Ah! Nyomokat keresett?

- Természetesen. De hála istennek, nem találtam semmit.

- Ért a nyomkereséshez?

- Mindenesetre.

- Én meg azt hittem, nuggetekre vadászik.

- Van eszemben! - feleltem. - Nem is hiszem, hogy itt vannak nuggetek.

- Már megint kezdi! Miért nem hiszi?

- Mert a nuggeteket Winnetou biztosan elvitte, amikor látta, hogy más is tud róluk. Maga talán itt hagyta volna?

- Várjuk meg Mr. Santert, ő majd mindent megmagyaráz. Holnap, legkésőbb holnapután itt lesz. Inkább azon törjük a fejünket, mit eszünk addig. Mert az eleségünk elfogyott.

- Elmegyünk vadászni - feleltem. - Én is önökkel megyek.

- Maga csak maradjon itt! - legyintett Gates. - Nem ért hozzá, és csak megnehezítené a dolgunkat. Elég, ha Clay jön velem, ketten majd felhajtunk valamit. Summer is itt marad magával.

Felsültem. Az egész beszélgetéssel az volt a célom, hogy magamra hagyjanak. Buzgón ajánlkoztam, hogy velük megyek vadászni, de nem gondoltam komolyan - tudtam, hogy ügyetlennek tartanak, és nem visznek magukkal. Tervem már majdnem sikerült, de korán örültem neki; az utolsó pillanatban kiderült, hogy Summer is itt marad. Talán Gates nem bízott bennem, és nem akart felügyelet nélkül hagyni?

Mindegy - ebbe is bele kellett törődnöm.

Gates és Clay fogta a puskáját, és eltűnt a fák között. Egész délután az erdőben kószáltak, és az egész eredmény az volt, hogy estefelé egy sovány nyulacskát hoztak haza - ami bizony kevés volt négy embernek.

Másnap Gates Summert vitte magával. A zsákmány most néhány öreg vadgalamb volt; a húsuk olyan rágós, hogy alig tudtunk megbirkózni vele.

- Attól félek - mondtam rágás közben -, ez ugyanaz a galamb, amelyet Noé apánk az özönvíz idején küldött ki felderítőszolgálatra a bárkából.

- Gúnyolódik velem, Sir? - fortyant fel Gates. - Hozzon valami jobbat, ha tud!

- Hozok is! - feleltem, s mindkét fegyveremet vállamra kapva, elindultam az erdőbe.

- Nézzétek a nagy hőst! - nevetett Gates. - Meg akarja mutatni, hogy ő is vadász! Majd meglátjátok, hogy üres kézzel jön vissza!

Többet nem hallottam. Bárcsak megálltam volna hallgatózni! Csak később tudtam meg, mi történt. Annyira éhesek voltak, és annyira nem bíztak az én vadásztudományomban, hogy pár perccel a távozásom után ők is felkerekedtek, és elszéledtek az erdőben, valami vadat keresni.

Amire türelmetlenül sóvárogtam, bekövetkezett: valamennyien elmentek, és elhagyták a tisztást. Ha meglapulok egy bokorban, most nyugodtan elvégezhettem volna feladatomat. De a hiúság arra sarkallt, hogy megmutassam, mit tudok. Jó óra múlva két kövér vadpulykával tértem vissza. Büszke arccal léptem ki a tisztásra, abban a reményben, hogy most nagy sikert aratok.

Körülnéztem, de egy lélek sem volt ott. Hol van a három cimbora?

Talán elbújtak valahol, hogy megtréfáljanak? Az egész környéket tűvé tettem, de nem akadtam rájuk.

Mindig az volt az elvem, hogy előbb gondolkodni kell, és csak aztán cselekedni. De most annyira megörültem a szerencsémnek, hogy elhatároztam: ezeket a drága perceket nem fogom elszalasztani. Elhamarkodott dolog volt, de tüstént munkához láttam.

Elővettem késemet, és Incsu Csunna sírjának nyugati oldalán kivágtam egy gyeptéglát - szép szabályosan, hogy később visszatehessem a helyére, és tevékenységem nyomait eltüntessem. Egyetlen göröngynek sem szabad elárulnia, hogy itt ásott valaki. Takarómat leterítettem magam mellé, és a kiemelt földet abba raktam, hogy később a gödröt betemethessem vele.

Lázas sietséggel dolgoztam, hiszen minden pillanatban visszajöhettek és rajtakaphattak. Időnként feszült figyelemmel hallgatóztam, nem közelednek-e a lépteik. Ilyen izgalomban könnyű hibát elkövetni. De most nem törődtem semmivel, csak a munkámmal.

A lyuk egyre mélyebb lett, már alig tudtam belenyúlni a fenekéig.

Ekkor késem egy kőbe ütközött. Kiemeltem a követ, és alatta egy másik kő feküdt. Kiderült, hogy egy teljesen száraz, négyszögletes üregre bukkantam, melynek oldalait sima kövekkel rakták ki. És ebben az üregben egy erős bőrtok került a kezembe - nyilván Winnetou testamentuma. Gyorsan a zsebembe dugtam, és siettem a gödröt betemetni.

A munkának ez a része már sokkal könnyebb volt, mint a kezdete.

Takarómról beleszórtam a földet, és öklömmel keményre döngöltem, végül visszaraktam a gyeptéglát a helyére. Senki emberfia észre nem veheti, hogy itt egy gödröt ástak.

Hála istennek, ez remekül sikerült! - legalábbis azt gondoltam. Megint füleltem, de a legkisebb neszt sem hallottam. Nagyszerű, akkor még arra is van időm, hogy a bőrtokot is kibontsam! Nem is tok volt, csak egy négyszögletes, puha bőrdarab, melynek sarkait behajtották, mint egy borítékot; a csücsköket négy bevágásba dugták, hogy szét ne nyíljon. Ebben a borítékban egy másikat találtam, amelyet Winnetou szarvasínnal varrt össze. Kibontottam, és megpillantottam a végrendeletet, mely több sűrűn teleírt papírlapból állt.

Rejtsem el, vagy mindjárt kezdjek bele az olvasásába? - kérdeztem magamban. - Végtére is mit kockáztatok vele? Ha útitársaim visszajönnek, és látják, hogy olvasok valamit, mi kifogásuk lehetne ellene?

Hiszen nem tudják, miről van szó! Lehet nálam egy régi levél, amit néha előveszek, hogy újra elolvassam. Nincs is joguk megkérdezni, mit olvasok. És ha megkérdezik, mondhatok akármit, ami éppen az eszembe jut.

Nem is tudtam gondolkodni, annyira lebilincselt Winnetou írása.

Igen, a kézírása! Mert Winnetou tudott írni. Mint annyi más dologban, ebben is Kleki Petra volt a tanítómestere. A tehetséges apacs ifjú megértette az írás fontosságát, s addig gyakorolta, míg tökélyre nem vitte.

Volt egy zsebkönyve, melybe gyakran felírt egyet-mást. Ismertem az írását - ha nem is szép, de jellegzetes betűket vetett a papírra. Olyan volt, mint egy

tizennégy éves diák írása, aki igyekszik szép betűket rajzolni.

Leültem, és térdemre raktam a papírokat. A sorokból Winnetou egyénisége áradt felém. Szabályos, kínosan egyforma sorai rendszeretetre és logikus gondolkodásra vallottak. Vajon mikor írta ezeket a sorokat, és mit gondolt, mit érzett, amikor írta? Szememet könnyek borították el, miközben olvasni kezdtem:

Kedves jó testvérem!

Te élsz, és Winnetou, a Te szerető testvéred halott. De lelke melletted van - a tenyereden tartod -, hiszen ezeken a papírlapokon él, és szívedbe zárhatod.

Most megtudod apacs testvéred utolsó kívánságát, és elolvasod hozzád intézett utolsó üzenetét, melyet nem szabad elfelejtened soha. De mindenekelőtt vésd szívedbe azt, ami a legsürgősebb - amit most el kell végezned. Winnetounak nem ez az egyetlen végrendelete - van egy másik is, amit szavakkal oltott harcosai szívébe. Ez itt, amit papírra vetett, csak neked szól.

Sok aranyat, nagy kincset bízok rád, és azt kell tenned vele, amit ezeken a lapokon megszabok. A kincset valamikor a Nugget's Hillen rejtettük el, de Santer, a gyilkos, kinyújtotta utána véres kezét. Ezért Winnetou elvitte a kincset a Deklil-tóhoz, ahol már jártál vele. Most jegyezd meg a helyet, ahol megtalálhatod. Átlovagolsz az Indelcse-csillen, [* Fenyő-berek *] egészen fel a Ce-sosig, [* Medve-szikla *] a Kék-Zuhatagig. Ott leszállsz a lóról, és felkapaszkodol a. . .

Idáig jutottam az olvasásban, amikor megszólalt egy hang a hátam mögött:

- Good morning, Mr. Shatterhand! Mit betűzget olyan nagy buzgalommal?

Megfordultam, és máris ráeszméltem arra, hogy életem legnagyobb ostobaságát követtem el. Micsoda könnyelműség! Micsoda meggondolatlanság! Amikor a két vadpulykát ledobtam a földre, puskáimat is melléjük raktam. Ott feküdtek vagy tízlépésnyire mögöttem. De ez még

nem minden. Amikor leültem a fűbe, hogy az írást elolvassam, nem támaszkodtam a sírhalomnak, hanem háttal az ösvény felé fordultam, mely a tisztásról az erdőbe vezetett. Így aztán nem vettem észre, hogy valaki a hátam mögé oson, elvágja utamat a fegyvereimhez, és saját puskáját reám szegezi. Egyetlen ugrással felpattantam, mert ez a valaki nem volt más, mint - Santer!

A következő pillanatban a derekamhoz kaptam. Az övemhez talán, hogy kést rántsak, vagy előhúzzam a revolveremet? Igen, azt akartam, egészen elfelejtve, hogy az imént, amikor letérdeltem a földre, és ásni kezdtem, övemet lecsatoltam, és mindenestül félredobtam, mert akadályozott volna a munkámban. Most aztán az öv is, a kés is, a revolver is ott feküdt néhány lépésnyire tőlem, és pillanatnyilag teljesen fegyvertelen voltam. Santer észrevette hiábavaló kézmozdulatomat, gúnyosan felkacagott, és fenyegető hangon rám rivallt:

- Egy lépést se! Ha fegyvereid után nyúlsz, tüstént agyonlőlek! Vigyázz - nem tréfálok!

Szeme felvillant, és láttam, hogy egyetlen mozdulatomra habozás nélkül elsütné a fegyverét. Váratlan megjelenése annyira meglepett, hogy egy percre valósággal megdermedtem. De már felocsúdtam bávaságomból, agyam újra működni kezdett, és hidegvérűen néztem a nyomorult gazember sunyi szemébe.

- Most a kezemben vagy végre! - kiáltotta. - Látod ujjamat a puska ravaszán? Egy kis nyomás, és golyó röpül a fejedbe! Erre nem számítottál, mi?

- Nem - feleltem nyugodtan.

- Azt hitted, csak holnap este érkezem ide. Alaposan melléfogtál!

Ezt is tudta - nyilván beszélt már a társaimmal. De hol vannak most?

Sajnáltam, hogy nincsenek itt, mert akármilyen sötét alakok is, mégsem gyilkosok, és Santer az ő szemük láttára talán nem mert volna megölni. Így

sem öl meg - gondoltam -, csak nem szabad ingerelnem.

Santer izzó gyűlölettel nézett rám, és így folytatta:

- A Salt Forkhoz igyekeztem, mert Tanguával akartam beszélni. El akartam újságolni neki, hogy a barátod az apacs kutya végre fűbe harapott. De útközben találkoztam néhány kajova harcossal, és így velük üzentem meg a hírt Tanguának. Így aztán hamarabb érkeztem ide. Az erdőben Gatesbe botlottam. Elmesélte nekem, hogy valami Jones nevű ember csatlakozott hozzájuk, akinek két puskája van, egy hosszú meg egy rövid. Mindjárt rád gyanakodtam. Ez a fickó - gondoltam - ostobának tetteti magát, de nem lehet más, mint Old Shatterhand. Ideosontam, és végignéztem, amint egy lyukat túrsz itt, aztán betemeted. Miféle papiros az ott a kezedben?

- Egy szabószámla.

- Ne szemtelenkedj, mert pórul jársz! Még egyszer kérdezem: mi az?

- Jöjjön ide és nézze meg!

- Van eszembe! Majd később, ha már megkötöztünk. Mit kerestél ott a földben?

- Elásott kincseket.

- Ah! Mindjárt gondoltam! És csak egy szabószámlát találtál, mi?

Majd mindjárt megnézem. Melléfogtál, barátocskám! Mit gondolsz, mi lesz a vége?

- Egyikünk meghal - feleltem.

- Egyikünk? Szemtelen kuvasz! Még akkor is megugatsz, amikor tudod, hogy utoljára ugathatsz? Hiába vicsorítod rám a fogadat, nem menekülsz meg élve! És a kincs, amire úgy fájt a fogad, az enyém lesz!

- Nem tudom, mit beszél - feleltem vállvonogatva. - Itt nincs semmiféle kincs.

- Elvitték volna? Hova? Ahá, tudom már! A papír megmondja, amit a kezedben szorongatsz. No, megállj mindjárt ideadod! Fiúk, ide!

Kötözzétek meg!

Erre a parancsra Gates, Clay és Summer hirtelen előbukkant a fák mögül, ahol eddig rejtőzködtek. Gates bőrszíjat vett elő a zsebéből, és szinte mentegetőzve közeledett hozzám.

- Nem én vagyok a hibás, Sir! - mondta. - Hát nem Jonesnak hívják? Miért akart megtéveszteni? Lássa be, hogy rajtavesztett!

- Mit fecsegsz annyit! - kiáltott rá Santer. - Kötözd meg és kész! Te meg - fordult felém - dobd le azt a papírt, és nyújtsd oda a csuklódat!

Most már, hogy a másik három is ott volt, tökéletes biztonságban érezte magát, ám én egyáltalán nem adtam fel minden reményt. Lesz még egy kedvező pillanat, csak villámgyorsan meg kell ragadni - gondoltam.

- No, mi lesz? - ordította Santer. - Ledobod azt a papírt, vagy lövök!

Leejtettem az iratokat, s két kezemet - látszólag engedelmesen - magam elé tartottam, hogy kötözzék meg. Gates sietve hozzám lépett, és most ott állt köztem és Santer között.

- Félre onnan, hé! - kiáltott rá Santer. - Útban vagy, ha lőnöm kell!

Oldalt állj mellé, és. . .

Nem fejezhette be a mondatát, mert tapintatlan módon félbeszakítottam.

Ugyanis abban a pillanatban megragadtam Gatest a derekánál, felemeltem a magasba, és Santer felé hajítottam, aki félreugrott ugyan, de már későn -

Gates rázuhant, felborította, a puska meg kirepült a kezéből. Egy szempillantás alatt odaugrottam, és Santer mellé térdeltem.

Egy ökölcsapás - és elvesztette az eszméletét. Gyorsan feltápászkodtam, és mennydörgő hangon a három jómadárra rivalltam:

- Ebből is láthatjátok, hogy valóban Old Shatterhand vagyok! Tüstént dobjatok el minden fegyvert, mert lövök! Én sem tréfálok!

Amikor Santerre térdeltem, első dolgom volt övéből kihúzni a revolverét, s ezt szegeztem most a három "tapasztalt vadnyugati vadászra", aki tüstént engedelmeskedett.

- Üljetek le oda, az indián lány sírjára, de gyorsan!

Ezt is megtették. Azért ültettem őket éppen arra a helyre, mert ott nem volt semmi fegyver a közelben.

- Maradjatok nyugton! Nem lesz semmi bajotok. De ha ellenkezni vagy szökni próbáltok, elbúcsúzhattok az élettől!

- Hát ez borzasztó! - jajdult fel Gates, tagjait dörzsölgetve. - Felkapott, mint egy labdát, és odavágott, hogy csak úgy nyekkentem! Azt hiszem, eltörtek a csontjaim.

- Hát csak vigyázz, mert arra is sor kerülhet! Kinek a szíja ez?

- Mr. Santertől kaptam.

- Van belőle több is?

- Igen.

- Ide vele!

Zsebéből néhány szíjat vett elő, és felém dobta; összefűztem velük

Santer lábait, a kezeit meg hátrakötöztem.

- Most próbáljon megmozdulni - nevettem elégedetten. - Kötözzelek meg titeket is?

- Fölösleges, Sir - felelte Gates. - Meg sem mozdulunk, amíg meg nem engedi. Jól megtréfált bennünket. Old Shatterhand - mi meg egy jámbor trappernek tartottuk.

- Lőttetek valamit?

- Semmit.

- Nézzétek azt a két vadpulykát. Ha rendesen viselkedtek, később megsütjük és elfogyasztjuk együtt. Remélem, most már ti is látjátok micsoda gazember ez a Santer.

Mintha nevének emlegetése felébresztette volna ájulásából, hirtelen kinyitotta szemét.

- Mi ez? - kiáltotta rémülten. - Ki kötözött meg?

- Én, ha nem veszi rossz néven - feleltem mosolyogva. - A helyzet, mint látja, megfordult. Bele kell törődnie.

- Átkozott kutya! - hörögte fogcsikorgatva.

- Azt tanácsolom, vigyázzon a szájára! Az előbb kényszerűségből belenyugodtam a tegezésbe, de most már megkövetelem az udvarias hangot, megértette, Santer úr?!

Egymás mellett kuporgó embereire pislogott és megkérdezte:

- Fecsegtetek?

- Egy szót sem - felelte Gates.

- Nem is tanácsolom.

- Miről van szó? Mit nem szabad kifecsegniük?

Mindnyájan hallgattak.

- Beszéljen, Gates! - kiáltottam. - Ne várja meg, míg én nyitom ki a száját! Miről van szó?

- Az aranyról - felelte látszólag kényszeredetten.

- Nem a kajovákról, akikkel Santer a völgyben találkozott? Ha van esze, nem vezet félre! Igaz, hogy kajovákkal találkozott?

- Igaz.

- Nem is volt a Salt Forknál?

- Nem.

- Hány kajovával találkozott?

- Azt mondta, hatvan harcossal.

- Ki volt a vezetőjük?

- Pida, Tangua törzsfőnök fia.

- És hol vannak most?

- Hazamentek a falujukba.

- Biztos?

- Nem hazudok, Sir - felelte Gates.

Tűnődve néztem rá. Hangja nem tetszett nekem, s szemében is mintha alattomosság bujkált volna.

- Jól van, Mr. Gates. Az ember maga választja meg az útját, de felelős is a választásáért. Ha megtévesztett, megkeserüli.

Felvettem a földről Winnetóu végrendeletét, betettem a kettős bőrtokba, és zsebembe dugtam.

- Még mindig bízik ebben a gazemberben, Mr. Gates? - kérdeztem.

- Nem tudom - felelte tétovázva, majd Santerre pillantva hozzátette: - Megígérte, hogy osztozunk az aranyban.

- Nem lesz alkalma ígéretét megtartani, ha akarná is - mondtam.

- Jól megkötöztem.

- Még kiszabadulhat - felelte Gates, és összenézett Santerrel.

- Bajosan - jelentettem ki komoran.

Gates gúnyosan felkacagott.

- Erről még beszélünk, Old Shatterhand! - mondta kihívóan.

- És ha most lepuffantom, mint egy veszett kutyát? - kérdeztem dühösen.

- Nem félek én attól! - vigyorgott Santer. - Old Shatterhand viszolyog az emberöléstől.

Hallatlan szemtelenség! - gondoltam. - Élete a kezemben van, és még csúfolódni merészel. Már-már elhatároztam, hogy megmutatom neki: ez egyszer tévedett! De aztán legyintettem.

- Igaza van, Santer. Az én szememben egy emberélet többet számít, mint a magáéban. De vigyázzon - más a gyilkosság, és más egy gyilkos

megbüntetése! Szégyen és gyalázat volna, ha egy olyan elvetemült gazfickó, mint maga, szárazon megúszná!

- Büntetni csak bírónak van joga! - kiáltotta. - Ha bosszút áll rajtam, nevezheti, aminek akarja, mégiscsak gyilkolt!

- Jól van, nem bántom. Elszállítom a legközelebbi erődbe, és ott átadom a hatóságnak.

- Igazán? Hahaha!

Santer gúnyos, ujjongó kacagását indián torkok vad ordítása harsogta túl már a következő pillanatban. Rikító színekre mázolt kajova harcosok ugrottak elő a fák mögül, és lepték el a tisztást percek alatt. Kígyók módjára, nesztelenül kúsztak idáig, és hirtelen minden oldalról körülfogtak.

Gates rútul becsapott. Tudta, de elhallgatta, hogy Santer magával hozta a kajovákat ide a Nugget's Hillre. Amint hírét vették Winnetou halálának, elhatározták, hogy ezt a nagy, örvendetes eseményt azon a helyen ünnepelik meg, ahol Winnetou apjának és húgának a sírja is hozzájárul diadalittas örömükhöz. Ez indián gondolkodásra vall, de Santer is értett hozzá, hogy szenvedélyeiket felszítsa.

A rajtaütés, bármilyen váratlanul ért is, nem hozott ki a sodromból.

Az első pillanatban védekezni akartam, és már felemeltem revolveremet; de amint láttam, hogy hatvan harcos vesz körül, visszadugtam a kis fegyvert az övembe. Megértettem, hogy a menekülés lehetetlen, az ellenállás pedig értelmetlen - helyzetemet csak súlyosbíthatom vele. Az egyetlen, amit tehettem; az volt, hogy eltaszítottam magamtól azt a néhány indiánt, aki túlságosan közel jött hozzám, és már rám akarta tenni kezét.

- Megállj! - kiáltottam. - Old Shatterhand megadja magát a kajova harcosoknak. Hol van a fiatal főnök? Önként csak neki adom meg magamat, senki másnak!

Az indiánok kissé hátrább húzódtak, és tekintetük Pidát kereste, aki a rajtaütésben nem vett részt, hanem egy közeli fa alatt állva várta a fejleményeket.

- Önként? - vijjogott Santer gúnyos hangja. - Ki kérdezi ezt a fickót, mihez van kedve? Ha nem adja meg magát, szétverjük a fejét!

De csak szájaskodott - egyébként óvakodott attól, hogy közel jöjjön hozzám. Biztatására a kajovák újra nekem estek, de nem fegyverrel, csak a kezükkel, mert élve akartak elfogni. Teljes erőmből védekeztem, és több kajovát leütöttem, ám végül a túlerő lehengerelt. Ekkor Pida rájuk parancsolt.

- Hagyjátok! Nem kell bántani, hiszen meg akarja adni magát!

Santer dühösen ráordított:

- Mit kíméled? Verjétek agyon! Én parancsolom!

A fiatal törzsfőnök odalépett hozzá, és így szólt:

- Neked nincs semmi parancsolnivalód. Nem tudod talán, ki a kajova harcosok vezetője?

- Te.

- S ki vagy te?

- A kajovák barátja, kinek a szava, remélem, számít valamit.

- A kajovák barátja? Ki mondta azt?

- A te apád.

- Nem igaz. Tangua, a kajovák nagy főnöke, sohasem nevezett téged a barátjának. Egy sápadtarcú vagy, akit megtűrtünk magunk közt, semmi több.

Kedvem lett volna ezt a szóváltást felhasználni arra, hogy megkíséreljem a szökést, ami talán sikerülhetett volna, hiszen a harcosok minden figyelmét Pida és Santer kötötte le. Csakhogy ebben az esetben itt kellett volna hagynom a fegyvereimet, amire nem tudtam magam elhatározni. Már nem is törhettem rajta a fejemet, mert Pida közeledett hozzám, és megkérdezte:

- Old Shatterhand az én foglyom. Átadja nekem minden tulajdonát?

- Átadom - feleltem.

- És megengedi, hogy megkötözzék?

- Nem védekezem.

- Akkor add ide a fegyvereidet! Örültem, hogy így beszél, mert elárulta vele, hogy még most is tart tőlem. Szó nélkül átnyújtottam neki késemet és forgópisztolyaimat.

Santer lehajolt, és magához vette puskámat meg karabélyomat.

- Hogy mersz azokhoz a fegyverekhez nyúlni? - szólt rá Pida. - Teszed le rögtön?!

- Eszemben sincs! Ez a két fegyver az enyém!

- Nem igaz! Az enyém!

- Miért? - kérdezte Santer kihívóan.

- Mert Old Shatterhand nekem adta meg magát, és így mindene az enyém!

- De kinek köszönheted, hogy elfoghattad? A kezemben volt, azt tehettem vele, amit csak akartam. Nem mondok le róla, és a híres Henrykarabélyról sem!

Pida fenyegetően felemelte karját.

- Azonnal tedd le! - parancsolta.

- Nem! - felelte Santer.

- Vegyétek el tőle! - fordult harcosaihoz Pida.

- Csak nem akartok kezet emelni rám? - kérdezte Santer, öklét védekezően maga elé emelve.

- Vegyétek el tőle! - ismételte Pida.

Santer látva, hogy több kéz nyúl felé, eldobta a fegyvereket, és felkiáltott:

- Itt van! Vigyétek egyelőre! De nem hagyom annyiban a dolgot!

Panaszt teszek Tanguánál.

- Tedd azt! - felelte Pida megvetően.

A két fegyvert odavitték hozzá, én meg kinyújtottam kezemet, hogy megkötözzék. Ezalatt Santer hozzám lépett, és így szólt:

- Nem bánom, tartsátok meg a puskákat, de minden egyéb, ami a zsebében van, az enyém, különösen ez itt. . .

Zsebem felé nyúlt, ahová Winnetou végrendeletét becsúsztattam.

- El innen! - rivalltam rá olyan hangon, hogy ijedten visszahőkölt, de gyorsan összeszedte magát, és gúnyosan arcomba vigyorgott:

- A kutya teremtésit, ez aztán a szemtelen fickó! Tudja, hogy vége van; és még rám mordul, mint egy veszett kutya! Ide azzal a papírral!

Tudni akarom, mi van rajta!

- Vedd el, ha mered!

- Ha merem? Hahaha!

Megint közelebb jött, és mindkét kezével nekem esett. Ám az én kezeimet még nem kötözték meg egészen. A szíjat csak az egyik csuklómra erősítették, és éppen most akarták ráhurkolni a másikra. Gyors mozdulattal kiszabadítottam kezeimet, jobbommal megragadtam Santer vállát, bal öklömmel meg a fejére csaptam. Menten összerogyott, és elnyúlt, mint egy tuskó.

- Uff! - kiáltották az indiánok körülöttem.

- Most pedig kötözzetek meg újra - mondtam nyugodtan, és odatartottam két csuklómat.

- Old Shatterhand megérdemli a nevét - bólintott a fiatal törzsfőnök elismerőn. - Mi az, amit ez a Santer el akar venni tőled?

- Egy darab papír - feleltem, de hogy micsoda papír, arról hallgattam.

- Azt mondja, valami kincsről van szó benne.

- Ugyan! Honnan tudná, miről szól? Kinek a foglya vagyok tulajdonképpen - a tied vagy az övé?

- Az enyém.

- Akkor miért tűröd, hogy a zsebembe nyúljon?

- Mi csak a fegyvereidet akarjuk, a többi nem kell nekünk.

- Akkor se engedd a közelembe! Nem tűrhetem el, hogy egy ilyen fickó a zsebemben turkáljon! Neked adtam meg magamat, mert derék harcos vagy. De ne feledd el, hogy én is derék harcos vagyok, s ez a Santer arra sem méltó, hogy belerúgjak!

Az indiánok nagyra becsülik a bátorságot és a büszkeséget, még ellenségeikben is. Pida elismeréssel nézett végig rajtam.

- Old Shatterhand a legbátrabb vadász a sápadtarcúak között - mondta. - A másik sápadtarcúnak két nyelve van, és két arca van. Nem hiszek neki, és nem engedem meg, hogy a zsebedbe nyúljon.

- Köszönöm! - feleltem. - Méltó vagy arra, hogy három sastollat viselj! Az igazi harcos megöli az ellenfelét, de nem alázza meg.

Láttam, hogy örül szavaimnak, és szinte sajnálkozva felelte:

- Igen, megöli. . . neked is meg kell halnod. Szép halálod lesz. . . sokat fogsz szenvedni!

- Nem bánom, kínozzatok meg, egyetlen jajszót sem fogtok ajkamról hallani. De ezt a fickót tartsátok távol tőlem.

Miután kezeimet összekötözték, le kellett feküdnöm a földre, hogy lábaimat is összeszíjazzák. Közben Santer magához tért kábultságából.

Felállt, hozzám sietett, és belém rúgott.

- Megütöttél, kutya? - kiáltotta. - Ezt megkeserülöd! Most meg fojtlak!

Lehajolt, hogy nyakamat megmarkolja.

- El onnan! - rivallt rá Pida. - Megtiltom, hogy hozzá nyúlj!

- Nekem nem tilthatsz meg semmit! - felelte Santer dühösen. - A fogoly kezet mert emelni rám, és megtanítom tisztességre, ha addig élek is!

Ekkor olyasmi történt, amire nem számított. Hirtelen behúztam a térdemet, aztán a két összekötözött lábammal akkorát rúgtam Santerbe, hogy megtántorodott, és hátrafelé bukfencezve megint elnyúlt a földön, még a fejét is jól odaütötte. Most már üvöltött dühében, és újra nekem akart

rontani, de alig tudott feltápászkodni. A koponyája sajgott, és minden tagja fájt. Előrántotta revolverét, rám fogta, és így kiáltott:

- Most megdöglesz, te kutya!

A mellette álló indián megragadta a karját; a revolver eldördült, de a golyó nem talált el.

- Ereszd el a karomat! - kiáltott az indiánra Santer. - Ez a kutya előbb megütött, és most megrúgott! Golyót eresztek bele! Régi ellenségem - azt teszek vele, amit akarok!

- Nem teheted azt, amit akarsz! - figyelmeztette Pida, és fenyegetően felemelte kezét. - Old Shatterhand élete felett csak én rendelkezem.

Ha megölöd. . ., meghalsz!

- Hát mit akarsz vele tenni? - kérdezte Santer kissé szerényebben, szemmel láthatóan megfélemlítve.

- Megtanácskozom harcosaimmal.

- Mit kell itt tanácskozni? Öljétek meg és kész! Azért jöttetek ide, hogy megünnepeljétek legnagyobb ellenségetek, Winnetou halálát. Ez a kutya az ő barátja volt. Itt, ezen a helyen kell halálra kínozni!

- Én meg azt mondom, hogy otthon, a kajova faluban. Apám, Tangua, a kajovák nagy főnöke szabja meg, mi történjék vele.

- Csak nem akarjátok oda vinni? Nagyon nagy hiba lenne! Old Shatterhand már sokszor megszökött a fogságból. Azt akarod, hogy újra elmenekülhessen?

- Majd gondom lesz rá, hogy ne szökhessen meg - felelte Pida.

- Apám és az egész kajova törzs gyönyörködjék halálában. De addig úgy bánunk vele, ahogy híres harcossal bánni illik.

- Micsoda? Még dédelgeted? Így bánsz az ellenségeddel?

- Mindenesetre másképpen bánok vele; mint teveled bánnék, ha te lennél a helyében!

- Jó. Legalább tudom, mihez tartsam magam. De nemcsak a te foglyod; hanem az enyém is, és én is ott akarok lenni, amikor kileheli a lelkét! Veletek megyek a falutokba.

- Ezt nem tilthatom meg - mondta Pida hidegen -, de ha Old Shatterhandhez nyúlsz, tulajdon kezemmel öllek meg. Most pedig tanácskozni akarok öreg és bölcs harcosaimmal.

- Én is ott leszek! - kiáltott fel Santer.

- Nem leszel ott. A mi tanácskozásunkon neked semmi szavad!

Kiválasztotta harcosai közül az öregebbeket, és leült velük, tőlünk és a többiektől félrehúzódva, tanácskozni. A fiatalabb harcosok körülöttem kuporogtak indián módra a fűben, és halkan beszélgettek; szavaikat nem értettem ugyan, de alighanem rólam beszéltek. Észrevehetően büszkék voltak rá, hogy Old Shatterhand a foglyuk. Ha otthon ünnepélyesen halálra kínozzák, ez olyan dicsőség lesz, melyet minden más törzs bizonyára megirigyel. Úgy tettem, mintha ügyet sem vetnék rájuk, de lopva megfigyeltem őket - sorra vettem minden arcot, és igyekeztem kitalálni, mit fejez ki. Úgy vettem észre, nem éreznek irántam igazi gyűlöletet. Semmi esetre sem néztek rám olyan ádáz haraggal; mint annak idején, amikor főnöküket nyomorékká tettem. Azóta évek teltek el, a szenvedélyes gyűlölet lecsillapodott - belőlem híres vadász lett, s olyan harcos, aki sokszor bebizonyította, hogy az indiánt éppen olyan embernek tekinti, mint a fehéreket. Csak Tangua gyűlölt ugyanolyan hevesen, mint régen, ami nyomorék állapotának természetes következménye volt. Úgy gondolt rám, mint rokkantságának előidézőjére; arról persze megfeledkezett, hogy mindennek ő volt az oka.

A kajovák azt is tudták, hogy Pida élete a kezemben volt, de nem bántottam. Inkább erre gondoltak, mint arra a régebbi eseményre, amikor Tangua arra kényszerített, hogy célba vegyem - de akkor is csak a térdét roncsoltam szét. Néha rám néztek, s szinte tiszteletteljes pillantást vetettek rám. Persze hiba lett volna, ha ebből valami reményt merítek a sorsomat illetően. Nem várhattam tőlük kegyelmet. Nagy várakozással néztek kivégzésem elébe. Ez olyan izgalmas esemény volt számukra, mint egy Civilizáltabb helyen a színház vagy hangverseny, egy nagy író vagy zeneköltő művének meghallgatása. Még évek múltán is arról fognak beszélni, milyen hősiesen tűrte Old Shatterhand a szenvedéseket, melyek halálát megelőzték.

Mindezt tudtam, de valahogy mégsem féltem, még csak nem is aggódtam.

Már sokszor voltam olyan veszedelmes helyzetben, mely reménytelennek tűnt, s végül mégis kivágtam magamat. Így lesz most is!

Eszembe sem jutott a játszmát feladni. Az ember ne adja fel a reményt az utolsó pillanatig, de természetesen a küzdelmet sem! Minden erejét latba kell vetnie, s a maga részéről is mindent el kell követnie, hogy reménye teljesüljön. Mert ölbe tett kezekkel várni a jó szerencsét - balgaság; de bizakodva küzdeni az utolsó percig - férfihoz méltó, és többnyire sikerhez vezet.

Santer most Gates és a két másik fehér mellé telepedett le, és halkan, de nagy buzgalommal magyarázott nekik valamit. Sejtettem, miről beszél. Ezek is hallották már Old Shatterhand nevét, s tudták róla, hogy tisztességes ember. Talán meg is bánták, hogy tőrbe ejtettek, hiszen tudniuk kell, hogy nekik köszönhetem, ha elpusztulok. Hazudtak nekem, szándékosan megtévesztettek, elhallgatták, hogy a kajovák idejöttek. Santer most azon igyekezett, hogy lelkiismeretüket elaltassa, és ezeket az embereket mindenféle hazugságokkal ellenem hangolja.

A tanácskozás nem tartott sokáig. Az öreg harcosok felálltak helyükből, és Pida így hirdette ki az eredményt:

- A kajova harcosok nem maradnak itt, hanem hazatérnek falujukba.

Most enni fognak, de utána rögtön útnak indulnak. Mindenki készüljön fel az útra!

Pontosan ezt vártam, de Santer, aki nem ismerte eléggé az indiánok szokásait és gondolkodását, csalódást érzett. Felugrott, és Pidához sietett.

- Menni akartok? - kérdezte hevesen. - Hiszen elhatároztuk, hogy néhány napig itt maradunk!

- Akkor úgy volt, most meg másképpen határoztunk - felelte Pida nyugodtan.

- Hát nem ünnepelitek meg Winnetou halálát?

- Dehogynem, csak nem most.

- Hát mikor?

- Ezt majd Tangua dönti el.

- Nem értem! Mi okotok lehet arra, hogy az elhatározást megmásítsátok?

- Nem tartozunk neked számadással. Mégis megmondom, mert azt akarom, hogy Old Shatterhand is meghallja.

Kíváncsian néztem Pidára, aki inkább hozzám fordult, mintsem Santerhez, és így folytatta:

- Amikor ide jöttünk, akkor még nem tudtuk, hogy Old Shatterhand is a kezünkbe kerül. Ez a fontos esemény megkettőzi örömünket és diadalunkat. Winnetou az ellenségünk volt, de vörösbőrű. Old Shatterhand is az ellenségünk, de sápadtarcú. Az ő halála még nagyobb ünnep lesz számunkra, mint Winnetoué. A kajova törzs minden fia és leánya ki akarja venni részét a kettős ünnepből. Ezért hazamegyünk a falunkba, ahol az egész törzs összegyűlhet, és Tangua, a legnagyobb és legöregebb törzsfőnök ítélkezik a fogoly sorsa fölött.

- Erre nincs alkalmasabb hely, mint az, ahol éppen most vagyunk! - vitatkozott Santer. - E sírok mellett kell kivégezni és eltemetni!

- Tudom. Nem is kell máshol meghalnia. Visszahozhatjuk ide.

- Magad mondod, hogy Tangua is végig akarja nézni kínszenvedéseit. De Tangua nem jöhet ide - nem tud lóra ülni.

- De két ló ide tudja hozni. Döntse el ő, hol haljon meg Old Shatterhand. Akárhol kell is meghalnia, holttestét itt fogjuk eltemetni.

- Ki hozza ide?

- Én magam.

- Furcsa! - nevetett Santer. - Mi oka lehet egy kajova harcosnak arra, hogy egy sápadtarcú holttestével vesződjék?

Pida büszkén felemelte fejét, és így felelt:

- Mi oka lehet? Megmondom neked. Old Shatterhand ellenségünk ugyan, de nem galád ellenség. Odalenn, a Pecos folyónál megölhette volna Tanguát, de nem tette, csak megbénította. Harcolt a vörösbőrűek ellen, de tisztelte és becsülte őket. Ha hősi halált halt, testét nem dobjuk oda a halaknak vagy a prérikutyáknak vagy a keselyűknek prédául.

Pida azt hallotta, hogy Nso Csi, az apacsok szép leánya, neki ajándékozta szívét. Ezért mellette fogjuk eltemetni. Ez lesz Pida hálája azért, hogy Old Shatterhand visszaajándékozta életét. Kajova testvéreim hallották szavaimat, és most mondják meg, helyeslik-e.

Kérdően nézett végig körülötte álló harcosain.

- Uff! Uff! Uff! - hangzott minden ajakról.

A fiatal törzsfőnök nemes viselkedése igazán meghatott. Ki várt volna ennyi gyengédséget egy fiatal indiántól? Santer fogát csikorgatta dühében, majd abban keresett vigaszt, hogy gúnyolódni kezdett velem.

- No; mindegy! - mondta. - Akár itt döglesz meg, akár a Pecos partján, az a fő, hogy megdöglesz! Ott leszek a temetéseden!

- Vagy én a tiéden! - feleltem.

- Mit beszélsz? Úgy látszik, szökésre gondolsz. Abból nem eszel! Éjjel-nappal rajtad lesz a szemem!

A kajovák nemsokára felkerekedtek, s levonultak a völgybe, ahol a lovaikat hagyták. Lábamról leoldozták a szíjakat, hogy menni tudjak, de két indián közrefogott, és egy lépést sem tágított mellőlem. Pida mindkét puskámat a vállára akasztotta. Santer és három cimborája kantárszáron vezette a lovát, az enyémet meg egy kajova harcos vezette.

Amikor leértünk a völgybe, újabb pihenő következett. A kajovák tüzet raktak, és vadpecsenyét sütöttek, de szárított húst is hoztak magukkal nyeregtáskájukban. Nagyon szép adag húst kaptam, annyit, hogy alig tudtam elfogyasztani; mégis megettem az utolsó falatig, mert azt akartam, hogy jó erőben legyek. Kezemet is kénytelenek voltak feloldozni, hogy enni tudjak, de közben nagyon vigyáztak rám, nehogy eszembe jusson megugrani. Étkezés után lovam hátára kötöztek, s a kis csapat elindult a kajova falu felé.

Amikor kijutottunk a síkságra, hátrafordultam a nyeregben, hogy még egy pillantást vessek a Nugget's Hillre - búcsúpillantást talán?

Vajon viszontlátom-e még Incsu Csunna és leánya sírját? Vagy úgy lesz, ahogy Pida mondta: eltemetni hoznak ide vissza?

Az ismert úton - a Salt Forkig és a Red Riverig - nem történt semmi rendkívüli vagy említésre érdemes. A kajovák éberen őrködtek, de ha nem vigyáznak rám annyira, akkor sem szökhettem volna meg, mert Santer egy pillanatra sem tágított mellőlem. Mindent elkövetett, hogy az utat

megnehezítse számomra, és minden alkalmat megragadott a bosszantásomra. Ami ez utóbbit illeti, meg kell mondanom, hogy minden erőlködése hiábavaló volt, mert gúnyos megjegyzéseit eleresztettem a fülem mellett; szavait rendületlen közönyösséggel hallgattam, és egyetlenegyszer sem tettem meg neki azt a szívességet, hogy válaszoljak. Tettlegességre nem vetemedhetett, mert Pida nem tűrte, hogy csak egy ujjal is hozzám nyúljon.

Gatest, Clayt és Summert az indiánok levegőnek tekintették, és ezért kénytelenek voltak Santerrel tartani. Észrevettem ugyan, hogy néha-néha hozzám is szerettek volna egy-egy szót intézni, s Pida nem is törődött volna vele, de Santer ezt mindig megakadályozta. Attól tartott; hogy még kinyitom három segítőtársa szemét, és ez természetesen nem volt ínyére. Egyébként nyersen és türelmetlenül beszélt velük is. Most már a terhére voltak. Amíg abban reménykedett, hogy a segítségére lesznek a kincs megtalálásában, minden lehető módon kedveskedett nekik. De a helyzet megváltozott. Megtudta tőlük, hogy az én véleményem szerint Winnetou elvitte innen a kincset jobb helyre, és ezt megerősítették a papírok is, amikhez egyelőre nem tudott hozzáférni. Most már az iratokra volt szüksége, nem segítőtársakra. Gatest és társait szívesen eltette volna láb alól, ha módja van rá.

A papírok! A papírok! Ez volt minden gondolata, legfőbb vágya, egyedüli törekvése. Nyíltan nem vehette el tőlem - Pida nem engedte meg. Csak két dolgot tehetett: vagy éjjel, álmomban lopja el tőlem a bőrtokot az iratokkal, vagy megvárja, míg megérkezünk a faluba, és rábírja Tanguát, hogy kívánságát teljesítse. Még azt is tudta, hogy az írásokat melyik zsebemben tartom. Megkötözött kézzel nem is tudtam volna máshova tenni, vagy jobban elrejteni. Ez bizony nagy gondot okozott nekem. Az életemmel már nem is törődtem, csak az aggasztott, vajon eleget tehetek-e Winnetou végakaratának.

A kajova falu ott volt persze a régi helyén, ahol a két folyó ölelkezett. Átkeltünk a Red Riveren, egy olyan ponton, ahol a víz sekély,

Most már csak néhány órányi lovaglás volt hátra, s Pida előreküldött két harcost, hogy érkezésünket jelentse. Elképzeltem, milyen ujjongás támad

majd az izgalmas hírre, hogy Pida elfogta Old Shatterhandet, és magával hozta.

Egyelőre még a nyílt prérin nyargaltunk, messze attól az erdőtől, mely mindkét folyó partját ellepte, de már számos lovas száguldott elénk, nem zárt csapatban, csak egyenként vagy párosával vagy hármasban, de elég sűrűn. Kajova ifjak voltak, akiknek nem volt türelmük Pidát megvárni, annyira szerették volna látni a híres foglyot, Old Shatterhandet. Éles, rikító kiáltással üdvözölték a hazaérkező harcosokat, kíváncsi pillantást vetettek rám, aztán a csapat végéhez csatlakoztak. Ha egy civilizált városban hasonló híresség fűződik hozzám, és a közfigyelem gyújtópontjába kerülök, akkor bizonyára az arcomba bámultak volna, és tapintatlanul meresztették volna rám szemüket - de itt szó sem volt ilyesmiről. A kajovák sokkal büszkébbek voltak, semhogy elárulják izgatottságukat és érdeklődésüket.

Csapatunk percről percre nagyobb lett, de senki sem háborgatott.

Amikor végre az erdőhöz értünk, mely eleinte csak egy keskeny liget volt a folyó partján, már legalább négyszáz indián vett körül, többnyire felnőtt harcosok. A falu, úgy látszik, megnőtt, amióta utoljára láttam, területre és lélekszámra egyaránt.

A fák alatt sátrak hosszú sora állt, amelyekben most nem tartózkodott senki, mert minden épkézláb ember kitódult a szabad ég alá, hogy a megérkezésünk szemtanúja legyen. Sok asszonyt láttam, öreget és fiatalt, valamint serdülő gyerekeket, fiúkat és lányokat egyaránt. Ezek nem voltak olyan tartózkodóak, mint a komoly, szófukar harcosok, és szörnyű lármát csaptak; szívesen befogtam volna a fülemet, ha kezeim szabadok - de a szíjak és kötelek nem engedték. A nagy ordítozás, visítás, kacagás és zenebona nemcsak féktelenségüket bizonyította, de azt is, hogy személyemnek milyen óriási jelentőséget tulajdonítanak.

Pida nyargalt a csapat élén. Most felemelte kezét, és gyors mozdulatot tett vele vízszintesen; erre a lárma úgy elnémult, mintha elvágta volna. Megint jelt adott, mire a lovasok nagy félkört alkottak, melynek közepén én álltam Pidával együtt, s mellette az a két kajova harcos, aki azt a feladatot kapta, hogy vigyázzon rám, mint a szeme világára, és éjjel-nappal tapodtat se

mozduljon el mellőlem. Santer is odatolakodott, de a fiatal törzsfőnök úgy tett, mintha észre se venné. Így poroszkáltunk egy nagy sátor felé, melynek csúcsát törzsfőnöki tollak díszítették. Bejárata előtt Tangua várt minket félig ülő, félig fekvő testtartásban. Rendkívül megöregedett, s szinte csontvázzá soványodott. Mély szemüregéből olyan pillantást vetett rám, mely szinte szúrt és vágott, s forró gyűlölet lobogott benne. Tangua haja hosszú volt és fehér, mint a hó; egészen megőszült, amióta utoljára láttam.

Pida leugrott lováról; ugyanezt tették harcosai is, és szorosan körülfogtak minket. Mindegyik hallani akarta, milyen szavakkal fogadja

Tangua régi ellenségét, Old Shatterhandet. Leoldoztak lovamról, s lábaimat is megszabadították a szíjaktól, hogy megállhassak Tangua előtt. Magam is kíváncsi voltam a törzsfőnök szavaira, de nagyon sokáig váratott.

Először is végignézett rajtam felülről lefelé, azután alulról felfelé, és ezt a vizsgálódást még kétszer megismételte. Pillantása zord volt, és alkalmas arra, hogy rettegéssel töltsön el. Azután behunyta szemét. Senki sem beszélt, mélységes csend következett, melyet legfeljebb a hátunk mögött álló lovak fészkelődése zavart meg kissé. A csend már kínossá vált, és éppen meg akartam törni, amikor Tangua lassan és ünnepélyesen megszólalt, anélkül, hogy szemét kinyitotta volna:

- A virág harmat után eped, de a harmat nem jön. A virág lehajtja fejét, és elfonnyad, de a harmat nem jön. A virág már haldoklik, amikor végre itt a harmat!

Megint hallgatott egy ideig, aztán így folytatta:

- A bölény a havat kaparássza, de nincs alatta fűszál. Éhesen elbődül, hívja a tavaszt, de a tavasz nem jön. A bölény lesoványodik, elveszíti púpját [* A bölény marja (válltája) magasabb, mint a kereszttája, s púposan emelkedik ki *], ereje elszáll, halála közeledik. Ekkor meleg szellőt érez, és itt a tavasz. Újra szünetet tartott.

Milyen különös lény az ember! Ez az indián mindig gyűlölt és üldözött, sértegetett, és az életemre tört, végül a kezembe került. Megölhettem volna,

de beértem azzal, hogy térdét vettem célba. Nyomorékká tettem, de csak kényszerűségből. Azóta megöregedett, csont és bőr lett, valóságos múmia, hangja is olyan, mintha a sírból szállt volna fel, de egyetlen gondolata a bosszú és a káröröm. Nem féltem tőle, magam sem tudom megmagyarázni, hogy miért, csak szánalmat éreztem iránta.

Megint megszólalt, kísérteties hangon, anélkül, hogy vértelen ajka megmozdulna:

- Tangua volt a virág, Tangua volt az éhező bölény. Bosszúra vágyott, de a bosszú nem jött el. Hónapról hónapra, hétről hétre, napról napra reménykedett, de hiába. És a halál küszöbén mégis bosszút állhat.

Hirtelen kimeresztette szemét, és felemelkedett, amennyire béna lába engedte, két sovány karját kinyújtotta, szétterpesztett ujjaival rám mutatott, és megbicsakló hangon felkiáltott:

- Jön, jön, jön! Már itt van, már itt van! Látom, itt áll a szemem előtt - a bosszú, melyet régóta vártam! Kutya - milyen halált mérjek rád?

Kimerülten visszasüppedt ültő helyébe, és megint behunyta szemét.

Senki sem merte a csendet megtörni, még fia, Pida is hallgatott. Hosszú szünet után Tangua újra kinyitotta szemét, és megkérdezte:

- Hogy került a kezetekbe ez a büdös varangyos béka? Tudni aka rom!

Santer tüstént megragadta az alkalmat. Nem várta be, hogy Pida feleljen, hiszen őt illette volna meg a szó, hanem Tangua elé ugrott.

- Én tudom a legjobban! - kiáltotta. - Mondjam el neked?

- Beszélj!

Santer hosszasan elmondott mindent, de legfőbb gondja az volt, hogy saját érdemét kidomborítsa. Senki nem szakította félbe. Pida sokkal büszkébb

volt, semhogy szavait helyesbítse, én meg igazán nem törődtem vele, hogy önmagát magasztalja. Amikor befejezte, még hozzá fűzte:

- Mindenki láthatja, hogy nekem köszönhetitek, ha bosszút állhattok rajta. Elismered?

Tangua bólintott.

- Jutalmul megteszed azt, amire kérlek?

- Talán - ha lehet.

- Csak tőled függ!

- Beszélj, mi a kívánságod!

- Old Shatterhand zsebében van valami, amire szükségem lenne.

- Mi az?

- Egy beszélő papiros.

- Tőled lopta el?

- Nem. Találta. Csak azért lovagoltam a Nugget's Hillre, hogy a beszélő papirost megkeressem, de ő megelőzött.

- Jól van, legyen a tied. Vedd el tőle.

Santer kezeit dörzsölte örömében, hogy célját elérte, és közelebb lépett hozzám. Nem szóltam semmit, meg sem moccantam, de olyan fenyegetően néztem rá, hogy megijedt, és nem mert a zsebembe nyúlni.

- Hallotta, mit parancsolt a törzsfőnök, Sir?

Most nem tegezett, sőt urazott, de ez nem hatott meg, s válaszra sem méltattam, mire így folytatta:

- Nézze, Mr. Shatterhand, önnek is a legjobb, ha nem ellenkezik.

Törődjön bele! Engedje meg, hogy a zsebébe nyúljak.

Még közelebb lépett, és már felém nyújtotta kezét; én azonban ökölbe szorítottam összeszíjazott kezeimet, és úgy állon csaptam, hogy hátrazuhant, és elgurult a földön. Az indiánoknak tetszett a dolog.

- Uff! - kiáltották többen. Ám Tangua másként fogta fel, és haragosan felkiáltott:

- Ez a megkötözött kutya még védekezni mer! Szíjazzátok meg úgy, hogy mozdulni se tudjon, és vegyétek ki zsebéből a beszélő papirost!

Ekkor szólalt meg először Pida.

- Apám, a kajovák nagy főnöke bölcs és igazságos, meghallgatja fia szavát.

Az öreg eddig figyelmetlen szórakozottsággal, szinte révedezve bámult maga elé, de most egyszerre felélénkült.

- Fiam miért beszél? Talán nem igazságos, amit ez a Santer nevű sápadtarcú tőlem kért?

- Nem.

- Miért?

- Mert én győztem le Old Shatterhandet, nem Santer. Old Shatterhand nekem adta meg magát. Kinek a foglya hát?

- A tied.

- Kié a lova, a fegyvere és minden, ami nála van?

- A tied.

- Akkor miért adod a beszélő papirost neki?

- Mert az övé. Old Shatterhand csak megelőzte.

- Bizonyítsa be! Ha a beszélő papiros az övé, mondja meg, a papiros miről beszél! A nagy főnök elismeri, hogy ez helyes?

- Igen, így helyes - bólintott Tangua. - Santer mondja meg nekünk, miről beszél a papiros. Ha tudja, akkor ismeri a papirost, és neki adom.

Santer nagy zavarba esett. Sejtette ugyan, hogy a papírlapokon Winnetou kincseiről van szó, de nem volt biztos benne. Inkább kitérő választ adott.

- Amiről a papiros beszél, nem érdekel senkit, csak engem. Különben nem jöttem volna el érte.

Elérkezett az ideje, hogy én is beleszóljak a vitába, annál is inkább, mert Pida arcáról láttam, hogy nem akar apjával tovább ellenkezni.

- Santer nem mond igazat! - kiáltottam. - Nem a papiros kedvéért jött a Nugget's Hillre!

Az öreg válla megrándult. Rég nem hallott, de jól ismert hangomtól indulata fellobbant, és dühösen sziszegte:

- A veszett kutya ugatni mer? Nem segít rajta semmi!

- Meghajlok a nagy főnök akarata előtt - feleltem. - Csak azt mondja meg nekem Tangua: hazudtam-e már neki valaha?

- Nem - felelte. - Old Shatterhand a legveszélyesebb sápadtarcú, de nincs két nyelve.

- Akkor hidd el, hogy Santer nem tudja, a papiros miről beszél. Én lovagoltam olyan messziről érte, nem ő. Santer aranyat akart találni, csak az arany miatt jött.

- Hazudik! - rikoltotta Santer.

- Igazat beszélek, mint mindig - feleltem nyugodtan. - Kérdezze meg Tangua a másik három sápadtarcút. Santer azért hozta őket magával, hogy segítsenek neki a kincset megtalálni.

Tangua megkérdezte a három cimborát, és azok nem merték letagadni.

- Igaz, hogy az aranyért jöttem, de a papírokért is - mondta Santer.

- Sohasem látta a papírokat - feleltem. - Ha ismeri őket, mondja meg, hány papírról van szó. Hány papír van a zsebemben: kettő, három, négy, öt?

Santer hallgatott. Attól félt, ha nem találja el a pontos számot, hazugságban marad.

- Lám hallgat! - mondtam. - Nem tudja!

- Elfelejtettem! - kiáltott fel Santer. - Az ember nem ügyel ilyen jelentéktelen dolgokra.

- Ha a papír fontos neki, nem nevezheti jelentéktelennek - fordultam Tangua felé. - De tegyünk még egy próbát. Mondja meg nekünk legalább azt, hogy a papirosokat ceruzával vagy tintával írták-e tele.

Meglátod, most megint hallgatni fog.

Az utóbbi szavakat gúnyosan hangsúlyoztam, hogy minél gyorsabban visszavágjon, és ne legyen ideje gondolkodni. Reméltem, nem találja el az igazat, mert a Vadnyugaton tintát csak az erődökben lehet találni, viszont ceruzát mindenki tart magánál. Számításom bevált, mert Santer sietve és meggondolatlanul ezt felelte:

- Természetesen ceruzával!

- Nem tévedsz? Biztos?

- Ceruzával! - ismételte dühösen.

- Helyes - mondtam. - A kajova harcosok közt bizonyára vannak olyanok, akik láttak már beszélő papirost, és meg tudják különböztetni a tintát a ceruzától. Ha a fiatal törzsfőnök kiveszi a papírokat a zsebemből, és megvizsgáltatja, kiderül, hogy Santer igazat beszél-e vagy hazu dik.

Pida eleget tett kérésemnek, és így szólt:

- Ezt magam is meg tudom állapítani. De itt van a másik három sápadtarcú - nézzék meg ők is.

Magához intette Gatest, Clayt és Summert; s megmutatta nekik a papírokat, de úgy; hogy ne legyen idejük elolvasni. Mindhárman kijelentették, hogy az írás tintával történt.

- Hülyék! - förmedt rájuk Santer dühösen.

- Jól mondták, ez bizony tinta! - bólintott Pida.

- Hiába, tinta, nem mondhatok mást! - mentegetőzött Gates vállvonogatva.

Pida visszatette a papirosokat a bőrtokokba, és apjához fordulva kijelentette:

- Old Shatterhand bebizonyította, hogy Santer hazudott. A nagy főnök most döntse el, mi történjék.

- A papírok nem illetik meg őt, hanem Old Shatterhandet - mondta Tangua.

- Ha két sápadtarcú ennyire küzd értük, akkor csak nagyon fontos papírok lehetnek - mondta Pida. - Majd én őrzöm meg az orvosságos zacskómban.

Máris eltette a papirosokat. Nem tudtam, örüljek-e neki, vagy búsuljak.

Ha alkalmam nyílik megszökni, hogyan jussak a papírok birtokába? Viszont így Santer sem teheti rájuk a kezét. Ha a papírok nálam maradnak, Santer bizonyára megkísérelte volna, hogy ellopja vagy elrabolja tőlem, például amikor alszom, és nem tudok védekezni. Úgy látszik, Santer is erre gondolt, mert arca egészen elkomorodott. Tiltakozni akart, de meggondolta magát, és így szólt:

- Jól van, legyenek a papírok nálad. Úgysem érsz vele semmit, hiszen nem tudsz olvasni! Ne is beszéljünk róla többet. Gyertek, barátaim, nincs itt semmi dolgunk, inkább nézzünk szállás után.

Ezzel intett három cimborájának, és eltávozott velük; senki se próbálta őket visszatartani. Tangua megkérdezte Pidát:

- Miképp történhetett, hogy a papírok Old Shatterhandnél maradtak? Hát nem ürítetted ki a zsebeit?

- Nem - felelte Pida. - Old Shatterhand nagy harcos: megöljük, de nem alázzuk meg. Elvettem a fegyvereit, de a zsebébe nem nyúltam.

Ha meghal, úgyis minden az enyém lesz.

Azt hittem, Tangua helyteleníteni fogja a dolgot, de tévedtem. Büszke, szerető pillantást vetett a fiára, és így szólt:

- Pida, a kajovák fiatal főnöke nemes harcos. Megöli ellenségeit, de nem szidalmazza. Neve híresebb lesz, mint Winnetoué, az apacs kutyáé.

Jutalmul megengedem neki, hogy ő döfje kését Old Shatterhand szívébe, ha az utolsó pillanat elérkezett. Most hívjátok össze az öregeket. Tanácskozni fogunk arról, hogyan végezzük ki ezt a sápadtarcút.

Addig hadd lógjon a halálfán!

Hogy ez micsoda fa, perceken belül megtudtam. Egy vastag törzsű erdei fenyőhöz vezettek, mely körül alacsonyabb cölöpöket vertek négyesével a földbe. Ezt a fenyőt halálfának hívták, mert ide kötözték azokat a foglyokat,

akiket halálra akartak kínozni. Legalsó ágán jó néhány erős szíj lógott erre a célra. Két harcos telepedett le a földre, a fától jobbra és balra, hogy a foglyot őrizzék. A főnök sátra előtt félkörben ültek az öregek, hogy sorsom részletei felől döntsenek. Mielőtt tanácskozni kezdtek volna, Pida odajött hozzám, és megvizsgálta szíjaimat.

Rettentő szorosra húzták, és ez nem tetszett neki; kissé meglazította a szíjakat, és azt mondta az őröknek:

- Szigorúan őrizzétek, de ne kínozzátok! Nagy harcos, és híres vadász, főnöknek számít a sápadtarcúak közt, de ami még inkább mellette szól: sohasem bánt vörös emberekkel kegyetlenül.

Ezzel visszament az öregekhez, hogy tanácskozásukon részt vegyen.

Háttal a fának támasztva, álló helyzetben kötöztek oda. Láttam az asszonyokat, leányokat és gyerekeket, akik a halálfához sereglettek, hogy megnézzenek. A harcosok távol tartották magukat; még a fiúk is

- kivéve a legkisebbeket - túlságosan büszkék voltak ahhoz, hogy kíváncsiságukat elárulják. Gyűlöletet egyetlen arcból sem olvastam ki.

Látni akarták a nagy fehér vadászt, akiről már annyit hallottak, s halála olyasféle mulatság volt számukra, mint nálunk egy színházi előadás vagy sportmérkőzés.

Az érdeklődők közt feltűnt nekem egy fiatal indián nő, aki még nem lehetett squaw. Kissé elkülönült a többiektől, s csak lopva nézett rám, mintha röstellné, hogy a bámészkodók közé keveredik. Nem volt szép a mi fogalmaink szerint, de csúnya sem - leginkább kedvesnek nevezhetném. Lágy arcvonásai, komoly, nyílt tekintete, nagy fekete szeme Nso Csire emlékeztetett, ha nem is hasonlított Winnetou húgára. Valami pillanatnyi sugallatnak engedelmeskedve, fejemet barátságosan megbiccentettem felé. Arca lángba borult, gyorsan elfordult és távozott.

De néhány lépés után megállt egy pillanatra, még egyszer rám nézett, aztán eltűnt egy nagyobb, díszesebb sátor bejárata mögött.

- Ki ez a kajova lány, aki egyedül állt ott, és most elment? - kérdeztem őreimtől.

Senki sem tiltotta meg nekik, hogy beszélgessenek velem, s egyikük így válaszolt:

- Ez Kaho-oto, Sus-homasa leánya. Tetszik neked?

- Igen - feleltem, noha kissé furcsa volt, hogy mostani helyzetemben egy indián ilyesmit kérdez tőlem.

- Apja nagy harcos - folytatta az őr. - Már fiatal fiú korában kitüntette magát, és jutalmul megengedték neki, hogy hajában tollat viseljen, de csak egyet. Értettem egy keveset a kajovák nyelvén, és tudtam, hogy Sus-homasa annyit jelent, mint "Egy Toll". Leányának nevét pedig így lehetne lefordítani: "Fekete Haj".

- A fiatal főnök squaw-ja az ő nővére - újságolta tovább az őr.

- Tehát Pida rokona?

- Igen. Látod, apja ott ül az öregek közt, egy nagy tollal a hajában.

A tanácskozás majdnem két óra hosszat tartott, aztán odavittek az öregek elé, hogy döntésüket velem közöljék. Tudtam, hogy most hosszú beszédeket kell végighallgatnom, és így is történt. Tangua felsorolta egész bűnlajstromomat, mely a legszigorúbb megtorlás után kiáltott.

Egy-két öreg elmondta az indiánok régi panaszait, a már sokszor hallott sérelmeket, melyekről a magam személyében nem tehettem, hiszen a fehérek viselkedését én is sokszor elítéltem. Ám ez nem használt semmit, válogatott kínzásokra ítéltek. Erre tulajdonképpen büszkének kellett volna lennem, mert csak azt mutatta, hogy mint ellenséget módfelett nagyra becsülnek. A határozatban csak egyetlen vigasztaló volt: az ítélet végrehajtását elhalasztották. A törzs egy része ugyanis úton volt, és meg

akarták várni hazaérkezésüket. Nem foszthatták meg őket attól az örömtől, hogy Old Shatterhand lassú halálát végignézzék.

Az ítéletet természetesen úgy hallgattam meg, mint egy férfi, aki nem fél a haláltól. Válaszomban néhány mondatra szorítkoztam, és óvakodtam attól, hogy bíráimról sértő hangon nyilatkozzam.

Ez a mérsékletesség tulajdonképpen ellenkezett az indián szokásokkal. Általában a bátorság jelének tekintik, ha az elítélt kihívó módon válaszol, és még jobban felingereli bíráit. Ezt azonban nem akartam megtenni, egyrészt Pida miatt, aki nemesen viselkedett velem szemben, de a többi kajova miatt sem, aki sokkal barátságosabban fogadott, mint vártam. Hogy tartózkodásomat gyávasággal fogják magyarázni, attól nem féltem. Old Shatterhandet senki sem tarthatja gyávának.

Amikor visszavezettek a halálfához, elhaladtam az öreg Egy Toll díszes sátra előtt. Leánya a bejáratnál állt, s megkérdeztem tőle:

- Fiatal testvérem örül neki, hogy a gonosz Old Shatterhandet elfogták?

Megint elpirult, mint az előbb, amikor bólintottam felé, s rövid tétovázás után így válaszolt:

- Old Shatterhand nem gonosz.

- Honnan tudod?

- Mindenki tudja.

- Akkor miért akartok megölni?

- Mert nyomorékká tetted Tanguát, és nem vagy már sápadtarcú, hanem apacs.

- Ha az ember sápadtarcúnak született, mindig az marad - feleltem.

- Te nem - mondta komolyan. - Incsu Csunna befogadott az apacsok sorába, sőt törzsfőnökké tett. Nem kötöttél-e vérszerződést Winnetouval?

- De igen. Mégsem bántottam soha a kajovákat, ha nem kényszerítettek rá. Fekete Haj ezt ne felejtse el!

- Hogyan? Old Shatterhand ismeri a nevemet?

- Megkérdeztem, s megtudtam, hogy egy nagy, híres harcos leánya vagy. Adjon neked a Nagy Manitou annyi szép napot, mint ahány órám van hátra.

Ezzel továbbmentem. Őreim nem akadályozták meg, hogy a lánnyal beszéljek, amit más fogolynak persze nem engedtek volna meg. Ezt Pida szavainak és viselkedésének köszönhettem. Még az öreg Tangua sem mutatkozott olyan gyűlölködőnek, mint az első percekben. Az ifjú sarj még az öreg fát is megnemesíti, amelyből kinőtt.

Amikor újra megkötöztek, csak a két őr maradt mellettem. Az asszonyok és a gyerekek eltűntek; úgy látszik, utasítást kaptak, hogy ne háborgassanak. Örültem neki, mert amikor az ember egy fán lóg, igazán nem kellemes, ha megbámulják. Később láttam, hogy Fekete Haj kilép sátrából, és lapos agyagedénnyel a kezében közeledik felém.

- Apám megengedte, hogy enni adjak neked - mondta. - Elfogadod?

- Nagyon szívesen - feleltem. - Csak nem tudom a kezemet használni, mert megkötöztek.

- Nem baj, majd én segítek neked.

Az edényben apróra vágott sült bölény hús volt. Fekete Haj egy kést hozott magával, annak a hegyére nyársalta a húsdarabokat, és egyenként a szájamba dugta. Egy fiatal indián nő etette Old Shatterhandet, mint valami csecsemőt! Majdnem elnevettem magam erre a gondolatra, pedig helyzetem igazán nem volt irigylésre méltó. Röstelkedésre azonban nem volt okom, hiszen aki ilyen szolgálatkészen etetett, nem kényeskedő fehér hölgy volt,

hanem indián leány, akinek a szemében ez megszokott és természetes dolog lehetett. Nem én voltam az első fogoly, akit látott.

A két őr komoly arccal nézte végig a jelenetet, de mintha egy kis mosolygás bujkált volna szájuk szögletében. Amikor az utolsó falatot is lenyeltem, az egyik őr - talán a leányka jóságát akarta megjutalmazni vele - ezt a megjegyzést tette:

- Old Shatterhand azt mondta, hogy Fekete Haj nagyon tetszik neki.

A lány vizsgáló szemmel nézett rám, s azt hiszem, én éppen annyira elpirultam, mint ő. Azután elfordult tőlem, és elment. De alig tett néhány lépést, visszafordult és megkérdezte:

- Igazat mondott ez a kajova harcos?

- Ő kérdezte meg tőlem, hogy tetszel-e nekem, és én azt mondtam, igen, tetszel - válaszoltam az igazságnak megfelelően.

A lány szó nélkül továbbment, én meg kissé megdorgáltam őrömet fecsegéséért, de csak nevetett.

Késő délután megpillantottam Gatest, amint a sátrak közt őgyelgett.

- Szabad beszélnem ezzel a sápadtarcúval? - kérdeztem az őrt.

- Nem bánom - felelte -, de szökésről nem beszélhetsz vele.

Intettem Gatesnek, hogy jöjjön közelebb; szabódva engedelmeskedett, mint egy gyerek, ha olyasmit csinál, amit megtiltottak neki, s fél, hogy meglátják.

- Csak bátran! - biztattam. - Miért tétovázik?

- Mr. Santer nem látja szívesen - felelte.

- Megmondta?

- Meg.

- Nem csodálom. Attól tart, hogy felvilágosítom magukat, miféle emberrel van dolguk.

- Nagyon rendes emberrel - felelte. - Tudom, hogy önnek rossz véleménye van róla, de téved.

- Bár tévednék, de arról szó sem lehet! Santer hétpróbás gazember!

- Ha haragszik rá, ez az ön dolga, Mr. Shatterhand. Nekem semmi közöm hozzá. Én nem húzok egyikhez sem.

- Ha pártatlan, akkor miért tévesztett meg? Miért hallgatta el, hogy a kajovák feljönnek a Nugget's Hillre? Magának köszönhetem, hogy fogoly vagyok!

- Ön sem volt őszinte hozzánk. Nem mondta meg, hogy kicsoda. Jonesnak nevezte magát.

- No és? Ez talán csalás?

- Természetesen.

- Nem, Mr. Gates! Csalás az, ha tisztességtelen módon megkárosítunk valakit, vagy jogtalan előnyhöz próbálunk jutni. De ha valaki önvédelemből eltitkolja az igazi nevét, az csak szükségszerű csel. Santer többszörös gyilkos, veszedelmes ember, s tudtam, hogy az életemre tör. Azt is tudtam, hogy önök a szövetségesei. Csak nem árulhattam el, hogy a Nugget's Hillre akarok menni?

- Nem tudom, honnan veszi, hogy Santer az életére tör. Nekem azt mondta, megölhetné, de nem akarja bántani.

- Ó, a jóságos lélek! Mikor mondta ezt magának?

- Az imént, a sátrunkban.

- Már sátruk is van?

- Tangua kiutalt nekünk egy sátrat. Azt mondta Santernek, válasszon ki egyet tetszése szerint.

- És melyiket választotta?

- Azt, amelyik Pida sátra mellett áll.

- Érdekes! Éppen Pida mellé költözött, aki nem néz rá olyan jó szemmel, mint az apja. Annyit mondok, Mr. Gates, vigyázzanak magukra hárman! Még megjárhatják Santerrel!

- Hogyan?

- Csak úgy, hogy hirtelen eltűnik, és magukat benne hagyja a csávában.

A kajovák most még csak eltűrik magukat valahogy. De ha megharagszanak Santerre, nem sokat teketóriáznak majd magukkal! Nem tudom, módomban áll-e majd, hogy megsegítsem magukat.

- Micsoda? Maga - minket? Nem értem, Mr. Shatterhand. Úgy beszél, mintha szabad ember volna s a kajovák jó barátja, nem pedig megkötözött fogoly, akit maholnap kivégeznek!

- Addig még sok minden történhetik. Ne felejtse el, hogy. . .

- A szentségit! - vágott a szavamba Gates. - Most meglátta, hogy magával beszélek!

Santer ugyanis ebben a pillanatban jött elő a sátrak közül, s egyenest hozzánk sietett.

- Mit vág olyan rémült arcot? - kérdeztem Gatest. - Hiszen Santer a legjobb ember a világon! Mégis retteg tőle?

- Nem akarok ellenkezni vele.

- Hát akkor térdeljen le előtte, és kérjen bocsánatot! - mondtam dühösen.

- Hát ez mi? - kiáltotta Santer, a közelünkbe érve. - Mi keresnivalója van itt, Gates? Nincs jobb dolga, mint azzal az emberrel tereferélni?

- Véletlenül erre jártam, és megszólított - mentegetőzött Gates.

- Nem is kellett volna felelnie neki! Takarodjék innen!

- De Mr. Santer, nem vagyok gyerek, hogy ilyen hangon. . .

- Fogja be a száját! Semmi dolga itt! Jöjjön velem!

Megragadta Gates karját, és durván magával rángatta. Gates most már tiltakozás nélkül engedelmeskedett. Miket hazudhatott Santer ezeknek az embereknek, hogy rabszolgáivá szegődtek?!

Elfelejtettem megemlíteni, hogy olyan őröket rendeltek mellém, akik tudtak valamicskét angolul, s megértették a most elhangzott szóváltást,

Ebből az alkalomból megint meggyőződtem arról, hogy a kajovák sokkal nagyobb tisztelettel néznek rám, mint vendégükre, Santerre. Egyikük hallgatott ugyan, de a másik őr Santer és Gates távozása után megjegyezte:

- Az egyik farkas, a másik juh. A farkas előbb vagy utóbb felfalja a juhot. Miért nem hallgat Old Shatterhand szavaira?

Nemsokára meglátogatott Pida, hogy szíjaimat megvizsgálja, és megkérdezze, nincs-e valami panaszom. Az említett cölöpökre mutatott, amelyek négyesével - négy négyszögben - vették körül a halálfát.

- Ha Old Shatterhand elfáradt a hosszú állásban, lefekhetik a cölöpök közé - úgyis ott fogja tölteni az éjszakát!

- Még bírom egy ideig állva - feleltem.

- Jól van, akkor vacsora után fekszik le - bólintott Pida. - Van a fehér vadásznak valami kívánsága?

- Igen, van egy kérésem.

- Mondd meg; ha lehet, szívesen teljesítem.

- Óvni szeretnélek Santertől.

- Ettől a semmirekellőtől? Mit árthat egy ilyen féreg Pidának, a kajovák fiatal törzsfőnökének?

- Abban igazad van, hogy féreg. De a féregtől is óvakodni kell. Hallom, a te sátrad mellett fészkelte be magát.

- Igen, az a sátor üresen állt.

- Hát csak vigyázz, nehogy bemenjen a te sátradba is!

- Ha megpróbálja, kidobom!

- Persze hogy kidobod, ha nyíltan jön. De ha lopva oson be, amikor nem veszed észre?

- Olyan nincs, észreveszem!

- És ha nem vagy éppen a sátradban?

- Akkor ott van a squaw-m, és az kergeti el.

- A beszélő papirost akarja megkaparintani, ami most nálad van.

- Soha nem jut hozzá!

- Tudom, nem adod oda neki, erőszakkal sem veheti el. De ha ellopja?

- Még ha sikerülne is titokban beosonni a sátramba, nem találja meg, amit keres. A beszélő papirost nagyon jól eltettem.

- És megengednéd, hogy még egyszer megnézzem?

- Hisz már elolvastad, nem?

- Csak félig.

- Megnézheted újra, de nem most, mert már sötétedik. Holnap reggel, ha világos lesz, elhozom neked.

- Köszönöm! És még valamit: Santer nemcsak a beszélő papiros után áhítozik, de a fegyvereim után is. Híres fegyverek, nagyon szeretné megkaparintani. Hol vannak most?

- Nálam.

- Vigyázz rájuk nagyon!

- Kitűnően elrejtettem. Ha sikerülne akár fényes nappal is sátramba belépnie, nem látná meg a fegyvereket. Két takaróba csavartam, és a fekvőhelyem alá dugtam őket, hogy meg ne nyirkosodjanak. Most már az én fegyvereim! Örökölni fogom tőled azt a dicsőséget, hogy Henrykarabély van a birtokomban. De csak akkor érek vele valamit, ha Old

Shatterhand teljesíti a kérésemet.

- Nagyon szívesen, ha megtehetem - feleltem éppen úgy, mint Pida az imént.

- Jól megnéztem a fegyvereidet. A medveölő puskával tudok lőni, de a karabéllyal nem. Hajlandó vagy halálod előtt megmutatni nekem, hogy kell megtölteni, és hogy kell vele bánni?

- Megmutatom.

- Köszönöm! Nem tudnálak kényszeríteni, hogy ezt a titkot eláruld nekem. Ha megtagadod, a karabélynak semmi hasznát sem veszem. De mivel mindig jó voltál hozzám, és most is jó vagy; gondom lesz rá, hogy amíg kínzásod el nem kezdődik; minden kívánságod teljesüljön.

Ezzel elment, és nem is sejtette, milyen nagy reményt keltett bennem.

Eddig is reménykedtem, de csak ködösen - átgondolt terv nélkül.

Talán Gates, Clay és Summer segítségére számítottam. Ha nem is voltak a barátaim, mint fehér emberek bizonyos mértékben kötelességüknek érezhették, hogy megmentsenek a kínhaláltól, ha módjukban áll bármit is

tenni értem. Hátha adódik valami alkalom, hogy a halálfától megszabaduljak? Ha valaki elvágná a szíjaimat, akkor nincs olyan hatalom, mely visszatarthatna a szökéstől! De beláttam, hogy csak áltatom magamat, ha Gatesre és társaira számítok. Gates utolsó szavai világosan megmutatták, hogy semmit sem várhatok tőle. Így a saját erőmre voltam utalva. Egyetlen reménysugarat sem láttam, mégsem csüggedtem el. Éreztem, hogy kell valami lehetőségnek lennie - csak meg kell találni az útját és a módját! Ó, ha csak egyszer oldoznák el a szíjaimat, és kés lenne a kezemben! Miután Gatest töröltem a számításaimból, Fekete Hajra kezdtem gondolni. Úgy vettem észre, részvétet érez irántam, s tudtam, sok fehér fogolynak sikerült hasonló módon megszöknie. A halál előtt - méghozzá a legkínosabb halál előtt - az ember nem válogathat az eszközeiben! És most egyszerre csak elém áll Pida, és megkér, hogy tanítsam meg a karabély használatára. Jobbat álmomban sem tudtam volna elképzelni! Ha azt akarja, hogy megmutassam neki, mi módon kell a karabélyt megtölteni és elsütni, akkor el kell oldoznia a kezeimet. Hirtelen mozdulattal kiránthatom kését az övéből. . . még egy mozdulat, és lábamról is levágom a szíjakat - aztán szabad vagyok, szabad! Még ha ezer kajova venne is körül, kezemben van a Henry-karabély, tárában a soksok tölténnyel! Persze vakmerő vállalkozás, kétségbeesetten vakmerő - de az ember mindent megkockáztat, ha az életéről van szó, különösen, amikor az élete már úgysem az övé. Ha nem vállalkozik a vakmerő kísérletre, akkor is meghal - így viszont van egy kis esély.

Mindenesetre jobb lett volna; ha csellel sikerül megszöknöm, és nem kell kitennem magamat a kajovák puskáinak, nyilainak és tomahawkjainak. De egyelőre nem sikerült kieszelnem semmit - talán később még eszembe jut a mentő gondolat.

Az éjszakát tehát cölöpök közt fekve fogom eltölteni. A fa körül tizenhat cölöpöt vertek be a földbe, minden oldalról négyet, ami négy fogoly számára alkalmas. Rövid vizsgálódás után arra is rájöttem; hogyan hálnak itt a halálfa fiai. Keskeny, hosszúkás négyszög csücskeiben álltak a cölöpök; a fogoly közéjük fekszik, és kezét-lábát egy-egy cölöphöz kötözik; így fekszik aztán, kifeszített tagokkal, iszonyú kényelmetlen helyzetben, mely az alvást majdnem lehetetlenné teszi, de az indiánokat legalább

megnyugtatja: foglyuk még akkor sem szökhetik meg, ha őreit elnyomja az álom.

Miközben így töprengtem és szemlélődtem, egészen beesteledett, a sátrak előtt tüzek gyúltak ki, s láttam, hogy körülöttük squaw-k sürgölődnek, a vacsora elkészítésével foglalatoskodva. Az én vacsorámat megint Fekete Haj hozta el, s vizet is hozzá, hogy kissé felfrissítsen.

Alighanem megkérte apját, hogy járjon közben Tanguánál, és eszközölje ki hozzájárulását ehhez a kedvezményhez - vagy talán Pida engedte meg? Ez alkalommal nem beszéltünk egymással, de mielőtt elment, megköszöntem jóságát. Éppen akkor váltották fel őreimet, de az újak, akik eddigi őreim helyébe léptek, éppen olyan barátságosan viselkedtek. Megkérdeztem tőlük, mikor kell lefeküdnöm a cölöpök közé, s azt felelték, majd ha Pida eljön, mert személyesen akarja ellenőrizni. Ám előbb egy másik látogatóm érkezett; a fiatal törzsfőnök helyett egy öreg harcos közelgett hozzám lassú, méltóságteljes léptekkel - Egy Toll volt az, etetőm és gondozónőm apja. Megállt előttem, vagy két percig némán nézett rám; azután megparancsolta őreimnek:

- Testvéreim elmehetnek, amíg itt vagyok. Majd szólok, ha visszajöhetnek. Beszédem van a sápadtarcúval.

Tüstént engedelmeskedtek, amiből láttam, hogy ha nem is törzsfőnök, nagy tekintélye van, és szava parancs. Amikor az őrök eltávoztak, leült elém a földre, megint sokáig hallgatott, aztán ünnepélyes hangon megszólalt:

- A sápadtarcúak a Nagy Víz túlsó partján éltek. Országuk nagy, földjük volt elég. Mégis átjöttek a Nagy Vízen, hogy a mi síkságainkat, hegyeinket és erdeinket elrabolják.

Most elhallgatott. Szavai indián szokás szerint a szükséges bevezetésül szolgáltak, s tudtam, hogy fontosabb mondanivalója van, csak messziről kezdi. Vajon mit akar közölni velem? Körülbelül sejtettem.

Valami választ várt tőlem; de hallgattam, mire kis szünet után így folytatta:

- A vörös emberek vendégszerető módon fogadták a sápadtarcúakat, de barátságunkat azzal viszonozták, hogy loptak, raboltak és gyilkoltak! Újabb szünet.

- Még most is szüntelenül azon törik a fejüket, hogy lehet a vörös embert megcsalni és megrövidíteni. Nem nyugszanak, amíg saját országunkból ki nem szorítanak minket. Ravaszságuk és erőszakosságuk bosszúért kiált!

Nem szóltam semmit.

- Ha a vörös ember egy sápadtarcúval találkozik, mindig halálos ellenségével áll szemben. Vagy akadnak olyan fehérek is, akik nem gyűlölnek minket?

Most már láttam, a bevezetéssel hova akar kilyukadni. Rólam szeretett volna beszélni, de nem kezdhette mindjárt ezzel. Miután továbbra is konokul hallgattam, kénytelen volt nyíltan megkérdezni:

- Old Shatterhand nem akar válaszolni? Tagadja talán, amit mondtam? Úgy véli, a sápadtarcúak nem vétettek ellenünk?

- Amit Egy Toll mondott, teljesen igaz - feleltem.

- Beismered, hogy a sápadtarcúak a mi ellenségeink?

- Többnyire azok.

- Csak többnyire? Hát van olyan is, aki nem tör az életünkre és a javainkra?

- Igen, akad olyan is.

- Nem tudna Old Shatterhand csak egyet is megnevezni?

- Több nevet is felsorolhatnék, de fölösleges. Csak egyről akarsz tudni. Ha kinyitod a szemedet, azt az egyet magad előtt láthatod.

- Én csak Old Shatterhandet látom.

- Én meg éppen őrá gondolok.

- Tehát olyan sápadtarcúnak tartod magadat, aki nem gyűlöli a mi népünket, és nem vétett ellene?

- Nem! - feleltem.

Nem tudott válaszomon eligazodni.

- Úgy érted, hogy nem tartod magadat ilyen sápadtarcúnak? Vagy nem gyűlölsz minket, és nem vétettél ellenünk, azt mondod?

- Majdnem azt.

- Hogyhogy majdnem?

- Testvéreim szavai nem illenek rám pontosan. Hogy nem gyűlölöm az indiánokat - az kevés. Én szeretem őket, és a barátjuk vagyok. Hogy nem vétettem ellenük - az kevés. Én segíteni akarom őket.

- Soha nem öltél meg egyetlen vörös bőrű embert sem?

- Ezt mint harcos nem mondhatom magamról. De azt mondhatom, hogy sohasem támadtam meg indiánt jószántamból, és csak akkor harcoltam ellenük, ha kényszerítettek rá. S ha öltem volna, csak önvédelemből tettem.

- Azt mondod, barátunk vagy?

- Sokszor bebizonyítottam. Mindig az indiánok pártjára álltam, és ha hatalmamban állt, megvédtem őket a fehérek túlkapásaitól. Ha igazSágos vagy, ezt el kell ismerned.

- Egy Toll mindig igazságos volt!

- Gondolj csak Winnetoura! Úgy szerettük egymást, mint két testvér. Winnetou is indián volt, nem?

- Az volt, ha ellenségünk is.

- Nem volt az ellenségetek, csak ti bántatok vele ellenségesen. Minden indián népet szeretett, éppen olyan forrón, mint az apacsokat. Azt akarta, hogy békességben éljetek, és egyesült erővel küzdjetek a betolakodók ellen. De ti nem hallgattatok rá, inkább egymást gyűlöltétek és marcangoltátok. Ez volt Winnetou nagy bánata élete utolsó percéig. És ahogy ő érzett és gondolkodott, ugyanúgy érzek és gondolkodom én is. Szerette az indián népet, és én is szeretem. Ez vezérelte minden lépését, és az enyémet is. Éppen olyan lassan és ünnepélyesen beszéltem, mint ő, s amikor elhallgattam,

Egy Toll lehajtotta fejét, és sokáig mély töprengésbe merült. Végül felnézett rám, és így szólt:

- Old Shatterhand igazat beszélt. Egy Toll elismeri a jót ellenségeiben is. Ha minden vörös ember olyan lenne, mint Winnetou, és minden sápadtarcú olyan, mint Old Shatterhand, akkor a két nép békésen élne egymás mellett, és szeretnék; segítenék egymást, hiszen a föld elég nagy, minden gyermeke elfér rajta. De veszedelmes dolog olyan példát adni, melyet senki sem akar követni. Winnetou meghalt, és Old Shatterhand kínzócölöpön fogja befejezni életét.

Most végre elérkezett oda, ahova akart. Én szándékosan hallgattam, nem tartottam tanácsosnak, hogy félúton elébe menjek. De hallgatásom ellenére is eljutottunk ahhoz a tárgyhoz, melyről beszélni kívánt.

- Old Shatterhand nagy hős - bólintott az öreg. - De éppen ezért sokat kell szenvednie halála előtt.

- Férfi módra fogom elviselni - feleltem -, ha arra kerülne a sor.

- Ha arra kerülne! Hát nem vagy biztos benne?

- Nem!

- Nagyon őszinte vagy!

- Jobban szeretnéd, ha hazudnék neked?

- Nem. De bevallani, hogy még reménykedel valamiben, nagy vak merőség!

- Old Shatterhand sohasem volt gyáva.

- Szökésben reménykedel?

- Nem tagadom.

- Uff, uff! - kiáltotta, nyíltságomon megdöbbenve. - Úgy látszik, túlságosan elnézően bántak veled. Ezentúl nagyobb szigorúsággal fogunk őrizni!

- Akkor is megmondom, amit gondolok.

- Minden harcos büszke a bátorságára. De a vakmerőség más. Csak a botor vakmerő.

- Én más okát látom. Csak az vakmerő, aki rosszul méri fel helyzetét vagy az, akinek nincs vesztenivalója.

- És a te őszinteséged miből fakad?

- Egészen másból. Különös okom van rá.

- Mi az oka?

- Nem mondhatom meg - magadnak kell kitalálnod.

Amit nem mondhattam meg neki; a következő volt: Egy Toll azért keresett fel, hogy megmentse az életemet. Csak egy módon mentheti meg: ha leányát hozzám adja feleségül. Akkor nemcsak szabadságomat nyerem vissza, de befogadnak a kajovák törzsébe. Csakhogy én nem akartam kajova lenni. Ám ha kosarat adok Egy Tollnak, ha elutasítom ajánlatát, megsértem vele, és halálos ellenségemmé teszem. Ezt sem akartam. Ezért

beszéltem vele olyan őszintén, ezért vallottam be, hogy szökésben reménykedem. Mintha azt mondtam volna neki: ne ajánld fel a leányod kezét, mert más módon is meg tudom menteni az életemet.

Ha ezt a célzást megérti, nem éri semmi sérelem vagy megaláztatás, és nem kell bosszút állnia rajtam.

Büszke voltam magamra, hogy mindezt ilyen gyorsan és jól kieszeltem.

Sajnos, nem sikerült úgy, ahogy gondoltam volna. Egy Toll hosszasan eltűnődött, aztán ravasz arcot vágva, kötekedő hangon vitába szállt velem.

- Old Shatterhand röstelli bevallani, hogy helyzete reménytelen, azért beszél a szökésről. De Egy Toll nem téveszthető meg olyan könnyen. Nagyon jól tudod, hogy véged van!

- Nem tudom!

- A szökés lehetetlen. Ha a legkisebb lehetőség volna rá, magam ülnék itt éjjel-nappal, hogy őrizzelek. Csak az én segítségemmel menekülhetsz meg.

- Nincs szükségem segítségre!

- Büszke vagy, tudom. Sokkal büszkébb, mint gondoltam. De ha az ember a te helyzetedben elutasítja a segítő kezet, az már nem büszkeség, hanem balgaság. Nem kérek tőled semmiféle hálát, mégis segítek rajtad. Fekete Haj gondoskodott rólad?

- Igen. Meg is köszöntem neki.

- Tudom.

- Nagyon megsajnált téged.

- Akkor Old Shatterhand nagyon szánalmas lény lehet! Harcos számára sértés a szánalom!

Szántszándékkal beszéltem ilyen nyersen és ridegen, hogy szándékától eltérítsem, de hasztalan.

- Nem akartalak megsérteni - felelte szelíden. - Leányom sokat hallott rólad, még mielőtt meglátott. Tudja, hogy Old Shatterhand a legnagyobb fehér harcos, és szeretné az életedet megmenteni.

- Ez csak azt mutatja, hogy Fekete Haj jóságos szívű teremtés. De hogy megmentsen, teljesen lehetetlen.

- Nem lehetetlen, sőt nagyon könnyű dolog.

- Testvérem téved.

- Nem tévedek. Te ismered a vörös emberek szokásait, de erről az egyről, úgy látszik, nem tudsz. Fekete Haj meg fog menteni. Nagyon jó dolgod lesz. Hiszen magad mondtad neki, hogy elnyerte tetszésedet.

- Ez is tévedés. Semmi ilyesfélét nem mondtam neki.

- Leányom bevallotta nekem; és Fekete Haj még sohasem mondott mást, mint a tiszta igazságot.

- Úgy történt, hogy ételt hozott nekem. Aztán az egyik őr megkérdezte tőlem, tetszik-e nekem ez a leányka. Azt feleltem, igen, tetszik.

De Fekete Hajnak nem mondtam erről semmit.

- Értem már, de teljesen mindegy. Neki mondtad vagy másnak - tetszik neked, és ez a fő. Aki a törzs leányát squaw-jává teszi, azt a törzs befogadja, és azontúl hozzánk tartozik. Érted?

- Értem.

- Akkor is, ha ellenség volt vagy akár fogoly.

- Tudom.

- Bűnét megbocsátják, és visszaadják a szabadságát.

- Ezt is tudom.

- Uff! Akkor megérted, mit akarok.

- Igen, megértem.

- Tetszel a leányomnak, és a leányom tetszik neked. Akarod, hogy a squaw-d legyen?

- Nem.

Hosszú, kínos csend következett. Egy Toll nem számított erre a válaszra. A halál jegyese voltam, Fekete Haj pedig csinos, kedves lány, a törzs legtekintélyesebb harcosának leánya - s én mégis elutasítottam.

Szinte elképzelhetetlen!

Egy Toll végre megkérdezte, de nagyon kurtán:

- Miért?

Megmondhattam-e neki az igazi okot? Hogy egy művelt európai ifjú tönkretenné az életét, ha egy indián lányhoz kötné? Hogy ettől a frigytől nem remélhetné azt, amit egy házasságtól várni lehet? S hogy Old Shatterhand nem tartozik a fehér csirkefogók közé, akik egy indián lányt megszédítenek, aztán faképnél hagyják, sőt minden törzs falujában más-más squaw-t választanak maguknak? Ezek a dolgok túlestek

Egy Toll látókörén, és nem értette volna meg. Olyan okot kellett felhoznom, amit felfogni képes, és ezért így válaszoltam:

- Testvérem azt mondta, hogy Old Shatterhandet nagy harcosnak tartja, de úgy látszik, nem gondolta komolyan.

- De igen.

- Akkor hogy kívánhatja tőlem, hogy egy lány kezéből fogadjam el ajándékként életemet? Te megtennéd?

- Uff! - kiáltott fel, aztán elhallgatott. De ez az ok mégis beférkőzött az elméjébe. Kis idő múlva megkérdezte:

- Old Shatterhand mit gondol Egy Tollról?

- Hogy nagy, bátor és tapasztalt harcos, aki a bölcs öregek tanácskozásán éppen úgy megállja helyét, mint a hadiösvényen.

- Szeretnéd, ha Egy Toll a barátod lenne?

- Nagyon szeretném.

- És mit szólsz fiatalabb leányomhoz, Fekete Hajhoz?

- Ő a törzs legszebb és legkedvesebb virága, s nála jobb teremtéssel még nem találkoztam.

- Méltó arra, hogy egy nagy harcos squaw-ja legyen?

- A legnagyobb harcos is büszke lenne rá.

- Tehát nem azért mondtál nemet, mert lenézed őt vagy engem?

- Még a gondolata is távol van tőlem! De Old Shatterhand utolsó csepp véréig harcolhat az életéért, és szembenézhet a halállal, csak egyet nem tehet: nem élhet egy nő kegyelméből!

- Uff, uff! - bólintott helyeselve.

- Azt kívánod Old Shatterhandtől, hogy olyasmit tegyen, amit gúnyosan a szemére vethetnek? Hogy a tábortűz mellett, ha elmesélik, orrát fintorgassa mindenki? Ezt kívánod?

- Nem.

- Meséljék róla-, hogy egy szép fiatal squaw karjába szaladt a halál elől?

- Nem.

- Vajon nem kötelességem-e hírnevemet és becsületemet megőrizni, még az életem árán is?

- Igazad van.

- Most már érted, miért vagyok kénytelen nemet mondani! De köszönöm a kitüntetést - köszönöm kitüntető szavaidat, és köszönöm Fekete Haj nagy jóságát. Bárcsak tettekkel is ki tudnám mutatni hálámat!

- Uff, uff, uff! - lelkesedett Egy Toll. - Old Shatterhand talpig férfi.

Kár, hogy meg kell halnia. Amit ajánlottam neki, az egyetlen mód, hogy megmentse életét. De belátom, hogy egy bátor harcos nem választhatja ezt a módot. Leányom sem fog rád haragudni, ha megmondom neki.

- Igen, mondd meg neki! Nagyon bántana, ha azt gondolná, hogy vonakodásomnak más oka van.

- Még jobban fog szeretni és becsülni, mint eddig. Ha kikötnek a cölöphöz, és mindenki ott áll körülötted, hogy kínlódásodat végignézze, leányom sátra legmélyebb és legsötétebb kuckójában ül majd, és betakarja arcát. Uff!

Ezzel felállt és elment, s nem beszélt többé arról, hogy éjjel-nappal személyesen fog őrködni mellettem. Amikor eltávozott, az őrök megint elfoglalták helyüket, de nem szóltak hozzám, én pedig gondolataimba merültem.

Ezt egyelőre megúsztam, hálistennek! Olyan zátony volt, melyen minden szökési tervem, ha sikerül is kieszelnem valamit, feltétlenül hajótörést

szenvedett volna. Ha ellenségemmé teszem Fekete Haj apját, és felkeltem bosszúvágyát, igazán búcsút mondhatok életemnek.

Nemsokára felkeresett Pida, és most már le kellett feküdnöm. Karjaimat és lábaimat, amennyire csak lehetett, kifeszítették, úgy kötöttek a négy cölöpre, de egy összecsavart pokrócot tettek a fejem alá vánkosnak, és egy másik pokróccal betakartak.

Pida távozása után újabb látogatót kaptam, akinek nagyon megörültem. Feketederesem eddig is a közelben legelészett, és nem csatlakozott a csapatostul álldogáló lovakhoz, most pedig odajött hozzám, orrával megsimogatott, aztán lehevert mellém. Az őrök nem kergették el, hiszen a ló nem aggasztotta őket, nem oldhatta el köteleimet, hogy a hátára vegyen, és elszáguldjon velem.

Lovacskám hűséges ragaszkodása most igen sokat jelentett számomra. Tegyük fel, hogy sikerül szíjaimtól megszabadulnom; ez persze csak éjszaka lehetséges, s ha lovam itt alszik mellettem; nagyon megkönnyíti a további feladataimat. Ellenkező esetben arra kellene vesztegetnem a drága perceket, hogy előbb megkeressem, hacsak nem érem be egy másik lóval, mely a kezem ügyébe esik.

Egyelőre kínos helyzetben voltam; mint sejtettem, nem tudtam elaludni.

Kifeszített kezem és lábam hamarosan sajogni kezdett, majd elzsibbadt.

Ha elszundikáltam, hamarosan felébredtem arra, hogy minden tagom fáj, s valóságos megváltásnak éreztem, amikor végre nagy nehezen megvirradt, és kiemeltek "ágyamból", hogy újra a halálfához kötözzenek.

Még három-négy ilyen éjszaka - gondoltam elkeseredve -, s erőm cserbenhagy; hiába táplálnak jól, fizikailag összeroppanok. Márpedig ahhoz a majdnem megvalósíthatatlan tervhez, mely homályosan derengett bennem, erő kell és frissesség, ruganyosság! A legrosszabb a dologban az volt, hogy nem is panaszkodhattam álmatlanságomra. Old Shatterhand nem teheti magát nevetségessé azzal, hogy kényelmesebb fekvőhelyet kér!

Kíváncsi voltam, ki hozza el ma a reggelimet: Fekete Haj vagy valaki más? Nem csodálkoztam volna a lány elmaradásán, miután apja jóságos ajánlatát elutasítottam, és őt is megszégyenítettem. De mégis eljött.

Egyetlen szót sem szólt, de szeméből láttam, hogy nem haragszik rám, csak rettentően szomorú.

Pida megint eljött, hogy megnézzen. Megtudtam tőle, hogy ma egy kis csapattal együtt vadászni megy, s csak délután jön vissza. Nemsokára láttam is, amint lovasai élén a préri felé vágtatott.

Néhány óra telt el eseménytelenül, viszonylagos nyugalomban, amikor egyszerre csak Santer bukkant fel a fák között. Kantáron vezette megnyergelt lovát, hátán keresztbe puskát hordott, és egyenesen felém tartott. Megállt előttem, és így szólt:

- Én is vadászni megyek, és kötelességemnek tartom, hogy önnek ezt bejelentsem, Mr. Shatterhand. Lehet, hogy találkozom az erdőben Pidával, aki olyan nagy jóindulattal viseltetik ön iránt, viszont engem annál jobban utál.

Feleletet várt, de én úgy tettem, mintha nem is látnám, és egyetlen szavát sem hallottam volna.

- Megsiketült, hé?

Megint semmi válasz.

- Hát sajnálom, mert nagyon szerettem volna önnel egy kicsit elbeszélgetni! Ön olyan kedves ember! - tette hozzá gúnyosan, és meg akarta veregetni a vállamat.

- El innen, gazfickó! - ordítottam rá.

- No lám, megjött a hangja! Talán a süketsége is elmúlt? Örülnék neki, mert szeretnék egyet-mást kérdezni!

Pimaszul az arcomba bámult. Kénytelen voltam ránézni, és láttam, hogy az ő arcán valami furcsa, mondhatnám sátáni öröm, vagy diadalmas elégedettség tükröződik.

- Azt hiszem, amit kérdeznék, önt is érdekelné, Mr. Shatterhand

- mondta, és várakozóan nézett rám, lesve, mit mondok majd erre, de én hallgattam.

- Milyen mulatságos kép, hahaha! A híres Old Shatterhand a halálfához kötözve, a gaz Santer pedig szabadlábon! De ez még semmi, kedves uram! Nem hallott még egy erdőcskéről, igen, valami fenyőligetről, amit úgy hívnak: Indelcse-csill?

Megrázkódtam, mintha elektromos ütés ért volna. Hiszen ezzel a szóval - ezzel a névvel - Winnetou végrendeletében találkoztam először! Szemem kidülledt, és úgy meredt Santerre, mint a tőr.

- Most bámul, mi? - vigyorgott Santer. - Keresztüldöfne a tekintetével, ha lehetne, hahaha! Igen, igen, arról a szép kis fenyőberekről beszélek!

- Honnan veszed ezt a nevet, gazember?! - sziszegtem.

- Ahonnan azt a másikat - Ce-sost! Hallottál már róla?

- A mennykő csapjon beléd, te aljas, te. . .

- Várjon egy kicsit! Még nem fejeztem be! Van ott még egy érdekes hely - hogy is hívják csak? -, valami Deklil-tó, nem? Nagyon szeretném megnézni!

- Te sátán! - kiáltottam rá. - Hát megkaparintottad. . .

- A papirosaidat? - nevetett. - Hát persze! Háromszor is elolvastam!

- Elloptad Pidától?

- Elloptam? Ostoba beszéd! Egyszerűen elvettem, mert szükségem van rá! Több hasznát veszem, mint Pida, nem? Itt van a zsebemben, az egész göngyöleg mindenestül!

Hetvenkedve csapott a mellére, ahol a belső zsebe volt.

- Fogjátok meg! Vegyétek el tőle! - kiáltottam az őrökre, szinte eszemet vesztve.

- Engem megfogni? - röhögött, s gyorsan felugrott a nyeregbe.

- Próbáljátok meg!

- Ne engedjétek el! - üvöltöttem. - Meglopta Pidát! Ne engedjétek megszökni!

Szavaimat talán nem is értették, s annyira elöntött az indulat, hogy nem tudtam megmagyarázni, mit akarok. Santer elvágtatott, s az őrök nem akadályozták meg; felugrottak ugyan, de nem állták el az útját, csak bámultak rá értetlenül. Mit tudták ők, miről van szó! Winnetou végrendelete - drága testvérem végakarata- halálos ellensége kezében!

Ott vágtat már a tolvaj gazember a nyílt prérin, s nincs senki, aki üldözőbe venné!

Tombolva, őrjöngve rángattam a szíjakat, amelyek karomat a fához kötötték. Nem gondoltam arra, hogy nincs ember, aki ezeket a vastag, erős szíjakat elszakíthatná, s ha sikerülne is, mit érnék vele? Hiszen a lábam is meg van kötözve! A fájdalmat sem éreztem, amikor a szíjak a húsomba, a csuklómba vágtak, csak húztam, cibáltam, rángattam rekedt hangon ordítozva, amíg - hirtelen előre nem buktam: a szíjak elszakadtak.

- Uff! Uff! - kiáltották az őrök. - Kiszabadította magát!

Megragadtak, hogy visszatartsanak.

- Engedjetek el! - ordítottam. - Hiszen nem akarok megszökni!

Csak Santert akarom utolérni! Meglopta Pidát, a fiatal törzsfőnököt!

Ordítozásom felverte az egész falut, és minden irányból kajovák rohantak felém, hogy lefogjanak. Ez aránylag könnyű feladat volt; hiszen lábamat nem tudtam mozgatni, csak öklömmel hadonászhattam, s száz kéz nyúlt felém, hogy megfékezzen. Persze nem történt simán, egyetlen karcolás nélkül - jól összevertek, s én is ütéseket osztogattam, anélkül, hogy igazában bántani akartuk volna egymást. Végül újra odakötöztek a fához, ha lehet, még erősebben, mint azelőtt.

A kajovák az öklöm nyomán keletkezett daganataikat dörzsölgették, de nem haragudtak rám, csak álmélkodtak, hogy a szíjakat el tudtam szakítani.

- Uff, uff, micsoda ereje van! Ezeket a szíjakat egy bölény sem bírta volna elszaggatni! Hihetetlen!

Ilyen kiáltások hangzottak el, miközben a fogamat csikorgattam tehetetlen dühömben. Most éreztem csak a fájdalmat csuklómban, mely csupa vér volt - a szíjak, amíg eltéptem, csontig húsomba hasogattak.

- Mit álltok itt, és bámészkodtok rám?! - kiáltottam feléjük. - Hát még mindig nem értitek, mit mondok? Santer meglopta Pidát! Gyorsan lóra! Vágtassatok utána, fogjátok el!

De senki sem fogadott szót. Éktelen ordítozásomra végül odajött valaki, aki értelmesebb volt, mint a többi - Egy Toll! Utat vágott magának a bámészkodók közt, hozzám lépett, és megkérdezte, mi történt.

Néhány szóval elmondtam neki.

- Tehát a beszélő papiros most már Pidánál volt? - kérdezte végül.

- Természetesen! Hiszen te is ott ültél, amikor Tangua a fiának ítélte oda.

- Igaz, igaz! És honnan tudod, hogy Santer megszökött?

- Eszébe se jut visszajönni!

- Akkor meg kell kérdeznem Tanguát, mit tegyünk.

- Menj már! Kérdezd meg gyorsan! Ne tétovázz! Minden perc drága!

De hiába nógattam, nem bírtam felrázni egykedvűségéből. Csak nézegetett, szemlélődött, s egyszerre csak megpillantotta a széttépett szíjakat a földön. Lehajolt, kezébe vette, megcsóválta fejét, aztán megkérdezte az egyik őrt:

- Ez az a szíj, amit eltépett?

- Ez.

- Uff, uff! Ez Shatterhand! És egy ilyen embernek meg kell halnia!

Milyen kár, hogy nem kajova harcos - nem indián, csak sápadtarcú!

Sürgetésemre végre nekidurálta magát, és elment, az eltépett szíjakat is magával vitte. A bámészkodók mind utánatódultak, csak őreim maradtak mellettem.

Ezután feszült izgalommal, emésztő türelmetlenséggel vártam, mikor kezdik már el Santer üldözését. De semmi jel nem mutatott ilyesmire. Nemsokára elcsitult a lárma; és a falu élete visszatért nyugodt medrébe. Ha szabad a kezem, a hajamat téptem volna! Könyörögtem az őreimnek, hogy kérdezősködjenek, tudják meg, mit határozott Tangua.

Vállukat vonogatták, s azt felelték, hogy nem hagyhatják el a helyüket. Végül sikerült egy másik kajovát magamhoz intenem. Tőle tudtam meg, hogy Tangua megtiltotta Santer üldözését. Ha elvitte a papirosokat, hát elvitte - Pida úgysem tud olvasni, tehát semmi hasznát sem vehetné!

Elképzelhető, milyen arcot vágtam erre a hírre. Az őrök aggódva néztek eltorzult vonásaimra. Nyögtem elkeseredésemben, s kis híja, hogy újra rángatni nem kezdtem szíjaimat, mit sem törődve a fájdalommal, mely

felsebzett csuklómba nyilallt. De minden dühöngés hiábavaló volt, és bele kellett törődnöm abba, amit megváltoztatni nem tudtam.

Végre beláttam, és legalább külsőleg nyugalmat erőltettem magamra. De elhatároztam, hogy most már okvetlenül megragadom a legkisebb alkalmat is a szökésre, fittyet hányva minden akadálynak, minden veszedelemnek.

Talán három óra telt el így, sötét töprengésben, amikor női sikoltás ütötte meg a fülemet. Már előbb észrevettem, hogy Fekete Haj kilép a sátrából, és elsiet valahova, de nem törődtem vele. Most sikoltozva rohant vissza, eltűnt a sátra bejárata mögött, majd egy-két perc múlva apjával együtt jött elő újra. Egy Toll is izgatottan rohangált és kiabált, s a közelben tartózkodó kajovák mind utánaszaladtak. Valami történhetett - valami rendkívüli! Hátha az ellopott papírokkal van kapcsolatban - gondoltam, s feszülten figyeltem, hallgatóztam, de nem sikerült megtudnom semmit.

Kis idő múlva újra felbukkant Egy Toll, és egyenesen a fához sietett, amelyhez odaszíjaztak. Már messziről kiáltotta felém:

- Old Shatterhand mindenhez ért - talán orvos is?

- Természetesen! - feleltem, abban a reményben, hogy egy beteghez vezetnek, s akkor eloldoznak a fától.

- Tudsz beteget gyógyítani?

- Tudok.

- De halottakat nem tudsz feltámasztani?

- Meghalt valaki? Kicsoda?

- A lányom!

- Fekete Haj? - kérdeztem rémülten.

- Nem. A másik. A fiatal főnök squaw-ja. Megkötözve találtuk a sátrában, és meg se moccan! A varázsló megvizsgálta, és azt mondja, meghalt - Santer ütötte agyon, amikor a beszélő papirost elrabolta.

Old Shatterhand nem jönne velem, hogy feltámassza?

- Vezessetek oda!

Eloldoztak a fától, és valamivel lazábbra kötött kezekkel és lábakkal végigvezettek a falun, Pida sátrához. Legalább megtudtam, merre van az a sátor, ami nagyon fontos volt nekem, hiszen fegyvereim is ott voltak. A sátor előtti térség nyüzsgött a kajova harcosoktól, asszonyoktól és gyerekektől, de tisztelettel utat nyitottak nekem, hogy a sátrat megközelíthessem.

Ketten léptünk be együtt a sátorba, Egy Toll és én. Első pillantásom

Fekete Hajra esett, aki kétségbeesetten bámult a földön heverő nővérére.

A halottnak vélt squaw mellett egy öreg ember térdelt, egy mogorva, csúf maskara - a sámán, a törzs varázslója. Amikor meglátott, felállt, és helyet adott nekem az élettelen asszony mellett. Egy pillantással felmértem a sátor belsejét. Ah, ott balra megpillantottam nyergemet és takaróimat a sarokban, az egyik sátorrúdra meg a revolvereimet akasztották bowie-késemmel együtt! Ezek a tárgyak azért voltak itt, mert Pida már a saját tulajdonának tekintette őket. Halálom után az övé lesz

- képzelhetik, hogy megörültem ennek a kellemes gondolatnak!

- Kérem Old Shatterhandet, nézze meg a halottat, hátha fel tudja éleszteni - mondta Egy Toll.

Letérdeltem, és megvizsgáltam a fiatalasszonyt, amennyire megbilincselt kezem engedte. Hosszú ideig tartott, amíg megállapítottam, hogy vérkeringése nem szűnt meg egészen. Apja és húga feszült izgalomban, aggódva figyelte minden mozdulatomat.

- Fölösleges vizsgálgatni! - mordult rám a sámán. - Meghalt, és nincs ember, aki egy halottat fel tudna támasztani!

- De van - feleltem. - Old Shatterhand meg tudja tenni.

- Igazán? - kiáltott fel Egy Toll gyorsan. - Mindjárt gondoltam!

- tette hozzá örvendezve.

- Akkor tedd meg, tedd meg! - könyörgött Fekete Haj. - Támaszd fel minél előbb!

Mindkét kezét a vállamra tette, úgy nézett fel rám, reménykedve és esedezve.

- Meg tudom tenni, és meg is teszem - feleltem szilárdan. - De ha azt akarjátok, hogy visszatérjen belé az élet, hagyjatok vele magamra.

Senki sem maradhat a sátorban, csak ő meg én!

- Menjünk ki? - kérdezte az apa.

- Csak akkor hat a varázs.

- Uff! Tudod, mit kívánsz tőlünk?

- Mitől tartasz?

- Itt vannak a fegyvereid. Ha kezedbe tudod kapni, már szabad is vagy. Ígérd meg, hogy nem nyúlsz hozzájuk!

A válasz nehezemre esett. Vágyakozva néztem késemre, mellyel szíjaimat könnyűszerrel elvághatnám. Ha aztán a revolvereim is a kezemben vannak meg a karabélyom, szeretném látni azt az embert, aki utamat állja! De nem - ebből megint vérontás lenne! Azonkívül viszolyogva gondoltam arra, hogy egy asszony ájultságát saját javamra fordítsam. A legsürgősebb tennivaló, hogy eszméletre térítsem szegényt.

Egy léckeretre feszített állatbőr hevert mellette, munkája, amellyel legutóbb foglalatoskodott, meg a szerszámai: tű, ár, fúró - de nézd csak, két-három pirinyó kés is! Ismertem ezeket az apró és rendszerint nagyon éles késeket, amelyeket az indián nők erős állati inak felfejtésére szoktak használni. Ha egy ilyen kis pengét megszerezhetnék, már nem is lenne szükségem a bowie-késemre! Talán ez a remény indított arra, hogy határozottan kijelentsem:

- Megígérem. És hogy semmi kételyed ne legyen, azt se bánom, ha a fegyvereimet magaddal viszed.

- Nem, az nem szükséges. Old Shatterhand mindig megtartja szavát.

De nem elég, ha nem nyúlsz a fegyvereidhez.

- Miért?

- Most, hogy eloldoztunk a fától, fegyver nélkül is megpróbálhatod a szökést. Ígérd meg, hogy nem teszed.

- Jól van, megígérem.

- Visszatérsz velem a halálfához, és eltűröd, hogy újra odakötözze nek?

- Szavamat adom rá.

- Akkor hát menjünk ki! Old Shatterhand nem hazudik, mint Santer. Bízhatunk benne.

Amikor elhagyták a sátrat, első dolgom volt felkapni egy kis pengét.

Nehezen bár, de sikerült becsúsztatnom ingujjam alá, a bal csuklómhoz. Most aztán minden figyelmemet az ájult squaw-ra fordítottam.

Hogy mi történt vele, nem volt nehéz kitalálni. Pida elment vadászni. Santer felhasználta az alkalmat, hogy a sátorba lopózkodjék. Azóta elég hosszú idő

telt el, és az asszony még mindig eszméletlenül hever itt. Vagy az ijedtségtől ájult el, vagy valami módon elkábították. Végigtapogattam a fejét, és észrevettem, hogy koponyája a pikkelyvarrat és halánték között erősen dagadt. Megnyomtam a daganatot, mire az asszony fájdalmasan felsóhajtott. Addig nyomogattam a dudorodást, amíg ki nem nyitotta szemét. Üres tekintettel értetlenül bámult rám, majd a nevemet rebegte:

- Old Shatterhand!

- Ismersz? - kérdeztem.

- Igen.

- Vissza tudsz emlékezni rá, mi történt veled? Vigyázz, ne ájulj el újra, mert akkor halott maradsz! Még egyszer nem tudlak feltámasztani.

A fenyegető figyelmeztetés megtette hatását. A fiatalasszony összeszedte minden erejét, segítségemmel felült, és néhány mély lélegzetet vett. Kezét zúgó, fájó fejére tette, és így szólt:

- Egyedül voltam. . . Bejött, és Pida orvosságos zacskóját követelte. . . Nem akartam odaadni. . . akkor megütött. . .

- Hol az orvosságos zacskó?

Az egyik sátoroszlopra nézett, és rémülten felkiáltott, már amennyire bágyadtságában kiáltani tudott:

- Uff! Nincs a helyén! Elvitte! Amikor megütött, összeestem. . . aztán nem tudom, mi történt!

Csak most jutott eszembe, amit Pida tegnap este nekem mondott.

Hogy a beszélő papirost gondosan elrejti az "orvosságos zacskójába"!

S eszembe jutott az is, amit Santer mondott, mielőtt elvágtatott. Azzal dicsekedett, hogy a papírok nála vannak - az egész göngyöleg mindenestül!

Tehát nemcsak a papírokat vitte el, hanem az "orvosságos zacskót" is.

Rettenetes csapás egy indián számára! Most már nem kételkedtem benne, hogy Santert rögtön üldözőbe veszik.

- Elég erős vagy ahhoz, hogy ülve maradj? - kérdeztem. - Vagy újra elterülsz a földön?

- Nem, nem fogok már elesni - felelte. - Old Shatterhand visszaadta az életemet. Köszönöm!

Felálltam, és kinyitottam a sátorlapot. Egy Toll és Fekete Haj türelmetlenül állt ott, s mögöttük a fél falu.

- Gyertek be! - mondtam az apának és leányának. - A halott életre kelt.

Mondanom sem kell, hogy szavaim óriási örömet keltettek. Mindenki szentül meg volt győződve róla, hogy nagy varázsló vagyok, aki bámulatos csodát művelt. Nem ábrándítottam ki őket ebből a hitükből.

Természetesen nem rendeltem orvosságot, csak hideg borogatást, s megmutattam, hogy kell elkészíteni. Örömük nagy volt, de még nagyobb a haragjuk, szinte kétségbeesett bánkódásuk az eltűnt "orvosságos zacskó" miatt. A fontos eseményt jelenteni kellett Tanguának, aki tüstént kiadta a parancsot, hogy egy csapat harcos vágtasson Santer után; ugyanakkor lovasokat küldött ki

Pida megkeresésére. Egy Toll a nagy felfordulásban sem feledkezett meg rólam; visszavezetett a halálfához, és megint odakötözött. Egyébként áradt belőle a dicséret és hálálkodás, melynek indián módra adott kifejezést.

- Gyönyörű halálod lesz! - biztatott nagy jóindulattal. - Olyan kínzásokat fogunk kieszelni, hogy ez a fa még nem látott hasonlót! Ember még nem szenvedett annyit, mint nemsokára te, majd meglátod! Kevés sápadtarcú jutott még el az örök vadászmezőkre, de te dicsőséggel költözöl oda!

Micsoda szerencse! - gondoltam, de hangosan csak ennyit mondtam:

- Ha Santert tüsténT üldözőbe veszitek, ahogy mondtam nektek, biztosan utolértétek volna. Most már bottal üthetitek a nyomait!

- Elfogjuk! El kell fognunk! - kiáltotta Egy Toll. - Különösen ha te is segítesz nekünk!

- Én? - csodálkoztam. - Megkötözött kézzel és lábbal?

- Megengedjük, hogy Pidával együtt Santer után vágtass, ha megígéred, hogy visszajössz. Megteszed?

- Nem. Csak elodáznám a halálomat, amihez semmi kedvem. Essünk rajta túl minél előbb! Már alig várom!

- Így beszél egy igazi hős! Tudom, nem rettegsz a haláltól. Milyen kár, hogy nem vagy kajova!

Magamra hagyott, még mielőtt alkalmam lett volna megmondani, hogy a nagyszerű perspektíva, melyet elém tárt, nem tölt el olyan nagy lelkesedéssel, mint őt. De minek nyugtalanítsam előre? Ráér még megtudni, milyen hálátlan emberrel volt dolga!

Pidát a hírnökök megtalálták. Lova verítéktől csöpögött, amikor bevágtatott a faluba. Pida első útja a sátrába vezetett, aztán apját kereste fel, végül engem. Külsőre elég nyugodt volt, de tudtam, milyen nagy erőfeszítésébe kerül, hogy izgatottságát el ne árulja.

- Old Shatterhand visszaadta életét az én squaw-mnak, akit nagyon szeretek - mondta. - Köszönöm a nagy fehér harcosnak, amit értem tett. Tud mindenről, ami történt?

- Igen, hallottam. Hogy érzi magát a squaw?

- Fáj a feje, de a borogatás, amit adtál neki, használ. Hamarosan egészséges lesz megint. De az én szívem beteg, és nem gyógyul meg, amíg az

orvosságos zacskómat vissza nem szereztem.

- Látod, látod, miért nem hallgattál rám?

- Old Shatterhandnek mindig igaza van. Harcosaink is jobban tették volna; ha szót fogadnak neki, és tüstént a tolvaj után vágtatnak.

- Pida most megteszi?

- Igen, most mindjárt. Csak azért jöttem hozzád, hogy elbúcsúzzam tőled. Egy Toll azt mondja, türelmetlen vagy, szeretnél már meghalni.

De meg kell várnod, míg visszajövök.

- Hát akkor várok - feleltem.

- Tudom, nem jó sokáig szembenézni a halállal - mondta Pida.

- Megparancsoltam, hogy adjanak meg neked mindent, amit egy fogoly kérhet. Így talán könnyebb lesz várakoznod. De még könnyebb lenne, ha megtennéd, amire én gondolok.

- Mire gondolsz?

- Hogy gyere velem, és fogjuk el Santert együtt! Ha velem tartasz, egészen biztos, hogy elfogjuk. Akkor rögtön eloldozlak, és a fegyvereidet is visszaadom. Mit szólsz hozzá?

- Csak akkor megyek veled, ha szabad emberként mehetek.

- Uff! Tudod, hogy az lehetetlen!

- Akkor itt maradok.

- Miért? Amíg velem tartasz, szabad ember leszel. Elég, ha a szavadat adod, hogy visszajössz.

- Nem adom a szavamat. Old Shatterhandet nem lehet kopónak felhasználni.

- Nagy baj lenne! Attól félek, nélküled nem találom meg Santert!

Mi lesz velem, ha nem érem utol medicinám tolvaját?

- A te dolgod - feleltem. - Mindenki törődjék a saját dolgával.

Pida arcán mélységes csalódás tükröződött. Sokáig elégedetlenül csóválgatta fejét, majd így szólt:

- Azt hittem, örülni fogsz neki, hogy magammal viszlek. Így akartam megköszönni neked, hogy feltámasztottad squaw-mat a halálból.

- Ha igazán meg akarod köszönni, teljesítsd egy kérésemet.

- Mi legyen az?

- A három sápadtarcúra gondolok; aki Santerrel együtt jött hozzátok. Hol vannak most?

- Egyelőre még a sátrukban.

- Szabadon?

- Nem. Megbilincseltük őket.

- Nem ők lopták el a medicinádat.

- Nem tudom. De annyi bizonyos, hogy barátai a tolvajnak. Aki az ellenségem barátja, azt ellenségemnek tekintem. Kínzócölöpre kerülnek, és veled együtt halnak meg.

- Akkor jól sejtettem. Nem lenne igazságos megölni őket. Santer tervéről nem tudtak semmit.

- Semmi közöm hozzá! Hallgattak volna rád. Hallom, hogy óvtad és figyelmeztetted őket.

- Pida, a kajovák nemes, fiatal főnöke nem követhet el igazságtalanságot. Én kész vagyok meghalni, és nem könyörgök az életemért. De nekik kegyelmezz meg!

- Uff! Ez volna a kérésed?

- Ez. Bocsásd őket szabadon!

- Lehetetlen!

- Tedd meg a squaw-d kedvéért, akit - mint mondod - nagyon szeretsz.

Pida elfordult tőlem, és lehajtotta fejét; láttam, hogy önmagával tusakodik. Végül újra hozzám fordult, és így szólt:

- Old Shatterhand nem olyan, mint a többi sápadtarcú - nem olyan, mint más ember! Nem tudom megérteni! Ha saját életéért könyörgött volna, gondolkodnék, hogyan teljesíthetném a kérését. Akkor megengedtük volna neki, hogy megküzdjön valamelyik harcosunkkal, persze a legbátrabbal és legerősebbel. Ha győz, megajándékoztuk volna az életével. De Old Shatterhand nem fogad el ajándékot senkitől, és mások életéért könyörög.

- Remélem, nem hiába - mondtam.

- Nem - felelte Pida. - Teljesítem a kérésedet, de csak egy feltétellel.

- Mi legyen az?

- Hogy nem tartozom neked többé semmivel. Megmentetted a squaw-m életét, én meg eleget tettem a kívánságodnak.

- Rendben van.

- Akkor szabadon engedem őket. De előbb idehozom, hogy köszönjék meg neked, amit értük tettél.

Ezzel magamra hagyott, persze őreimmel. Láttam, hogy apja sátra felé indul, nyilván, hogy jelentést tegyen neki arról, amit beszéltünk.

Nemsokára kijött a sátorból, és eltűnt a fák között. Amikor újra előbukkant, a három fehér jött mögötte lóháton. Hozzám küldte őket, de ő maga nem jött oda.

- Mr. Shatterhand - kezdte Gates -, hallottuk, mi történt. Hát olyan borzasztó dolog, ha egy ócska "orvosságos zacskó" elkallódik?

- A legborzasztóbb csapás, ami egy indiánt érhet. Ha elvesztette a talizmánját, sohasem juthat az örök vadászmezőkre. Micsoda vadnyugatiak maguk, hogy ezt se tudják?

- Akkor már értem, miért volt Pida olyan dühös, és miért kötött gúzsba minket. Csak az ön kedvéért bocsátott most szabadon. Azt mondta, az ön kérésére tette. És önt nem engedi el?

- Nem. Nekem a kínzócölöpön kell meghalnom.

- Igazán? Hát ezt szívből sajnálom, Mr. Shatterhand! Nem segíthetnénk valamit?

- Nem. A Nugget's Hillen segíthettek volna, de most már késő.

Menjenek isten hírével! Elújságolhatják mindenütt, hogy Old Shatterhand egy kajova kínzócölöpön fejezte be életét.

Gates nem tudta, mit feleljen zavarában. Clay és Summer, szokása szerint, csak hümmögött. Még arról is megfeledkeztek, hogy megköszönjék, amit értük tettem. Hamarosan elkocogtak, s hálájuk csak abban nyilvánult meg, hogy egyszer még visszanéztek, és szánakozó pillantást vetettek rám. Én persze fütyültem a hálájukra és a szánakozásukra is.

Még el se tűntek a szemem elől, amikor Pida is elvágtatott. Nem köszönt el tőlem. Nyilván azt hitte, hogy mire visszatér, még itt talál. Én meg abban reménykedtem, hogy ha Santer nyomait követi, valahol a Pecos táján fogom mindkettőjüket viszontlátni.

Fekete Haj délben ebédet hozott nekem, s amikor a nővére hogyléte iránt érdeklődtem, azt mondta, feje már alig fáj, és már sokkal jobban érzi magát. A derék leány annyi húst rakott az agyaglábosba, hogy alig tudtam elfogyasztani, s miközben ettem, könnyes szemmel, szomorúan és szánakozva nézett rám. Láttam, hogy szeretne valamit mondani, csak a szégyenkezés tartja vissza, és bátorítást vár.

- Fiatal testvérem valamire gondol most - mondtam neki. - Szeretném tudni, mi az.

- Old Shatterhand nem cselekedett helyesen - felelte félénken.

- Mikor?

- Amikor nem lovagolt el Pidával együtt.

- Nem volt rá semmi okom.

- A nagy fehér vadásznak nyomós oka lehetett volna rá. Dicső dolog a kínzócölöpön zokszó nélkül meghalni, de Fekete Haj azt gondolja, hogy sokkal szebb dicsőségesen élni.

- Akkor sem maradhattam volna életben, ha Pidával megyek - feleltem. - Vissza kellett volna jönnöm ide.

- Pida nem mondhatott mást, csak azt, hogy a fogolynak akkor is meg kell halnia. De másképpen is alakulhatott volna. Ha útközben Pida és Old Shatterhand barátságot kötnek, és békepipát szívnak egy mással.

- Akkor nem kellene meghalnom?

- Azt hiszem, nem.

- És szeretnéd, ha életben maradnék?

- Nagyon! - vallotta be a lány őszintén. - Hiszen visszaadtad a nővérem életét!

- Jól van, ne aggódj értem. Old Shatterhand mindig tudja, mit kell tennie.

Töprengve bámult maga elé, majd lopva az őrökre pillantott, s keze türelmetlenül megrándult. Megértettem, mi jár a fejében. Szeretett volna velem a szökésről beszélni, de az őrök miatt nem tehette. Amikor újra rám emelte tekintetét, mosolyogva bólintottam, és így szóltam:

- Fiatal testvérem szeme tiszta és átlátszó, mint a forrás vize. Old

Shatterhand belát rajta testvérem szívébe, s minden gondolatát kitalálja.

- Igazán?

- Igazán. Még azt is tudja, hogy amit fiatal testvérem gondol, meg valósul.

- Mikor?

- Hamarosan.

- Akkor jó! Fekete Haj nagyon megörül majd neki.

Arca egészen felvidult; ez a rövid beszélgetés megnyugtatta, és reménységgel töltötte el. A vacsoránál már bátrabban beszélt és viselkedett. Kis tüzek égtek a sátrak előtt, éppen úgy, mint tegnap este, de a fák alatt sötét volt. Miközben a késre tűzött húsdarabokat szájamba dugva lassan és türelmesen etetett, egészen közel állt hozzám. Ekkor jelentőségteljesen a lábamra lépett, hogy következő szavaira figyelmemet különösen felhívja.

- Old Shatterhand még nem lakott jól, pedig már csak néhány falat van hátra. Kíván még valamit? Szóljon csak, szívesen megszerzem.

Az őrök nem tulajdonítottak fontosságot ezeknek a szavaknak, de én rögtön megértettem, mire céloz. Olyan választ várt tőlem, mely látszólag az ételre vonatkozik, de azt is megjelöli, mire van szükségem, hogy a szökést megkísérelhessem. Megígérte, hogy "megszerzi".

- Fiatal testvérem nagyon jóságos - feleltem -, és köszönöm, hogy annyit fáradozik értem. De jóllaktam, és nincs szükségem semmire.

Hogy érzi magát a fiatal törzsfőnök szép squaw-ja?

- A fájdalom jóformán teljesen megszűnt már, de a fejét még mindig borogatja.

- Helyes. Egyelőre még ápolásra van szüksége. Ki van mellette?

- Én.

- Ma este is?

- Igen.

- Éjjel sem szabad magára hagyni.

- Mellette maradok reggelig - felelte, s hangja remegéséből észrevettem, hogy megértette, mit akarok.

- Reggelig? - mondtam. - Akkor viszontlátjuk egymást!

Bólintott és elment. Egy pillanatig sem kételkedtem benne, hogy utolsó szavaim kettős értelmét rögtön felfogta, ha az őrök nem is vették észre.

Feltétlenül el kellett mennem Pida sátrába a holmimért. Most már biztosan tudtam, hogy Fekete Haj ott lesz, és vár rám, ami örömmel töltött el, de indokolt aggodalommal is. Ha fegyvereimet és egyéb holmimat a két nővér jelenlétében viszem el a sátorból, veszélybe sodorhatom őket: holnap súlyos szemrehányás, sőt büntetés várna rájuk. A hála arra készteti őket, hogy ne áruljanak el - viszont a kötelesség parancsa, hogy lármát csapjanak, és

segítségért kiáltsanak. Hogy lehetne ezt a dilemmát megoldani, az ellentétet áthidalni? Erre csak egy mód van: ha beleegyeznek abba, hogy megkötözzem őket. Mihelyt elmenekültem, fellármázhatják az egész falut, s a besietőknek csak azt kell mondaniuk, hogy hirtelen megjelentem a sátorban, leütöttem és megkötöztem őket, s mihelyt magukhoz tértek, segítségért kiáltottak. Ezt mindenki elhiszi majd, hiszen Old Shatterhand öklének híre eljutott már a kajovákhoz is. Fekete Haj burkoltan megígérte, hogy segítségemre lesz mindenben. És a nővére? Tudtam, hogy ő sem ellenkezik majd, hiszen élete megmentőjének tart.

Volt még egy aggályom, amelyen már nem tudtam ilyen könnyűszerrel túltenni magamat. Vajon karabélyom ott van-e még a sátorban?

Pida ismerte ennek a híres fegyvernek az értékét, és bizonyára magával vitte. Viszont nem tud vele bánni, mert még nem tanítottam meg a kezelésére - akkor meg minek cipelje magával? Hogy a két feltevés közül melyik a helyes, a közeli jövő fogja megmutatni. De egy biztos: annyira ragaszkodtam a Henry-féle karabélyhoz, hogy inkább Santer üldözéséről mondtam volna le, mint erről a fegyverről!

Nemsokára elérkezett az őrségváltás ideje - az új őrszemeket Egy

Toll vezette a halálfához. Nagyon komolyan, de barátságosan viselkedett, és saját kezűleg oldozta el szíjaimat, nehogy az őrök durva kézzel nyúljanak felsebzett csuklómhoz. Megint lefeküdtem a négy cölöp közé, s egy alkalmas pillanatban, amikor senki sem vehette észre, jobb kezemmel kihúztam a kis pengét a bal ingujjamból. Csak ezután nyújtottam oda bal kezemet, hogy a köteléket ráhurkolják. Amikor ez megtörtént, és kezemet a cölöphöz akarták kötni, fájdalmasan felszisszentem és visszarántottam, mintha a szíj a sebemet horzsolta volna. Ugyanakkor jobb kezemmel a penge segítségével majdnem teljesen keresztülmetszettem a szíjat a bal csuklómon.

- Vigyázz! - kiáltott Egy Toll az őrre, aki megkötözött. - Ne érintsd a sebét! Old Shatterhandet alaposan megkínozzuk majd, ha itt lesz az ideje, de addig nem kell bántani!

Közben a kis kést elejtettem úgy, hogy ne vegyék észre, de én később bal kezemmel utána nyúlhassak és elérhessem. Most jobb kezemet is a megfelelő cölöphöz kötötték, aztán a lábaim kerültek sorra. Megint kaptam két pokrócot, ugyanúgy, mint az elmúlt éjszaka; egyiket a fejem alá dugták, a másikat meg rám terítették. Amikor mindez megtörtént, Egy Toll olyan megjegyzést tett, mely kapóra jött nekem.

- Ma éjjel aztán nem kell attól tartani, hogy Old Shatterhand megszökik. Ennyire felsebzett csuklóval nem lehet szíjakat szétszaggatni!

Ezzel távozott, a két őr pedig letelepedett a földre, néhány lépésnyire tőlem.

A legtöbb ember fontos események előtt alig bír izgatottságán uralkodni. Én arra szoktattam magamat, hogy ilyenkor jobban megőrizzem a nyugalmamat, mint valaha. Sorsdöntő pillanatokban hideg fejre van szükség.

Teltek az órák, egyik a másik után. A tüzek sorra elaludtak, csak egy égett még, a törzsfőnök sátra előtt. Az idő hűvösre fordult, és őreim felhúzták térdüket; ám ez a kényelmetlen testtartás hamarosan kifárasztotta őket, s inkább leheveredtek, de úgy, hogy fejüket felém fordítsák.

Csendben voltak, s tudtam, hogy itt a kedvező pillanat. Lassú, de erős mozdulattal eltéptem a majdnem egészen elvágott szíjat a bal kezemen

- fél kezem már szabad volt! Tapogatva megkerestem a kést a földön, s jobb oldalamra feküdve, bal kezemmel átvágtam a másik szíjat is a hátam mögött a jobb csuklómon, a takaró alatt. Most már mindkét kezem szabad volt, és szívemet végtelen bizakodás töltötte el.

De hogy szabadítsam ki a lábaimat? Hogy kezeimmel a bokáimhoz érjek, fel kellett ülnöm, s akkor fejem túl közel került volna a két indián őrhöz. Vajon elég éberek és észreveszik-e? Néhány óvatos mozdulatot tettem próbaképpen - az őrök meg se moccantak. Aludtak talán?

Akárhogy áll is a dolog - most cselekedni kell, mégpedig gyorsan.

Letoltam magamról a takarót, felültem, s előrehúzódzkodtam. Az őrök csakugyan aludtak! Két vágással kiszabadítottam a lábaimat is - most két gyors ökölcsapás, és az őrök elvesztették eszméletüket. Az elvágott szíjakkal összekötöztem őket, és az egyik pokróc sarkából levágtam két csíkot, aztán az őrök szájába gyömöszöltem. Így ni! Most már, ha magukhoz térnek, akkor sem tudnak segítségért kiabálni. S meg kell említenem még egy fontos körülményt: lovam ma is ott aludt a közelemben.

Felálltam és kinyújtóztattam elgémberedett tagjaimat. Milyen jól esett! Amikor karjaim is visszanyerték hajlékonyságukat, lekuporodtam a földre, és az egyik fától a másikhoz kúszva közeledtem Pida sátra felé. A falu csendes volt, mindenki aludt, és baj nélkül célhoz érkeztem.

Már éppen félre akartam vonni a sátorlapot a bejárat előtt, amikor bal kéz felől egy kis neszt hallottam. Még a lélegzetemet is visszafojtottam, úgy füleltem. Halk léptek közeledését hallottam. Háromlépésnyire tőlem megállt valaki, anélkül, hogy észrevenne.

- Fekete Haj? - kérdeztem halkan.

- Old Shatterhand! - hangzott a válasz.

Felálltam, és ezt súgtam:

- Nem vagy a sátorban. Miért?

- Senki sincs ott, a sátor üres. Kijöttünk, nehogy holnap megszidjanak. Nővérem beteg, ápolásra szorul, ezért átvittem apám sátrába.

A hadicselt mindig sokra becsültem, de a női csel sem utolsó dolog

- gondoltam magamban.

- A fegyvereim még itt vannak? - kérdeztem.

- Ott vannak; ahol voltak.

- De a puskáimat nem láttam.

- Megtalálod, Pida fekvőhelye alatt. És a lovad?

Vár rám; mindig odajön hozzám a hűséges állat.

- Örülök neki.

- Nagyon jó vagy hozzám - mondtam. - Sokat; nagyon sokat köszönhetek neked.

- Old Shatterhand is jó mindenkihez - felelte. - Vajon visszajön-e egyszer hozzánk?

- Talán Pidával együtt. Akkor testvérek leszünk.

- Utána nyargalsz?

- Igen. Remélem, megtalálom.

- Akkor rólam ne szólj neki semmit. A nővéremen kívül senkinek sem szabad tudnia, mit tettem.

- Szíved szerint még többet szerettél volna tenni, tudom. Nyújtsd a kezed, hadd szorítsam meg!

Kezét nyújtotta nekem, és így szólt:

- Kívánom, hogy szökésed sikerüljön! De most már mennem kell.

Nővérem aggódva vár.

Még mielőtt megakadályozhattam volna, kezemet ajkához emelte és megcsókolta. A következő pillanatban már tovasuhant. Hálás szívvel bámultam utána a sötétbe - ó, te jóságos gyermek!

Ezután bementem a sátorba, és tapogatózva megkerestem Pida fekvőhelyét. Alatta megtaláltam a takarókba csavart fegyvereket. A késem és a revolvereim kéznél voltak, megtaláltam a nyergemet is. Öt perc sem telt el, és már elhagytam Pida sátrát; visszaosontam a halálfához, hogy lovamat felnyergeljem. Amikor elkészültem, a két őr fölé hajoltam; nem tudtak megmozdulni vagy megszólalni, de már visszanyerték eszméletüket.

- A kajova harcosok nem fogják látni Old Shatterhand halálát a kínzócölöpön - súgtam nekik. - Most Pida után nyargalok, és segítek neki Santert elfogni. Barátja és testvére leszek Pidának, talán vele együtt jövök vissza hozzátok. Mondjátok meg ezt Tangua törzsfőnöknek.

Mondjátok meg, hogy ne aggódjék a fiáért, mert megvédelmezem.

A kajova nép fiai és leányai jók voltak hozzám. Mondjátok meg mindenkinek, hogy a kajovák barátja akarok lenni, és jóságukat sohasem felejtem el. Uff, én beszéltem!

Megragadtam a gyeplőszárat; és elvezettem lovamat; mert egyelőre még nem akartam felülni a hátára, nehogy valakit felébresszek. Csak akkor ugrottam fel a nyeregbe, amikor már jó messze voltam a falutól.

A kajovák azt hitték, soha többé nem ülök lóra, és lám, megint vágtattam, mint a szél, ki a prérire, mindig csak déli irányban!

Mert utam délre vitt, és arra tartottam, nem nézve se jobbra, se balra.

Még azzal sem törődtem, hogy Santer nyomait hiába keresném most az éjszaka sötétségében. Nem érdekeltek a nyomai, reggel sem akartam utánuk igazodni. Tudtam, hogy Santer a Pecos folyó felé vette útját, és ez nekem elég volt.

De honnan tudtam olyan biztosan? Winnetou végrendeletéből!

Sajnos, nem tudtam végig elolvasni. De abban a részben, amit elolvastam, három nevet találtam - mindegyiket az apacsok nyelvén. Indelcse-csill - ezt Santer is megértette, tudta, hogy Fenyő-berek. De hogy Ce-sos Medve-

sziklát jelent, azt nem tudta, s még kevésbé ismerte a Deklil-tó nevét. Én már jártam ott egyszer Winnetouval és két idős apacs harcossal. Winnetou meghalt, és a két apacs harcos, ha még él, olyan öreg, hogy ki sem mozdul többé a pueblóból ott a Pecos partján - ezért kellett Santernek a Pecos folyóhoz sietnie.

Ha a Deklil-tóhoz akar eljutni, meg kell tudnia, hol van. S nem tudhatja meg máshol, csak az apacsok pueblója táján. Ott bárkinél érdeklődik is, a két öreghez küldik, hiszen rajtuk kívül senki sem járt a Deklil-tónál meg a Kék-zuhatagnál, viszont mindenki tudja, hogy ők ketten elkísérték oda Winnetout annak idején. Igen, kétségtelen, hogy Santer a Pecos felé igyekezett.

De vajon merészel-e ott mutatkozni? Hiszen azt is tudja mindenki, hogy ő volt Incsu Csunna és Nso Csi gyilkosa! Ismerve Santer kapzsiságát, tudtam, hogy megkockáztatja az utat. Bizonyára abban reménykedik, hogy már nem ismeri meg senki, s talán az a régi történet is feledésbe ment. Tagadni is lehet, hazudozni - ki bizonyíthatja rá annyi idő után, hogy milyen sötét bűn terheli a lelkét? És volt még valami, ami csak most jutott eszembe, és nagy aggodalommal töltött el. A bőrtokra, melyben a végrendeletet tartotta, Winnetou bemetszette a saját totemjét. Indián felfogás szerint ez a legtökéletesebb igazolás. Ha Santer felmutatja, bízvást számíthat minden apacs segítségére.

Az én tervem az volt, hogy Santert megelőzve jussak el az apacsok pueblójába; hogy óvjam és figyelmeztessem őket, hogy felkészüljenek a fogadására, és rögtön fülön csípjék, mihelyt vakmerő arcátlansággal az apacsok földjére teszi a lábát. Jobbat nem tehettem, s reméltem, hogy sikerül, hiszen feketederesem gyors és kitartó ló volt. Ezért nem törődtem a nyomokkal, melyeknek kutatása és vizsgálása sok időveszteséggel járt volna.

Sajnos, egy kis baleset ért, mely keresztülhúzta számításaimat. Lovam már másnap lesántult - hogy mitől, azt képtelen voltam kideríteni.

Csak harmadnap vettem észre lábán a gyulladást, melyet egy hosszú, hegyes tüske okozott. Amikor a tüskét eltávolítottam, megértettem a

szegény állat sántikálásának az okát, de az elveszett időt már nem lehetett kipótolni.

Még nem értem el a Pecost, amikor két lovas bukkant fel előttem a meglehetősen kopár szavannán. Indiánok voltak, és mivel egy magányos lovastól nem kellett tartaniuk, egyenesen felém nyargaltak. Amikor a közelembe értek, egyikük meglengette puskáját, örvendezve nevemet kiáltotta, és elém ugratott. Jato Ka volt ez, egy apacs harcos, akit régóta ismertem; a másikat most láttam először. A kölcsönös üdvözlés után megkérdeztem:

- Testvéreim, mint látom, nem hadiösvényen járnak, vadászni sem indultak. Hova igyekeznek hát?

- Fel északra, a Grosvenor-hegyekbe, hogy felkeressük nagy főnökünk, Winnetou sírját - felelte.

- Tudjátok hát, hogy meghalt?

- Tudjuk. Old Shatterhand majd elbeszéli nekünk részletesen, és vezetőnk lesz, amikor útra kelünk, hogy a nagy apacs főnök halálát megbosszuljuk.

- Erről majd beszélünk. Ti ketten egyedül indultatok el észak felé?

- Mi csak felderítők vagyunk, mert a komancs kutyák kiásták a csatabárdot. Társaink csapata később indul utánunk.

- Hányan?

- Ötször tíz harcos.

- Ki vezeti őket?

- Til Lata - őt választottuk meg törzsfőnöknek.

- Til Lata - bólintottam. Véres Kéz kiváló harcos, már sok jót hallottam felőle. - Alkalmasabbat nem is választhattatok volna - tettem hozzá

hangosan. - Láttatok idegen lovasokat errefelé? - kérdeztem még.

- Egyet láttunk.

- Mikor?

- Tegnap. Egy sápadtarcú volt, aki azt kérdezte, hol van Ce-sos.

Nem tudtuk útbaigazítani. Elküldtük a pueblóba, az öreg Intához, aki már járt ott.

- Uff! - kiáltottam fel. - Azt a sápadtarcút keresem; ő volt Incsu Csunna gyilkosa; kézre kell kerítenem mindenáron!

- Uff! Uff! - kiáltották mindketten, színre megdermedve a megdöbbenéstől.

- A gyilkos! És mi nem tudtuk! Eszünkbe se jutott feltartóztatni!

- Nem baj. Elég, hogy láttátok. Most nem folytathatjátok utatokat, hanem vissza kell fordulnotok. Később majd én vezetlek benneteket a Grosvenor-hegyekbe. Gyertek!

Továbbnyargaltam a pueblo felé.

- Igen, visszafordulunk - mondta Jato Ka. - Most az a legfontosabb, hogy a gyilkost elfogjuk.

Néhány óra múlva megérkeztünk a Pecos folyóhoz, átkeltünk rajta, és a túlsó parton folytattuk utunkat. Közben elbeszéltem a két apacs harcosnak, hogyan találkoztam Santerrel a Nugget's Hillen, és mi történt velem a kajovák nagy falujában.

- Szóval Pida, a fiatal kajova főnök üldözőbe vette Santert? - kérdezte Jato Ka, mert az egész történetből ez érdekelte most a legjobban.

- Úgy van - feleltem.

- Egyedül?

- Követte a csapatot, amelyet apja már előbb küldött ki, s közben már rég utolérte őket.

- Nem tudod, a kiküldött csapat hány főből áll?

- Amikor elhagyták a falut, megszámoltam őket. Tízen voltak, tehát

Pida a tizenegyedik.

- Olyan kevesen?

- Egyetlen szökevény elfogására tíz harcos inkább sok, mint kevés.

- Uff! Nagy öröm lesz az apacs faluban, mert elfogjuk Pidát harcosaival együtt, és a kínzócölöphöz kötözzük!

- Nem - feleltem kurtán.

- Úgy érted, nem tudjuk elfogni őket? De hiszen Santer a pueblóba nyargalt, ők meg Santert követik, tehát okvetlenül a kezünkbe esnek!

- Az biztos. De nem kerülnek a kínzócölöpre.

- Miért? Hiszen az ellenségeink, és téged is kínzócölöpön akartak elpusztítani!

- Mégis jól bántak velem, és Pida, annak ellenére, hogy a halálomat kívánta, most már jó barátom.

- Uff! - tört ki belőlük a meglepetés. - Old Shatterhand mindig különös ember volt, és most is az. Védelmébe veszi az ellenségét. Csak az a kérdés, mit szól hozzá Til Lata. Vajon megengedi-e?

- Bizonyos vagyok benne.

- Arra nem gondolsz, hogy mindig nagy harcos volt, és most főnökké választották? Nem kezdheti azzal, hogy megkegyelmez a törzs ellenségeinek! Új tisztsége arra kényszeríti, hogy szigorúbb legyen, mint valaha.

- Én is az apacsok főnöke vagyok - talán nem?

- De igen. Old Shatterhand törzsfőnökünk lett, és ma is az.

- Sokkal előbb lettem főnök, mint Til Lata, nem?

- De igen. Sok nappal előbb.

- Tehát köteles engedelmeskedni nekem. Ha elfogja a kajovákat, nem bánthatja őket, mert ez az én akaratom.

Talán lett volna még ellenvetése, de figyelmünket most egy patanyom kötötte le, mely tőlünk balra tűnt fel. Egy lovas kelt ott át a folyó gázlóján, aztán ugyanazon az ösvényen folytatta útját a másik parton, mint mi. Megvizsgáltuk a nyomokat, és megállapítottuk, hogy nem is egy ember nyomai. Többen haladtak itt előttünk, egyenként egymás mögött, vagyis libasorban; indiánok szoktak így lovagolni olyan esetekben, amidőn óvatosságra van szükség, meg aztán számukat is el akarják titkolni. Ezek az indiánok ellenséges földön jártak itt, s feltételeztem, hogy Pida haladt erre kajova harcosaival, ha a nyomok nem is árulták el, hányan voltak.

Rövid idő múlva egy helyre érkeztünk, ahol a nyomok tanúsága szerint pihenőt tartottak. Itt a libasor felbomlott, és sikerült tizenegy ló nyomait felfedeznem, tehát nem tévedtem. Jato Ka is erre a megállapításra jutott. Megkérdeztem tőle:

- Az apacs csapat, amelyről beszéltél, ezen a parton jön a folyón felfelé?

- Igen. Tehát találkozni fognak a kajovákkal, akik tizenegyen vannak, míg az apacsok ötször tíz harcost számlálnak.

- Milyen messze vannak innen?

- Félnapi lovaglásra lehettek mögöttünk, amikor veled találkoztunk.

- A kajovák pedig, mint nyomaikból látom, legfeljebb félórányira lehetnek előttünk. Siessünk, és érjük utol őket, még mielőtt összeütköznek az apacsok csapatával! Nyargaljunk gyorsabban!

Lovammal vágtatásba kezdtem, mert attól tartottam, hogy a két ellenséges csapat nekimegy egymásnak, még mielőtt időm lenne békességet teremteni köztük. Pida megérdemelte, hogy megóvjam a veszélytől.

A folyó nemsokára nagy ívben balra kanyarodott. A kajovák ismerték ezt a kanyart, s nem követték a víz folyását, hanem egyenesen vágtattak tovább, hogy a kanyarulatot átvágják. Természetesen mi is ugyanezt tettük, s nemsokára lovasokat pillantottunk meg magunk előtt a síkságon. Déli irányban nyargaltak libasorban egymás mögött; minden ló az előtte haladó állat nyomdokaiba lépett. Minket nem vettek észre, mert egyiknek sem jutott eszébe hátrafordulni.

Hirtelen megálltak, mintha megriadtak volna valamitől, aztán megfordították lovaikat, hogy visszafelé vágtassanak. Ekkor pillantottak meg minket, és újra megálltak egy-két percre. Rövid tanácskozás után folytatták visszavonulásukat, de nem egyenesen abban az irányban, ahonnan mi közeledtünk feléjük.

- Miért fordultak vissza? - kérdezte Jato Ka.

- Mert észrevették az apacs harcosokat, és látták, hogy nagy számbeli fölényben vannak. Mi azonban csak hárman vagyunk, és úgy gondolják, hogy tőlünk nem kell félniük.

- Igen, látom már, ott jönnek a mieink! Már ők is megpillantották a kajovákat, és vágtatva közelednek, hogy üldözőbe vegyék őket.

- Ti ketten nyargaljatok elébük, és mondjátok meg Til Latának, hogy álljon meg, amíg oda nem érek hozzá.

- Miért nem jössz te is velünk?

- Mert előbb Pidával kell beszélnem. Előre! Siessetek!

Engedelmeskedtek parancsomnak, én pedig balra fordultam, amerre a kajovák el akartak nyargalni mellettünk. Még messze voltak ahhoz, hogy megismerjenek, de amikor elébük vágtattam, már látták, ki vagyok. Pida rémülten felsikoltott, és vadul csapkodta lovát, hogy még gyorsabban vágtasson; ám én úgy irányítottam a feketederesemet, hogy Pida nem kerülhetett el. Közelebb érve ezt kiáltottam felé:

- Pida álljon meg! Meg akarom védelmezni az apacsok elől! Úgy látszik, irántam való bizalma félelménél is nagyobb volt, mert megállította lovát, és harcosainak is megparancsolta, hogy ugyanazt tegyék.

Miután Pida előttük vágtatott, utána nyargaltak, s csak akkor álltak meg, amikor egy vonalba értek vele. Az indián harcosok minden helyzetben uralkodnak magukon, de most úgy vettem észre, Pidának nagy erőfeszítésébe került, hogy megnyugtassa őket, mert váratlan felbukkanásom valóságos riadalmat okozott.

- Old. . . Shat. . . Shatter. . . hand! - hebegte. - Hát lehetséges ez?

Ki engedett szabadon?

- Senki - feleltem. - Magam szabadítottam ki magamat.

- Uff, uff, uff! Hisz ez lehetetlen!

- Számomra nem. Mindvégig tudtam, hogy előbb-utóbb szabad leszek. Éppen azért nem lovagoltam el veled. Miért fogadtam volna el ajándékba azt, amit magam is meg tudok szerezni? Azért mondtam neked, hogy törődjék mindenki a saját dolgával. De nem kell tőlem félned.

A barátod vagyok, s gondom lesz rá, hogy az apacsok ne bántsanak.

- Megteszed? Igazán?

- Szavamra!

- Az nekem elég. Amit Old Shatterhand mond, mindig elhiszem.

- Bízvást megteheted. Nézz csak hátra! Látod, az apacsok megálltak, mert kísérőimet ezzel a paranccsal küldtem oda hozzájuk. Leugrottak a nyeregből, megvárják, míg odamegyek. Láttátok Santer nyomait?

- A nyomait láttuk, de őt magát még nem tudtuk utolérni.

- Az apacsok pueblójába igyekszik.

- Mi is gondoltuk, mert láttuk, nyomai milyen irányba vezetnek.

Mégis követtük.

- Nagy merészség volt! Ez az apacsok hazája! A biztos halálba rohantatok!

- Nagyon jól tudtuk. De Pida kénytelen életét kockáztatni, hogy medicináját visszaszerezze. Gondoltuk, hogy a pueblo mögé osonunk, és addig bujkálunk ott, amíg Santert el nem fogjuk.

- Helyes. Most már könnyebben megtehetitek, mert az apacsoktól megvédelek én! De csak akkor tehetem meg, ha a testvérem vagy.

Szállj le lovadról! Szívjuk el a békepipát egymással!

- Uff! Old Shatterhand, a nagy harcos, aki minden segítség nélkül kiszabadította magát a kajovák fogságából, méltónak tartja Pidát arra, hogy a testvére és barátja legyen?

- Igen. Siess, nehogy az apacs harcosok elveszítsék türelmüket!

Leugrottunk a nyeregből, és szertartásos módon elszívtuk a békepipát.

Aztán rövid időre elváltam Pidától, és átnyargaltam az apacsokhoz.

Félkörben álltak; ki-ki kantárjánál fogva a lovát, s középen Til Lata, az új főnök. Tudtam, hogy igen becsvágyó ember, és örül minden alkalomnak, amikor bátorságával kitűnhet. Kissé aggódtam, hogy most sem lesz hajlandó a vérontásról lemondani. Barátságosan kezet nyújtottam neki, és így szóltam:

- Old Shatterhand egyedül jött meg, barátja, Winnetou nélkül. Testvéreim tudni szeretnék, hogyan halt meg az apacsok nagy főnöke. Mindent el fogok mondani részletesen. Előbb azonban ezekről a kajovákról kell beszélnem.

- Ismerem Old Shatterhand kívánságát - felelte Véres Kéz. - Jato Ka már elmondta nekem.

- És mit szólsz hozzá?

- Old Shatterhand az apacsok egyik főnöke, és kívánságát tiszteletben tartom. A tíz kajova harcos forduljon rögtön vissza - bántódás nélkül hazamehetnek.

- És mi legyen fiatal főnökükkel, Pidával?

- Láttam, hogy Old Shatterhand elszívta vele a kalumetet. Legyen a vendégünk, és maradjon nálunk, amíg jólesik, aztán békésen távozhat.

De amikor elment, újra ellenségünknek tekintjük.

- Helyes. Az apacs harcosok csatlakozzanak hozzám, s segítsenek elfogni Incsu Csunna és leánya gyilkosát. Ha ez megtörtént, én kísérem el az apacs harcosokat útjukon, és együtt keressük fel a nagy Winnetou sírját.

Til Lata helyeslően bólintott. Intettem Pidának, hogy jöjjön át hozzánk; aztán együtt folytattuk utunkat a Pecos folyón lefelé, s meg sem álltunk késő estig.

Mivel apacs területen voltunk, nyugodtan tüzet rakhattunk. Szárított húst ettünk, aztán ott, a tábortűz mellett elmondtam nekik, hogyan halt meg

Winnetou. Beszámolómat megrendüléssel és mélységes szomorúsággal hallgatták. Hosszú csend következett, majd egyik is, másik is felelevenített valami emléket, mely Winnetoura vonatkozott - a szeretett fiatal törzsfőnök egy-egy szavát vagy cselekedetét. Aztán elhamvadt a tűz, de én sokáig nem tudtam elaludni.

Hajnalban felkerekedtünk és továbbnyargaltunk. Délben csak rövid pihenőt tartottunk, hogy minél előbb megérkezzünk a pueblóba, hiszen tudtuk, Santer nem marad ott sokáig.

Késő délután jutottunk el a pueblo közelébe. Jobb kéz Felől megpillantottam a magányos sziklát, melynek tövében Kleki Petrát eltemették

- láttam a sírjára rakott nagy köveket is. Bal kéz felől a folyópartnak az a része terült el, ahol annak idején fegyvertelenül a vízbe ugrottam, míg

Incsu Csunna tomahawkkal a kezében úszott utánam. . . így kezdődött az emlékezetes párviadal vagy istenítélet, melyet aztán nagy kibékülés követett. Hányszor sétálgattam később ezen a helyen Winnetouval - és Winnetou nincs többé!

Már alkonyodott, amikor belovagoltunk a szakadékba, ahol a pueblo épült. Minden emeletről füst szállt fel, az asszonyok a vacsora elkészítésével foglalatoskodtak. Til Lata tölcsért formált a kezéből, és felkiáltott:

- Old Shatterhand van itt! Apacs harcosok, siessetek elő Old Shatterhand fogadására!

Leírhatatlan lárma keletkezett, izgatott sürgés-forgás. A létrául szolgáló hágcsókat leeresztették, s mire leugrottunk a nyeregből; már száz meg száz markos és apró kéz nyúlt felém, hogy üdvözöljön, kezemet megszorítsa, vagy legalább megérintse, Szívemet még jobban elborította a szomorúság - látogatásomat a pueblóban nem ilyennek képzeltem el.

- Hol van Inta? - kérdeztem. - Beszélnem kell vele!

- A kamrájában van - felelték. - Mindjárt előhozzuk.

- Nem! - tiltakoztam. - Nem szabad fárasztani egy ilyen öreg, törődött embert! Magam megyek el hozzá.

A szikla falába vájt apró kamrák egyikébe vezettek; ott üldögélt az aggastyán, és örömmel felkiáltott, amint megpillantott. Kérdésekkel kezdett ostromolni; de a szavába vágtam:

- Ne haragudj, ha félbeszakítlak. Majd később beszélünk mindenről, de most én kérdezlek téged. Járt nálad egy sápadtarcú?

- Járt - felelte.

- Mikor?

- Tegnap.

- Hogy hívják?

- Nem tudom. Azt mondta, Winnetou megtiltotta neki, hogy nevét elárulja.

- Elment már?

- El.

- Meddig volt a pueblóban?

- Annyi ideig, amit a sápadtarcúak egy órának mondanak. Megmutatta Winnetou totemjét. Azt mondta, azért jött, hogy Winnetou utolsó parancsát teljesítse.

- Mit akart tőled?

- Az út leírását, mely a Deklil-tóhoz vezet.

- Megmondtad neki?

- Természetesen, hisz Winnetou parancsolta.

- Pontosan útbaigazítottad?

- Leírtam neki az utat és a tó környékét.

- A fenyőligetet, a Medve-sziklát, a Kék-zuhatagot?

- Mindent.

- Az ösvényt is, mely a kiugró szirtfokra vezet?

- Azt is. Jólesett beszélni a régi helyekről; ahol egykor Winnetouval jártam, aki azóta az örök vadászmezőkre költözött. Nemsokára ott leszek én is.

Még ha hibát követett is el, akkor sem vetettem a szemére. A jó öreget megtévesztette Winnetou totemje. Csak azt kérdeztem még tőle:

- Láttad a lovát annak a sápadtarcúnak? Elcsigázott volt?

- Egyáltalán nem. Gyorsan szedte a lábát; amikor elkocogott.

- A gazdája evett valamit?

- Kínálgattam, de azt mondta, nagyon siet, nem ér rá. Csak rostokat kért, hogy gyújtózsinórt sodorhasson.

- Ugyan! Minek az neki?

- Nem mondta. De puskaport is kért, sok puskaport. Úgy látszik, fel akar robbantani valamit.

- Nem láttad, hova dugta Winnetou totemjét?

- Egy orvosságos zacskóba. Még csodálkoztam rajta, mert a sápadtarcúak nem szoktak ilyet viselni.

- Uff! - kiáltott fel Pida, aki mellettem állt. - Az én medicinám! Tőlem lopta!

- Lopta? - álmélkodott Inta. - Hát ez az ember tolvaj?

- Még annál is rosszabb!

- De hiszen felmutatta Winnetou totemjét!

- Azt is lopta! Tudod, ki az a sápadtarcú? Santer! Incsu Csunna és Nso Csi gyilkosa!

Meg sem kísérelem leírni az öreg Inta megdöbbenését. Szerettem volna megnyugtatni vagy megvigasztalni, de nem volt időm. Gyorsan elbúcsúztam tőle, és Til Latához siettem.

- Elkéstünk - mondtam neki. - Santer már tegnap odébbállt.

- Tüstént utánanyargalunk!

- Nem vagy fáradt?

- Nincs szükségem pihenőre! Holdfény van, és éjjel is lovagolhatunk.

- Pida sem fáradt? - kérdeztem.

- Nem tudok pihenni, amíg medicinámat vissza nem kapom! - felelte.

- Jól van. Akkor eszünk valamit, és lovakat váltunk. A feketederesemet itthagyom.

Két órával később friss lovak hátán és eleséggel megrakottan vágtattunk ki a faluból - Pida, Til Lata, én és húsz apacs harcos. A Deklil-tó nagyon messze volt, és szörnyű nehéz, sziklás terepen vezetett az út, különösen a vége felé. Tudtam, hogy tíz-tizenkét nap is beletelik, mire odaérünk.

Egyelőre nem is fürkésztük Santer nyomait - fölösleges időtöltés lett volna. Egyetlen ösvény vezetett a Deklil-tóhoz, ezen indult el Santer az öreg Inta leírása után, s mi is ezt az ösvényt követtük.

Fárasztó lovaglás volt, és egyhangúan múltak a napok. Csak a tizenegyedik napon történt valami említésre méltó. Két indián lovas jött velünk szembe, egy öreg és egy fiatal - szemmel láthatóan apa és fia. Az öreget régtől fogva ismertem; s amikor meglátott, örvendezve felkiáltott:

- Old Shatterhand! Hát te élsz? Nem haltál meg?

- Miért haltam volna meg?

- Azt beszélik, a sziúk agyonlőttek!

Mindjárt sejtettem, hogy Santerrel találkozott.

- Ki mondta ezt neked? - kérdeztem.

- Egy sápadtarcú, aki részletesen elbeszélte, hogyan pusztult el a híres

Old Shatterhand és a híres Winnetou. Minden szavát elhittem, hiszen megmutatta Winnetou totemjét meg az orvosságos zacskóját is.

- Mégis hazudott! Amint látod, élek, és itt vagyok!

- Akkor Winnetou is él?

- Sajnos, nem - feleltem. - Winnetou meghalt.

Az indián sokáig hallgatott. A mimbrenók törzséhez tartozott, mely rokona az apacsoknak, s Winnetou nevét a mimbrenók is jól ismerték és tisztelték.

- Hol találkoztál azzal a hazug sápadtarcúval? - kérdeztem tőle.

- A táborunkban. Fáradt lovát pihent lóra akarta elcserélni, és vezetőt keresett a Deklil-tóhoz, amelyet mi Sötét Víznek nevezünk. Fizetségül

felajánlotta nekem Winnetou orvosságos zacskóját, és én örömmel elfogadtam. Adtam neki egy jó lovat, és a fiammal együtt elvezettem ide, egészen a Sötét Víz partjára.

- Hol van az az orvosságos zacskó?

- Nálam.

- Mutasd!

Előhúzta a zacskót nyeregzsebéből. Pida felsikoltott örömében, és a zacskó után kapott, de a mimbreno nem akarta odaadni. Majdnem összeverekedtek rajta. Közbevetettem magamat, és így szóltam:

- Az orvosságos zacskó ezé a fiatal kajova főnöké. Sohasem volt Winnetou kezében.

- Tévedsz! - kiáltott fel a mimbreno.

- Nincs tévedés! - feleltem.

- Akkor sem adom oda! A szép medicina kedvéért tettem meg fiammal a hosszú utat, és egy jó lovat is adtam érte cserébe!

- Hazudott neked, és becsapott. A friss lóra azért volt szüksége, mert tudta, hogy üldözik. Sok gazság szárad a lelkén. De te nem veheted a lelkedre, hogy megtartsad egy másik ember medicináját!

- Vissza kell adnom? Ha más mondaná, nem tenném meg. De Old Shatterhandnek megteszem. Átnyújtotta a zacskót Pidának.

- Becsületesen viselkedtél - dicsértem meg az öreget.

- De a káromért bosszút állok! - kiáltotta. - Visszafordulok, és megkeresem a gazembert! Megölöm, ha a kezembe kerül!

- Mi is azt akarjuk tenni. Tarts velünk!

A mimbreno indián nem kérette magát, s készségesen hozzánk csatlakozott. Útközben elmondtam neki egyet-mást Santer múltjából.

Amikor meghallotta, már nem is a lovát sajnálta, csak azt, hogy segítséget nyújtott egy ilyen elvetemült gazfickónak.

Pida boldog volt - visszakapta medicináját hiánytalanul. Ő már elérte útja célját - de mikor mondhatom el ugyanezt én is? Szinte a perceket számlálgattam türelmetlenségemben.

Másnap eljutottunk a tóhoz, de csak este, amikor már nem lehetett belefogni semmibe. Lepihentünk az erdőben, és csendesen hevertünk a fák alatt; tüzet nem gyújtottunk, nehogy eláruljuk ittlétünket Santernek.

Vajon hol lehet most? Nem fedte fel a mimbrenónak pontos úticélját; a tóhoz érkezve azt mondta neki, hogy itt már ismeri az utat, s szinte erőszakosan sürgette az indián apát és fiát, hogy forduljanak vissza és menjenek haza.

Utunk a Pecos folyótól idáig Új-Mexikó délnyugati csücskén vezetett keresztül, s most már Arizonában voltunk, azon a sávon, ahol a mimbrenók és zsilenók vadászterülete egymással határos. A zsilenók is apacsok, tőlük semmiképpen sem kellett tartanunk. Teljes biztonságban érezhettük magunkat, de a táj sivár és vigasztalan volt. Amerre néztünk, nem láttunk mást, csak köveket és sziklákat. Ám a tó környéke kivétel - ahol víz van, ott növény is zöldül. Az erdő, ahol éjszakára letáboroztunk, olyan volt, mint egy oázis ebben a sziklasivatagban, melynek közelebbi leírását nem mellőzhetjük.

Képzeljünk el egy völgykatlant, melynek mélyét jókora tó foglalja el. Vize nem szárad ki, nem apad el soha. Meredek sziklafalak veszik körül, és úgy beárnyékolják, hogy tükre szinte feketén csillog; nem csoda, hogy a legközelebb, de még mindig elég távol lakó indián törzsek Sötét Víznek nevezték el.

Mi a déli partján töltöttük az éjszakát, de az északi oldalán emelkedő sziklafal a legmagasabb. Hatalmas szirt nyúlik ki belőle egészen vízszintesen a tó fölé, szinte tetőt alkotva fölötte. A kinyúló szirt egyik oldalán, mintha óriási kancsó csőréből ömlene, nagy robajjal zuhan le a még magasabb hegykúpok csapadéka vagy százlábnyi magasságból a tóba. A kőzet alighanem kobaltot tartalmaz, mert a vízesés kékes színben csillog - ezért nevezik az indiánok Kék-zuhatagnak.

A kinyúló szirt másik oldalán, bal kéz felé, de sokkal alacsonyabban, egy sziklapárkány látható. Itt ejtettünk el egyszer Winnetouval egy grizzlyt, s azóta ezt a helyet Ce-sos, vagyis Medve-szikla néven emlegettük. Idáig, nehezen bár, de fel lehet jutni lóháton is, ám a további utat nem ismertem.

Maga a kinyúló szirt olyan különös alakú, hogy aki egyszer látta, nem felejthette el. Mögötte pedig, a vízesés és a sziklapárkány fölött; egy barlang sötét torka tátongott. Éreztem, hogy a holnapi nap döntő eseményeket fog hozni. Szokásom ellenére nem bírtam izgatottságomat legyőzni, és nagyon keveset aludtam. A nyugtalanul eltöltött éjszaka után már hajnalban talpon voltam, és Santer nyomait keresgéltem. Társaim is segítettek ebben, de nem találtunk semmit. Elhatároztam, hogy felmászom a hegyoldalon, hiszen kétségtelen; hogy Santer is arra vette útját. Az indiánok egyelőre lent maradtak, csak Pidát és Til Latát vittem magammal.

A Winnetou végrendeletében említett fenyőligeten át törtünk egyre feljebb, amíg el nem értünk a Medve-sziklához, ahol megálltunk és körülnéztünk. "Ott leszállsz a lóról, és felkapaszkodol a. . ." - írta Winnetou, de csak idáig jutottam el a végrendeletben; tovább nem tudtam olvasni. Hova kellene felkapaszkodnom? Bizonyára ahhoz a barlanghoz odafenn. A hegyoldal itt már nagyon meredek volt, de megpróbáltam feljebb jutni. Nagy erőlködéssel bár, de sikerült. Végre megérkeztem, ha nem is a barlanghoz, de már nem messze tőle. Ha felnéztem, a barlang bejáratát is láttam oldalt, bal kéz felé, magasan a fejem fölött.

De innen már sehogy sem tudtam továbbjutni. Semmiféle ösvény nem vezetett a magasba, de még egy kis mélyedést sem láttam, ahol a lábamat megvethettem volna. Lehet, hogy volt valami rejtett ösvény, de Winnetou levele nélkül nem tudtam megtalálni. Éppen vissza akartam fordulni,

amikor lövés dördült el a közelben, és a vállam fölött egy golyó csapott a sziklafalba. Rögtön utána dühös hangot hallottam a magasból:

- Kiszabadultál, te nyomorult? Azt hittem, a komancsok üldöznek, s most látom, te is a sarkamban vagy! Mindjárt a pokolban leszel! Újabb lövés dörrent, de ez sem talált. Fejünket hátrahajtva, felnéztünk a magasba. Santer állt ott a barlang bejáratánál.

- Kellene a végrendelet, mi? - kacagott gúnyosan. - Winnetou kincseire fáj a fogad? Elkéstél! Én előbb jöttem, s már ég a gyújtózsinór!

Egy morzsányi aranyat sem kapsz, érted? És azok a nemes célok, amikről a végrendelet beszél - csupa ostobaság! Azokra sem jut semmi!

Mindent én viszek el - enyém az egész!

Nyerítéshez hasonló, utálatos röhögés után így folytatta:

- Úgy látom, nem ismered az utat. A másikat sem, mely a barlang mögött vezet le a másik oldalon? Bizony, ott viszem le az aranyat, és nem tehetsz ellene semmit! Hiába másztál fel oda, ahol állsz, és a szádat tátod! Végül mégiscsak én lettem a győztes, hahaha!

Valóban nem tehettem semmit. A kincs ott volt a keze ügyében, mi meg nem tudtunk feljutni a barlanghoz. Lehet, hogy megtaláljuk még az ösvényt, de hol lesz már ő akkorra? Kényelmesen leereszkedik a másik úton, amelyről beszélt, a hegyhát mögött. Hacsak egy golyó meg nem állítja! - villant át az agyamon. Csakhogy onnan, ahol álltam, nagyon nehéz volt a magasba célozni. Még lefelé is bajos volt, ő sem talált el.

Néhány lépést tettem oldalt, s valamivel mélyebben megálltam egy olyan helyen, mely célzásra alkalmasabbnak tűnt. Lekaptam vállamról a karabélyt.

- Nézd a kutyát! Lőni akar! - kiáltotta Santer csúfondárosan. - Csak nem képzeled, hogy eltalálsz? Megállj, segítek neked!

Eltűnt a szemem elől, és néhány perc múlva újra előbukkant, de most már a kiugró kőszirten. Még jobban előrelépett, egészen a lapos sziklatömb pereméig - még nézni is szédületes volt! Valami fehér dolog volt a kezében.

- Ide nézz! - kiáltotta. - Tudod, mi ez? Winnetou végrendelete. Nekem már nincs rá szükségem, de te nem kapod meg soha! Vagy próbáld kihalászni a tóból!

Apró foszlányokra tépte a papírokat, aztán ledobta. A kis papírdarabkák a levegőben kavarogva, lassan szálltak le a tóba. Oda volt a drága kézírás! A felejthetetlen Winnetou végakarata! Nem tudom megmondani, mit éreztem; több volt, mint düh. Elsápadtam, reszkettem, szinte felforrt a vérem.

- Te gyalázatos! - ordítottam fel. - Hallgass ide egy pillanatra!

- Beszélj csak! - röhögött. - Nagyon szívesen hallgatlak.

- Gondolj Incsu Csunnára! Üdvözöl!

- Köszönöm! - felelte.

- Nso Csi is!

- Köszönöm!

- Ezt a golyót meg Winnetou nevében küldöm - remélem, nem fogod megköszönni!

Ezúttal medveölőmet emeltem fel - azzal biztosabban tudtam célozni.

A célzás csak néhány pillanatig szokott tartani nálam, de most - istenem, mi ez? Megrándult a karom? Vagy Santer moccant el a helyéből?

Vagy a kőszirt inog odafenn? Sehogy sem tudtam a célt beállítani és rögzíteni. Leeresztettem a puskát, hogy szememet kimereszthessem.

Jóságos ég! A szikla ide-oda himbálódzott! Mély tompa ropogás hallatszott. A barlangból füst tört elő, s a kiugró szirt, mintha láthatatlan titáni kéz görbítené meg, Santerrel együtt egyre jobban meghajolt.

Santer mindkét karját fellökte a levegőbe, és segítségért kiáltott, de a sziklatömb recsegve-ropogva, mennydörögve lezuhant a mélységbe, a tó vizébe! A következő pillanatban már csak a szikla repedezett szélű csonkját láttam odafenn. . . Könnyű porfelhők szálltak fel, és lengedeztek körülötte.

Csak álltam ott néma döbbenetben.

- Uff! - kiáltott fel Pida, karjait széttárva. - A Nagy Manitou ítélkezett fölötte. Az ő parancsára szakadt le a szikla a lába alatt!

Til Lata lefelé mutatott, a tó tajtékzó hullámaira, amely ebben a pillanatban olyan volt, mint egy óriási üst, melyben forró víz kavarog. Az apacs bronzarca most füléig és nyakáig elhalványodott.

- Igen, a Nagy Manitou taszította le, de aztán a Gonosz Szellem kapta el, és rántotta magával az örvénybe - nem is engedi ki a kezéből a világ végezetéig! Átkozott lesz mindörökre!

Nem bírtam szólni. Öröm és bánat tombolt szívemben egyszerre.

Winnetou kincse és végrendelete - odaveszett örökre! Santer elnyerte méltó büntetését, anélkül, hogy az én golyóm végzett volna vele. Önma-ga hajtotta végre a halálos ítéletet, amelyet sokszorosan megérdemelt; amikor meggyújtotta a robbantózsinórt, nem gondolta, hogy saját magának a hóhérja lesz!

Odalenn karlengetve és hadonászva integettek az apacsok a tópartján.

A két törzsfőnök lesietett, hogy megnézze, nem veti-e fel a víz Santer holttestét. De erről szó sem lehetett. A hatalmas sziklatömeg a tó mélyébe temette.

Mindig erős idegzetű ember voltam, és semmi sem szokott kihozni a sodromból, de most olyan gyengeség fogott el, hogy kénytelen voltam leülni a földre. Lábam remegett, fejem szédült. Behunytam a szememet, de így is magam előtt láttam a hatalmas kőtömböt, amint meginog és lezuhan, s fülembe hasított Santer kétségbeesett sikolya.

Hogy történt mindez? Éreztem, sejtettem, sőt biztosan tudtam, hogy Winnetou keze van a dologban, az ő minden-eshetőségre számító előrelátása gondoskodott a lator megbüntetéséről, ha a barlangba mer hatolni. Velem nem történt volna semmi baj. A végrendeletben, ha el tudom olvasni, megfelelő utasítást találtam volna a kincs megközelítésére. Winnetou ezt olyan szavakkal fogalmazta meg, melyeket csak én érthettem meg. Aláaknázta a barlangot és a kőszirtet, s az utasítást szükségképpen félreértő bitorló kénytelen volt önmagát felrobbantani!

Hogyan és miképpen, pontosan nem tudhattam, de a lényege ez volt kétségtelenül. És az arany - az egész kincs? Ott maradt az összeomlott barlangban, vagy a sziklatömeggel együtt lezuhant a tó mélységes fenekére, ahol emberi kéz már nem találhatja meg? Akármi történt is vele, nem érdekelt különösképpen. Veszteségnek csak azt éreztem, hogy testvérem és barátom végrendelete foszlányokra tépve a víz martaléka lett. Mit akart tőlem Winnetou, mit üzent nekem? Sohasem tudhatom már meg? Ez a gondolat új erőt öntött belém. Felugrottam, és amilyen gyorsan csak lehetett, lerohantam a meredek hegyoldalon, a tó partjára, abban a reményben, hogy talán sikerül még a végrendelet egy-két darabkáját megmentenem. S lám, amint leértem, valami fehérséget láttam felcsillanni a tó sötét hullámain. Levetkőztem; beugrottam a vízbe, és odaúsztam - valóban a végrendelet egy foszlánya volt. Átúsztam a tavat minden irányban keresztül-kasul, és még három további papírfoszlányra akadtam. A papírdarabkákat később megszárítottam a napon, és megpróbáltam kibetűzni az elmosódott sorokat. Összefüggő értelmét természetesen nem lehetett kideríteni. Nagy erőlködéssel csak ezt a néhány szót tudtam elolvasni: ". . .értékesíteni. . . az összeg felét. . . indián testvéreim javára. . . a nyomor enyhítésére. . . bosszú helyett béke. . ."

Ez volt az egész, amit kibetűzhettem, de így is elég ahhoz, hogy megsejtesse a végrendelet tartalmát. A kis papírfoszlányokat gondosan

eltettem, és kegyelettel megőriztem.

Később, amikor lelki egyensúlyom félig-meddig helyreállt, átkutattuk a tó egész környékét. Az apacsok egy része az erdőt fésülte át, Santer lovát keresve; nem akartuk, hogy a szegény pára elpusztuljon, ha esetleg egy fához kötötte. Én a többiekkel újra felhágtam a magasba, hátha sikerül megtalálni az utat a barlangba. Több órán át kerestük hiába.

Akkor leültem, és újra átgondoltam azt, amit a végrendeletből elolvastam, szép lassan, szóról szóra. Az utolsó mondat, amelyhez eljutottam, így kezdődött: "Ott leszállsz a lóról, és felkapaszkodol a. . ." Ez a szó most szöget ütött a fejembe. Felkapaszkodni lehet egy sziklára, de egy fára is - hátha Winnetou egy fára gondolt? Addig vizsgálódtunk, nézelődtünk, amíg észre nem vettünk egy erős törzsű fenyőfát, mely figyelmemet addig elkerülte. Ferdén nőtt, és egy sziklapárkány felé hajolt.

Felkapaszkodtam rá, és a legmagasabb ágai egyikéről sikerült átlépnem a sziklapárkányra. Meg tudtam vetni rajta a lábamat, sőt néhány lépést tettem a végéig, ahol befordult - és lám, előttem húzódott a keresett ösvény! Kőtörmelék közt botorkálva eljutottam a barlangig, helyesebben az összeomlott barlang helyéig.

Apacsaim utánam jöttek, és segítettek a helyet megvizsgálni. Szinte minden egyes követ megforgattunk, de a kincsnek nyomára sem akadtunk. Pedig csupa olyan ember vett részt a kutatásban, aki sokat látott és tapasztalt, a legkisebb jelre is felfigyel, és ha van mit észrevenni, észre is veszi. Itt azonban minden igyekezetünk eredménytelen maradt.

Amikor alkonyatkor visszatértünk a tó partjára, hogy megint ott éjszakázzunk, megérkeztek az apacsok is, akik az erdőt átfésülték. Santer lovát megtalálták és elhozták. Gondosan átkutattam a nyeregkápát és zsebeket, de nem találtam semmit.

Négy teljes napot töltöttünk a Sötét Víz mellett, és kopók módjára szaglásztunk, kerestünk, kutattunk. Szilárd meggyőződésem, hogy ha az aranykincs ott van, meg is találtuk volna. De a kőszirttel együtt zuhant le a tóba, és örökre elveszett. Kincsek nélkül tértünk vissza a Pecos-parti

pueblóba, de legalább azzal a vigasztaló gondolattal, hogy Incsu Csunna és Nso Csi gyilkosa végül mégis elnyerte méltó büntetését!

Winnetou végrendelete elpusztult, kincsei is odavesztek - s hasonló sors vár testvéreire, bármilyen törzshöz tartoznak is. A tehetséges, nagyszerű indián népnek nem adatott meg, hogy lépésről lépésre érje utol a korábban kifejlődött kultúrákat - tragikus találkozása azzal a kultúrával, amelyet európaiak vittek át oda, végzetessé vált számára.

S ha valaki a Grosvenor-hegyekben, a Measure folyó közelében Winnetou sírjára bukkan, azt kell mondania: "Itt egy nagy ember nyugszik, kinek pályája derékban tört össze." Éppen úgy néhány évtizeddel később, amikor rezervátumokban és egyéb helyeken már csak üggyel-bajjal lehetett megtalálni az indiánok maradékait, a jó érzésű ember ajkán akaratlanul is ez a sóhaj fakad: "Egy nagyra hivatott, de szerencsétlen nép élt itt, és tűnt el nyomtalanul!"

VÉGE

KARL MAY

A legtitokzatosabb írók egyike: életének, sorsának legfontosabb körülményeit ma sem látjuk tisztán; regényeinek példátlan sikerére ma sincs magyarázat.

Nem is olyan régen élt. Jóformán a kortársunk. A múlt század közepe táján született, 1842-ben, és e század elején halt meg, 1912-ben. Életének kerek hetven esztendeje alatt temérdek regénnyel szórakoztatta olvasóit - és bőszítette kritikusait. Életéről annyit tudunk bizonyosan, hogy egy szegény német takácsmester ötödik és legfiatalabb gyermeke volt. Négy leánytestvérével együtt ugyancsak kivette részét a szülői ház nyomorúságából. Hiába végezte el a tanítóképzőt, hiába vállalt tanítói állást, sokáig a legnagyobb nélkülözések közepette tengődött, és csak életének második felében köszöntött rá a jólét, hogy aztán ne is hagyja cserben haláláig.

Regényeinek örök életű hőseiben hasonlóan kalandos életet élt - ha ugyan hihetünk a korabeli támadó cikkeknek és saját visszaemlékezéseinek. Csakhogy egyikben sem bízhatunk igazán. Ellenségei eltúlozták bűneit, ő maga eltúlozhatta erényeit. Ám ha el is vesztek a hivatalos akták az idők folyamán, a támadásokból és védekezésekből kihámozható, hogy az ifjú Karl May annak idején a rendőrséggel is összeütközésbe került. Lopásokat, csalásokat olvastak fejére, elítélték, és a többször is visszaeső bűnös csak harminckét éves korában szabadult meg véglegesen a börtönöktől.

Vajon a nyomor késztette a bűntettekre, vagy az egész csak kitalálás volt, amolyan rosszízű reklám?

Annyi bizonyos, hogy könyveinek sikerét nem is növelték, nem is kisebbítették az életéről szóló mendemondák.

Kaján ellenségei legnagyobb "bűne" gyanánt éppen írói munkásságát emlegették. "Lopásokat", "csalásokat" olvastak a fejére, akárcsak a rendőrség. Hol regényeinek hitelességét vonták kétségbe, hol bizonytalan, vallásos eszmefuttatásait boncolgatták, kezdetleges írói megoldásait állították pellengérre, regényeinek "tartalmatlanságát", kalandjainak monoton ismétlődését hibáztatták. Késői támadói valósággal "háborús bűnöst" láttak benne - hiszen Karl May német volt, regényeiben a felsőbbrendűnek rajzolt hősök hangsúlyozottan németek, és jól tudja azt minden történelmet tanuló gyerek, hogy éppen a német felsőbbrendűséget hangoztatva ütötte fel a fejét a háborút kirobbantó nácizmus is. Ily módon a regényben olvasott indián csaták teméntelen halottja és a háború borzalmas öldökléseinek képe egybeolvadt az emberek emlékeiben, és indokoltnak tűnt a vád, hogy May a német fasizmus előfutára. Érthető volt a vád, mégis alaptalan. Karl May nem bujtogatgonosz indulatokra, nem botránkoztat meg, és nem is rémiszt el - éppen írói gyengéi mentik meg ettől.

Kiheverte hát ezt a támadást is. Úgy látszik, művei jobban állják az idő próbáját, mint a kritikusokét.

S ez az érthetetlen benne. Érthetetlen - de talán mégis megmagyarázható.

Karl May páratlan fantáziájú író, akiben a civilizált élet közepette - sőt annak ellenére is - újraéledt a népi mesélők gátlástalan, széles elbeszélőkedve. Jellemábrázolással, környezetfestéssel, szerkezeti arányokkal ugyan nem sokat törődik. Műveiben a cselekményesség uralkodik, kaland kalandot követ, amelyek csak lazán kapcsolódnak egymáshoz, jóllehet a kalandok sorozata és a hősök ismétlődő megjelenése végül is a teljesség látszatát kelti.

E regények világa igen egyszerű. Jó és rossz harca folyik benne, és semmi kétség, hogy melyik győz. Hiszen a Jó ügyét jó szándékú, igazságszerető, gáncs nélküli hősök képviselik, akik ráadásul nagyszerű lovasok, utolérhetetlen céllövők, acélizmú verekedők, és végül ravaszak is a jó ügy érdekében. Ellenségei a rosszaknak, akik elszánt, véres kezű banditák, ám a düh és a gonoszság rendszerint vakká teszi őket, és hiába menekülnek meg újból és újból az igazságosztók keze közül, végzetük mégis utoléri őket.

Mi tagadás, ebben a regényes világban a testi erő törvényei uralkodnak, és ha úgy tetszik, hát írói gyengeségre vall ez az egyszerű regénybeli világ is, mégse feledhetjük, hogy Karl May mindig a jónak a pártjára áll, hogy mindig az elnyomottak igazát hirdeti, és ha egyszerű eszközökkel is, de olyan hősöket rajzolt, mint

Winnetou, a világirodalom legnépszerűbb indiánja, a prérik gáncs nélküli lovagja, vagy Old Shatterhand, Kara ben Nemszi (akikben elképzelt önmagát rajzolta meg) és a többi, színes regényeinek sokfajta nevű, de egyívású hősei.

S jó, ha tudjuk, Karl May halála óta a róla elnevezett könyvkiadó gondozza könyveit, javítgatja és sajtó alá rendezi a világ minden nyelvén megjelenő köteteket.

Az elmúlt fél évszázad alatt nem kis munka hárult erre a kiadóra. A regényekben olvasható kalandsorozatokat újra meg újra átrendezte (Karl May is megtette még életében), helyesbítette a szerző földrajzi, néprajzi tévedéseit, hitelesebbé tette tájleírásait, egyszóval okkal-móddal megpróbálta ezeknek a nagy sikerű históriáknak irodalmi értékét is növelni. Így aztán érthető, ha a különböző nyelvek fordítói még nagyobb

szabadsággal nyúltak az eredeti szövegekhez. Így tettünk mi is: anélkül, hogy az eredeti Winnetou-regény varázsát megtörtük volna, kurtítottunk, és összevontunk benne, ahol kellett. Jogunk volt hozzá, hiszen May soha nem jelent meg Magyarországon másképpen, mint rövidítve.

Akárcsak Az Ezüst-tó kincsének legutóbbi magyar kiadásában, itt is hozzáértő és óvatos kézzel gyomlálgattuk ki mindazt, ami kínos érzéseket kelthet, vagy félreértésekre adhat alkalmat. Eltűntek a német felsőbbrendűség esetlen hangoztatásai, a túlzóan vallásos eszmefuttatások, a terjengős párbeszédek, és megmaradt a hamisítatlan mayi romantika: a szép vadászatok, az izgalmas vágták, a nagy indián csatározások, a hegyen-völgyön való üldözések romantikája.

Aki felnőtt fejjel olvassa ezeket a regényeket, igazat ad May kritikusainak és támadóinak.

De hát ugyan ki olvassa Karl Mayt felnőtt fejjel? Talán csak az, aki rövid időre visszaálmodja gyermekkorát. S úgy vagyunk vele is, mint gyermekkorunkkal: ha már kinőttünk belőle, gyorsan elfelejtjük az indiánosdi izgalmas lopakodásait, a dühös és mégis ártatlan verekedéseket, a pózolások, álmodozások, ábrándozások és a féktelen, leküzdhetetlen kalandvágy hosszú korszakát. Felnőtt fejjel bizony könnyen elfelejtjük, hogy ez a hosszú korszak magát az életet jelentette valamikor, és hogy bennünk az elképzelt és a tapasztalt világ képei oly gyönyörű módon fonódtak egybe.

Egyszerű világ a gyermekkor világa. Jó és rossz élesen különválik benne, és semmi kétség, hogy a jó győzedelmeskedik rendszerint a testi erő és az ügyesség fölényével.

Még sincs senki, aki megtagadná vagy szégyellné a gyermekkorát.

Ezért pereg le hát a kritikusok, a felnőtt fejjel bírálók minden támadása May műveiről! Hiszen ő az ifjúság írója, és csakis az ifjúságé. Az ifjúság agyával gondolkodik, az ifjúság szemével lát, úgy álmodozik, kélyeleg és mesél, ahogy az ifjúság tenné. Nem akar, nem is képes másképpen. Statisztika

készült róla, hogy a kezdeti általános érdeklődés vihara hogy csitult el lassanként; hogy

Winnetou, Old Shatterhand, Jaguár apó; Kara ben Nemszi és a többi May-hősök csodás kalandjai hogyan süllyedtek évről évre egyre alacsonyabb korosztályok felé, mígnem rátaláltak hűséges, lelkes kiskamasz olvasóikra.

Az ő világuk és May világa - ugyanaz.

A túristák, akik eljutottak Drezdába, és kellően megcsodálták a világhíres képtár káprázatos műkincseit, ha idejükből futja, megnézik a Karl May Múzeumot is. Ki lopva settenkedik odáig, ki nyíltan tudakozódik az útirány felől. . .

Szép nagy épület a Villa Shatterhand, Karl May hajdani lakóháza. Gazdájának jólétéről tanúskodik ma is - s nem jut eszébe senkinek, hogy a hajdani börtöntöltelék, szegény tanító jólétének becsületes forrásaiban kételkedjék.

A lakóház ma már múzeum. Látogatói csillogó szemmel, izgatottan lépik át az ajtaját. Úgy forgolódnak ennek a különös múzeumnak romantikus csecsebecséi között, ahogy Karl May regényeit olvasták valamikor: játékos kedvvel, önfeledten.

Megbámulják a Henry-karabélyt, az "ezüstpuskát", a tolldíszeket, a békepipákat, s noha mindenki jól tudja; hogy az író csak késő öregkorában jutott el indiánregényeinek színhelyére - e percekben senkinek sem jut eszébe, hogy e tárgyak valódiságában kételkedjék.

Karl May a legtitokzatosabb írók egyike. Olyan regényeinek világa is, mint ez a múzeum. Csodálatos zseb. Egy kisdiák zsebe, amely tele van golyóval, zsineglasszóval; csúzlival, dróttal, radírból faragott pecsétnyomóval és cérnaorsó pisztollyal - és ugyan kinek jutna eszébe, hogy haszontalan limlomnak nevezze ezt a sokféle kincset?